

Uşaq ədəbiyyatı xəzinəsindən

ABDULLA ŞAIQ

Bibliografiya

Uşaq ədəbiyyatı xəzinəsindən

Abdulla Şaiq

(Abdulla Axund Mustafa oğlu Talıbzadə)

Bibliografiya

KBT Я19:III+III 5(2=A3)7-4я1
UOT 016:821.512.163-05

Tərtibçilər:

Nazilə Tahirova,
Əməkdar mədəniyyət işçisi
Leyla Qafarova
Tünzalə Əzizova

**İxtisas redaktoru və
buraxılışa məsul:**

Şəhla Qəmbərova,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Ön sözün müəllifi:

Alxan Bayramoğlu,
*filologiya elmləri doktoru,
professor*

Rəyçilər:

Kərim Tahirov,
professor, Əməkdar mədəniyyət işçisi
Ülkər Talıbzadə,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Redaktor:

Gülbəniz Səfərəliyeva,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Abdulla Şaiq: bibliografiya /tərt. ed.: N.Tahirova, L.Qafarova, T.Əzizova; ixt. red. və burax. məsul Ş.Qəmbərova; red. G.Səfərəliyeva; F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası.- Bakı, 2016.- 448 s.

Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, tanınmış şair Abdulla Şaiq Talıbzadənin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş bu bibliografiyada görkəmli şairin 1906-2016-cı illərdə dərc edilmiş əsərləri və onun haqqında yazılan materiallar öz əksini tapmışdır. Göstərici ədəbiyyatşünas alimlər, tədqiqatçılar, kitabxanaçı-bibliograflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

ISBN 978 9952 504 45 3

Bakı – 2016

© F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası, 2016

Tərtibçidən

2016-cı ildə XX əsr Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, xalq müəllimi, şair, nasir, dramaturq və tərcüməçi Abdulla Şaiq Talıbzadənin anadan olmasının 135 illiyi tamam olur. Abdulla Şaiq əlinə qələm aldığı gündən ömrünün sonuna-dək, təxminən 60 il yaratdığı bədii əsərlərlə milli ədəbiyyatımızın zənginləşməsinə çalışmış, ədəbi fikrin, maarif və mədəniyyətin inkişafına müəyyən təsir göstərmişdir. Doğrudan da, əgər Şaiq olmasaydı, Azərbaycanda məktəb və maarif işi, uşaq ədəbiyyatı onun qızıl fonduna daxil olan əsərlərdən məhrum olardı. Azərbaycan ədəbi fikir tarixində göstərdiyi xidmətlərə görə Abdulla Şaiqi kiminləsə müqayisə etmək mümkün deyil.

Abdulla Şaiqın istər uşaq pyesləri, istərsə də dram əsərlərinin bu günədək teatrların repertuarında özünəməxsus yeri var. Hazırda Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının, ədibin adını daşıyan Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının repertuarında bu gün də maraqlı, öz aktuallığını itirməyən əsərləri tamaşaya qoyulur. İnanırıq ki, ədibin əsərlərinin ömrü Azərbaycan xalqının və mənəviyyatının ömrü qədər olacaq.

Abdulla Şaiq haqqında ilk bibliografiya 1985-ci ildə nəşr edilmişdir (Abdulla Şaiq. Bibliografik göstərici /tərt. M.M.Həsənova; N.M.Teymurova; Az.SSR EA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası.- Bakı: Elm, 1985). Bu bibliografik göstərici 1978-ci ilə qədər olan dövrü əhatə edir. Lakin 38 il ərzində görkəmli ədibin əsərlərinin və onun haqqında materialların kifayət qədər çap olunduğunu nəzərə alaraq, Respublika Uşaq Kitabxanası yazıçının yaradıcılığını tam və küll halında işıqlandırmaq məqsədilə bu fundamental bibliografik vəsaitin tərtibinə qərar vermişdir.

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının əməkdaşları tərəfindən tərtib olunan və ədibin ədəbi-ictimai fəa-

liyyətini tam şəkildə əks etdirən bu fundamental bibliografik göstərici 1906-2016-cı illərdə dərc olunan materialları əhatə edir.

Göstərici dörd hissədən ibarətdir:

I Hissə - Abdulla Şaiqın əsərləri;

II Hissə - Abdulla Şaiq haqqında;

III Hissə - Xarici dillərdə;

IV Hissə - Köməkçi göstəricilər.

Göstəricidə “Abdulla Şaiqın müdrik deyimləri”, “Abdulla Şaiq görkəmli şəxsiyyətlər haqqında”, “Görkəmli şəxsiyyətlər, elm və mədəniyyət xadimləri Abdulla Şaiq haqqında” adlı bölmələrdə verilmiş materialların müxtəlif oxucu qruplarının marağına səbəb olacağı da şübhəsizdir.

“Abdulla Şaiq” fundamental bibliografiyasının əhəmiyyətli cəhətlərindən biri də ənənəvi çap məhsulları ilə yanaşı, görkəmli ədibin Mənzil Muzeyində mühafizə olunan qiymətli fond materiallarını, əlyazmalarını, məktublarını və şəxsi arxiv sənədlərini də əhatə etməsindən və həmin materialların bibliografiyaya əlavələr şəklində verilməsindən ibarətdir.

Bibliografiyadan istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə Abdulla Şaiqın əsərlərinin və onun haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi tərtib edilmişdir.

Bibliografik göstərici geniş oxucu kütləsi – tələbələr, tədqiqatçı-alimlər, bütün ədəbiyyat həvəskarları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Yəqin ki, vəsaitdə müəyyən çatışmazlıqlar da vardır. Göstərici haqqında rəy və təkliflərini bildirən mütəxəssis və oxuculara əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildirərək, təklif və iradlarını, rəylərini Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasına göndərmələrini xahiş edirik.

Ünvan: Bakı şəh., S.Vurğun küç. 88;

E-mail: childlibbaku@yahoo.com

Abdulla Şaiq (1881-1959)

Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığı ədəbiyyat tarixinin həm akademik nəşrlərində, həm ali və ortaixtisas məktəblərinin dərsliklərində, həm də digər müxtəlif nəşrlərdə özünə yer almaqdadır. Bundan başqa müxtəlif almanaxların, müntəxəbatların tərtibində ədibin əsərlərindən istifadə edilir. Oxucu və mütəxəssislər bütün bu və digər çoxçeşidli, zəngin nəşrlərdən onlara lazım olan hər hansı əsərin və ya ona həsr edilmiş elmi-nəzəri xarakterli ədəbiyyatın əldə edilməsində müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər. Həmin çətinliklərin aradan qaldırılması, axtarılan hər hansı ədəbi və elmi əsərin tezliklə əldə edilməsi, vaxt itkisinin maksimum azaldılması ilə yanaşı işin səmərəliliyinə şərait yaradılması üçün ayrı-ayrı yazıçılara həsr edilmiş bibliografik nəşrlərin xüsusi əhəmiyyəti vardır. Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığına həsr etdiyi bibliografiya bu baxımdan son dərəcə böyük əhəmiyyətə malikdir.

Bibliografik nəşrin başa gətirilməsi üçün onun tərtibçi müəllifləri hər bir faktın orada öz lazımı yerini tapmasına qüsursuz nail olmaq naminə son dərəcə səbr və diqqətlə onlarla, yüzlərlə qəzet, jurnal, kitab, təqvim və s. nüsxələrinə, onların səhifələrinə, kitabxana kataloqlarına, arxiv materiallarına, məktub və xatirələrdə verilən qeydlərin, edilən işarələrin izi ilə şəxsi fondlara, ev və xatirə muzeylərinə və s. müraciət etməli, əldə etdikləri faktları döndə-döndə bir-biri ilə tutuşdurmalı olurlar. İşin çətinliyinə səbəb olan amillər sırasına bizdə ümumən arxiv mədəniyyətinin zəif olması, yəni hər bir yaradıcı adamın öz əsərlərinin taleyi ilə bağlı əvvəldən narahatlıq keçirib onların qorunması, sistemli şəkllə salınması ənənəsinin barmaqla sayılacaq qədər adamda müşahidə edilməsi, obyektiv və subyektiv səbəblər ucbatından əlifbamızın bir neçə dəfə (ərəb, latın, kiril, yenə latın) dəyişdirilməsi, müəlliflərin müxtəlif (gizli və açıq) imzalardan istifadə etmələri də

daxildir. Bütün bunlar həmin əlifba qrafiklərinə bələd olmaq, onları səhsiz oxuya bilmək zərurətini də ortaya çıxarır.

A.Şaiqin bibliografiyasını hazırlayan müəlliflər iş prosesində bütün bu göstərilən və qeyd edilən çətinliklərlə qarşılaşmışlar. Ancaq onların vətəndaşlıq fədakarlıqları, iş təcrübələri, səriştə, səbr və elmi-nəzəri hazırlıq keyfiyyətləri, məsuliyyət və öz əməyinə hörmət hissi həmçinin oxucu və tədqiqatçıların dadına çatmaq, onların əməklərini yüngülləşdirmək duyğusundan aldıkları zövq və mənəvi-əxlaqi rahatlıq duyğusu və s. bütün bu maneələrin aradan qaldırılaraq uğurlu bir nəşrin ərsəyə gətirilməsinə stimül olmuşdur.

Bibliografiyada Abdulla Şaiqin həyat yoluna, yaradıcılıq fəaliyyətinə dair əsas fakt və tarixlərlə yanaşı əsərlərinin ilk və növbəti nəşr mənbələri, onların yer aldığı çap məhsullarının çeşidləri (kitab, qəzet, jurnal, məcmuə və s.), haqqında yazan müəlliflərin əsərlərinin çapdan çıxdığı nəşrlər, onların təsviri və s. yerli-yataqlı şəkildə öz əksini tapmışdır. A.Şaiq haqqında yazan müəlliflərin, onun əsərlərində yer alan şəxs, obraz və şairin adlar göstəricisi əlifba sırası ilə olmaqla, bibliografiyanın hansı səhifələrində yer alması da nəzərə çatdırılmışdır. Bütün hallarda mövcud bibliografik prinsiplər lazımı qaydada gözlənilmişdir.

Nəşrin əvvəlində tərtibçilərdən və redaktordan verilən yazılar da oxucuların bibliografiyadan istifadələrini daha da asanlaşdırmağa xidmət edir.

“Abdulla Şaiq. Bibliografiya” adlı bu mötəbər nəşrin bütün məziyyətləri ilə onun istifadəçiləri və mütəxəssislər tərəfindən maraqla qarşılanacağına, onların stolüstü kitabları sırasına daxil olacağına inanırıq.

Abdulla Şaiq Talıbzadə Azərbaycan ictimai ədəbi və mədəni fikri tarixində görkəmli romantik şair, nasir, dramaturq, ədəbiyyatşünas-alim, tərcüməçi və müəllim kimi özgün yer tutur. Yaradıcılığının çoxşaxəliliyi onun əsərlərinin ideya-bədii keyfiyyətlərinə səmərəli təsir göstərmiş, bütövlükdə A.Şaiq yaradıcılığının yüksək sənət nümunəsi kimi ümumxalq məhəbbəti qazanıb əbədi-

yaşarlığına səbəb olmuşdur. Bu işdə ədibin ailəsi, böyüyüb boya-başa çatdığı elitar ziyalı mühitinin də rolu danılmazdır. Yazıçının oğlu akademik Kamal Talıbzadənin yazdığına görə, onların soyadları XVII əsrdən məlumdur. Həmin əsrdə ulu babaları Molla Talıb qardaşları ilə bərabər Şəmsəddindən Sarvana köçərək burada məskunlaşmışlar. Hazırda Gürcüstan Respublikasının Marneuli adlanan həmin bölgəsində bu nəslin törəmələri yaşamaqdadırlar.

Abdulla Axund Mustafa oğlu Talıbzadə – Abdulla Şaiq 1881-ci il fevralın 21-də Tiflisin Şeytanbazar məhəlləsində anadan olmuşdur. Onun valideynləri – Axund Mustafa və Mehri xanım bir neçə il idi ki, Tiflisə köçərək orada məskunlaşmışdılar. Abdulla böyük qardaşı Yusifdən sonra ailənin ikinci övladı idi. Onun əkiztayı olan qız uşağı doğulandan az sonra tələf olmuşdu. Sonralar Abdulla Şaiq kimi məşhurlaşmış Azərbaycan ictimai-mədəni fikrinin inkişafına və ədəbiyyatına böyük xidmətlər göstərən Abdullanın uşaqlıq və gənclik illəri mədəni bir muhitdə, qabaqcıl fikirli, dərin bilikli ziyalıların əhatəsində və nəzarəti, himayəsi altında keçmişdir. Atasını Axund Mustafa Süleyman oğlu dövrünün seçilən bir ruhani ziyalısı idi. O, 1881-ci ilədək Tiflis şəhəri üzrə qazinin müavini, sonra isə Qafqaz şeyxülislamının müavini işləmişdi. Oğlanları Yusiflə Abdulla da ilk təhsillərini Tiflisdə müsəlman uşaqları üçün nəzərdə tutulan altısinifli ruhani məktəbində almışdılar. Bu məktəb təkcə dini təhsil ocağı deyildi. Onun tədris proqramı o zamankı rus-tatar (Azərbaycan) məktəblərinin layihəsinə uyğun idi. Odur ki, bu məktəbdə Abdullanın atasını Axund Mustafa ilə yanaşı, Qori müəllimlər seminariyasının məzunlarından Baxşəli bəy və Paşa bəy də dərs deyirdilər. Ölkədə XIX əsrin ortalarından başlayıb getdikcə inkişaf edən maarifçilik hərəkatının ideyaları ilə silahlanan bu ziyalı cavanlar gənc nəslin qabaqcıl görüşlü və vətəndaşlıq duyğuları ilə nəfəs alan fədailər kimi yetişdirilməsi üçün əllərindən gələni edirdilər. A.Şaiq 1889-93-cü illərdə bu məktəbdə ilk təhsilini aldıqdan sonra Xorasana ziyarətə gedən anasını qardaşı Yusiflə birlikdə onu da özü ilə aparır. Yusiflə Abdulla təhsillərini Xorasanda davam

etdirirlər. Burada dövrün qabaqcıl fikirli gənclərindən olan, Urmiyədən köçüb gəlmiş Yusif Ziya adlı bir müəllim də dərs deyirdi. Hər iki qardaşın fikri inkişafında, ədəbiyyata, yaradıcılığa və azad düşüncəyə olan sonsuz həvəs və yanğının qüvvətlənməsində xüsusi rolu və təsiri olmuşdur. Təkcə bir faktı qeyd edək ki, böyük qardaş Axund Yusif müəlliminə bəslədiyi sonsuz ehtiram əsasən özünə “Ziya” təxəllüsü götürmüşdür.

1889-cu ilin payızında Mehri xanım oğlu Yusiflə birgə Tiflisə qayıdır. Abdulla isə təhsilini tamamlamaq üçün 1900-cu ilin payızınadək Xorasanda bir tanışlarının evində qalaraq burada bakılı Mirzə Abdulladan və gəncəli Mirzə Bağırdan məntiq və poetika, habelə ərəb şeirinin tarixinə dair dərs alır. Payızda anasını Mehri xanım gedib Abdullanı da Tiflisə gətirir. Bir neçə ay burada qaldıqdan sonra əvvəlcə Yusif, sonra isə Abdulla Bakıya köçür.

O, gənc yazıçı Nəriman Nərimanovun və Qori Müəllimlər Seminariyasının məzunu, qabaqcıl maarif xadimi Abbas bəy Minasazovun köməyi ilə müəllimlik hüququ almağa hazırlaşır və az sonra Bakıdakı Aleksandriyski gimnaziyada xüsusi komissiya qarşısında imtahan verərək 25 aprel 1901-ci il tarixli müəllimlik şəhadətnaməsi alır.

Bakıda 5-ci şəhər məktəbində ehtiyatda olan müəllim kimi pedaqoji fəaliyyətə başlayan Mirzə Abdulla 1903-cü ildən Sabuncudakı altısinifli məktəbdə ana dili və şəriətdən dərs deyir. Bu illərdə o, görkəmli ədib və maarif xadimləri Ə.Haqverdiyev, H.Zərdabi, N.Vəzirov, H.Mahmudbəyov, S.S.Axundov, S.Hüseyn, habelə Ə.Hüseynzadə, M.Ə.Sabir, M.Hadi, A.Səhhət, H.Cavid və başqaları ilə yaxından tanış olub dostlaşır. A.Şaiqin milli-mənəvi inkişafında, onda milli ideal və türkçülük düşüncəsinin formalaşmasında böyük qardaşı Yusif Ziya ilə yanaşı, qovuşduğu bu qaynar ədəbi-mədəni mühit də mühüm rol oynamışdır.

A.Şaiq həm bədii əsərləri, həm elmi-pedaqoji, həm də müəllimlik fəaliyyəti ilə bütün ömrünü gənc nəslin təlim-tərbiyəsinə, əsl vətəndaş, layiqli övlad kimi yetişdirilməsinə həsr etmişdir. Tezliklə ədəbi aləmdə və mədəni-maarif mühitində tanınan Ab-

dulla 1905-ci ildə Qafqaz Təhsil Dairəsi tərəfindən Bakı proqimnaziyasına sənət və ana dili müəllimi təyin edilir. Azərbaycan müəllimlərinin Bakıda keçirilən birinci (1906) və ikinci (1907) qurultaylarında fəal iştirakı onun həmin qurultayların qərarlarına uyğun olaraq “Uşaq çeşməyi” (1906), “İkinci il” (1907, M.Mahmudbəyov, S.Əbdürrəhmanbəyözadə, S.S.Axundov, F.Ağazadə, A.Əfəndizadə ilə birgə), “Uşaq gözlüyü” (1910), “Gülşəni-ədəbiyyat” (1910), “Gülzar” (1912) adlı dərsləkləri hazırlayıb çap etdirməsi və uşaqlar üçün bir-birindən maraqlı bədii əsərlər qələmə alması ilə nəticələnir. Sonrakı illərdə H.Cavid və M.Mahmudbəyovla birgə çalışaraq o, “Türk çələngi”, “Milli qiraət kitabı”, “Ədəbiyyat dərsləri” və s. dərslər kitablarını nəşr etdirir.

A.Şaiq 1921-ci ildə Bakıda Ali Pedaqoji İnstitutun (hazırkı ADPU) yaradılmasında fəallıq göstərmiş və burada Şərq ədəbiyyatından dərslər demişdir. 1923-cü ildə ədəbi-pedaqoji fəaliyyətinin 20 illiyi təntənə ilə qeyd edilən A.Şaiq 1931-32-ci illərdə Şuşa pedaqoji texnikumunda, 1933-34-cü illərdə isə Azərbaycan Sənaye İnstitutunda müəllim işləmişdir. 1936-cı ildə API-də yenidən Şərq ədəbiyyatı üzrə dərslər deyir. Lakin əsas gücünü bədii və ictimai fəaliyyətə sərf edir: “Xasay”, “Araz”, “Qoçpolad”, “Ovçu Məstan”, “Nüşabə”, “Vətən”, “Bir saat xəlifəlik” və başqa povest, roman və pyeslərini, çoxlu hekayə və şeir yazıb çap etdirir. Əsərləri bir neçə dəfə kitab şəklində çapdan çıxır.

1939-cu ildə Gənc Tamaşaçıları Teatrında ədəbi hissə müdiri, 1949-cu ildə isə Azərbaycan Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətində baş məsləhətçi işləmişdir. A.Şaiq 1946 və 1956-cı il çağırışlarında SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilmiş, xalq elçisi kimi şöhrətlənmişdir.

1921-ci ildə Şahzadə xanım Mirzəbəyova ilə ailə qurmuş, üç oğul, bir qız atası olmuşdur.

Abdulla Şaiq Talıbzadə 24 iyul 1959-cu ilədək şərəfli və səmərəli bir ömür sürdü. Xalqını həyat fırtınalarından keçirib tərəqqiyə çatdırmaq üçün şair, nasir, dramaturq, tənqidçi və ədəbiyyatşünas, pedaqoq, tərcüməçi və ictimai xadim kimi çalışdı, vətən

övladlarının xoşbəxt sabaha gedən yoluna zəka və mədəniyyət nuru saçdı.

Uşaqlığından Tiflisin və Borçalı dağlarının ecazkar təbiəti qoynunda və Azərbaycan folklorunun sirli-sehrli əfsanə və nağıllar aləmində saf uşaq xəyallarının nəhayətsiz qanadlarında vətəni və xalqına, onun təbii və mənəvi sərvətlərinə sonsuz məhəbbət duyğusu ilə bağlanan Abdulla Şaiq Xorasanda və Bakıda xalqın ağır, dözülməz güzəranını gördükcə qəlbi vətəndaşlıq kədəri ilə sıxılırdı. Bu sıxıntı və əzabların nəticəsi “Vətən”¹ şeirindəki aşağıdakı misralarda belə ifadə olunurdu:

Ey çeşməmin önündə mücəssəm vətən, vətən!
Qəlbim kimi ələmlərə həmdəm vətən, vətən!
Fikrim sarayını dolaşırsan zaman-zaman,
Qanlı kəfənlə, dərd ilə toəm vətən, vətən!
Baxdıqca həsrət ilə o solğun camalına,
Çeşməmdə tar görsənir aləm, vətən, vətən!

Şair vətənin gül ləçəklərinə qonan şəbnəmini də dərddən axan göz yaşlarına bənzədir. Düşünürdü ki, faciənin təsiri ilə sanki donub qalan vətənin bu ağlar vəziyyəti vətəndaş şairin canını üzüb, cismini əridərək zəiflədir. Vətəni canı kimi sevən şairin ilham pərisi “gözəl mələk” də qüssə-qəm içindədir:

Gördükcə dərddi əriyir cismi-natəvan.
Ney tək sızıldayır dili-pürqəm, vətən, vətən!
Qarşımda dərd, matəmə batmış gözəl mələk
Səslər həzin səda ilə hərdəm: vətən, vətən!

A.Şaiq vətənin bu möhnətinin tarixi-ictimai səbəblərini axtarırkən yadına “övladi-naxələf” düşür. Vətən övladının naxələf çıxması fikri ona sonsuz dərd gətirir. Şairin romantik duyğuları

¹Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri: üç cildə /Abdulla Şaiq; tərt. ed. K.Talıbzadə.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- S.7.

nın şeir mələyi az sonra göz önündə “Bir quş”² poetik obrazında canlanır. Həmin quş dərddli, ələmli və düşüncəlidir. Çünki incə və həssas qəlbə, zərif duyğuya malikdir. Öz nəğmələri ilə şairin, ümumən “məhəbbət əhlinin rəhbəri, irşadı”, yol göstərən mərtəbəsinə yüksələn bu quşun sədasi vicdanları oyadır, vətəndaşları işıqlı gələcəyə səsləyir. Çünki bu çağırışlar, dərddli düşüncə və fəryadlar bir heçlikdən, əfsanədən yox, həyatın özündən, mövcud gerçəklikdən doğur:

Sədasi pək dərddin təsir edər əfkarə, vicdanə,
Duyurmaqda pək incə duyğular bir şair insanə.
Deyil əfsanə fəryadı, cəfadən gəlmiş əfqanə,
Lisani-hal ilə əyyami-vəsli yad edər bir quş!

Bu quşun dövrün cövr-cəfasından gələn fəqanı övladlarına onların əcdadlarının qəhrəmanlıq və xoşbəxtlik əyyamından şirin və həsrətli nağıllar, tarixi həqiqətlər söyləyir. Tarixi həqiqətləri qəlbən atəşli, romantik qanadlı hissiyyatı ilə qovuşuq şəkildə, “hissiyyatı-qəlbəyyə ilə” (A.Səhhət) söyləyən bu quş əslində elə şairin (A.Şaiqin) özü kimi məhəbbət qanadlı hissiyyata malikdir. İlham pərisi ilə bu fikri və hissi qovuşmanı A.Şaiq belə ifadə edir:

Bu quş da mən kimi dünyada hissiyyata malikdir,
Məhəbbətdən vurar dəm, şahrahi-eşqə salikdir.
Cahanda eşq rahi, Şaiqa, neməlməsalikdir!
Mənim fəryadı-məhzunanəmi bünyad edər bir quş.

Beləliklə, Abdulla Şaiqin ədəbiyyata gəlişi romantik bir məzmun və üslubda baş verir. Özü də onun şeir rübabı daim ülvyyə, hürriyyə, mübarizə, işıqlı, xoşbəxt gələcək nəğmələri üstə köklənir. Bu rübabın çalib oxuduğu nəğmələr vətən övladını ta cocuq-

²Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri: üç cildə /Abdulla Şaiq; tərt. ed. K.Talıbzadə.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- S.8.

luqdan başlayaraq tərəqqiyə, fəaliyyətə, layiqli vətəndaş olmağa səsləyir və bu ruhda da tərbiyələndirməyə çalışır. Həmin məqsədə çatmağın yolunu A.Şaiq də, əksər məsləkdaşları və yaradıcı dostları kimi, maarif və məktəblərin inkişaf etdirilməsində görür. Odur ki, vətən övladlarının zamanın inkişaf sürəti ilə ayaqlaşabilən, yeni tipli proqram və dərsləklərlə təchiz edilmiş təhsil ocaqlarında oxumalarını təmin etmək uğrunda fəal və ardıcıl mübarizəyə qoşularaq, Azərbaycan müəllimlərinin 1906-cı və 1907-ci ildə Bakıda olan I və II qurultaylarının hazırlanması, keçirilməsi və onların qərarlarının həyata keçirilməsində xüsusi fəallıq və pedaqoji ustalıq nümayiş etdirir. Daha doğrusu, o, əməli pedaqoji fəaliyyətini elmi-metodiki işlə – proqram və dərsləklər tərtibi, həm də paralel olaraq bədii yaradıcılıqla davam etdirib tamamlayır. A.Şaiq zamanın tələbinə və maarifçilik hərəkatına uyğun olaraq, Azərbaycan müəllimlərinin I və II qurultaylarında Ana dili və əlifba dərsləklərinə (və dərslərinə) qoyulan tələblərə qurultaylardan az sonra bir-birinin ardınca çap etdirdiyi dərsləklərdən uzun illər Azərbaycan gəncliyinin bir neçə nəsli istifadə etmiş, faydalanmışdır. Bu işi A.Şaiq təkcə müəllim və pedaqoq, metodist kimi yox, həm də klassik uşaq ədəbiyyatımızın poeziya, nəsr və dram janrında bir çox yaddaqalan nümunələrini yaratmaqla görmüşdür. O, bir tərəfdən məktəb şagirdləri üçün dərsləklər hazırlayır, digər tərəfdən həm həmin dərsləklərdə, həm də “Dəbistan”, “Rəhbər”, “Məktəb” jurnallarında çap edilmək üçün orijinal əsərlər yazır, bədii tərcümələr edirdi. Onun müəllimliyi, elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə bədii yaradıcılığının vəhdət təşkil etməsini, bu yaradıcılıq sahəsinin birinin digərini tamamlamasını nəzərdə tutan professor Yaşar Qarayev yazırdı: “Abdulla Şaiq şair ikən də müəllim, müəllim ikən də şairdir... Şeirdə də, tərbiyədə də məqsədi gəncliyin mənəvi çıxarışını alışıdırmaq idi. Şaiq öz şeirlərini ilk əvvəl dərsləklər üçün yazır, pyes və hekayələrini ən əvvəl tərbiyəvi-əxlaqi bir niyyət və qayə naminə qələmə alırdı. Odur ki, “şaiqlik” sözünün ifadə etdiyi mənəvi-əxlaqi mənanı onun həm müəllimlik, həm də şairlik fəaliyyətində eyni səviyyədə görmək

olar. Müəllim Şaiq də, nasir və şair Şaiq də ilk gündən bir ata qayğısı ilə “cocuqluğa” ana dili öyrədirdi. İndi bu nəcib xidmətin ən yaxşı yadigarı yaradılmasında və inkişafında Şaiqin canla-başla iştirak etdiyi böyük uşaq ədəbiyyatıdır”³.

A.Şaiq XX əsr uşaq ədəbiyyatımızın yaradılması və inkişaf etdirilməsində ardıcıl və məqsədyönlü şəkildə çalışmış, öz fəaliyyəti ilə bu sahədə bir məktəb yaratmışdır. “...O, müntəzəm və ardıcıl şəkildə həmişə uşaq ədəbiyyatı ilə yaşamış, nəfəs almışdır. Azərbaycan uşaq şeiri və nəsr, dramaturgiyası bütöv və müstəqil bir klassik məktəb səviyyəsində məhz onun yaradıcılığında kamilə çatmışdır”.

Abdulla Şaiqin ilk mətbu şeiri də uşaqlar üçün yazılmışdır. “Ananın öz oğluna lay-lay deməsi” başlıqlı bu şeirdə Ana öz övladına onun ulu və şöhrətli soykökə, gözəl və zəngin, əsrarəngiz təbiətli vətənə bağlı olduğunu belə başa salır:

Lay-lay mələkim, sevdicim, yavrucuğum, yat!
Bir də ələ düşməz bu cocuqluq dəmi, heyhat!
Türk oğlusan, əcdadın ulu, şanlı, sərəfraz,
İştə vətənidir, a quzum, şanlı bu Qafqaz.⁴

Həyata qədəm qoyduğu ilk anlardan ana öz övladının mənəvi-əxlaqi tərbiyəsi ilə yanaşı, həm onun fiziki sağlamlığı qayğısına qalır, həm də yavrusuna parlaq günəşli bir səhər arzulayır.

A.Şaiq uşaq psixologiyasına, onun maraq dairəsi və anlaq səviyyəsinə bələd olan incə zövqlü, həssas duyğulu sənətkar idi. Uşaqların nağıl və əfsanə qanadlı fantaziyası, gördükləri, müşahidələri qarşısında duyduğu heyrət və təəccüb onun şeir və hekayələrində romantik bir vüsətlə əks etdirilmişdir. Bu əsərlərdə romantizmə xas zahiri sadələvhlik, ilkinlikdən doğan saflıq, heyrət

³Qarayev, Y. Min ilin sonu... (XXI əsr və Şərq dəyərləri) /Yaşar Qarayev.- Bakı: Elm, 2001.- S.78.

⁴Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri: üç cildə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- C.II.- S.21.

və varlığı dərk etmək cəhdləri sanki uşaq dünyasının sirli-sehrli aləmindən güc alır. Uşağın ilkin olaraq ətraf aləmə, təbiətə, canlılara göstərdiyi diqqət və maraq şairin “Xoruz”, “Keçi”, “Uşaq və dovşan”, “Yetim cücə” və s. şeirlərində öz əksini həyatdan doğan romantik heyrətin poetik ifadəsi şəklinə tapmışdır.

Xoruzun hərəkət və əlamətlərindən təəccüblənib bütün bunların sirrini anlamağa çalışan uşaq ona deyir:

Ay pipiyi qan xoruz,
Gözləri mərcan xoruz!
Sən nə tezdən durursan,
Qışqırıb banlayırsan.
Qoymayırsan yatmağa
Ay canım, məstan xoruz!⁵

Hər birimizin uşaqılıqdan əzbər bildiyimiz bu kiçik şeirdə ifadə olunan heyrət və saflıq dolu mənə və məzmun dərinliyi, bütün bu cəhətlərin böyük ustalılıqla uşaq marağına uyğun ifadəsinin nəticəsidir ki, o, uşaq poeziyamızın klassik nümunələri sırasına daxil olmuşdur. Yaxud “Keçi” şeirində keçinin hərəkətləri ilə yanaşı, onu gözləyən təhlükədən narahat olan uşağın hiss və həyəcanlarını görürüksə, başqa bir şeirdə “Uşaq və dovşan”ın (III, s. 7) dialoqu vasitəsilə digər canlılarla insanın ünsiyyət yaratmaq cəhdinin şahidi oluruq. Dovşanın ondan qaçmasını istəməyən uşaq onu özü ilə dostluğa çağırır:

Dovşan, dovşan, a dovşan:
Qaçma, dayan, a dovşan!
Qaçma səni sevəndən,
Can kimi bəsləyəndən.

⁵Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri: üç cildə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- C.III.- S.10.

Qeyd: Bundan sonra üçcildlikdən gətirilən sitatların yeri mötərizədə ancaq cild və səhifə ilə göstəriləcək.

Dovşan isə uşaqdan qaçmasının səbəbini belə izah edir:

Dura bilmərəm, dadaş,
Yanında var Alabaş.
Xəbərdaram işindən,
Qurtarmaram dişindən.

Bu izahatın özündə insan qayğı və həssaslığından doğan məhrəmanə bir münasibət var.

A.Şaiqin uşaq şeirləri həm də uşaqları müxtəlif canlılar, eyni zamanda təbiət hadisələri, çiçəklər, bitkilərlə yaxından tanış etmək, onların xüsusiyyətləri və ətraf aləmdəki yeri barədə anlayış, məlumat və bilik vermək məqsədi daşıyır. Yuxarıda haqqında söz açdığımız şeirlərdən başqa “Quzu”, “Bülbül”, “Yetim cüce”, “Arı”, “Kəpənək”, “Qızılgül”, “Bənövşə”, “Zanbaq”, “Qərənfil” və s. şeirlər deyilənlərə misaldır. “Səhər”, “Payız gecəsi”, “Bahar”, “Ülkər”, “Tonqal” və s. şeirlər balaca oxucularda həm də təbiətə, onun gözəlliklərinə məhəbbət hissi aşılamaq məqsədi daşıyır. Məsələn, dillər əzbəri olan “Bənövşəyəm, bənövşə, düşmüşəm dilə, dişə” misraları ilə başlayan şeirdə bu bahar çiçəyinin xüsusiyyəti barədə – nə vaxt açıb, solması haqda deyilir:

Bahar oldu açaram,
Qar, borandan qaçaram;
Başqa güllər açanda
Mən quş olub uçaram (III, s. 27).

Burada bənövşə çiçəyinin digər çiçəklərdən tez açıb az ömür sürməsi bilərəkdən solub getmək yox, “quş olub uçmaq” kimi ifadə olunur. Bununla şair bənövşənin əbədiyaşarlığı, sadəcə olaraq uçub harayasa getməyi və nə vaxtsa qayıdacağı haqda oxucuda təsəvvür yaradır. Balaca oxucu intizarla bənövşənin “qayıdacağı” günü gözləyir.

Qərənfiləm mən,
Gözəl güləm mən;
Yaşıl saplaqlı
Bir sünbüləm mən (III, s. 26).

Yaxud “Zanbaq” şeirində oxuyuruq:

Zanbağam mən, Zanbağam,
Ay işığından ağam,
Açdığım hər ağ çətir
Ətrafa yayır ətir.

Ağ atlazdan donum var.
Gümüş kimi parıldar.
Mən də gözəl çiçəyəm,
Toxunma, ağ ipəyəm (III, s.27).

Bu misraların hərəsində zanbağın bir əlaməti haqda məlumat verilir. Təsvirlər sona çatanda zanbağın portreti tamamlanır. Şeirinin özü kimi onun yaratdığı təsəvvür də yığcam və poetikdir. Yaratdığı təəssürat çiçəyin özü qədər zərifdir.

A.Şaiq təkcə gülləri, çiçəkləri vəsf etmir. O, başqa nəsnə və hadisələrdə də təbiət gözəllərinin və gözəlliklərinin bir əlamətini tapır. Digər şeirlərdə olduğu kimi, şairin həmin şeirlərindəki müşahidə və bənzətmələri də incə və poetik olduğu qədər həm də həyatidir. Məsələn, “Tonqal” şeirində olduğu kimi:

Bir qırmızı güldür tonqal,
Bir dəstə sünbüldür tonqal.
Bağdan dərilmiş lələdir,
İçilməz al piyalədir.

Bir xonçadır al günəşdən,
Həyat gəlir bu atəşdən.

Nə gözəldir şən nəğməsi,
Ruha nəşə verir səsi (III, s.42).

Tonqalla bağlı bənzətmələr, yanarkən “oxuduğu nəğmə”, bu “nəğmənin” onun istiliyinə qarışib “ruha nəşə, həyat” verməsi uşaqlarda həm də müşahidə, fantaziya, estetik duyum qabiliyyətinin formalaşdırılmasına və inkişafına xidmət edir.

A.Şaiq uşaqlarda bədii zövqün cilalanması, onlarda təmizlik, səliqəlilik, əməksevərlik, elmə, təhsilə maraq və sevgi hissini aşılamağı məqsədi ilə çoxlu şeir yazmışdır. Şairin “Bahar nəğməsi”, “Əkinçi nəğməsi”, “Dəmirçi nəğməsi”, “Məktəbli marşı”, “Vətən nəğməsi”, “Ana yurdum” və s. şeirləri uşaqların musiqi zövqünə, zehni inkişafına, onların vətənpərvərlik ruhunda tərbiyələnmələrinə xidmət edirsə, “Təmizlik” şeiri vacib əxlaqi sifətlər təlqin edir. Şeirdə balaca qəhrəmanın dili ilə deyilir:

Səhər durunca,
Əlimdə fırça
Sildim dişimi,
Bildim işimi.
İnanmırsan, bax,
Dişim ağappaq.
Üstüm tərtəmiz:
Bax, beləyik biz! (III c., s.26)

Uşaqlara bu cür əxlaqi keyfiyyətlər cürbəcür forma və üsullarla aşılır. Məsələn, yuxarıda misal gətirdiyimiz şeirdə təmizkarlıq, dişə qulluq etməyə çağırış uşağın şəxsində nəzərə çatdırılırsa, zəhmətsevərlik, insanlara gərək olub rahatlıq gətirən iş görməyin vacibliyi və əhəmiyyəti fikri “Arı” şeirində arının nümunəsində verilir. Şeirdə arının dilindən onun öz zəhmətkeşliyi ilə fəxr etməsi belə təsvir olunur:

Arıyam, zəhmətkeşəm,
Bal, mum çəkməkdir peşəm...

Çalışaram doqquz ay,
Hamı məndən alır pay.
Balımdan qoy yesinlər
Mənə “Sağ ol!” desinlər (III, c., s.29).

Zəhmətdən zövq almağın şirinliyi uşaqlar üçün yazılmış “Bir quş” adlı başqa bir şeirdə də diqqətə çatdırılmışdır. Burada balaca qəhrəman özünə yuva quran bir quşun “işdən yorulub duran zaman” şad, xürrəm “Cik-cik” oxumasına böyük maraq göstərir. Şeirin təsir gücü də elə oyatdığı bu maraqdadır.

Uşaqlarda zəhmətsevərlik, valideynlərin köməyinə yetişmək duyğusu A.Şaiqin “Yeni köməkçi” şeirində oğlanın tarlada xış sürən anasına könüllü, öz təşəbbüsü ilə kömək etməsinin təsviri ilə aşılır. “Layla”, “Oyan, oğlum!”, “Məktəbdə” və s. şeirlərdə isə balaca qəhrəmanlar elm oxuyub tərəqqi etməyə, layiqli vətəndaş kimi yetişməyə çağırılır. Məsələn, “Layla” şeirində Ana öz balasını ancaq yemək-icmək əsiri olmaqdan çəkindirir, böyüyüb “bir azca boy atandan” sonra oxumaq barədə düşünməyə və məktəbə getməyə səsləyir:

Böyü bir az, yeddi yaşa yetgilən,
Səhər tezdən dur, məktəbə getgilən;
Dərs oxuyub yazmağa səy etgilən;
Layla quzum, layla gözüm, yatgilən,
Rahat olub bir azca boy atgilən. (III c., s.7)

A.Şaiq öz balaca qəhrəmanını addım-addım izləyir. Biz onun “Oyan, oğlum!” şeirində sanki “Layla” şeirindəki uşağı artıq məktəb yaşında görürük. Şair bu dövrdə uşağa layla deməyə yox, onu dərsə həvəsləndirməyə, əslində laylanın məzmun və ideyasını dəyişməyə üstünlük verir:

Ağıllı oğlum, oyan!
Qiyətlidir hər zaman.

Tez ol dur, get məktəbə,
Sarı elmə, ədəbə.
Səhər ziyandır yuxu,
Məktəbə get, dərs oxu. (III c., s. 14)

“Layla” şeirindən fərqli olaraq “Oyan, oğlum!” şeirinin misraları yığcam, ahəngdar, daha dinamikdir. Bu məziyyətlər şeirin qəhrəmanına şirin yuxu qoynunda uyumaq yox, elm, tərəqqi yolunda hərəkət, fəallıq tələq edir.

A.Şaiq bilirdi ki, millətin gələcəyi olan uşaqların yüksək səviyyədə yetişmələri onların analarının savadlandırılmasından, elmi olmasından çox asılıdır. Şairə görə, savadlı, elmi və tərbiyəli ananın qucağı millətin gələcəyi üçün bir işıq, nur mənbəyidir. Bu düşüncələrlə “İşıq mənbəyi” şeirində yazırdı:

Qaranlıqdır vətənimin hər bucağı,
Sönmüş ata-babamızın ocağı...
Tərəqqi etməyə lazımdır ancaq,
Tərbiyəli anaların qucağı.
Qadınla hər millət eylər tərəqqi,
Qadıdır millətin şamı, çırağı... (II c., s.36)

Bu haqlı qənaətlə A.Şaiq qadınlarımızın təhsil alıb, mənən və ruhən azad olması uğrunda yorulmaz mübarizə aparan həmkarlarının ön sıralarında dayanırdı.

A.Şaiq uşaqlar üçün “Tülkü və Aslan”, “Tülkü və Qurd”, “Aslan, Qurd və Tülkü” və s. təmsillər də yazmışdır. Həmin təmsillərdə düşüncəsizliyin və lövğahığın acınacaqlı nəticəsi, zalımlıq və tamahkarlıq kimi qüsurlar tənqid olunub, ibrətamiz, əxlaqi nəticələr çıxarılır. “Tıq-tıq xanım”, “Tülkü Həccə gedir”, “Yaxşı arxa” mənzum nağıllarında, “Şələquyruq” adlı mənzum hekayəsində folklordan bəhrələnmə yolu ilə balaca oxucularına maraqlı əhvalatlardan bəhs edir. Bu zaman onlarda özündən razılıq, hiyləgərlik və riyakarlıq, tamahkarlıq və ziyankarlıq kimi zərərli və-

dişlərdən uzaq olub, ağıllı, sadə və səmimi, dostluqda həmrəy və sədaqətli olmaq kimi əxlaqi sifətlər aşılamağa çalışır.

A.Şaiq gənc nəslin hərbi vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi işinə də xüsusi diqqət yetirmiş, bu mövzuda xüsusən Böyük Vətən müharibəsi illərində marş və nəğmə ruhlu şeirlər yazmışdır. Əgər onun “Ana yurdum”, “Vətən nəğməsi”, “Vətən” şeirlərində yeni-yetmə gənclərdə vətənə sevgi, onun qədrini bilmək və uğrunda mübarizə aparmaq fikri və əzmi tələq olunurdusa, “Zəfər nəğməsi” şeirində qələbə sevincinin təntənəsi şairin sinəsini qabardır. A.Şaiq bu sevincli anlarda da vətənin qədir-qiyətini, onun milli varlığımız üçün əvəzsiz nemət olduğunu bir daha diqqətə çatdırmağı unutmur.

A.Şaiq folklordan və klassik ədəbiyyatdan götürdüyü mövzular əsasında uşaqlar üçün “Tıq-tıq xanım”, “Yaxşı arxa”, “Eşşək üstündə səyahət”, “Ovçu Məstan”, “Sehrlı üzük”, “Nüşabə”, “Sultan Səncər və Qarı” mənzum nağıllarını, “Tülkü və Xoruz”, “Dəvə və Siçan”, “Arı və Eşşək”, “Tülkü və Dəvə”, “Dəvə, Tülkü və Qurd” və s. təmsillərini qələmə almışdır. Ədibin uşaqlar üçün yazdığı digər əsərlərlə yanaşı, bu bədii nümunələr də balaca oxucular tərəfindən maraqla qarşılanmış, pedaqoji və elmi ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, onların bəzilərinin motivləri əsasında uşaqlar üçün cizgi filmləri çəkilmişdir.

Abdulla Şaiq gənc nəslin milli ruhda tərbiyələndirilməsi, uşaqların əsl vətəndaş kimi yetişdirilməsi üçün zamanın fürsət verdiyi bütün imkanlardan bacarıqla istifadə etmişdir. Bu fikrə onun bədii əsərləri və dərslikləri ilə yanaşı ədibin 1918-ci ildə yaratdığı və öz adı ilə “Şaiq Nümunə Məktəbi” kimi məşhurlaşan təhsil ocağı da etibarlı dayaqdır. Həmin məktəbin yaranması haqda akademik K.Talıbzadə “Abdulla Şaiq – 20” kitabının 2001-ci il nəşrinə (kitabın birinci nəşri 1923-cü ilə aiddir) yazdığı “Ön söz”də atasına istinadən belə məlumat verir: “... Ədib (A.Şaiq – red.) nağıl edirdi ki, 1918-ci ildə Azərbaycan Cümhuriyyəti yarandığı dövrdə dərs dediyi Bakı realni məktəbində rəhbəri, müəllimi olduğu öz sinfini milliləşdirmişdi: yəni bütün fənləri rus

dilində keçilən sinifdə türk dilində tədris edilməsinə nail olmuşdu. Bu tədbir o zaman çox böyük zəhmət, vətəndaş qeyrətinin hesabına başa gəlmişdi. Nəzərə almaq lazımdır ki, “Şaiq Nümunə Məktəbi” o dövrdə milliləşdirilmiş ilk rusdilli Azərbaycan məktəbi idi. Şagirdlərin valideynləri ilə bir-bir, ayrılıqda görüşərək, danışıraq Şaiq onlardan övladlarının türk (Azərbaycan) dilində oxumağa razılığını almışdı... Gənc Şaiq nüfuzu və ardıcıl, fasiləsiz əməyi sayəsində öz rəhbəri olduğu sinfi türkləşdirməyə – milliləşdirməyə nail olmuşdu. Bununla Azərbaycanda ilk orta milli təhsilin əsasını qoymuşdu.

Bu, Azərbaycan orta təhsilində böyük inqilab idi. Məhz bu təhsil mərkəzinin əsasında “Şaiq Nümunə məktəbi” yaranmışdı”.⁶

A.Şaiq folklor və klassik yazılı ədəbiyyatımızın motivləri əsasında uşaqlar üçün “Gözəl bahar”, “Çoban”, “İntiqamçı xoruz”, “Danışan kukla”, “İldırım”, “El oğlu”, “Vətən”, “Fitnə”, “Nüşabə”, “Şah Abbas”, “Qaraca qız”, “Tapdıq Dədə” və s. pyeslərini qələmə almış və uşaq dramaturgiyası sahəsində Azərbaycanda yeni-yeni müəlliflərin meydana çıxmasına səbəb olmuş, habelə gənc müəlliflərin qələmlərinin bu sahədə püxtələşməsində öz müəllim və təcrübəli yazıçı qayğısını əsirgəməmişdi.⁷ Ədibin uşaq və gənclər üçün yazdığı bu pyeslərini məzmununa, ideya-estetik xüsusiyyətlərinə görə iki qrupa ayırmaq olar: birinci qrupa “Gözəl bahar”, “Danışan kukla”, “İntiqamçı xoruz”, “Ürək tikmək, yaxud qurban bayramı” və s. pyeslər daxildir ki, onlar kiçikyaşlı uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

“Gözəl bahar” A.Şaiqin uşaqlar üçün yazdığı ilk pyesdir və bu əsərlə o, Azərbaycanda uşaq dramaturgiyasının əsasını qoymuşdur». ⁸ Əsərdə Baharla qışın timsalında həyat, ümid və xoşbəxtliklə zülm və əsarət törədən qüvvələr arasında gedən kəskin

⁶Talıbzadə, K. Ön söz. Abdulla Şaiq – 20 /Kamal Talıbzadə.- Bakı: Elm, 2001.- S.3-4.

⁷Bax: Mirəhmədov, Ə. Abdulla Şaiq /Əziz Mirəhmədov.- Bakı, 1956.- S.122-123

⁸Əsədli, M. Abdulla Şaiq və teatr (1910-1958) /Minaxanım Əsədli.- Bakı, 2003.- S.15-16.

mübarizə təsvir edilir. Nəhayət, Baharın “ordu”suna daxil olan Yer, Su, Qaranquş, Torpaq, Çiçəklər və s. qışın “ordusu” Boran, Qar və sairin üzərində qələbə çalaraq şən və xoşbəxt həyatı bərqərar edirlər...

A.Şaiqin ikinci qrupa – yeniyetmə və gənclər üçün nəzərdə tutulan pyesləri sırasına “Bir saat xəlifəlik”, “Yazıya pozu yoxdur”, “Qafqaz çiçəyi”, “İldırım”, “El oğlu”, “Vətən”, “Ana”, “Xasay”, “Fitnə”, “Qaraca qız”, “Nüşabə” əsərləri daxildir. Həmin əsərlərin əksəriyyətini o, Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının ədəbi-pedaqoji şöbəsinin müdiri işlədiyi dövrdə – 1937-ci ildən sonra qələmə almışdır. Bu peşələrdən “Gözəl bahar”, “Danışan kukla”, “Bir saat xəlifəlik”, “El oğlu”, “Vətən” və başqaları folklor motivləri əsasında, “Qafqaz çiçəyi”, “İldırım”, “Fitnə”, “Qaraca qız”, “Aldadılmış ulduzlar”, “Nüşabə” tarixi mövzuda və klassik yazılı ədəbiyyatdan istifadə yolu ilə, “Xasay”, “Vəzifə” isə müasir həyatdan götürülərək yazılmışdır. Ədibin uşaq pyeslərinin əksəriyyəti onun öz sağlığında və sonrakı dövrdə uğurla tamaşaya qoyulmuşdur.⁹ Həmin əsərlər uşaqların və yeniyetmə gənclərin dünyagörüşlərinin, bədii-estetik zövqlərinin püxtələşməsində, onlarda əxlaqi keyfiyyətlərin tərbiyə edilməsində böyük rol oynamış və öz aktualılıqlarını bu gün də saxlamaqdadırlar.

Abdulla Şaiq yaradıcılığında səmimiyyət, məhəbbət və ədalətlə süslənmiş işıqlı bir inam, qanadlı romantikadan və soydaşlarının tarixi mənəvi qüdrətindən irəli gələn ümid, əzəmət, nikbinlik hakimdir. Onun ilham pərisi yaşadığı əsrin qeyri-müəyyən gedişlərini anlamağa çətinlik çəkərkən dərin bir vətəndaş narahatlığı ilə “İyirminci əsrə xitab”, “Hürriyyət pərisinə” müraciət edərək öz suallarına aydın cavab almağa çalışırdı. “İyirminci əsrə xitab”-da şair-vətəndaş narahatlığının doğurduğu sualların poetik ifadəsi belədir:

⁹Ətraflı bax: Minaxanım Əsədli. Göstərilən əsəri.

Tufanlı ildırımlarının qəhri, hiddəti,
 Xofu ümid ilə yaşadır cümlə milləti.
 Qaldır buludlu pərdələri, anlasın cahən,
 Sönməz günəşmi, ya qara bir kölgədir doğan?
 Varmı ümid bir daha feyzü səadətə?
 Ya çəkmədə bizi yenə girdabi-zillətə?
 Bu qırmızı şəfəqlər içində nihan-nihan
 Doğmazmı nur, mehr, məhəbbət cəhan, cəhan?!
 Ey vah!.. Ənqərib bu əmvaci-kibriya,
 Bir sahilə səfinəmizi sövq edərmi ya?
 ...Bilməm, bu dağlar, bu məhabətli fırtına
 Öksüz bu milləti çıxararmı o bir yana? (II c., s.13)

Əsrin qeyri-müəyyənlikləri qarşısında bəzən təlaş və intizarı artıb ümitsizliyə çevrilən şairin “Şikayətlərim” (II c., s.17) şeirində üzə çıxan vətəndaş duyğuları onun həm də millətin taleyi üçün narahatlıqlarını və təəssübkeşliyini ifadə edir:

Yenə hər yanda hökm edir zülmət!
 Yenə söndü o nazənin ölkər!
 Gecə-gündüz tapındığım dilbər,
 Yenə qaldıq vüsalına həsrət.

Bu vətəndaş narahatlığından çıxmaq üçün A.Şaiq üzünü müdrik və mübariz “vətən qayıqçılarına” tutaraq onları “cəhalətlə mübarizə”yə çağırır:

Noldunuz, ey vətən qayıqçıları!
 Qaldı dərya üzündə yelkəniniz.
 Susdunuz, yox sədəvü şivəniniz,
 Ey elin şanlı hayqırıqçıları!

Bu çağırış və hayqırıqların arxasında millətin işıqlı gələcəyinə, xoş, nurlu sabahına şairin sonsuz və qətiyyətli bir inamı dayanır. Təsadüfi deyil ki, A.Şaiqin yaradıcılığı boyu biz “Bir ul-

duz”a, “Dan ulduzu”na, “Ölkər”ə müraciətlərin, “Bir mələk”lə, “Hürriyyət pərisi” ilə dialoqların şahidi oluruq. Şair özünün “Hürriyyət pərisi”nin belə tez sönməsi ilə barışa bilməyib onu köməyə çağırır ki, işıqlı sabaha ümidini və bu amal uğrunda mübarizə əzmini sönməyə qoymasın:

Müslim gecə, ətrafı bulud, çən bürüyərkən,
 Göz yaşlarımın bəslədiyi ey gözəl ümmid,
 Qarşımda təcəssüm edərək ver bənə təyid,
 Bu zülmət ilə sübhə qədər ta vuruşum bən! (II c., s.13)

A.Şaiq bu vuruşmada qalib gəlib hürriyyət, ədalət və insanlıq pərisinə çatmaq üçün bütün bəşəriyyəti bir-birinə “dəsti-üxüvvət”, “dəsti-vəfa” uzadıb bir-birinin əlini sıxmağa, bununla da əsrlərdən bəri bəşəriyyəti çulğalayan qara pərdələri yırtıb dağıtmağa çağırır. Bu məhəbbətin ilahi, əzəli və əbədi əsasını isə şair

Həpimiz bir yuva pərvərdəsiyiz!
 Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz! (II c., s.29)

qənaətində görür. A.Şaiqə görə, bəşəriyyətin bu vəhdətini, onun ilahi eşq həsrətinin vahidliyini heç bir şey – nə dil, nə din, nə irq, nə sərhəd, nə məzhəb, nə millət fərqi ayıra bilməz. Şairin “Sevgi hakim olmalı” şeiri də bu fikir və ideyanın davamı kimi üzə çıxmışdır. Onun qənaətinə görə, insanlar və millətlərarası münasibətlərdə qüvvət kəlməsi və anlayışı aradan tamamilə götürülməlidir:

İnsanlığa qüvvət degil, sevgi hakim olmalı,
 Qüvvət sözü insanlığın içindən həp qovulsun.
 Hətta bütün Qamuslardan silinməli büsbütün,
 İnsanlığın qəlbi, ruhu sevgi ilə dolmalı... (II c., s.72)

İnsanlığı kin və ədavət, qoluzorluluq, təkəbbür və lovğalıq kimi sifətlərin üstələməsi A.Şaiqin eyniadlı əsərində “İki famili-

yanın məhvi”nə səbəb olur. Burada göstərilir ki, Səfərin Telli adlı “nazikəndam, gözəl, pəripeykər, alagöz, şux baxışlı, laləuzar, işvəli, qəməzəli, gözəl qızı” hələ körpəlikdən əmisi Əmir Aslan bəyin oğlu Daşdəmirə beşikkəsdi edilmişdir. Lakin o, Oğuz adlı bir gəncə könül bağlamışdır. Gənclərin bu sevgisinin qarşısını heç bir maneə, insan ruhunun azadlığına buxov olan zərərli adət kəsə bilmir. Tellinin Daşdəmirə toyu olan gün Oğuz öz sevgilisini götürüb qaçır. Bu hadisə Daşdəmiri və onun nəslini Oğuzun nəslilə qan davasına çıxarır...

Şair kədərlə göstərir ki, bu zərərli adət, kin püskürən təkəbbür iki gəncin saf eşqi ilə yanaşı, iki məşhur nəslin yoxa çıxması ilə nəticələnir. Vaxtilə şən qəhqəhələr yüksələn köşkün yerində indi “qəm məkanı” olan xərəbələr durur. Bu xərəbə isə öz görkəmi ilə “qanlı bir macərəyə tənə vurur”.

“Şair və qadın” poemasının qəhrəmanlarına da sevgisiz, ümitsiz və imansız bir həyat zindan kimi görünür. Onların hər ikisi vaxtilə sevginin “sultanları belə titrədən qələsi”nin xoşbəxt, şən duyğulu sakinləri olmuşlar. Lakin qadını sevgilisi xəbər-ətərsiz atıb başqa diyara gedib, şairin isə sevgilisi vəfat edib. İndi bu xəyanəti xatırlayanda qadının “bağrı qana dönür”. Bildirir ki, bu xəyanət nəticəsində

Sanki yer, göy dönmüş bütün tərsinə,
Hər şey saxta, müzlim görünür mənə (II c., s.268).

Şair də təsəllisini hər dəfə sevgilisinin adını çəkəndə onun gözünə görünən xəyalı ilə tapır, ruhunu sevgilisinin ruhu ilə qovuşdurmağa çalışır. A.Şaiqin bu saf, ülvi duyğularla sevən qəhrəmanlarının hər ikisi – Şair də Qadın da özlərinin könül rahatlıqlarını pislik və xəyanətlərlə dolu, tərsinə çevrilmiş cəmiyyətdə yox, ruhi aləmdə və təbiətin şirin, ülvi xatirələri ilə dolu qoynunda, həyat dolu yaşıl bir guşəsində tapırlar.

“İdeal və İnsanlıq” mənzum dramının personajlarının təkəbdəliklərinin göz önünə gətirilməsi A.Şaiqin bəşər övladının gələcəyi

üçün keçirdiyi narahatlıqların mahiyyəti və çatışmazlıqların aradan qaldırılması yolları haqda romantik düşüncə və qənaətləri haqda təsəvvür yaradır. Əsərin iştirakçıları bunlardır: İnsanlıq, İdeal, Vicdan, Ədalət, Mərhəmət, Səadət, Fəlakət, Zülm, Şeytan.

Nə qədər ki, şər qüvvələr bəşər övladının vicdanına hakimdir, İdeal onları tərək etməyə qərarına gəlir. Odur ki, İnsanlıq Ədalət, Vicdan, Mərhəmət və sairin qələbəsi, İdealın ona qaytarılması üçün Uca Yaradana üz tutur. Onun çağırışları, duaları “Amin” sözü ilə təsdiqlənir. Bu dəstəyin arxasından gec-tez İnsanlığın öz idealına qovuşacağı inamı boylanır. Birinci Dünya müharibəsinin böğucu tüstü və dumanları içindən ucalan bu inamın arxasında isə A.Şaiqin bəşər övladının və öz əcdadının daim saflıq, ədalət və xilaskarlıq üstə köklənən ruhlarının “Simurğ quşu” şəklində geri dönəcəyinə bəslədiyi romantik qətiyyəti dayanır.

Şair “mən”inin bu qətiyyəti ilə silahlanmış uşağın öz anasına onu intizardan qurtarmaq istəyi ilə dediyi aşağıdakı sözlər də bunu təsdiq edir:

Səbr et, anam, Qaf dağında dərələr
Dolub-daşar, xain əllər quruyar.
Simurğ quşu gülər, günəş də doğar.
Göydən yerə enər sevgi, səadət;
O gün atam yenə gələr səlamət (II c., s.48).

A.Şaiqi bu milli-mənəvi ideal və inam heç vaxt tərək etmir. Həmin nikbinlik şairi cümhuriyyət dövrünün ağır, keşməkeşli mübarizə və çarpışmalar dövründə də işıqlı sabaha, xoş gələcək uğrunda mübarizəyə səsləyir.

***

O dövrdə bütövlükdə türk dünyasının və Azərbaycanın düşdüyü böhranlı vəziyyətindən dərin tələş keçirən Abdulla Şaiq “Vətənin yanıq səsi” adlı poemasında Vətənin dili ilə ulu babalarımızın şöhrətli keçmişinə nəzər salır. Qafqazın – bu ulu Vətənimizin şən,

xoşbəxt günlərini, bizim ulu nəslimizi sevinclə öz qoynunda bəslədiyini və igid, nəcib övladlarının timsalında özünə həm də etibarlı mühafizlər tapıb daim əmniyyətdə olacağı qənaəti ilə rahatlanır. Ancaq, bu gün vətən həmin nəslin övladlarında əvvəlki təpəri görmədiyindən darılıb rəncidə olduğunu belə ifadə edir:

Babanızdan üzüləncə əllərim
Gözlərimi sizə dikmişdim yalnız.
“Bu qan da o qandan süzülmüş”, deridim,
“Yaman gündə imdadım olursunuz”.

Ümidlərinin doğrulmadığını görən Vətən bugünkü nəslin torpağa, yurda “sahiblik” hissini zəifləməsinin haradan doğduğu sualına, milli-mənəvi laqeydliyin yaranma səbəblərinə cavab axtararaq qətiyyətlə bildirirdi:

O şən, o bəxtiyar könlüm, dolu qan,
Böylə səfaləti artıq çəkəməm.
Sönməz bəndə əski sevgi və iman,
Yuca başımı alçaqlara əgəməm!

Şairə görə sevindirici haldır ki, şanlı və qüdrətli türkün bugünkü nəslə Vətənin səsinə səs verərək “qanlarının həmin o əski qan olduğunu, ürəklərinin elə əvvəlki duyğularla döyündüyünü, bu yurdun dağ-daşında qurtarıcı qəhrəmanların az olmadığını” bəyan edir:

Beş dünyanın vəhşiləri toplansa,
“Ölüm” – deyə, “Vətən!” – deyə qoşarız.
Bu torpaqlar qanımızla boyansa,
Nəfərimiz qalınca öc alarız.

Vətən oğlu sanki öz Anası qarşısında And içir; o əllər ki, səni qurtarmaq üçün uzanmır, o dillər ki, səni anmır, o ürək ki, sənin

üçün döyünmür, qoy onların anaları ağlar qalsın! Bununla A.Şaiq öz yurddaşlarını Vətəni yağı qəsdindən qurtarmaq üçün həmişə hazır, səfərbər olmağa çağırırdı.

Şair başa düşürdü ki, hər tərəfi düşmənlərin sardıği bir şəraitdə aparılan ağır mübarizədə təkbaşına qalib gəlmək çətindir. Bu vəziyyətdən çıxış yolunu o, türkdilli xalqların mənəvi və sosial-siyasi bütövlüyündə, həm də hazırkı nəslin öz qəhrəman keçmişi ilə ruhi-mənəvi qovuşmasında görürdü. “Yeni ay doğarkən” (II c., s. 63-64) şerində təsvir edilir ki, Türk Anası öz oğluna türkün doğan hilalını – işıq haləsi ilə bədirlənmiş ayını göstərərək, bu qız ismətli gözəlin – yenicə doğulan ayın ondan – Türk oğlundan nəse umduğunu bildirir. O, diqqəti ayın ətrafındakı yeddi ulduza cəlb edərək, deyir ki, bunlar yeddi türk dövlətinin rəmzidir. Həmin ulduzlar ayın ətrafında daha parlaq göründüyü kimi, türk dövlətləri də öz hilal ətrafında sıx birləşsələr, daha qüvvətli və yenilməz olarlar. Türk oğlu Yavuz Günəşi Aydan və Ülkərlərdən çox sevsə də, bu yeni aya baxarkən onun varlığını özünün də baş açma bilmədiyi qəribə hisslər çulğalayır:

Annacığım! Bən Günəşi Aydan, yeddi ülkərdən
Çox sevirem. Bilməm şu Aya bən baxarkən
Neçin əski diləklərim dalğalanır gözümdə?
Neçin tatlı, uğurlu bir duyğu doğar üzümdə?
Neçin bu Ay ruhuma pək uyğun, munis görünür?
İçim, dışım, Günəş kibi neçin nura bürünür?

Genetik yaddaşın oyatdığı bu tükənməz, ülvi duyğular türk dünyasının işıqlı sabahına nur çiləyən milli-mənəvi potensialımızın istinad nöqtəsi, enerji, güc mənbəyi kimi diqqəti cəlb edir. Təsədüfi deyil ki, Anasının köməyi ilə “hər biri bir igidin yıldızı”, daha doğrusu, hər biri bir türk dövlətinin rəmzi olan ülkərlər arasında özünün “pək parlaq o qırmızı ulduzunu” müəyyənləşdirib tapan Yavuzun urəyi həmin ülkərlərin bir-birlərindən uzaq dayanıb sönük görünməsinə dözmür və qəlbində onları birləşdir-

mək, mənən yaxınlaşdırmaq arzusu baş qaldırır. Həmin günəşi – türkdilli dövlətlərin yaxınlaşmasından, mənəvi-siyasi birliyindən yaranan Günəşi “taleyinin ölkəri” adlandıran Yavuz bütün dünyanın bu “günəş”ə tapınması, ondan vulkan kimi həyat qaynaması və Yer üzündə əmin-amanlığın bərqərar olaraq, qurdun quzu ilə otlaması arzusu ilə çırpınır. Bu arzu, ananın xeyir-duası əslində türkdilli xalqları, türk dövlətlərini birliyə çağırən milli-mənəvi bir ideya kimi səslənir. Həmin çağırış öz aktuallığını bu gün də saxlamaqdadır.

Abdulla Şaiq inanırdı ki, bu ideyanı Müsavat Partiyası kimi siyasi bir təşkilat həyata keçirəcəkdir. Şairin istədiyi kimi də oldu. Müsavat xalqımızın milli-mədəni və sosial-siyasi tarixi mübarizələr mərhələsində formalaşan cövhərini mənimsəyərək, islamçılıq, türkcülük və müasirlik ideallarını özünə müqəddəs şüar və amal seçdi. Odur ki, “Türk ədəmi mərkəziyyət fırqəsi Müsavata ithaf” etdiyi “Marş” (II c., s.52) şeirində A.Şaiq soydaşlarını bu partiya, onun tutduğu yol və məqsəd ətrafında birləşməyə çağırır:

Dalğalanır üstümdə şanlı Turan bayrağı,
Alovlanır qəlbimdə “Ərkənəgün” ocağı.
Haydı, yola çıxalım, haqsızlığı yıxalım,
Turanda gün doğunca zülmətlə çarpışalım!
Arş irəli, irəlidə cənnət kibi cahan var,
Günəş orda həp doğar, səadət orda parlar.

A.Şaiqi təkcə Azərbaycanın yox, bütövlükdə türk dünyasının, turan ellərinin taleyi düşündürür, narahat edir. Birinci Dünya müharibəsinin sonuna doğru türk dünyasının yadlar pəncəsində çırpınması onun qəlbini vətəndaş kədəri ilə çulğalayır. Həmin bəladan qurtuluş yollarının aranması cəhdi A.Şaiqin “Araz”dan “Turan”a” (II c.,s.59-61) adlı romantik üslubda yazılmış simvolik poemasının əsas süjet xəttini təşkil edir. Əsərdən aydın olur ki, aşiq (vətən aşiqi) öz sevgilisinin ətrafını qara quzğunların alaraq, başlarını onun dizinə söykəməsi xəbərindən bərk sarsılıb. Onun

qəlbini parçalayan sevgilisinin ümitsizlik girdabında “gözlərindən inci kimi yaşlar axıdıb, gül kimi gündən-günə solmasıdır”. Şair vəziyyətdən yeganə çıxış yolunun türk oğlunun öz əlində olmasında görür. Təsadüfi deyil ki, yadlar pəncəsində inləyən gözəl də inilti ilə soruşur ki, Türk dünyasında, Turan elində məni qurtaracaq bir ər yoxdurmu? Bu gözəlin yeganə sevgilisi onun halalca nişanlısı türk oğludur. Ona görə belə nalə çəkir:

Nerdə o türk nişanlım, o qoç igid qəhrəmanım?
Yolunu pək gözlədim, yol ver ona, Yaradan!
Yel atına binsin də, gəlsin bəni qurtarsın.
Sevmədigim şu xain başları həp qoparsın.
Şu sehrli tilsimi qırsın namus eşqinə,
Quruntulu bir kədər çökmüş Turan elinə (II c., s.59).

Bu acı xəbər “Araz”ın vasitəsilə “Kür”ə, oradan da hər ikisinin səyi ilə Coşqun dənizə çatdırılır. Coşqun dəniz eşitdiklərindən qəzəblənərək ıldırım kimi çaxır, onun kirpiklərində şimşəklər oynayıb və Turan ellərini saran dalğalar bütün əngəlləri aradan qaldırır. Sehrli divlərə yedikləri nə varsa qusdurulur. Turan elində əmin-amanlıq bərpa ediləndən sonra dəniz ancaq dalğacıqlarla, ləpələrlə oynayıb. Onun göbəyində zümrüd bir ada, adanın ortasında isə altun kərpicli bir köşk görünür. Poema belə bir romantik sonluqla qurtarır:

Köşkün qarşı tərəfi qızıl alma bağıdır,
Ayaq bassa daş olur, hər kəs ora yağıdır.
Qızıl alma bağında gəzər dünya gözəli,
Gülər coşqun sevinclə Türkün əlində əli (II c., s.61).

Göründüyü kimi, şair Turan ellərinin simvolu olan dünya gözəlini divlərin əsarətindən xilas edərək öz romantik təxəyyülündə onun əlini rəmzi şəkildə Türk oğlunun əlinə tapşırır. Özü də onlar “Qızıl alma bağında” qərar tuturlar. Çünki qədim türk (Azərbay-

can) inamına görə, Qızıl alma əbədiyaşarılıq, cavanlaşdırma simvoludur. Türk cütlüyü bu bağda qərar tutmaqla əslində türk dünyasının və türk nəslinin əbədiyaşarılığını təmin etmiş olur. Turan ellərinin işıqlı sabahı, türk gözəlinin azadlıq və istiqlaliyyətinin romantik bədii əksi Abdulla Şaiqin şair-vətəndaş idealının bəşəriyyətdən və nurlu sabaha, Türk dünyasının azadlıq və səadətinə dərin inamından güc alır. Bununla yanaşı, şair vəziyyətdən çıxış yolunu daha çox reallıqda axtarırdı. “Həyat – sevməkdir” (II c., s. 66) şeirində A.Şaiq böhranlı və pəjmürdə halında ilham pərisi ilə ülfət tapıb bu dünyaya daha möhkəm bağlanmağa özündə güc tapır. Bu həyat, hürriyət pərisinə bağlanan aşiq yaşamağın, həyatın mənasını anlayaraq belə qənaətə gəlir ki:

Həyat – sevmək, pəriciyim, sənin üçün yaşamaq,
Gecə-gündüz çalışaraq, sənə qovuşmaq ancaq.
Bax, bu dadlı həqiqəti həp sən mənə anladın,
Acı, sönük həyatıma işıq saçdın, bal qatdın.
Sən sevdirdin o iyrənib çiyirndiyim həyatı,
Gözlərimdə şirinlətdin bu sisli kainatı.
Mənə yeni həyat verən, günəş verən sənsən, sən!
Sevmək – işte yaşamaqdır, yaşamayır sevməyən!

Abdulla Şaiq milli ədəbiyyatın tarixində görkəmli nasir kimi də tanınır. Onun “Məktub yetişmədi”, “Köç”, “Araz” və s. əsərləri XX əsr Azərbaycan nəsrinin klassik nümunələri sırasına daxildir. Təsadüfi deyil ki, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan ictimai-bədii fikrində mövcud olan yaradıcılıq təmayülləri özünü A.Şaiq yaradıcılığında, eləcə də bədii nəsrində bu və ya başqa şəkildə göstərməkdədir. İdeya-estetik əsasında maarifçilik duran həmin yaradıcılıq istiqamətlərinə realizmlə yanaşı, romantizm və sentimentalizm də daxil idi.

Elmi ədəbiyyatda A.Şaiq romantik bir ədib kimi dərk və qəbul edilir. Bununla yanaşı onun yaradıcılığında sentimentalizmin də kifayət qədər çəkiyə malik olduğu son vaxtlar daha sistemli şəkildə

kildə təsdiq edilməkdədir.¹⁰ Doğrudan da, ədibin istər poeziyasında, istərsə də nəsr və dramaturgiyasında romantizmlə sentimentalizm özünü paralel şəkildə göstərir. Belə əsərlərdən biri “İki müztərib, yaxud əzab və vicdan” (I c., s. 464-494) romanıdır. Bu roman A.Şaiqin ilk nəsr əsəri olub, bəzi cəhətlərinə görə İ. Getenin “Gənc Verterin iztirabları” əsərini xatırladır. Burada hadisələr Sitarə ilə Cavad arasında baş verir. Əhvalatı iki nəfərin məktublarından və baxışlarından öyrənirik.

“İki müztərib...” romanının təhkiyəsi epistolayar üslubdadır. Burada zahirən hadisələrə müəllif müdaxiləsi yoxdur. Hətta iki müztərib – Sitarə və Cavad haqqında məlumatlar da onların məktublarından alınır. Romanın süjeti də, hadisələrin inkişaf dinamikası da məktublarda söylənilən hadisələrin ardıcılığı ilə inkişaf edir. Oxucu məktubdan məktuba qəhrəmanların mənşəyi, qəlb aləmi, duyğu və düşüncələri, keçirdikləri sevinc, nəşə, əzab və sarsıntılarını ilə yaxından tanış olub, onların yaşantılarının təsiri altına düşür. A.Şaiqin bədii sənətkarlıq qüdrəti “İki müztərib...” romanının ideya-estetik kamilliyini və təsir gücünü təmin edir.

İlk görüşdən bir-birinə vurulan hər iki gənc sevgi duyğularını ancaq öz ürək dostlarına açmaq imkanına malikdirlər. Sitarə təbiətin ictimai mühitdən ən uzaq və saf qoynundan şəhərə gəlmişdir. O, günlərin birində pəncərədən küçəni seyr edərkən adını bilmədiyi solğun bənizli, şıq görkəmli bir oğlana – Cavada vurulur. Öz növbəsində Cavad da Sitarəyə vurulmuşdur. Gənclərin iztirablı günləri də bu vurğunluqdan sonra başlayır; çünki nə Sitarə sevgisini hələ adını bilmədiyi oğlana – Cavada açmağa fürsət və özündə cəsarət tapa bilir, nə də Cavad özünün evliliyi ucbatından Sitarəyə bəslədiyi hissələrini bürüzə verə bilir. Onlar vicdani saflıq, əxlaqi təmizlik, milli əxlaq, qızlıq isməti və kişilik dəyanəti ilə eşq cazibəsi arasında qovrulurlar.

¹⁰ Bax: Həşimov, H. Azərbaycan ədəbiyyatında sentimentalizm: filol. elm. nam. alim. dər. al. üçün təqdim ed. dis.-nin avtoreferatı /Hüseyn Həşimov.- Naxçıvan, 1998.- S.15-17. Babazadə, B. Azərbaycan sentimentalizmi /Baba Babazadə.- Bakı: Universiteti nəşriyyatı, 2003.- S.68-73.

Sitarənin uşaqlıq və yeniyetməlik dövrü təbiətin qoynunda keçmişdir. O, dəfələrlə “təbiətin yaşıl ormanlarda xəlvətliyi gözəlliyi, lətafəti seyr etmək üçün... yaşıl, lətif otlar üzərindəki almaz paraları kimi parlayan şəbnəmlərdən ətəyinin, qundaralarının (ayaqqabılarının) bütün-bütünə islanmasının” fərqiə varmadan nəşəli günlər keçirmişdir. Bütün bunlar Sitarəni “rəqiqül-qəlb” (incə qəlbli) etmişdir. Ona görə Sitarənin bu sevgisindən xəbər tutan Rəmziyyə ona xəbərdarlıq edir ki, “əksəriyyəni rıqqəti-qəlb çox da mənfəətli olmayır. İnsanı böyük-böyük təhlükələrə düşürür. Onun üçün rəqiqül-qəlb olmaqla bərabər bir az da istiqamət və mətanət lazımdır”. Ancaq bu nəsihətlər, qızlıq isməti və qüruru qarşısında Sitarə ruhunu saran eşq atəşi qarşısında öz gücsüzlüyünü günbəgün etiraf etməyə və bu məhəbbətin gücü ilə hesablaşmağa məcbur olur...

Cavad da “on səkkiz, on doqquz radələrində (burada: yaşlarında – red.) bir pəri yavrusu, ... bir mələkparə” kimi qiymətləndirdiyi Sitarənin əsiridir. Ancaq evliliyi və bir uşağının olması onun qarşısını kəsir. Sitarəyə nisbətən Cavad özünün daha çıxılmaz hala düşdüyünü etiraf edir. “Bilsəniz, bu pəri yavrusundan (Sitarədən – red.) saçılan sevdə qığılcımları nə qədər qəlbimi rahətsiz edir. Bəradər, indi isə özümə daha yazığım gəlir. Zira o məndən daha məsud. O yalnız bir sevdə vərəminin pəncəsində boğulursa, mən həm sevdə, həm vicdan pəncəsində əzilməkdəyəm. İkincinin əzabı daha şiddətli deyilmi?”

Nəhayət, Cavad da sevdə pəncəsində öz iradi gücünü itirib vicdanının səsini qulaqardına vuraraq zövcəsindən və yavrusundan ayrılmaq qərarına gəlir. Ancaq sevgililərin nəşəli günləri tezliklə reallıq tufanının fırtınalarında qərq olur; Cavidin arvadı Sitarəgilə gələrək onları məsələdən agah edir. Qıza məlum olur ki, Cavad evli və üç yaşında bir qız atası imiş. O, dostuna məktublarının birində özünün evliliklə sevgi arasında qalıb necə iztirablar keçirdiyini belə ifadə edir: “İndisə, bəradər, çox fəna bir mövqədəyəm. Hər iki tərəfdən dəhşətli. Əgər bu tərəfə meyil olursam, mühit, vicdan məni boğacaq və əgər o tərəfi tutursam, atəşi-sevdə

məni yaxacaq, ruhumu parçalayacaq olur. Nə edim, söyləyiniz, nə edim? Əlavə, zavallı zövcəciyim də mənimlə fəna müamildə bulunmamış, cocuq kimi məni sevmiş, süsləmiş. Bir dəqiqə belə mükəddər olmama macal verməyərək, dürlü-dürlü lətifələrlə, mərhəmətlərlə könlümü almış, canı, ruhu qədər sevmişdir. Bilsəniz indiki dalğınlığımı zavallı qadına nə qədər təsir etmiş və soldurmuşdur. Onu indi necə atım? Vicdanımı, namusumu necə parçalayım? Bu üç-dörd sənə zərfində tikdiyi sıcaq yavasını necə dağdım? Vicdana yakışır şeymi? Siz söyləyiniz, bəradər, mümkündürmü? Ah, nə isə düşünməkdən saçlarım belə ağardı»¹¹.

Eşqinin bu atəşindən Cavad yatağa düşür. Titrətmə-qızdırma içində sayıqlayaraq Sitarəni çağırır. Həyat yoldaşı isə həyəcan və əzablarını öz içində boğmağa, Cavadı yenə nəvazişlərlə əhatə etməyə çalışır. Bütün bunlara baxmayaraq, nəhayət, Cavadın vicdanı onun “üzərinə vulkan kimi fısqıran, dağ parçası kimi yuvarlanan atəşi-sevdə içində parçalanaraq məhv olur”. O, həyat yoldaşından ayrılır. Bütün bunları – Cavadın evli və uşaqlı olduğunu biləndə Sitarə sarsılaraq, qıyqa çəkib huşunu itirir. Cavadın ona dediyi “Gözəl Sitarəm, indiyədək sizinlə mükəliməyə girişməyə vicdanca haqlı deyil idim, zira bir səbəb var idi”, - sözlərinin mənasını indi başa düşür. Həm düşdüyü vəziyyət, həm də Cavadın arvadı və körpə qızının imdad diləyən solğun və həyəcanlı sifəti Sitarəni vicdan mühakiməsinə çəkərək “hər an ağır-ağır zəncirlər altında boğur, ruhunu xırpalayır, çox qorxunc, çox müdhiş uçurumlara doğru sürükləyir». Artıq onun üçün həyat “çox müdhiş görünür». Ona görə də xoşbəxtliyini başqasının bədbəxtliyi üzərində qurmaqdansa, “...atəşi-sevdə içində əbədiyyətə yuvarlanayuyvarlana imrari-həyat etməyə” qərar verir.

Sitarə vicdan və könül rahatlığı tapmaq üçün yenə şəhər həyatından, cəmiyyətin eybəcərliklərindən qaçıb, təbiətin saf qoynunda, ucqar bir kənddə qərar tutur. Lakin bir tərəfdən yalqızlıq, digər tərəfdən də payızın qəm gətirən ruzigarı ona dinclik vermir.

¹¹ Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri: üç cildə / Abdulla Şaiq; tərt. ed. K. Talıbzadə. Bakı: Avrasiya Press, 2005. - C.I. - S.474.

Sitarə müllərinin yerləşdiyi kənddə – “minlərlə bu qaranlıq və cəhalətin təhlükəli uçurumuna doğru yuvarlanan zavallı köy qızlarını” bir otağa yığıb onlara dərs keçməyə başlayır. Ancaq o özündən heç cürə qaça bilmir. Vaxtı ilə atalı və xoşbəxt uşaqılıq illərinin şirin xatirələri də onun yaralı qəlbini ovundura bilmir. Həyətlərində atasının yetişdirdiyi baxçada keçirdiyi xoşbəxt anları, onun daima öz qızını dizləri üstünə alıb ülvə nəvazişlərlə əzizlədiyini bildirən Sitarə sözünə belə davam edir: “Ah, zavallı babam, bircə gözlərini aç da, canlı çiçək dediyin qızına bax: necə solmuş, saralmış, artıq ayaqları məzara doğru titrəyir” (I c., s. 492).

Sitarənin əhvalına uyğun olaraq təbiət də gərgin və qaşqabaqlıdır. Bir ay əvvəl bütün yaşıllığı və gözəlliyi ilə ruh oxşadığı halda, indi çılpaq və qəmgindir. Sitarə öz iztirablarını son nəfəslərində belə yaşayır: “Yata bilmirəm. Şamı söndürüb qaranlıq fikirlər başımın kişəsində qara qarğalar kimi uçuşur. Gözəl və saf xatiratım söndü, məhv oldu. Burdan nerəyə qaçım? Nerəyə qaçırısam, o qaranlıq mazi məni təqib edir, bir an rahat buraxmayı. Alaca səhər pəncərədən üzünü göstərir. Dururam... Ah istəyirəm ki, bir kərrə yenə Cavadın üzünü görədim, sonra öləydim...” (I c., s. 493)

Uğursuz, nakam sevginin yanğısı ilə şam kimi əriyib sönən Sitarə son nəfəsdə Cavadın – sevgilisinin adını pıçıldaıyıb, onu arzulayır. Ancaq o, həyatını qeyb etsə də, ilkin, təbii saflığını və vicdani təmizliyini sonadək qoruyub saxlaya bilir.

“İki müztərib...” romanının ideyası, üslubu, təsvir və təhkiyə tərz, qəhrəmanların daxili, ruhi aləmlərinin ifadəsi baxımından sentimentalizm ədəbi cərəyanının tələblərinə uyğundur. Süjetin və hadisələrin inkişafı qəhrəmanların ümitsizliyi, hiss və duyğularının kövrəkliyi fonunda təqdim edilir.

Romanda hər iki müztəribin məktub yazdıqları həmdərdləri – Rəmziyyə və Ciddi zahirən passiv olsalar da, onlar əsər boyu qəhrəmanların vicdan səsi və A.Şaiqın idealının ifadəçisi rolunda çıxış edirlər. Əsərin sonunda – axırcı məktubda təhkiyənin ahəngi dəyişir. Ədib sanki birdən-birə romanın sentimental ruhu-

nu dəyişmək, “fikircə romantizm məsləkini təqib etdiyi kimi” əsərini də həmin ruhda, demokratik tərzdə yazdığını bildirir (Bax: s.494).

A.Şaiqın yaradıcılığında sentimental keyfiyyət sonrakı mərhələdə öz yerini romantizmə tərk etsə də, müəyyən məqamlarda, məsələn, “Əsrimizin qəhrəmanları”nda Sona, “Araz”da Almas obrazlarının taleyində, “Qafqaz çiçəyi” və s. əsərlərdə özünü yenə romantizmlə paralel şəkildə ifadə edir. Eyni zamanda ədib özünün yaradıcılıq amalına sadıq qalaraq, sonrakı nəsr əsərlərində sınıq könüllərə, dərdli ürəklərə, uçuq-sökük daxmaların sakinlərinə daha artıq diqqət yetirir. Ancaq bu qəmgin aləmin sakinlərinin ağır güzəranı A.Şaiqi qəmləndirsə də onların daxili dünyalarının cazibəsi və ülvyyəti ədibin ruhuna qol-qanad verir. “Məktub yetişmədi”, “Köç”, “Əsəbi adam”, “Dursun”, “Əsrimizin qəhrəmanları”, “Araz” və s. əsərlər dediklərimizə dayaqdır.

Bir parça çörək dalınca Bakının neft mədənlərinə işləməyə gələn Qurban (“Məktub yetişmədi”) daim ailəsini, balalarının güzəranını, gündəlik ruzisini təmin etmək haqda düşünür, bunun üçün özünü oda-közə vurur. Lakin tale onun üzünə gülmür; ailəsinə yazdırdığı son təsəlli məktubu da ünvanına yetişə bilmir. Qazdıqları neft quyusu fontan vurduğu vaxt Qurban qəzaya düşüb həlak olur. Hekayədə qurbanların acınacaqlı taleyi fəhlə Səfərin dili ilə belə ümumiləşdirilir: “...Bu yerlərin (neft mədənlərinin – red.) hər guşəsinə qədəm bassan, hər ovuc torpağa çəkiç vursan fəhlə sümüyü görür, fəhlə fəryadı eşidirsən”.

Ancaq mədən sahibi Kərbəlayı Qulunu və onun kimilərini bu insan taleləri yox, neft fantanlarının gətirdiyi gözqamaşdırıcı, dəbdəbəli həyatın məstedici şirinliyi maraqlandırır. A.Şaiq sonrakı və daha irihəcmli nəsr əsərlərində – “Əsrimizin qəhrəmanları” povestində və “Araz” romanında “Məktub yetişmədi” hekayəsində təsvir etdiyi sosial qütblərin – qurbanların, səfərlərin və kərbəlayı quluların sonrakı ictimai-fikri və əxlaqi inkişaf yollarını və talelərini izləməyi qarşıya məqsəd qoymuşdur. Belə ki, “Əsrimizin qəhrəmanları”nda artıq həm fəhlə sinfi, həm də neft burjuazi-

yası nisbətən formalaşmış, cəmiyyətdə öz siması və mövqeyi ilə tanınmağa başlamışdır. Mədən sahiblərinin də, fəhlələrin də öz həyat təcrübəsi və baxışları ilə xeyli irəli getmiş nümayəndələri “əsrimizin qəhrəmanlarına” çevrilməkdədirlər. Ancaq hadisələrin inkişafından məlum olur ki, neft fontanlarının bəxş etdiyi sərvət Kərbəlayı Qulunun və Hacı Kərimin xələflərinə xoşbəxtlik yox, sosial-mənəvi fəlakət və bədbəxtlik gətirmişdir. Çünki qəfildən “süd gölünə düşən” bu adamlar hələ düşükləri vəziyyətə mənəvi-əxlaqi və sosial-psixoloji cəhətdən hazır deyillər. Ona görə də sərvətin başgicəlləndirici parıltısı onların onsuz da zəif olan mənəvi-psixoloji keyfiyyətlərini tamamilə aşılıyır. Ağa Mürsəl, onun ardınca oğlu Əşrəf əyyaşlıq, qumarbazlıq və əxlaqsızlıq girdabına yuvarlanırlar. Ən pisi isə odur ki, hər sonrakı nəsil məhz pis əməllərinə, çürük həyat fəlsəfələrinə görə özündən əvvəlkinə kölgədə qoyur. Ağa Mürsəl təkcə özünü yox, ailəsini də fəlakətə sürükləyir. O, əvvəllər bütün sərvətə sahib olmaq yangısı ilə atasının ölümünü arzulayırsa, bu arzuya çatandan sonra nə dərddən vərəmə tutulub gündən-günə şam kimi əriyən arvadı Məryəmin, nə də həyata yeni-yeni qədəm qoyan oğlu Əşrəfin taleyi ilə maraqlanır. Nəticədə nəslin yuvarlandığı uçurum get-gedə dərinləşir, o isə səhvini düzəltmək əvəzinə hiss edəndə ki, oğlu ona öz anasının qatili kimi baxır “bu yaralı ceyranı (Əşrəfi –A.B.) özünə ram etmək üçün hər gün cibini pul ilə doldurur, arabir özü ilə bərabər kinoya, teatra, hətta kazinoya aparırdı. Bu həyat Əşrəfin əhvali-ruhiyyəsi və əxlaqı üzərində silinməz qara izlər buraxır, dərsə olan eşq və həvəsi get-gedə sönməyə başladığından məktəb ona bir zindan görünürdü”. Bütün bunlar səbəbsiz deyildi, çünki Əşrəfi, onun uşaq qəlbini bu həyatda sevgi və ülfətlə nurlandıran yeganə adam anası Məleykə idi. Uşaq bu dayaqdan məhrum olandan, atasının ona göstərdiyi zərərli diqqətdən və yolverilməz tərbiyə üsulundan sonra kəskin surətdə dəyişməyə başlayır: “Məryəmin ölümündən beş-altı ay sonra Əşrəf çox sürətlə dəyişilməyə, əxlaqındakı xəstə, zəif cəhətlər qüvvətlənməyə, daha qabarıq bir

şəkildə üzə çıxmağa başladı. Hər gün sinifdə beş-altı saat oturmaq ona cəhənnəm əzabı kimi müdhiş görünürdü”.

Beləliklə, Əşrəf dərslərindən, məktəb həyatından soyumağa başlayır. Fikirləşir ki, həyatda uğur qazanmaq üçün çalışmağa ehtiyac yoxdur. Çünki “atasının sərvəti tükənməz bir dənizdir”. Bu cür düşüncələrlə o, içkiyə qurşanır. Hətta məktəbə konyak gətirib sinif yoldaşlarını da öz yoluna cəlb etməyə başlayır. Bütün bu işlərdə isə Ağa Mürsəl həm əməlləri, həm də oğluna verdiyi üzdən-iraq məsələhətləri ilə zərərli rol oynayır; o, Moskvada onsuz da oxumaq əvəzinə əyləncə və əxlaqsızlığa, qumar və içkiyə qurşanan oğlu Əşrəfə məktubunda yazırdı: “...İndi ki, oxumağa qərar vermişən, sözüüm yox, ancaq canını çox üzümə, keçinmək üçün lazımcına sərvətimiz var! Elm insan özünü idarə və təmin edə bilmək üçün deyilmə? Ye, iç, kefdən qalma, dünyadan istədiyini qədər kam al! Sənə iki min manat göndərdim, kifayət etməsə yaz, yenə göndərim” (I c., s. 196).

Ağa Mürəslin bu çürük həyat fəlsəfəsi və oğluna həddən artıq pul göndərməsi Əşrəfi onsuz da yuvarlandığı uçuruma daha bərk itələyir. Bütün bunlar, “Əşrəfin əxlaqı üzərində buraxılmış “qara izləri” daha da dərinləşdirir, tərbiyəsinin pozulmasına, mənəviyyatının eybəcərləşməsinə güclü təkan verir. Artıq varlığında zəhərli toxumlar cücərib boy atır və sürətlə inkişaf edib öz təsirini göstərir. Atası öldükdən sonra Bakıya qayıdıb onun varidatına sahiblənən Əşrəfin azgınlığı get-gedə şiddətlənir”.¹²

Əşrəfin ruhuna hakim kəsilən, varlığını çulğalayan bu mənəvi eybəcərliyin zərərli toxumlarını povestdə göstərildiyi kimi, “ürəyin dərin guşələrində dəqiqə içində doğub, ağac kimi rişə ataraq bir anda vücudun hər tərəfinə hakim olan” məhəbbət – Sonanın məhəbbəti də zərərsizləşdirə bilmir. “...Çünki onun qəlbindəki o saf, səmimi duyğu, pak və parlaq sevgi çoxdan sönmüşdü, indi onun yerində qara yellər əsirdi”. Ona görə də Əşrəf dəlicəsinə sevdiyi, ürəkdən vurulduğu, “...ah, qəlbimin sevinci, ruhumun

¹²İsmayılov, Y. Abdulla Şaiqin həyatı və bədii yaradıcılığı /Yaqub İsmayılov. Bakı: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1962.- S.116-117.

işığı. Səni kiçiklikdən sevdim. Sənin üçün yaşadım, sən mənim yeganə gözəlimsən”, – deyər oxşadığı Sonaya qarşı toylarından cəmi bir il keçəndən – qızları olandan sonra biganələşir... Qəlbini içini dolduran əvvəlki səmimiyyət və məhəbbət get-gedə sönməyə və boşalmağa başlayır. O, indi müxtəlif bəhanələrlə gecələr evə vaxtsız qayıdır, rəftarında, hərəkətlərində Sonaya qarşı əvvəlki qədər səmimi görünə bilmir”. Hətta Sona ilə bərabər cəmiyyətə içinə çıxmağı özünə yaraşdırmır. Sonanın ona dediyi “sənə olan eşqim” ifadəsinə Əşrəf istehza ilə “Arvad ağzından birinci dəfədir ki, belə söz eşidirəm. Qadında eşq olmaz, ehtiras olar” (I c., s.252), – deyər cavab verərək onun saf duyğularını təhqir edir, həyat yoldaşına “ismətsiz qadın” deməkdən belə çəkinmir. Əşrəfi saf duyğular, ülvə hissələr deyil, şəhvət və kor ehtiraslar daha çox cəlb edir. Bu işdə onun varlığında kök salan əvvəlki “zəhərli toxumlarla” yanaşı, əhatə olunduğu mühit və Əhməd kimi dostlarının şirnikdirici sözləri də müəyyən rol oynayır. Beləliklə, Əşrəfi də atasının taleyi gözləyir və o, növbəti məşuqələrinin birinin və şöhrət azarlı şəhvani bir qısqanclığın güdazına gedir; güllələnilir öldürülür.

Əşrəfin bu acınacaqlı ömür yolunu A.Şaiq sənətkarlıqla əks etdirər bilmişdir. O, öz qəhrəmanına mühitin, pis tərbiyənin qurbanı kimi qəlbən acıyır.

Povestdə təsvir edilən mədənlilərdən fərqli olaraq, fəhlələrin nümayəndələri olan Məhərrəm əmi, Zəki, Nəzakət, Rəmziyyə, Yelena, Saşa və b. surətlər isə özlərinin əqli, zehni, fiziki keyfiyyətləri, ictimai fəaliyyətləri, həyat amalları ilə xoşbəxt gələcək soraqlı insanlardır. Xüsusən əgər Məhərrəm əmi cəmiyyətin bütün təbəqələrində qəbul edilən nurlu bir insan, xeyirxahlıq və maarif, tərəqqi, mədəniyyət daşıyıcısırsa, Zəki həmin işıqlı əməllərin təminatçılarından. Bu surətlərin sonrakı hər nəsli daha zəkali, əzmkar və açıqfikirli, aydın məqsədli mücahidlərdir.

İsgəndər bəy, Əhməd isə cəmiyyətdə formalaşmağa başlayıb, digər təbəqə və siniflər (ruhani, fəhlə və sahibkarlar) arasındakı mədəni, mənəvi bağların möhkəmlənməsini təmin etməyə çalışan

liberal-demokratik görüşlü adamlardır. Bu adamlarda, xüsusən Əhməddə yeni-yeni qazanmağa başladığı ictimai mövqedən və yetimliyindən doğan bəzi kölgəli cəhətlər olsa da, işıqlı keyfiyyətlər də az deyil. Əhmədin Zəki ilə münasibətləri və Zəkinin ona etibarının davamlılığını təmin edən mənəvi keyfiyyətlər fikrimizə dayaqdır.

A.Şaiq yaradıcılığında qadın qəhrəmanlar da ayrıca bir yer tutur və öz talelərinə, xarakterlərinə, həyat, yaşamaq əzmlərinə görə bir-birindən seçilməklə yanaşı, aralarında üzvi bir bağlılıq da var. Hətta onların müəyyən qismi özlərindən əvvəlki bəzi surətlərin tale yolunun növbəti əsərlərdə tamamlanmasına xidmət edir. Məsələn, əgər Gülyaz Aslanı, Çimnaz Qoçpoladı (“Qoçpolad” poeması) ürəkdən sevib, ona arxa, dayaq durur, yeri gələndə Çimnaz kişi paltarını geyib döyüşlərdə Qoçpolada silahdaş olursa, Ayrıım qızı kimi tanınan Fatı da Kərim babaya arxadır, daim onun qolundan qaldırır, təsərrüfatını idarə edir. Etibarda, vəfada, dözm və sədaqətdə bu xanımlar Ballının (“Dursun” povesti) sələfləridir.

Ballı əri Dursunun Güllünü onun üstünə günü gətirməsindən tutmuş oğlu Şərəfin tutulmasına, ərindən qalan mal-mülkünü qazı, kəndxuda və koxalar tərəfindən öz aralarında bölüşdürülməsində ağır fəlakətə qatlaşır. Uşaqlarını başına yığıb inləyə-inləyə yaşayır”. “Qoçpolad”, “İki familiyanın məhvi”, “Köç”, “Dursun” əsərlərində XX əsrə qədərki və XIX əsrlə XX əsrin qovuşuq illəri də buraya daxil olmaqla böyük bir mərhələnin tarixi-etnokulturoloji proseslərinin bədii mənzərələri, işıqlı və qaranlıq səhifələri ilə tanış oluruq. Bütün hallarda xalqımızın milli etnik-mədəni keyfiyyətlərinə və mənəvi əxlaqi dəyərlərinə A.Şaiqin sonsuz məhəbbətini və vətəndaş qaygısını görürük. Eyni zamanda o, öz soydaşlarında əcdadlarımızın qürur doğuran etnik-mədəni keyfiyyətlərini, qəhrəmanlıq, mərdlik, halallıq, əyilməzlik keyfiyyətlərini daim yaşatmağı, soyumuza layiq övlad olmağımızı istəyir və bu tarixi dəyərlərimizi təsirli bədii vasitələrlə oxucularına təbliğ və tələq edirdi.

Bu əsərdə tarixi gerçəkliyə uyğun olaraq xalq sinfi təbəqələşmədən uzaq bir bütöv kimi təsvir edilir. Ancaq “Dursun”da sinfi oyanmanın şərtlərini, hətta tətbiq edilən fəvqəladə vəziyyət rejiminin zindan ağırlığını görürük. “Məktub yetişmədi”, “Əsrimiz qəhrəmanları” və “Araz”da isə cəmiyyətdə sinfi təbəqələşmənin artıq ictimai bir proses olaraq getdiyinin və onun törətdiyi sosial-mədəni və mənəvi-əxlaqi ağrıların şahidi oluruq. Həmin ağrılar Məleykə, Qəmər, Sona və Almas kimi qadınların, qızların nisgil dolu ömür yollarında və talelərində bədbəxtlik və fəlakətlərlə əlamətdar olur.

Bu qadınların taleləri oxşar olsa da, ömür yolları, faciəli yaşantılarının mərhələləri fərqlidir. Belə ki, Məleykə əri Ağa Mürsəlin (“Əsrimiz qəhrəmanları”) əxlaqsızlığı, ona kobud münasibətləri müqabilində vərəmləyib ölüm yatağına düşür. Bu əsərdə Məleykənin kəskin etiraz və üsyan səsinə, demək olar ki, eşitmirik, ancaq son nəfəsdə “gözlərini kirpikləri arasında gizlədərək, titrək və həzin bir səslə: – Ağa Mürsəl, Əşrəf əmanəti!.. Heç olmasa bunu sev!» (I c., s. 188) – deyərək bildiyinin şahidi oluruq.

“Araz” romanında isə Qəmər yeri gələndə əri Aslan bəylə mübahisəyə girişir. Məleykə vərəmə tutulubsa, Qəmər əsəb xəstəliyindən əzab çəkir. Həyat yoldaşlarının bəd əməllərindən hansı qadının necə xəstəliyə tutulması da onların xarakterlərindən irəli gəlir, yəni hansının zəif, hansının güclü, üsyankar olmasının göstəricisi, həm də onların tutulduqları xəstəlikdir: xaraktercə zəif olanlar vərəmə, bir qədər çilgənlər isə əsəb xəstəliyinə tutulurlar. A.Şaiq obrazların tale yolunu izləyərkən ən incə detallara belə sənətkarlıqla, bir psixoloq məharəti ilə diqqət yetirmişdir.

“Əsrimiz qəhrəmanları”nda Məleykədən sonra diqqət mərkəzində dayanan qadın surəti Əşrəfin sevgilisi və Ağa Mürsəllə Məleykənin gəlini Sonadır. A.Şaiq bu obraza da xüsusi rəğbət bəsləyib onun halına qəlbən acıyır. Yazıçı öz qəhrəmanının gələcək acınacaqlı taleyini, onun buraxacağı ictimai-əxlaqi və milli-bəşəri ağrının şiddətini qabarıq nəzərə çatdırmaq üçün oxucunu əvvəlcədən hazırlayır. Bu məqsədlə Sonanı belə təsvir və təqdim

edir: “...Sonanın məhəbbəti daha səmimi, daha kəskin idi. Həyatında birinci dəfə olaraq sevməyə başladığı Əşrəfə qəlbini sönməz hərarətini, ruhunun ən incə, ən parlaq şəfəqlərini baxış etmişdi. Onun dağ çeşməsi qədər saf qəlbini heç bir kirli əl bulandırmamış, incə, parlaq ruhunu heç bir ləkə qaraltmamışdı. Uşaq ürəkli, pəri xilqətli, sevimli, gözəl bir qız idi. Əşrəfi qəlbə kimi sevcək, özünü ona sevdircək və bəxtiyar yaşaya biləcəklərinə əmin idi” (I c., s.205).

Doğrudan da, Sona öz ərinə və gəlin getdiyi evə qəlbən bağlanır, ürəyinin bütün sevgisini, qəlbini bütün hərarətini Əşrəfə, yenicə qurduqları ailə ocağının nurlanmasına verir. İlk aylar Əşrəf də ona bağlanır, Sonanın saf sevgisinə səmimiyyətlə cavab verir. Lakin bu, uzun sürmür; “...taleyə bir çox cəhətdən bədbəxt Məryəmin taleyinə bənzəyən yazıq Sonanın da ömrünə zəhər qatılır, günü iztirab və ruhi sıxıntı içərisində keçir”.¹³

Ancaq tale oxşarlığına baxmayaraq, Sona xaraktercə mərhum qaynanası Məryəmdən fərqlənir; o, Əşrəfin öz Sonasını başqa qadınlara dəyişdiyini görəndə çəkinmədən ərini ittiham edir. Əşrəfdən “İsmətsiz qadın!” – ünvanlı təhqir eşidəndə üsyan və qəzəblə bunu ondan sübut etməsini tələb edir (Bax: I c., s.259). Bu, Sonanın saflığından, sevgisindən və qürurundan, izzət-nəfsini qorumaq əzmindən irəli gəlir. Sona dünyaya gələcək övladına “bədbəxt taleli adamların” – Ağa Mürsəlin, ya da Məleykənin adlarını qoymağa qorxur. Bu isə övladının gələcək taleyi üçün nigaran olan ananın narahatlığının əlamətidir. Əşrəfin ona xəyanətini və ölümünün səbəbini bilsə də, Sona bu hadisədən dərin sarsıntı keçirib çırpınır. Bu isə onun sevgisinə sədaqəti, ərinə vəfası və qadın fədakarlığıdır.

“Araz” romanındakı Almas da özgün taleyə və xüsusiyyətlərə malikdir. Sona Əşrəflə qonşu və uşaq yoldaşı olduğu kimi, Almas da Poladla eyni vəziyyətdədir. Ancaq Sonadan fərqli olaraq, Almas Poladı anasının tərif dolu təqdimindən sonra yox, elə

¹³İsmayılov, Y. Abdulla Şaiqin həyatı və bədii yaradıcılığı /Yaqub İsmayılov.- Bakı, 1962.- S.117.

əvvəldən, həm də öz ürəyinin hökmü ilə sevmişdir. Atası tərəfindən Varisə verildiyini biləndə Almas vəziyyətdən çıxmaq üçün yollar axtarır, Poladı məsələdən agah etməyə çalışır. Bütün ümid və cəhdləri boşa çıxandan sonra isə özünün tale gəmisinin “heçliklərə, boşluqlara” yuvarlanmasına qatlaşmağa məcbur olur. Bu ağır düşüncələrə dalmasına Aslan bəyin var-dövlətinin parıltıları da mane ola bilmir. Lakin A.Şaiq onun tale gəmisinin “heçliklərə, boşluqlara” yuvarlanmasına yol vermir... Almas ər evinə köçəndən az sonra güllələnmiş Varisin meyidi bəy otağına gətirilir. Bu hadisədən bir qədər sonra biz Alması ata evində öz Poladının yolunu gözləyən görürük...

Sona ilə Almasın anaları Gülcahanla Pakizə də bir-birindən fərqlənirlər; əgər Gülcahan var-dövlətə meyilli olub, elə bu cəhətinə görə də Əşrəfə az qala özü elçi düşürsə, Pakizə Aslan bəyin qızıl təştindənsə Arazın ailəsinin, oğlu Poladın saflığına, dəyanətinə və qızının hislərinə hörmətlə yanaşib onlarla hesablaşmağa üstünlük verir. Ancaq ictimai qanunlar, cəmiyyətdə hökm sürməkdə olan köhnə ənənə və baxışlar hələ “Əsrimizin qəhrəmanları”nda Rəmziyyənin əl-qolunu bağladığı kimi, “Araz” romanında Pakizəni də susmağa məcbur edir, o, ərinin iradəsinə (o, var-dövlətə susayıb düzgün yolda olmasa belə) boyun əyməli olur.

Günəş isə A.Şaiqin yaratdığı qadın surətlərinin ən qüvvətli və mükəmməlidir. Müəllif “Araz” romanına qədər Azərbaycan qadınlarında gördüyü ən ülvə, bənzərsiz, saf həyatı keyfiyyətləri Günəşin şəxsinə canlandırmağa çalışmışdır. Günəş, adına uyğun olaraq, uşaqlıqdan qüvvətli həyat enerjisində malikdir. O, fiziki gücünə, iradə möhkəmliyinə, ötkəm olduğu qədər də qayğıkeşliyinə və bir çox başqa insani məziyyətlərinə görə sələfi Fatıdan – Ayrım qızından (“Köç”) üstündür. Abdulla Şaiq Günəşi belə təsvir və təqdim edir: “...Ata-anası Günəşi ərköyün böyütmüşdü. O, kişi təbiətli, dəlisov, ətli-canlı bir qız idi. Hər gün darvazalarının üstünə çıxıb ayaqlarını salları, əlindəki iri dəyənəyi darvazanın çərçivəsinə çırpırdı, yoldan keçənləri seyr edərdi. Dəvəçilərin, arabacıların haradan gəldiyini, şəhərə nə apardıqlarını soruşardı, sonra

amiranə bir səsle: “Atam, atam, Allah xeyir versin!” deyərdi” (I c., s.306).

Günəşin bu amiranəliyi, təbiətindəki hökm-fərmaqlıq və xeyirxahlıq çoxlarının diqqət və marağını çəkmişdi. Ancaq müəllif onu bir qədər də təfsilatlı təqdim etmək məqsədilə sözü davam edərək yazır ki, Günəş onu söyləmək istəyənlərin hər birinə onların niyyətlərinə uyğun qısa və bitkin cavab verdiyi kimi, “lovğa cavanları acı-acı iynələr, hər birinin ayıbını üzünə deyərdi. Onu təhqir edən olursa, ildırım kimi yerə atılaraq əlindəki dəyənəklə hücum edərdi... Günəşin bu xasiyyəti hamıya qərribə görünməyə də, təmiz əxlaqı, mərdliyi ilə çoxlarında rəğbət oyadırdı. Odur ki, hərdən bir ona elçi gələn də olurdu. Ancaq yaşı iyirmini keçməsinə baxmayaraq, qapısına gələn elçilərin hamısına rədd cavabı vermişdi. Evdə onun bu hərəkətlərindən əsəbiləşir, cəza verir, ancaq heç bir şey ona təsir etməzdi” (I c., s.306).

A.Şaiqin digər qadın obrazlarından fərqli olaraq, Günəş sərbəst düşüncəli, müstəqil fikirli, eyni zamanda həssas qəlbə, sevən ürəyə malik bir qızıdır. O, həyatını öz ağılı, öz baxışı, zövqü və könlü ilə qurmaq əzmindədir. Ona görə heç kimlə hesablaşmadan bəyənmədiyi adamların elçilərinə özü rədd cavabı verir, onu cırnatmaq istəyən cavanlara “Atam, atam, tayınızı tapın, mən it-qurd yoldaşı deyiləm”, – deyərək əlindəki ağacı qarıya çırpı-çırpı etinasızlıq edir. Günəşin bu xasiyyəti Arazın diqqətindən yayınmadığı kimi, Günəş də ona biganə qalmır.

Onlar evlənəndən sonra Günəş ər evinə əsl nur çiləməyə, Arazın ata yurdunu şənlətməyə, onu lələzərə çevirməyə, günəş hərərəti ilə onun qəlbinə rahatlıq, ruhuna dinclik gətirməyə başlayır, Arazı “doşab almışam, bal çıxıb” qənaəti ilə sevincə qərqr edir. O, hər addımda Arazı və oğluna dayaqlıq durur, onların üstündə nanə yarpağı kimi əsirdi. Hətta Araz yaralanıb xəstəxanaya, sonra həbsxanaya düşərək zəiflədiyi zaman Günəş olar-olmaz zinətinə – üzük və sığmasını satarıq onun müalicəsi qayğısına qalır. Şuşanın səfəli yaylaqlarında doktor Şamilə gəzintiyyə çıxarkən havadakı nəmişlikdən Arazı qorumaq üçün yamaqlı yun şalı və qəlbənin istisi ilə onu bürüyür.

A.Şaiq Arazı da, onun ailəsini də böyük rəğbət və məhəbbətlə təsvir etmiş, onların həyat və fəaliyyəti üçün tələb olunan bütün fiziki və əxlaqi keyfiyyətlərə sözün əsl mənasında Tanrı iradəsi ilə yiyələndiklərini diqqətə çatdırmaq üçün sənətkar qələminin qüdrətini əsirgəməmişdir.

“Araz” romanının əsas qəhrəmanları A.Şaiqin azadlıq idealinə uyğun olaraq, simvolik istiqlal mücahidləridir. “Araz”dan “Turan”a” poemasında Araz çayı Turan ellərinin coşub-daşan azadlıq və istiqlalçılıq iradəsini coşqun Xəzərə çatdırdığı kimi, romandakı Araz da Azərbaycan xalqının azadlıq idealinə bütün varlığında daşıyan istiqlal gəmisinin sükanından möhkəm yapışmışdır. Günəş isə bu azadlıq və istiqlalçılıq ruhuna, həyat və mübarizə eşqinə öz qəlbinin hərərəti, isti nəfəsi ilə güc, qüvvət verib onu canlandırır. O, ömür-gün yoldaşı Arazı xəstəlik və zəiflikdən qoruyaraq özünün şafqət və məhəbbət dolu nəvazişləri ilə yəni-dən canlandırır və gələcək mübarizələrə hazırlayır.

A.Şaiq Arazın ailəsinin güclü, işıqlı sabah ünvanlı, Aslan bəyin ailəsinin isə məhvə məhkumluğunu bədi inandırıcılıqla göstərmək üçün qarşılaşdırma üsulundan və orijinal tablolarından, təbiət lövhələrindən məharətlə istifadə edir. Məsələn, Aslan bəyin evindəki tabloları baxarkən Şamilin diqqətini dəniz fırtınası canlandırılan bir əsər cəlb edir. Əsərdə həmin mənzərə haqqında deyilir: “Buludlu göydən yağış tökülür, ildırım çaxır, coşub qaynayan köpüklü dalğalar fırtınaya tutulmuş gəmini bir top kimi atıbtuturdu. Dəli dalğalar üstündə dağ təpəsi kimi görünən gəmi digər bir dalğa arasındakı uçurumlu dərələri andıran boşluqlar arasına yuvarlanacaq bir vəziyyət almışdı...” (I c., s. 403).

Bu təsvirlərdən və doktor Şamilin Aslan bəyi, Qəməri və Varisi müayinəsindən nəticələrindən məlum olur ki, onların hər üçünün ömür və tale gəmiləri həmin tablodakı gəminin vəziyyətindədir. Yaxud Varisin əxlaqsızlıq girdabında məhvə məhkum olduğunu diqqətə çatdırarkən ədib vəziyyətə uyğun ibrətamiz lövhələrdən istifadə edir. Belə lövhələrdən birində görüşünə yüzlük pullardan tikdirilmiş yorğanla gələcəyinə söz verən Varisin yolu-

nu gözləyən əxlaqsız qadının mənzilindəki “otağın bir bucağında hörümçək toruna düşmüş milçəyin... özünü qurtarmaq üçün çalışıb-çapalamasına baxmayaraq hörümçəyin incə tellərlə onun ələyini möhkəm bağlaması” təsvir olunur. Bu təsvirdən də aydın olur ki, Varis indiki halında hörümçək torunda – ölümün pəncəsində çırpınan həmin milçəyin vəziyyətindədir.

Bundan fərqli olaraq, A.Şaiq Arazla Günəş haqqında danışarkən tamam başqa peyzajlara müraciət edir. Xüsusən Arazla Günəşin Qarabağdakı istirahət günlərini təsvir edərkən onların ovaqlarına uyğun peyzajlara romanda sıx-sıx rast gəlirik. Belə təsvirlərin birinə diqqət yetirməklə A.Şaiqin Arazın ailəsi və Aslan bəyin ailəsi, onların aqibətləri barədəki qənaətlərini öyrənmək olar.

Əsərdən məlumdur ki, Aslan bəyin ailəsi də Qarabağa istirahətə gedir və iş elə gətirir ki, onlar da Arazla Günəşin qaldığı evin qonşuluğunda otaq kirayələməli olurlar. A.Şaiq həmin binanın həyatında mənzərəni belə təsvir edir: “...Şamil... onların (Arazla Günəşin – A.B.) evlərinin qarşısındakı iki çinar ağacının sərin, məftun edən mənzərəsinə baxıb zövq alır və gözlərini kiçik bir küləkdən yarpaqları daimi hərəkətdə olan bu iki çinardan ayırmırdı. Pəncərələrin qarşısında yan-yana dayanmış bu iki qollu-budaqlı qocaman çinarın yaşıl başları boşluqlarda geniş- geniş nəfəs alırdı. Təbiət bu iki uca və nəhəng çinarda heç bir nöqsan yaratmamışdı. Onların arasından qaynayan sərin bir çeşmə yol açdığı kiçik çınqıl daşları üzərindən xoş ahəngli bir şırıltı ilə böyük çaylara doğru axıb gedirdi. Bu iki ağacdakı sağlamlığı nəzərə çarpdırma bilmək üçün təbiət sanki qəsdən bir az uzaqda xəstə və cılız iki söyüd ağacı da yaratmışdı. Hər səhər şafəq söküldükcə bu mənzərə tamamilə başqa bir şəkil alırdı: ilk şafəq selləri hücumla başlayınca bu iki çinar başdan-başa titrək, çəhrayı sədəflər içində parıl-parıl yanırdı” (I c., s. 407).

A.Şaiq öz qəhrəmanlarını – Arazla Günəşi qol-budaqlı qoşa çinara bənzətməklə qalmır, o, həmin çinarların arasından axan həyatverici çeşmə ilə günəşin ilıq, gözqamaşdırıcı, min bir ahəngə

çalan şəfəqlərini və bir az uzaqdakı qoşa, xəstə söyüd ağaclarını da buraya əlavə edir. Burada xəstə ağacların məhz söyüd kimi təqdim edilməsinə də təsadüf kimi baxmaq olmaz; axı, Aslan bəyin ailəsi də bu söyüdlər kimi xəstə, cansız olub barsızlığa məhkumdurlar.

A.Şaiq, bütün bu mənzərəni tamamlamaq, onun ideya-estetik təsir gücünü artırmaq məqsədilə sözünə belə davam edir: “Sizə təqdim etdiyim iki bəxtiyar (Arazla Günəş – A.B.) pəncərələri bu gözəl mənzərəyə açılan doktorun (Şamilin – A.B.) otağı ilə yan-yanaya olan o biri otaqda yaşayırdı. İri gövdəli, vücuda sağlam və xoşsima olan bu iki nəfərin qıpqırmızı yanaqları gəncliklərindən bir şey itirməmiş kimi saf və parlaq idi, geyimləri, həyat və rəftarları da çox sadə və səmimi idi. Həyatın acılarını ifadə edən simalarında həm də həyata ayaq basdıqları ilk gündən onlarla bərabər doğmuş nəşəli bir təbəssüm oynayırdı» (I c., s. 407).

A.Şaiq peyzajlardan obrazların keçirdikləri psixoloji sarsıntıları oxucunun nəzərində canlandırmaq üçün də istifadə edir. Məsələn, Poladı sevdiyi halda, iradəsinin əksinə olaraq Varisə ərə verilən Almas gəlin köçməzdən bir az qabaq bibisi qızı Dilguşa ilə artırmada oturub söhbət edərkən birdən bağların içindən bir burulğan qalxır: “Birdən-birə qopan şiddətli külək bostanın ortasında qumları tünd bir tüstü kimi burum-burum havaya sovurub, ətrafı sıx sarımtıraq dumana bürüdü”. Bu külək bostan çəpərlərinin tikanlarını da yerindən qoparıb havaya sovurur: “Tikanlar sürətlə fəza dərinliklərinə, boşluqlara doğru yüksələrək gözdən itirdi. Dilguşa əlini Almasın əlinə vuraraq: – Almas sən də bu axşam belə uçub gedəcəksən? – dedi.

Almas kədərli bir səslə:

– Heçliklərə, boşluqlara! – deyər pıçıldadı” (I c., s. 436).

Elmi ədəbiyyatda A.Şaiqin təbiət lövhələrinə münasibəti onun romantik təbiətindən gəlmə bir hal kimi qiymətləndirilmişdir. Bu haqda Ə.Mirəhmədov yazır: “...Təbiət Şaiqi ən canlı, ən cazibədar bir aləm kimi maraqlandırmıqdan əlavə, gah onun lirik qəhrəmanı üçün ictimai fırtınalardan sığınacaq yeri, gah da bu

qəhrəmanın özü kimi dərddli bir aləmdir... Daha doğrusu, bu dövrün şeir və hekayələrində təbiət eşqi əsas etibarilə romantizmə məxsus olan bir hiss, romantiklərdə təsadüf edilən mənəvi-psixoloji bir xüsusiyyətdir».¹⁴

Ümumiyyətlə, romantiklərdə təbiətə, simvollara, tarixi və mifoloji qəhrəmanlara yeri düşdükcə məqsədli şəkildə, qəhrəmanın daxili təlatümlərini canlandırmaq məqsədilə müraciət adı halıdır. A.Şaiq də “Araz” romanında bu üsullardan bol-bol istifadə etmişdir. Araz, Günəş, Pakizə, Varis obrazları kimi, Almas və Poladın da adları onların təbiətlərinə uyğundur; Almas qiymətini və saflığını taleyin iradəsi ilə qoruyub saxladığı kimi, Polad da möhkəm və əyilməzdir. O, həyatda aldığı ilk sarsıdıcı zərbədən – Almasını itirmək təhlükəsindən sarsılarkən təmkinini qorumaq üçün özündə güc tapır. Əgər Varis öz valideynləri kimi, xəstədirsə, Polad eşqinin böhranlı anlarında gəndəngəlmə bir hərəkət edir; əvvəlki gün balıq ovuna, səhərisi dovşan ovuna, üçüncü gün isə yeni tapdığı işə gedir. Araz kimi o da bacarıqlı, nüfuzlu, qürurlü və həssasdır; quyunun dərinliyində qazma baltasının sındığını onun səmindən bilir.

Poladın həyat və mübarizə yolu da atasının davamı təsiri bağışlayır. Oxucu inanır ki, tezliklə Polad həbsdən qayıdıb öz Almasına qovuşacaq, xalqı Almas parıltılı, yaqut dəyərli, Günəş hərarətli və şəfəqli, Araz ömürlü azadlığa, həyat və nəşə dolu istiqbala qovuşduracaq. Romanın ideyası da Abdulla Şaiqin “Araz”a qədərki əsərlərində – “Məktub yetişmədi”, “Əsrimizin qəhrəmanları” və sairədə inkişaf etdirilən milli ideal və amalların Araz vasitəsi ilə bəşəriyyətin istiqbal, mədəniyyət, mənəviyyət nəhrinə qovuşacağından ibarətdir.

***

Abdulla Şaiqin “Xatirələr” əsərində ədəbiyyat tariximizin qaynar bir dövrünün maraqlı və yaddaqalan hadisələri, ədəbi şəx-

¹⁴ Mirəhmədov, Ə. Abdulla Şaiq /Əziz Mirəhmədov.- Bakı, 1956.- S.54.

siyyətləri haqqında müfəssəl məlumatlar verilir. Bu “Xatirələr”də ədibin uşaqlıq və ilk gənclik illərindən tutmuş XX əsrin 40-cı illərinə qədərki dövr əhatə olunmuşdur. Biz bu əsərdə A.Şaiqin bir ədəbi şəxsiyyət kimi yetişməsinə təmin edib, ona bu və ya başqa şəkildə səbəb olan yaddaqalan detallarla tanış olur, onun ayrı-ayrı əsərlərinin yazılma səbəbləri və tarixi haqda məlumat alırıq.

Məlumdur ki, A.Şaiq XX əsrin I yarısında Azərbaycan ictimai-ədəbi və mədəni-maarif mühitində özgün mövqe və nüfuzə malik olmuşdur. Bütün bunlar onun dövrünün bir çox şəxsiyyətləri ilə işgüzar yaradıcılıq və dostluq münasibətlərində olmasını təmin etmişdir. “Xatirələr”də yeri gəldikcə həmin şəxsiyyətlər, onların ayrı-ayrı ədəbi hadisə və proseslərdəki rolu barədə ətraflı məlumatlar verilir. Ədib ədəbi-mədəni mühitdə səmimi, qayğıkeş və obyektiv bir adam kimi tanınmışdır. “Xatirələr”in dili aydın, üslubu sadə, təsvirləri əhatəli, canlı olduğu kimi onda öz əksini tapan fakt və hadisələr də inandırıcıdır.

***

Abdulla Şaiq görkəmli romantik şair və dramaturq, nasir olmaqla yanaşı, həm də dövrünün tanınmış tənqidçi və ədəbiyyatşünaslarından olmuşdur. Onun elmi irsində Xaqanidən tutmuş XX əsrin əvvəllərinin görkəmli Azərbaycan, Yaxın Şərq, Qərbi Avropa və Rusiya ədibləri, şairləri haqqında yüksək elmi-nəzəri səviyyəsi ilə seçilən məqalə və oçerkləri vardır. Buraya tənqidçi və ədəbiyyatşünas ədibin “1905-ci il inqilabından sonra yetişmiş ədəbiyyatımıza səthi bir nəzər”, “Mirzə Fətəli Axundov haqqında mülahizələrimiz”, “M.F.Axundovun “Aldanmış kəvakib”i haqqında mülahizələrim”, “Cavidin “İblis” nam hailəsi haqqında duyğularım”, “Mirzə Ələkbər Sabirin tərcümeyi-halı”, “Dilimiz və ədəbiyyatımız”, “Səhhət təxəllüslü Mirzə Abbasqulu Mehdizadənin tərcümeyi-halı”, “Şairi-milləti və möhtərəm Sabir əfəndi”, “Üdəbə və şairlərimizin halı” kimi sanballı məqalələrindən əlavə “Gülzar”, “Ədəbiyyatdan iş kitabı”, “Türk çələngi”, “Qiraət”, “Ədəbiyyat dərsləri”, “Türk ədəbiyyatı” dərslərinə yazdığı por-

tret-oçerklər daxildir. Elmi ədəbiyyatda doğru göstərilir ki, A.Şaiq ədəbi yaradıcılığında olduğu kimi, tənqidçilik fəaliyyətində də romantikdir. Bununla yanaşı, onun həm ədəbi-nəzəri baxışlarında, həm də bədii yaradıcılığında realist meyillər də mövcuddur.

A.Şaiqin ədəbi-tənqidi məqalələri, ədəbiyyat tarixçiliyi konsepsiyası özünün nəzəri səviyyəsini və elmi dəyərini bu gün də qoruyub saxlamaqdadır. Onun yaradıcılığının bu sahəsi haqqında akademiklər Məmməd Cəfər, Kamal Talıbzadə, Bəkir Nəbiyev, professorlar Məmməd Məmmədov, Əflatun Saraclı, Kamran Əliyev və b. öz tədqiqatlarında ətraflı söhbət açmış, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Arzu Hacıyeva ayrıca monoqrafiya yazmışdır.

***

Abdulla Şaiqin bədii və elmi-nəzəri irsi Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin qiymətli nümunələrindəndir. Onun poeziya və dramaturgiyasında olduğu kimi, nəsrində də xalqımızın müəyyən bir tarixi inkişaf və düşüncə mərhələsinin bədii-estetik mənzərəsi ilə tanış oluruq. Ədibin “İki familiyanın məhvi”, “Qoçpolad”, “Qafqaz çiçəyi”, “İldırım”, “Dursun” və s. əsərlərində (xanlıqlar) feodolizm dövrünün ictimai-tarixi mənzərəsi, məişəti, düşüncə tərzini, mənəvi-əxlaqi baxışları ilə qarşılaşır, “Məktub yetişmədi”, “Köç”, “İki müztərib, yaxud əzab və vicdan” əsərlərində real həyat həqiqətlərindən doğan yangılı, sentimental təsvir və təhkiyə üslubu arxasında yazıçının incə və həssas qəlbinin çırpıntılarını duyuruq. “Ovçu bağalar”, “Timsah ovu”, “Lovğa ovçu”, “Meşə gözətçisi” hekayələrində ətraf aləmin cazibədarlığı müqabilində, qəhrəmanların bu gözəlliyə, canlılara qayğıkeş münasibəti fonunda oxucuda təbiətə məhəbbət və qədirşünaslıq təbliğ olunur. “Sözün qiyməti”, “Usta Bəxtiyar”, “Cümənin qəzəbi” əsərlərində müəllif folklor motivlərinə söykənib, xalq hikmətindən qidalanırsa, “Hitlerin yuxusu”nda faşizmin iç üzünü, vəhşi təbiəti ifşa edilir, “Xasay”, “Vəzifə” və digər nəsr əsərlərində müəllim və cəmiyyət, tərbiyə və gənclərin taleyi problemləri diqqət mərkəzində dayanır.

Ümumiyyətlə, Abdulla Şaiqin bədii və elmi-ədəbi irsi özünün hərarətli vətəndaşlıq duyğusu, qanadlı və nikbin romantik vüsəti, işıqlı sabaha sarsılmaz inamı, soykökə möhkəm genetik tellərlə bağlılığı ilə milli ruh və mənəviyyatımıza bu gün də işıq salır. Abdulla Şaiq sənətinin əbədiyaşarlığının sirri, sehri də elə onun bu keyfiyyətlərindədir.

Alxan Bayramoğlu,
filologiya elmləri doktoru, professor

Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri

- 1881, 24 fevral** - Talıbzadə Abdulla Şaiq Mustafa oğlu Tiflis şəhərində ruhani ailəsində anadan olmuşdur.
- 1889-1893** - Altı sinifli Tiflis məktəbinə daxil olur və IV sinfini bitirir.
- 1893** - Anası Mehri xanım və qardaşı ilə birlikdə Xorasana köçürlər.
- 1894-1899** - Əvvəlcə ruhani məktəbində, sonra isə Mirzə Yusif Ziya mütərəqqi məktəbində təhsilini davam etdirir, türk, fars və ərəb dillərini öyrənir.
- 1900** - Yenidən Tiflisə qayıdırlar və həmin ilin payızında Bakıya köçürlər.
- 1901, 22 aprel** - İmperator III Aleksandır adına Bakı kişi gimnaziyasında N.Nərimanovun iştirak etdiyi komissiya qarşısında əla qiymətlə imtahan verib, 608 nömrəli şəhadətnaməyə əsasən orta məktəblərdə "Ana dili" müəllimi hüququnu alır. Rus-tatar məktəbində ana dilindən dərs deyir. II, III və IV siniflərdə ehtiyat müəllim olur.
- 1902** - Altısinifli şəhər məktəbinə ehtiyat müəllimi təyin olunur.

- 1902 - 1904** - Bakıda yeddinci rus-tatar məktəbində ana dili müəllimi işləyir;
- Tiflisdə atası 63 yaşında vəfat edir.
- 1903 - 1906** - Sabunçuda altısinipli məktəbdə əlavə dərslər deyir.
- 1905** - M.Ə.Sabir, A.Səhhət, M.Hadi, H.Cavidlə tanış olur. Bakı üçüncü kişi gimnaziyasında ana dili müəllimi işləyir.
- “İki müztərib yaxud əzab və vicdan” romanını yazır.
- 1906 -1907** - İlk mətbu şeiri “Laylay”, “Dəbistan” jurnalında dərc edilir;
- “Molla Nəsrəddin” jurnalı ona parodiya yazır;
- Müəllimlər qurultayında proqram komissiyasına seçilir;
- “Molla Nəsrəddin”in bağlanması etiraz olaraq Stavropoldan teleqram göndərir.
- 1908** - Tiflisdə “İkinci il” dərsləri çapdan çıxır;
- “Məktub yetişmədi”, “Hürriyyət pərisinə”, “Yad et” və s. əsərlərini yazır.
- 1909 -1910** - R.Botşalın “Qafqaz çiçəyi” pyesini tədbil edir;
- Realni məktəbdə V.Miskeviçus ilə tanış olur.
- “Köç”, “Daşqın”, “İntiharmı yaşamaqımı?”, “Gözəl bahar”, “Hamımız bir günəşin zərərsiyik” əsərlərini yazır. “Qafqaz çiçəyi”

- “Nicat” turuppası tərəfindən tamaşaya qoyulur;
- “Tülkü həccə gedir”, “Yaxşı arxa”, “Tıqtıq xanım”, “Şələquyruq”, “Murad” mənsur hekayələrini, “Ürək tikmək”, “Çoban Məmiş” adlı uşaq pyeslərini yazır;
- “Danışan kukla” və “İntiqamçı xoruz” adlı pyesləri ruscadan iqtibas edir.
- 1910-1911** - “Günəş” qəzetinin əməkdaşlarından biri olmuşdur.
- 1911** - Həyat yoldaşı Raziyyə xanım vəfat edir;
- “Dəftəri-hicran”, “Şair və qadın”, “Bədbəxt ailə” əsərlərini qələmə alır.
- 1912-1920** - Bakı realni məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi işləyir.
- 1912** - “Gülzar” dərsləri çapdan çıxır;
- “Nicat” qəzetində Sabirə həsr olunmuş məqalə və şeiri çıxır.
- 1913** - “Qafqaz çiçəyi” pyesi Azərbaycanda və Dağıstanda tamaşaya qoyulur;
- H.Vəzirovun ədəbi fəaliyyətinin 40 illiyi münasibətilə şeiri, “Şələquyruq” və “Murad” kitabçaları çıxır.
- 1915** - “Dan ulduzu” və Məngilisdə “Simurq quşu” şeirlərini qələmə alır;
- Birinci Dünya müharibəsi ilə əlaqədar “Əsrimizə xitab” və “İblisin hüsurunda” əsərlərini tamamlayır.

- 1915** - Rus dilindən “Danışan kukla” uşaq pyesini təbdil edir.
- 1916** - Dağıstanda “Uşaq bağçası” açmağa çalışır;
- 1917** - “Açıq söz “qəzetinin 8 aprel nömrəsində çarizmin devrilməsi münasibəti ilə yazdığı “Xanım əfəndilərə!” məqaləsi dərc edilir;
- İndiki Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin binasının birinci mərtəbəsində yerləşən “Nümunə məktəbi”nin əsasını qoyur.
- 1918** - İlk dəfə olaraq realni məktəbin nəzdində milli siniflər yaradır;
- “Əsrimizin qəhramanları” romanını tamamlayır.
- 1919** - “Milli qiraət”, “Müntəxəbat”, “Türk çəlgəngi” və “Ədəbiyyat dərsləri” dərsliklərini nəşr etdirir.
- 1920-1930** - V.İ.Lenin adına Azərbaycan Dövlət Universitetində, Şaiq adına Nümunə məktəbində, Bakı qız və oğlan pedaqoji texnikumunda, fəhlə fakültəsində, Əli Bayramov adına qadınlar klubunda müəllimlik etmiş, Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi, Azərbaycan dili, Ədəbiyyat nəzəriyyəsi və metodikası fənlərindən mühazirələr oxumuşdur;
- Ali Pedaqoji İnstitutu, fəhlə fakültələri və texnikumları üçün dərslik hazırlayan komissiyanın üzvi olmuşdur;
- Şahzadə xanım Mirzəbəyova ilə evlənir. Altı aylıq kurslarda və birillik Şərqi fakültələrində dərsə başlayır;
- “Türk ədəbiyyatı” dərsliyi nəşr edilir.

- 1921** - Rayonlarda mədəni-maarif işlərinin təşkilinə kömək üçün Göyçaya, Qaraməryəm, İncə, Diyallı kəndlərinə gedir. Ali pedaqoji institutun yaradılmasında fəal iştirak edir, Şərqi ədəbiyyatından dərs deyir;
- “Gənclik marşı”, “Üsyan et!”, “Şərqi gözəlinə” şeirlərini, “Həqiqətə doğru”, “Yazıya pozu yoxdur” pyeslərini yazır. Bu əsərlər “Tənqid-təbliğ” teatrında oynanılır;
- “İkinci il” dərsliyi nəşr edilir.
- 1922** - Qızı Altunsaç vəfat edir. “Qızım Altunsaç”, “Bizimlədir” şeirlərini qələmə alır;
- “Milli qiraət” kitabı çap edilir.
- 1923** - Azərbaycan kişi Pedaqoji İnstitutunda ədəbi və pedaqoji fəaliyyətinin 20 illiyi münasibəti ilə təntənəli yubileyi keçirilmiş, 1917-ci ildə milliləşdirdiyi, sonralar institutun hazırlıq siniflərinə çevrilən məktəb Şaiq adına “Nümunə məktəbi” adlandırılmışdır.
- 1924** - Ali Pedaqoji İnstitutun üçilliyi münasibəti ilə “İnstitut və Azərbaycan” məqaləsini “Azadlıq pərisinə”, “Əmək pərisinə”, “Bir az da atəş qat” və s. əsərlərini yazır;
- “Qiraət kitabı”, “İkinci il” təkmilləşmiş şəkildə çap olunur.
- 1925** - “Ədəbiyyat cəmiyyəti”nin məsul katibi seçilir;
- Yeni türk əlifbası komissiyası “Qiraət kitabı”nı buraxır;

- “Maarif və mədəniyyət” jurnalında M.F.Axundovun “Aldanmış kəvakib”, H.Cavidin “İblis” əsərləri haqqında məqalələri dərc edilir.
- 1926** - H.Zeynallı, İ.Hikmət, A.Musaxanlı və Mustafazadə ilə birlikdə “Türk dili və ədəbiyyatı proqramı”nı hazırlayır. “Sənət nəğməsi”, “Gözlər”, “Əməkçi qadınlara” şeirlərini yazır;
- “Ədəbi parçalar” məcmuəsində “Molla Pənah Vaqif” məqaləsi çıxır.
- 1927** - Qaragilis xatirəsini yazır. “Maarif işçisi jurnalı”nda “1905-ci il inqilabından sonra yetişmiş ədəbiyyatımıza bir nəzər” adlı məqaləsi dərc edilir;
- “İldırım” pyesi kitab halında çap olunur.
- 1928** - “Əsəbi adam”, “Əzim dayı” hekayələrini, silsilə uşaq şeirlərini yazır. H.Zeynallı, A.Musaxanlı, C.Əfəndizadə ilə hazırladığı “Ədəbiyyatdan iş kitabı”nın I hissəsi çap olunur.
- 1929** - Zaqafqaziya yazıçılarının dostluq səfərində iştirak edir. Pedaqoji texnikumun 10 illiyi münasibətilə “Gənc müəllimlərə” “Üç lövhə”, “Gənclərə” şeirlərini yazır.
- 1930-1927** - Bünyadov, Şamilov, Veysovla birlikdə buraxdığı “Dördüncü il”in dördüncü nəşri çap olunur.

- 1931-1932** - Şuşa Pedaqoji Texnikumuna Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi təyin edilir;
- “Oktyabr”, “İlham qaynağım”, “O baxışlar”, “Mən də qayaların yalçın başında” və s. əsərlərini yazır.
- 1932-1934** - M.Əzizbəyov adına Qırmızı bayraqlı Neft İnstitutunda Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi işləyir.
- 1933** - Firdovsinin “Şahnaməsi”ndən “Məzdək və Qubad” hissəsini tərcüməyə başlayır;
- “Eşşək üstündə səyahət” kitabçası nəşr edilir.
- 1934** - Sovet Yazıçıları İttifaqının üzvlüyünə qəbul edilir;
- “Çocuq şeirləri” və “Oyunçu bağalar” kitabları çap olunur. Xəstəliyinə görə pedaqoji fəaliyyətdən uzaqlaşır. Şekspirin “Maqbet” əsərini tərcümə edir.
- 1935-1936** - “Azərnəşr” in Uşaq ədəbiyyatı şöbəsində redaktor vəzifəsində çalışır.
- 1935** - Gürcüstanda poeziya həftəsində iştirak edir.
- 1936** - “Правда” qəzetinin çağırışına cavab olaraq yazılan “Xasay” povesti Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulmasının 15 illiyi ilə əlaqədar keçirilən müsabiqədə mükafat alır;
- API-də Şərq ədəbiyyatından saat hesabı ilə dərslərini davam etdirir;

- Nizaminin “İsgəndərnəmə” əsərinin “Şərəfnəmə” hissəsinin tərcüməsi ilə məşğul olur;
- “Tapdıq dədə” poemasını yazır;
- İlk dəfə “Seçilmiş əsərləri”, rus dilində “Hekayələr” kitabı çap olunur.
- 1937** - “Araz” romanını, “Qoçpolad” poemasını tamamlayır;
- “Xasay” pyesi GTT-də oynanılır.
- 1937** - Gənc tamaşaçılar teatrında bədii-pedaqoji hissənin rəhbəri vəzifəsində çalışmağa başlayır.
- 1938** - “Ovçu Məstan” poemasını yazır;
- Nizaminin yubley komissiyasına üzv seçilir.
- 1939** - Gənc Tamaşaçılar Teatrının 10 illiyi münasibətilə keçirilən müsabiqədə “Xasay” pyesi ilin ən yaxşı tamaşası hesab edilir. Teatrla bərabər Moskvaya qastrol səfərinə gedir;
- “Eloğlu” pyesini bitirir.
- 1940** - Azərbaycan SSR Baş Soveti Prezidiumunun fərmanı ilə incəsənət sahəsindəki xidmətlərinə görə Azərbaycan SSR-in “Əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adına layiq görülür;
- Moskvada keçirilən Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti on günlüyündə Gənc Tamaşaçılar Teatrının yaradıcı kollektivi ilə birlikdə iştirak edir, Çaykovski adına Döv-

- lət Konservatoriyasında, Yazıçılar İttifaqında görüşlərdə olur;
- Yeni Əlifba Komissiyasına üzv seçilir;
- “Eloğlu”nun tamaşası keçirilir;
- “Araz” romanı çapdan çıxır.
- 1941-1943** - “Vətən” pyesini yazır və əsər Azərbaycan Dövlət Gənc tamaşaçılar teatrında tamaşaya qoyulur.
- 1944** - İ.A.Krılovun anadan olmasının 100 illik yubileyi münasibətilə silsilə tərcümələr edir, “Yarpaqlar və köklər”, “Circırama və qarışqa” təmsilləri mükafata layiq görülür.
- 1945** - SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin fərmanı ilə “Qafqazın müdafiəsinə görə” və Böyük Vətən müharibəsində “Fədakar əməyə görə 1941-1945-ci illər” medalları ilə təltif edilir;
- “Zəfər nəğməsi”, “Zəfər müjdəsi”, “Ata öyüdü” şeirlərini yazır;
- “Ana” pyesi Gənc Tamaşaçılar Teatrında səhnəyə qoyulur.
- 1946** - SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin fərmanı ilə mədəniyyət sahəsindəki xidmətlərinə görə və anadan olmasının 65 illiyi münasibətilə “Lenin Ordeni” ilə təltif edilir;
- Azərbaycan SSR Xalq Komissarlığının “Uşaq və Gənclər Ədəbiyyatı” nəşriyyatında redaktor vəzifəsində çalışır;
- SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilir;

- “Nüşabə” dramı M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında tamaşaya qoyulur.
- 1947** - Nizami Gəncəvinin 800 illik yubileyində komissiya üzvü və tərcüməçi kimi iştirak edir. Yubiley münasibətilə Gənc Tamaşaçıları Teatrında “Fitnə” oynanılır.
- 1948** - S.S.Axundov ilə dostluğunun 40 illiyi münasibətilə Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında “Qaraca qız” əsəri səhnələşdirilir;
- Moskvada SSRİ Ali Sovetinin sessiyasında iştirak edir;
- “Seçilmiş əsərləri” və “Qoçpolad” çapdan çıxır.
- “Təbriz”, “Sülh və Azadlıq düşmənlərinə”, “Timsah ovu” əsərlərini yazır.
- 1951- 1952** - Anadan olmasının 70 illiyi qeyd olunur. “Qoçpolad” poeması və yenidən “Araz” romanı üzərində işləyir.
- 1953** - “Köhnə dünya” xatirələrini yazır;
- Gənc Tamaşaçıları Teatrının 25 illik yubileyində iştirak edir.
- 1954** - Uşaq kitabxanasına Abdulla Şaiqin adı verilir;
- “Xatirələrim”, “Azərbaycan” jurnalında hissə-hissə buraxılır. SSRİ Xalq artisti Mirzəğa Əliyevin vəfatı münasibətilə “Həqiqi sənətkar ölməzdir” xatirəsini yazır.

- 1955** - Ümumdünya Sülh Şurasının müraciətinə cavab olaraq “Mən sülhə səs verirəm”, “Kommunist” qəzetinin 10000-ci nömrəsi münasibəti ilə “10000” məqaləsini yazır;
- “Vəzifə” adlı pyes üzərində işləyir.
- 1956** - SSRİ Ali Sovetinin Rəyasət heyətinin fərmanı ilə ədəbiyyat sahəsindəki xidmətlərinə görə və anadan olmasının 75 illiyi münasibəti ilə “Qırmızı Əmək Bayrağı” ordeni ilə təltif edilir;
- SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilir;
- Azərbaycan SSR Maarif Nazirliyi kollegiyasının qərarı ilə “Qabaqcıl maarif xadimi” nişanı ilə təltif edilir. Səməd Vurğunun 50 illik yubileyi və vəfatı münasibəti ilə xatirələr yazır.
- 1957** - Moskvada SSRİ Ali Sovetinin sessiyasında iştirak edir;
- Üç cilddən ibarət “Seçilmiş əsərləri”nin I cildi çapdan çıxır.
- 1958** - Köhnə müəllim dostu, sonralar Litva SSR Elmlər Akademiyasının prezidenti və Litva SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin sədri V.Miskeviçus haqqında xatirələrini yazır;
- “Bir saat xəlifəlik” komediyası tamaşaya qoyulur.
- 1959, 24 iyul** - Vəfat edir. Fəxri Xiyabanda dəfn olunur.
- 1960** - Üçcildliyin II, III cildləri çapdan çıxıb.
- 1966-1978** - Beş cilddən ibarət külliyyatı nəşr olunub.

- 1974, 26 iyul** - Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrına A.Şaiqin adı verilib.
- 1981** - Anadan olmasının 100 illik yubileyi keçirilib.
- 1990** - Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə ədibin 1914-cü ildən yaşadığı Verxni Naqornı küçəsinin 21 saylı binasında yerləşən (indiki Abdulla Şaiq küçəsi) mənzilinə “Abdulla Şaiqin Mənzil Muzeyi” adı verilib;
- Yasamal rayonu MKS-in bir filialına, Nərimanov rayonundakı bir kitabxanaya, Nəsimi rayonundakı 54 saylı tam orta məktəbə və Gəncə şəhəri Kəpəz rayonunun 666 km sahəsi olan bir küçəsinə Abdulla Şaiqin adı verilib.
- 2001** - Anadan olmasının 120 illik yubileyi qeyd olunub.
- 2011** - Anadan olmasının 130 illik yubileyi qeyd olunub.

Abdulla Şaiqin müdrik deyimlərindən

*O dumanlı fırtınalı keçmişlərdən uzaqlaş.
Odlu, mətin addımlarla yürü, yürü, haydı durma arş!
İrəlidə inan ki, bir cənnət qədər cahan var
Yarın günəş orda doğar, səadət orda parlar....*

***

*Atəşli, munir əməllərinlə
Bir gün düşərəm soyuq məzara.
Əşəri-təranəpərvərimlə
Bir gün susaram dönüb qubarə
Bəqta ki, bu şairi-vətəndən
Dünyada nə iz qalar, nə bir nam,
Üzdükcə səadət içrə şən-şən,
Sürdükcə dəmadəm ömrü-xoşkam,
Yad et məni-qalibanə yad et!*

***

*Dünyada nə həsəd bildim,
nə də kin,
İpəkdən yumşağam,
Poladdan kəskin,
Uymadım sərvətə ada
Şöhrətə,
Uymadım mənasız kefə, işrətə.
Elimin, ölkəmin doğma*

Oğluyam,
Maskam da olmamış
Nəyəmsə buyam.
Sarsılmaz inamım və
iradəm var,
Bunlardır yaşadan məni
Bəxtiyar.

***

Tez ol, dur get məktəbə,
Sarıl elmə, ədəbə.

***

Hər bir peşanın və elmin təlim və tədrisində müəllimin vücudu böyük şərtidir... Bizim lisan müəllimləri şagirdlərinə heç bir şey öyrətməyib ana dilinin feyz və lətafətindən onları məhrum edirlər.

***

Fikircə romantizm məsləkini təqib etdiyim kimi ləfz və məna-cə dəxi demokratlıq tərəfdarıyam. Onun üçün də mənim əsərlərim ləfz, vəzn və qafiyə etibarını ilə zəngin ola bilməz. Mən ləfzi mənaya və qulağın ləzzətini ruha fəda etmək tərəfdarıyam. Mən, qardaşım, daima qırıq ürəklərdə, yırtıq libaslarda, uçuq-sökük daxmalarda dolaşıram, onların dərd-kədərliyinə şərik olur kimi onlar ilə bərabər gülür, bərabər ağlayıram. Aristokratlığı sevmədiyim üçün onlardan bəhs etməyi sevməm. Olsa belə azdır. Bu qırıq ürəklərin ünsiyyəti təsirindən qəlbimdə təbii qırıqlıq, ruhumda acı bir sönüklük kök saldığı üçün mən ziynətə, kəlmələrin, vəzi və qafiyələrin zahiri gözəlliyinə diqqət edə bilmərəm.

***

Bizim el ədəbiyyatımız o qədər vüsətlidir ki, onu yazmaqla qurtaracaq şeylərdən deyil. Millətimizin istedad və məharəti-fitri-lərinə və əhval-ruhiyyəsinə aşına olmaq istəyənlər möhtərəm Firidun bəy Köçərlinin “Balalara hədiyyə” kitabçasından istifadə edə bilərlər. O, camaatımızın arasından nağıl, məsəl, tapmaca və şeirləri bir yerə toplamaqla körpələrimizə böyük hədiyyə etmişdir.

***

“Hophopnamə”nin döymədiyi qapı, girmədiyi ev qalmadı, onu oxuyanlar da sevdi, oxumayanlar da.

Zamanında heç bir şair özünü böyük Sabir qədər xalqa sevdirməmişdir.

***

Əsrlərdən bəri sinif ədəbiyyatının çürük və əsassız nəzəriyyələrinin çeynənmiş mövzularının təsiri altında bayağı bir rəng almış ədəbiyyatımıza yeni cərəyan, yeni ruh, yeni rəng verən Mirzə Fətəlidir.

***

*Hamımız bir günəşin zərrəsiyik,
Hamımız bir yuva pərvərdəsiyik.*

***

Yüksəlmək, həqiqi bəxtiyarlığa çatmaq istəyirsənsə, özünü deyil, başqalarını yaşatmağa çalış! Zira ki, həqiqi bəxtiyarlar cəmiyyət üçün yaşayanlardır.

***

Mənə dəfələrlə sual verib soruşurlar ki, bədii yaradıcılığımıza, yoxsa müəllimliyimə üstünlük verirəm, həmişə tərəddüd etmədən cavab vermişəm: müəllimliyimlə. Mən bu gün yazıçılığımın ziyadə müəllimliyimlə iftixar edirəm.

***

Yaşamaq məramında olan hər bir qövüm, yalnız mükəmməl ədəbi dilə malik olmaq sayəsində yaşaya bilər. Lisanı mükəmməl surətdə islah olmuş bir qövümün milliyyətini, qövmiyyətini nə zaman və nə də heç bir silah məhv etməyə qadir olmaz! Zira ki, mükəmməl bir dil zamanəmizdəki dəhşətli silahların ən qüvvətlisi və ən dəhşətlisidir.

***

Məişət və təbiətə dair bu qism şeirlər camaatımızın sağlam bir fikir, ülvü bir hissə malik olduğunu göstərdiyi kimi, dilimizin dəxi nə qədər gözəl və lətif dil olduğunu sübut edir. Bizim ədəbiyyatımız o qədər vüsətlidir ki, onu yazmaqla qurtaracaq şeylərdən deyil.

***

*Mən də bu cəbhələrdə vuruşan əsgərəm,
Ana Vətən yolunda ölüm olsa gedərəm.*

***

Ədəbiyyatın ən böyük əhəmiyyəti onun insanlarda yüksək bir qayə və ideal doğurmasından ibarətdir. Şübhəsiz ki, Osmanlı şairlərindən Əbdülhəq Həmidin, Azərbaycanımızda Hüseyn Cavidin əsərlərinin bu xüsusda cəmiyyət üzərində böyük bir əsər və nüfuzu vardır. Bu kimi nəfis əsərlər cəmiyyəti sönük və adi həyatdan tamamilə uzaqlaşdıraraq yüksək bir ideala, ülvü bir həqiqətə sövq edir...

***

Balalarımıza məxsus nə teatr, nə kino, nə kitabxana, nə də klub vardı; məktəb xaricində oxumağa kitab tapmırdılar. Gənc nəslimizin bu vəziyyəti məni çox düşündürdü. Buna görə də bu zamanlar məktəblərdə gördüyüm işin bir qismini bədii yaradıcılıqla əvəz etdim. Uşaqlar üçün müxtəlif janrlarda əsərlər yazdım.

“Uşaq çeşməyi”, “Uşaq gözlüyü” kimi dərsliklərim də şərikli yazdığımız “İkinci il”də “Məktəb” və “Rəhbər” jurnallarında uşaqlar üçün yazdığım əsərlər də belə məqsədlə yazılmışdı.

***

Mən ciddi mövzuları qələmə aldığım zaman yazmaqda bir o qədər çətinlik çəkmirəm. Ancaq arada komik sürətlər də yaratmaq lazım gəlir. Bu yerdə qələm artıq işləmir.

***

Məişətimizin birər aynası olan hədsiz-hesabsız bayatı-şikəstələrımız, məsəllərimiz, tapmacalarımız, ürəkləri ən dərinəndən çarpandıran, ruhları səmadaki şəfəqlərə qədər yüksəldən mahnılarımız, nəğmələrimiz qibtə ediləcək səadətlərdən deyilmə? Hələ əsrlərdən bəri ağızdan-ağıza keçmiş, aşıqlarımızın oxuduğu yanıqlı şeirlər, mahnılar, hekayələr, nağıllar... qiymətli bir xəzinə olduğunu iddia etsək, xəta deyil, zənn edirəm.

***

Hər işdə istedad lazım olduğu kimi, müəllimdə də istedad olmalıdır. Bu istedadı olmayanların gözəl bildiyi üsul ilə verdikləri dərslər belə sönük və cansız olur. Sözüün qisası hər müəllim üsullarla gözəl aşına olmaqla bərabər, öz mənliliyi və şəxsiyyətini də unutmamalıdır.

***

Gənclik bizim gələcəyimiz, ümidimiz və bir an belə hərəkətdən qalmayıb çarpan ürəyimiz, damarlarımızda axan həyat qanımızdır... hər bir ata-ana öz övladı ilə fəxr etdiyi kimi, biz – geniş istismar dünyasının əzab və əziyyətlərinə məruz qalmış qocalar da ildən-ilə bir-birindən daha qüvvətli, daha iqtidarlı yetişən gənc nəslimizlə iftixar edirik.

***

Hər millətin tərəqqi və fəaliyyətinin başlıca amili elm və əxlaqıdır.

***

*Sən gəlməsən, xərabaya dönən qəlb abad olmaz
Sən gəlməsən, günəş doğmaz, ümid gülüm açılmaz.
Dodaqlarım gülməz, sönük baxtım nur saçılmaz.
Başqasını istəməm də ey türk, çabuk sən gəl, sən,
Bəkləməkdən yoruldu, eh iştə gec qaldın nədən?*

***

Ədəbi fəaliyyətə başladığım ilk günlərdə məni ən çox məşğul edən sahələrdən biri xalq ədəbiyyatı idi. Xalq folklorunu öyrənmək mənə xalq dilini, xalq zövqünü, xalq adət və ənənələrini öyrətirdi.

***

Ədəbiyyat və cəmiyyət, cəmiyyət ilə ədəbiyyat bir-birinə mərbutdur. Həyat ilə yan yana yürüyən, bütün qüvvət və hərərəti həyat və mühitdən alan ədəbiyyat dəyərlidir.

***

Bizim Qafqaz müsəlmanları arasında teatr ifadəsi məhz düzgün şərh olunmadığından bəzi bixəbər şəxslər teatr tamaşalarını oyunbazlıq hesab edib oraya getməyi öz şənliyinə sığışdırmırdılar. Halbuki, teatr tərbiyəsi və əhəmiyyəti məktəblərdə oxunan dərslərdən çox olduğu elm, zəka əhlinə yaxşı məlumdur.

***

Uşaqların əsas tərbiyə ocaqlarından olan bu teatr (Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı - M.Ə) çox istedadlı bir aktyor kollektivinə malikdir. Həmin teatrın repertuarını qüvvətləndirmək, müasir həyatı əks edən əsərlərin sayını artırmaq işində təcrübəli dramaturqların teatra çox köməyi ola bilər.

***

Hər bir dövrün ədəbiyyatı və ədəbi dili, əsasən doğma xalq dili və zəngin xalq ədəbiyyatı üzərində qurulmalıdır.

***

Tərbiyə təməldir, elm isə o sağlam təməl üzərində qurulmuş gözəl və möhkəm binadır. Təməlsiz bina tez uçduğu kimi, uşaqlıqda zəif tərbiyə alan adam da alim və sənətkar olsa belə, çalışdığı sahələrdə büdrəyə-büdrəyə yaşayacaq, elə bir oğul və qızın öz ata-anasına bir xeyri olmadığı kimi, xalqına, vətəninə və hökumətinə də səmərəsiz söyüd ağacı tək olacaq.

***

Uşaqların bədi zövqünü doğru istiqamətdə tərbiyə etmək üçün müəllimlərimiz, yaradıcılarımız qabaqcıl dünya elmindən, ədəbiyyatdan, xüsusən bizə daha yaxın olan rus ədəbiyyatından öyrənirdilər... Rus ədəbiyyatı bizə həyatı mövzular seçməyi, həyata realist münasibət bəsləmək yollarını öyrədirdi.

***

Əsrlərdən bəri ağızdan-ağıza keçmiş, aşıqlarımızın oxuduğu yanıqlı şeirlər, mahnılar, hekayələr, nağıllar... qiymətli bir xəzinədir. Folkloru öyrənmək mənə xalq zövqünü, xalq adət və ənənələrini öyrətirdi.

Abdulla Şaiq görkəmli şəxsiyyətlər haqqında

Füzuli şeirlərini düşünərək deyil, hiss edərək yazmışdır. Onun lisanı, qəlbi bütün bir şeydir.

***

Durğun köklər kimi sakit görünən qəlbi bəzən coşğun dənizlər kimi çalxalanır, bu gün təqlidə yaramayan bu şair öz zamanına görə qüvvətli və mətin bir lisan sahibidir. Sənəti hələ yenicə ədəbi bir lisan şəklinə girmək istəyən Azərbaycan dili təməlləri üzərində qurmuş və müvəffəq də olmuşdur... Füzuli, Xətai, Həbib və bir çox digər Azərbaycan şairlərində dilcə, sənətcə **Nəsiminin** az çox təsiri görünməkdədir.

***

Səhhət olduqca həssas, şən və kövrək qəlbə malik bir şair idi. Ən kiçik, şən bir hadisə onda böyük bir sevinc doğurduğu kimi, ən əhəmiyyətsiz, həzin bir lövhə və hadisə də onda acı düşüncə, kədər və ruh sıxıntısına səbəb olurdu; mühüm bir faciə isə onun bütün varlığını sarsıda bilirdi.

Səhhət əfəndinin tərcümədə daha artıq məharət və istedadı olduğu üçün rus ədiblərindən ikinci Jukovski deyə bilərik.

***

Mərhumun fərasət və istedadından əlavə, qüvvəyi-şəriyyəsi o qədər mətin və kəskin idi ki, hər bir maddeyi-fikri qələmə alarkən sühulətlə və aydın bir tərzdə nəzmə çəkərdi. (**Seyid Əzim Şirvani haqqında**)

***

Mirzə Fətəli türk (Azərbaycan) tarixi-ədəbiyyatında birinci realist yazıçıdır ki, əsərlərində həqiqəti, həyatı olduğu kimi göstərir.

Axundovun ifşa etdiyi adamların bütün düşüncə, duyğu və ideyaları şairin əxlaqi idealına müxalifdir. Şair öz ideal aləminə yüksələrək, onlara çox yüksəkdən baxır... Onlar şairin yaratmaq istədiyi yeni həyata, yeni aləmə düşmən və əngəl olan və insanlığı zəhərləyən zərərli mikroblardır.

Mirzənin əsərlərində lirik tərz-ədəbisi yox dərəcəsidir. Hüsi və xəyaldan ziyadə onun əsərlərində ağıl hakimdir. Tam yarım əsr onu təlqin edən mühərrirlərimiz ona yetişmək deyil, lisan və fikircə ondan çox aşağı qalır. Əsrlərdən bəri sinif ədəbiyyatının çürük və əsassız nəzəriyyələrinin, çeynənmiş mövzularının təsiri altında bayağı bir rəng almış ədəbiyyatımıza yeni cərəyan, yeni ruh, yeni rəng verən Mirzə Fətəlidir. Əski ədəbiyyatın lisan və üslubunu gözəl bildiyi üçün də o lisanın təsir və nüfuzundan qurtulmayaraq lisanca, mənaca ədəbiyyatımızda yeni, həm də olduqca parlaq bir ədəbi dövr yaratmış olduğundan, Azərbaycan tarixi ədəbiyyatında çox böyük mövqə tutur..

Mirzə Fətəli sənətdə Caviddən çox Sabirə bənzəyir. Cavid hər şeydən ziyadə şairanə tablolarından ilham alır. Həqiqətin şairanə əks sədasıdır. O, həqiqəti istədiyi kimi dəyişir, zövqünə görə istədiyi şəklə salır. Sabir isə həqiqəti olduğu kimi təsvim etməyə, bir iki fırça ilə bir rəsm, bir karikatura yaratmağa çalışır...

***

Vaqif Qafqazda türk şairlərinin ən şöhrətli, əsrin gözəl bir şairidir.

Mənzumələrində xalqın zəngin, anlayışlı dili, ifadəsi hətta şəkli bir araya toplanaraq canlı və təbii bir damət təşkil etdiyi halda, bunun yanı başında duran əski tərzdə, əruz vəznilə yazdığı parçaları, qəzəlləri, müxəmməsləri, (mədhiyyələri) əski klassik iraniləşmiş Şərq üslubu və görünüşündən ayrılmadığını isbat edir.

***

Sabir əfəndi millətimizin əhvali-ruhiyyəsinə gözəlcə aşına olduğu üçün qələmə aldığı maddəni, fikri elə gözəl və dadlı bir üslubda nəzmə cəkmiş və müxtəlif donlarda, şəkillərdə, əqidələrdə, məsləklərdə aramızda dolaşan milyonlarca... necə ki, var təbii və həqiqi olaraq elə gözəl təsvir edir ki, oxuduqca həmin əşxas hər birisi kəndinə məxsus qiyafəsilə göz önündə birər-birər ötürməyə başlar, qare biixtiyar o adamlara həm acır, həm də acı bir qəhqəhə qoparmaqdan kəndini saxlayamaz.

Molla Nəsrəddin məcmuəsinin açmış olduğu yeni cərəyan sayəsində ədəbiyyatımız həyat və həqiqətə yaxınlaşaraq həqiqi cərəyanını buldu. O məcmuənin ruhu, şübhəsiz, Mirzə Ələkbər Sabir idi; nasıl ki, Sabirin ruhu məcmuədən ayrıldığı zamandan gündən-günə sönməyə, ölməyə məhkum oldu...

...Sabir və Səhhəti uşaq ədəbiyyatı ilə də maraqlandıran Mahmud əmi olmuşdur. Mahmud əmi hər iki şairin uşaqlar üçün yazdıqları əsərləri və tərcümələrini öz dərsliklərində çap edirdi.

***

Nərman Nərmanovun dili sadə olsa da cümlələrinin quruluşunda Azərbaycan dili üçün təbii olmayan, rus dili qrammatikasına məxsus cəhətlər var idi. Sonralar... anladım ki, bu yalnız Nərimanova məxsus olmayıb, Azərbaycan mühitində rus məktəblərinin təsiri altında yaranmış müəyyən bir dövrün bədii məhsulunun dilidir. Rus məktəblərində təhsil almış bu yazıçılar rus ədəbi dilinə məxsus sadəliyi, bədiiliyi dilimizə gətirməklə yanaşı bəzən istər-istəməz, onun forma xüsusiyyətlərini də gətirirdilər.

***

Biz həyatda bəzən dəniz kimi əngin, fəza kimi dərin, möhtəşəm bir bina kimi heyratimizə səbəb olan geniş təbiətli, möhkəm iradəli, dərin düşüncəli və istedadlı böyük insanlara təsadüf edirik; bəzən də həşərat kimi həyatda heç bir əhəmiyyəti olmayan

dar fikirli, dar təbiətli insancıqlarla üz-üzə gəlirik. “Molla Nəsrəddin” jurnalının redaktoru **Cəlil Məmmədquluzadəni** də mən məhz böyük, qüdrətli bir insan kimi tanıyırdım. Odur ki, onun özünə bəslədiyim hörmət məndə satiraya da dərin rəğbət oymuşdu... Mən də satira sahəsində qələmimi sınağa başladım.

***

Mən onun (**Süleyman Sani Axundovun**) əsərlərini, xüsusən uşaqlar üçün yazdığı hekayələri oxuyanda bir çox müasirlərdən fərqləndiyini gördüm. Onun dilində olduğu kimi, əsərlərinin məzmununda da humanizm, lirika, müəyyən dərəcədə didaktika var idi. O, tənqiddən çox nəsihətlə, müsbət həyat hadisələrini göstərməklə oxucusuna təsir etməyə çalışırdı. Onun əsərlərində satira yox, lirika hakim idi.

Onun dilində olduğu kimi, əsərlərinin məzmununda da bir humanizm, lirika, müəyyən dərəcədə didaktika var idi.

***

Mir Mehdi Seyidzadə uşaq ədəbiyyatı və bu sahədəki müvəffəqiyyətilə yavaş-yavaş oxucuların, ictimaiyyətin nəzərini cəlb etməyə başladı. Çox çəkmədi ki, uşaqlar Mir Mehdi Seyidzadənin Nərgiz, Ayaz kimi pyeslərinə tamaşa etdilər. Mən Gənc Tamaşaçılar Teatrında çalışdığım zaman həmin pyeslərin tamaşaçılar tərəfindən necə hərərlə qarşılanmasının alqışlanmasının şahidi olmuşam. Bu əsərləri cavan şair Gənc Tamaşaçılar Teatrının repertuarında orjinal əsərlərin olmadığı, yaxud çox az olduğu dövrdə yazmışdı. Seyidzadə Azərbaycan Sovet uşaq dramaturgiyasının ilk pionerlərindəndir.

***

Cavidin “İblis” nam hailəsi isə tamaşaçılara, oxuyanlara olduqca geniş və yeni bir sahə açır. Cahan müharibəsini tərsim edən bu əsərində Şərq və Qərb həyatı, onların ictimai ruhu və

siyasi əhvalını və yaşamaq üçün çırpınan türk xalqının bəxtiyar olmasına əngəl olan bütün səbəbləri və maneələri həqiqi və canlı surətdə göstərməyə müvəffəq olmuşdur...

***

Səməd Vurğun elə böyük ədəbi, ictimai və siyasi şəxsiyyətdir ki, onun haqqında nə qədər yazsan, nə qədər söyləsən, azdır. O daim icindən çalxanan və daim şiddətlə dalğalanan coşqun bir dənizdir. O, daim xalqını, vətəninə və partiyasını düşünür, onlara olan dərin və sonsuz eşqilə yaradır.

Bu görkəmli Xalq şairinin heç bir əsərini, heç bir misrasını, heç bir təbirini xalq mənafeyindən ayrı düşünmək mümkün deyildir. Səmədin özü kimi əsərləri də, düşüncə və arzuları da qırılmaz tellərlə xalqa bağlıdır.

Əziz oğlum Səməd!.. Ey böyük sənətkar! Namuslu oğullar sənin arzu və istəklərini yerinə yetirəcək. Arxayın ol, Səməd can, sənin daim eşq və məhəbbətlə çarpan böyük qəlbini bu gün soyuq məzar bağına basmışsa, sənin ölməz əsərlərin, sevimli adın həmişə xalqımızın dilində və odlu qəlbində yaşayacaqdır.

***

Cəfərin ilk şeiri “Məktəb” jurnalında dərc olunmuşdur. Bu ilk müvəffəqiyyət yaradıcılığa böyük eşqi olan gəncin hədsiz sevincinə səbəb olmuşdu... Bu sevincin mənasını mən ancaq bir necə il sonra, Cəfərin böyük yaradıcılıq istedadının şahidi olduğum zaman dərk etmişəm.

***

Mirzağa Əliyev sənəti əsrlər boyu ölməyən bir sənətdir. Bu sənət əsrlər boyu Azərbaycan xalqının qəlbində yaşayacaqdır. Bu sənət bizim aktyorlarımıza bir nümunə olacaq, mədəniyyət tariximizdə görkəmli yer tutaraq yaşayacaqdır.

Görkəmli şəxsiyyətlər, elm və mədəniyyət xadimləri Abdulla Şaiq haqqında

Abdulla Şaiqin çoxşaxəli fəaliyyətinin böyük bir qismi Azərbaycanca maarifçiliyin müxtəlif sahələri ilə bağlı olmuşdur. Ali və orta təhsil məktəbləri üçün onlarla dərsliyin müəllifi olmuş Abdulla Şaiqin uzunmüddətli pedaqoji fəaliyyəti milli təhsilimizin yeni mərhələyə yüksəlişində mühüm rol oynamışdır.

Heydər Əliyev,
ümummilli lider

Bu qism sadə dildə yazılmış və mənası öz məişətimizdən götürülmüş əsərlər yenidən başlayır meydana gəlməyə və bu yolda Sizin xidmətinizin qədrü-qiyəti yoxdur... Xırdaca uşaqlar üçün yazılan nağıl, hekayələr nə qədər asan və sadə olsa, nə qədər açıq dildə yazılsa və uşaqların fəhminə yaxın olsa, bir o qədər məzmununda olan mətləblər artıq dərəcədə hasilə gəlib, yaxşı meyvələr gətirər.

Firidun bəy Köçərli,
görkəmli Azərbaycan maarifçisi

Abdulla Şaiqin insanpərvərlik təbliğ edən məşhur şeirlərindən biri “Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz” sərlövhəli, bir qədər mahnı ruhunda, oynaq vəzn və müvəffəqiyyətli ifadə vasitələri ilə yazılmış şeirdir. 1910-cu ildə yazılmış bu əsərdə insanlığa səmimi bir xitab vardır. Şaiqin fikrincə, bəşər əslən qardaş yaranmışdır. İnsanlar hamısı bir günəşin şüasından əmələ gəlmiş, bir ananın, təbiətin qoynunda böyümüşlər.

Mir Cəlal,
professor

Gərək Cavadın, gərəksə Cavidin şeirlərində qullandıqları lisan İstanbulun təkamül etməkdə bulunan ədəbi və sadə lisanıdır. Bu iki şairlə bərabər, şimdi mərhum olan Abbas Səhhət ismini də zikir etməliyiz. Çocuqlara məxsus hekayələri ilə məşhur olan Abdulla Şaiqi də unutmayalım.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə,
ictimai xadim

Doğma vətən torpağına, zəhmətkeş insanlara, Azərbaycanın zəngin təbiətinə sonsuz məhəbbət aşılaman Abdulla Şaiqin uşaq şeirləri qəlbimizdəki Şaiq guşəsinin heç vaxt unudulmaz ən cazibədar xatirələrindən biridir. Zaman keçdikcə bu guşə təzə-təzə lirik şeir, hekayə, poema, povest, roman və pyeslərlə daha da zənginləşmiş, qəlb sahiblərini də uca bəşəri ideallar, zərif insani hisslər və yüksək duyğularla zənginləşdirmişdir.

Bəkir Nəbiyev,
akademik

Şaiq öz biliyi, insani rəftarı, tələbələrə göstərdiyi atalıq qayğısı ilə müəllimlər içərisində xüsusi yer tuturdu. Bu gün belə tələbəlik günlərinin sönməz bir xatirəsi olaraq Şaiqə dərin ehtiram hissləri yaşayır və yaşayacaqdır.

Yusif Məmmədəliyev,
akademik

Şaiq kimdir? İyirmi ildən bəridir ki, bütün Azərbaycan gəncliyi pək gözəl tanıyır. Əvət, hər kəscə: o çalışqan və tərcübəli bir müəllim, həssas, nazik bir şair, xüluq səmimi bir insandır. Fəqət mənəcə: O, bir heçdir ki, gözə çarpan bir çox ulduzlu varlıqlardan daha böyük, daha möhtərəmdir.

Hüseyn Cavid,
yazıçı-dramaturq

Səninlə məktublaşmağı mən özümə fəxr və səadət bilib də qəbr evinədək kağızımın arasını kəsməməyi sənə söz verirəm.

Özümü yaddan çıxarsam da, səni unuda bilmərəm. Məndən kə-narsan, amma yanımdasan, məndən uzaqsan, amma özümdəsən.

Mən Şaiq müəllimin tələbəsi olub, onun tərbiyəsilə böyümüşəm. Mənim tərcümeyi-halımı ondan soruş.

Cəfər Cabbarlı,
yazıçı-dramaturq

Azərbaycanda Şaiq qədər çoxlu ədəbiyyat dərsliyi tərtib edən ikinci bir müəllif yoxdur. O, müxtəlif zamanlarda on bir ədəbiyyat dərsliyi tərtib etmişdir. Məktəblərimizdə ana dili və ədəbiyyat uzun müddət əsasən Şaiqin dərslikləri üzrə öyrənilmişdir. Bu dərslikləri ədib sadəcə olaraq tərtib etməirdi, onlarda gedən hekayələrin və şeirlərin çoxunu özü yazırdı.

Abbas Zamanov,
Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü,
professor

Abdulla Şaiq uşaqlar üçün müntəzəm bədii əsərlər yazan ilk qoca sənətkardır. Bir uşaq yazıçısı kimi Şaiq müəllimliyə borcludur. Onu bu şərəfli yola sövq edən balalarımızın ana dilində bədii əsərlərə böyük ehtiyac hiss etməsi olmuşdur. Abdulla Şaiq bütün bir seriya təşkil edən əsərləri ilə məktəb kitabxanası yaratmışdır. “Tıq-tıq xanım”, “Yaxşı arxa”, “Tülkü həccə gedir”, “Murad”, “Şələquyruq” və bir çox başqaları gənclərimizə ilk dəfə bədii ədəbiyyatı dərk etdirmiş, bədii dili sevdirmişdilər.

Məmməd Arif,
akademik

Abdulla Şaiqin üslubu vahid bir istiqamətdə inkişaf etmir; o həm realistdir, həm romantik; onun sənətkar xəyalı gah soyuq və dumanlı fəzalara dikilib qalır, gah da konkret tarixi şəraitlə, canlı real varlıqla bağlanır.

Əli Sultanlı,
ədəbiyyatşünas, alim

Abdulla Şaiqi bir müəllim və bir tərbiyəçi kimi sevdiren səbəblərdən biri də məktəbli gənclərin yaradıcılıq meyllərinə qol-qanad vermək, onların bədii zövqünü və istedadının inkişafına kömək etmək üçün böyük səy göstərməsi idi. Təkcə sinifdə dərs və tərbiyə vermək onu qane etmirdi. Zəkali və istedadlı uşaqları bir-bir tapıb, onlara göz olmaq, daim qayğı ilə əhatə etmək, yazıçılıq həvəsində olanlara, səhnə eşqilə yaşayanlara, musiqiyə meyl edənlərə ağıllı məsləhətlər vermək müəllim Şaiq üçün dünyada ən xoş məşğələ idi.

Əziz Mirəhmədov,
ədəbiyyatşünas, alim

Sadəlik, təvazökarlıq Şaiqdə daimi nəzərə çarpan səciyyəvi xüsusiyyətlərdən biri idi... yüksək sadəlik onun təbiəti kimi görünürdü və ya sadəlik, təvazökarlıq onda ikinci təbiət olmuşdu. Görüşlərdə “Böyük xalq müəllimi və şair Abdulla Şaiq” haqqında çox tərif eşidəndə özünü yaxşı hiss etmirdi.

Məmməd Cəfər,
akademik

Yeni ədəbiyyatın təməl daşını qoyanlardan biri Abdulla Şaiqdir.

Abdulla Şaiq... daxili bir atəş və ilhamla bütün sinfi ələ alırdı. Dərs saatının tez qurtarmağı bizim hamımızda təəssüf hissi oyadırdı. O, hər bir mövzudan bəhs edərkən, az qala bizə sinifdə olduğunu unutturur, özünün inam və etiqadını bizə də aşılaya bəşirirdi.

Seyid Hüseyin,
yazıçı

İyirmi il ərzində yorulmadan müəllimlik vəzifəsini ifa edən Abdulla Şaiq ustadımız Azərbaycan hökumətinə bir çox mədəni qüvvələr verməyə müvəffəq olmuşdur.

Tağı Şahbazi(Simurğ),
yazıçı

Abdulla Şaiq Azərbaycanda uşaq ədəbiyyatının əsasını qoymuşdur. O, uşaq əsərləri ilə yeni nəsillərə dil açmağı, göz açmağı, həyatı, insanları tanımağı, sevməyi öyrədirdi...

Mikayıl Rzaquluzadə,
nasir-şair

Əziz Abdulla Şaiq, anadan olmanızın 75 illiyi münasibətilə Sizi ürəkdən təbrik edir və Azərbaycanın ən hörmətli qocaman yazıçısına möhkəm cansağlığı və yaradıcılıq nailiyyətləri arzulayırıq.

**Surkov, Leonov, Simonov, Smirnov,
Tixonov, Fədeyev və Fedinin.**
SSRİ Yazıçıları İttifaqı idarə heyəti adından

Abdulla Şaiqdən tək bir yazıçı, pedaqoq, maarif xadimi, yalnız tənqidçi, ədəbiyyatşünas və dilşünas kimi, yaxud dərsləklər müəllifi, yüksək əxlaqi-mənəvi keyfiyyətlərə malik vətəndaş və şəxsiyyət kimi ayrı-ayrılıqda danışmaq onun haqqında tam təsəvvür oyada bilməz, buna ancaq ədibin çoxşaxəli fəaliyyətini tam halda əhatə etmək və mənalaşdırmaqla nail olmaq olar.

Kamal Talıbzadə,
akademik

Şaiqdə nadir bir müəllimlik xüsusiyyəti vardı. O, hər tələbənin qəlbinə nüfuz etməyi bacarırdı. O, öz tələbələrini hansı ailədə nə kimi şəraitdə yaşadıklarını yaxından öyrənir və hər tələbəyə onun xasiyyətinə görə yanaşmağı bacarırdı. O, həm də çox tələbkər bir müəllim idi... Demək olar ki, ədəbiyyatı bizə çox sevdirlərdən, ədəbi zövqümüzü tərbiyə edənlərdən biri sevimli ədibimiz Abdulla Şaiq olmuşdu.

Süleyman Rüstəm,
Xalq şairi

Abdulla Şaiq yazıçı, maarif xadimi və insan olaraq bizim ədəbiyyat tarixində nadir şəxsiyyətlərdən biridir. Onun adı indi də

ışığı saçır, indi də böyük hörmətlə yad edilir. Uşaqlarımız onun əsərlərini indi də maraqla oxuyub fərəhli xəyallara dalırlar.

İlyas Əfəndiyev,
Xalq yazıçısı

Abdulla Şaiqin yaradıcılığı xalqımızın həyatının yarıməsrlilik bir dövrünün ədəbi salnaməsidir. Abdulla Şaiqin əsərləri Azərbaycan klassik ədəbiyyatı və xalq yaradıcılığının ən yaxşı ənənələri əsasında yaranmışdır.

Mirzə İbrahimov,
akademik

XX əsr Azərbaycan mədəniyyəti tarixində görkəmli yer tutan Abdulla Şaiq Talıbzadə xalq müəllimi, şair, nasir, dramaturq kimi şöhrət qazanmışdır.

Qara Namazov,
professor

Abdulla Şaiq inqilabdan əvvəlki uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi və sovet uşaq ədəbiyyatının əsasını qoyanlardandır.

Zahid Xəlil,
professor

Abdulla Şaiq kimi böyük bir simanın teatrımıza gəlməsini xüsusi qeyd etməliyik. Bu qocaman yazığımız və müəllimimizin Gənc Tamaşaçılar Teatrına gəlməsi, nəinki teatrın repertuarında böyük dönüş yaratdı hətta istedadlı bəstəkar və rəssamların teatrımıza cəlb edilməsi işinə səbəb oldu.

Kazım Ziya,
SSR Xalq artisti

Abdulla Şaiq böyük yazıçı olmaqla bərabər, təvazökar, alicənab, səmimi bir insan, qayğıkeş və tələbkar bir müəllim idi. O adamı heç zaman kollektiv qarşısında utandırmazdı. Əgər kollektivdən və ya tamaşaçılardan bir nəfər pis hərəkət etmiş olsaydı

A.Şaiq dolayı yollarla özünə məxsus sakit, mülayim bir tərzdə onu başa salar və düzgün yol göstərərdi.

Zəfər Nemətov,
Əməkdar incəsənət xadimi

Əgər Şaiq olmasaydı, “Milli qıraətimiz” yox idi. “Müntəxabat” nəşr olunmamışdı, “Ədəbiyyat” dərsliyindən məhrum idik. Türk çələngini görməmiş, Türk ədəbiyyatını eşitməmişdik. Əgər bu kitablar olmasaydı, məktəblərimiz yoxsul, müəllimlərimiz yalvac qalmışdı. Sözün qıساسı: onun varlığında əhəmiyyəti layiqilə idrak edə bilmək üçün bircə dəqiqəlik yoxluğunu düşünməli!

Qafur Əfəndizadə,
ədəbiyyatşünas, alim

Azərbaycanda olan bu intibah dövrünün ən böyük qəhrəmanı sayılan Abdulla Şaiqin namı dünya durduqca tarixi-ədəbiyyatımızda baqi olacaq.

Şəfiqə Əfəndizadə,
ədəbiyyatşünas, alim

Şaiq - əvvəla ruhundakı inciklik və heysiyyət etibarlı ilə ən yüksək bir insandır. Şaiq cəmiyyətimizin yetişdirdiyi əxlaqi bəndlər üzərində bir şəhiqədir ki, çıxılması ancaq Şaiq kimi ictimai iradə və fəaliyyətə malik adamlara mübaliğəyə gəlməzsə, dahilərə məxsusdur.

Atababa Musaxanlı,
ədəbiyyatşünas-tənqidçi

Mərhum Şaiq bizim hamımızı özünün kölgəsində saxlayan qocaman bir dağ idi. Mehriban, səmimi və ürəyi məhz yumşaq-lıqla dolu həqiqi ata və müəllim idi. Əvəzedilməz dost və yoldaş ömrünün son dəqiqələrinə qədər xalqına xidmətdən əl götürmədi. Unudulmaz bir insan, müəllim və şair Şaiqin heykəli daima gözümüz qarşısındadır... Xalqımızın ona olan məhəbbəti böyük rəhmətdir.

Camo Cəbrayılbəyli,
ictimai xadim

C.Cabbarlı, H.Cavid, S.Hüseyn, A.Şaiq, M.Müşfiq kimi yoldaşların hal-hazırda öz məharətli qələmləri ilə sosializm quruluşuna xidmətə çalışmaları axırıncı ildən ən görkəmli müvəffəqiyyətlərdən sayılmalıdır....

Əlisəttar İbrahimov,
yazıçı

Abdulla Şaiq, demək olar ki, ədəbi fəaliyyətə başladığı gündən son illərədək şeir yazmışdır. Lakin o, öz istedadını daha parlaq şəkildə nəsr, dramaturgiya janrında, uşaqlar və gənclər üçün müxtəlif əsərlər yazmaq sahəsində göstərdiyi üçün diqqətini də, gücünü də daha çox bu işə vermiş, fərəhli nəticələr əldə etmişdir.

Yaqub İsmayılov,
ədəbiyyatşünas, alim

Şaiq müəllim özü pak, təmiz, vicdanlı, sadə, sərvətdən, şöhrətdən yuxarıda duran, ürəyi xalq məhəbbəti ilə dolu insan, müəllim, yazıçı idi.

Yaqut Dilbazi,
ədəbiyyatşünas

Firudin Köçərli ilə başlayan çocuqlara məxsus ədəbiyyat, ağır tempo ilə iləriləməsinə rəğmən Abdulla Şaiqdə ən iyi bir hamisini bulmuşdur.

Əhməd Cəfəroğlu,
ədəbiyyatşünas

Şaiq məfkurə baxımından təməməllən milliyətçi, türkçü, hətta turançı bir münəvvərdi. Sovet hökumətinin ilk sənələrində qələmə alınmış bulunduğı mütəəddid dərslər kitablarından belə bu türkçülüğü və turançılığı gözə çarpmacaqdır.

Əbdülvəhab Yurdsevər,
türk yazıçısı

Biz bütün müəllimlər ruhən Şaiqə bənzəyə bilsək, nə mutlu!

Xəlil Fikrət,
türk yazıçısı və pedaqoqu

Nə diyorlar, bəşərlə firdovsə
Dönəcəkmış, deyilmi dünyamız?!
Biri: İnsan mələk olurmu desə
Bən derim: Bir misalı var bakınız,
Bu təbii şüari-munisinə,
Bəncə: Şaiq nümunədir mələkə!...

İsmayıl Hikmət,
türk alimi

Шаик – яркий, самобытный писатель, внесший в развитие азербайджанской педагогики, литературы большой вклад. Его чудесные сказки, басни, замечательные рассказы составляют золотой фонд классической азербайджанской детской литературы. В них - глубокое знание писателем возрастных особенностей детей, любовь к детям, умение развить в детях высокие нравственные качества.

Касимова Н.Ф.,
академик

I HİSSƏ

ƏSƏRLƏRİ

Kitablar

1906

1. **İki uşaq:** mənzum hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1906.- 32 s. Ərəb əlifbasında.

1907

2. **Uşaq çeşməyi:** dərslik /Abdulla Şaiq.- Bakı: A.M.Promj-lyanskinin tipo-litografiyası, 1907.- 15 s. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Uşaq çeşməyi [S.13]; Aslan və qurbağa [S.13-14], Bir quş [S.14]; L.Tolstoydan tərcümələri: İt [S.14]; Tülkü və aslan [S.15], Şir və siçan [S.15].

1910

3. **Gülşəni-ədəbiyyat:** dərslik /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşlarının elektrik mətbəəsi, 1910.- 79 s. Fars dilində.

Kitabın içindəkilər: Müjdə bər müşan (siçanlara müjdə) [S.6]; Əntər və eynək (Meymun və gözlük) [S.29-30]; Do kav (iki öküz) [S.41-42]; Gürk və gürbə (Qurt və pişik) [S.67-70]; Zağ və rübah (Qarğa və tülkü) [S.71-73].

4. **Uşaq gözlüyü:** Evdə və məktəbdə oxumaq yazmağına xidmət edən bir kitabça /Abdulla Şaiq.- Bakı, 1910.- 54 s. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Tənbəl və səyli [S.27]; Xoruz [S.27]; Rəhimli Nəbi [S.27]; Uşaq və dovşan [S.27-28]; Qaraçı [S.28]; Tərs keçilər [S.28]; Aslan və Məryəm [S.28]; Bizim külfət [S.29]; Ata məhəbbəti [S.29]; Fəqir [S.29]; Bizim ev [S.30-31]; Yetim

[S.31]; Bir quş [S.31]; Uşaq gözlüyü [S.32]; Dərs otağı [S.32] Lay-lay [S.33-34]; Hər şeyin öz yeri var [S.34]; İki məktəbli [S.34]; Yetim cücə [S.35]; Qarı və toyuq [S.35]; Kor və it [S.36]; Qaz və durna [S.36-37]; Ata məhəbbəti [S.38]; Tamahkar uşaq [S.38-39]; Sığırçın və göyərçin [S.39]; Bildiyin şeyi soruşma [S.40]; Ehtiyatsız qarı [S.40] Mehriban qız [S.40-41]; Arı və qarğa [S.41]; At və it [S.41-42]; Yeni köməkçi [S.45]; Yalançı [S.45-46]; Təpəl Kəlim [S.46]; Sünbül [S.46]; Çoban mahnısı [S.47]; Quru odun parçası [S.47]; Bir quş [S.48]; Düşüncəsiz uşaq [S.48-49]; Özündən yuxarı baxanda aşağı da bax [S.49]; Payız [S.50]; Ehtiyatsız uşaq [S.50]; Külək [S.51]; İki balıqçı [S.51]; Payızın axır ayı [S.52]; Qış [S.52]; Od [S.53].

1911

5. **Tıq-tıq xanım:** Tülkü, qarğa, hacıleylək /Abdulla Şaiq.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1911.- 16 s.

Kitabın içindəkilər: Dozanqurdu [S.3-14]; Tülkü və xoruz [S.14-16].

6. **Tülkü və xoruz:** [uşaqlara məxsus qiraət kitabçası] /Abdulla Şaiq.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1911.- 15 s. Ərəb əlifbasında.

7. **Uşaq çeşməyi:** Evdə və məktəbdə oxumaq yazmağına xidmət edən bir kitabça /Abdulla Şaiq, M.Mahmudbəyzadə və b.- II çapı.- Bakı: Orucov qardaşlarının elektrik mətbəəsi, 1911.- 56 s., şəkilli. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Xoruz [S.28]; Uşaq və dovşan [S.28-29]; Tərs keçilər [S.29]; Aslan və Məryəm [S.30]; Bizim külfət [S.30]; Ana məhəbbəti [S.30-31]; Fəqir [S.31]; Bizim ev [S.31-32]; Yetim [S.32]; Bir quş [S.32]; Uşaq gözlüyü [S.33]; Dərs otağı [S.33]; Laylay [S.34-35]; Hər şeyin öz yeri var [S.35]; Qoca və əzrayıl [S.35-36]; Yetim cücə [S.36]; Qarı və toyuq [S.36]; Kor və it [S.37]; Qaz və durna [S.37]; Ata məhəbbəti [S.39]; Tamahkar uşaq [S.39]; Tülkü və aslan [S.39-40]; Sığırçın və göyərçin [S.40]; Keçi [S.40]; Bildiyin şeyi soruşma [S.40-41]; Ehtiyatsız qarı [S.41]; Mehriban qız [S.41]; Yersiz höcət [S.41]; Arı və

qarğa [S.42]; At və it [S.42]; Səhər [S. 45]; Taxıl [S.45-46]; Yeni köməkçi [S.47]; Çoban mahmısı [S.50]; Qonaqlıq [S.50-51]; Bir quş [S.51]; Düşüncəsiz uşaq [S.51-52]; Özündən yuxarı baxanda aşağı da bax [S.52]; Payız [S.53]; Payız gecəsi [P.53]; Ehtiyatsız uşaq [S.53-54]; Külək [S.54]; Qış [S.55-56]; Od [S.56].

8. Yaxşı arxa (Tülkü, qarğa, hacıleylək) /Abdulla Şaiq.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1911.- 18 s.

1912

9. Bədbəxt ailə: kiçik roman /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1912 .- 42 s.

Kitabın içindəkilər: Noheyi iştika: (şeir); Bədbəxt ailə (roman).

10. Cəfər və Bəşir: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1912.- 34 s.

11. Gözəl bahar: pyes /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1912 .- 24 s.F

12. Gülzar: Üçüncü sənədən sonra məktəblərdə oxunacaq qiraət kitabı /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1912.- 287 s.

Kitabın içindəkilər: İki qırlanğıç [S.3-4]; Daşqın, yaxud hümmətli cavan [S.4-6]; Bəxtiyarlığım, yaylağa köçməyimiz [S.9-14]; Oba [S.14-15]; Gündüzlərim [S.16-20]; Kərim baba və ayırım qızı [S.20-24]; Qızıl it [S.24-26]; Pələg ovu [S.26-33]; Sumsu [S.33-36]; Can qorxusu [S.36-38]; Yağış [S.38-42]; İgid çocuq [S.43-45]; Zavallı quş (bir quş yavrusu) [S.46-47]; Lövheyi-qürub (Mərhəmətli Ədhəm poeməsindən bir parça) [S.47-48]; Son bahar [S.60]; Qış [S.66-67]; Qış gecəsi [S.68-69]; Hamımız bir günəşin zərrəsiyik [S.70]; Lay-lay [S.72-73]; Əsrəf (“Əsrimiz qəhrəmanları” romanından bir parça) [S.74-81]; Köy düyünü [S. 97-98]; Gələcək qorxusu [S.106-107]; Sail (Çexovdan tərcümə) [S.107-111]; İntizar [S.111-112]; İntiharmı, yaşamaqmı? [S.121-126]; Cəhalətlə mücadilə [S.127]; Vətənə övdətimdə [S.130-131]; Həzrəti Ömər halı [S.131-134]; Şəhidi-

dəsti-cəhalət olan Hacı molla Ruhulla Axundun ruhuna ithaf [S.136-139]; Molla Pənah Vaqifin tərcümeyi-halı [S.174-178]; Mirzə Fətəli Axundovun tərcümeyi halı [S.181-183]; Hacı Seyid Əzim Şirvaninin tərcümeyi-halı [S.203-206]; Ədibi şəhər Əlibəy Hüseynzadə cənablarının tərcümeyi-əhvalı [S.210-211]; Sabir Əfəndinin tərcümeyi-halı [S.220-225]; Mərhum Sabir Əfəndiyə [S.232-235]; Səhhət təxəllüs Mirzə Abbasqulu Mehdizadə cənablarının tərcümeyi-halı [S.235-236]; Firidun bəy Köçərliyə həsr etdiyi “Yazmam” şeiri. [S.242-244]; Qaçaq (Lermontovdan tərcümə) [S.269-275].

1913

13. Gözəl bahar: pyes /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1913 .- 30 s.

14. Kimdir haqlı?: ikipərdəli mənzum komediya, Tolstoydan iqtibas /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1913 .- 39 s. Ərəb əlifbası.

15. Murad: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1913 .- 16 s.

16. Şələquyruq: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1913.- 15 s. Ərəb əlifbası.

17. Ürək tikmək yaxud qurban bayramı: [uşaqlar üçün birpərdəli mənzum dram] /Abdulla Şaiq.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1913.- 13 s.

1915

18. Uşaq gözlüyü /Abdulla Şaiq.- IV çapı.- Bakı: Orucov qardaşları, 1915 .- 56 s.

Kitabın içindəkilər: Xoruz [S.28]; Rəhimli Nəbi [S.28]; Tərs keçilər [S.29]; Aslan və Məryəm [S.30]; Uşaq və dovşan [S.28-29]; Qaraçı [S.29]; Bizim külfət [S.30]; Fəqir [S.31]; Bizim ev [S.31-32]; Yetim [S.32]; Uşaq gözlüyü [S.33]; Dərs otağı [S.33]; Lay-lay [S.34]; Kor və it [S.37]; Qaz və durna [S.37]; Yetim cüce [S.36]; Qarı və toyuq [S.36]; Tamahkar uşaq [S.39]; Tülkü və

aslan [S.39-40]; Ata məhəbbəti [S.39]; Ehtiyatsız qarı [S.41]; Mehriban qız [S.41]; Yersiz höcət [S.41]; Sığırçın və göyərçin [S.40]; Keçi [S.40]; Bildiyin şeyi soruşma [S.40-41]; Arı və qarğa [S.42]; At və it [S.42]; Səhər [S.45]; Paxıl [S.45]; Yeni köməkçi [S.47-48]; Yalançı [S.48]; Təpəl Kəlim [S.48-49]; Sünbül [S.49-50]; Çoban mahnısı [S.50]; Qonaqlıq [S.50-51]; Bir quş [S.51]; Düşüncəsiz uşaq [S.51-52]; Özündən yuxarı baxanda aşağı da bax [S.52]; Payız [S.53]; Payız gecəsi [S.53]; Ehtiyatsız uşaq [S.53-54]; Külək [S.54]; İki balıqçı [S.54-55]; Payızın axırı [S.55]; Qış [S.55-56]; Od [S.56].

1917

19. Uşaq gözlüyü /Abdulla Şaiq.- V çapı.- Bakı: Orucov qardaşlarının elektrik mətbəəsi, 1917.- 57 s. şəkilli.

Kitabın içindəkilər: Xoruz [S.28]; Uşaq və dovşan; Ana məhəbbəti [S.30-31]; Fəqir [S.31]; Yetim [S.32]; Lay-lay [S.34-35]; Hər şeyin öz yeri var [S.35]; Qoca və əzrayıl [S.35-36]; Yetim cücə [S.36]; Qarı və toyuq [S.36-37]; Kor və it [S.37]; Qaz və durna [S.37]; Ata məhəbbəti [S.39]; Tamahkar uşaq [S.39]; Tülkü və aslan [S.39-40]; Sığırçın və göyərçin [S.40]; Keçi [S.40]; Bildiyin şeyi soruşma [S.40-41]; Ehtiyatsız qarı [S.41]; Mehriban qız [S.41]; Yersiz höcət; Arı və qarğa [S.42]; At və it [S.42]; Səhər [S.45]; Taxıl [S.45-46]; Yeni köməkçi [S.47]; Yalançı [S.48]; Təpəl Kəlim [S.48-49]; Sünbül [S.49-50]; Çoban [S.50]; Qonaqlıq [S.50-51]; Bir quş [S.51]; Düşüncəsiz uşaq [S.51-52]; Özündən yuxarı baxanda, aşağı da bax [S.52]; Payız [S.53]; Payız gecəsi [S.53]; Ehtiyatsız uşaq [S.53-54]; Külək [S.54]; İki balıqçı [S.54-55]; Payızın axır ayı [S.55]; Qış [S.55-56]; Od [S.56].

1919

20. Milli qiraət kitabı: I dərəcəli məktəblərin IV, V siniflərinə məxsusdur /Abdulla Şaiq.- Bakı: Birinci hökumət mətbəəsi, 1919.- 228 s.

Kitabın içindəkilər: Dağlar soltanı [S.21-23]; Lövheyi-qürub (Mərhəmətli Ədhəm poeməsindən bir parça) [S.43-44]; Simurq [S.137-139].

21. Müntəxəbat: [Türk ədiblərindən nümunələr] /Abdulla Şaiq, M.Mahmudbəyov.- Bakı, 1919.- 303 s.

Kitabın içindəkilər: Vətənə övdətimdə [S.23-25]; Köç [S.39-100]; Dağlar soltanı [S.53-56]; Lövheyi-qürub [S.101-102]; Əşrəf (Zəmanəmizin qəhrəmanları romanından) [S.193-202].

22. Türk çələngi: Ruşdi və edadi məktəblərinin III-IV siniflərinə məxsusdur /Abdulla Şaiq.- Bakı: Hökumət mətbəəsi, 1919.- 405 (7) s. Ərəb əlifbası.

Kitabın içindəkilər: Vətənin yanıq səsi [S.19-28]; Yeni ay doğarkən [S.43-45]; İki mücahid [S.60-63]; Vaqif [S.348]; Hacı Seyid Əzim Şirvani [S.357-358]; M.Ə.Sabir [S.371-372]; Hüseyin Cavid [S. 390-391].

23. Uşaq gözlüyü: dərslik /Abdulla Şaiq.- VI çapı.- Bakı: İran mətbəəsi, 1919.- 56 s., şəkilli.

Kitabın içindəkilər: Xoruz [S.26]; Uşaq və dovşan [S.26-27]; Laylay [S.32-33]; Yetim cücə [S.34]; Qarı və toyuq [S.34]; Kor və it [S.35], Qaz və durna [S.35], Ana məhəbbəti [S.37]; Tamahkar uşaq [S.37], Tülkü və aslan [S.37-38], Keçi [S.38]; Sığırçın və göyərçin [S.38], Bildiyin şeyi soruşma [S.38-39]; Ehtiyatsız qarı [S.39]; Mehriban qız [S.39]; Yersiz höcət [S.39]; Arı və qarğa; At və it [S.40]; Səhər [S.43]; Paxıl [S.43-44]; Yeni köməkçi [S.45-46]; Yalançı [S.46]; Təpəl Kəlim [S.46-47]; Sünbül [S.47-48]; Çoban mahnısı [S.48]; Qonaqlıq [S.48]; Bir quş [S.49]; Düşüncəsiz uşaq [S.49-50]; Payız [S.51]; Ehtiyatsız uşaq [S.51-52]; Külək [S.52]; İki balıqçı [S.52-53]; Payızın axır ayı [S.53]; Qış [S.53]; Od [S.54]; Sultan dağı [S.55]; Çoban [S.55]; Cifci [S.56].

24. Vətən /Abdulla Şaiq.- Bakı: Birinci hökumət mətbəəsi, 1919.- 30 s.

1920

25. Türk ədəbiyyatı: II dərəcəli məktəblərin I-II siniflərinə məxsusdur /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığı nəşriyyatı, 1920.- 212 s.

Kitabın içindəkilər: Məmmədli bəy [S.29]; Hacı Seyid Əzim Şirvani [S.39]; Mirzə Ələkbər Sabir [S.49]; Ədhəm Hikmət bəy [S.101]; Rza Tofiq bəy [S.135]; Hüseyn Cavid [S.171]; Cənab Şəhabəddin bəy [S.203].

1921

26. Şələquyruq: hekayələr /Abdulla Şaiq.- II çapı.- Bakı: Ali siyasi maarif müdiriyyətinin Dövlət nəşriyyatı, 1921.- 110 s.

Kitabın içindəkilər: Şələquyruq [S.2-17], Murad [S.18-33], Yaxşı arxa [S.34-52], Tülkü və xoruz [S.53-65]; Cəfər və Bəşir [S.66-90]; Tıq-tıq xanım [S.91-101]; Tülkü və xoruz [S.102-103]; Alma oğruları [S.104-111].

27. Yazıya pozu yoxdur: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Birinci hökumət mətbəəsi, 1921.- 13 s.

1922

28. Milli qiraət kitabı: I dərəcəli məktəblərin IV, V siniflərinə məxsusdur /Abdulla Şaiq.- II nəşri.- Bakı: Birinci hökumət mətbəəsi, 1922.- 232 s.

Kitabın içindəkilər: Köç [S.12-44]; Lövheyi-qürub [S.46]; Son bahar [S.64-65]; Simurq [S.141-143]; Məhəmməd Əmin [S.158]; Mirzə Abbasqulu Səhhət [S.214-215]; Mirzə Ələkbər Sabir [S.219-220]; Hüseyn Cavid [S.225-226].

1923

29. İkinci dərəcəli məsai məktəblərin proqramı /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənşr, 1923 .- 17 s.

1924

30. Qiraət kitabı /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənşr, 1924.- 144 s. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Hamımız bir günəşin zərrəsiyik! [S.1-2]; Köç [S.2-27]; Lövheyi-qürub (Mərhəmətli Ədhəm poeməsindən bir parça) [S.28]; Son bahar [S.42-43]; Şahin nəğməsi (M.Qorkidən tərcümə) [S.51-53]; Dilənci (A.Çexovdan tərcümə) [S.58-60]; Tərcümeyi-hallar: Molla Pənah Vaqif [S.78-79]; Molla Vəli Vidadi [S.81-83]; Mirzə Abbasqulu Səhhət [S.86-91]; Hüseyn Cavid [S.97-100].

31. Türk dili (Uşaq gözlüyü): dərslik /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənşr, 1924 .- 80 s. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Xoruz [S.33]; Kəndli və ilan [S.47]; Tənbəl və çalışqan; Bizim külfət; Mehriban qız [S.48]; Nənəciyim; Ana məhəbbəti; Aslan və Məryəm [S.51]; Lay-lay [S.51]; Kiçik və böyük təkər; Keçi [S.53-54]; Kamalı çocuq [S.54-55]; Öksüz cüce [S.55]; Qarı və toyuq [S.55-56]; Kor və it [S.56]; Qaz və durna [S.57]; Tamahkar uşaq [S.59]; Sığırcın və göyərçin [S.60]; Ehtiyatsız qarı [S.60]; Yersiz höcət [S.61]; Arı və qarğa [S.61]; Yağış [S.68]; Yalançı [S.68-69]; Təpəl Kəlim [S.69-70]; Çoban mahnısı [S.71]; Çifci [S.72-73]; Düşüncəsiz uşaq [S.74]; Özündən yuxarı baxanda aşağı da bax [S.74-75]; Payız [S.76]; Çoban [S.76]; Ehtiyatsız uşaq; Külək [S.77-78]; Payızın son ayı [S.78].

32. Türk ədəbiyyatı: İkinci dərəcəli məktəblərin I-II siniflərinə məxsusdur /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənşr, 1924.- C.II.- 335 s.

Kitabın içindəkilər: Bir qac söz [S.3]; Anabacı [S.43-54]; Məhəmməd Hadi Əbdülsəlimzadə [S.159-165]; Mirzə Ələkbər Sabir [S. 91-96]; Məhəmməd Hadi [S.96].

33. Türkçə sərf-nəhv /İ.Hikmət, A.Şaiq, S.Mirqasımzadə və b.- Bakı: Azərənşr, 1924 .- 147 (5) s. Ərəb əlifbasında

Kitabda türk dilinin qammatikasından (əsasən fonetikadan) bəhs olunur.

1925

34. Qiraət kitabı /Abdulla Şaiq.- Bakı: Mərkəzi yeni türk əlifba komitəsi nəşriyyatı, 1925 .- 163 s.

Kitabın içindəkilər: Dağlar soltanı [S.14-16], Lövheyi-qürub [S.41-42]; Son bahar [S.58].

1926

35. Anabacı: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 16 s.

36. Göbələk: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 15 s.

37. Köç: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 56 s.

38. Məktub yetişmədi; Ağlaşma: hekayələr /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 22 s.

39. Müəllim: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 38 s.

40. Tülkü həccə gedir /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 40 s. Ərəb əlifbasında.

1927

41. İldırım: beşpərdəli dram /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- 91 s. Latin əlifbasında.

42. İldırım: beşpərdəli dram /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- 91 s. Ərəb əlifbasında.

43. Tülkü həccə gedir: hekayələr /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- 39 s. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Murad; Yaxşı arxa; Şələquyruq; Tülkü həccə gedir.

44. Tülkü həccə gedir: hekayələr /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- 63 s. Latin əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: Murad; Yaxşı arxa; Şələquyruq; Tülkü həccə gedir.

1929

45. Məktub yetişmədi; Ağlaşma: hekayələr /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1929.- 22 s.

1930

46. Şeirlər və hekayələr: ortayaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. Ə.Vəliyev.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1930.- 80 s.

Kitabın içindəkilər: Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Kolxoz yazı; Pionerlərə; Döyüş nəğməsi; Zərbəçi; Köç; Bir may; Dəmirçi nəğməsi; Təmizlik; Kür çayı; Bahar; Qızıl gül; Qərənfil; Bənövşə; Bülbül; Keçi; Quzu; Aslan, qurd və tülkü; Kəpənək; Arı; Yağış; Uşaq və dovşan; Tülkü və qurd; Sehrli üzük; Oyunçu bağalar; Timsah ovu.

1933

47. Bədbəxt ailə: kiçik roman /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1933.- 42 s.

48. Eşşək üstündə səyahət: məzmun hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1933.- 10 s. Ərəb əlifbasında.

49. Seçilmiş hekayələr /Abdulla Şaiq; red. H.Mehdi.- Bakı: Azərnəşr, 1933.- 180 s.

Kitabın içindəkilər: Məktub yetişmədi; Ağlaşma; Göbələk; Anabacı; Köç; Vəzifə; Dursun; Özü bilsin mənə nə!; Əsəbi adam.

1934

50. Çocuq şeirləri /Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə; rəss. Ə.Hacızadə.- Bakı: Azərnəşr, 1934.- 16 s.

Kitabın içindəkilər: Mayıs nəğməsi; Çocuq və dovşan; Xoruz; Keçi; Təmizlik; Quzu; Cırcırma və qarışqa.

51. Eşşək üstündə səyahət: məzmun hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1934.- 10 s.

52. Oyunçu bağalar: hekayə /Abdulla Şaiq; red. M.H.Seyidzadə; rəs. Ə.Hacıyev.- Bakı: Azərnəşr, 1934.- 38 s.

Hekayədə Qanvay öz bağalarına rəqs etməyi öyrədir. Bağalar insanların qarşısında oynayanda hamının təəccübünə və marağına səbəb olur.

53. Tülkü həccə gedir: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; red. M.H.Seyidzadə.- II çapı.- Bakı: Azərnəşr, 1934.- 48 s.

Kitabın içindəkilər: Tülkü həccə gedir; Murad; Yaxşı arxa.

1935

54. Eşşək üstündə səyahət: məzmun hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 12 s.

55. Oyuncu bağalar: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 38 s. Ərəb əlifbasında.

1936

56. Oyuncu bağalar: hekayə /Abdulla Şaiq; red. M.H.Seyidzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- 39 s. Latın əlifbasında.

57. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə /Abdulla Şaiq; red. M.İbrahimov; müqəddimə M.İbrahimov.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- C.I.- 273 s.

Kitabın içindəkilər: *Şeirlər:* Bir quş (Əkrəmbəyə nəzirə); Niyə uçdu; Parçalar; Həsənbəy Zərdabinin ölümü münasibəti ilə; Nişanlı qız; İyirminci əsrə xitab; Hürriyyət pərisi; Yad et; Əd-həm; Vətənə evdətimdə; Şəklində; İki qırlanğıç; Bu da bir şeiri-faniyi-digər; Hər şey əski; Bir nəcmə; Qış gecəsi; Qacaq; Xain bir dostuma; Sükutumdan şikayətçi bir qadına; Son bahar; Qış; Gələ-cək qorxusu; Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz; Zamanın inqilabçı-larına; Bir mələkə; İntizar; Şikayətlərim; Bəxtsiz rəfiqələrim I; Bəxtsiz rəfiqələrim II; Sabir; Aldanma; Əkinçi və xan; Dağlar soltanı; Biri sənə mələkciyim, biri mən; Simurq quşu (Ana və oğlu); İrəli; Fidan; *Drama:* İdeal və insanlıq; Şərq gözəlinə; Köcəri həyatından; Bizimdir; Hər şey var; Gənc xanəndəmiz Bülbülə; İsyən; Hürriyyət pərisinə; Əmək pərisinə; Xırcın qız; Əl işi məktəbində çalışan qızlara; Gözlər; Əkinçi qadınlara; Mirzə Fətə-linin yubileyi münasibəti ilə; Yoldaş Mailyanın yubileyi münasi-bəti ilə; Şölə; Gənclərə; Üç levhə; Gənc müəllimlərə; Gənc qə-ləmlərə; O baxışlar; Oktyabr; Zərbəçi. *Roman və hekayələr:* Məktub yetişmədi; Köç intiharmı, yaşamaqımı; Dursun; Göbələk; Pirin kəraməti; Ağlaşma; Dəyərli bir xatirə; İblis hüzurunda; Anabacı; Vəzifə I; Qaragilis xatirəsi; Özün bilirsən mənə nə; Əsəbi adam; Solmaz və Sönməz.

58. Tülkü həccə gedir: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- 22 s.

1937

59. Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq; red. Ə.Yusif-zadə; Ə.Fevzi.- Bakı: Azərnəşr, 1937.- 16 s.

1939

60. Pişik ilə siçanın davası: poema /Abdulla Şaiq.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1939.- 21 s.

61. Tapdıq dədə: Xalq nağıllarından alınmış /Abdulla Şaiq; red. A.Faruq; rəs. P.Krıllov.- Bakı: Azərnəşr, 1939.- 39 s.

62. Yaxşı arxa: kiçikyaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. M.H.Seyidzadə.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1939.- 28 s.

1940

63. Araz: roman /Abdulla Şaiq; red. Ə.Əbülhəsən.- Bakı: Azərnəşr, 1940.- C.I.- 276 s.

64. Gözəl bahar: pyes /Abdulla Şaiq; red. A.Faruq; rəs. P.Krıllov.- Bakı: Azərnəşr, 1940.- 32 s.

65. Tülkü həccə gedir: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1940.- 47 s.

1941

66. Sehrli üzük /Abdulla Şaiq; red. Y.Məmmədov.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1941.- 17 s.

1942

67. Tıq-tıq xanım /Abdulla Şaiq; red. Ə.Cəmil; rəss. M.Mustafayeva.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1942.- 11 s.

1945

68. Nağıllar: azyaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. M.Rzaquluzadə; rəs. M.Fəxri.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1945.- 54 s.

Kitabın içindəkilər: Tıq-tıq xanım; Yaxşı arxa; Tülkü həccə gedir.

69. Ovcu məstan: məktəbyaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. A.Əfəndiyev; rəs. Ə.S.Əliyev.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1945.- 20 s.

70. Yaz gəlir: Məktəbli mahnıları /Abdulla Şaiq, S.Rüstəmov, M.Dilbazi; red. M.Seyidzadə.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1945.- 18 s.

1946

71. Qoçpolad: kiçikyaşlı uşaqlar üçün poema /Abdulla Şaiq; müqəd. M.Arif; rəs. Q.Xalıqov.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1946.- 73 s.

Poema xalq azadlığından, xalq qüvvətindən danışır, azadlıq şüarı nəsilədən nəsilə keçir, o məhv olmur, getdikcə artır, xalqın möhtəşəm bir qüvvəsinə çevrilir və nəticədə qalib gəlir.

1947

72. Nüşabə: Məzmunu Nizamidən alınmışdır. Böyükyaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. M.Rahim.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1947.- 12 s.

1948

73. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə: Şeirlər, hekayələr, romanlar, pyes /Abdulla Şaiq; red. Ə.Məmmədخانlı.- Bakı: Azərnəşr, 1948.- C.II.- 428 s.

Kitabın içindəkilər: *Şeirlər:* Bir quş; Niyə uçdu; Parçalar; Həsən bəy Zərdabinin ölümü münasibəti ilə; Nişanlı qız; Yad et; Ədhəm; Bahar; Vətənə qayıdarkən; İki qırlanğıc; Bu da bir şeiri-faniyi digər; Hər şey köhnə; Bir ulduza; Layla; Nəğmə; Qış gecəsi; Qaçaq; Sükutumdan Şikayətçi bir qadına; Son bahar; Qış; Gələcək qorxusu; Zamanın inqilabçılarına; İntizar; Şikayətlərim; Bəxtsiz rəfiqəm I; Bəxtsiz rəfiqəm II; Sabirə; Aldanma; Əkinçi və xan; Dağlar soltanı; Biri sənsən, mələkciyim, biri mən; Simurq quşu; İrəli; Fidan; Şərq gözəlinə; Sevgi hakim olmalı; Köçəri haqqında; Bizimdir; Hər şey var; Hürriyyət pərisinə; Əmək pəri-

sinə; Əl işi məktəbində çalışan qızlara; Gözlər; Əkinçi qadınlara; Mirzə Fətəlinin yubileyi münasibəti ilə; Yoldaş Mailyanın yubileyi münasibəti ilə; Şölə; Gənclərə; Gənc müəllimlərə; Gənc qələmlərə; O baxışlar; Oktyabr; Zərbəçi; Ailə həyatımın on altı illiyi münasibəti ilə; İlham qaynağım; Pionerlərə; Ana; Zəfər nəğməsi; Hörmətli şairimiz Süleyman Rüstəm qəzəl; Gülümsər; Böyük hicran; Səndən də xoşdur. *Hekayələr:* Məktub yetişmədi; Köç; İntiharmı, yaşamaqmı?; Göbələk; Pirin kəraməti; Ağlaşma; Dəyərli bir xatirə; Anabacı; Vəzifə; Qaragilis xatirəsi; Özü bilsin mənə nə!; Əsəbi adam; Solmaz və Sönməz (C.Cabbarlıya ithaf). *Romanlar:* Dursun; Əsrimizin qəhrəmanları. *Pyes:* Şah Abbas.

74. Şeirlər və nağıllar: kiçikyaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1948.- 32 s.

Kitabın içindəkilər: Ana yurdum; Vətən; May nəğməsi; Top oyunu; Təmizlik; Dəmirçi nəğməsi; Payız; Quzu; Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Kəpənək; Bülbül; Bənövşə; Qərənfil; Qızılgül; Zanaq; Tıq-tıq xanım; Yaxşı arxa; Tülkü həccə gedir.

1949

75. Məktub yetişmədi: ibtidai məktəb şagirdləri üçün /Abdulla Şaiq; red. X.Hasilova.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1949.- 12 s.

1950

76. Köç: hekayə /Abdulla Şaiq; red. H.Novruzov.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1954.- 32 s.

77. Şeirlər və hekayələr: ortayaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. Ə.Vəliyev.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1950.- 80 s.

Kitabın içindəkilər: *Şeirlər:* Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Kolxoz yazı; Pionerlərə; Döyüş nəğməsi; Zərbəçi; Köç; Bir may; Dəmirçi nəğməsi; Təmizlik; Kür çayı; Bahar; Qızılgül; Qərənfil; Bənövşə; Bülbül; Keçi; Quzu; Aslan, qurd və tülkü; Kəpənək; Arı; Yağış; Uşaq və dovşan; Tülkü və qurd; Sehrli üzük. *Hekayələr:* Oyunçu bağalar; Timsah ovu.

1954

78. Araz: roman /Abdulla Şaiq; red. H.Qasımzadə.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1950.- C.I.- 172 s.

1955

79. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə /Abdulla Şaiq; red. İ.Soltan.- Bakı: Azərnəşr, 1955.- C.III.- 444 s.

Kitabın içindəkilər: Şeirlər: Böyük xadim; Niyə uçdu? Əkinçi; Əkin nəğməsi; Parçalar; Nişanlı qız; Bahar; Vətənə qayıdarkən; Hər şey köhnə; Layla; Qış gecəsi; Son bahar; Qış; Çörək dərdi; Zamanın inqilabçılarına!; İntizar; Şikayətlərim; Sabirə; Bəxtsiz rəfiqəm; Aldanma; Əkinçi və xan; Dağlar sultanı; Simurq quşu; İrəli; Fidan; Şərq gözəlinə; Sevgi hakim olmalı; Bizimdir; Hər şey var; Üsyan et!; Bir az hərarət qat!; Azadlıq pərisinə; Əmək pərisinə; Sənət nəğməsi; Gözlər; Əkinçi qadınlara; Böyük sənətkar; Şölə; Gənclərə; Gənc qələmlərə; O baxışlar; Zərbəçi; Ailə həyatımın on altı illiyi; Samur kanalı; Döyüş nəğməsi; Vətən nəğməsi; Zəfər nəğməsi; Ana; İki qəzəl; Böyük hicran; Səndən də xoşdur; Böyük həyat; Təbriz; Sülh və azadlıq düşmənlərinə. *Poemalar:* Ədhəm; Qoçpolad. *Dramlar:* Fitnə; Nüşabə. *Hekayələr:* Məktub yetişmədi; Köç; İntiharmı, yaşamaqmı?; Göbələk; Pirin kəraməti; Anabacı; Vəzifə; Qaragilis xatirəsi; Özü bilsin, mənə nə!; Solmaz və Sönməz. *Povest:* Dursun.

1957

80. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə: Hekayələr, povestlər, roman /Abdulla Şaiq; red. N.Nağıyev; müq. A.Zamanov.- Bakı: Azərnəşr, 1957.- C.I.- 456 s.

Kitabın içindəkilər: Hekayələr: Məktub yetişmədi; Köç İntiharmı, yaşamaqmı; Göbələk; Pirin kəraməti; Ağlaşma; Dəyərli bir xatirə; İblisin hüzurunda; Anabacı; Vəzifə; Qaragilis xatirəsi; Özün bilərsən mənə nə; Əsəbi adam; Solmaz və Sönməz; Baş üstə. *Povestlər:* Əsrimizin adamları; Dursun. *Roman:* Araz.

1959

81. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə: Şeirlər, qəzəllər, poemalar, pyeslər /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1959.- C.II.- 528 s.

Kitabın içindəkilər: Şeirlər: Vətən; Böyük xadim; Niyə uçdu?; Bir quş; Əkinçi nəğməsi; Köç; Parçalar; Hürriyyət pərisinə; Yad et; Nişanlı qız; Vətənə qayıdarkən; Bahar; Dağlar; Hər şey köhnə; Şəklində; İki qardaş; Bu da bir şeiri-faniyi digər; Bir ulduza; Layla; Qış gecəsi; Zamanın inqilabçılarına; Bir mələkə; İntizar; Çörək dərdi; Hamımız bir günəşin zərrəsiyik; Sükutumdan şikayətçi bir qadına; Son bahar; Qış; Şikayətlərim; Sabir; Aldanma; Bəxtsiz rəfiqəm; Əkinçi və xan; Dağlar soltanı; Biri sənə mələkciyim, biri mən; Simurq quşu; İrəli; Fidan; Dan ulduzu; Ülkər; Gənclik marşı; Savaş; Şərq gözəlinə; Sevgi hakim olmalı; Bizimdir; Hər şey var; Üsyan et; Bir az hərarət qat; Azadlıq pərisinə; Əmək pərisinə; Sənət nəğməsi; Gözlər; Əkinçi qadınlara; Böyük sənətkar; Üç lövhə; Gənclərə; Şölə; Gənc müəllimlərə; Gənc qələmlərə; O baxışlar; Oktyabr; Zərbəçi; İlham qaynağım; Ailə həyatımın on altı illiyi; Samur kanalı; Döyüş nəğməsi; Zəfər nəğməsi; Ana; İki gözəl; Böyük hicran; Rübailər; Ölümə həcv; Vətənim; Səndən də xoşdur; Kolxoz yazı; Təbriz; Sülh və azadlıq düşmənlərinə; Azadlıq bayramı. *Qəzəllər:* Saqi, ayağa dur, gətir badə ki, yaz vaxtıdır; Düzüb tərsə, o xalın hələyi-zülfü çəlipayə; Nə gözəldir o camalın, a gülüm!; Cana, üzündəki o iki mahitabə bax!; Yandırdı məni yar bu hicran arasında; Gördüm o ruyi-ənvərini mən əbəs-əbəs; Faş etdi göz yaşım bu nihan razı ellərə; Ərseyi-hüsnündə, ey dil bircə ol mahruni gör; Qurbanın olum, aşıqə eylə inayət; Eyləyən halımı viranə mənim dilbər olub; Dur, saqi, ayağa, ver dolu cam; Kuyi-dildar imiş, ey zahid, o cənnət dediyin; Bunca cəfanı qıldı mənə yar, utanmadı; Vardır başımda şurişu qovqası dilbərin. *Poemalar:* Ədhəm; İki familiyanın məhvi; Qoçpolad; Zəhmət və zinət. *Pyeslər:* Kimdir haqlı?; İldırım; Aldanmış ulduzlar; Nüşabə; Ana.

82. Şeirlər və hekayələr /Abdulla Şaiq; red. İ.Tapdıq.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1959.- 112 s.

Kitabın içindəkilər: Şeirlər: Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cüce; Yeni köməkçi; Səhər; Təpəl Kəlim; Layla; Çoban mahnısı; Payızın son ayı; Bir quş; Quzu; Oyan oğlum; Payız; Yaz; Qonaqlıq; Tülkü və aslan; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Uşaq və bənövşə; İnkilab nəğməsi; Top oyunu; Təmizlik; Qərənfil; Bənövşə; Qızılgül; Zənbəq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Kür çayı; Yağış; Məktəblilər marşı; Pionerlərə; Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Tonqal; Tülkü və dəvə; Övlad qayğısı; Vətən; Qışın nəğməsi; Bahar; Kolxoz bağında; Kolxoz yazı; İdman nəğməsi; Çalışan qazanar; Bir may; Bağça; Ovçu Məstan. *Hekayələr:* Murad; Şələquyruq; Meşə gözətçisi.

83. Tülkü həccə gedir: [kiçikyaşlı uşaqlar üçün] /Abdulla Şaiq; red. İ.Tapdıq; rəss. S.Vlasova.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1959.- 14 s.

1960

84. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə: [uşaqlar üçün yazılmış əsərlər] /Abdulla Şaiq; red. Ş.Abbasov.- Bakı: Azərnəşr, 1960.- C.III.- 480 s.

Kitabın içindəkilər: Şeirlər: Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cüce; Yeni köməkçi; Səhər; Təpəl Kəlim; Layla; Çoban mahnısı; Payız gecəsi; Payızın son ayı; Bir quş; Quzu; Oyan oğlum; Məktəbdə; Payız; Cütçü; Bahar; Yetim; Qonaqlıq; Tülkü və aslan; Aslan qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Uşaq və bənövşə; İnkilab nəğməsi; May nəğməsi; Dəmirçi nəğməsi; Top oyunu; Dəmirçi nəğməsi; Təmizlik; Qərənfil; Bənövşə; Qızıl gül; Zənbəq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Kür çayı; Yağış; Məktəblilər marşı; Pionerlərə; Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Bahar; Tonqal; Tülkü və dəvə; Övlad qayğısı; Vətən; Zəfər nəğməsi; Bahar; Qışın nəğməsi; Vətən; Bahar; Kolxoz bağında; Kolxoz yazı; İdman nəğməsi; Çalışan qazanar; Bir may; Bağça. *Mənzum hekayələr:* Tıq-tıq xanım; Tülkü həccə gedir; Yaxşı arxa; Cəfər və Bəşir; Tapdıq dədə; Ovcu məstan; Sehrli üzük; Nüşabə; Sultan Səncər və qarı; *Hekayələr:* Murad; Şələquyruq; Timsah ovu; Oyunçu bağalar; Usta Bəxtiyar; Bostançı; Üç it; Meşə gözətçisi; Pioner düşərgə-

sində. *Pyeslər:* Gözəl bahar; Bir saat xəlifəlik; Danışan kukla; Xasay; Eloğlu; Vətən; Fitnə.

1961

85. Xatirələrim /Abdulla Şaiq; red. M.Əfəndiyev; son söz. K.Məmmədov.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1961.- 224 s.

Kitabın içindəkilər: Tiflis: Kədər içində sevinc; İlk qələm; Mövhumat; Təzə qonşularımız; Günüçülük; Molla məktəbi; Oxu daşa dəydi; Məhərrəmlik büsəti; Novruz bayramı; Yeni mənzilimiz; Daşqın; Gilas nənənin aqibəti. *Xorasan:* Xorasan səfəri; Mollaxanada; Hacı əminin və Əkbər bəyin söhbətləri; Təzə mənzildə; Hərki-hərkiyə yaxud anarxiya; Cəfər; Pir fabriki; Din hökmranlığının fəlakətli nəticələri; İmam Rzanın qəbri; Hacınin fəndi; Vətənə qayıdram. *Bakı:* Köhnə Bakı; Zəhmət həyatın cövhəridir; Ah gənclik!; Macəralı bir cinayət; Qanlı fitnə; İnkilab dalğaları; İlk ədəbi fəaliyyətim; “Füyuzat” məcmuəsi; Molla Nəsrəddin; İki dost; Uzun sürməyə səadət; Gültürə; Məhəmməd Hadinin faciəsi; Qeyrətli qoca; Nəcib insan, gözəl yazıçı; Nəriman Nərimanov; İki realist yazıçı; Böyük sənətkar; Hüseyin Cavid; Qabaqcıl gənclik uğrunda; Siyasi səhifələr; “Xatirələrim” haqqında.

86. Tıq-tıq xanım: azyaşlı uşaqlar üçün mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; red. N.Həsənzadə.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1961.- 16 s.

87. Tıq-tıq xanım: azyaşlı uşaqlar üçün mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; red. S.Məmmədova; rəs. F.Hüseynova.- Bakı: Gənclik, 1961.- 14 s., şək.

1962

88. Qoçpolad: poema /Abdulla Şaiq; red. İ.Tapdıq; rəss. Q.Xaligov; müq. M.Arif.- II nəşri.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1962.- 77 s.

1964

89. Bənövşə: uşaqlar üçün şeirlər /Abdulla Şaiq; red. İ.Tapdıq; rəss. D.Kazımov.- Bakı: Azərnəşr, 1964.- 14 s.

Kitabın içindəkilər: Keçi; Xoruz; Yağış; Bənövşə; Dəmirçi nəğməsi; Qərənfil; Təmizlik; Səhər; Oyan oğlum; Kolxoz bağında.

1965

90. Pirin kəraməti: hekayələr /Abdulla Şaiq; red. A.Əliyev.- Bakı: Azərənşr, 1965.- 39 s.

Kitabın içindəkilər: Pirin kəraməti; Molla məktəbi; Məhərrəmlik büsəti; Pir fabriki; Xorasan səfəri; Din hökmranlığının fəlakətli nəticələri.

1966

91. Əsərləri: 5 cildə: Hekayələr, povestlər və romanlar /Abdulla Şaiq; tərt. Kamal Talıbzadə; red. A.Cəfərova; müqəd. M.İbrahimov.- Bakı: Azərənşr, 1966.- C.I.- 554 s., şəkilli.

Kitabın içindəkilər: Hekayələr: Məktub yetişmədi; Köç; Daşqın; İntiharmı, yaşamaq mı?; Göbələk; Pirin Kəraməti; Ağlaşma; Dəyərli bir xatirə; İblisin hüsurunda; Anabacı; Vəzifə; Qaragilis xatirəsi; Özü bilsin mənə nə?; Əsəbi adam; Solmaz və Sönməz; Hitlerin yuxusu; Baş üstə; Masama. *Povest:* Xasay. *Romanlar:* Əsrimizin qəhrəmanları; Dursun; Araz; İki müztərib yaxud əzab və vicdan; Qeydlər.

92. Şələquyruq: məktəb yaşına çatmamış uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənşr, 1966.- 23 s.

93. Tıq-tıq xanım: məktəb yaşına çatmamış uşaqlar üçün mənzum nağıl /Abdulla Şaiq; rəss. R.Babayev; red. İ.Tapdıq.- Bakı: Azərənşr, 1966.- 8 s.

94. Yaxşı arxa: kiçikyaşlı uşaqlar üçün şeirlər /Abdulla Şaiq; red. M.Əfəndiyev.- Bakı: Maarif, 1966.- 46 s.

Kitabın içindəkilər: Yaxşı arxa; Tülkü həccə gedir; Tıq-tıq xanım; Sehrlı üzük.

1968

95. Əsərləri: beş cildə: Şeirlər, qəzəllər, poemalar, pyeslər /Abdulla Şaiq; tərt. Kamal Talıbzadə; red. S.Hüseynova.- Bakı: Azərənşr, 1968.- C.II.- 602 s. şəkilli.

Kitabın içindəkilər: Şeirlər: Vətən; Bir quş; Böyük xadim; Niyə uçdu; Əkinçi; Əkin nəğməsi; Köç; Parçalar; İyirminci əsrə xitab; Hürriyyət pərisinə; Yad et; Nişanlı qız; Bahar; Dağlar; Şikayətlərim; Vətənə qayıdarkən; Hər şey köhnə; Vərəmli həyat; Şəklində; İki qaranquş; Bu da bir şeiri-faniyi digər; Bir ulduza; Layla; Qış gecəsi; Zamanın inqilabçılarına; Bir mələkə; Gələcək qorxusu; Hamımız bir günəşin zərrəsiyik; Sükutumdan şikayətçi bir qadına; Son bahar; Qış; Dağlar sultanı; İntizar; Sabirə aldanma; Bəxtsiz rəfiqəm; Noheyi-ıştika; İşıq mənbəyi; Əkinçi və xan; Biri sən sən, mələkciyim, biri mən; Nəcəfbəy Vəzirov həzrətlərinə; Bəradərim Firidun bəyə; Fidan; İrəli; Dan ulduzu; Möhtərəm Nəriman Nərimanov cənablarına; Simurq quşu; Əsrimizə xitab; İki mücahid; Ülkər; O sən idin; Həyat sevməkdir; Unudulmaz parçalar; Şərq gözəlinə; Üsyan et!; Gənclik marşı; Savaş; Sevgi hakim olmalı; Qızım Altunsaça; Bizimdir; Hər şey var; Bir az da atəş qat; Əmək pərisinə; Azadlıq pərisinə; Sənət nəğməsi; Gözlər; Xırçın qız; Əməkçi qadınlara; Böyük sənətkara; Yoldaş Mailyanın yubleyi münasibəti ilə; Üç lövhə; Oktyabr inqilabına; Gəncələrə; Gənc müəllimlərə; Gənc qələmlərə; O baxışlar; Oktyabr; İlham qaynağım; Mən də qayaların yalçın başında; Zərbəçi; Şairin şairə təsəllisi; Ailə həyatımın on altı illiyi; Gəlsin; Şəklində; Samur kanalı; Zəfər bizimdir; Döyüş nəğməsi; Vətən nəğməsi; Zəfər nəğməsi; Ana; Ata öyüdü; Bahar; İki qəzəl; Böyük hicran; Rübailər; Ölümə həcv; Vətənim; Səndən də xoşdur; Kolxoz yazı; Canlı Dərbənd çiçəyi; Təbriz; Dan yeri sökülür, hər tərəf rəngin; Yeni ailələrə; Sülh və azadlıq düşmənlərinə; Azadlıq bayramı; İstəkli nəvəm Ülkərə. *Qəzəllər:* Nə gözəldir o camalın, a gülüm!; Yandırdı mənə yar bu hicran arasında; Gördüm o ruyi-ənvərini mən əbəs-əbəs; Saqi, ayağa dur, gətir bədə ki, yaz vaxtıdır; Düzüb tərsə, o xalın həlqeyi-zülfi cəlipayə; Cana, üzündəki o iki mahitəbə bax!; Faş etdi göz yaşım bu nihan razı ellərə; Ərseyi-hüsnündə, ey dil bircə ol mahruni gör; Qurbanın olum, aşıqə eylə inayət; Eyləyən halımı viranə mənim dilbərim olub; Dur, saqi, ayağa, ver dolu cam; küli-dildar imiş, ey zahid, o cən-

nət dediyin; Bunca cəfanı qıldı mənə yar, utanmadı; Vardır başımda şurişü qovqası dilbərin; Qəsəm ol zülfinə ki, əldə bu can olsa idi; Bu nəqşi ki, sən ol küli-rüsxarə çəkirsən; Allah-Allah, bu bütün hansı könül xanəsidir?; Bülbüldə yoxdur eşq, o eşq ki, məndə var!; Könül etmiş o ləbu ləlinə ey yar həvəs; Cüqqeyi-hüsnümü başımda bu gün yan edəcəm; Ahu baxışlı bir qız. *Poemalar*: Ədhəm; İki familiyanın məhvi; Qoçpolad; Zəhmət və zinət. *Pyeslər*: Qafqaz çiçəyi; Şair və qadın; Kimdir haqlı?; İdeal və insanlıq; Ay doğdu, yazıya pozu yoxdur; Həqiqətə doğru; İldırım; Aldanmış ulduzlar; Nüşabə. *Qeydlər*.

96. Gözəl bahar: üçpərdəli pyes /Abdulla Şaiq; red. S.Məmmədova; rəs. Elmas.- Bakı: Gənclik, 1968.- 27 s., şək.

97. Tülkü həccə gedir: məktəb yaşına çatmamış uşaqlar üçün mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; red. S.Əsəd.- Bakı: Gənclik, 1968.- 16 s.

98. Yaz gəlir: Bahar nəğmələri /Abdulla Şaiq; S.Rüstəm, M.Dilbazi; red. Ş.Əliyeva; rəss. Ə.Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1968.- 23 s.

1969

99. Araz: roman /Abdulla Şaiq; red. Ş.Mirbağirova.- Bakı: Gənclik, 1969.- 198 s.

1970

100. Tıq-tıq xanım: azyaşlı uşaqlar üçün məzmun nağıl /Abdulla Şaiq; red. Y.Məmmədov; rəs. R.Babayev.- Bakı: Gənclik, 1970.- 12 s.

1971

101. Quzu: azyaşlı uşaqlar üçün şeirlər /Abdulla Şaiq.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1971.- 15 s.

102. Sehrli üzük /Abdulla Şaiq; red. Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1971.- 15 s.

103. Yaxşı arxa: poema /Abdulla Şaiq; red. R.Hacıyev; rəs. R.Əmirov.- Bakı: Gənclik, 1971.- 16 s.

1972

104. Əsərləri: 5 cildə: uşaqlar və gənclər üçün yazılmış əsərlər /Abdulla Şaiq; төрт ed. Kamal Talıbzadə; red. Ə.Mehdiyev.- Bakı: Azərnəşr, 1972.- C.III.- 650 s., şəkilli.

Kitabın içindəkilər: *Şeirlər:* Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cüce; Yeni köməkçi; Səhər; Təpəl kəlim; Dovşan; Layla; Çoban mahnısı; Payız gecəsi; Payızın son ayı; Bir quş; Quzu; Oyan oğlum; Məktəbdə; Payız; Cütü; Uşaqlar; Bahar; Yetim; Qonaqlıq; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və aslan; Tülkü və qurd; Mahnı; Tülkü və aslan; Uşaq və bənövşə; İnkilab nəğməsi; May nəğməsi; Dəmirçi nəğməsi; Top oyunu; Dəmirçi; Təmizlik; Qərənfil; Bənövşə; Qızılgül; Zənbəq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Turağay; At; İt; Kür çayı; Yanğın; Uşaq bağçası; Məktəblilər marşı; Pionerlərə; Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Bahar; Tonqal; Tülkü və dəvə; Övlad qayğısı; Vətən; Bahar bayramı; Sən güləndə; Zəfər nəğməsi; Qışın nəğməsi; Bahar; Kolxoz bağında; İdman nəğməsi; Çalışan qazanar; Bir may; Bağça; Göyərçin; Tülkü və xoruz; Ata və oğul; Çocuq və qaya; Kəndli və ilan; Bilik; hekayə; İsgəndər və filosof Dvijən. *Mənzum hekayələr və poemalar:* Tıq-tıq xanım; Tülkü həccə gedir; Yaxşı arxa; Cəfər və Bəşir; Alma oğrusu; Eşşək üstündə səyahət; Tapdıq dədə; Ovcu məstan; Sehrli üzük; Nüşabə; Sultan Səncər və qarı; Zalım padşah və əkinçi. *Hekayələr:* Murad; Şələquyruq; Cümənin qəzəbi; Oyuncu bağalar; Kələkbaz Albert; Kiçik qəhrəman; İki yoldaş; Lovğa ovçu; Sözüün qiyməti; Timsah ovu; Usta Bəxtiyar; Bostançı; Üç it; Meşə gözətçisi; Pioner düşərgəsində. *Təmsillər:* Tülkü və xoruz; Dəvə və siçan; Arı və eşşək; Arı və kəpənək; Tülkü və dovşan; Hacıleylek və sərçə; Tülkü və dəvə; Dəvə, tülkü və qurd. *Pyeslər:* Gözəl bahar; Çoban; İntiqamçı xoruz; Ürək tikmək yaxud Qurban bayramı; Danışan Kukla; Tələbə həyatı; Xasay; Eloğlu; Vətən; Fitnə; Qaraçı qız; Qeydlər.

1973

105. Araz: roman /Abdulla Şaiq; red. T.Cəlilova.- Bakı: Gənclik, 1973.- 199 s.

106.Xatirələr /Abdulla Şaiq; red. R.Hacıyeva.- Bakı: Gənclik, 1973.- 364 s., şək.

Kitabın içindəkilər: Tiflis: Kədər içində sevinc; İlk qələm; Mövhumat; İki qardaş; Lotu çıxdı; Təzə qonşularımız; Günücü- lük; Molla məktəbi; Oxu daşa dəydi; Məhərrəmlik büsatı; Toy; Yeni mənzilimiz; Daşqın; Əkbər əminin faciəsi; Gilas nənənin aqibəti; *Xorasan:* Xorasan səfəri; Mollaxana; Hacı əminin və Əkbər bəyin söhbətləri; Təzə mənzildə; Hərki-hərkiyə yaxud anarxiya; Cəfər; Pir fabriki; Din hökümranlığının fəlakətli nəti- cələri; İmam Rzanın qəbri; Hacımin fəndi; Vətənə qayıdıram; *Bakı:* Köhnə Bakı; Zəhmət həyatın cövhəridir; Ah gənclik!; Macəralı bir cinayət; Xanımağanın faciəsi; Qanlı fitnə; Üç ailənin dostluğu; İnkilab dalğaları; İlk ədəbi fəaliyyətim; “Füyuzat” mə- muəsi; Molla Nəsrəddin; İki dost; Uzun sürməyən səadət; Rostov həyatı; Gültürə; Stavropol səfəri; Sərablı İba; Xəyalpərəst; Adsız; Məhəmməd Hadinin faciəsi; Qeyrətli qoca; Nəcib insan, gözəl yazıçı; Nəriman Nərimanov; İki realist yazıçı; Böyük sənətkar; Hüseyin Cavid; Nalcik həyatı; Semi həyatı; Qabaqcıl gənclik uğrunda; Siyasi səhifələr; Xatirələr silsiləsindən nümunələr; Matəmli bayram; Böyükağa Talıblı; Ölməyən sənət; Ellər şairi; Ruhulla Axundov; Şairliyi ilə iftixar etdiyim tələbəm; Litvalı həmkarım; Firudin bəy Köçərli; M.Rzaquluzadə; Canlı xatirələr.

1974

107.Tıq-tıq xanım: məktəb yaşına çatmamış uşaqlar üçün nağıl /Abdulla Şaiq; red. S.Məmmədova; rəs F.Hüseynova.-Bakı: Gənclik, 1974.- 15 s., şək.

1976

108.Şeirlər, poemalar, təmsillər: məktəbyaşlı uşaqlar üçün /Abdulla Şaiq; red. F.Sahib; rəs. E.Hüseynov.- Bakı: Gənclik, 1976.- 22 s.

Kitabın içindəkilər: Dəmirçi nəğməsi; Ana yurdum; Keçi; Təmizlik; Uşaq və dovşan; Quzu; Bülbül; Göbələk; Bənövşə;

Qərənfil; Qızılgül; Qış; Köç; Dağlar soltanı; Aslan, Qurd və tül- kü; Tülkü və qurd; Ovçu Məstan; Tülkü həccə gedir; Sehrli üzük.

1977

109.Əsərləri: 5 cildə: Pyeslər, məqalələr, məruzələr, çıxış- lar, təbriklər, elmi əsərlər /Abdulla Şaiq; tərt. K.Talıbzadə; red. Ə.Mirəhmədov.- Bakı: Azərneşr, 1977.- C.IV.- 477 s., şəkilli.

Kitabın içindəkilər: *Pyeslər:* Ana; Bir saat xəlifəlik. *Məqalə- lər, məruzələr, çıxışlar, təbriklər, elmi əsərlər:* Atalara aid; Üdabə və şairlərimizin halı; Molla Pənah Vaqif; Hacı Seyid Əzim Şirva- ni; Mirzə Ələkbər Sabirin tərcümeyi-halı; Səhhət təxəllüs Mirzə Abbasqulu Mehdişadəninin tərcümeyi-halı; Şairi-milli və möhtə- rəm Sabir əfəndi mərhumun yovmi-vəfatı münasibətilə; Dilimiz və ədəbiyyatımız; Xanım əfəndilərə; Məktəblərimiz; Milliləşdir- mək məsələsinə aid; Ələkbər Sabirin ədəbiyyatımızdakı əhəmiy- yəti və mövqeyi; Səni ictimai inqilab qurtaracaq; İnstitut və Azər- baycan; Məhəmməd Hadi Əbdülsəlimzadə; Mirzə Abbasqulu Səhhətin tərcümeyi halı; Tofiq Fikrətin türk ədəbiyyatı tarixində əhəmiyyəti; İnsanların həyatında şeir və ədəbiyyatın mövqeyi və əhəmiyyəti; Füzuli və Nəfinin əsərlərində şəkil və mənaca müşa- bihət və ayrılıq cəhətləri; Mirzə Fətəli Axundov haqqında mülahi- zələr; Cavidin İblisnamə hailəsi haqqında duyğularım; M.F.Axundovun “Aldanmış Kəvakib”i haqqında mülahizələr; Darülfünunlarımız və Şura Azərbaycanı; Azərbaycan və İran Ədəbiyyatı (mühazirə konspektləri) 1.Xaqani 2.Şeyx Nizami Gəncəvi 3.Cəlalədin Rumi 4.Ömər Xəyyam, Molla Pənah Vaqif; 1905-ci il inqilabından sonra yetişmiş ədəbiyyatımıza səthi bir nəzər; Mirzə realist və sənətkar bir şairdir; Ədəbiyyatdan iş kita- bı; Lirik el yaradıcılığının xüsusiyyəti; Bir neçə söz; Mən qəlbən proletar sinfinə bağliyam; Uşaqların zövqünü oxşayan əsərlər ya- zaq; Böyük yaradıcılıq, ruh yüksəkliyi; Həqiqət bizimlədir, zəfər bizimdir; Yazıcılarımızın və dilçilərimizin şərəf işi; Abbas Səh- hət; İlanın başı əziləcəkdir; Fəxr edirəm; Xoşbəxt uşaqlarımız üçün; Yeni əsərlər yaradacağam; Yeni nəsillər üçün; Söz və iş sizin-

dir; Gənc nəsil üçün yeni əsərlər yaradacağıq; Təəssürlərim!; Elmin əsaslarına yiyələnin; Xalq şairi; Müəllim; Əsl vətənpərvər olun!; Zamanımıza layiq gənclər; Böyük sənətkar; Kiçik vətəndaşlar tərbiyə edək; Gələcək sizindir; Təbrik edirəm; Şərəfli yol; Mənim arzum; Mən də sülhə səs verirəm; Azərbaycan xalqı qədirşünas bir xalqdır; Şanlı il dönümü; Arzular həqiqətə çevrilir; Günəşli günlər; Bizim arzumuz; Mənim əziz balalarım!; Sizi unutmamışam, gənc dostlar!; İzahlar və qeydlər.

110.Qoçpolad: poemalar və pyes /Abdulla Şaiq; tərt. K.Talıbzadə; red. M.Zeynalova.- Bakı: Gənclik, 1977.- 264 s.

Kitabın içindəkilər: Poemalar: Qoçpolad; Tapdıq dədə; Zəhmət və zinət; Əhməd. Pyes: Nüşabə.

1978

111.Əsərləri: 5 cildə: Xatirələr, məktublar /Abdulla Şaiq; tərt. K.Talıbzadə; red. A.Cəfərova.- Bakı: Yazıçı, 1978.- C.V.- 502 s., şəkilli.

Kitabın içindəkilər: *Xatirələr:* Tiflis: Kədər içində sevinc; İlk qədəm; Mövhumat; İki qardaş; Lotu çıxdı; Təzə qonşularımız; Günüçülük; Molla məktəbi; Oxu daşa dəydi; Məhərrəmlik büsəti; Novruz bayramı; Toy; Sünnət toyu; Yeni mənzilimiz; Daşqın; Əkbər əminin faciəsi; Gilas nənənin aqibəti. *Xorasan:* Xorasan səfəri; Mollaxanada; Hacı əminin və Əkbər bəyin söhbətləri; Təzə mənzildə; Hərki-hərkillik yaxud anarxiya; Cağərqi; Pir fabriki; Din hökmranlığının fəlakətli nəticələri; İmam Rzanın qəbri; Hacınin fəndi; Vətənə qayıdıram. *Bakı:* Köhnə Bakı; Zəhmət həyatın cövhəridir; Ah gənclik!; Macəralı bir cinayət; Xanımağanın faciəsi; Qanlı fitnə; Üç ailənin dostluğu; İnkilab dalğaları; İlk ədəbi fəaliyyətim; “Füyuzat” məcmuəsi; Molla Nəsrədin; İki dost; Uzun sürməyən səadət; Rustov həyatı; “Kültürə”; Stavropol səfəri; Sərəblı İba; Xəyalpərəst; Adsız; Məhəmməd Hadinin faciəsi; Qeyrətli qoca; Nəcib insan, gözəl yazıçı; Nəriman Nərimanov; İki realist yazıçı; Böyük sənətkar; Hüseyin Cavid; Nalçik həyatı; Semi həyatı; Qabaqcıl gənclik

uğrunda; Siyasi səhifələr. *Xatirələr silsiləsindən nümunələr (1923-1958-ci illər):* Mətləli bayram; Ədəbi fikri döyüşlər; Xatirə (Simruq haqqında); Doğma şəhərimdə; Böyükağa Talıblı; Moskva xatirələrim; Böyük Sabirin davamçısı (Əli Nəzmi haqqında); Unudulmaz gün; Böyük sənətkar ölməz (Ü.Hacıbəyov haqqında); Ölməyən sənət (Mirzağa Əliyev haqqında); Xatirəmdəki bir gün; Ellər şairi (Səməd Vurğun haqqında); Ruhulla Axundov; Şairliyi ilə iftixar etdiyim tələbəm (S.Rüstəm haqqında); Uşaqların dostu (Mir Mehdi Seyidzadə haqqında); Litvalı həmkarım (V.K.Miskeviçus haqqında); Firidun bəy Köçərli. *Tərcümeyi-hal:* Mənim həyatım. *Məktublar:* Süleyman Sani Axundov; Məmməd Arif Dadaşzadə; Məmməd Arif Dadaşzadə; Məmməd Arif Dadaşzadəyə; Atarova; Şahzadə Talıbzadəyə; Georgi Feodoroviç Nexoroşova; Nüşafərin Həsənovaya; Şahzadə və Gülbəniz Talıbzadələrə; Ənvər Əlibəyliyə; Məğfurə xanım Yermakovaya; Kamal Talıbzadəyə; Mirzə İbrahimova; SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinə; Əziz vətəndaşlarım; Hörmətli dostlar; Məhəmmədşah Həsənəliyevə; J.M.Lankutisə, İ.Matsyaviçusa. *A.Şaiqə yazılan məktublar:* Abbas Səhət; Abdulla Sur; Hüseyin Cavid; Məhəmməd Axundov; Əkbər Əkbərov; İsmayıl-bəy Zöhrəbəyov; Abbas Razi; Əli Rai Yüsifzadə; Mustafa Quliyev; Tağı Şahbazi; Fətullah Rzabəyli; Mir Mehdi Seyidzadə; Məmməd Arif Dadaşzadə; L.Aparnikov, Zülfıqar və Böyükxanım Hacıbəyovlar; İmdad Yusif oğlu Nəsirov; Səməd Vurğun; Firidin bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları; Cabbar Məmmədzadənin Abdulla Şaiqə məktubları. *Qeydlər və göstəricilər.* Qeydlər: Bədii əsərlərin göstəricisi (I-IV); Elmi əsər, məqalə, çıxış, təbrik və məruzələrin göstəricisi (IV cild); Məktublarnın, tərcümeyi hal və xatirələrin göstəricisi (V cild).

1980

112.Araz: roman /Abdulla Şaiq; red. Məmməd Namaz.- Bakı: Gənclik, 1980.- 194 s.

113.Yaxşı arxa; Tülkü həccə gedir: azyaşlı uşaqlar üçün nağıllar /Abdulla Şaiq; red. Məmməd Namaz; rəs. Ələşrəf.- Bakı: Gənclik, 1980.- 30 s., şəkilli.

1981

114.Hekayələr /Abdulla Şaiq; red. M.Zeynalova.- Bakı: Gənclik, 1981.- 114 s.

Kitabın içindəkilər: *Hekayələr:* Məktub yetişmədi; Köç; İntiharımı, yaşamaqımı; Göbələk; Pirin kəraməti; İblisin hüsurunda; Anabacı; Vəzifə; Özü bilsin mənə nə; Əsəbi adam; Solmaz və Sönməz.

1984

115.Seçilmiş əsərləri /Abdulla Şaiq; tərt ed və red. Kamal Talıbzadə.- Bakı: Gənclik, 1984.- C.III.- 444 s.

Kitabın içindəkilər: *Hekayələr:* Məktub yetişmədi; Köç. *Roman:* Araz. *Şeirlər:* Vətən; Əkinçi; Bir quş; Niyə uçdu; Əkin nəğməsi; Köç; Parçalar; İyirminci əsrə xitab; Hürriyyət pərisinə; Yad et!; Nişanlı qız; Bahar; Dağlar; Şikayətlərim; Vətənə qayıdarkən; Hər şey köhnə; İki qaranquş; Bir ulduza; Layla; Qış gecəsi; Zamanın inqilabçılarına; Gələcək qorxusu; Hamımız bir günəşin zərrəsiyik; Son bahar; Qış; Dağlar sultanı; İntizar; Sabirə; Əkinçi və xan; Fidan; İrəli; Möhtərəm Nəriman Nərimanov cənablarına; Simurq quşu; İki mücahid; Ülkər; Gəmirik; Şərq gözəlinə; Üsyan et!; Bir az da atəş qat; Əmək pərisinə; Azadlıq pərisinə; Təsadüf; Üç lövhə; Gənc qələmlərə; O baxışlar; İlham qaynağım; Məndə qayaların yalçın başında; Ailə həyatımın on altı illiyi; Zəfər nəğməsi; Ata öyüdü; Bahar; Vətənim; Kolxoz yazı; Dan yeri sökülür, hər tərəf rəngin; İstəklə nəvəm Ülkərə. *Poemalar:* Ədhəm; İki familiyanın məhvi. *Pyeslər:* Kimdir haqlı? İdeal və insanlıq. *Uşaqlar üçün əsərləri:* *Şeirlər:* Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cücə; Yeni köməkçi; Səhər; Təpəl kəlim; Layla; Çoban mahnısı; Payızın son ayı; Bir quş; Quzu; Oyan, oğlum; Payız; Cütcü; Qonaqlıq; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Mahnı; Tülkü və aslan; Uşaq və Bənövşə; İnqilab nəğməsi;

May nəğməsi; Dəmirçi nəğməsi; Top oyunu; Dəmirçi; Təmizlik; Qərənfil; Bənövşə; Qızılgül; Zənbaq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Kür çayı; Yağış; Uşaq bağçası; Məktəblilər marşı; Pionerlərə; Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Tonqal; Tülkü və dəvə; Övlad qaygısı; Vətən; Bahar bayramı; Qışın nəğməsi; Bahar; Kolxoz bağında; Çalışan qazanan; Bir May; Göyərçin. *Mənzum hekayələr və poemalar:* Tıq-tıq xanım; Tülkü həccə gedir; Yaxşı arxa; Tapdıq dədə; Ovçu məstan; Zəhmət və zinət. *Hekayələr:* Murad; Şələquyruq; Meşə gözətçisi. *Pyes:* Gözəl bahar.

116.Tülkü həccə gedir: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; red. R.Muradlı; rəs. S.Vlasova.- Bakı: Gənclik, 1984.- 10 s., rəngli şəkl.

1987

117.Tıq-tıq xanım: kiçikyaşlı məktəblilər üçün /Abdulla Şaiq; rəs. N.Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1987.- 16 s., şəkl.

1988

118.Tülkü həccə gedir: mənsur hekayə /Abdulla Şaiq; red. Məmməd Namaz; rəs. S.Vlasova.- Bakı: Gənclik, 1994.- 16 s., şəkilli.

1992

119.Doğdu günəş qırmızı: Özün rənglə /Abdulla Şaiq; rəs. A.Hüseynov.- Bakı: Gənclik, 1992.- 20 s.

120.Tıq-tıq xanım /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənşr, 1992.- 8 s.

1994

121.Tülkü həccə gedir: mənsur hekayə /Abdulla Şaiq; red. R.Muradlı; rəs. S.Vlasova.- Bakı: Gənclik, 1994.- 20 s., şəkilli.

2001

122.Tıq-tıq xanım /Abdulla Şaiq; red. D.İsmayılov; rəs. G.Hüseynova.- Bakı: CBS Polygraphic production, 2001.- 19 s., şəkilli.

123. Tülkü həccə gedir: kiçikyaşlı uşaqlar və ibtidai sinif şagirdləri üçün /Abdulla Şaiq; red. D.İsmayilov; rəs. S.Vlasova.- Bakı: CBS Polygraphic production, 2001.- 14 s. şəkl.

2002

124. Ay pipiyi qan xoruz /Abdulla Şaiq; red. F.Hüseynova; rəs. R.Hüseynov.- Bakı: "Turan" nəşrlər evi, 2002.- 14 s., şəkilli.

Kitabın içindəkilər: Xoruz; Keçi; Yetim cüca; Çoban mahnısı; Səhər; Uşaq və dovşan; Oyan oğlum.

2003

125. Arazdan Turana: Şeirlər, qəzəllər, poemalar, pyeslər /Abdulla Şaiq; tərt və qeyd. müə. Minəxanım Əsədli; elmi red və ön sözün müə. Kamal Talıbzadə.- Bakı: Nurlan, 2003.- 263 s., əlavə 1 v. portr., 3 v. şəkl.

Kitabın içindəkilər: Ön söz. *Şeirlər: 1905-1917:* Vətən; Bir quş; Böyük xadim; Niyə uçdu?; Əkinçi; Əkin nəğməsi; Köç; Parçalar; İyirminçi əsrə xitab; Hürriyyət pərisinə; Yad et; Nişanlı qız; Bahar; Dağlar; Şikayətlərim; Lövhəyi-qürub; Cəhalətlə mücadilə; Vətənə qayıdarkən; Köy düyünü; Hər şey köhnə; Vərəmli həyat; İki qırlanğıc; Şəklində; Bu da bir şeiri-faniyi-digər; Bir ulduza; Laylay; Qış gecəsi; Bir mələkə; Gələcək qorxusu; Hamımız bir günəşin zərrəsiyiz; Sükutumdan şikayətçi bir qadına; Son bahar; Qış; Dağlar sultanı; İntizar; Mərhum Sabir əfəndiyə; Aldanma; Bəxtsiz rəfiqəm; Noheyi-ıştika; Işıq mənbəyi; Şəhidi dəsti-cəhalət olan; Əkinçi və xan; Biri sənən, mələkçiyim, biri mən; Nəcəf bəy Vəzirov həzrətlərinə; Bəradərim Firidun bəy təqdim etdiyim rəsmimin altına; Fidan; İrəli; Dan ulduzu; Möhtərəm Nəriman bəy Nərimanov cənablarına; Simurğ quşu; Əsrimizə xitab. *Cümhuriyyət dövrü:* İki mücahid; Türk ədəmi-mərkəziyyət fırqəsi "Müsavat"a ithaf; Marş; Neçin böylə gecikdin? Vətənin yanıq səsi; Arazdan Turana; Yeni ay doğarkən; Ülkər; O sən idin.; Həyat sevməkdir; Unudulmuş parçalar; Sevgi hakim olmalı. *1921-1936:* Şərq gözəlinə; Üsyan et; Gənclik marşı;

Savaş; Qızım Altunsaça; Bizimdir; Hər şey var; Bir az da atəş qat; Gözlər; Xırçın qız; Gənc müəllimlərə; Gənc qələmlərə; Böyük hicran; O baxışlar; Şairin şairə təsəllisi. *Stalinizmin ifşası:* Başlanğıc; Xalq düşməninə; Gəmirik. *1938-1959:* Gəlsin; Şəklində; Vətən nəğməsi; Ana; Ata öyüdü; Bahar; Ölümə həcv; Vətənim; Səndən də xoşdur; Canlı Dərbənd çiçəyi; Təbriz; İstəkli nəvəm Ülkərə. *Qəzəllər:* Hörmətli şairimiz Süleyman Rüstəm. *Poesmalar:* Ədhəm; İki familiyanın məhvi. *Pyeslər:* Şair və qadın; Kimdir haqlı?; İdeal və insanlıq; *Qeydlər; Lüğət.*

126. İki pəhləvan: hekayələr /Abdulla Şaiq; red. R.Sayılov.- Bakı: Araz, 2003.- 15 s.

Kitabın içindəkilər: Köç; Kərim baba; İki pəhləvan; Pələng ovu; Qızıl it; Can qorxusu.

2005

127. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə /Abdulla Şaiq; tərt ed. K.Talıbzadə; ön söz müə. A.Bayramoğlu.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- C.I.- 495 s.

Kitabın içindəkilər: Hekayələr: Məktub yetişmədi; Köç; Daşqın; Göbələk; Pirin kəraməti; Ağlaşma; Dəyərli bir xatirə; İblisin hüzurunda; Anabacı; Vəzifə; Özü bilsin mənə nə! Solmaz və Sönməz; Hitlerin yuxusu; Baş üstə; Masama. *Povest:* Xasay. *Romanlar:* Əsrimizin qəhrəmanları; Dursun; Araz; İki müztərib yaxud əzab və vicdan.

128. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə: Şeirlər. Qəzəllər. Poemalar. Pyeslər /Abdulla Şaiq; tərt ed. K.Talıbzadə.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- C.II.- 565 s.

Kitabın içindəkilər: Şeirlər: Vətən; Bir quş; Böyük xadim; Niyə uçdu; Əkinçi; Əkin nəğməsi; Köç; Parçalar; İyirminci əsrə xitab; Hürriyyət pərisinə; Yad et; Nişanlı qız; Bahar; Dağlar; Şikayətlərim; Vətənə qayıdarkən; Hər şey köhnə; Vərəmli həyat; Şəklində; İki qaranquş; Bu da bir şeiri-faniyi digər; Bir ulduza; Layla; Qış gecəsi; Zamanın inqilabçılarına; Bir mələkə; Gələcək qorxusu; Hamımız bir günəşin zərrəsiyiz; Sükutumdan şikayətçi

bir qadına; Son bahar; Qış; Dağlar sultanı; İntizar; Sabirə; Aldanma; Bəxtsiz rəfiqəmə; Noheyi-ıştika; Işıq mənbəyi; Əkinçi və xan; Biri sənən, mələkciyim, biri mən; Nəcəf bəy Vəzirov həzrətlərinə; Bəradərim Firidun bəyə; Fidan; İrəli; Dan Ulduzu; Möhtərəm Nəriman Nərimanov cənablarına; Simruq quşu; Əsrimizə xitab; İki mücahid; Ülkər; O sən idin; Həyat sevməkdir; Unudulmaz parçalar; Şərq gözəlinə; Üsyan et!; Gənclik marşı; Savaş; Sevgi hakim olmalı; Qızım Altunsaça; Bizimdir; Hər şey var; Bir az da atəş qat; Əmək pərisinə; Azadlıq pərisinə; Sənət nəğməsi; Gözlər; Xırcın qız; Əməkçi qadınlara; Böyük sənətkara; Yoldaş Mailyanın yubleyi münasibəti ilə; Üç lövhə; Oktyabr inqilabına; Gənclərə; Gənc müəllimlərə; Gənc qələmlərə; O baxışlar; Oktyabr; İlham qaynağım; Məndə qayaların yalçın başında; Zərbəçi; Şairin şairə təsəllisi; Ailə həyatımın on altı illiyi; Gəlsin; Şəklində; Samur kanalı; Zəfər bizimdir; Döyüş nəğməsi; Vətən nəğməsi; Zəfər nəğməsi; Ana; Ata öyüdü; Bahar; İki qəzəl; Böyük hicran; Rübailər; Ölümə həcv; Vətənim; Səndən də xoşdur; Kolxoz yazı; Canlı Dərbənd çiçəyi; Təbriz; Dan yeri sökülür, hər tərəf rəngin; Yeni ailələrə; Sülh və azadlıq düşmənlərinə; Azadlıq bayramı; İstəkli nəvəm Ülkərə. *Qəzəllər*: Nə gözəldir o camalın, a gülüm!; Yandırdı mənə yar bu hicran arasında; Gördüm o ruyi-ənvərini mən əbəs-əbəs; Saqi, ayağa dur, gətir badə ki, yaz vaxtıdır; Düzüb tərsə, o xalın həlqeyi-zülfü cəlipayə; Cana, üzündəki o iki mahitabə bax!; Faş etdi göz yaşım bu nihan razı ellərə; Ərseyi-hüsnündə, ey dil bircə olmahruni gör; Qurbanın olum, aşıqə eylə inayət; Eyləyən halımı viranə mənə dilbər olub; Dur, saqi, ayağa, ver dolu cam; Küli-dildar imiş, ey zahid, o cənnət dediyin; Bunca cəfanı qıldı mənə yar, utanmadı; Vardır başımda şurişu qovqası dilbərin; Qəsəm ol zülfünə ki, əldə bu can olsa idi; Bu nəqşi ki, sən ol küli-rüsxarə çəkirsən; Allah-Allah, bu bütün hansı könül xanəsidir?; Bülbüldə yoxdur eşq, o eşq ki, məndə var!; Könül etmiş o ləbu ləlinə ey yar həvəs; Cüqqeyi-hüsnümü başımda bu gün yan edəcəm; Ahu baxışlı bir qız. *Poemalar*: Ədhəm; İki familiyanın məhvi; Qoçpolad; Zəhmət və zinət. *Pyeslər*: Qafqaz

çiçəyi; Şair və qadın; Kimdir haqlı?; İdeal və insanlıq; Ay doğru; Yazıya pozu yoxdur; Həqiqətə doğru; İldırım; Aldanmış ulduzlar; Nüşabə; Qeydlər.

129. Seçilmiş əsərləri: 3 cildə: Şeirlər, mənzum hekayələr və poemalar, hekayələr, təmsillər, pyeslər /Abdulla Şaiq; tərt. K. Talıbzadə.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- C.III.- 534 s.

Kitabın içindəkilər: *Şeirlər*: Layla; Dovşan; Yetim cüce; Yeni köməkçi; Səhər; Təpəl kəlim; Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Çoban mahnısı; Payız gecəsi; Payızın son ayı; Bir quş; Quzu; Oyan oğlum!; Payız; Məktəbdə; Cütcü; Uşaqlar; Bahar; Yetim; Qonaqlıq; Tülkü və aslan; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Mahni; Tülkü və aslan; Uşaq və bənövşə; Qızılgül; İnkilab nəğməsi; May nəğməsi; Dəmirçi nəğməsi; Top oyunu; Dəmirçi; Təmirlik; Qərənfil; Bənövşə Zancaq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Turağay; At; İt; Kür çayı; Yağış; Uşaq bağçası; Məktəblilər marşı; Pionerlə; Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Bahar; Tonqal; Tülkü və dəvə; Övlad qayğısı; Vətən; Bahar bayramı; Sən güləndə; Zəfər nəğməsi; Qışın nəğməsi; Bahar; Kalxoz bağında; İdman nəğməsi; Çalışan qazanar; Bir may; Bağca; Göyərçin; Tülkü və xoruz; Ata və oğul; Bilik; Çocuq və qaya; Hekayə; Kəndli və ilan; İsgəndər və filosof Dvijen. *Mənzum hekayələr və poemalar*: Tıq-tıq xanım; Tülkü həccə gedir; Yaxşı arxa; Cəfər və Bəşir; Alma oğrusu; Eşşək üstündə səyahət; Tapdıq dədə; Ovcu məstan; Sehrli üzük; Nüşabə; Sultan Səncər və qarı; Zalım padşah və əkinçi. *Hekayələr*: Murad; Şələquyruq; Cümənin qəzəbi; Oyunçu bağalar; Kələkbaz Albert; Kiçik qəhrəman; İki yoldaş; Lovğa ovçu; Sözü qiyəti; Timsah ovu; Usta Bəxtiyar; Bostançı; Üç it; Meşə gözətçisi; Pioner düşərgəsində. *Təmsillər*: Tülkü və xoruz; Dəvə və siçan; Arı və eşşək; Arı və kəpənək; Tülkü və dovşan; Hacıleylek və sərçə; Tülkü və dəvə; Dəvə, tülkü və qurd. *Pyeslər*: Gözəl bahar; Çoban; İntiqamçı xoruz; Ürək tikmək və ya Qurban bayramı; Danışan kukla; Tələbə həyatı; Eloğlu; Vətən; Fitnə; Qaraçı qız.

2006

130.Ovçu məstan: nağıl /Abdulla Şaiq.- Bakı: Çarşıoğlu, 2006.- 16 s.

131.Seçilmiş əsərləri: Abbas Səhhət. Abdulla Şaiq /Abdulla Şaiq, Abbas Səhhət; tərt. ed. Baba Babayev; red. X.Məmmədov.- Bakı: Çarşıoğlu, 2006.- 336 s.

Kitabın içindəkilər: Abdulla Şaiq (1881-1959). *1905-1917:* Vətən; Böyük xadim; Əkinçi; Əkin nəğməsi; Köç; Parçalar; İyirminci əsrə xitab; Hürriyyət pərisinə; Yad et; Nişanlı qız; Bahar; Dağlar; Şikayətlərim; Cəhalətlə mücadilə; Vətənə qayıdarkən; Hər şey köhnə; Vərəmli həyat; İki qırlanğıc; Bu da bir şeiri-faniyi-digər; Lay-lay; Bir mələkə; Hamımız bir günəşin zərrəsiyiz; Qış; Dağlar sultanı; İntizar; Mərhum Sabir əfəndiyə; Aldanma; İşıq mənbəyi; Əkinçi və xan; Biri sənən, mələkciyim, biri mən; Nəcəf bəy Vəzirov həzrətlərinə; Fidan; İrəli; Möhtərəm Nəriman bəy Nərimanov cənablarına. *Cümhuriyyət dövrü:* İki mücahid; Türk ədəmi-mərkəziyyət fırqəsi Müsavata ithaf; Marş; Neçin böylə gecikdin?; Vətənin yanıq səsi; Arazdan Turana; Ülkər. *1921-1936:* Şərq gözəlinə; Gənclik marşı; Qızım Altunsaça; Bizimdir; Hər şey var; Bir az da atəş qat; Böyük hicran. *Stalinizmin ifşası:* Başlanğıc; Xalq düşməninə; Gəmirik. *1938-1959:* Gəlsin; Şəklində; Vətən nəğməsi; Ana; Ata öyüdü; Bahar; Ölümə həcv; Vətənim; Səndən də xoşdur; Canlı Dərbənd çiçəyi; Təbriz; İstəklə nəvəm Ülkərə. *Qəzəllər:* Hörmətli şairimiz Süleyman Rüstəm. *Poemalar:* Ədhəm; İki fəmilənin məhvi. *Pyeslər:* Şair və qadın; İdeal və insanlıq. *Hekayələr:* Məktub yetişmədi; Köç. *Uşaqlar üçün əsərlər:* Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cüce; Yeni köməkçi; Səhər; Təpəl kəlim; Layla; Payız; Cütcü; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Dəmirçi; Təmizlik; Qərənfil; Bənövşə; Qızılgül; Zanbaq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Kür çayı; Ana yurdum; Vətən nəğməsi. *Mənzum hekayələr:* Tıq-tıq xanım; Tülkü həccə gedir; Yaxşı arxa; Ovçu məstan; Zəhmət və zinət. *Hekayələr:* Murad; Şələquyruq; Meşə gözətçisi.

2008

132.Ovçu məstan: nağıl /Abdulla Şaiq.- Bakı: Çarşıoğlu, 2008.- 16 s.

133.Yaxşı arxa: nağıl /Abdulla Şaiq.- Bakı: Çarşıoğlu, 2008.- 16 s.

134.Zəhmət və zinət: nağıl /Abdulla Şaiq.- Bakı: Çarşıoğlu, 2008.- 16 s.

2009

135.Tıq-tıq xanım: nağıl /Abdulla Şaiq; layih. məsl. Elçin; rəss.: M.Hüseynova, N.Qasımova.- Bakı: Beşik, 2009.- 30 s., rəngli şəkilli.

136.Tülkü həccə gedir: nağıl /Abdulla Şaiq; rəs və diz.: E.Cabbarov, S.Eyvazova.- Bakı: Altun kitab, 2009.- 22 s., şəkl.

2011

137.Tülkü həccə gedir: nağıl /Abdulla Şaiq; rəss. Ş.Əliyeva.- Bakı: [s.n], 2011.- 55 s.

2012

138.Tıq-tıq xanım: nağıl /Abdulla Şaiq; layih. rəhb. R.İsmayılov; rəs.: E.Cabbarov, S.Eyvazova.- Bakı: Altun Kitab, 2012.- 23 s.

2013

139.Bağça: Mənim ilk kitabım. 4-5 yaş /Abdulla Şaiq; rəs.: Z.Cabbarov; Ş.Rüstəmova.- Bakı: Altun Kitab, 2013.- 10 s., şəkl.

140.Tıq-tıq xanım: nağıl /Abdulla Şaiq; layih. rəhb. R.İsmayılov; rəs.: E.Cabbarov, S.Eyvazova.- Bakı: Altun Kitab, 2013.- 23 s.

141.Tıq-tıq xanım: nağıl /Abdulla Şaiq; rəs.: L.Qasımova, P.Həsənova.- Bakı: Qanun nəşriyyatı, 2013.- 8 s.

142.Tülkü həccə gedir: nağıl /Abdulla Şaiq; red. F.Uğurlu; layih. rəhb. R.İsmayılov; rəs.: E.Cabbarov, S.Eyvazova.- Bakı: Altun Kitab, 2013.- 24 s., şəkl.

2014

143. Tıq-tıq xanım: nağıl /Abdulla Şaiq; rəs.: L.Qasımova, P.Həsənova.- Bakı: Qanun nəşriyyatı, 2014.- 8 s.

2015

144. Xatirələrim /Abdulla Şaiq; nəşir Müşfiq xan; red.: Nərgiz Cabbarlı.- Bakı: Xan nəşriyyatı, 2015.- 368 s. “Xan” xatirə ədəbiyyatı silsiləsindən.

Kitabın içindəkilər: *Tiflis:* Kədər içində sevinc; İlk qədəm; Mövhumat; İki qardaş; Lotu çıxdı; Təzə qonşularımız; Günüçülük; Molla məktəbi; Oxu daşa dəydi; Məhərrəmlik büsəti; Toy; Sünnət toyu; Yeni mənzilimiz; Daşqın; Əkbər əminin faciəsi; Gilas nənənin aqibəti; *Xorasan:* Xorasan səfəri; Mollaxana; Hacı əminin və Əkbər bəyin söhbətləri; Təzə mənzildə; Hərki-hərkilik yaxud anarxiya; Cəfər; Pir fabriki; Din hökümranlığının fəlakətli nəticələri; İmam Rzanın qəbri; Hacınin fəndi; Vətənə qayıdıram; *Bakı:* Köhnə Bakı; Zəhmət həyatın cövhəridir; Ah gənclik!; Macəralı bir cinayət; Xanımağanın faciəsi; Qanlı fitnə; Üç ailənin dostluğu; İncilab dalğaları; İlk ədəbi fəaliyyətim; “Füyuzat” məcmuəsi; Molla Nəsrəddin; İki dost; Uzun sürməyən səadət; Rustov həyatı; Kültürə; Stavropol səfəri; Sərablı İba; Xəyalpərəst; Adsız; Məhəmməd Hadinin faciəsi; Qeyrətli qoca; Nəcib insan, gözəl yazıçı; Nəriman Nərimanov; İki realist yazıçı; Böyük sənətkar; Hüseyin Cavid; Nalcik həyatı; Semi həyatı; Qabaqcıl gənclik uğrunda; Siyasi səhifələr.

Kitablarda və dərsliklərdə dərc edilmiş əsərləri

1908

145. Məktəbdə; Yetim; Uşaqlar; Quzu; Əkinçi nəğməsi; Əkinçi; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və aslan; Tülkü və qurd; Bir quş; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq, M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Qeyrət mətbəəsi, 1908.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 86, 94.

1909

146. Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkinçi nəğməsi; Əkinçi; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və aslan; Cırcırma və qarışqa; Bahar; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq, M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1909.- S.6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 70, 85, 86, 94.

1910

147. Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkinçi nəğməsi; Əkinçi; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Cırcırma və qarışqa; Bahar; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /Abdulla Şaiq, M. Mahmudbəyzadə və b. - Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1910.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 70, 85, 86, 94.

1911

148. Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkinçi nəğməsi; Əkinçi; Tülkü və aslan; Qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Cırcırma və qarışqa; Bahar; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq, M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Orucov qardaşlarının elektrik mətbəəsi, 1911.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 70, 85, 86, 94.

1912

149.Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkin nəğməsi; Əkinçi; Tülkü və aslan; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Cırcırma və qarınca (Krilovdan); Bahar; Payız (şeyr), Payız (hekayə); Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq, M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1912.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 69, 85, 91, 95.

1914

150.Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkin nəğməsi; Əkinçi; Tülkü və aslan; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Cırcırma və qarınca; Bahar; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq; M.Mahmudbəyzadə.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1914.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 69, 85, 91, 95.

1916

151.Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkin nəğməsi; Əkinçi; Tülkü və aslan; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Cırcırma və qarınca; Bahar; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- VIII çapı.- Bakı: Məktəb mətbəəsi, 1916.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 69, 85, 91, 95.

1917

152.Məktəbdə; Yetim; Quzu; Əkin nəğməsi; Əkinçi; Tülkü və aslan; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Cırcırma və qarınca (Krilovdan); Bahar; Payız; Qonaqlıq /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- IX çapı.- Bakı: Turan mətbəəsi, 1917.- S. 6, 21, 24, 41, 44, 53, 54, 57, 69, 85, 91, 95.

1924

153.Payız; Məktəbdə; Quzu; Cırcırma və qarınca (Krilovdan tərcümə); Əkin nəğməsi /Abdulla Şaiq //İkinci il: dərslik /A.Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Azərənəşr, 1924.- S. 2, 3, 53, 68, 74.

1927

154.Məktub yetişmədi /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: I kitab /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- S. 69-75. Ərəb əlifbasında.

155.Məktub yetişmədi /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: I kitab: altıncı il /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- S.55-59. Latın əlifbasında.

156.Savaş (Qəçəri dilindən) /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: II kitab /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- S.39-40. Latın əlifbasında.

157.Savaş; Üç lövhə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: II kitab: Yeddinci tədris ili /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- S. 47, 243. Ərəb əlifbasında.

158.Yaz dönümü; Dəmirçi /Abdulla Şaiq //Dördüncü il: Zəhmət məktəbləri üçün tədris və pedaqoji kitab /A.Şaiq; Bünyadov; Şamilov və b.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- S. 17, 59.

1928

159.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: I kitab: Altıncı il üçün /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1928.- S.111. Latın əlifbasında.

160.Savaş; Üç lövhə /Abdulla Şaiq // Ədəbiyyat dərsləri: II kitab: Yeddinci il /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1928.- S.18, 243. Ərəb əlifbasında.

1929

161.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: I kitab: Altıncı il /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1929.- S.111-115. Latın əlifbasında.

162.Savaş; Üç lövhə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: II kitab: Yeddinci il /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənəşr, 1929.- S. 19, 219. Latın əlifbasında.

163.Yeni kəndlilər; Yaz dönümü; Köç; Oba; Alaçıgımız; Məzgələlərim; Səhərlərim-axşamlarım; Kərim baba; Qızıl it;

Sumsu; Can qorxusu; Biçin; Arkadaşım Rza; Yağmır; Dağlar sultanı /Abdulla Şaiq //Dördüncü il /A.Şaiq, Şamilov; Mustafazadə.- III təbi.- Bakı: Azərənşr, 1929.- S. 5, 11, 40, 42-53. Əski latın əlifbasında.

1930

164.Dəmirçi; Yeni kəndlilər /Abdulla Şaiq //Dördüncü il: /Abdulla Şaiq, Ə. Mustafazadə və b.- IV təbi.- Bakı: Azərənşr, 1930.- S. 71, 104. Əski latın əlifbasında.

165.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri: I kitab Altıncı il. Əmək məktəbləri üçün dərslik və tədris kitabı /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- Bakı: Azərənşr, 1930.- S. 133-138. Latın əlifbasında.

166.Savaş; Üç lövhə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri /A.Şaiq; H.Zeynallı və b.- II nəşri.- Bakı: Azərənşr, 1930.- S. 24, 253. Latın əlifbasında.

1933

167.Məktub yetişmədi; Yeni kəndlilər; Dəmirçi: [hekayələr] /Abdulla Şaiq //Şaiq A., Qasımzadə F., Qarabağlı Ə. Ədəbiyyat müntəxəbatı: İbtidai məktəblər üçün.- Bakı: Azərənşr, 1933.- S.51-60.

168.Oktyabr: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbi almanax.- Bakı: Azərənşr, 1933.- S.166-167.

169.Zərbəçi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Komsomol səsi.- Bakı: Gənc işçi nəşriyyatı, 1933.- S.52.

1934

170.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat dərsləri /A.Şaiq, H.Zeynallı və b.- III nəşri.- Bakı: Azərənşr, 1934.- S.111-115.

171.Məktub yetişmədi; Yeni kəndlilər; Dəmirçi: [hekayələr] /Abdulla Şaiq //Məmməd Arif. Ədəbiyyat müntəxəbatı: IV sinif.- Bakı: Azərənşr, 1934.- S.14-24.

1935

172.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Məmməd Arif. Qiraət kitabı: İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1935.- S.79-84.

173.Yeni kəndlilər: hekayə /Abdulla Şaiq //Məmməd Arif. Ədəbiyyat müntəxəbatı. Qiraət kitabı. İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1935.- S.81-90.

1936

174.İdeal və insanlıq: pyes /Abdulla Şaiq //Şaiq A.; Nazim Ə.; Zeynallı H. Ədəbiyyat müntəxəbatı. Orta məktəbin IX sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1936.- S.141-145.

175.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq // Məmmədov Q., Xanbudaqov C. Qiraət kitabı. Savad məktəbləri üçün.- Bakı: Azərənşr, 1936.- S.74-81.

176.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Nazim Ə., Zeynallı H. Ədəbiyyat müntəxəbatı. Orta məktəbin IX sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1936.- S.145-149.

177.Məktub yetişmədi; Yeni kəndlilər: hekayələr /Abdulla Şaiq //Şaiq A., Məmmədov A., Abdullayev A. Ədəbiyyat müntəxəbatı.- Bakı: Azərənşr, 1936.- S.25-32.

178.Yeni kəndlilər; Məktub yetişmədi: hekayələr /Abdulla Şaiq //Arif M. Qiraət kitabı. İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1936.- S.72-81.

1938

179.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Abdullayev A. Ədəbiyyat xrestomatiyası. Rus orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1938.- S.51-52.

180.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat xrestomatiyası. Erməni orta məktəbin IX sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1938.- S.51-52.

181.Pələng nağılı: Köç hekayəsindən bir parça /Abdulla Şaiq; A.Dadaşzadə //Ədəbiyyat xrestomatiyası. X sinif.- Bakı: Azərənşr, 1938.- S.111-114.

1939

182.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Arıslı H., Zamanov A. Ədəbiyyat oxu kitabı: Natamam orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1939.- S.53-56.

1944

183.Pələng nağılı: hekayə /Abdulla Şaiq //Arif M. Qiraət kitabı: İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1944.- S.71-79.

1945

184.Vətən: Məzmunu xalq nağıllarından götürülmüşdür /Abdulla Şaiq //Vətən səsi /red. M.Arif.- Bakı: Azərənəşr, 1945.- S.125-131.

1946

185.Araz; Xasay: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəndan C. Ədəbiyyat müntəxəbatı. X sinif.- Bakı: Azərənəşr, 1946.- S.123-138.

186.Qoçoğlu: poema /Abdulla Şaiq //Şaiq A., Dadaşzadə A., Xəndan C. Ədəbiyyat müntəxəbatı. X sinif.- Bakı: Azərənəşr, 1946.- S.139-146.

187.Zəhmət və zinət: poema /Abdulla Şaiq //Ərməğan.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1946.- S.3-11.

1947

188.İgid cocuq: [hekayə]; Zamanın inqilabçılarına; Son bahar; Hürriyyət pərisinə: [şeirlər] /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M. Ədəbiyyat: Yeddiillik və orta məktəbin VI sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1947.- S.175-178.

1948

189.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəndan C. Ədəbiyyat müntəxəbatı: X sinif.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.115-131.

190.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəndan C. Müasir ədəbiyyat: XX əsr və sovet dövrü. Orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.144-152.

191.İgid cocuq: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin VI sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S. 239-242.

192.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Abdullayev A. Ədəbiyyat xrestomatiyası.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.51-55.

193.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Arıslı H. Ədəbiyyat. Yeddiillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.17-21.

194.Yaxşı arxa; Şələquyruq: hekayələr /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Qəhrəmanov Ə. Uşaq ədəbiyyatı: Pedaqoji məktəblər üçün müntəxəbat.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.88-102.

195.Zamanın inqilabçılarına; Son bahar; Hürriyyət pərisinə: [şeirlər] /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin VI sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.239-242.

196.Zəhmət və zinət: poema /Abdulla Şaiq //Əfəndiyev H. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin VII sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1948.- S.196-201.

1949

197.Qaraçı qız: pyes /Abdulla Şaiq //Məktəb səhnəsi.- Bakı: Azərənəşr, 1949.- S. 63-123.

198.Zəhmət və zinət: poema /Abdulla Şaiq //Əfəndiyev H. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin VII sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1949.- S.196-201.

1950

199.Araz: [romandan parça] /Abdulla Şaiq //Arif M.; Xəndan C. Ədəbiyyat müntəxəbatı. X sinif.- Bakı: Azərənəşr, 1950.- S.105-121.

200.Məktub yetişmədi: [hekayədən bir parça] /Abdulla Şaiq //Araşlı H. Ədəbiyyat: Yeddiillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1950.- S.18-21.

201.Vətən nəğməsi; Pioner nəslinə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin VI sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1950.- S.202-204.

1951

202.Araz: [romandan parça] /Abdulla Şaiq //Quluzadə M. Ədəbiyyat müntəxəbatı. X sinif.- Bakı: Azərənşr, 1951.- S.109-125.

203.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Musayev Q. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1951.- S.98-102.

1953

204.Azadlıq yollarında: hekayə /Abdulla Şaiq //Oktyabr işiqləri.- Bakı: Azərənşr, 1953.- S.215-229.

205.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Musayev Q. Ədəbi qiraət.- Bakı: Azərənşr, 1953.- S.64-69.

1954

206.Pirin kəraməti: hekayə /Abdulla Şaiq //Xələfov Ə. Elm və din: Müləhizəli qısa tövsiyə ədəbiyyat göstəricisi.- Bakı: [s. n.], 1954.- S.34.

1958

207.İrəli; Dağlar soltanı; Əkinçi və Xan: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Hacıyev C. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı müntəxəbatı: Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti.- Bakı: Azərənşr, 1958.- S.479-483.

208.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan hekayələri.- Bakı: Uşaqgənənşr, 1958.- S.333-340.

1959

209.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //Hacıyev C.X., Dadaşzadə M.A. Sovet ədəbiyyatı: orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1959.- S.81-84.

210.Bir may: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qarabağlı Ə. Ana dili: İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1959.- S.162-168.

211.Dostluqda ilk sınaq: hekayə /Abdulla Şaiq //Musayev Q. Ədəbi qiraət: Yeddiillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1959.- S.46-48.

212.Kolxoz bağında; Məktəbdə; Qızıl it: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Qarabağlı Ə. Ana dili: Yeddiillik və orta məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1959.- S.117-162.

213.Kolxoz yazı: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qarabağlı Ə. Ana dili: İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1959.- S.62.

214.Qış gəlir; Keci; Uşaq və dovşan: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Zeynalov Y. Ana dili: İbtidai məktəbin I sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1959.- S.30, 51, 65.

215.Vəzifə: hekayə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan hekayələri.- Bakı: Uşaqgənənşr, 1959.- C.II.- S.53-68.

1960

216.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //Hacıyev C.X., Dadaşzadə M.A. Sovet Ədəbiyyatı: orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1960.- S.82-85.

1961

217.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq // Hacıyev C.X., Dadaşzadə M.A. Sovet ədəbiyyatı: orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1961.- S.82-85.

218.Qoca pioner: hekayə /Abdulla Şaiq //Musayev Q. Ədəbiyyat müntəxəbatı: Orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərtədrisnəşr, 1961.- S.45.

219.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat müntəxəbatı: Orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1961.- S.46-49.

220.Yaz günləri; Qızılgül; Qərənfil; Bənövşə; Arı: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq // Qarabağlı Ə., Ağayev Ş., Abdullayev N. Ana dili: İbtidai məktəbin IV sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1961.- S.156-157, 189.

1962

221.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq // Hacıyev C.X.; Dadaşzadə M.A. Sovet Ədəbiyyatı: Orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənşr, 1962.- S.79-81.

222.Sabir: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Müasirləri Sabir haqqında /tərt ed. A.Zamanov; red. H.Araslı.- Bakı: Uşaqgəncənşr, 1962.- S.275-276.

1963

223.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq // İsmayılzadə N., Lütəliyev Ə. Ədəbiyyat müntəxəbatı.- Bakı: Azərənşr, 1963.- S.24-27.

1972

224.Araz: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat. X sinif.- Bakı: Maarif, 1972.- S.140-149.

225.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: V sinif.- Bakı: Maarif, 1972.- S.29-32.

1973

226.Araz: roman /Abdulla Şaiq //Əliyeva Z., Qasımszadə H. Ədəbiyyat müntəxəbatı. X sinif.- Bakı: Maarif, 1973.- S.3-31.

1975

227.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1975.- S.106-113.

1976

228.Dəmirçi nəğməsi; Top oyunu; Təmizlik; Qərənfil; Bənövşə; Qızılgül; Zanbaq; Bülbül; Arı; Kəpənək; Kür çayı; Yağış;

Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Tonqal; Vətən; Qışın nəğməsi; Bahar; Tülkü və dəvə; İdman nəğməsi; Çalışan qazınar; Bir may /Abdulla Şaiq //Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatı antologiyası (Poeziya).- Bakı: Gənclik, 1976.- S.7-23.

229.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A.; B. Nəbiyev. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Maarif, 1976.- S.29-32.

230.Oyuncu bağalar; Usta Bəxtiyar /Abdulla Şaiq //Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatı antologiyası (Nəsr).- Bakı: Gənclik, 1976.- S.38-60.

1977

231.Araz /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif.- Bakı: Maarif, 1977.- S.140-162.

232.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1977.- S.106-113.

233.Qərənfil; Qızılgül: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Əfəndizadə Ə., Rəcəbov Ə. Azərbaycan dili: rus məktəblərinin IV sinfi.- Bakı: Maarif, 1977.- S.86.

1978

234.Araz: roman /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif.- Bakı: Maarif, 1978.- S.140-149.

235.Köç: [hekayədən bir parça] /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1978.- S.106-116.

236.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Maarif, 1978.- S.29-32.

237.Göyərçin: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Balalarımızın Göyərçini: Şeyrlər, hekayələr, nağıllar və əfsanələr /red. Məmməd Namaz.- Bakı: Gənclik, 1978.- S.5.

1979

238.Araz: roman /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat. X sinif.- Bakı: Maarif, 1979.- S.140-149.

239.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1979.- S.106-116.

240.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: V sinif.- Bakı: Maarif, 1979.- S.29-33.

1980

241.Araz: roman /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat. X sinif.- Bakı: Maarif, 1980.- S.140-162.

242.Keçi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Günəşli N., Rəcəbov Ə. Mənim bağım-baharım: kiçikyaşlı uşaqlar üçün nağıl, hekayə və şeirlər.- Bakı: Gənclik, 1980.- 158 s.

243.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1980.- S.106-113.

244.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: V sinif.- Bakı: Maarif, 1980.- S.29-33.

1981

245.Araz /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat. X sinif.- Bakı: Maarif, 1981.- S.140-162.

246.Keçi; Uşaq və dovşan; Bənövşə; Səməni; Tıq-tıq xanım; Ana yurdum /Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Ana dili. I sinif.- Bakı: Maarif, 1981.- S. 18, 22, 173, 177, 188, 206.

247.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1981.- S.106-116.

248.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: V sinif.- Bakı: Maarif, 1981.- S.29-33.

1982

249.Araz: roman /Abdulla Şaiq //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat. X sinif.- Bakı: Maarif, 1982.- S.140-162.

250.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1982.- S.106-113.

251.Uşaq və dovşan; Keçi; Yeni köməkçi; Səhər; Xoruz; Yetim cücə; Quzu; Oyan oğlum; Payız; Ana yurdum; Vətən nəğməsi; Bahar; Vətən; Zəfər nəğməsi; Tülkü həccə gedir: [nağıl], Murad: [hekayə]; Danışan kukla: [ikipərdəli pyes] /Abdulla Şaiq //Balalara töhfə /tərt ed. Q.Namazov; red. T.Əhmədov.- Bakı: Gənclik, 1982.- S.86-109.

1983

252.Ana yurdum: [şeir] /Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Ana dili. I sinif.- Bakı: Maarif, 1983.- S.5-6.

253.Araz: roman /Abdulla Şaiq //Qurbanov A., Mikayılov K. Azərbaycan dili: rus məktəblərinin X sinfi /red. S.Aslanova.- Bakı: Maarif, 1983.- S.14-17.

254.Bənövşə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Əsədov R., Musayev M. Azərbaycan dili: rus məktəblərinin III sinfi.- Bakı: Maarif, 1983.- S.115.

255.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Maarif, 1983.- S.106-113.

256.Qızılgül; Qərənfil: [şeir] /Abdulla Şaiq //Əfəndizadə Ə., Abbasov Ə. Azərbaycan dili: rus məktəblərinin IV sinfi.- Bakı: Maarif, 1983.- S.52.

257.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq // Əhmədov B., Abdullayev A. Azərbaycan dili: rus məktəblərinin V sinfi.- Bakı: Maarif, 1983.- S.98.

258.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Maarif, 1983.- S.29-33.

259.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Qurbanov

A., Mikayılov K. Azərbaycan dili: rus məktəblərinin X sinfi.- Bakı: Maarif, 1983.- S.18.

260.Səməni /Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Ana dili. I sinif.- Bakı: Maarif, 1983.- S.203.

1984

261.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat: Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Maarif, 1984.- S.95-103.

262.Qışla baharın çəkişməsi; Bahar nəğməsi; Bahar; May nəğməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov N.M., Şirvani Y. Ana dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1984.- S.148, 246, 230, 305.

263.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat: Oxu kitabı. V sinif.- Bakı: Maarif, 1984.- S.30-34.

1985

264.Bahar nəğməsi; Bahar; Qışla baharın çəkişməsi; May nəğməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov H.M., Şirvani Y. Ana dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1985.- S. 148-149, 239, 246-247, 305.

265.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat: Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Maarif, 1985.- S.108-118.

266.Məktub yetişmədi /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat: Oxu kitabı. V sinif.- Bakı: Maarif, 1985.- S.30-34.

267.Məktub yetişmədi; Köç; Murad; Şələquyruq /Abdulla Şaiq //Uşaqların baharı /tətr ed. S.Hüseynov.- Bakı: Gənclik, 1985.- S.334-413.

1986

268.Qışla baharın çəkişməsi; Bahar nəğməsi; Bahar; May nəğməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov H.M., Şirvani Y. Ana dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1986.- S.148, 239, 246, 305.

1987

269.Ana yurdum /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Həmzəyev M.Ə. Ana dili. I sinif.- Bakı: Maarif, 1987.- S.5-6.

270.Bahar nəğməsi; Bahar /Abdulla Şaiq //Kazımov H.M., Şirvani Y. Ana dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1987.- S.239, 246.

271.Bənövşə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Əsədov R., Musayev M. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin III sinfi.- Bakı: Maarif, 1987.- S.115.

272.Bostançı; Məktub yetişmədi: hekayələr /Abdulla Şaiq //Qurbanov A., Mikayılov K. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin X sinfi.- Bakı: Maarif, 1987.- S.16-19; 19-21.

273.Dovşan /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Ləcınov N.M. Azərbaycan dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1987.- S.66.

274.Kiçik qəhrəman: hekayə /Abdulla Şaiq //Seyidov Y. Azərbaycan dili. Ali məktəblərin rus bölmələri üçün dərslik.- Bakı: Maarif, 1987.- S.84-87.

275.Qışla baharın çəkişməsi; May nəğməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov H.M., Şirvani Y. Ana dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1987.- S.148, 305.

276. Səməni /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Həmzəyev M.Ə. Ana dili. I sinif.- Bakı: Maarif, 1987.- S.203.

277.Səməni /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Həmzəyev M.Ə. Ədəbiyyat. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1987.- S.132-133.

1988

278.Dovşan /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Ləcınov N.M. Azərbaycan dili. III sinif.- Bakı: Maarif, 1988.- S.66.

279.Vətən; Niyə uçdu, Əkinçi; Əkin nəğməsi, Köç; Parçalar; İyirminci əsrə xitab; Hürriyyət pərisinə; Yad et; Nişanlı qız; Bahar; Dağlar; Şikayətlərim; Vətənimə qayıdarkən; Hər şey köhnə; İki qaranquş; Bir ulduza; Layla; Qış gecəsi; Zamanın inqilabçılarına; Hamımız bir günəşin zərrəsiyik; Son bahar; Qış; Dağlar sultanı; Əkinçi və xan; Ədhəm; Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cüce; Səhər; Təpəl kəlim; Layla; Payızın son ayı; Bir quş;

Quzu; Oyan oğlum; Payız; Cütçü; Aslan, qurd və tülkü; Tülkü və qurd; Mahnı; Tülkü və aslan; Uşaq və bənövşə; Tıq-tıq xanım; Tülkü həccə gedir: şeirlər və poemalar /Abdulla Şaiq //XX əsr Azərbaycan poeziyası /tərt ed. və ön söz. müəl. M.Məmmədov.- Bakı: Yazıçı, 1988.- S.450-488.

280.Kolxoz yazı /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Səfərov M.T. Oxu kitabı. III sinif.- Bakı: Maarif, 1988.- S.158.

281.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Rzaquluzadə M., Mikayılov Ş. Ədəbiyyat: Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Maarif, 1988.- S.108-118.

1989

282.Ana yurdum; Can, gülüm, can-can: [şeir] /Abdulla Şaiq //Kazımov Q., Səfərov M. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin III sinfi.- Bakı: Maarif, 1989.- S.60, 65.

283.Kolxoz yazı /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş.; Səfərov M.T. Oxu kitabı. III sinif.- Bakı: Maarif, 1989.- S.158.

284.Kolxoz yazı; Səməni /Abdulla Şaiq //Kərimov Y.Ş., Səfərov M.T. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1989.- S.132-133; 152.

1990

285.Balaca qəhrəman; Bahar gülləri: hekayələr /Abdulla Şaiq //Abdullayev N. Oxu kitabı. III sinif.- Bakı: Maarif, 1990.- S. 164, 182.

286.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Ata və oğul. XIX-XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan yazıçılarının povest və hekayələri /tərt. ed. Qara Namazov.- Bakı: Gənclik, 1990.- C.49.- S.410-431. Dünya uşaq ədəbiyyatı kitabxanası.

287.Məktub yetişmədi /Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. Oxu kitabı. VI sinif.- Bakı: Maarif, 1990.- 167-172.

288.Səməni /Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1990.- S.132-133.

289.Tülkü həccə gedir: [nağıldan bir parça] /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. III sinif.- Bakı: Maarif, 1990.- S.75-77.

1991

290.Qızıl payız; Oyan oğlum; Səməni; Ana yurdum; Kirpi ilanı öldürdü; Qızıl /Abdulla Şaiq //Abdullayev A., Xudiyev N., Cəlilov S. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1991.- S. 34, 73, 198, 229, 271, 279.

1994

291.Ana yurdum; Can qorxusu; Qızıl; Vətən nəğməsi; Səməni; Köç /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1994.- S. 4, 13, 16, 39, 124, 126.

292.Qış; Bahar nəğməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Maarif, 1994.- S.104, 196.

293.Səhər; Payız; Tülkü həccə gedir /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. III sinif.- Bakı: Maarif, 1994.- S. 8, 15, 81.

1997

294.Səhər; Payız; Tülkü həccə gedir: hekayələr /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. III sinif.- Bakı: Maarif, 1997.- S.8, 15, 81.

1998

295.Bahar nəğməsi; Qışla baharın çəkişməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Maarif, 1998.- S.116, 220.

296.Köç: [hekayədən bir parça] /Abdulla Şaiq //Abdulla B., Rüstəmbəyli S., Hüseyinli S. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Maarif, 1998.-S.61-71.

297.Qızıl; Can qorxusu; Vətən nəğməsi; Uşaq və dovşan; Səməni /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1998.- S. 15, 19, 31,49, 152.

298.Oyan oğlum; Səməni; Kirpi ilanı öldürdü /Abdulla Şaiq //Abdullayev A.A.; Xudiyev N.M.; Abdullayev Ə.Ə. Oxu kitabı. II sinif.- Bakı: Maarif, 1998.- S. 66, 155, 219.

1999

299. İntizar qarşısında; Marş; İyirminci əsrə xitab; Hüriyyət pərisinə; Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz; Dağlar sultanı; Hey xəyanətlə oynayan kölgə; Bu qürurlu boyun burulmazmı?; Xoruz; Keçi; Uşaq və dovşan; Yetim cücə: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Min beş yüz ilin oğuz şeyri: antologiya /tərt. ed. və ön söz. müəl. Anar.- Bakı: Azərənşr, 1999.- K.I.- S.615-621.

2000

300. Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Abdulla B., Rüstəmbəyli S., Hüseynli S. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2000.- S. 61-71.

2002

301. Bahar nəğməsi: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu. IV sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2002.- S.145.

302. Əşxas: [birpərdəli drama] /Abdulla Şaiq //Qardaş köməyi /transliterasiya ed. N.Qafqazlı, elmi red.: K.Talıbzadə, P.Əlioğlu.- Bakı: Nurlan, 2002.- S.17-27.

303. Təmizlik; Qərənfil; Can, gülüm, can-can; Ana yurdum; Bənövşə; Keçi; Uşaq və dovşan: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. I sinif.- Bakı: Maarif, 2002.- S. 25, 40, 51, 56, 62. 82.

304. Yeni ay doğarkən; “Araz”dan “Turan”a /Abdulla Şaiq //Qafqaz imdadına çatan türkün könül nəğmələri: monoqrafiya /Alxan Məmmədov.- Bakı: Bakı universiteti nəşriyyatı, 2002.- S.126-130.

305. Zəhmət və zinət /Abdulla Şaiq //Hüseynov R., Qurbanov V. və b. Ədəbiyyat. VI sinif.- Bakı: Təhsil, 2002.- S.21-31.

2003

306. Bahar: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Həsənli B., Quliyev Ə. Ana sözü. II sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2003.- S.60.

307. Bahar: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Həsənli B., Quliyev Ə. Ana sözü. IV sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2003.- S. 36.

308. Murad: hekayə /Abdulla Şaiq //Həsənli B., Quliyev Ə. Ana sözü. IV sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2003.- S. 47-52.

309. Payız: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu. III sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2003.- S.11.

310. Yeni ay doğarkən; Marş; Neçin böylə gecikdin?; Vətənin yanıq səsi; Arazdan Turana //Bayramoğlu A. Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə ədəbiyyat: monoqrafiya /elmi red. B.Nəbiyev.- Bakı: Elm, 2003.- S.150-161.

311. Zəhmət və zinət /Abdulla Şaiq //Hüseynov R., Qurbanov V. və b. Ədəbiyyat. VI sinif.- Bakı: Təhsil, 2003.- S.22-31.

2004

312. Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Əhmədov B., Abdullayev A. Azərbaycan dili. Təlimi rus dilində olan məktəblərin VI sinfi.- Bakı: XXI yeni nəşrlər evi, 2004.- S.110.

313. Uşaq; Dovşan; Keçi: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyası: 3 cildə.- Bakı: Öndər, 2004.- C.II.- S.69-91.

314. Yaz: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Həsənli B., Quliyev Ə. Ana sözü. III sinif.- Bakı: Çəşioğlu, 2004.- S.48.

2005

315. Murad; Usta Bəxtiyar; Oyunçu bağalar: hekayələr /Abdulla Şaiq //Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyası: 3 cildə.- Bakı: Öndər, 2005.- C.III.- S.73-99.

2006

316. Bahar nəğməsi: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu. IV sinif.- Bakı: Əlfərül, 2006.- S.145.

317. Məktub yetişmədi; Göbələk; Pirin kəraməti: hekayələr /Abdulla Şaiq //Azərbaycan nəsri antologiyası: 5 cildə.- Bakı: Şərq-Qərb, 2006.- C.II.- S.220-223.

2007

318. Bənövşə: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Bənövşə çələngi: [şeyrlər toplusu] /topl. və tərt. ed. Tariyel Abbaslı.- Bakı: Adiloğlu, 2007.- S.32.

319.İntiqamçı xoruz /Abdulla Şaiq //Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası: 4 cildə.- Bakı: Şərq-Qərb, 2007.- C.I.- S.294-301.

320.Niyə belə gecikdin?: [şeir] /Abdulla Şaiq //Bərabər yürüdük biz bu yollarda...: [xatirələr, faktlar, sənədlər] /topl. və tərt. ed. N.Əkbərov.- Bakı: Çağ yayımları, 2007.- S.86.

2008

321.Bahar nəğməsi /Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Xəzər nəşriyyatı, 2008.- S.145.

2009

322.Xoruz; Pişik; Keçi; Uşaq və dovşan: [şeirlər] /Abdulla Şaiq //Dərsə gedən bir uşaq: 4-5 yaşlı uşaqlar üçün /rəsmlər və dizayn: E.Cabbarov, S.Eyvazova.- Bakı: Altun kitab, 2009.- S.3, 5, 7, 8-9.

323.Məktub yetişmədi; Baş üstə: hekayələr /Abdulla Şaiq //Qurbanov A. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin XI sinfi.- Bakı: XXI YNE, 2009.- S.11-15.

324.Şikayətlərim; O baxışlar; Şərq gözəlinə; Gəldikə o qəməzən quşu cövlanə, gülümsər; Bir səhər dan yeri alarkən nəfəs; Sevgi miniatürləri; Günəş öz aləmində seyr edəli: [şeirlər] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan sevgi poeziyası /tərt. ed. Hamlet İsaخانlı.- Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, 2009.- Kitab II.- S.17-24.

2010

325.Ata sözünün qiyməti: hekayə /Abdulla Şaiq //İsmayılov R., Orucova G. və b. Azərbaycan dili. III sinif.- Bakı: Altun kitab, 2010.- S.170.

326.Keçi; Çağırır vətən; Bənövşə: [şeir] /Abdulla Şaiq // Cəfərov N., Yusifoğlu R. və b. Ana dili. I sinif.- Bakı: Çaşıoğlu, 2010.- S. 91, 99, 137.

2011

327.Bənövşə; Çağırır vətən; Keçi; Arı; Can gülüm, can-can: [şeirlər] /Abdulla Şaiq //İsmayılov R., Orucova G. və b. Azərbaycan dili. II sinif.- Bakı: Altun kitab, 2011.- S. 91, 99, 118, 132, 137.

328.Tülkü həccə gedir: hekayə /Abdulla Şaiq //İsmayılov R., Cəfərova D. və b. Azərbaycan dili. III sinif.- Bakı: Altun kitab, 2011.- S.117-120.

329.Yaz; Zəhmət və zinət: [şeir] /Abdulla Şaiq // İsmayılov R., Abdullayeva S. Azərbaycan dili. IV sinif.- Bakı: Altun kitab, 2011.- S.167, 192.

2012

330.Ana yurdum: [şeir] /Abdulla Şaiq //İsmayılov R., Abdullayeva S. və b. Azərbaycan dili. I sinif.- Bakı: Altun kitab, 2012.- S.104.

331.Məktub yetişmədi; Baş üstə: hekayələr /Abdulla Şaiq //Qurbanov A. Azərbaycan dili. Təlimi rus dilində olan məktəblərin XI sinfi.- Bakı: XXI YNE, 2012.- S.11-15.

332.Xoruz; Pişik; Keçi, Uşaq və dovşan: [şeirlər] /Abdulla Şaiq //Dərsə gedən bir uşaq: (4-7 yaşlı uşaqlar üçün) /rəsmlər və dizayn: E.Cabbarov, S.Eyvazova.- Bakı: Altun kitab, 2012.- S.3, 5, 7, 8-9.

333.Kiçik qəhrəman: hekayə /Abdulla Şaiq // Süleymanova A., Bağırova T., Muradova İ. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Təhsil, 2012.- S.182-184.

334.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Hüseynoğlu S., Həsənli B., Səfərova Ə., Quliyev Ə. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Çaşıoğlu, 2012.- S.133-141.

335.Köç; Məktub yetişmədi: hekayələr /Abdulla Şaiq //XIX-XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı (nəsr): [Ali məktəblərin filologiya fakültələrinin tələbələri üçün dərs vəsaiti]: iki cildə /tərt. ed.: S.Əhmədova; T.Əhmədov.- Bakı: Nurlan, 2012.- C.II.- S.226-249.

2013

336.Köç: [hekayədən “Kərim baba” və “Ayrım qızı” parçaları] /Abdulla Şaiq //Süleymanova A., Bağirova T. Ədəbiyyat. VI sinif.- Bakı: Təhsil, 2013.- S.43-45.

337.Qərənfil: [şeir] /Abdulla Şaiq //Abdullayeva H. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin II sinfi.- Bakı: Kövsər, 2013.- S.76.

338.Oyan oğlum: [şeir] /Abdulla Şaiq //Abdullayeva H. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin IV sinfi.- Bakı: Kövsər, 2013.- S.15.

339.Vətən; Yad et; Marş /Abdulla Şaiq //El bilir ki, sən mənim sən...: [şeyrlər] /tərt. ed. və red. M.Ş.Çəmənli.- Bakı: Təhsil, 2013.- S.23-25. rəngli .

340.Bənövşə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Bənövşə çələngi: [şeyrlər toplusu] /topl. və tərt. ed.: Tariyel Abbaslı.- Bakı: Elm, 2013.- S.32.

2014

341.Ana yurdum: [şeir] /Abdulla Şaiq //İsmayılov R., Abdullayeva S. və b. Azərbaycan dili. I sinif.- Bakı: Altun, 2014.- S.104.

342.Arı; Hacılıylək və sərçə: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Əfəndiyeva İ., Ələsgərova M. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin III sinfi.- Bakı: XXI YNE, 2014.- S.16, 53.

343.Kiçik qəhrəman: hekayə /Abdulla Şaiq //Süleymanova A., Bağirova T., Muradova İ. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Təhsil, 2014.- S.182-184.

344.Köç: hekayə /Abdulla Şaiq //Hüseynoğlu S., Həsənli B., Səfərova Ə. və b. Ədəbiyyat. V sinif.- Bakı: Bakınəşr, 2014.- S.133-141.

Məcmuələrdə və dövri mətbuatda dərc edilmiş əsərləri

1906

345.Ananın oğluna layla deməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Dəbistan.- 1906.- №2.- S.11.

346.Ananın oğluna layla deməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Molla Nəsrəddin.- 1906.- №6.- 12 may.

1907

347.Bir quş: [şeir türk şairi Əkrəm bəy Rəcəzadəyə nəzirədir] /Abdulla Şaiq //Füyuzat.- 1907.- №11.- S.170.

348.Böyük xadim: Şeir mərhum ədibimiz Həsən bəy Məlikov cənablarının vəfatı münasibəti ilə deyilmiş əbyatdır (beyt) /Abdulla Şaiq //İrşad.- 1907.- 2 dekabr.

349.Gecələr məsələsi: [felyeton] /Abdulla Şaiq //Molla Nəsrəddin.- 1907.- № 36.- S.6.

350.Niyə uçdu?: [şeir] /Abdulla Şaiq //İrşad.- 1907.- 15 dekabr.

1908

351.Bahar: [şeir] /Abdulla Şaiq //İrşad.- 1908.- 12 aprel.

352.Əkinçi: [şeir] /Abdulla Şaiq //İrşad.- 1908.- 17 may.

353.Yaşadığımız əsrə xitab!: [şeir] /Abdulla Şaiq //İrşad.- 1908.- 10 yanvar.

1910

354.Bəradərim Abdulla Tofiqə lövhəyi məsumanə: [mənsur şeir] /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 15 mart, №57.

355.Bir nəcmə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 7 mart.

356.Cəhalətlə mücadilə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- №7.- S.9.

357.Həyati müvərrim: [şeir] /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 4 aprel.

358.Həyati nomid: [şeir] /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 12 fevral.

359.İntiharmı, yaşamaqımı?: hekayə /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 18 yanvar, №19.

360.Nişanlı qız: [şeir] /Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 4 yanvar.

1911

361.Mərhəmətli Ədhəm: poema /Abdulla Şaiq //Yeni Füyuzat.- 1911.- №1.- S.8; №2.- S.6; №4.- S.7-8; №6.- S.12; №9.- S.11-12; №10.- S.8-9.

1912

362.Cümənin qəzəbi: hekayə /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1912.- №20.- S.318-319; №21.- S.334-335.

363.Dağlar soltanı: [şeir] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1912.- №14.- S.211-212.

364.İşıq mənbəyi yaxud qız məktəblərində rəsmi imtahan: [şeir] /Abdulla Şaiq //Nicat.- 1912.- 26 may, 2 iyun.

365.Şairi-milli və möhtərəm Sabir əfəndi mərhumun yovmi-vəfatı münasibətilə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Nicat.- 1912.- 5 may.

366.Tülkü və aslan: [təmsil] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1912.- №17.

1913

367.Çoban: [ikipərdəli pyes] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1913.- № 3.- S.139-143; №9-10.- S.155-158.

368.Dəftəri-hicran: [şeir] /Abdulla Şaiq //İnqilab.- 1913.- 6 dekabr, № 522.

369.Əsrimizin qəhrəmanları: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //İnqilab.- 1913.- 30 oktyabr; 6, 11, 18 noyabr; 10, 18, 24 dekabr, №492, 498, 502, 508, 521, 532, 537.

370.Xəbərçi kağız; Çoban Məmiş: [ikipərdəli pyes] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1913.- №9.- S.139 -143; №10.- S.155-158.

371.Sükutumdan şikayət edənə: [şeir] /Abdulla Şaiq //İnqilab.- 1913.- 29 dekabr.

372.Şəklində: [şeir] /Abdulla Şaiq //İnqilab.- 1913.- 15 oktyabr.

373.Uşaq və bənövşə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1913.- № 6.- S.22.

1914

374.Əsrimizin qəhrəmanları: [romandan bir parça] /Abdulla Şaiq //İnqilab.- 1914.- 28 yanvar, № 545, 548.

375.Tülkü, qurd və ayı: [təmsil] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1914.- № 20.

376.Böhran: [şeir] /Abdulla Şaiq //Şəlalə.- 1914.- №7.- S.7.

1915

377.Aldanma: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qurtuluş.- 1915.- №3.- S.5.

378.Anamıza xitab: [şeir] /Abdulla Şaiq //Yeni iqbal.- 1915.- 7 may, №9.- S.2-3.

379.Dan yıldızı yaxud dadlı rəya: [şeir] /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1915.- oktyabr.

380.Əsrimizə xitab: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qardaş köməyi.- 1915.- 11 mart.

381.Hər yer qaranlıq: [şeir] /Abdulla Şaiq //Yeni iqbal.- 1915.- 7 may, №9.- S.2-3.

382.İblisin hüsurunda: hekayə /Abdulla Şaiq //Qardaş köməyi.- 1915.- 11 mart.

383.Məktub çatmadı: hekayə /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1915.- 22, 23 noyabr.

384.Üç oğul: hekayə: [məzmunu Tolstoydan alımb] /Abdulla Şaiq //Qurtuluş.- 1915.- 1 noyabr.

1916

385.Danışan kukla: [ikipərdəli dram] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1916.- №1.- S.5-6; №2.- S.19-20; №3.- S.32-40.

386.İki kötük, yaxud iki familiyanın məhvi: Bəradərim Firudin bəy Köçərliyə poema /Abdulla Şaiq //Doğru söz.- 1916.- 27 avqust; 10 sentyabr; 15-29 oktyabr.

387.Şair və qadın: [mənzun dram] /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1916.- 8, 13 mart.- № 130, 131.

1917

388.İdeal və insanlıq: pyes /Abdulla Şaiq //Qardaş köməyi.- 1917.- S.3-8.

389.Yeni ay doğarkən: [şeir] /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1917.- 14 dekabr.- S.4.

1918

390.Türk Ədəmi-mərkəziyyət, "Müsavat"a ithaf, Marş /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1918.- 6 fevral, № 674.

391.Vətənin yanıq səsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //İstiqlal.- 1918.- 4 şubat (fevral).

1920

392.Arazdan Turana /Abdulla Şaiq //Qurtuluş.- 1920.- №2.- S.6-7.

393.Yaradış cilvəsində: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qurtuluş.- 1920.- №2.- S.5-6.

1921

394.Dərdləşmə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qırmızı günəş.- 1921.- №1.- S.8.

395.Dilək çələngi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Yeni ulduz.- 1921.- №1.- S.69.

396.İdeal və insanlıq: pyes /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1921.- 5 sentyabr.

397.Quşlar ölkəsi: alleqorik hekayə /Abdulla Şaiq //Qırmızı günəş.- 1921.- №2.- S.14-16.

398.Yazıya pozu yoxdur: masal, pyes /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1921.- 25 avqust, 21 oktyabr, 21 noyabr.

1922

399.Bir geniş cəbhə...: Qardaşım Sabirə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Sabir M.Ə. Hophopnamə.- Bakı, 1922.- S.411-414

400.Bizimdir: [şeir] /Abdulla Şaiq //Yeni yol.- 1922.- 28 sentyabr.

401.Gözəl bahar: pyes /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1922.- 7 aprel.

402.Şərq gözəlinə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Gələcək.- 1922.- №1.- S.12.

1923

403.Anabacı: hekayə /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1923.- №1.- S.12-14.

404.Göbələk: hekayə /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1923.- № 2.- S.20-22.

405.Savaş: [şeir] /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1923.- № 12.- S.10-11.

406.Şam gecəsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1923.- № 12.- S.75.

407.Şərq gözəlinə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1923.- № 11.- S.11.

1924

408.Ağlaşma: hekayə /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1924.- № 1.- S.17-18.

409. Hürriyyətin şən qızı: [şeir] /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1924.- № 10.- S.17.

410. Məktub çatmadı: hekayə /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1924.- № 4.- S.26-28.

411. Yeni dünya atasına: [şeir] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1924.- 16 mart.

412. Zəhmət mələkinə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1924.- № 5.- S.2.

1925

413. Centlmen bir xanəndəyə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1925.- №1.- S.3.

1926

414. Xırçın qız: [şeir] /Abdulla Şaiq //Maarif işçisi.- 1926.- № 6-7.- S.77-78.

415. Yad et!: [şeir] /Abdulla Şaiq //Maarif işçisi.- 1926.- № 10-11.- S.30.

416. Zəhmət mələkinə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1926.- № 6.

1927

417. Yad et!: [şeir] /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1927.- № 10-11.- S.9.

1928

418. Əsəbi adam: hekayə /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1928.- № 4.- S.31-34.

419. Hər şey var: [şeir] /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1928.- № 1.- S.20.

420. Özün bilirsən bizə nə?: hekayə /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1928.- № 10.- S.24-28.

1929

421. Gənc və ixtiyar: [şeir] /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1929.- №5.- S.15.

422. Şöbə: [şeir] /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1929.- № 6.- S.5.

1930

423. Aprel inqilabının qızıl gəncləri: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat cəbhəsində.- 1930.- № 4.- S.16.

1934

424. Qaçaq Nəbi: [poemadan bir parça] /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1934.- № 1-2.- S.24-25; № 5.- S.22.

1935

425. Ədhəm: poema /Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1935.- № 6-7.- S.8-10.

1936

426. Cocuq filmi lazımdırımı? /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1936.- 8 iyun, №14.

427. Xasay: povest /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1936.- 28 mart.

428. Qardaşım Sabirə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti .- 1936 .- 28 dekabr .- S. 4.

429. Tapdıq Dədə: Xalq nağıllarından /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat.- 1936.- № 28.- 16 noyabr; № 29.- 24 noyabr; № 31.- 16 noyabr; № 33.- 21 dekabr; № 34.- 26 dekabr.- S.4.

1937

430. Pioner nəslinə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1937.- № 4-5.- S.18.

431. Tapdıq Dədə: Xalq nağıllarından /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat.- 1937.- № 2, 18 yanvar.- S.4.

1938

432.Qoçoğlu: poema /Abdulla Şaiq //Revolyusiya və kultu-
ra.- 1938.- № 3.- S.16-24; № 4.- S.48-60.

433.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Araslı H.
Ədəbiyyat xrestomatiyası.- Bakı: Azərənşr, 1938.- S.39-43.

1939

434.Cəfər ilə Bəşir: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq //Pio-
ner.- 1939.- №10-11.- S.51-58.

1941

435.Həqiqət bizimdir, zəfər bizimdir: [şeir] /Abdulla Şaiq
//Ədəbiyyat qəzeti.- 1941.- 20 noyabr.

436.Zəfər bizimdir: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.-
1941.- 29 iyun, № 26.- S.1.

1942

437.Vətən: [məzmunu folklordan götürülüb. II şəkil. Beşinci
görüş] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1942.- 21 yanvar; 2 fevral.

1943

438.Hər şey var: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.-
1943.- 24 sentyabr.

1945

439.Böyük müjdə: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.-
1945.- 10 may.- №13.- S.2.

440.Nüşabə: [pyesdən bir parça] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat
qəzeti.- 1945.- 25 avqust, №1.- S.3-14; № 2.- S.3-22.

441.Zəhmət və zinət: [şeir] /Abdulla Şaiq //Vətən uğrunda.-
1945.- № 2-3.- S.38-41.

1946

442.Böyük hicran: [şeir M.S.Ordubadıyə ithaf olunur]
/Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1946.- 12 iyul, №19.- S.2.

443.Gülümsər; Könül: [qəzəllər S.Rüstəmə ithaf olunur]
/Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat.- 1946.- 9 may, №13.- S.3.

444.Nüşabə: [pyesdən bir parça] /Abdulla Şaiq //Vətən uğ-
runda.- 1946.- №1.- S.3-14; №2.- S.3-23.

445.Vətən nəğməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.-
1946.- №5.- S.34. Ərəb əlifbasında.

446.Vətən nəğməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1946.-
№3.- S.18.

**447.Vətən övdətimdə; Dağlar soltanı; Bizimdir; Hər şey
var:** [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat məcmuəsi: Az. SSR EA
Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun Əsərləri.- 1946.- C.1.- S.97-99.

1947

448.Bu ölkədə nələr yoxdu görəndə /Abdulla Şaiq //Azər-
baycan gəncləri.- 1947.- 5 fevral.- №16.- S.3.

449.Fitnə: [üçpərdəli mənzum pyes] /Abdulla Şaiq //İnqilab
və mədəniyyət.- 1947.- № 9.- S.102-119.

450.Səndən də şirindir: [şeir] / Abdulla Şaiq //Azərbaycan
Pioneri.- 1947.- 1 may.

1949

451.Kolxoz yazı: [şeir] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1949.- №4.-
S.11.

452.Məhəbbət qocalmaz: hekayə /Abdulla Şaiq //İnqilab və
mədəniyyət.- 1949.- №4.- S.75-82.

1950

453.Bir may: [şeir] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1950.- №5.- S.1.

454.Timsah ovu: hekayə /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1950.- №
9.- S.15-19.

1951

455.Uşaq bağçası: [şeir] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1951.-
№3.- S.1.

1954

456.Meşə gözətçisi: hekayə /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1954.- №8.- S.4-6.

1956

457.Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan (Azərbaycan demokratik firqəsinin orqanı).- 1956.- 4 mart.

1957

458.Baş üstə: hekayə /Abdulla Şaiq //Kirpi.- 1957.- №11.- S.5.

1958

459.Timsah ovu: hekayə /Abdulla Şaiq //Mingəçevir işçisi.- 1958.- 20, 22, 24, 27 may.

1959

460.Bir saat xəlifəlik: pyes /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1959.- №4.- S.110-136.

461.Bostançı: hekayə /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1959.- №11.- S.4-6.

462.Gözün aydın, ey birləşmiş xalqın oğlu: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 31 yanvar.

463.Murad: hekayə /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1959.- №5.- S.3-5.

464.Təmizlik: [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1959.- №7.- S.3.

1960

465.Göyərçin: [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1960.- №2.- S.3.

466.Quzu: [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1960.- №12.- S.14.

467.Məktəbli bıçağı: hekayə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1960.- 8 yanvar.

468.Uşaq bağçası: [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1960.- №6.- S.1-2.

1961

469.Uşaq və dovşan; Dəmirçi nəğməsi; Keçi; Qızılgül /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1961.- №2.- S.11-12.

1966

470.Ananın oğluna layla deməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1966.- 6 may.

1971

471.Arı və kəpənək; Dəvə və siçan; Hacıleylək və siçan; Tülkü və xoruz: [təmsillər] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1971.- 5 may.

472.Quzu: [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1971.- №2.- S.6.

1978

473.Göyərçinəm, göyərçin... [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1978.- №1.- S.2.

1981

474.Başımın üstə yenə söylə o canan gəlsin... [şeir] /Abdulla Şaiq //Ulduz.- 1981.- №6.- S.25.

475.Bostançı: hekayədən bir parça /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1981.- №6.- S.10.

476.Keçi; Səhər; Arı; Oyan oğlum!; İdman nəğməsi; Mahnı; Ana yurdum; Vətən; Zəfər nəğməsi: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1981.- № 5.- S.8-9.

477.Kəmirik: [şeir] /Abdulla Şaiq //Ulduz.- 1981.- № 6.- S.24-25.

478.Tıq-tıq xanım: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1981.- №6.- S.6-9.

479. Tülkü və dəvə: təmsil /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1981.- №6.- S.13-14.

1985

480. Tıq-tıq xanım: nağıldan bir parça /Abdulla Şaiq //Göyərçin.-1985.- №8.- S.5-6.

1988

481. Xalq düşməninə; Hey xəyanətlə oynayan kölgə.; Bu qürurlu boyun burulmazmı!...: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 29 iyul.- S.5.

1991

482. Marş: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1991.- 23 fevral.- №39.- S.3.

483. Marş; İntizar qarşısında: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 22 fevral.- S.8.

1992

484. Can gülüm; Keçi; Bənövşə; Xoruz: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Gənclik. Əlifba.- 1992.- №7-8.- S. 44, 46, 48.

485. Vətənin yanığ səsi: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 31 yanvar.- S.5.

1998

486. Göyərçin: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 1998.- №1.- S.5.

487. Təmizlik; Uşaq bağçası; Dovşan; Top oyunu; Quzu; Keçi; Bülbül; Xoruz; Vətən nəğməsi; Vətən; Tıq-tıq xanım; Can gülüm, can-can (mahnı); Zənbaq; Bənövşə; Qızılgül; Qərənfil; Arı; Kəpənək; Layla /Abdulla Şaiq //Balbala.- 1998.- №1.- S.3-12; 16-19; 24-33; 38-39.

1999

488. Gözəl bahar: [üçpərdəli mənzum pyes] /Abdulla Şaiq //Balbala.- 1999.- №4.- S.1-17.

489. Oyan oğlum!; Ana yurdum; Bahar; Qışın nəğməsi; Payız: [şeyrlər]; Tülkü və qurd; Aslan, qurd və tülkü; Şələquyruq: [hekayələr] /Abdulla Şaiq //Balbala.- 1999.- №4.- S.25-34.

490. Payızın son ayı: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Xəzər Xəbər.- 1999.- №72, 15 oktyabr.- S.20.

2001

491. Vətən; Vətən nəğməsi; Göyərçin; Kür çayı: [şeyrlər] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 2001.- №2.- S.4-5.

2003

492. "Sevin ey çöl, ey orman...": Novruz bayramına həsr olunmuş şeyrlər /Abdulla Şaiq //Respublika.- 2003.- 20 mart.- №63.- S.5.

2005

493. Göyərçin: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 2005.- №1.- S.2.

2007

494. Lovğa ovçu: hekayə /Abdulla Şaiq //Savalan.- 2007.- 23-26 noyabr, №60.- S.5; Günəş.- 2007.- №11.- S.14.

2008

495. Göyərçin: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 2008.- №1.- S.5.

496. Kiçik qəhrəman: hekayə /Abdulla Şaiq //Günəş.- 2008.- №11.- S.9-10.

497. Sözün qiyməti: nağıl /Abdulla Şaiq //Günəş.- 2008.- №9.- S.8; Savalan.- 2008.- 2-4 dekabr.- S.16.

2009

498. Ana: [şeyr] /Abdulla Şaiq //Göy qurşağı.- 2009.- №2.- S.3.

499. Kiçik qəhrəman: hekayə /Abdulla Şaiq //Savalan.- 2009.- 3-5 fevral.- S.3-8.

2011

500. Murad: hekayə /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 2011.- №5.- S.7-9.

501. Vətən nəğməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Yeni Azərbaycan.- 2011.- 15 oktyabr.- S.11.

502. Yad et; Vətən; Həpimiz bir günəşin zərrəsiyik; Murad; Məktub yetişmədi; Çalışan qazanar; Ana yurdum; Neçin böylə gecikdin?; Aslan, qurd və tülkü /Abdulla Şaiq //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.5, 36, 37, 55, 58, 61, 62.

2012

503. Kiçik qəhrəman: hekayə /Abdulla Şaiq //Savalan.- 2012.- 20-22 noyabr, №84.- S.3.

2013

504. Göyərçin: [şeir] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.- 2013.- №1.- S.1.

505. Fidan: [şeir] /Abdulla Şaiq //Füyuzat.- 2013.- №2.- S.37.

2014

506. Vətən. 1905 /Abdulla Şaiq //Füyuzat.- 2014.- №6.- S.11.

2016

507. Anabacı: hekayə /Abdulla Şaiq //Aydın yol.- 2016.- 17 iyun.- S.7.

Məktubları, ədəbi-tənqidi və publisistik məqalələri

1906

508. Atalara aid /Abdulla Şaiq //Həyat.- 1906.- 31 mart, № 72.

509. Bəsirətli alim: [iranın mötəbər alimlərindən biri Ağa Hacı Seyid Kazım Tehrani haqqında] /Abdulla Şaiq //Həyat.- 1906.- 3 yanvar, № 2.-S.2.

510. Üdəba və şairlərimizin halı /Abdulla Şaiq //Həyat.- 1906.- 19 iyun, № 132.

1912

511. M.Ə. Sabirin tərcümeyi-halı /Abdulla Şaiq //Gülüzər dərslisi.- Bakı, 1912.- S.220-225.

512. Rəssamlıq və onun qayidəsi /Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1912.- №4.- S.217-219.

513. Şairi-milli və möhtərəm Sabir əfəndi mərhumun yövmi-vəfatı münasibətilə /Abdulla Şaiq //Nicat.- 1912.- 5 may.

1913

514. Dilimiz və ədəbiyyatımız /Abdulla Şaiq //İqbal.- 1913.- 18, 21 oktyabr, № 483, 485.

1916

515. Açıq məktub /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1916.- 30 may, № 138.- S.4.

516. Xəstə qıza kömək edin /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1916.- 30 oktyabr.

517. Uşaq bağçası: [uşaq bağçasının açılması ilə bağlı icazə alınması haqqında xəbər] /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1916.- 13, 16 oktyabr, № 302-304.- S.4

1917

518.Xanım əfəndilərə /Abdulla Şaiq //Açıq söz.- 1917.- 8 aprel.- № 445.

1919

519.M.Ə.Sabir /Abdulla Şaiq //Türk çələngi: dərslik.- Bakı, 1919.- S. 371-375.

520.Məktəblərimiz / Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1919.- 14 mart, № 136.

521.Milliləşdirmək məsələsinə dair /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1919.- 8 iyun, № 198.

1921

522.Azərbaycan ədəbiyyatı və Sabir: [Ədəbi konfrans] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1921.- 14 iyun.

523.Türk (Azərbaycan) ədəbiyyatında yeni cərəyan: [məruzə] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1921.- 1 aprel.

1923

524.Səni ictimai inqilab qurtaracaq /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1923.- №2.- S.4.

1924

525.Füzuli ilə Nəfinin əsərlərində şəkil və mənaca müşahidət və ayrılıq cəhətləri /Abdulla Şaiq //Yeni məktəb.- 1924.- №1.- S.58-63.

526.İnsanların həyatında şeir və ədəbiyyatın mövqeyi və əhəmiyyəti /Abdulla Şaiq //Xalq müəllimi.- 1924.- №1.- S.57-69.

527.İnstitut və Azərbaycan /Abdulla Şaiq //Ali Pedaqoji İnstitutun salnaməsi.- Bakı, 1924.- S.44-45. Məcmuə institutun üç illiyi münasibəti ilə buraxılıb.

528.Mirzə Fətəli Axundov haqqında mülahizələrim /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1924.- №4.- S.31-36.

529.Türk ədəbiyyatı tarixindən dərs nümunəsi /Abdulla Şaiq //Yeni məktəb.- 1924.- №1.- S.58-53.

1925

530.Cavidin “İblis” nam hailəsi haqqında duyğularım /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1925.- №2.- S.39-46.

531.Laborator üsulu /Abdulla Şaiq //İşçi fakültəsi.- 1925.- № 2.

532.M.F.Axundovun “Aldadılmış kəvakib”i haqqında mülahizələrim /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1925.- №3.- S.53-58.

533.Türkoloji qurultay haqqında: [Türk-tatar mətbuatı] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1925.- 30 oktyabr.

1926

534.Bibliografiya: [“Maarif və mədəniyyət” yarpağı (dərgisi) haqqında] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1926.- 11 yanvar.- S.5-6.

535.Molla Pənah Vaqif /Abdulla Şaiq //Ədəbi parçalar.- 1926.- №1.- S.54-59

536.Tənqid və bibliografiya: [“Komsomol” məcmuəsinin birinci sayı haqqında] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1926.- 10 avqust.- S.4.

1927

537.Aliman İbrahimov: [ədəbi fəaliyyətinin 20 illiyi münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq //Maarif və mədəniyyət.- 1927.- №12.- S.40.

538.Ədəbiyyatımız haqqında: 1905-ci sənə inqilabından sonra yetişmiş ədəbiyyatımıza səthi bir nəzər /Abdulla Şaiq //Maarif işçisi.- 1927.- №2.- S.76-81; №3.- S.56-65; №4.- S.42-51.

539.Sabir /Abdulla Şaiq // Maarif işçisi.- 1927.- №4.

1928

540.Mirzə realist və sənətkar bir şairdir [Mirzə Fətəli Axundov haqqında] /Abdulla Şaiq //Maarif işçisi.- 1928.- №3.- S.17-19.

541.Molla Pənah Vaqif /Abdulla Şaiq //Zeynallı H., Musaxanlı A., Əfəndizadə C. Ədəbiyyatdan iş kitabı.- Bakı, 1928.- S.201-206.

542.Səni ictimai inqilab qurtaracaq /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1928.- № 2.- S.4.

1929

543.Bir necə söz: ön söz /Abdulla Şaiq //Azərbaycan aşıqları.- Bakı: Azərnəşr, 1929 .- S.6-8.

544.Kənd ziyalılarına artıq diqqət verilməlidir /Abdulla Şaiq //Bakı Şurası xəbərləri.-1929.- №3.- S.15-18.

1930

545.Dil və ədəbiyyatımızı öyrənmək yolunda nə kimi işlər görülür /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1930.- 5 mart.

1934

546.Xatirə: [Tağı Şahbazi Simurqun ədəbi fəaliyyətinin 25 illiyi münasibəti ilə] / Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1934 .- 1 yanvar, №1.- S.2.

547.Qadın kollektiv həyatından /Abdulla Şaiq //Şərq qadını.- 1934.- №3.- S.11.

548.Mən qəlbən proletar sinfinə bağliyam: [Azərbaycan Şura yazıçılarının müşavirəsində nitq] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1934.- 11 yanvar.

1935

549.Doğma şəhərimdə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1935.- 9 avqust, №2.- S.3.

1936

550.Təmizlikdən qaçırlar: [M.Ə.Sabir haqqında xatirələr] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1936.- 28 dekabr.- S.3.

1940

551.Böyük yaradıcılıq, ruh yüksəkliyi: [Moskvada keçirilən Azərbaycan ədəbiyyatı oğunlüyü təssüratından bəhs edir] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1940.- 3 iyun.

552.Moskva xatirələrim /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioniəri.- 1940.- 2 iyun, № 41.

553.Uşaqların zövqünü oxşayan əsərlər yazaq: [Ümum-bakı komsomol aktivindəki çıxışından] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1940.- 1 fevral; Gənc işçi.- 1940.- 20 yanvar.

1942

554.Qızıl Ordunun igid döyüşçülərinə /Abdulla Şaiq, M.S.Ordubadi, S.Vurğun, S.Rüstəm, M.Rahim, R.Rza, Mir Cəlal, Ə.Vəliyev, M.Arif //Ədəbiyyat qəzeti.- 1942.- 7 noyabr.

555.Qızıl Ordunun igid döyüşçülərinə /Abdulla Şaiq, M.S.Ordubadi, S.Vurğun, S.Rəhimov //Vətən uğrunda.- 1942.- №11.- S.12-13.

556.Məmməd Səid yoldaş haqqında kiçik bir xatirə /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1942.- 4 avqust.

1943

557.Azərbaycan Yazıçıları vətən haqqında /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1943.- 24 sentyabr.

1944

558.Abbas Səhhət: [məqalədə M.Ə.Sabirdən də bəhs olunur] /Abdulla Şaiq //Vətən uğrunda.- 1944.- №6.- S.51-58.

559.İlanın başı əziləcək!: [Alman faşistlərinin törətdikləri cinayətlərdən bəhs olunur] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 30 avqust, № 21.- S.1.

560.Yazıçılarımızın və dilçilərimizin şərəfli işi: [Azərbaycan dilinin inkişafında xüsusi xidmətləri olan yazıçılarımız haqqında] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 24 aprel.

1945

561.Alicənab insan: [S.S.Axundovun anadan olmasının 70 illiyi münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1945.- 25 oktyabr, № 30.- S.2.

562.Fəxr edirəm: [Azərbaycan SSR EA-nın təşkili münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1945.- 12 aprel, № 10.

563.Xoşbəxt uşaqlarımız üçün: [Şaiqin Sovet hakimiyyətinin qurulmasının 25-ci ildönümü münasibətilə yazdığı "Ana" dramı haqqında] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1945.- 15 aprel, № 75.

564.Mənim həyatım /Abdulla Şaiq //Azərbaycan məktəbi.- 1945.- №1.- S.3-7.

565.Sənət aşiqinə: [Ü.Hacıbəyovun anadan olmasının 60 illiyi münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq; S.Vurğun; M.S.Ordubadi; M.İbrahimov; M.Arif; S.Rüstəm; S.Rəhimov; M.Rahim; H.Mehdi; R.Rza //Kommunist.- 1945.- 18 sentyabr, № 25.- S.1.

566.Yeni əsərlər yaradacağıam /Abdulla Şaiq //Azərbaycan gəncləri.- 1945.- 20 sentyabr, №17.

567.Yeni nəsil üçün /Abdulla Şaiq //Azərbaycan gəncləri.- 1945.- 15 noyabr.- № 32.

1946

568.Elmin əsaslarına yiyələnin /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1946.- 18 may, № 2.

569.Gənc nəsil üçün yeni əsərlər yaradacağıq /Abdulla Şaiq //Azərbaycan gəncləri.- 1946.- 4 mart.

570.Xalqımızın etimadını doğruldaq: [SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilməsi münasibət ilə] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1946.- 3 mart.

571.Sevimli şairimiz: [M.Ə.Sabir haqqında] / Abdulla Şaiq //Vətən uğrunda.- 1946.- №7.- S. 16-17; Azərbaycan.- 1946.- № 6.- S.16; №7.- S.16.

572.Səmimi sevgi səadət xəzinəsinin açarındır: [məqalə SSRİ Ali Sovetinə seçkilər münasibətilə Mərkəzi Komitənin xalqa müraciətinə cavab olaraq yazılmışdır] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1946.- 4 fevral, № 4.

573.Söz və iş sizindir! /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1946.- №1.- S.9.

1947

574.Bir geniş cəbhə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan gəncləri.- 1947.- 30 may.

575.Xalq şairi: [M.Ə.Sabirin anadan olmasının 85 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1947.- 31 may, № 23.

576.Siz xoşbəxtsiniz /Abdulla Şaiq //Azərbaycan gəncləri.- 1947.- №18, 9 fevral.

577.Şair və ədiblərimiz M.Ə.Sabir haqqında /Abdulla Şaiq; A.Səhhət; Ə.Haqqverdiyev; M.S.Ordubadi; A.Tofiq; F.B.Köçəri //Ədəbiyyat qəzeti.- 1947.- 31 may, №15.- S. 2.

1948

578.Bəstəkar dramaturq: Ü.Hacıbəyovun vəfatı münasibətilə /Abdulla Şaiq; S.Rüstəm; M.Rahim //Ədəbiyyat qəzeti.- 1948.- 28 noyabr.

579.Ə.Haqqverdiyev haqqında xatirələrim: Vəfatının 15 illiyi münasibətilə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan gəncləri.- 1948.- 12 dekabr, № 149

580.Əsl vətənpərvər olun! /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1948.- 15 may.

581.Qaraca qız: [əsrin M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrında tamaşaya qoyulması haqqında] //Ədəbiyyat.- 1948.- 27 may, №16 (821).- S.4.

582.Zəmanəmizə layiq gənclər /Abdulla Şaiq //Azərbaycan müəllimi.- 1948.-14 oktyabr, №38.

1949

583.İlham mənbəyimiz: [Lenin və onun şagirdi Stalin haqqında] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1949.- 20 dekabr, № 248.

584.Qaraca qız: [əsərin M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrında son məşqləri haqqında] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat.- 1949.- 13 yanvar, №2.- S.4.

585.Vətənimizin gənc vətəndaşlarına /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1949.- 1 may.

1950

586.Böyük sənətkar: [Cəfər Cabbarlı haqqında] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1950.- №1.- S.12-13.

587.Sizə müvəffəqiyyətlər arzu edirik: [gənc nəslin təhsil və tərbiyəsi haqqında] /Abdulla Şaiq; İ.D.Mustafayev; M.Ə.Mir-qasimov /Azərbaycan gəncləri.- 1950.- 1 sentyabr.

1954

588.Gələcək sizindir! /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1954.- 3 yanvar, № 2.

589.Həqiqi sənətkar ölməzdir: [Mirzağa Əliyevin vəfatı ilə əlaqədar] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1954.- 30 oktyabr, № 44.- S.6.

590.Köhnə dünya: [xatirələr: I hissə] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1954.- №11.- S.64-98.

591.Mənim arzum: [M.Qorki adına Azərbaycan KTT-nin 25 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1954.- №3.- S.14.

1955

592.Xatirimdəki bir gün: ["Kommunist" qəzetinin 10.000-ci nömrəsinin çapdan çıxması münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1955.- 20 noyabr.

593.Mən də sülhə səs verirəm /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1955.- 9 aprel, №15.- S.2.

594.Mənim arzum: [məqalədə müəllifin "Köhnə dünya" adlı xatirələrini yazıb yekunlaşdırmasından bəhs olunur] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1955.- 1 yanvar, №1.

595.1905-ci il: Xatirələrimdən bir parça: [Birinci rus inqilabının 50 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1955.- 18 dekabr, №51.- S.2.

596.Nəcib insan, gözəl yazıçı: [N.B.Vəzirovun anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1955.- 26 fevral, №9.- S.3.

1956

597.Ellər şairi: [S.Vurğunun anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 12 may.

598.Əziz və istəkli şairimiz: [S.Vurğunun vəfatı münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq; M.İbrahimov; S.Rəhimov və b. //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 31 may, №23.- S.2.

599.Köhnə dünya: [xatirələr: II hissə] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.-1956.- №2.- S.35-66.

600.Qabaqcıl gənclik uğrunda: ["Xatirələrim"dən bir parça] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1956.- №2.- S.2.

601.Şairliyi ilə fəxr etdiyim tələbəm: [S.Rüstəmin anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 25 noyabr, №20.- S.2.

1957

602.Arzular həqiqətə çevrilir: [Yerin süni peykinin buraxılması münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1957.- 12 oktyabr, № 41.- S.1.

603. Gözəl insan: [R.Axundovun anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1957.- 20 yanvar.

604. Günəşli günlər: [Böyük Oktyabr Sosialist inqilabının 40 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1957.- 2 noyabr.

605. Şanlı ildönümü: [Azərbaycanda Sovet hakimiyyəti qurulmasının 37-ci ildönümü münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1957.- 28 aprel.

606. Uşaqlar, bayramınız mübarək olsun!: [Böyük Oktyabr Sosialist inqilabının 40 illiyi münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq //Pioner.- 1957.- S.15.

1958

607. Füzuli haqqında düşüncələrim: [vəfatının 400 illiyi münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq //Məhəmməd Füzuli. Elmi-tənqidi məqalələr.- Bakı, 1958.- S.371-384.

608. Füzüli haqqında... /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1958.- 10 dekabr, №51.- S.2.

609. Mənim əziz balalarım: ["Göyərçin" jurnalının birinci nömrəsinin çapdan çıxması münasibəti ilə] /Abdulla Şaiq //Göyərçin.-1958.- №1.- S.2.

610. Sizi unutmamışam, gənc dostlar!: [Azərbaycan sovet yazıçılarının III qurultayı qarşısında] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan pioneri.- 1958.- 3 oktyabr.

611. Uşaqların dostu: [M.Seyidzadənin anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1958.- 18 yanvar, №3.

1962

612. Görkəmli ədiblər Sabir haqqında /N.Nərimanov, M.S.Ordubadi, S.Vurğun, M.İbrahimov, A.Səhhət, Abdulla Şaiq, Y.V.Çəmənəminli, S.Ə.Şirvani, C.Məmmədquluzadə, Nazim Hikmət //Azərbaycan gəncləri.- 1962.- 27 may.- S.2, 4-5.

613. Görkəmli şəxslər Sabir haqqında /A. Şaiq, F.Köçərli, A.Səhhət, N.Nərimanov, S.Hüseyn, M.S.Ordubadi, S.Vurğun, Y.V.Çəmənəminli, A.Şaiq, M.Hacınski, T.Şahbazi, S.C.Pişəvəri,

N.Hikmət //Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi. metodik məqalələr məcmuəsi.-1962.- bur. 2.- S.3-4.

614. İki dost: [M.Ə.Sabirin A.Səhhətlə dostluğundan bəhs olunur] /Abdulla Şaiq //Muasirləri Sabir haqqında /tərt ed. A.Zamanov; red. H.Araslı.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1962.- S.236-246.

615. Mirzə Fətəli Axundov haqqında mülahizələrim; Mirzə realist və sənətkar bir şairdir /Abdulla Şaiq //Mirzə Fətəli Axundov. Məqalələr məcmuəsi .- Bakı: Azərb. SSR EA Nəşriyyatı, 1962.- S.48-66.

616. Müasirləri Sabir haqqında /N.Nərimanov, F.Köçərli, M.S.Ordubadi, Y.V.Çəmənəminli, A.Şaiq, T.Ş.Simurq //Azərbaycan müəllimi.- 1962.- 31 may.- S.1; Sosialist Sumqayıtı.- 1962.- 21 aprel; Kirovabad kommunisti.- 1962.- 24 aprel.

617. Sabir /Abdulla Şaiq //Müasirləri Sabir haqqında /tərt. ed. A.Zamanov; red. H.Araslı.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1962.- S.85-93.

1968

618. Görkəmli ədəbi simalar Vaqif haqqında //M.F.Axundov, A.Bakıxanov, M.Şakinyan, Abdulla Şaiq, S.Vurğun, M.Hüseyn, F.B.Köçərli və b. //Azərbaycan qadını.- 1968.- №9.- S.5.

619. Ustad, döyüşçü, bayraqdar: [M.Qorkinin 100 illiyi münasibətilə] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1968.- №6.- S.102-103.

1971

620. Dilimiz və ədəbiyyatımız /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1971.- №2.- S.183-184.

621. Müəllim: [müqəddəs müəllim peşəsi haqqında] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may, №36.

622. Üdəba və şairlərimizin halı /Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1971.- №2.- S.182-184.

623. Yazıçının dilindən: [müdrük deyimlər] /Abdulla Şaiq //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may.

1973

624. Ellər şairi: [S. Vurğun haqqında xatirələr] / Abdulla Şaiq // Qalacaqdır dünyada... - Bakı: Azər nəşr, 1973.- S.7-11.

625. Firidun bəy Köçərli // Şaiq A. Xatirələrim / red. R. Hacıyev.- Bakı: Gənclik, 1973.- S.349-352.

626. Şairi-milli və möhtərəm Sabir əfəndi / Abdulla Şaiq // Zamanov A. Sabir və muasirləri.- Bakı: Azər nəşr, 1973.- S.175.

1976

627. Xatirələrdən səhifələr: [Səməd Vurğun haqqında] / Abdulla Şaiq // Azərbaycan.- 1976.- №9.- S.53.

1977

628. Elmi əsaslara yiyələnin / Abdulla Şaiq // Pioner.- 1977.- №3.- S.10.

1982

629. Cavidin “İblis” nam hailəsi haqqında duyğularım / Abdulla Şaiq // Cavid xatırlarkən....- Bakı: Gənclik, 1982.- S.51-62.

630. Hüseyin Cavid / Abdulla Şaiq // Cavid xatırlarkən....- Bakı: Gənclik, 1982.- S.223-226.

631. İki dost: [məqalədə M.Ə. Sabirlə A.Şaiqin dostluğundan bəhs olunur] / Abdulla Şaiq // Sabir xatirələrdə....- Bakı, 1982.- S.102-110.

1983

632. Səhnəmizin iftixarı: [M.A. Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə xatirələrdən səhifələr] / Abdulla Şaiq // Azərbaycan.- 1983.- №12.- S.168-169.

1984

633. M.Ə. Sabirlə təsadüfi tanışlıq / Abdulla Şaiq // Seyidov Y., Abbasov İ. Azərbaycan dili. Rus məktəblərinin VIII sinfi.- Bakı: Maarif, 1984.- S.101.

1987

634. M.Ə. Sabir haqqında / N. Nərimanov; H. Cavid; A. Səhhət; A. Şaiq; Y. V. Çəmən zəminli; S. C. Pişəvəri; S. Rəhimov // Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi.- 1987.- №2.- S50.

635. M.Ə. Sabirlə təsadüfi tanışlıq / Abdulla Şaiq // Y. Seyidov; İ. Abbasov; Azərbaycan dili, 8-ci sinif (rus məktəbləri üçün)., B., Maarif.- 1987.- s.100.

1997

636. Elmin əsaslarına yiyələnin / Abdulla Şaiq // Günəş.- 1997.- №12.- S.8

2001

637. Şəhid dəst cəhalət olan Hacı Axundun ruhuna ithaf / Abdulla Şaiq // Azərbaycan.- 2001.- №9.- S.143-144.

2009

638. Möhtərəm müəllimimiz Həsən bəy Zərdabinin vəfatına / Abdulla Şaiq // Füyuzat.- 2009.- №4.- S.5.

639. Təbiət və biz: [Ətraf mühiti qorumağın yolu coxdur] / Abdulla Şaiq // Azərbaycan.- 2009.- 18 noyabr.- №258.- S.7.

2011

640. Açıq məktub: [Ağabacı adında 7-8 yaşlı yetim bir qızın verəmə xəstəliyi ilə bağlı Şaiqin “Açıq söz” qəzetinin oxucularına müraciəti] / Abdulla Şaiq // Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 4 mart, №08.- S.3.

ABDULLA ŞAIQIN SÖZLƏRİNƏ YAZILMIŞ MUSİQİ ƏSƏRLƏRİ

Notlar

1988

641.Məktəblilər marşı /Abdulla Şaiq; mus. R.Həsənova.- Bakı, 1988.- 6 s.

1989

642.Uşaq silsiləsi: 18 pyes /Abdulla Şaiq; mus. E.Dadaşova.- Bakı, 1989.- 12 s.

1992

643.Tülkü, tülkü, tənbəki: Uşaqlar üçün 2 hissəli komik nağıl-opera /Rəşid Şəfəq; lib. F.Nəsirov; A.Şaiqin əsərlərinin motivləri əsasında.- Bakı, 1992.- 187 s.

1994

644.Xoruz /Abdulla Şaiq; mus. O.Zülfüqarov.- Bakı, 1994.- 3 s.

645.Keçi /Abdulla Şaiq; mus. O. Zülfüqarov.- Bakı, 1994.- 2 s.

2001

646.Həpimiz bir günəşin zərrəsiyik: [Solist və uşaq xoru üçün] /Abdulla Şaiq, mus: İ.Abdullayev.- Bakı, 2001.- 8 s.

2011

647.Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri /Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi; Abdulla Şaiqin Mənzil Muzeyi; tərt. ed. və red. Rəşid Şəfəq.- Bakı: Azpoliqraf, 2011.- 272 s.

Kitabın içindəkilər: Söz və saz (Əziz Şərif). *Solist, uşaq xoru və piano üçün mahnılar:* Dağlar sultanı /mus. Ü.Hacıbəyov; Bənövşə /mus. S.Rüstəmov; Oyan, oğlum /mus. H.Nəcəfova; Cütü /mus. H.Nəcəfova; Məktəbdə /mus. H.Nəcəfova; Dovşan və uşaq /mus. A.Rzayeva; Tapmaca mahnı /mus. Q.Hüseynli; Vaqonda /mus. Ə.Cavid; Bənövşəyəm bənövşə /mus. Ə.Cavid; Mənim atım /mus. Ə.Cavid; Zəfər bizimdir /mus. Ş.Axundova; Zəfər marşı /mus. Ş.Kərimov; Fırça /mus. N.Əliverdibəyov; Qərənfil /mus. O.Zülfüqarov; Oynayaq top top /mus. O.Zülfüqarov; Nağara /mus. O.Zülfüqarov; Təmizlik /mus. O.Zülfüqarov; Yüksəlsin şeypur səsi /mus. O.Zülfüqarov; Ana vətənim /mus. Ə.Əkbər Əzizli; Top oyunu /mus. Ə.Əkbər Əzizli; May bayramı /mus. Ə.Əkbər Əzizli; Uşaq və dovşan /mus. R.Mirişli; Bahar /mus. R.Mirişli; Zənbaq /mus. S.İbrahimov; İnkilab nəslilik biz /mus. S.İbrahimov; Kəpənək /mus. R.Şəfəq; Nağaramı çalırım /mus. R.Şəfəq; İdman marşı /mus. E.Alalov; Payız gecəsi /mus. T.Əkbər; Qızıl gümüş /mus. A.Şəmsioğlu; Dəmirçi nəğməsi /mus. C.Quliyev; Bahar /mus. C.Quliyev; Məktəblilər marşı /mus. R.Həsənova; Bənövşə /mus. E.Dadaşova; Balaca dəmirçilər /mus. E.Dadaşova; At /mus. E.Dadaşova; Kəpənək /mus. E.Dadaşova; Bülbül /mus. E.Dadaşova; Xoruz /mus. E.Dadaşova; Bahar nəğməsi /mus. E.Dadaşova; Tonqal /mus. E.Mansurov; Həpimiz bir günəşin zərrəsiyik /mus. İ.Abdullayev; Yad et /mus. Z.İsmayılzadə; Kəpənək /mus. S.Əliyev; Uşaq və bənövşə /mus. R.Ramazanov. *Uşaq "a capello" xoru üçün əsərlər:* Vətən nəğməsi /mus. C.Cahangirov; Kür çayı /mus. G.Abdullazadə; Arı /mus. H.Adıgözəlzadə; Səhər /mus. G.Abdullayeva; Bahar /mus. A.Şəmsioğlu; Keçi /mus. E.Dadaşova; Top top oyunu mus. A.Ozan; Zənbaq /mus. Ş.Qarayev; Sən güləndə /mus. Ş.Qarayev. *Azərbaycan uşaq xalq mahnıları:* Xoruz. /uşaq "a capello" xoru üçün əsərlər R.Şəfəq; Can gülüm can-can; Çoban; Yağışdan sonra; Qış nəğməsi; Bahar nəğməsi; Qoyunlar; Səhər çağında; Külək. *Səhnə əsərlərinə yazılmış musiqi:* Eloğlunun mahnısı ("Eloğlu" pyesinə yazılmış musiqidən) /mus. T.Quliyev; Bahar

gözəlləməsi ("Fitnə" pyesinə yazılmış musiqidən) /mus. Ə.Abbasov; Oxu bülbülüm ("Fitnə" pyesinə yazılmış musiqidən) /mus. Ə.Abbasov; Güzəl təbiət ("Fitnə" pyesinə yazılmış musiqidən) /mus. O.Kazımov; Oxu Bülbülüm ("Fitnə" pyesinə yazılmış musiqidən) /mus. O.Kazımov; Bahar xoru və rəqsi ("Tülkü həccə gedir" poeması əsasında yazılmış uşaq nağıl operasından) /mus. R.Şəfəq; Bahar nəğməsi ("Güzəl bahar" pyesinə yazılmış uşaq operasından) /mus. R.Şəfəq; Ana yurdum-Azərbaycan ("Tülkü həccə gedir" poeması əsasında yazılmış uşaq nağıl operasından) /mus. R.Şəfəq; *"Bir saatlıq xəlifə" pyesinə yazılmış muziklərdən*: Nailə və Səkinənin dueti; Malikin arizosu; Bəhlul danəndənin nəğməsi və xor; Malikin nəğməsi və xor; Nailənin ariyası; Harun ər Rəşidin ariyası; Münirə və Xədicənin dueti; Münirənin ariyası; Malik və Münirənin dueti; Biz günahsız bəndələrlik xoru; Harun ər Rəşidin monoloqu; Malik və Münirənin dueti; Xəlifə və Nailənin dueti; Kvartet; Xəlifəmiz, xəlifə! Xoru /mus. R.Şəfəq.

Dövri mətbuatda və kitablarda dərc edilmiş notlar və mahnı mətnləri

1959

648.Ana yurdum /Abdulla Şaiq; mus. T.Hüseynova //Pioner.- 1959.- №9.- S.7.

1961

649.Bahar gözəlləməsi /Abdulla Şaiq; mus. Ə.Abbasov //Lirik mahnılar.- Bakı, 1961.- S.46.

650.Sevirəm səni /Abdulla Şaiq; mus: S.Rüstəmov //Lirik mahnılar.- Bakı, 1961.- S.45.

1966

651.Yüksəlsin şeypur səsi; Tapmaca mahnısı; Fırça; Vətən /Abdulla Şaiq; mus. N.Əliverdibəyov //Məktəbli mahnıları /tərt. ed.: T.Babayev, Q.Namazəliyev.- Bakı: Maarif, 1966.- S.6, 12, 41.

1967

652.Kəpənək /Abdulla Şaiq; mus. O.Rəcəbov //Göyərçin.- 1967.- №5. Üz qabığında.

1972

653.Təmizlik /Abdulla Şaiq //Uşaq mahnıları: [Notlar] /O.Zülfüqarov, M.Seyidzadə, T.Elçin, A.Şaiq; red. Ş.Hüseynov.- Bakı: Azərneşr, 1972.- S.16

1974

654.Cücələrim /Abdulla Şaiq; mus: Qənbər Hüseynli //Məlikməmmədov, H. Musiqi: [ümumtəhsil məktəblərinin II sinfi üçün dərslik].- Bakı: Maarif, 1974.- S.67.

1979

655.Fırça: [fortepiano ilə oxumaq və xor üçün] /Abdulla Şaiq; mus. Nazim Əliverdibəyov //Əliverdibəyov N. Mahnılar.- Bakı: Işıq, 1979.- S.5.

1980

656.Bənövşə /Abdulla Şaiq; mus. Səid Rüstəmov //Göyərçin.- 1980.- №10.- S.2.

1988

657.Doğma dünyamız /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Doğma dünyamız.- 1988.- S.3.

1990

658.Ana yurdumuz /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Göyərçin.- 1990.- №11.- S.2.

659.İdman nəğməsi /Abdulla Şaiq; mus. Elturan //Azərbaycan pioneri.- 1990.- 24 avqust, №65.- S.3.

1991

660.Ana yurdum; Oyan oğlum; Cütcü; Məktəbdə /Abdulla Şaiq; mus. H.Nəcəfova //Nəcəfova H. Ana yurdum: Mahnı və romanslar. Fortepiano ilə oxumaq üçün.- Bakı: Işıq, 1991.-S. 19, 74, 76, 78.

1997

661.Oynayaq top-top /Abdulla Şaiq; mus. O.Zülfüqarov //Balbala.- 1997.- № 4.- S.23.

1998

662.Bənövşə, Dovşan; Göyərçin; Yağış; Arı; Balaca dəmirçilər; Keçi; Top oyunu; Qərənfil; İt; Təmizlik; At; Kəpənək; Bülbül; Xoruz; Bahar nəğməsi /Abdulla Şaiq; mus. E.Daşaşova //Balbala.- 1998.- №6.- S.6-13, 16-23, 26, 32.

663.Xoruz; Nağara; Keçi /Abdulla Şaiq; mus. O.Zülfüqarov //Balbala.- 1998.- № 8.- S.14-19.

2000

664.Payız mahnısı /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Azərbaycan müəllimi.- 2000.- 26 oktyabr-1 noyabr, №43.- S.3.

2001

665.Ana yurdum /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Savalan.- 2001.- 24-30 oktyabr, № 39.- S.5.

666.Ana yurdum Azərbaycan /Abdulla Şaiq; mus. R. Şəfəq //Qanadlansın nəğməmiz: [çoxsəsli uşaq xoru üçün mahnılar] /tərt. ed. Mələk Vəliyeva.- Bakı, 2001.- S.126.

667.Ana yurdumuz /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq, C.Cahangirov //Min bir mahnı /tərt ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Liance nəşriyyatı, 2001.- S.381.

668.Bahar /Abdulla Şaiq; mus. A.Şəmsi oğlu //Qanadlansın nəğməmiz: [çoxsəsli uşaq xoru üçün mahnılar] /tərt. ed. Mələk Vəliyeva.- Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, 2001.- S.100-101.

669.Bənövşə /Abdulla Şaiq; mus. S.Rüstəmov //Min bir mahnı /tərt. ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Liance nəşriyyatı, 2001.- S.385.

670.Çoban /Abdulla Şaiq //Min bir mahnı /tərt. ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Liance nəşriyyatı, 2001.- S.421.

671.Gənclik marşı /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.

672.Gənclik marşı /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Ekspress.- 2001.- 12 dekabr, № 238.- S.15.

673.Xoruz /Abdulla Şaiq; mus. Nəcəməddin Məlikməmmədov //Min bir mahnı /tərt. ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Liance nəşriyyatı, 2001.- S.419.

674.Kəpənək /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Günəş.- 2001.- №4.- S.3; Savalan.- 2001.- 25 iyul, №27.- S.6; Göyərçin.- 2001.- №2.- S.21.

675.Qərənfil; Nağara /Abdulla Şaiq; mus. O.Zülfüqarov //Min bir mahnı /tərt. ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Liance nəşriyyatı, 2001.- S.389, 421.

676.Qızılgül /Abdulla Şaiq; mus. A.Şəmsi oğlu //Qanadlansın nəğməmiz: [çoxsəsli uşaq xoru üçün mahnılar] /tərt. ed. Mələk Vəliyeva.- Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, 2001.- S.102-104.

677. Mahnı töhfəsi /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Günəş.- 2001.- №4.- S.3.

678. Payız /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Savalan.- 2001.- 7-13 noyabr, №40.- S.9.

679. Tapmaca mahnısı /Abdulla Şaiq; mus: Qənbər Hüseynli //Min bir mahnı /tərt. ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Lliance nəşriyyatı, 2001.- S.414.

680. Tıq-tıq xanımın mahnısı: cizgi filmindən /Abdulla Şaiq //Min bir mahnı /tərt. ed. R.Babayev.- II nəşr.- Bakı: EL-AL Lliance nəşriyyatı, 2001.- S.416

681. Top top oyunu /Abdulla Şaiq; mus. Ozan Kərimli //Qanadlansın nəğməmiz: [çoxsəsli uşaq xoru üçün mahnılar] /tərt. ed. Mələk Vəliyeva.- Bakı: Xəzər Unversiteti nəşriyyatı, 2001.- S.54-56.

2005

682. Ana yurdum – Azərbaycan /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.III.- S.23.

683. Bənövşə /Abdulla Şaiq; mus. S.Rüstəmov //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.II.- S.39.

684. Bülbülün nəğməsi /Abdulla Şaiq; mus. C.Cahangirov //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.I.- S.41.

685. Çəkməçi baba: Azərbaycan uşaq xalq mahnısı /Abdulla Şaiq //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.I.- S.49.

686. Dovşan; Göyərçin; Yağış; Təmizlik; Top oyunu; Üstü xallı atım qaç /Abdulla Şaiq; mus. E.Dadaşova //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.I.- S.57, 171, 179, 195.

687. Qərənfil /Abdulla Şaiq; mus. O.Zülfüqarov //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.I.- S.109.

688. Mənim itim /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.I.- S.129.

689. Tapmaca mahnısı /Abdulla Şaiq; mus. Q.Hüseynli //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.II.- S.173.

2006

690. Ana yurdum /Abdulla Şaiq; mus. R.Şəfəq //Savalan.- 2006.- 24-30 oktyabr, №50-51.- S.3.

2007

691. Vətən; İdman /Abdulla Şaiq; mus. C.Cahangirov //Musiqi: Ümumtəhsil məktəblərinin I sinfi üçün dərslik.- Bakı, 2007.- S.26-27.

2010

692. Bülbül; Bahar nəğməsi /Abdulla Şaiq; mus. E.Dadaşova //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları antologiyası /F.Bədəlbəyli, O.Rəcəbov, G.Abdullazadə, F.Hidayətova.- Bakı: Mütərcim, 2010.- C.II.- S.156, 157.

693. Qış nəğməsi /Abdulla Şaiq; mus. E.Dadaşova //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları antologiyası /F.Bədəlbəyli, O.Rəcəbov, G.Abdullazadə, F.Hidayətova.- Bakı: Mütərcim, 2010.- C.II.- S.161.

694. Nağara /Abdulla Şaiq; mus. O.Zülfüqarov //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları /F.Bədəlbəyli, G.Abdullazadə, F.Hidayətova, O.Rəcəbov.- Bakı: Mütərcim, 2010.- C.I.- S.99.

695. Tapmaca /Abdulla Şaiq; mus. Q.Hüseynli //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları /F.Bədəlbəyli, G.Abdullazadə, F.Hidayətova, O.Rəcəbov.- Bakı: Mütərcim, 2010.- S.165.

696. Vətən /Abdulla Şaiq; mus. C.Cahangirov //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları antologiyası /F.Bədəlbəyli, O.Rəcəbov, G.Abdullazadə, F.Hidayətova.- Bakı: Mütərcim, 2010.- C.II.- S.175.

2012

697. Bənövşə /Abdulla Şaiq; mus. E.Dadaşova //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları antologiyası /F.Bədəlbəyli, O.Rəcəbov, G.Abdullazadə, F.Hidayətova.- Bakı: Mütərcim, 2012.- C.V.- S.182.

698. Dağlar sultanı /Abdulla Şaiq; mus. Ü.Hacıbəyov //Əgər Şaiq olmasaydı /tərt. ed. Ü.Talıbzadə, A.Hacıyeva.- Bakı: Təhsil, 2012.- S.168.

699. Kəpənək /Abdulla Şaiq; mus. E.Dadaşova //Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq mahnıları antologiyası /F.Bədəlbəyli, O.Rəcəbov, G.Abdullazadə, F.Hidayətova.- Bakı: Mütərcim, 2012.- S.183.

2014

700. Qaçma, dayan /Abdulla Şaiq; mus. N.Quliyev //Yeni uşaq mahnıları – 2013.- Bakı, 2014.- Hissə I.- S.44-49.

Rus dilində

1968

701. Громче труби, горнист /Абдулла Шаик; муз. О.Зульфугарова; русский текст М.Кравчука //Зульфугаров О. Громче труби, горнист.- Москва: Советский композитор, 1968.- С.3-4.

1977

702. Река Кура /Абдулла Шаик; муз. М.Бак; перевод с азербайджанского А.Ахундовой //Бак М. О твоих друзьях: Песни для детей.- Москва: Советский композитор, 1977.- С.24-25.

1988

703. Наш любимый край /Абдулла Шаик; муз. Р.Шафага; русский текст: Т.Мамедова и В.Викторова //Шафаг Р. Наш любимый край.- Москва: Советский композитор, 1988.- С.3-7.

Haqqında

704. Abdulla Şaiq baba /söz. Əlisəttar Hüseynli; mus. Rəşid Şəfəq //Uşaq mahnıları.- Bakı: Min bir mahnı MMC, 2005.- C.I.- S.9.

TƏRCÜMƏLƏRİ

Kitablar

1906

705. Rumi, C. İbrət və müqabiləqanlı müsadimlər yaxud ümmətlər ixtilafı: [məsnəvi] /Cəlaləddin Rumi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1906.- 24 s. Ərəb əlifbasında.

Kitabın içindəkilər: İbrət və müqabiləqanlı müsadimlər yaxud ümmətlər ixtilafı: Musəvi padşahının nəsaralara zülmü; Vəzirin tədbiri; Padşahın vəzirin hiyləsinə əməli; Vəzirin tərsaları dəvət etməsi; Tərsaların vəzirin hiyləsinə firiftə olması; Əmirlərin firiftə olması; Vəzirin fitnəsi; Vəzirin xəlvət ixtiyar etməsi; Vəzirin əmirləri xəlvətə çağırması; Vəzirin özünü öldürməsi; Nəsaraların xəlifə tikməsi; İxtilaf və qanlı müsadimələr; Həzrəti-rəsulun vəziyyəti; İslamda ixtilaf; Qərəzi şəxsilər; Xarıclərin təzədən itti-fağı; Nəsaraların İslama ixtilaf salması; İslamın firiftə olması; Keçmişləri arzu; İbrət və nəsihət.

1909

706. Defo, D. Məşhur ingilis Robinzonun hekayəsi /Daniel Defo; ruscadan tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları, 1909.- 77 s.

1912

707. Cəfər və Bəşir: (iki alma oğrusu) /ruscandan tərc. ed. Abdulla Şaiq //uşaqlara məxsus Qiraət kitabı.- Bakı: Orucov qardaşları, 1912.- 34 s. Ərəb əlifbasında.

1932

708.Şekspir, V. Maqbet: [5 pərdəli faciə] /Vilyam Şekspir; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. M.Arif.- Bakı: Azərnəşr, 1932.- 87 s.

1933

709.Hauptmann, Q. Toxuyucular: [dram] /Qerxard Hauptmann; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. M.Arif; müqəd. M.Rəfili.- Bakı: Azərnəşr, 1933.- 94 s.

1935

710.Barto, A. Pinti qız /A.Barto; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 13 s.

711.Çukovski, K. Pinti olma: çocuqlar üçün kinematoqraf /K.Çukovski; çevirəni və təbdil ed. Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə; şək. Ə.Məhəmmədova.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 28 s.

712.Krılov, İ.A. Masallar /İvan Andreyeviç Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 20 s.

Kitabın içindəkilər: Qurd it damında; Maralı; Qarğa və pendir; Meymun və güzgü; Donuz palıd altında; Öküz və qurbağa; Tülkü və üzüm; Meymun və gözlük; Qurd və durna; Fil və Alabaş; Ququ və xoruz; Balıq, ördək və xərçəng; Demyanın şorbası; Qurd və pişik; Musiqi dəstəsi; Aşçı və pişik; Cırcırma və qarınca.

713.Svift, C. Qulliver liliputlarda /Conatan Svift; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 18 s.

1936

714.Şabad, E. Nərdivan /E.Şabad; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- 15 s.

1938

715.Krılov, İ. Basniyalar /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. M.Seyidzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1938.- 26 s.

Kitabın içindəkilər: Qurd it damında; Maraq edən; Qarğa və tülkü; Meymun və güzgü; Donuz palıd altında; Qurbağa və öküz; Tülkü və üzüm; Meymun və gözlük; Qurd və durna; Fil və Alabaş; Ququ və xoruz; Balıq, ququ və xərçəng; Demyanın şorbası; Qurd və pişik; Musiqi dəstəsi; Aşçı və pişik; Cırcırma və qarınca.

1941

716.Nizami, G. İsgəndərnəmə. Şərəfnəmə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1941.- 450 s.

717.Nizami, G. Sehrli üzük /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq; rəss. K.Kazımov; red. Q.Musayev.- Bakı: Uşaq-gəncəşr, 1941.- 17 s.

718.Puşkin, A. Şeirlər: [kiçikyaşlı uşaqlar üçün] /Aleksandr Puşkin; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. Əhməd Cəmil.- Bakı: Uşaq və gənclər ədəbiyyatı nəşriyyatı, 1941.- 12 s., şəkilli.

1944

719.Krılov, İ. Seçilmiş təmsillər /İvan Krılov; tərc. ed.: Abdulla Şaiq; A.Səhhət, M.Seyidzadə.- Bakı, 1944.- 151 s.

Abdulla Şaiqin tərcümələri: Qarğa və tülkü [S.21]; Qurbağa və öküz [S.25]; Qurd və quzu [S.31]; Meymunlar [S.33]; Eşşək [S.35]; Meymun və gözlük [S.37]; Qartal və toyuqlar [S.38]; Qurd it damında [S.42]; Cırcırma və qarınca [S.45]; Yalançı [S.47]; Dovşan şikarda [S.50]; Durna balığı və pişik [S.51]; Kəndli və muzdur [S.53]; Arabalar [S.54]; Eşşək və bülbül [S.56]; Aşçı və pişik [S.61]; Aslan və ağcaqanad [S.63]; Kəndli və tülkü [S.65]; Qazlar [S.71]; Qartal və hörümcək [S.73]; Qartal və köstəbək [S.75]; Yarpaqlar və köklər [S.79]; Trişkanın xalası [S.83]; Maraq edən [S.90]; Demyanın şorbası [S.91]; Meymun və güzgü [S.95]; İki çəllək [S.110]; Qurd və durna [S.111]; Tülkü və üzüm [S.113]; Donuz palıd altında [S.117]; Hörümcək və arı [S.118]; Çibin və arı [S.120]; Qurd və pişik [S.133]; Ququ və xoruz [S.138].

1948

720. Defo, D. Robinzonun hekayəsi /Daniel Defo; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1948.- 78 s.

1952

721. Krilov, İ. Təmsillər /İvan Krilov; [red. Ə. Abbasov; tərc. ed. A. Səhhət, A. Şaiq, M. Seyidzadə, İ. Soltan].- Bakı: Azərnəşr, 1952.- 22 s.

Abdulla Şaiqin tərcümələri: Qurbağa və öküz; Cırcırma və qarınca; Eşşək və bülbül; Güzgü və meymun; Qurd və durna; Donuz palıd altında.

1956

722. Krilov, İ. Təmsillər /İvan Krilov; tərc. ed.: İ. Soltan, Ə. Əlibəyli, M. Seyidzadə, A. Şaiq; red. O. Sarıvəlli.- Bakı: Azərnəşr, 1956.- 24 s.

Abdulla Şaiqin tərcümələri: Eşşək və bülbül; Qurbağa və öküz; Cırcırma və qarınca; Güzgü və meymun; Qurd və durna; Donuz palıd altında.

1960

723. Krilov, İ. Cırcırma və qarınca: [təmsil] /İvan Krilov; tərc. ed. Abdulla Şaiq, A. Səhhət; red. N. Həsənzadə.- Bakı: Uşaqgənənəşr, 1960.- 16 s.

Kitabın içindəkilər: Cırcırma və qarınca; Meymun və gözlük; Qarğa və gözlük; Tülkü və üzüm.

1962

724. Nizami, G. Sehrli üzük /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq; rəss. M. Vlasov; red. İ. Tapdıq.- Bakı: Uşaqgənənəşr, 1962.- 15 s.

1964

725. Nizami, G. İsgəndərnamə. Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: AzSSR EA, 1964.- 426 s.

1971

726. Nizami, G. Sehrli üzük /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. Y. Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1971.- 15 s., şək.

727. Krilov, İ. Sazandalar /İvan Krilov; tərc. ed.: Abdulla Şaiq, Abbas Səhhət; red. İ. Tapdıq.- Bakı: Gənclik, 1971.- 30 s.

Abdulla Şaiqin tərcümələri: Yarpaqlar və köklər; Eşşək və bülbül; Ayı və şir; Qurbağa və öküz; Cırcırma və qarınca; Güzgü və meymun; Qurd və durna; Donuz palıd altında.

1976

728. İllərin töhfəsi: [rus ədəbiyyatından tərcümələr] /tərc. ed. Abdulla Şaiq; tərt. ed. T. Xəlilova; red. Ə. Mirəhmədov.- Bakı: Gənclik, 1976.- 184 s.

Kitabın içindəkilər: *Abdulla Şaiqin tərcümələri. Şeir:* Krilov İ. A. Yarpaqlar və köklər; Çalğı; Ququ və xoruz; Qurd və pişik; Çibin və arı; Hörümçək və arı; Qarğa və tülkü; Qurbağa və öküz; Qurd və quzu; Meymunlar; Eşşək; Meymun və gözlük; Qartal və toyuqlar; Qurd it damında; Cırcırma və qarınca; Yalançı; Durna balığı və pişik; Kəndli və muzdur; Arabalar; Eşşək və bülbül; Aşçı və pişik; Aslan və ağcaqanad; Kəndli və tülkü; Qartal və hörümçək; Qartal və köstəbək; Qrişkanın xalası; Marağ edən; Demyanın şorbası; Meymun və güzgü; İki çələng; Donuz palıd altında; Tülkü və üzüm; Qurd və durna; Qazlar. *Puşkin A.S.* Qış yolu; Dayəmə; Qış gecəsi; Dustaq. *Lermontov M.Y.* Qaçaq; Yelkən. *Nekrasov N.A.* Biçilməmiş əkin; Şaxta; İşdən sonra; Şair və vətəndaş. *Cukovski K.İ.* Pinti olma. *Barto A.L.* Pinti qız. *Nəsr:* Çexov A.P. Dənizçi; *Qorki M.* Şahin nəğməsi. *Dramaturgiya:* İqtibas və bənzətmələr; Kimdir haqlı?; Danışan kukla; İntiqamçı xoruz; *Marqas C.J.* On iki ay.

729. Krilov, İ. Cırcırma və qarışqa: [kiçikyaşlı məktəblilər üçün təmsil] /İvan Krilov; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. C. Məmmədova.- Bakı: Gənclik, 1976.- 13 s.

1982

730. Nizami, G. İsgəndərnamə, Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Yazıçı, 1982.- 689 s.

1989

731.Nizami, G. İsgəndərin Bərdəyə gəlməsi və Nüşabə ilə görüşməsi /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq; rəss. A.Hacıyev; red. M.Namaz.- Bakı: Gənclik, 1989.- 31 s.

2004

732.Nizami, G. İsgəndənamə. Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Lider, 2004.- 432 s.

733.Nizami, G. İsgəndənamə. Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu, 2004.- 436 s.

734.Nizami, G. İsgəndənamə. Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq.- Bakı: Çarşıoğlu, 2004.- 552 s.

2006

735.Krılov, İ. Təmsillər /İvan Krılov; tərc. ed.: Abdulla Şaiq M.Seyidzadə, H.Ziya; tərt. ed. T.İbrahimova.- Bakı: Şərq-Qərb, 2006.- 144 s.

Abdulla Şaiqin tərcümələri: Qartal və toyuqlar [S.13]; Qarğa və tülkü [S.14]; Meymunlar [S.19]; Eşşək [S.22]; Qurbağa və öküz [S.24]; Kəndli və muzdur [S.30]; Dovşan şikarda [S.33]; Meymun və gözlük [S.33]; Kəndli və tülkü [S.34]; Qazlar [S.36]; Qurt it damında [S.37]; Qartal və hörümcək [S.40]; Yarpaqlar və köklər [S.41]; Cırcırma və qarınca [S.42]; Durnabalığı və pişik [S.44]; Qartal və köstəbək [S.46]; Tirişkanın xalası [S.47]; Aşçı və pişik [S.47]; Arabalar [S.48]; Eşşək və bülbül [S.52]; Meymun və güzgü [S.58]; Aslan və ağcaqanad [S.66]; İki çəllək [S.71]; Tülkü və üzüm [S.72]; Hörümcək və arı [S.78]; Çibin və arı [S.78]; Donuz palıd altında [S.80]; Maraq edən [S.84]; Qurd və pişik [S.90]; Demyanın şorbası [S.110]; Qurd və durna [S.112]; Qurd və quzu [S.126]; Ayı və şir [S.135].

2008

736.Rumi, C. İbrət və müqabilə yaxud ümmətlər ixtilafı: [məsnəvi] /Cəlaləddin Rumi; tərc. ed. Abdulla Şaiq; red. T.Kə-

rimli; ərəb əlifbasından çevirəni A.Ramazanov; rəss: V.Bağirov; Abdulla Şaiqin Mənzil Muzeyi.- Bakı: İndiqo mətbəəsi, 2008.- 27 s.

Kitabın içindəkilər: İbrət və müqabiləqanlı müsadimlər yaxud ümmətlər ixtilafı: Musəvi padşahının nəsaralara zülmü; Vəzirin tədbiri; Padşahın vəzirin hiyləsinə əməli; Vəzirin tərsaları dəvət etməsi; Tərsaların vəzirin hiyləsinə firiftə olması; Əmirlərin firiftə olması; Vəzirin fitnəsi; Vəzirin xəlvət ixtiyar etməsi; Vəzirin əmirləri xəlvətə çağırması; Vəzirin özünü öldürməsi; Nəsaraların xəlifə tikməsi; İxtilaf və qanlı müsadimələr; Həzrəti-rəsulun vəziyyəti; İslamda ixtilaf; Qərəzi şəxsilər; Xarıclərin təzədən ittifaqı; Nəsaraların İslama ixtilaf salması; İslamın firiftə olması; Keçmişləri arzu; İbrət və nəsihət.

2011

737.Nizami, G. İsgəndənamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed.: Abdulla Şaiq, M.Rzaquluzadə.- Bakı: Adiloğlu, 2011.- 662 s.

Dövri mətbuatda, məcmuələrdə və kitablarda dərc edilmiş tərcümələri

1906

738.Rumi, C. İbrət və müqabilə yaxud ümmətlər ixtilafı: [məsnəvi] /Cəlaləddin Rumi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Dəbistan.- 1906.- № 8.- S.8-10; № 9.- S.9-11; № 10.- S.10-12; № 13.- S.13-14.

1910

739.Puşkin, A. Qış gecəsi: [şeir] /Aleksandr Puşkin; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Həqiqət.- 1910.- 5 fevral.

1912

740.Rumi, C. İbrət və müqabilə yaxud ümmətlər ixtilafı /Cəlaləddin Rumi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat məcmuəsi.- Bakı, 1912.- S.219-224.

1913

741.Krılov, İ. Bülbül və eşşək /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Məktəb.- 1913.- № 7.- S.103-104; № 3, 8.

742.Rumi, C. İbrət və müqabilə yaxud ümmətlər ixtilafı /Cəlaləddin Rumi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //İqbal.- 1913.- 13 oktyabr.

1915

743.Tolstoy, L. Üç oğul: hekayə /Lev Tolstoy; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Qurtuluş.- 1915.- 1 noyabr.

744.Hər yer qaranlıq: şeir /əcnəbi dildən tərc. ed. Abdulla Şaiq //Yeni İqbal.-1915.- 7 may.-S.2.

1934

745.Firdovsi, Ə. Qubad ilə Məzdəkinin dastanı və Qubadın Məzdəkin dinini qəbul etməsi /Ə.Firdovsi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //İqbal və mədəniyyət.- 1934.- № 8.- S.9-11.

746.Firdovsi, Ə. Qubad ilə Məzdəkinin dastanı və Qubadın Məzdəkin dinini qəbul etməsi /Ə.Firdovsi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Şəhnəmə. Seçilmiş dastanlar.- Bakı: Azərneşr, 1934.- S.269-282.

1937

747.Nizami, G. Bərdənin tərifli: şeir /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1937.- 18 may, №21.- S.3.

748.Nizami, G. İsgəndərnamə: Novruzun vəsfi /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1937.- № 50.- S.2.

749.Puşkin, A. Qış gecəsi: [şeir] /Aleksandr Puşkin; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Pioner.- 1937.- №2-3.- S.21.

1938

750.Nizami, G. Dara elçisinin İsgəndərin yanına gəlib ondan xərac istəməsi /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1938.- 28 yanvar.

751.Nizami, G. Daranın İsgəndərlə müharibəyə gəlməsi /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1938.- 12 fevral, №7.- S.2.

752.Nizami, G. Daranın öz sərkərdələri ilə məsləhəti /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1938.- 24 mart.

1939

753.Nizami, G. Bərdə padşahı Nüşabənin dastanı /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1939.- 20 sentyabr; 3 oktyabr.

754.Nizami, G. İsgəndərnamə: [poemadan bir parça] /N.Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1939.- №93.- S.3.

755.Nizami, G. Şərəfnamə: [poemadan bir parça] /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1939.- 16 sentyabr.

1940

756.Nizami, G. Şərəfnamə: [poemadan bir parça] /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Revolysiya və kultura.- 1940.- № 8.- S.28-40.

1944

757.Krılov, İ. Arı və cıbin; Bülbül və eşşək /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 25 oktyabr, № 24.- S.2.

758.Krılov, İ. Qurbağa və öküz /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kommunist.- 1944.-15 noyabr.

759.Krılov, İ. Qurd it damında /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 21 noyabr.

760.Krılov İ. Yarpaqlar və köklər /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Vətən uğrunda.- 1944.- № 6.- S.37; № 7-8.-S.39.

1947

761.Nizami, G. Sultan Səncər və qarı: [mənzum hekayə] /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Pioner.- 1947.- № 6.- S.5-6.

1945

762.Firdovsi, Ə. Soltan Mahmud: [həcv] /Ə.Firdovsi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //F.Qasımzadə. Ədəbiyyat müntəxəbatı. Orta məktəbin VIII sinfi üçün.- Bakı: Azərnaşr, 1945.- S.382-385.

1949

763.Nekrasov, N. Biçilməmiş əkin; İşdən sonra: [şeyrlər] /N.Nekrasov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //İnqilab və mədəniyyət.- 1949.- № 7.- S.148.

764.Puşkin, A. Dustaq: [şeyr] /Aleksandr Puşkin; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Pioner.- 1949.- № 6.- S.14.

1971

765.Nekrasov, N. Biçilməmiş əkin; İşdən sonra: [şeyrlər] /N.Nekrasov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Azərbaycan.- 1971.- № 12.- S.30-31.

766.Nekrasov, N. Şaxta: [şeyr] /N.Nekrasov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 9 oktyabr.- S.10.

1978

767.Krılov, İ. Eşşək və bülbül /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Babayev A., Nəbiyev B. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: V sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1978.- S.230-231.

1981

768.Krılov, İ. Balıq, ördək və xərçəng / İvan Krılov; Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Ana dili. I sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1981.- S.111.

1983

769.Krılov, İ. Balıq, ördək və xərçəng / İvan Krılov; Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Ana dili. I sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1983.- S.118.

1985

770.Krılov, İ. Qurd və quzu /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kazımov H., Şirvani Y. Ana dili. III sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1985.- S.20-21.

771.Krılov, İ. Kəndli və muzdur /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kazımov H., Şirvani Y. Ana dili. III sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1985.- S.187-188.

772.Nizami, G. İsgəndərnamə, Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Nizami Gəncəvi.- Bakı: Elm, 1985.- C.IV.- S.395-519.

1987

773.Krılov, İ. Balıq, ördək və xərçəng /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həmzəyev M. Ana dili. I sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1987.- S.118-119.

774.Krılov, İ. Balıq, ördək və xərcəng /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həməzəyev M. Ədəbiyyat. Oxu kitabı: II sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1987.- S.79.

775.Krılov, İ. Kəndli və muzdur /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kazımov H., Şirvani Y. Ana dili. III sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1987.- S.187-188

776.Krılov, İ. Qurd və quzu /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kazımov H., Şirvani Y. Ana dili. III sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1987.- S. 20-21.

777.Nizami, G. İsgəndərnamə. Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed.: Abdulla Şaiq, M.Rzaquluzadə //Seçilmiş əsərlər (Xaqani, Nizami, Füzuli, Məhsəti, Heyran xanım, Nətəvan) /Dünya uşaq ədəbiyyatı kitabxanası: 50 cildə /tərc. ed. Çingiz Əlioğlu.- Bakı: Gənclik, 1987.- C.31.- S.180-201.

1988

778.Krılov, İ. Cırcırma və qarınca /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq // Kərimov Y., Səfərov M. Oxu kitabı. III sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1988.- S.40.

779.Nizami, G. Sirlər xəzinəsi. Şərəfnamə /Nizami Gəncəvi; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Dünya ədəbiyyatı kitabxanası: 16 cildə. Lirika /tərc. ed.: X.Rza, Abdulla Şaiq.- Bakı: Yazıçı, 1988.- S.227-523.

1989

780.Krılov, İ. Qarğa və tülkü, Qurbağa və öküz, Qurd və quzu, Meymunlar, Meymun və gözlük, Qurd it damında, Cırcırma və qarınca, Durnabalığı və pişik, Kəndli və muzdur Arabalar, Eşşək və bülbül, Aşçı və pişik, Aslan və ağcaqanad, Yarpaqlar və köklər, Demyanın şorbası, Meymun və güzgü, Qənd və durna, Tülkü və üzüm, Donuz palıd altında /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Seçilmiş əsərlər: Təmsillər (İ.A.Krılov; A.S.Qriboyedov; N.A.Nekrasov; P.P.Bajov). Dünya uşaq

ədəbiyyatı kitabxanası: 50 cildə /tərc. ed. Çingiz Əlioğlu.- Bakı: Gənclik, 1989.- C.47.- S.8-21.

1990

781.Krılov, İ. Balıq, ördək və xərcəng /İvan Krılov; Abdulla Şaiq //Kərimov Y., Həməzəyev M. Oxu kitabı. II sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1990.- S.79-80.

1994

782.Krılov, İ. Cırcırma və qarışqa; Balıq, ququ və xərcəng /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. II sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1994.- S.26

783.Krılov, İ. Kəndli və muzdur; Qurd və quzu /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu kitabı. IV sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1994.- S.113; 140.

1997

784.Krılov, İ. Cırcırma və qarışqa /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kərimov Y. Oxu kitabı. III sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1997.- S.26.

1998

785.Krılov, İ. Qurd və quzu; Kəndli və muzdur /Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu kitabı. IV sinif.- Bakı: Maarif, 1998.- S.128, 158.

2008

786.Krılov, İ. Qurd və quzu; Kəndli və muzdur /İvan Krılov; tərc. ed. Abdulla Şaiq //Kazımov N. Oxu kitabı: IV sinif.- Bakı: Xəzər nəşriyyatı, 2008.- S.85-86, 104.

TƏRTİB ETDİYİ, REDAKTORU OLDUĞU VƏ RƏY VERDİYİ KİTABLAR

1908

787.İkinci il: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Qeyrət mətbəəsi, 1908.- 90 s.

1909

788.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- II çapı.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1909.- 114 s.

1910

789.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə; və b.- III çapı.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1910.- 112 s.

1911

790.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə; S.Əbdürrəhmanzadə və b.- IV çapı.- Bakı: Orucov qardaşlarının elektrik mətbəəsi, 1911.- 112 s. şəkilli.

1912

791.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq,

M.Mahmudbəyzadə və b.- V çapı.- Bakı: Kaspi mətbəəsi, 1912.- 114 s.

1914

792.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- VI çapı.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1914.- 114 s.

1915

793.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- VII çapı.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1915.- 114 s.

1916

794.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- VIII çapı.- Bakı: Məktəb mətbəəsi, 1916.- 112 s.

1917

795.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- IX çapı.- Bakı: Turan mətbəəsi, 1917.- 96 s.

1918

796.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş

ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq.- Bakı: Orucov qardaşları mətbəəsi, 1918.- 59 s.

1919

797.Ədəbiyyat dərsləri: [dərslük] /Abdulla Şaiq; H.Cavid.- Bakı: Hökumət mətbəəsi, 1919.- 134 s.

1921

798.İkinci il: Əlifba təlimindən sonra oxunan birinci kitab. Bakıda məktəblər nazirinin təhti-sədarətində vəqə olunmuş ictimada tədris üçün qəbul olunubdur: [dərslük] /Abdulla Şaiq.- Bakı: Birinci Hökumət mətbəəsi, 1921.- 61 s.

1924

799.İkinci il: [dərslük] /Abdulla Şaiq; M.Mahmudbəyzadə və b.- Bakı: Azərnəşr, 1924.- 62 s.

1926

800.Türk dili və ədəbiyyatı proqramı: [İki dərəcəli məktəblərin proqramına əlavə] /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı; M.Mustafazadə.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 27 s.

801.Türk dili və ədəbiyyatı proqramı: [Ərəb əlifbası ilə, İki dərəcəli məktəblər və pedaqoji texnikumlar üçün] /H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Şaiq; A.Musaxanlı; V.Mustafazadə.- Bakı: Azərnəşr, 1926.- 29 s.

1927

802.Dördüncü il: Zəhmət məktəbləri üçün tədris və pedaqoji kitab /Abdulla Şaiq; Bünyadov; Şamilov; Veysəlov.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- 158 s.

803.Ədəbiyyat dərsləri /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- Kitab II.- 279 s. Latın əlifbasında.

804.Ədəbiyyat dərsləri /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- Kitab I.- 231 s. Ərəb əlifbasında.

805.Ədəbiyyat dərsləri: altıncı il /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- Kitab I.- 184 s. Latın əlifbasında.

806.Ədəbiyyat dərsləri: Yeddinci tədris ili /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1927.- Kitab II.- 364 s. Ərəb əlifbasında.

1928

807.Ədəbiyyat dərsləri: Altıncı il üçün /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1928.- Kitab I.- 266 s. Latın əlifbasında.

808.Ədəbiyyat dərsləri: Yeddinci il /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- İkinci nəşr.- Bakı: Azərnəşr, 1928.- Kitab II.- 336 s. Ərəb əlifbasında.

809.Ədəbiyyatdan iş kitabı /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; A.Musaxanlı; C.Əfəndizadə.- Bakı: Azərnəşr, 1928.- Hissə I.- 294 s.

1929

810.Dördüncü il: Dövlət Elmi Şura tərəfindən bir dərəcəli məktəblilərin dördüncü qrupunda oxumaq üçün təsvib və təsdiq edilmişdir /Abdulla Şaiq, Şamilov; Mustafazadə.- III təbi.- Bakı: Azərnəşr, 1929.- 127 s. Əski latın əlifbasında.

811.Ədəbiyyat dərsləri: Altıncı il /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1929.- Kitab I.- 255 s. Latın əlifbasında.

812.Ədəbiyyat dərsləri: Yeddinci il /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı; red. Sami Kamal.- Bakı: Azərnəşr, 1929.- Kitab II.- 300 s. Latın əlifbasında.

1930

813.Dördüncü il /Abdulla Şaiq, Mustafazadə, Ə.Qasımzadə.- IV təbi.- Bakı: Azərnəşr, 1930.- 176 s. Əski latın əlifbasında.

814.Ədəbiyyat dərsləri: Altıncı il: Əmək məktəbləri üçün dərslük və tədris kitabı /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- Bakı: Azərnəşr, 1930.- Kitab I.- 295 s. Latın əlifbasında.

815.Ədəbiyyat dərsləri: Əmək məktəbləri üçün dərslük və tədris kitabı /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- II nəşri.- Bakı: Azərnəşr, 1930.- Kitab IV.- 346 s. Latın əlifbasında.

1934

816.Ədəbiyyat dərsləri /Abdulla Şaiq; H.Zeynallı; İ.Hikmət; A.Musaxanlı.- III nəşri.- Bakı: Azərnəşr, 1934.- 252 s.

1935

817.Əlizadə, H. Gülbala /Hümmət Əlizadə; red. Abdulla Şaiq; rəss. Ə.Hacızadə.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 41s.

818.İlin, M. Avtomobil yeriməyi necə öyrəndi /M.İlin; red. A.Şaiq; rəsmlər və qabıq. V.Tabi; çevirəni M.Kamil.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 23 s.

819.Jitkov, B.S. Fil /Boris Stepanoviç Jitkov; red. Abdulla Şaiq; çevirəni Z.Abdullayev.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 18 s.

820.Müşfiq, M. Kəndli və ilan: [mənzum nağıl, ortayaşlı çocuqlar üçün] /Mikayıl Müşfiq; red. Abdulla Şaiq; rəss. M.Şirinov.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 18 s.

821.Müşfiq, M. Qaya: poema: [böyük və ortayaşlı uşaqlar üçün] /Mikayıl Müşfiq; red. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 29 s.

822.Seyidzadə, M. Cocuq şeirləri /Mehdi Seyidzadə; red. Abdulla Şaiq; rəss. Z.Vidovinoq.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 15 s.

823.Turgenev, İ. Mumu /İvan Sergeyeviç Turgenev; red. Abdulla Şaiq; mütərcimi A.Əfəndiyev.- Bakı: Azərnəşr, 1935.- 53 s.

1936

824.Barto, A.L. Tərs uşaq /Aqniya Lvovna Barto; red. Abdulla Şaiq; tərc. ed. M.Seyidzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- 24 s.

825.Əlizadə, H. Qanbay /Hümmət Əlizadə; red. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- 29 s.

826.Əsgəraliyev, Ü. Acı xatirələr /Ümid Əsgəraliyev; red.: Abdulla Şaiq, M.Seyidzadə; rəss. Q.Xalıqov.- Bakı: Azərnəşr, 1936.- 29 s.

1937

827.Seyidzadə, M. Kim güclüdür /M.Seyidzadə; red. Abdulla Şaiq; şək. G.Vdovenok.- Bakı: Azərnəşr, 1937.- 26 s.

1938

828.Əlizadə, H. Paraça: Xalq nağıllarından alınmışdır /Hümmət Əlizadə; red. Abdulla Şaiq; rəss. Ə.Hacıyev.- Bakı: Uşaqgəncəşr, 1938.- 42 s.

1944

829.Səhhət, A. Şeirlər /Abbas Səhhət; rəss. Ə.Hacıyev; red. Abdulla Şaiq.- Bakı: Uşaqgəncəşr, 1944.- 27 s.

1946

830.Qarabağlı, Ə. Ana dili: İbtidai məktəbin II sinfi üçün /Ə.Qarabağlı; red. Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərnəşr, 1946.- 320 s.

2010

831.Ədəbiyyat dərsləri (1919-cu il nəşrinin transfonoliterasiya olunmuş variantı) /Hüseyn Cavid, Abdulla Şaiq; transliterasiya, ön söz, lüğət: Gülbəniz Babaxanlı; red.: Gülşən Əliyeva, Teymur Kərimli; AMEA, Hüseyn Cavidin Ev-muzeyi.- Bakı: Çarşıoğlu, 2010.- 208 s.

II HİSSƏ HAQQINDA

Kitablar

1923

832. Abdulla Şaiq Talıbzadə: Pedaqoji və ədəbi fəaliyyətinin 20 illik yubileyi münasibətilə Azərbaycan Ali Pedaqoji İnstitutu nəzdində ikinci dərəcəli nümunə məktəbinin təşəbbüsü ilə tərtib edilmiş “Şaiq gecəsi”ndən bir xatirə.- Bakı: Birinci hökumət mətbəəsi, 1923.- 45 s.

Kitabın içindəkilər: Talıbzadə, K. Ön söz; Quliyev M. Sevgili mürəbbimiz Şaiq Talıbzadənin 20 illik əməyinə qarşı!; Abdulla Şaiq; Yeni ay doğarkən...; Salehov S. Talıbzadə Abdulla Şaiq; Şaiqin əsərləri. *Düşüncələr:* Musaxanlı A. Şaiq, şair və müəllim; Şaiq və çocuqluq; Vəli Hacı oğlu (V...imzası ilə) Şaiq vəzifəşünas. *Duyğular:* Hikmət İ. Şaiq; Fikrət X. Müəllim Şaiq; Cavid, Şaiq kimdir?; Əfəndizadə Q. Əgər Şaiq olmasaydı...; Sadiq H. Abdulla Şaiq; Əfəndizadə Ş. Möhtərəm müəllim; Vəli Hacı oğlu (V... imzası ilə) Şaiqi ziyarət edərkən; Seyidzadə B. Məktəbmi, gülşənmi?; Musaxanlı A. Hörmətli Şaiqə; Müəllim; Nəcdət A. Şaiq əfəndiyə; Suad M. Şaiqə; Nəcdət H. İthaf. *Təbriklər:* Şahbazi T. İyirmi il; Rzabəyli F. Hörmətli Şaiq!; Hörmət və alqış sənə ey sevimli müəllim Şaiq əfəndi!; Ünas Ali Pedaqoji İnstitutu tələbələri namına Şirin Xanım; Ali Pedaqoji İnstitutun tələbələri; Darülmüəllimin; Şaiqi təbrik. Əmələ fakültəsi tələbələri; Orxanbəyli M. Həqiqi millət xadimi-maarif xadimidir; Rəqib Ə. Dəyərli arkadaşım Şaiq!; Mirzəzadə A. Şaiq gecəsindən məqsəd; Etiraz. Hörmətli yazıçılar; İzhari-təşəkkür. Heyyət.

1956

833. Əfəndiyeva, Ş. Abdulla Şaiq Talıbzadə: [yaddaş] /Şükufə Əfəndiyeva, M.Meylman; red. Ə.Xələfov, N.Pereqonets.- Bakı: M.F. Axundov adına Azərbaycan Respublika Kitabxanası, 1956.- 9 s. (Anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə).

834. Mirəhmədov, Ə. Abdulla Şaiq /Əziz Mirəhmədov.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1956.- 140 s.

Kitabın içindəkilər: Kürün sahilində; İlk qələm təcrübələri; Cavan müəllim; Etiraz və şikayət; Üç dost, üç şair; Məktub yetişmədi. Əsrimizin qəhrəmanları. Köç; Uşaqların sevimlisi; Şaiq və mütərcim; Fərəhli illər; Balaca dostlar üçün yeni əsərlər; Araz romanı; Acı və şirin xatirələr.

835. Zamanov, A. Abdulla Şaiq: [oxunmuş mühazirənin stenoqramı] /Abbas Zamanov; red. Yusif Şirvan.- Bakı: Azərb. SSR Siyasi və Elmi bilikləri yayan Cəmiyyətin nəşri, 1956.- 22 s.

1961

836. Kərimov, İ. Abdulla Şaiq və teatr 80 /İnqilab Kərimov; red. Ə.Hüseynov.- Bakı: Azərb. Teatr Cəmiyyəti, 1961.- 52 s. şək.

1962

837. İsmayılov, Y. Abdulla Şaiqin həyatı və bədii yaradıcılığı /Yaqub İsmayılov; red. M.Cəfər.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1962.- 210 s.

Kitabın içindəkilər: Bir necə söz. Həyatı; Şeiri; Nəsr; Dramaturgiyası; Uşaqlar və gənclər üçün əsərləri.

1981

838. Talıbzadə, K. Şaiqanə yad et: Xatirələr, məqalələr, bədii əsərlər /Kamal Talıbzadə; red. Ç.Əlioğlu.- Bakı: Gənclik, 1981.- 232 s., şək.

Kitabın içindəkilər: Xatirələr: Atababa Musaxanlı. Şaiq – şair və müəllim; Seyid Hüseyn. Abdulla Şaiq; Vəli Hacıoğlu.

Şaiq – vəzifəşünas; Saleh Salayev. Talibzadə Abdulla Şaiq; Mehdi Hüseyn. Böyük həyat; Məmməd Arif. Hörmətli Şaiq müəllim; Süleyman Rüstəm. Böyük məhəbbət sahibi; Camo Cəbrayılbəyli. Görkəmli maarif xadimi; Məmməd Cəfər. Bir həftənin xatirəsi; Hüseyn Abbaszadə. Ömrünün axırına kimi; Kamal Talibzadə. Həmişə yanımda olan insan; Həmid Araslı. Şaiqi unutmaq olarmı?; Adil Əfəndiyev. Unudulmaz müəllim; Mirvarid Dilbazi. İllər ötür, Şaiq gəncləşir...; Əfrasiyab Bədəlbəyli. Gözəl insan; Azad Əfəndizadə. Cəmiyyət üçün çalışan insan; Yaqut Dilbazi. Hamımızın qəlbindədir; Mirmehdi Seyidzadə. Böyük ədib, yorulmaz maarif xadimi; Ələviyyə Babayeva. Ən böyük istedadınandırımaqdır. *Duyğular:* Abdulla Sur, Firidun bəy Köçərli, Cabbar Məmmədzadə, Mustafa Quliyev, Mikayıl Rzaquluzadə, Hüseyn Cavid, Qafur Əfəndizadə, Şəfiqə Əfəndizadə, Əli Rafiq, Tağı Şahbazi, Fətullah Rzabəyli, Aslan Mirzəzadə, Mirzə İbrahimov, Cəfər Xəndan, Səməd Vurğun, Əlyar Qarabağlı, Əli Sultanlı, Süleyman Rüstəm, Mir Cəlal. *Bədi əsərlər:* Adil Nəcdət (Əfəndiyev). Şaiq əfəndiyə; Məmməd Suad. Şaiqə!; Bədrəddin Seyidzadə. Məktəbmi, gülşənmi?; Hüseyn Nəcdət. İthaf; Səməd Vurğun. Cəmiyyət yolçusu; Süleyman Rüstəm. Müəllimim Şaiqə; Mirmehdi Seyidzadə; Sevimli Şaiqə; Mirvarid Dilbazi. Bir dağ kimi; Hüseyn Arif. Ağ saçlı sənətkar; Hüseyn Abbaszadə. Abdulla Şaiqə; Abbasəli Sarovlu. Ürək oldu; Bəxtiyar Vahabzadə. Həmişə yaz olar; Tofiq Bayram. Unudulmaz görüş; Gülhüseyn Hüseynoğlu. Abdulla Şaiqin xatirəsinə. *Məqalələr:* Mirzə İbrahimov. Qocaman ədib və ictimai xadim; Məmməd Arif. Şaiq müəllim; Mikayıl Rzaquluzadə. Balacaların böyük məhəbbəti; İllər, nəsillər, əsrlər; Abbas Zamanov. Şərəfli yaradıcılıq yolu; İlyas Əfəndiyev. Unudulmaz yazıçı, böyük humanist; Əziz Mirəhmədov. Abdulla Şaiqin molla nəsrəddinçilərlə ideya - yaradıcılıq əlaqəsi; Kamran Məmmədov. Nəcib müəllim, humanist sənətkar; Yaşar Qarayev. Şaiq məktəbi; Yaqub İsmayılov. Uşaqların və gənclərin sevimli yazıçısı; Vaqif Arzumanov. İki sənətkar - iki müəllim; Alməmməd Alməmmədov. Abdulla Şaiq və Gürcüstan;

Yusif Seyidov. Abdulla Şaiq – dilçi; Bəkir Nəbiyev. Altmış il xalqın xidmətində; Vəli Nəbiyev. Ünvana çatmayan məktub. Qeydlər.

1982

839.Xəlilova, T. Abdulla Şaiqin tərcümə yaradıcılığı: Rus ədəbiyyatından tərcümələr timsalında /Tamilla Xəlilova; red. A.Hüseynov.- Bakı: Yazıçı, 1982.- 180 s.

Kitabın içindəkilər: Abdulla Şaiqin ideya-yaradıcılıq inkişafında rus ədəbiyyatının rolu; Abdulla Şaiqin rus ədəbiyyatından tərcümə, iqtibas və təbdillər; Abdulla Şaiqin pedaqoji fəaliyyətində rus ədəbiyyatının rolu və mövqeyi. Nəticə.

1983

840.Ağamirov, M. Abdulla Şaiqin dünyagörüşü /Midhət Ağamirov; red. Y.Qarayev.- Bakı: Maarif, 1983.- 244 s., şək.

Kitabın içindəkilər: Fəlsəfə aləmi; Sınıflar və sinfi mübarizə məsələləri; İnkilablar və dövlət; Milli məsələ və milli-müstəmləkə məsələsi, müharibə və sülh; Beynəmlilçilik və vətənpərvərlik; Etika və tərbiyə, qadın azadlığı məsələləri; Pedaqoji görüşləri; Estetik və ədəbi görüşləri; Estetik problemlər; Ədəbi görüşləri; Xülasə.

841.Məmmədov, Ə. Abdulla Şaiq /Əflatun Məmmədov; red. K.Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1983.- 212 s.

Kitabın içindəkilər: Tiflis: Axund əmi; Abdulla; Uşaqlıq... Uşaqlıq...; Qaranlıqla üz-üzə; Qonşular; Ailə ziddiyyətləri; *Xorasanda:* Yusif Ziya məktəbi; Ata həsrəti; Farssan ya azərbaycanlı?; Qafqazlı alimin oğlu; *İlk sınaq, ilk məhəbbət;* Ayrılıq; Ana dili müəllimi; Ata borcu; Ahu baxışlı qız; Axtarış; Dönüş; *Dostlar arasında:* Dostlar; Ayrılan yollar; Yad et; *İnkilab və irtica:* Hamımız bir günəşin zərrəsiyik; Nişanlı qız və Molla Nəsrəddin; Həyat və idilliyə; *Sədaqət:* Bədbəxt ailə; Bala şair; Mən, sən-ikimiz də bir canıq; *Vətəndaş – müəllim:* Gözəl bahar; Əsrimizin qəhrəmanları; Qeyrətli qoca; Adlı və adsız qəhrəmanlar; Gülzar;

Müəllim qayğısı, tələbə təşəkkürü; *Ağır günlər*: Simruq quşu; Dəyərli bir xatirə; İdeal və insanlıq; Təbəddülat; Həyat sevməkdir; *Təzə həyat*: Arzullar, əməllər; Göz yaşı içində sevinc; Əgər Şaiq olmasaydı; İllər ötdükcə; Görüşlər, əlaqələr; Alim ədəbiyyatşünas; *Zirvə*: Solmaz və Sönməz; Xasay; Səmimiyyət yolçusu; Araz; Qoçpolad və Eloğlu; Moskva görüşləri; *Böyük Vətən müharibəsi illərində*: Vətən; Zəfər müjdəsi; *Şöhrət çələngi*: Deputat; Nizami; Qaraca qız; Qoşqar; *Ağsaqqal*: Xatirələr; Yubiley; Şaiq baba; Ömrün sonu; Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığına dair əsas tarixlər; Qısa ədəbiyyat: Abdulla Şaiqin əsas nəşrləri; Abdulla Şaiq haqqında əsas mənbələr; əsas arxiv materilləri.

1985

842. Abdulla Şaiq (1881-1959): bibliografiya /tərt. ed.: M.Həsənov, N.Teymurova; SSR EA Mərkəzi Elmi Kitabxanası.- Bakı: Elm, 1985.- 172 s. Azərbaycan elm və mədəniyyət xadimləri.

1992

843. Tarverdiyeva, K. Məslək dostları /Kövsər Tarverdiyeva.- Bakı: Azərənəşr, 1992.- 80 s.

Kitabda maraqlı arxiv materialları əsasında Azərbaycanın görkəmli mədəniyyət xadimi Abdulla Şaiq Talıbzadə ilə həyat və fəaliyyəti hələ çox az öyrənilmiş pedaqoq və alim Cabbar Məmmədşad arasında əməkdaşlıqdan bəhs olunur.

1999

844. Eminatliyev, E. Azərbaycan milli memuar ədəbiyyatı: Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” memuarı əsasında /Eyvaz Eminatliyev; elmi red və ilk söz müəl. Kamran Əliyev.- Bakı: Yurd, 1999.- 132 s.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; I fəsil: Memuar janrı və Azərbaycan ədəbiyyatında onun tənqidi məsələləri; II fəsil: Abdulla

Şaiqin xatirələrində sənətkar şəxsiyyəti və sənətkar bioqrafiyasının təqdimi; III fəsil: “Xatirələrim” də Abdulla Şaiqin ədəbi tənqidi görüşləri və əsərin ideya-bədii xüsusiyyətləri; Nəticə.

845. Maqsudoğlu, B. Abdulla Şaiqin bədii nəsr /Baba Maqsudoğlu; rəy. K.Talıbzadə; elmi red. Əflatun Saraclı.- Bakı: Yurd, 1999.- 110 s.- portr.

Kitabın içindəkilər: Bir iki söz; Abdulla Şaiqin hekayələri; Yeni tipli povest və romanlar; Son söz.

2001

846. Abdulla Şaiq Talıbzadə: Pedaqoji və ədəbi fəaliyyətinin iyirmi illiyi münasibətilə Azərbaycan Ali Pedaqoji İnstitutu nəzdində iki dərəcəli “Şaiq Nümunə Məktəbi”nin təşəbbüsü ilə tərtib edilmiş “Şaiq gecəsi”ndən bir xatirə /AMEA, Dədə Qorqud ad. Folklor Elmi-Mədəni Mərkəzi; ərəb əlifbasından tərc. ed. Minoxanım Əsədli; red. K.Talıbzadə.- Bakı: Ağrıdağ, 2001.- 68 s. Əlavə I v. portr.

Kitabın içindəkilər: Kamal Talıbzadə: Ön söz; Mustafa Quliyev. Sevgili mürəbbimiz Şaiq Talıbzadənin 20 illik əməyinə qarşı; Abdulla Şaiq; Yeni ay doğarkən (Türk bikələri qiyafəsində alicənab bir qadın oğlu Yavuz-Ayı göstərəkən); Saleh Salayev. Talıbzadə Abdulla Şaiq; Şaiqin əsərləri. *Düşüncələr*: Atababa Musaxanlı. Şaiq – şair və müəllim; Şair və çocuqluq; Şaiq vəzifəşünas. *Duyğular*: İsmayıl Hikmət. Şaiq...; Xəlil Fikrət. Müəllim Şaiq; Cavid. Şaiq kimdir; Qafur Əfəndizadə. Əgər Şaiq olmasaydı...; Hüseyn Sadiq. Abdulla Şaiq; Şəfiqə Əfəndizadə. Möhtərəm müəllim; Vəli Hacı oğlu. Şaiqi ziyarət edərkən...; Seyidzadə Bədri. Məktəbmi! Gülşənmi!; Atababa Musaxanlı. Hörmətli Şaiqə; Müəllim; Adil Nəcədat. Şaiq Əfəndiyə; Məhəmməd Səad. Şaiqə; Hüseyn Nəcədat. İthaf. *Təbriklər*: Tağı Şahbazi. İyirmi il; Fətullah Rzabəyli. Hörmətli Şaiq!; Hörmət və alqış sana, ey sevgili müəllim Şaiq, əfəndi!; Ünas Ali Pedaqoji İnstitutu tələbələri namına Şirin Xanım; Ali Pedaqoji İnstitutunun

tələbələr; Darülmüəllimin; Əməl fakültəsi tələbələr; Şaiqi təbrik; Doktor: M.Orxanbəyli. Həqiqi millət xadimi-maarif xadimidir; Əli Raqib. Dəyərli arkadaşım Şaiq!; Arslan Mirzəzadə. Şaiq gecəsindən məqsəd; Etiraz; İzhari –Təşəkkür. Sözlük.

847.Kataloq: Cəfər Cabbarlı (1899-1934); Abdulla Şaiq (1881-1959); xatirə fondları. /AMEA, Nizami ad. Azərb. Ədəbiyyat Muzeyi; tərt. F.M.Axundova, Ş.C.İsmayılova, S.F. Bün-yadzadə; elmi red. İ.İsrafilov.- Bakı: Mars-Print, 2001.- 144 s. Azərbaycan elm və mədəniyyət xadimləri.

Kataloqda hər iki ədibin muzeydə mühafizə edilən unikal dəyəri olan əlyazmaları, müxtəlif sənədləri, yazışmaları, məktubları, xatirə əşyaları, əsərləri əsasında hazırlanmış tamaşalardan afişa və proqramlar, orijinal fotolar öz əksini tapmışdır.

848.Mədəniyyət dünyası: Elmi məqalələr toplusu. Abdulla Şaiqin 120 illiyinə həsr edilir /tərt. ed. M.Süleymanlı.- Bakı: Xaqan nəş., 2001.- bur. 2.- 111 s.

Kitabın içindəkilər: Türk böyüklərinin istiqlal düşüncələrindən örnəklər: Ziya Gökalp. Məfkurə; Ənvər Paşa; Mustafa Kamal Atatürkün gəncliyə xitabı; Məhəmməd Əmin Rəsulzadə; İstiqlal məfkurəsi. *Mühacirət ədəbiyyatında Abdulla Şaiqlə bağlı deyimlərdən seçmələr:* Məhəmməd Əmin Rəsulzadə; Mirzə Bala Məmmədzadə; Əhməd Cəfəroğlu; Əbdül Vəhab Yurdsevər; Zəki Vəlidi Toğan; Əbdül Vəhab Yurdsevər; Abdulla Şaiq vəfat etdi; Əzizə Cəfərzadə: Şaiq Əfəndi. *Abdulla Şaiq Yaradıcılığından nümunələr:* Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz; İntizar qarşısında; Vətənin yanıq səsi; Türk ədəmi-mərkəziyyət firqəsi “Müsavat”a ithaf; Marş; Arazdan Turana; Milliləşdirmək məsələsinə aid; Xalq düşməninə; Kəmirik. *11 may 2001-ci ildə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində Abdulla Şaiqin anadan olmasının 120 illiyi münasibətilə keçirilən elmi-ədəbi məclisdə söylənilən çıxışların mətnləri:* Kamal Talıbzadə: Axund Yusif Talıbzadə; Nizamədin Şəmsizadə. İstiqlalçı romantik; Minəxanim Əsədli. Abdulla Şaiqin Azərbaycan mədəniyyət tarixində yeri; Mübariz Süleymanlı. Abdulla Şaiqin türkçülüüyü; Böyükağa Kazımov. Azərbaycanın ilk bədii uşaq filmi; Baba Baba-

zadə. Abdulla Şaiqin romantik qəhrəmanları; Baba Babazadə. Romantik ədəbiyyatda xarakter məsələsi; İradə Məmmədbəyova. Nəsillərin estafeti-Abdulla Şaiq irsi; İradə Rəhmanova. M.Rzaquluzadə. Abdulla Şaiq haqqında; Minəxanim Qubadova. Azərbaycan ədəbiyyatında ədəbi cərəyanlar; Fərhad Nuruyev. Pedaqoji fəaliyyətdə şəxsiyyət amili; Vüsalə Eyvazova. Abdulla Şaiqin yaradıcılığında folklor motivləri; Günay İsrafilova. Uşaqların yazıçısı; Bikə Nəsirova. Abdulla Şaiq hekayələrində Azərbaycan qadını obrazı; Kəmalə Ağayeva. Abdulla Şaiqin ilkin dövr yaradıcılığının tərbiyəvi mahiyyəti; Mir Anar Ağalarov. 120 yaşlı Şaiq babamız; Xəyalə Əhmədova. Uşaqların şairi - Abdulla Şaiq. Emil Abdullayev. Uşaq ədəbiyyatımızın inciləri; Cahangir Muradov. Folklor və ənənəyə bağlı yazıçı; Aygün İsmayılova. Yad etməni, şairanə yad et!; Nigar Əliyeva. İki müztərib, yaxud əzab və vicdan romanı haqqında; Səbinə Əliyeva Abdulla Şaiqin Molla Nəsrəddin və Füyuzata münasibətinə dair; Samirə Xudiyeva. Abdulla Şaiq və teatr; Fidan Əliyeva. Abdulla Şaiq və Gənc Tamaşaçılar Teatrı; Əfsanə Məmmədyarova. Uşaqlara bağlı yaradıcılıq örnəyi; Leyla Qarayeva. İnsanlığın dəyərli irsi.

2003

849.Əsədli, M. Abdulla Şaiq və teatr: 1910-1958 /Minəxanim Əsədli; elmi red. və ön söz. müə. K.Talıbzadə.- Bakı: Nurlan, 2003.- 154 s.

Kitabın içindəkilər: Giriş. XX əsrin əvvəllərində Bakı Teatr həyatı; Abdulla Şaiqin ilk dram əsərlərinin səhnə təcəssümü; Abdulla Şaiqin Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında ədəbi-pedaqoji iş üzrə fəaliyyəti və pyeslərinin səhnə təcəssümü; Abdulla Şaiqin “Nüşabə” dramının səhnə təcəssümü; Abdulla Şaiqin teatr-estetik görüşləri. Nəticə.

2004

850.Osmanlı, V. Abdulla Şaiq romantizmi /Vəli Osmanlı; elmi red. N.Cəfərov.- Bakı: Azərbaycan Un-ti, 2004.- 148 s.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; “Hürriyyət pərisi” romantik obrazlı Vətən duyğuları; Türklük ideyası; Qəlbin romantik qatları; Qəmin poeziyası; Təbiətə romantik münasibət; Doğma yurd; Onun təbiəti; Etnoqrafik naturalizmi; Romantizmin ideal aləmi; Təbiətlə yerli insanların xarakter uyğunluğu və buna romantik münasibət; Romantizim nəzəriyyəçisi.

2006

851.Hacıyeva, A. Abdulla Şaiqin ədəbi-tənqidi görüşləri: monoqrafiya /Arzu Hacıyeva; elmi red. və ön söz müə. K.Talıbzadə.- Bakı: Ziya, 2006.- 117 s.

2007

852.Həyatova, S. Abdulla Şaiq və folklor /S.Həyatova; elmi red. Ə.Saraclı.- Bakı: Nurlan, 2007.- 152 s.

Kitabın içindəkilər: Abdulla Şaiqin folklorşünaslıq görüşləri; Abdulla Şaiqin folklorlardan istifadə üsulları.

2009

853.Əhmədov, T. Abdulla Şaiq: [Kitab-albom] /T.Əhmədov; layih. rəhb. Ə.Qarayev; red. Ü.Talıbzadə.- Bakı: E.L. Nəşriyyat Poliqrafiya Şirkəti MMC, 2009.- 124 s.

2012

854.Əgər Şaiq olmasaydı: Məqalələr, məruzələr, xatirələr /Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi; tərt. ed.: Ülkər Talıbzadə, Arzu Hacıyeva; red. A.Bayramoğlu.- Bakı: Təhsil, 2012.- 248 s.

Kitabın içindəkilər: Talıbzadə K. Şaiq yaradıcılığına bir nəzər; Əhmədov T. Abdulla Şaiq Talıbzadə; Nəbiyev B. Fenomen sənətkar; Mirəhmədov Ə. Abdulla Şaiqin Molla Nəsrəddinçilərlə ideya-yaradıcılıq əlaqəsi; Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz...; Ali Erol. Buludlu fezanın üst katındakı şair; Osmanlı V. Abdulla Şaiqin romantizmi; Bayramoğlu A. Abdulla Şaiqin bədii nəsrinə

dair; Nəhmətova K. Abdulla Şaiqin hekayələri; Ünvana çatmayan məktub; Məmmədova D. Abdulla Şaiqin kiçik həcmli pyesləri və yıldıırım pyesinin variant fərqlərinə dair; Əsədova M. Abdulla Şaiq və teatr; Həmidov M. Abdulla Şaiq və Gənc Tamaşaçılar Teatrı; Hacıyeva A. Abdulla Şaiqin estetikasına dair; Həyatova S. Abdulla Şaiqin folklorşünaslıq görüşləri; Xalıqzadə F. Abdulla Şaiq və Azərbaycan musiqi folkloru; Kərimli T. Aktuallığını itirməmiş iqtibas. **Xatirələr:** İbrahimov M. Qocaman yazıçı və ictimai xadim; Arif M. Şaiq müəllim; Əfəndiyev İ. Unudulmaz yazıçı, böyük xadim; Məmmədov K. Nəcib müəllim, humanist sənətkar; Rzaquluzadə M. Balacaların böyük məhəbbəti; İsmayilov Y. Uşaqların və gənclərin sevimli yazıçısı; Vəliyev Ş. Böyük bir örnək.

Kitablarda və dərslıklərdə dərç edilən materiallar

1927

855.Zeynallı, H. Abdulla Şaiqin tərcümeyi-halı //Zeynallı H., Hikmət İ., Musaxanlı A. Ədəbiyyat dərsləri.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- Kitab I.- S.69. Ərəb əlifbasında.

856.Zeynallı, H. Abdulla Şaiqin tərcümeyi-halı //Zeynallı H., Hikmət İ., Musaxanlı A. Ədəbiyyat dərsləri: Altıncı il.- Bakı: Azərənəşr, 1927.- Kitab I.- S.55. Ərəb əlifbasında.

1928

857.Zeynallı, H. Abdulla Şaiqin tərcümeyi-halı //Zeynallı H., Hikmət İ., Musaxanlı A. Ədəbiyyat dərsləri: Altıncı il üçün.- Bakı: Azərənəşr, 1928.- Kitab I.- S.111-115. Latın əlifbasında.

1932

858.Mehdi, H. Əski yazıçılarımız haqqında: [Abdulla Şaiqin inqilabdan sonrakı əsərləri haqqında] /Hüseyn Mehdi //Ədəbi döyüşlər.- Bakı: Azərənəşr, 1932.- S.23-26.

1933

859.Qasımzadə, F. Abdulla Şaiq //Qasımzadə F., Qarabağlı Ə. Ədəbiyyat müntəxəbatı: İbtidai məktəbin IV sinfi üçün.- Bakı: Azərənəşr, 1933.- S.51.

1934

860.Abdulla Şaiq: [ensiklopedik məlumat] //Məmməd Arif. Ədəbiyyat müntəxəbatı. IV sinif.- Bakı: Azərənəşr, 1934.- S.13.

1935

861.Şahbazi, T. (Simurğ). Keçdiyim yol (tərcümeyi-halım əvəzinə): [müəllif məqalədə A.Şaiqdən də bəhs edir] //Şahbazi T. Əsərləri.- Bakı: Azərənəşr, 1935.- C.I.- S.25-37.

1936

862.Abdulla Şaiq: [ensiklopedik məlumat] //Məmməd Arif. Qiraət kitabı. İbtidai məktəbin IV sinfi üçün.- II nəşri.- Bakı: Azərənəşr, 1936.- S.71.

863.Abdullayev, A. Talıbzadə Abdulla Şaiq: [tərcümeyi-halı] /A.Abdullayev //Ədəbiyyat müntəxəbatı.- Bakı: Azərənəşr, 1936.- S.25.

864.İbrahimov, M. Müqəddimə /Mirzə İbrahimov //Abdulla Şaiq. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Azərənəşr, 1936.- C.I.- S.3-22.

865.Nazim, Ə. Abdulla Şaiq //Nazim Ə., Zeynallı H. Ədəbiyyat müntəxəbatı: Orta məktəbin IX sinfi üçün.- Bakı: Azərənəşr, 1936.- S.139-141.

1938

866.Abdullayev, A. Talıbzadə Abdulla Şaiq (1881) //Abdullayev A. Ədəbiyyat xrestomatiyası. Rus orta məktəbin X sinfi.- Bakı: Azərənəşr, 1938.- S.51.

1939

867.Xəndan, C. Abdulla Şaiqin bioqrafiyası: [Şeirləri, Nəsrri, Dramları, Uşaq əsərləri] /Cəfər Xəndan //Azərbaycan Ədəbiyyatı (XX əsr).- Bakı: Azərənəşr, 1939.- S.95-103.

1940

868.Rzaquluzadə, M. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı: [Abdulla Şaiqin əsərlərindən bəhs olunur] /Mikayıl Rzaquluzadə //Moskvada Azərbaycan ədəbiyyatı dekadası.- Bakı: Azərənəşr, 1940.- S.279-280.

1944

869.Abdulla Şaiq: [ensiklopedik məlumat] //Məmməd Arif. Qiraət kitabı. İbtidai məktəb. IV sinif.- IV nəşri.- Bakı: Azərənəşr, 1944.- S.77.

870.Arif, M. Abdulla Şaiq /Məmməd Arif //Müxtəsər Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.- Bakı: SSRİ EA Azərbaycan filialının nəşri, 1944.- C.II.- S.329-332.

871.Arif, M. Kırlov və Azərbaycan ədəbiyyatı /Məmməd Arif.- Bakı: Azərnəşr, 1944.- 47 s.

Kitabda Abdulla Şaiq tərcümələrindən bəhs olunur [S.38-41].

1946

872.Arif, M. Abdulla Şaiq (1881) //XX əsr ədəbiyyatı: (XX əsr və sovet dövrü): orta məktəbin X sinfi üçün /Məmməd Arif; Cəfər Xəndan; red. H.Səmədzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1946.- S.125-138.

873.Arif, M. Müqəddimə /Məmməd Arif //Şaiq A. Qoçpolad.- Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1946 .- S.3-4.

1948

874.Abdullayev, A. Talıbzadə Abdulla Şaiq (1881) //Abdullayev A. Ədəbiyyat xrestomatiyası.- Bakı: Azərnəşr, 1948.- S.50.

875.Araslı, H. Abdulla Şaiq Talıbzadə: [həyat və yaradıcılığı haqqında]; Maraqlı bir görüş: [Həmid Araslının Abdulla Şaiqlə görüşü haqqında] /Həmid Araslı //Ədəbiyyat: Yeddiillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərnəşr, 1948.- S.14-21.

876.Xəndan, C. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi: [orta məktəb üçün] /Cəfər Xəndan.- II nəşri.- Bakı: Azərnəşr, 1948.- 187 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin əsərlərinin təhlili verilmişdir [S.156].

1949

877.Sultanlı, Ə. Abdulla Şaiqin dramaturgiyası /Əli Sultanlı //Ədəbiyyat məcmuəsi.- Bakı: Azərb. SSR EA Nəşriyyatı, 1949.- C.V.- S.24-30.

1950

878.Araslı, H. Abdulla Şaiq Talıbzadə: [həyat və yaradıcılığı haqqında]; Maraqlı bir görüş: [Həmid Araslının A.Şaiqlə görüşü

haqqında] /Həmid Araslı //Ədəbiyyat: Yeddiillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərnəşr, 1950.- S.15-17.

879.Arif, M. İnciləbi keçmişimizin tərənnümü: [məqalədə A.Şaiqin “Araz” romanından da bəhs olunur] //Arif M., Xəndan C. Müasir ədəbiyyat: XX əsr və sovet dövrü. Orta məktəbin X sinfi üçün.- Bakı: Azərnəşr, 1950.- S.165-174.

880.Xəndan, C. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi: Orta məktəbin VIII-X sinifləri üçün /Cəfər Xəndan.- III çapı.- Bakı: Azərnəşr, 1950.- 223 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin “Köç” hekayəsindən bəhs olunur [S.192].

1951

881.Musayev, Q. Abdulla Şaiq Talıbzadə (1881): [həyat və yaradıcılığı haqqında] /Q.Musayev //Ədəbi qiraət: Yediillik və orta məktəbin V sinfi.- Bakı: Azərnəşr, 1951.- S.97-98.

1955

882.Hacıyev, C. Abdulla Şaiq (1881) //XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: [Ali məktəblər üçün dərslik] /Cəfər Hacıyev.- Bakı: ADU-nun nəşri, 1955.- S.363-384.

1956

883.Qasımsadə, Q. Azərbaycan ədəbiyyatında xalqlar dostluğu: Sovet dövrü /Qasım Qasımsadə; red. C.Xəndan.- Bakı: Azərb. SSR EA Nəşriyyatı, 1956.- 268 s.

“Tarixi mübarizələrin bədii təsviri” adlı məqalədə Abdulla Şaiqin “intiharmı-yaşamaqı” və “Araz” romanından bəhs olunur. [S.48-49; 53-54].

884.Qasımsadə, F. Abdulla Şaiq /F.Qasımsadə //XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: Ali məktəblər üçün dərslik.- Bakı: ADU nəşriyyatı, 1956.- S.310.

1957

885.Sultanlı, Ə. Abdulla Şaiq (1881) /Əli Sultanlı //Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: Sovet dövrü.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1957.- C.III.- S.404-417.

886.Zamanov, A. Abdulla Şaiq: [müqəddimə] /Abbas Zamanov //Şaiq A. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Azərnəşr, 1957.- C.I.- S.3-20.

1958

887.Abdullayev, A. Azərbaycan dilinin tədrisi tarixinə dair /Ağaməmməd Abdullayev.- Bakı: Azərnəşr, 1958 .- 203 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin 1912-ci ildə nəşr olunmuş əsərlərindən bəhs olunur [S.178].

888.Arif, M. Kırlov və Azərbaycan ədəbiyyatı: [Abdulla Şaiqin tərcümələri haqqında] //Arif M. Ədəbi tənqidi məqalələr.- Bakı: Azərnəşr, 1958.- S.427-431.

889.Xəndan, C. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi: Orta məktəbin VIII-X sinifləri üçün /Cəfər Xəndan.- V çapı.- Bakı: Azərnəşr, 1958.- 283 s.

Kitabda A.Şaiqin əsərləri təhlil olunmuşdur [S.148, 178.]

890.Mirəhmədov, Ə. Abdulla Şaiq /Əziz Mirəhmədov //Azərbaycan Sovet yazıçıları: Ədəbi portretlər /red. Q.Musayev.- Bakı: Azərnəşr, 1958.- S.44-52.

1960

891.Şahbazi, T. Abdulla Şaiq haqqında xatirə //Şahbazi Tağı. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Azərnəşr, 1960.- S.12-14.

892.Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi /red.: Ə.Sultanlı, Ə.Əhmədov, K.Talibzadə.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1960 .- C.II .- 906 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığında da bəhs olunur [S.469, 544, 548-549, 551, 782].

1961

893.Hacıyev, C. “Araz” romanı //Hacıyev C., Dadaşzadə M. Sovet ədəbiyyatı: Orta məktəbin X-XI sinifləri üçün.- Bakı: Azərnəşr, 1961.- S. 82-88.

894.İbrahimov, M. Xəlqilik və realizm cəbhəsindən /M.İbrahimov.- Bakı: Azərnəşr, 1961.- 522 s.

Kitabda “Qocaman yazıçı və ictimai xadim” [S.135-150]; “Böyük fikirlər, dərin ehtiraslar, canlı surətlər ədəbiyyatı” [S.241-263]; “Bir saat xəlifəlik” tamaşası [S.467-469] bölmələri Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuşdur.

895.İsmayılov, Y. Şaiqin şeirinin ideya-bədii xüsusiyyətləri /Y.İsmayılov //Koordinasiya şurasının 1959-1960-cı illərdə Respublikada elmi-tədqiqat işləri koordinasiyasının yekunlarına həsr olunmuş elmi sessiyada ediləcək məruzələrin tezisləri.- Bakı: Azərb. SSR EA Nəşriyyatı, 1961.- S.99-101.

896.Məmmədov, K. “Xatirələrim” haqqında: [son söz] /Kamran Məmmədov //Abdulla Şaiq. Xatirələrim.- Bakı: Uşaqgəncəşr, 1961.- S.219-222.

897.Rəhimov, S. Böyük Vətən müharibəsi illərində Azərbaycan ədəbiyyatı və yaradıcılıq vəzifələrimiz: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığında da bəhs olunur] /S.Rəhimov //Yazıçı və həyat.- Bakı: Azərnəşr, 1961.- S.26-36.

898.Rəhimov, S. Ədəbiyyatda həyat həqiqəti: [məqalədə uşaq ədəbiyyatı sahəsində Abdulla Şaiqin xidmətlərindən də danışılır] /S.Rəhimov //Yazıçı və həyat.- Bakı: Azərnəşr, 1961.- S.251-262.

1962

899.Arif, M. Müqəddimə /Məmməd Arif //Şaiq A. Qoçpolad.- Bakı, 1962.- S.3-5.

900.İsmayılov, Y. Sabir və Şaiq /Y.İsmayılov //M.Ə.Sabir: Məqalələr məcmuəsi.- Bakı: Azərb.SSR EA nəşriyyatı, 1962.- S.244-252.

1963

901.Cəfər, M. Azərbaycan ədəbiyyatında romantizm /Məmməd Cəfər; red. M.Rzaquluzadə.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1963.- 216 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin əsərlərindəki romantizm təhlil olunmuşdur.

902.İsmayılzadə, N. Abdulla Şaiq Talıbzadə /N.İsmayılzadə; Ə.Lütfəliyev //Ədəbiyyat müntəxəbatı: Axsam növbəsi ümumtəhsil məktəblərinin V-VI sinifləri üçün.- Bakı: Azərənşr, 1963.- S.23-24.

1964

903.Hacıyev, C. “Araz” romanı //Hacıyev C., Dadaşzadə M. Sovet ədəbiyyatı: orta məktəbin X-XI sinifləri üçün.- Bakı: Azərənşr, 1964.-S. 81-90.

1965

904.Rzaquluzadə, M. Şərəfli yaradıcılıq yolu //Nəsillərdən nəsillərə: [Bircildlik seçilmiş əsərləri] /Mikayıl Rzaquluzadə, red. İlyas Tapdıq .- Bakı: Azərənşr, 1965 .- S. 421-435.

1966

905.Cəbrayılbəyli, C. Abdulla Şaiq //Cəbrayılbəyli C. Xatirələrim.- Bakı: Azərənşr, 1966.- S.157-162.

906.Qarabağlı, Ə. Abdulla Şaiq /Əliyar Qarabağlı //Azərbaycan sovet ədəbiyyatı: Ali məktəblər üçün dərslik.- Bakı: Azərənşr, 1966.- S.41-47.

907.Məmmədli, Q. Molla Nəsrəddin: Cəlil Məmmədquluzadənin həyat və fəaliyyətinin salnaməsi /Məmmədli Qulam; red. Ə.Mirəhmədov.- Bakı: Azərənşr, 1966 .- 563 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin 1931-ci ilin payızında D.Bünyadzadə adına Azərbaycan Dövlət Teatrı binasında “Molla Nəsrəddin” jurnalının 25 illik yubleyində çıxışı haqqında məlumat verilmişdir [S.535, 554].

908.Talıbzadə, K. XX əsr Azərbaycan ədəbi tənqidi: 1905-1917-ci illər /Kamal Talıbzadə; red. M.C.Cəfərov.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1966.- 535 s.

Kitabın “Azərbaycan ədəbi tənqidinin əsas cərəyanları” (1905-1917-ci illər) bölməsində Abdulla Şaiq yaradıcılığına toxunulmuşdur [S.92-395].

1967

909.Arif, M. Dil və üslub: [A.Şaiqin əsərlərinin dil və üslub xüsusiyyətlərindən də bəhs olunur] //Arif M. Seçilmiş əsərləri. Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1967.- C.I.- S.248-287.

910.Azərbaycan Sovet ədəbiyyatı tarixi: 2 cilddə /baş red. M.Arif; red.: H.Babayev; Q.Qasımzadə və b.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1967.- C.II.- 499 s.

Kitabda Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur [S.332-335, 343].

911.Azərbaycan Sovet ədəbiyyatı tarixi: 2 cilddə /M.Arif; red.: H.Babayev, Q.Qasımzadə, B.Nəbiyev.- Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1967.- C.I.- 636 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığına da toxunulmuşdur [S. 9, 12, 15, 23, 28-29, 77, 90-91, 123, 148, 152-153, 164, 169, 189-190, 213, 230, 345-346, 371, 379-399, 450, 531, 540].

1968

912.Əzizov, Ə. Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatının inkişaf yolu (1920-1945) /Ə.Əzizov.- Bakı: Gənclik, 1968.- 156 s.

Kitabda A.Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur.

913.Qarabağlı, Ə. Azərbaycan ədəbiyyatının tədrisi metodikası: Ali məktəblər üçün dərslik /Əliyar Qarabağlı.- Bakı: Maarif, 1968.- 349 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin tərtib etdiyi dərsliklərdən, həmçinin əsərlərindən bəhs olunur [S. 26, 29].

1969

914.Mir Cəlal. Abdulla Şaiq (1881-1959) //XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı /Mir Cəlal, F.Hüseynov; elmi red. B.Nəbiyev.- Bakı: Maarif, 1969.- S.208-217.

1971

915.Əhmədov, C. Abdulla Şaiqin metodik görüşləri //Əhmədov Camal. Azərbaycan ədəbiyyatının tədrisi tarixindən /red. K.Talıbzadə.- Bakı: Maarif, 1971.-S.113-203.

916.Orucəli, H. Abdulla Şaiq //Orucəli H. Ədəbiyyat və zaman.- Bakı: Azərnəşr, 1971.- S.29-34.

1972

917.Arif, M. Abdulla Şaiq. Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1972.- S.137-139.

918.Mir Cəlal. Romantizm: [məqalədə Abdulla Şaiq yaradıcılığına da toxunulmuşdur] //Mir Cəlal, Xəlilov P. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları: Ali məktəblər üçün dərslik.- Bakı: Maarif, 1972.- S.224-237.

919.Xəndan, C. Abdulla Şaiq /Cəfər Xəndan. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Azərnəşr, 1972.- S.143-157.

920.İbrahimov, M. Abdulla Şaiq realizminin bəzi xüsusiyyətləri /M.İbrahimov. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Azərnəşr, 1972.- C. III.- S.327-335.

921.Vurğun, S. Əsərləri /Səməd Vurğun; red. Kamal Talıbzadə.- Bakı: Elm, 1972.- C.VI.- 460 s.

Kitabda Səməd Vurğunun Abdulla Şaiq Talıbzadəyə 75 illiyi münasibəti ilə (20 mart 1956) təbrik məktubu verilmişdir [S.432].

1973

922.Xəlilov, Q. Azərbaycan romanının inkişaf tarixindən /Qulu Xəlilov; red. Q.Qasımzadə; Azərb. SSR EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı: Elm, 1973.- 350 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin “Köç” və “Əsrimizin qəhrəmanları” əsərlərindən bəhs olunur [S. 56, 91-95].

923.Rzaquluzadə, M. Canlı xatirələr: [son söz] /Mikayıl Rzaquluzadə //Şaiq A. Xatirələrim.- Bakı: Gənclik, 1973.- S.353-362.

924.Zeynalov, N. Azərbaycan mətbuatı tarixi: Dərs vəsaiti /N.Zeynalov; red. T.Rüstəmov.- Bakı: ADU nəşriyyatı, 1973.- Hissə I.- 110 s.

Kitabda A.Şaiq haqqında da məlumat verilir [S.105,108-109].

1974

925.Mir Cəlal. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Mir Cəlal, Hüseynov F. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı.- Bakı: Maarif, 1974.- S.239-249.

926.Cəfər, M. Seçilmiş əsərləri /M.Cəfər; red. S.Hüseynova.- Bakı: Azərnəşr, 1974 .- C.II.- 340 s.

Kitabda “Azərbaycan romantizminin nəzəri məsələləri” [S.11-74], “Romantizmin ideya xüsusiyyətləri” [S.75-152] adlı I və II fəsillərdə Abdulla Şaiqin yaradıcılığından bəhs olunur.

927.Əlioğlu, M. Abdulla Şaiqin romantikası və romantik qəhrəmanları //Əlioğlu Maqsud. Ədəbi fraqmentlər.- Bakı: Gənclik, 1974 .- S.150-163.

1975

928.Cəfərov, M. Bir həftənin xatirəsi: [A.Şaiq haqqında] //Cəfərov Məmməd Cəfər. Sənət yollarında.- Bakı: Gənclik, 1975.- S.198-202.

929.Seyidzadə, M. Böyük ədib, yorulmaz maarif xadimi //Seyidzadə M. Unudulmaz xatirələr /red. K.Talıbzadə.- Bakı: Azərnəşr, 1975 .- S.11-17.

1976

930.Abdulla Şaiq (Abdulla Mustafa oğlu Talıbzadənin təxəllüsü; 24.2.1881, Tiflis – 24.7.1959, Bakı) //Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası.- Bakı, 1976.- C.I.- S.16.

931.Qarayev, Y. Tənqid: Problemlər, portretlər /Yaşar Qarayev; red. Z.Qiyasbəyli.- Bakı: Azərnəşr, 1976.- 211 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığından bəhs olunur.

932. Qurbanov, Ş. Lermontov və Azərbaycan ədəbiyyatı /Şamil Qurbanov; red. S.Hüseynova.- Bakı: Azərneşr, 1976.- 66 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin tərcümələrindən də danışılır [S. 37, 41, 44, 49, 61].

1977

933. Məmmədov, Ə. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı: “Dəbistan”, “Rəhbər” və “Məktəb” jurnalları əsasında /Əflatun Məmmədov; red. K.Məmmədov.- Bakı: Elm, 1977.- 160 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur [S.45, 56-57, 64, 69, 73, 82, 89, 103].

934. Nəbiyev, B. Yeri ürəklərdədir: [müqəddimə] /Bəkir Nəbiyev //Şaiq A. Qoçpolad.- Bakı: Gənclik, 1977.- S.5-8.

935. Abdulla Şaiq: Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1977.- S.137-140.

1978

936. Abdulla Şaiq: Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1978.- S.137-140.

937. Əzizov, Ə. Abdulla Şaiq Talıbzadə (1881-1959) //Əzizov Əbdül. Uşaqların sevimliləri: XX əsr Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı tarixindən.- Bakı: Gənclik, 1978.- S.107-125.

938. Talıbzadə, K. Firidun bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları /Kamal Talıbzadə. Sənətkarın şəxsiyyəti: [məqalələr].- Bakı: Yazıçı, 1978.- S.274-279.

1979

939. Abdulla Şaiq: Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1979.- S.137-140.

940. Hüseyn, M. Böyük həyat //Hüseyn Mehdi. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Yazıçı, 1979.- C.IX.- S.528-531.

941. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı məsələləri /Azərb. SSR EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu; red. Kamran Məmmədov.- Bakı: Elm, 1979.- S. 230 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur [S.162, 259].

942. Məmmədov, K. Abdulla Şaiq //Məmmədov Kamran. Azərbaycan yazıçılarının həyatından dəqiqələr.- Bakı: Gənclik, 1979.- S.197-203.

943. Seyidov, Y. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Seyidov Y. Yazıçı və dil /red. Z.Qıyasbəyli.- Bakı: Yazıçı, 1979.- S.162-187.

944. Zamanov, A. Abdulla Şaiq //Zamanov A. Əməl dostları /red. B.Nəbiyev.- Bakı: Yazıçı, 1979.- S.213-229.

1980

945. Abdulla Şaiq: Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1980.- S.137-140.

946. Arif, M. Şaiq müəllim //Arif M. Sənətkar qocalmır /tərt. ed. A.Dadaşzadə; red. Elçin.- Bakı: Yazıçı, 1980.- S.174-187.

947. Qurbanov, Ş. Ədəbi dostluq: Zaqafqaziyanın rusdilli mətbuatında Azərbaycan ədəbiyyatı məsələləri /Şamil Qurbanov; red. Ə.Mirəhmədov.- Bakı: Yazıçı, 1980.- 187 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur [S.68-69].

948. Mirəhmədov, Ə. Azərbaycan Molla Nəsrəddini /Əziz Mirəhmədov; red. Hamid Qasımzadə.- Bakı: Yazıçı, 1980.- 429 s.

Kitabda A.Şaiq yaradıcılığına da toxunulmuşdur [S.368].

1981

949. Abdulla Şaiq: Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1981.- S.137-140.

950. Mikayılov, Ş. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi: VIII-X siniflər üçün vəsait /Ş.Mikayılov.- Bakı: Maarif, 1981.- S. 227 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin “Məktub yetişmədi”, “Köç” hekayələrinin təhlili verilmişdir. [S.143; 157; 160]

1982

951. Abdulla Şaiq: Həyatı və yaradıcılığı //Arif M., Xəlilov P. Ədəbiyyat: X sinif üçün.- Bakı: Maarif, 1982.- S. 137-140.

952.Məmmədli, Q. Cavid – ömrü boyu: Həyat və yaradıcılıq salnaməsi: 1882-1941 /Qulam Məmmədli; red. N.Qurbanova.- Bakı: Yazıçı, 1982.- 295 s.

Kitabda Hüseyn Cavidin [S.49-50], Məmmədzadə Abbas Razinin [S.45-46], Əli Səbrinin [S.92] Abdulla Şaiqə məktubları, həmçinin Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” kitabından sitatlar [S.25, 30, 90, 93, 102, 112, 157, 158, 161,165,170] verilmişdir.

953.Mir Cəlal. Uşaq mətbuatı; Abdulla Şaiq (1881-1959) //Mir Cəlal, Hüseynov F. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı: [Ali məktəblər üçün dərslik].- III nəşr.- Bakı: Maarif, 1982.- S.58-62; 272-281.

954.Namazov, Q. Abdulla Şaiqin uşaq pyesləri haqqında qeydlər /Qara Namazov //Azərbaycan dramaturgiyasının inkişaf yolları: [Elmi əsərlər toplusu].- Bakı: S.M.Kirov ad. ADU-nun nəşri, 1982.-S.76-84.

955.Saləddin, Ə. Azərbaycan şeiri və folklor: [XIX-XX əsrlər] /Ə.Saləddin; red. Vaqif Vəliyev.- Bakı: Elm, 1982.-161 s.

Kitabın “XIX-XX əsrlər Azərbaycan poeziyasında şifahi ədəbiyyatın ideya-mövzu xüsusiyyətləri” adlı I fəslində Abdulla Şaiqin də yaradıcılığından bəhs olunmuşdur [S. 80-85].

1983

956.Adilov, M. Uşaq və şeir /M.Adilov, V.Mərdanov; elmi red. Ə. Abdullayev .- Bakı: Maarif, 1983 .- 213 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin uşaq şeirlərinin forma və məzmun xüsusiyyətləri, onun ifadə vasitələri, ahəngdarlığı və musiqiliyi, real aləmi dərk etməkdə rolu, vətənpərvərlik və beynəlmiləçilik ideyalarını təbliğ etməkdə əhəmiyyəti və.s məsələlər sadə və aydın bir üslubda şərh olunmuşdur.

957.Azərbaycan Teatrının salnaməsi /tərt. ed: Qulam Məmmədli; red. Əziz Mirəhmədov.- Bakı: Yazıçı, 1983.- Hissə II: (1920-1930-cu illər).- 299 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin səhnəyə qoyulan pyesləri haqqında məlumat verilmişdir.

958.Qurbanov, A. Abdulla Şaiq //Qurbanov A., Mikayılov K. Azərbaycan dili: 10-cu sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: Maarif, 1983.- S.13.

959.Məmmədov, Ə. Azərbaycan bədii nəsrinə /Əflatun Məmmədov; red. Kamal Talıbzadə.- Bakı: Elm, 1983.- 184 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığından bəhs olunur.

960.Mirəhmədov, Ə. Abdulla Şaiq və Mollanəsrəddinçillər //Mirəhmədov Əziz. Azərbaycan ədəbiyyatına dair tədqiqlər.- Bakı: Maarif, 1983.- S.334-342.

961.Vəlixanov, N. Azərbaycan maarifçi realist ədəbiyyatın inkişafı: (1890-1917) /Nadir Vəlixanov, red. Kamran Məmmədov.- Bakı: Elm, 1983.- 158 s.

Kitabda A.Şaiqin maarifçilik ideyalarına toxunulmuşdur [S.94-95, 132-133].

1984

962.Əlimirzəyev, X. Vətənpərvər şair //Əlimirzəyev Xəlil. Bədii həqiqət uğrunda.- Bakı: Yazıçı, 1984.- S.83-106.

963.Hacıyev, A. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Hacıyev A. Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatı.- Bakı: ADPI, 1984.- S.10-24.

964.İbrahimov, M. Sönməz günəşdir doğan /M.İbrahimov //Şaiq A. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Gənclik, 1984.- S.3-10.

965.Məmmədov, A. Azərbaycan hekayəsi /Altay Məmmədov; red. Xəlil Əlimirzəyev.- Bakı: Yazıçı, 1984.- 224 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin “Pirin kəraməti” əsərindən bəhs olunur [S. 98, 119].

966.Namazov, Q. Abdulla Şaiq Talıbzadə //Namazov Qara. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı: Ali məktəblər üçün dərslik.- Bakı: Maarif, 1984.- S.130-147.

967.Nəbiyev, B. Firidun bəy Köçərli /Bəkir Nəbiyev; red. Aydın Cabbarlı; rəy. Ə.Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1984.- 226 s.

Kitabda A.Şaiq yaradıcılığına da toxunulmuşdur [S.67].

968.Nəbiyev, B. Altmış il xalqın xidmətində //Nəbiyev B. Söz ürəkdən gələndə.- Bakı: Yazıçı, 1984.- S.230-255.

969. Talibzadə, K. Azərbaycan ədəbi tənqidinin tarixi /Kamal Talibzadə, red. Yaşar Qarayev.- Bakı: Maarif, 1984.- 328 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığına da toxunulmuşdur [S.263].

1985

970. Arif, M. Hörmətli Şaiq müəllim: [məqalədə müəllifin A.Şaiqin əsərlərilə ilk tanışlığından bəhs edilir] /Məmməd Arif // Aslanov M., Abbasov Ə. Azərbaycan dili: 9-cu sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: Maarif, 1985.- S.115.

971. Əliyev, K. XX əsr Azərbaycan romantiklərinin ədəbi-nəzəri görüşləri /Əliyev Kamran; red. Kamal Talibzadə.- Bakı: Elm, 1985.- 120 s.

Kitabda Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur [S.14-109].

972. Həbibov, İ. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi /İ.Həbibov; Azərbaycan SSR Ali və orta ixtisas Təhsil Nazirliyinin Ali Təhsil üzrə Tədris-metodika kabineti.- Bakı, 1985.- 58 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin əsərlərindən nümunələr verilmiş və təhlil edilmişdir [S.40].

973. Mirəhmədov, Ə. Məhəmməd Hadi /Əziz Mirəhmədov; red. N.Cabbarov.- Bakı: Yazıçı, 1985.- 224 s.

Kitabda “Azərbaycan romantizminə bir baxış”; “Realizmə doğru”; “Klassik irs zəminində” adlı bölmələrdə Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur.

974. Osmanlı, V. Abdulla Şaiq /Vəli Osmanlı //Osmanlı V. Azərbaycan romantikləri.- Bakı: Yazıçı, 1985.- S.96-162.

975. Sadıqov, R. Cəfər Cabbarlının yaradıcılığının ilk dövrü: (1915-1912) /Rauf Sadıqov; red. Hüseyn İsmailov.- Bakı: Elm, 1985.- 108 s. Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur.

976. Vəliyev, V. Azərbaycan folkloru: Ali məktəb üçün dərslik /Vaqif Vəliyev; red. Ç.M.Abdullayev.- Bakı: Maarif, 1985.- 414 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığından bəhs olunur [S.392-393].

977. Zamanov, A. Şaiq müəllim /Abbas Zamanov //Zamanov A. Sabir bu gün.- Bakı: Gənclik, 1985.- S.242-244.

1986

978. Babayev, N. Ədəbi mübahisələr /Nizaməddin Babayev; red. K.Talibzadə, rəy. Ş.Salmanov.- Bakı: Yazıçı, 1986.- 179 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığından bəhs olunur.

1987

979. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Uşaq Ensiklopediyası: Nədir. Kimdir: 3 cildə /baş red. C.Quliyev; baş red. hey.: M.Abdullayev və b.- Bakı: ASE, 1987.- C.I.- S.8.

980. Arif, M. Hörmətli Şaiq müəllim: [Məqalədə müəllifin A.Şaiqin əsərlərilə ilk tanışlığından bəhs edilir] / Məmməd Arif //Aslanov M., Abbasov Ə. Azərbaycan dili: 9-cu sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: Maarif, 1987.- S.115.

981. Elçin. Klassiklər və müasirlər /Elçin; red. V.Quliyev.- Bakı: Yazıçı, 1987.- 406 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin dərsliklərindən bəhs olunur [S. 69]

982. Əhmədov, T. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Əhmədov Teymur. Azərbaycan Sovet yazıçıları.- Bakı: Yazıçı, 1987.- S.16-20.

983. Qurbanov, A. Abdulla Şaiq //Qurbanov A; Mikayılov K. Azərbaycan dili: 10-cu sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: Maarif, 1987.- S.15.

984. Məmmədov, K. Yusif Vəzir Cəmənzəminli /Kamran Məmmədov.- Bakı: Azərnəşr, 1987.- 272 s.

Kitabda Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur [S. 81, 151].

1988

985. Abdulla Şaiq //Abdullayev C., Qəhrəmanov K., Mir Cəlil və b. Azərbaycan Sovet ədəbiyyatı.- Bakı: Maarif, 1988.- S.95-103.

986.Məmmədov, M. Şeirimizdə yeni mərhələ: [kitaba yazılan ön sözdə Abdulla Şaiqdən də bəhs olunmuşdur] //XX əsr Azərbaycan poeziyası: 100 cildə /tərt. ed. M.Məmmədov.- Bakı: Yazıçı, 1988.- C.79.- S. 3-7.

987.Namazov, Q. Abdulla Şaiq //Namazov Qara. Azərbaycan Sovet ədəbiyyatı.- Bakı: Maarif, 1988.- S.95-103.

1989

988.Talıbzadə, K. Həmişə yanımda olan insan //Talıbzadə K. Tənqid və tənqidçilər /red. Z.Babayev.- Bakı: Yazıçı, 1989.- S.254-267.

1990

989.Şükürov, S. Gəncə məktəblərinin tarixindən /Sadıq Şükürov.- Bakı: Maarif, 1990.- 208 s.

Kitabda Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur [S. 99].

1991

990.Mirzəyev, Ə. Folklor və Azərbaycan uşaq poeziyası: Dərs vəsaiti /Əli Mirzəyev; red. B.Bağirov.- Bakı, 1991.- 95 s.

Dərslikdə Abdulla Şaiqin əsərlərindən bəhs olunur [S. 9, 44, 48, 50, 76-77].

991.Talıbzadə, K. Seçilmiş əsərləri: 2 cildə /Kamal Talıbzadə; red. İ.Tapdıq .- Bakı: Azərnəşr, 1991.- C.I.- 394 s.

Kitabda Abdulla Şaiq yaradıcılığına da toxunulmuşdur. [S. 208-209]

1992

992.Bayqara, H. Azərbaycan istiqlal mübarizəsi tarixi /Hüseyn Bayqara; red. Mələhət Əsədova.- Bakı: Azərnəşr, 1992.- 276 s.

Kitabda “Azərbaycan İstiqlal mübarizəsinə aparan romanizm” adlı məqalədə Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur [S.163-171].

993.Məmmədov, M. Pedaqoji mühit və uşaq ədəbiyyatı /Məmməd Məmmədov, Y.Babayev. T.Cavadov.- Bakı: Maarif, 1992.- 288 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur [S. 31, 65, 144, 232].

1993

994.Tağıyev, Ə. Azərbaycanda məktəb tarixi: XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəlləri / Əyyub Tağıyev.- Bakı: Maarif, 1993.- 133 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin müəllifi olduğu dərsliklər haqqında məlumat verilmişdir [S. 57].

1994

995.Əfəndiyev, P. Abdulla Şaiq //Əfəndiyev Paşa. Azərbaycan folklorşünaslığı: 1920-ci ilə qədər.- Bakı: ADPU-nun nəşri, 1994.- S.124-128.

996.Talıbzadə, K. Firidun bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları //Talıbzadə K. Seçilmiş əsərləri: 2 cildə /red. İ.Tapdıq.- Bakı: Azərnəşr, 1994.- C.II.- S.300-305.

1995

997.Əhmədov, T. Abdulla Şaiq //Əhmədov Teymur. Azərbaycan yazıçıları: Ensiklopedik məlumat kitabı.- Bakı: “Azərbaycan Ensiklopediyası” NPB : “Ömər” nəşriyyatı, 1995.- S.13-16.

1996

998.Hacıyev, C. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi: Ali məktəblər üçün dərslik /Hacıyev Cəfər Xəndan.- Bakı: Mütərcim, 1996.- 376 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin əsərlərindən təhlillər verilmişdir [S. 81; 122; 124; 355, 360].

999.Nəbiyev, B. 20-30-cu illərdə ədəbiyyat: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığı haqqında məlumat] //Nəbiyev Bəkir; Salmanov Ş. Ədəbiyyat. 11-ci sinif.- Bakı: Maarif, 1996.- S.19-20.

1997

1000. Eminaliyev, E. Şirvan ədəbi mühitinin öyrənilməsində Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” əsərinin rolu: (XX əsrin əvvəlləri) /Eyvaz Eminaliyev //N.Tusi ad. ADPU Şamaxı filialı alimlərinin VI Elmi Konfransının materialları.- Bakı: N.Tusi adına ADPU-nun mətbəəsi, 1997.- S.39-42.

1001. 20-30-cu illərdə ədəbiyyat: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığı haqqında məlumat] //Nəbiyev B., Salmanov Ş. Ədəbiyyat. 11-ci sinif ümumtəhsil məktəbləri üçün dərslik.- Bakı: Maarif, 1997.- S.19-20.

1002. Məhərrəmov, C. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatında ənənə və novatorluq: (70-80 illər) /C.Məhərrəmov; elmi red. Z.Xəlil.- Bakı: N.Tusi ad. ADPU-nun mətbəəsi, 1997.- 34 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığına da toxunulmuşdur [S.21].

1003. Şəmsizadə, N. Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığı: Məqalələr və konsepsiyalar /Nizaməddin Şəmsizadə; red. B.Nəbiyev.- Bakı: Ozan, 1997.- 290 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin ədəbi fəaliyyətindən bəhs olunur [S.72, 94, 238].

1998

1004. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Varlıq: Ensiklopedik toplusu /tərt. ed. Ə.Elşən (Ə.A.Məcədov); red.: B.Mahmudov, V.Əliyev.- Bakı: Zaman, 1998.- S.51.

1005. Ağamaliyev, N. Azərbaycan cümhuriyyəti: (1918-1920) /N.Ağamaliyev.- Bakı: Elm, 1998.- 335 s.

Abdulla Şaiqlə bağlı materiallar [S.170-171].

1006. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti: ədəbiyyat, dil, mədəniyyət quruculuğu /red. heyəti: F.Maqsudov, C.Quliyev, B.Nəbiyev və b.; məsul red.: Y.Qarayev; Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 80 illiyinin keçirilməsi üzrə Dövlət Komissiyası; AEA Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı: Elm, 1998.- 298 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığına da toxunulmuşdur.

1007. Xəlilov, N. Abdulla Şaiqin pədaqoji fəaliyyəti: (1881-1959) /N.Xəlilov //Azərbaycanda məktəb və pədaqoji fikir tarixindən.- Gəncə: GDPI, 1998.- S.216-218.

1008. Nurəliyeva, T. Abdulla Şaiq kolleksiyası /Tahirə Nurəliyeva //Azərbaycan ədəbiyyatının tədqiqində əlyazma kolleksiyasının əhəmiyyəti.- Bakı: Şərq-Qərb, 1998.- S.139-143.

1999

1009. Elçin. Ədəbiyyatımızın yaradıcılıq problemləri. Seçilmiş əsərlər /Elçin; red. Təranə Tofiq qızı.- Bakı: Təhsil, 1999.- 564 s.

Kitabda “Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı haqqında” adlı bölmədə Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur [S.114-127].

1010. Əsədli, M. Azərbaycanda uşaq teatrının yaranması və orada Abdulla Şaiqin fəaliyyəti /M.Əsədli //İncəsənət və mədəniyyətin problemləri: X Respublika Elmi Konfransının materialları /red. hey.: B.Nəbiyev və b.; Azərbaycan EA, Memarlıq və İncəsənət İn-tu.- Bakı: Çarşıoğlu, 1999.- S.156-158.

1011. Mirzəyev, Ə. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı: Uşaq poeziyası materialları əsasında /Əli Mirzəyev; red. O.Səmədov.- Bakı: Mütərcim, 1999.- 164 s.

Kitabda şairin yaradıcılığı təhlil olunmuşdur [S.9-10].

1012. Vəliyev, Ş. Füyuzat ədəbi məktəbi /Şamil Vəliyev; elmi red. Ə.Saraçlı.- Bakı: Elm, 1999.- 443 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığından bəhs olunur [S. 23, 71, 88, 90].

2000

1013. Ağayev, Ə. Pədaqoji fikrimiz. Dünənimiz, bugünümüz /Əjdər Ağayev; elmi red. H.Əhmədov.- Bakı: Elm, 2000.- 300 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığına toxunulmuşdur [S.217].

1014. Məmmədli, Ş. Borcalı ədəbi mühiti: qaynaqları, təşəkkülü, inkişafı 1920-ci ilə qədər /Şurəddin Məmmədli Qarapapaq;

elmi red. Ə.Saraclı; AEA Nizami adına Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı: Elm, 2000.- 224 s.

Kitabda Abdulla Şaiqdən sitat verilmişdir [S.179].

1015.Nəbiyev, B. 20-30-cu illərdə ədəbiyyat: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığı haqqında məlumat] //Nəbiyev B., Salmanov Ş. Ədəbiyyat. 11-ci sinif.- Bakı: Maarif, 2000.- S.16-17.

1016.Talıbov, Y. Abdulla Şaiq və Səməd Vurğunun pedaqoji fikirləri //Azərbaycanda məktəb və pedaqoji fikir tarixi /Y.P.Talıbov, F.B.Sadiqov, S.M.Quliyev.- Bakı: Ünsiyyət, 2000.- S. 401-405.

2001

1017.Hüseynəli, B. Abdulla Şaiqin “İdeal və insanlıq” dramında xarakter məsələsi /Baba Hüseynəli oğlu //Azərbaycan filoloji fikri: dünən, bu gün, sabah: Gənc tədqiqatçıların elmi konfransının tezisləri.-Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2001.- S.43-46.

1018.Nəbiyev, B. 20-30-cu illərdə ədəbiyyat: [A.Şaiqin yaradıcılığı haqqında məlumat] //Nəbiyev B., Salmanov Ş. Ədəbiyyat. 11-ci sinif.- Bakı: Maarif, 2001.- S. 16-17.

1019.Talıbzadə, K. Ön söz /Kamal Talıbzadə //Abdulla Şaiq Talıbzadə: Pedaqoji və ədəbi fəaliyyətinin 20 illik yubileyi münasibətilə Azərbaycan Ali Pedaqoji İnstitutu nəzdində ikinci dərəcəli nümunə məktəbinin təşəbbüsü ilə tərtib edilmiş “Şaiq gecəsi”ndən bir xatirə /ərəbcədən tərc. ed. Mınəxanım Əsədli.- Bakı: Ağrıdağ, 2001.- S.3-7.

1020.Sarvan, M. Abdulla Şaiq //Sarvan Məmməd. Borçalı alimləri: ensiklopedik məlumat kitabı.- Bakı, 2001.- S.429-432.

2002

1021.Əliyeva (Kəngərli), A. Azərbaycan romantiklərinin yaradıcılığında türkcülük /Aybəniz Əliyeva (Kəngərli); elmi məsl. və ön sözün müəl. Kamal Talıbzadə.- Bakı: Elm, 2002.- 332 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur [S.36].

1022.Qarayev, Y. Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz //Qarayev Y. Min ilin sonu: XXI əsr və Şərq dəyərləri.- Bakı: Elm, 2002.- S.75-90.

1023.Məmmədov, A. Qafqaz imdadına çatan türkün könül nəğmələri: monoqrafiya /Alxan Məmmədov.- Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2002.- 162 s.

Abdulla Şaiqin poeziyasından bəhs olunur, nümunələr verilir [S.32,43-44, 126-130].

1024.Mirzəyeva, Ş. Folklor və Azərbaycan uşaq poeziyası: Dərs vəsaiti /Ş.Mirzəyeva, Ə.Mirzəyev; red. X.Yusifli.- Gəncə: Əsgəroğlu, 2002.- 153 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığında folklor motivləri xalq nağılları və rəvaətlərindən istifadə olunmasından bəhs edilir [S. 43-66].

1025.Rəhimli, İ. Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı /İlham Rəhimli; red. Ə.Vəliyev.- Bakı: “Nağıl evi” mətbəəsi, 2002.- 193 s.

Kitabda Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrında Şaiqin tamaşaya qoyulmuş əsərlərindən bəhs olunur [S. 56, 101].

1026.Rüstəmov, G. Abdulla Şaiq və uşaq nağılları /G.Rüstəmov //Folklorşünaslıq məsələləri.- Bakı: BDU nəşriyyatı, 2002.- Kitab V.- S.213-223.

1027.Seyidzadə, M. Abdulla Şaiq /Mirmehdi Seyidzadə //Hüseynov R., Qurbanov V. və b. Ədəbiyyat. VI sinif üçün.- Bakı: Təhsil, 2002.- S.21-22.

1028.Yusifov, R. Abdulla Şaiq //Yusifov R. Uşaq ədəbiyyatı: [Ali və orta ixtisas məktəbləri üçün dərs vəsaiti].- Bakı: Təhsil nəşriyyatı, 2002.- S. 66-73.

2003

1029.Erol, A. Arxivdəki şeirləri ilə Abdulla Şaiq /Dr. Əli Erol //Filoloji araşdırmalar (XVIII) /tərt. ed. və elmi red: Vaqif Sultanlı.- Bakı: Nurlan, 2003.- S.146-152.

1030. Əlioğlu, P. Abdulla Şaiqin mənzil muzeyindəki bir dəftər barədə /Paşa Əlioğlu //Filoloji araşdırmalar (XVIII) /tərt. ed. və elmi red. Vaqif Sultanlı.- Bakı: Nurlan, 2003.- S.163-167.

1031. Mikayılov, Ş. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi: [IX-XI siniflər üçün dərs vəsaiti] /Ş.A.Mikayılov.- IV nəşr.- Bakı: Maarif, 2003.- 192 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığından nümunələr verilmiş və təhlil olunmuşdur [S. 133, 178].

1032. Mirzəyev, Ə. Uşaq ədəbiyyatına dair tədqiqlər: [məqalələr toplusu] /Əli Mirzəyev; red. Ə.Qəzənfərli.- Gəncə: İlkin, 2003.- 142 s.

Kitabda “Əmək və gözəlliyin tərənnümü” adlı məqalədə Abdulla Şaiqin yaradıcılığında bəhs olunmuşdur [S.138-142].

1033. Seyidzadə, M. Abdulla Şaiq /M.Seyidzadə //Hüseynov R., Qurbanov V. və b. Ədəbiyyat. VI sinif üçün.- Bakı: Təhsil, 2003.- S.21-22.

1034. Talıbzadə, K. Ön söz /Kamal Talıbzadə //Minəxanım Əsədli. Abdulla Şaiq və teatr.- Bakı: Nurlan, 2003.- S.3-7.

1035. Zamanov, A. Abdulla Şaiq //Zamanov Abbas. Seçilmiş əsərləri.- Bakı: Çinar-çap, 2003.- S.243-253.

2004

1036. Hacıyev, A. Abdulla Şaiq Talıbzadə (1881-1959) //Hacıyev A. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı tarixi /red. S.Hüseynoğlu .- Bakı: Təhsil, 2004.- S.102-112.

1037. Mir Cəlal. Abdulla Şaiq Talıbzadə (1881-1959): Həyatı, yaradıcılığı, nəsr //Mir Cəlal. Azərbaycanda ədəbi məktəblər: (1905-1917) /elmi red. T.Mütəllibov.- Bakı: Ziya-Nurlan NPM, 2004 .- S.333-345.

1038. Mirzəyev, Ə. Abdulla Şaiqin uşaq əsərləri haqqında (1881-1959) //Mirzəyev Ə. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatına dair: Dərs vəsaiti /elmi red. B.Bağirov.- Gəncə: İlkin, 2004.- Kitab II.- S.76-86.

2005

1039. Bayramoğlu, A. Ön söz /Alxan Bayramoğlu //Abdulla Şaiq. Seçilmiş əsərləri. 3 cildə.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- C.III.- S.4-26.

1040. Qəhrəmanova, A. Azərbaycan Demokratik Respublikasında xalq maarifinin təşkili yolları /Aytən Qəhrəmanova.- Bakı: OKA, 2005 .- 156 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin dərslərlərindən də bəhs olunmuşdur [S.120-122].

2006

1041. Həsəncızı, F. Tıq-tıq xanım: [Abdulla Şaiqin hekayəsi əsasında uşaqlar üçün səhnələşdirilmişdir] /Fatma Həsəncızı; red. M.Ələkbərli .- Bakı: Şur, 2006 .- 15 (1) s.

1042. Məmməd, A. Ön söz /A.Məmməd //Kırılov T.A. Təmsillər /tərt. ed. T. İbrahimova.- Bakı: Şərq Qərb, 2006.- S.4-10.

Məqalədə Kırılovun Abdulla Şaiq tərəfindən tərcümə etdiyi təmsilləri haqqında da bəhs olunmuşdur.

1043. Seyidov, F. Uşaq ədəbiyyatında tərbiyə məsələləri /Fikrət Seyidov; red. Allahverdi Eminov.- Bakı: Sərhəd t/h mətbəəsi, 2006.- Kitab VIII.- 267 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin yaradıcılığına da toxunulmuşdur.

1044. Səmədov, A. Azərbaycan məktəblərində ədəbiyyat tədrisinin inkişaf problemləri /Abbas Səmədov; red. Ş.Mikayılov.- Gəncə: Gəncə Poliqrafiya ASC, 2006.- 303 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur.

1045. Yusifoğlu, R. Abdulla Şaiq //Yusifov Rəfiq. Uşaq ədəbiyyatı: Ali və orta ixtisas məktəblərinin tələbələri üçün dərslər.- Bakı: Şirvanəşr, 2006.- S.66-73.

1046. Yüzbaşov, R. Abdulla Şaiq və onun adına nümunə məktəbi; Abdulla Şaiq şagirdləri tərəfindən nə üçün sevilirdi; Abdulla Şaiqin bir söhbəti; Abdulla Şaiq haqqında oğlu Kamala yazdığı məktub: [xatirələr] /Rəmzi Yüzbaşov //Rəmzi: Publisistik-tarixi yazılar.- Bakı: Azərbaycan universiteti nəşriyyatı, 2006.- S.317-319; 320-321; 340-341; 350-352.

2007

1047. Abdulla Şaiq //Üzeyir Hacıbəyov Ensiklopediyası.- Bakı: Şərq-Qərb, 2007.- S.18.

1048. Bayramoğlu, A. Ədəbiyyat: [Abdulla Şaiqin əsərlərindən də bəhs olunur] /Alxan Bayramoğlu //Azərbaycan etnoqrafiyası: 3 cildə.- Bakı: Şərq-Qərb, 2007.- C.III.- S.338-339.

1049. Cəfərov, T. Abdulla Şaiq //Cəfərov T., Əhmədova Ş., Məmmədova Ç. Məktəblinin ədəbiyyat lüğəti.- Bakı: Ayna Mətbu evi, 2007.- S.6.

1050. Xəlil, Z. Abdulla Şaiq //Xəlil Z., Əsgərli F. Uşaq ədəbiyyatı: [dərslük].- Bakı: ADPU-nun nəşriyyatı, 2007.- S.137-149.

1051. Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı: [Ali məktəblər üçün dərslük] /elmi red.: C.Abdullayev, T.Hüseynoğlu, V.Sultanlı.- Bakı: BDU, 2007.- 504 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin əsərləri təhlil olunmuşdur [S.11].

1052. Namazov, Q. Abdulla Şaiq Talıbzadə //Namazov Qara. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı: [Ali məktəblər üçün dərslük].- Bakı: Maarif, 2007.- S.166-188.

1053. Saraclı, Ə. Abdulla Şaiq Talıbzadə //Saraclı Əflatun. //Azərbaycan yazıçıları. Cümhuriyyət dövründə.- Bakı: Elm, 2007.- S.74-117.

2008

1054. Abdulla Şaiq //Üzeyir Hacıbəyli Ensiklopediyası. [Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu].- Bakı: Şərq-Qərb, 2008.- S.6.

1055. Abdulla Şaiq: [ensiklopedik məlumat] //Cəlil Məmmədquluzadə ensiklopediyası.- Bakı: Şərq-Qərb, 2008.-S.41.

1056. Ağayev, İ. Ədəbiyyat, mətbuat və publisistika problemləri: [seçilmiş məqalələr] /İslam Ağayev, elmi red. A.Rüstəmli.- Bakı: Elm, 2008.- 504 s.

Kitabda Abdulla Şaiq haqqında məlumatlar var [S.135-136].

1057. Bayramoğlu, A. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və Qafqaz İslam Ordusu: /Alxan Bayramoğlu.- Bakı, 2008.- S. 531-556.

Kitabda Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur və əsərlərindən nümunələr verilir.

1058. Bəşirov, V. Azərbaycan Pedaqoji fikrində milli tərəqqi ideyaları: [XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəlləri] /Vidadi Bəşirov.- Bakı: Mütərcim NPM, 2008.- 226 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin çoxcəhətli fəaliyyətinin müsbət cəhətləri işıqlandırılır.

1059. Gəncəli, S. Azərbaycan uşaq dramaturgiyasının banisi kimdir?: [Abdulla Şaiq haqqında] //Gəncəli S. 777 sual...: (düşündürücü, əyləncəli ensiklopedik topla).- Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, 2008.- S.207.

1060. Süleymanlı, Ş. Abdulla Şaiq /Şamil Süleymanlı //Azərbaycan ədəbiyyatı ensiklopediyası.- Bakı: Nağıl evi, 2008.- C. I: Ən qədim dövrlərdən 1920-ci ilədək].- S.286-288.

1061. Vəliyev, Ş. Türkün kitabı: [Türk şairi Feyzulla Sacidin Abdulla Şaiqə həsr etdiyi şeir] /Vəliyev Ş. Soruş bizi tarixdən.- Bakı: Nurlan, 2008.- S.43-44.

1062. Zahid, X. Abdulla Şaiqin uşaq poeziyası; Abdulla Şaiqin nəsr haqqında //Zahid Xəlil. Seçilmiş əsərləri: 6 cildə.- Bakı, 2008.- C.VI.- S.134-143; 170-175.

2009

1063. Əhmədov, T. Abdulla Şaiq Talıbzadə /Teymur Əhmədov //Abdulla Şaiq: [kitab-albom].- Bakı: E.L. Nəşriyyat Poliqrafiya şirkəti MMC, 2009.- S.7-20.

1064. Əlioğlu, M. Abdulla Şaiqin romantikası və romantik qəhrəmanları //Əlioğlu M. Darıxan adamlar: 2 cildə.- Bakı: Təhsil, 2009.- C.I.- S.170-184.

1065. Əsgərli, F. Bədii tərcümə prinsipləri /Füzuli Əsgərli; elmi red. Zahid Xəlil.- Bakı: ADPU-nun nəşriyyatı, 2009.- 225 s.

Kitabda Abdulla Şaiq haqqında məlumat verilmişdir [S. 37].

1066. Qurbanov, A. Abdulla Şaiq //Qurbanov A. Azərbaycan dili. 11-ci sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: XXI YNE, 2009.- S. 11.

2010

1067. Əsgərli, F. Uşaq ədəbiyyatı /Füzuli Əsgərli; elmi red. Zahid Xəlil.- Bakı: ADPU-nun nəşriyyatı, 2010.- 41 s.

Kitabda Abdulla Şaiq haqqında məlumat verilmişdir [S.199-211].

1068. Məmmədhusəyn, T. Seçilmiş əsərləri: 2 cildə /T.Məmmədhusəyn; tərt. ed.: Məhərrəm Cəfərli; Asif Hacı, Elşən Şükürlü.- Bakı: Mütərcim, 2010.- C.I.- 488 s.

Kitabda Abdulla Şaiqin “Cumanın qəzəbi” adlı əsərindən bəhs olunur [S.470].

1069. Məmmədşah, A. Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının foto salnaməsi.- Bakı: Letterpress, 2010.- Kitab I: (1873-1950).- 504 s.

A.Şaiqin dram əsərləri ilə bağlı məlumatlar [S.78,121, 375, 380-382, 386, 424- 435, 441, 448, 488].

1070. Osmanlı, V. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Osmanlı Vəli. Azərbaycan romantizmi.- Bakı: Elm, 2010.- C.I.- S.264-359.

2011

1071. Əhmədov, T. Abdulla Şaiq //Əhmədov Teymur. Azərbaycan yazıçıları: (XX-XXI yüzillikdə): Ensiklopedik məlumat kitabı.- Bakı: Nurlar, 2011.- S.25-26.

1072. Xəlil, Z. Abdulla Şaiq //Xəlil Z., Əsgərli F. Uşaq ədəbiyyatı.- Bakı: APUN, 2011.- S.139-151.

1073. Mərdanov, M. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Mərdanov M. Azərbaycan təhsil tarixi /elmi red. F.Rüstəmov.- Bakı: Təhsil, 2011.- C. I.- S.176.

1074. Mustafayeva, X. Abdulla Şaiq Talıbzadə //Mustafayeva X. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı: [Ali və orta ixtisas məktəbləri üçün dərs vəsaiti].- Bakı: Elm, 2011.- S.110-114.

1075. Şərif, Ə. Söz və saz /Əziz Şərif //Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri /tərt. ed. və red. Rəşid Şəfəq.- Bakı: Aspoliqraf, 2011.- S.3-4.

2012

1076. Qurbanov, A. Abdulla Şaiq //Qurbanov A. Azərbaycan dili. 11-ci sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: XXI YNE, 2012.- S.11.

2013

1077. Bayramoğlu, A. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Bayramoğlu Alxan. Müxtəsər Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi öçerki: (Qədim dövrdən 1930-cu illərədək).- Bakı: Elm və təhsil, 2013.- S.160-163.

1078. Süleymanova, A. Abdulla Şaiq //Süleymanova A., Bağirova T. Ədəbiyyat. VI sinif.- Bakı: Təhsil, 2013.- S.45.

2014

1079. Bayramoğlu, A. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ədəbi fikirlər, əsas istiqamətlər haqqında. Şərqdə ilk Demokratik Respublika: [Abdulla Şaiq haqqında] /Alxan Bayramoğlu //28 May - Respublika günü ilə əlaqədar elmi-praktik konfrans: Məqalələr toplusu.- Bakı: Elm və təhsil, 2014.- S.14-35.

1080. Rəhimli, Ə. Ədəbi, tarixi və siyasi şəxsiyyətlər: Abdulla Şaiq Mustafa oğlu Talıbzadə //Rəhimli Əkrəm, Bünyadzadə S. Güney və Quzey Azərbaycan: başlıca tarixi olaylar, siyasi və ədəbi şəxsiyyətlər: ensiklopedik təqvim.- Bakı: Apostrof, 2014.- S.157-158.

1081. Uşaqların sevimlisi //Əfəndiyeva İ., Ələsgərova M. Azərbaycan dili. 3-cü sinif (rus məktəbləri üçün).- Bakı: XXI YNE, 2014.- S.16.

2015

1082. Cabbarlı, N. Zaman və könül güzgüsü /N.Cabbarlı //Şaiq A. Xatirələrim.- Bakı: Xan nəşriyyatı, 2015.- S.5-9. (“Xan” xatirə ədəbiyyatı silsiləsindən).

1083. Talıbzadə, K. Azərbaycan ədəbi tənqidinin tarixi (1800-1920-ci illər) / Kamal Talıbzadə; elmi red.: Ş. Vəliyev.- Bakı: Şərq-Qərb, 2015.- 344 s.

Kitabda Azərbaycan romantizminin yaradıcılarından biri olan A.Şaiqin tənqidi fikirləri verilmişdir. [S.135-267].

2016

1084. Abdulla Şaiq (1881-1959) //Azərbaycan multikulturalizminin ədəbi-bədii qaynaqları /tərt. ed.: M.Nağısoylu; F.Ələkbərli; Ə. Bağirov; İ.Quliyev.- Bakı: BBMM, 2016.- Kitab I.- S.226-229.

1085. Bayramoğlu, A. Azərbaycan istiqlal ədəbiyyatı /Alxan Bayramoğlu.- Bakı: Elm və Təhsil, 2016.- 272 s.

Abdulla Şaiq poeziyasından da bəhs olunur . [S.63-67].

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə dərc olunan məqalələr

1910

1086. Əhməd, K. Nöqsanlarımız haqqında: [Abdulla Şaiqin “Uşaq gözlüyü” dərsliyindən də bəhs olunur] /Əhməd Kamal //Günəş.- 1910.- 20 sentyabr.

1087. Müznib, Ə. (Süridi imzası ilə). Şaiq əfəndinin bədayeyi fikrindən: [şairin “Həyatı-müvərrim” mənzuməsindən bəhs edilir] /Əliabbas Müznib //Zənbur.- 1910.- №13.- S. 2-3.

1088. Teatr və musiqi: [Abdulla Şaiqin “Qafqaz çiçəyi” pyesinin Tağıyevin Dram teatrında “Nicat” truppası tərəfindən oynanıldığı xəbər verilir] //Səda.- 1910.- 8 noyabr; 19 dekabr.

1912

1089. Cavid, H. Mirzə Abdulla Məmmədzadə yaxud Abdulla Sur: Mərhumun təşyi-cənazəsi mərasimi /Tofiq Abdulla //İqbal.- 1912.- 16, 17, 18 may, № 61, 62, 63.

1914

1090. “Şeyx Şamil” tamaşası: [Abdulla Şaiqin eyniadlı əsəri haqqında] //İqbal.- 1914.- 29 yanvar.

1915

1091. Hüseyin, S. Abdulla Şaiq /Seyid Hüseyin //Açıq söz.- 1915.- 23-24 noyabr, № 42, 43.

1923

1092. Şaiq gecəsi: [xronika] //Maarif və mədəniyyət.- 1923.- № 12.- S.75.

1924

1093. Bağırzadə, M. Abdulla Şaiq gecəsi: [Ədəbi pedaqoji fəaliyyətinin 20 illiyi ilə əlaqədar 1923-cü il dekabrın 27-də keçirilmiş gecə haqqında] /M.Bağırzadə //Yeni yol.- 1924.- 21 yanvar.

1925

1094. Bayatılar: [Ş.Əfəndizadə, M.M.Hatif, Abdulla Şaiq tərəfindən toplanmış "Bayatılar" kitabçasına qısa bir təhlil verilmişdir] //Kommunist .- 1925.- 14 noyabr.

1926

1095. Faiq Ömər. Qiraət kitablarımızda mövhumat üsulu: [Abdulla Şaiqin dərslərindən də bəhs olunur] /Ömər Faiq //Yeni məktəb.- 1926.- № 2.- S.113-123.

1096. Mim-Re. Cocuq ədəbiyyatı məsələləri: [Abdulla Şaiqin uşaq əsərlərindən də bəhs olunur] /Mim-Re //Yeni məktəb.- 1926.- № 3-4.- S.6-10.

1927

1097. Tülkü həccə gedir: [Kitabın çapdan çıxması haqqında] //Kommunist .- 1927.- 21 aprel.

1928

1098. Əziz, Ə. "İnqilab və mədəniyyət" məcmuəsi haqqında: [məqalədə A.Şaiqin, Fövzinin, M.Müşfiqin şeirlərindən də bəhs olunur] /Ə.Əziz, R.Rza //Dan ulduzu.- 1928.- №11.- S.44.

1099. İ.İ. Bir az da şairlər haqqında: [Şaiqin şeirlərindən də bəhs olunur] /İ.İ. //Gənc işçi.- 1928.- 1 may.

1100. Qaplan, A. Rəy: [Abdulla Şaiqin "Hər şey var" şeirindən bəhs olunur] /A.Qaplan //İnqilab və mədəniyyət.- 1928.- № 1.- S.48-49.

1101. Quliyev, M. Proletar ədəbiyyatına doğru: [Abdulla Şaiqin əsərlərindən də bəhs olunur] /M.Quliyev //İnqilab və mədəniyyət .- 1928.- № 4.- S.6-11.

1102. Tənqid və bibliografiya. Ədəbiyyat dərsləri. I kitab: [H.Zeynallı, A.Şaiq, İ.Hikmət və A.B.Musaxanlı tərəfindən tərtib edilmiş eyniadlı kitab haqqında] //Yeni yol.- 1928.- 28 fevral, № 49.- S.4.

1929

1103. Cabbarlı, C. Azərbaycan proletar yazıçıları arasında: [A.Şaiq, Sanlı, Axundov, Haqverdiyev və başqalarının yaradıcılığından bəhs edir] /C.Cabbarlı, C.Məmmədquluzadə //Kommunist.- 1929.- 3 noyabr.

1104. Zaqafqaziya yazıçıları dostluq səfərində iştirak edir: [C.Məmmədquluzadə, Ə.Haqverdiyev, Hüseyn Cavid, Abdulla Şaiq, Cabbar Əfəndizadə, Süleyman Sani, Cəfər Cabbarlı, Əhməd Cavad, Seyid Hüseyn, Süleyman Rüstəm, Mikayıl Müşfiq, Xəlil İbrahim və s.] //Kommunist.- 1929.- 3 iyun.

1930

1105. Əfəndizadə, C. Proletar ədəbiyyatı haqqında: [Abdulla Şaiqin "Hər şey var" şeirindən də danışılır] /C.Əfəndizadə //Kommunist.- 1930.- 21 fevral.

1931

1106. Arash, H. Marksizm maskası altında elmi metodlar: [məqalədə Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur] /H.Arash, H.Əfəndizadə //Gənc işçi.- 1931.- 3, 4 iyun.

1107. Mehdi, H. Menşevik-mexanist ədəbiyyatşünaslıq əleyhinə: [Abdulla Şaiq yaradıcılığından da danışılır] /Hüseyn Mehdi //İnqilab və mədəniyyət.- 1931.- № 2.- S.23-28.

1935

1108. Rzaquluzadə, M. Şura çocuq ədəbiyyatı uğrunda /M.Rzaquluzadə //İnqilab və mədəniyyət.- 1935.- №3.- S.35-39.

1109. Rzaquluzadə, M. Şura çocuq ədəbiyyatının nailiyyətləri: [Abdulla Şaiqin uşaqlar üçün yazdığı əsərlərdən də danışılır] /M.Rzaquluzadə //İnqilab və mədəniyyət.- 1935.- №10-12.- S.41-43.

1936

1110. Azərbaycan Sosialist Şura Cümhuriyyətinin 15 illiyi münasibətilə yaxşı ədəbiyyat əsəri müsabiqəsi jürisinin qərarı: [Abdulla Şaiqin “Xasay” pyesi müsabiqənin mükafatına layiq görülmüşdür] //Kommunist.- 1936.- 18 mart.

1111. Vurğun, S. Cəmiyyət: [Abdulla Şaiqin “Səməd Vurğuna” şeirinə cavab olaraq yazılmışdır] /Səməd Vurğun //Ədəbiyyat qəzeti.- 1936.- 3 sentyabr.

1937

1112. Bu gün YİQ(B)P MQ-nın ədəbi bədii təşkilatlarının yenidən qurulması haqqındakı tarixi qərarın 5-ci ildönümüdür. Tarixi beş il: [Abdulla Şaiq haqqında məlumat və şəkil verilmişdir] //Ədəbiyyat qəzeti.- 1937.- № 37.- S.1.

1113. Rüstəm, S. Qocalıq: [Abdulla Şaiqə həsr olunmuş şeir] /Süleyman Rüstəm //Ədəbiyyat qəzeti.- 1937.- 27 yanvar, № 3.- S.3.

1114. Vəliyev, Ə. Böyük oktyabra yeni əsərlərimiz: [Abdulla Şaiqin “İki şam ağacı” romanı üzərində işləməsindən bəhs olunur] /Ə.Vəliyev //Ədəbiyyat.- 1937.- № 17.- S.3.

1939

1115. Cəfər, M. Xasay: [Abdulla Şaiqin eyniadlı pyesi haqqında] /Məmməd Cəfər //Pioner.- 1939.- № 2.- S.49-57.

1116. Rzaquluzadə, M. Nəsrimizdə kiçik hekayə: [kiçik hekayə janrında yazan yazıçılarımız və eləcə də Abdulla Şaiq haqqında] /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat.- 1939.- 17 aprel, №15.- S.3.

1940

1117. Aranlı, M. Azərbaycan ədəbiyyatında uşaq səhnə əsərləri: [Abdulla Şaiqin əsərlərindən də bəhs olunur] /M.Aranlı //Ədəbiyyat qəzeti.- 1940.- 15 dekabr.

1118. Araslı, H. Azərbaycan ədəbiyyatında uşaq səhnə əsərləri: [Abdulla Şaiqin “Gözəl bahar” alleqorik səhnə əsərindən

və uşaqlar üçün yazdığı pyeslərdən bəhs olunur] /Həmid Araslı //Ədəbiyyat qəzeti.- 1940.- 15 dekabr.

1119. Arif, M. Əsrimizdə yeni insanlar, qəhrəmanlıq məsələsi: [Abdulla Şaiqin “Əsrimizin qəhrəmanları” əsərindən də bəhs edilir] /Məmməd Arif //Ədəbiyyat qəzeti.- 1940.- 25 oktyabr.

1120. Azad xalqın ədəbiyyatı: [məqalədə Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur] //Revolyusiya və kultura.- 1940.- № 4.- S.41-45.

1121. Cahanbaxış, C. Yaxşı arxa [Abdulla Şaiqin eyniadlı əsərindən bəhs olunur] /C.Cahanbaxış //Ədəbiyyat qəzeti.- 1940.- 18 oktyabr.

1122. “Eloğlu” yeni ilə gözəl hədiyyədir: [Abdulla Şaiqin eyniadlı pyesi yeni mövsümdə] //Azərbaycan pioneri.- 1940.- 13 sentyabr.

1123. Haşımov, M. Teatrımız uşaqlara nə göstərəcəkdir?: [Abdulla Şaiqin “Xasay”, “Eloğlu” pyeslərinin AD GTT-da yeni mövsümdə tamaşaya qoyulması barədə] /M.Haşımov //Azərbaycan pioneri.- 1940.- 13 sentyabr.

1124. Həsənov, A. Çox sevdiyim teatr: [“Xasay” pyesi haqqında] /A.Həsənov //Azərbaycan pioneri.- 1940.- 13 sentyabr.

1125. “Xasay pyesi” M.Qorki adına mükafata təqdim edilib //Ədəbiyyat qəzeti.- 1940.- 14 yanvar, №2.- S.1.

1126. Kirəcli, A. “Araz” romanı haqqında /A.Kirəcli //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1940.- 13 sentyabr.

1127. Məmməd, C. “Araz” romanı /Məmməd Cəfər //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1940.- 8 dekabr.

1128. Sadıqov, H. “Eloğlu” obrazı haqqında /H.Sadıqov //Azərbaycan pioneri.- 1940.- 13 sentyabr.

1129. Uşaq ədəbiyyatına ciddi diqqət: [Abdulla Şaiq haqqında] //Ədəbiyyat.- 1940.- 1 fevral, №4.- S.1.

1130. Vəliyev, Ə. Bədii nəsrimiz haqqında: [məqalədə Abdulla Şaiqin əsərlərinin də təhlili verilmişdir] /Ə.Vəliyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1940.- 18 oktyabr.

1941

1131. Gənc Tamaşaçılar Teatrında dekabrın 7-də “Eloğlu” pyesi ilk dəfə tamaşaya qoyulmuşdur //Kommunist.- 1941.- 7 dekabr.

1132. Zamanlı, İ. “Eloğlu”: [M.Qorki ad. GTT-nın yeni tamaşası haqqında] /İ.Zamanlı //Ədəbiyyat qəzeti.- 1941.- 19 yanvar.

1942

1133. Əzimzadə, Y. Vətən: [M.Qorki ad AD GTT-da tamaşaya qoyulması haqqında] //Ədəbiyyat qəzeti.- 1942.- 2 dekabr, № 32.- S.3.

1134. Zamanlı, İ. “Vətən” pyesinin quruluşu və bədii tərtibatı /İ.Zamanlı //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1942.- 2 dekabr, № 32.- S.3.

1943

1135. Məmməd, C. Vətən: [M.Qorki adına KTT-da pyesin tamaşası haqqında] /Cəfər Məmməd //Kommunist.- 1943.- 9 may, №7.

1944

1136. Arif, M. Kırlov və Azərbaycan ədəbiyyatı: [Kırlov təmsillərinin tərcüməçisi kimi Abdulla Şaiqdən də danışılır] /Məmməd Arif //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 25 oktyabr, № 24.- S.1.

1137. Xəndan, C. Abdulla Şaiq: [Pedaqoji və ədəbi fəaliyyətinin 40 illiyi münasibətilə] /Cəfər Xəndan //Kommunist.- 1944.- 27 fevral, № 43.

1138. Rüstəm, S. Bayramı layiqli əsərlərlə qarşılayaq: [Böyük Vətən müharibəsi dövründə yazıçıların, eləcə də Abdulla Şaiqin öz əsərləri ilə xalqa, orduya dəstəyindən bəhs olunur] /Süleyman Rüstəm //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 12 iyun.

1139. Rzaquluzadə, M. Uşaqlar üçün və uşaqlar haqqında ədəbiyyat /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 4 oktyabr, №23.- S.5.

1140. Uşaq və gənclər ədəbiyyatı //Ədəbiyyat.- 1944.- 4 oktyabr, № 23.- S.1.

1141. Yazıçı Abdulla Şaiqlə məktəblilərin görüşü //Ədəbiyyat qəzeti.- 1944.- 15 fevral.

1945

1142. Arif, M. Dramaturgiyanın yüksəlişi: [Abdulla Şaiqin “Nüşabə” pyesindən də danışılır] /Məmməd Arif //Ədəbiyyat qəzeti.- 1945.- 5 may, №12.- S.4.

1143. Ədəbiyyatımızın baharı: [Abdulla Şaiq yaradıcılığından bəhs olunur] //Vətən uğrunda.- 1945.- № 2-3.- S.3-12.

1144. Əzimzadə, Y. Qoca müəllim, ustad yazıçı, gözəl insan /Y.Əzimzadə //Azərbaycan.- 1945.- № 2.- S.14-15.

1145. Kiçik hekayələr haqqında: [Abdulla Şaiqin əsərləri haqqında] //Ədəbiyyat.- 1945.- 30 may, № 15.- S.1.

1146. Məmmədov, Ə. Kırlov və Azərbaycan təmsilləri: [Məqalədə Abdulla Şaiqin təmsillərindən və Kırlov təmsillərinin gözəl tərcüməçisi olmasından bəhs olunur] /Əflatun Məmmədov //Azərbaycan.- 1945.- №12.- S.114-121.

1147. Orucəli, H. Nağıllar: [Abdulla Şaiqin eyniadlı kitabının çapdan çıxması münasibətilə] /H.Orucəli //Azərbaycan gəncləri.- 1945.- 15 noyabr.

1148. Rzaquluzadə, M. Uşaq və gənclər ədəbiyyatı: [A.Şaiq yaradıcılığından da bəhs olunur] /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat qəzeti.- 1945.- 23 aprel.

1149. Yazıçı Abdulla Şaiqlə məktəblilərin görüşü //Kommunist qəzeti.- 1945.- 14 fevral.

1946

1150. Abdulla Şaiq Talıbzadə yoldaş Mərzə rayonu Vorosilov kolxozu üzvləri tərəfindən Millətlər Sovetinə depu-

tatlığa namizəd göstərilmişdir //Ədəbiyyat qəzeti.- 1946.- 9 yanvar; Kommunist.- 1946.- 13 yanvar.

1151. Abdulla Şaiq Talıbzadə: [həyat və yaradıcılığı haqqında] //Azərbaycan SSR EA-nın Xəbərləri.- 1946.- №1.- S. 77-78

1152. Abdulla Şaiq Talıbzadə (1881-1959) //Azərbaycan Ədəbiyyatı lüğəti. SSRİ EA Azərbaycan Filialı xəbərləri.- 1946.- №1.- S. 77-78.

1153. Abdulla Şaiq Talıbzadə: [SSRİ Ali Sovetinə deputatlığa namizəd göstərilməsi münasibətilə qısa tərcümeyi-halı] //Kommunist.- 1946.- 20 yanvar; Azərbaycan gəncləri.- 1946.- 23 yanvar.

1154. Abdulla Şaiqin yaradıcılıq gecəsi //Ədəbiyyat qəzeti.- 1946.- 10 fevral, №5.- S.4.

1155. Ağazadə, A. “Nağıllar” kitabını oxuyun: [Abdulla Şaiqin eyniadlı kitabından bəhs olunur] /A. Ağazadə //Azərbaycan pioneri.- 1946.- 6 iyun.

1156. Allahyarlı, İ. Tarixi günə nümunəvi hazırlaşaq: [A.Şaiqin SSRİ Ali Sovetinə deputatlığa namizədliliyindən də danışılır] /İ. Allahyarlı //Kommunist.- 1946.- 15 yanvar.

1157. Xəndan, C. Nüşabə: [Abdulla Şaiqin eyniadlı pyesinin M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında tamaşaya qoyulması münasibətilə] /Cəfər Xəndan //Kommunist.- 1946.- 30 noyabr.

1158. Kazım, Z. Gənc Tamaşaçılar Teatrının xüsusiyyətləri və tələbləri: [məqalədə Abdulla Şaiqin də teatrdə fəaliyyətindən bəhs olunur] /Z. Kazım //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1946.- 31 yanvar.

1159. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrı iyulun 25, 26, 27, 28-də Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Abdulla Şaiqin “Nüşabə” əsərini ilk dəfə tamaşaya qoyacaqdır //Kommunist.- 1946.- 25 iyul.

1160. Mehdi, H. Böyük həyat: [SSRİ Ali Sovetinə deputatlığa namizəd göstərilməsi münasibətilə] /Hüseyn Mehdi //Ədəbiyyat qəzeti.- 1946.- 22 yanvar, №2.

1161. Səmimi görüş: [Caparidze rayonu 1 nömrəli məktəb şagirdlərinin A.Şaiqlə görüşü haqqında] //Kommunist.- 1946.- 22 fevral.

1162. Səmimi görüş: [Mərəzə rayonu Voroşilov adına kolxozun üzvlərinin Abdulla Şaiqlə görüşü haqqında] //Ədəbiyyat qəzeti.- 1946.- 31 yanvar.

1163. Yüksək mükafata layiq əsərlər yaradaq: [Abdulla Şaiq haqqında] //Ədəbiyyat.- 1946.- 7 mart, №7.- S.1.

1947

1164. Abdulla Şaiqlə görüş: [Əczaçılıq məktəbi, ədəbiyyat dərnişinlərinin üzvlərilə] //Ədəbiyyat qəzeti.- 1947.- 19 mart, №8.- S.4.

1165. Ağayev, M. “Nüşabə”, “Şah və xidmətçi”, “İki rəssam”: [əsərlərin M.Qorki adına AD KTT-də oynanılması münasibətilə] /M. Ağayev //Azərbaycan pioneri.- 1947.- 4 oktyabr.

1166. Arif, M. Azərbaycan ədəbiyyatında milli dostluq ideyası: [Abdulla Şaiqin “İntiharmı, yaşamaqımı?” “Qaragilis xatirələri” əsərlərində xalqlar dostluğundan bəhs olunur] /M. Arif //İnqilab və mədəniyyət.- 1947.- №11.- S.132-133.

1167. Böyük Oktyabr İnqilabı və Sovet ədəbiyyatı: [Abdulla Şaiq yaradıcılığında da danışılır] //İnqilab və mədəniyyət.- 1947.- S. 11-13.

1168. Cəfərov, C. Nağıl və pyeslər haqqında: [Abdulla Şaiqin “Vətən” və “Eloğlu” pyesləri haqqında] /C. Cəfərov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1947.- 25 fevral.

1169. Əzimzadə, Y. Fitnə: [pyesin M.Qorki adına AD KTT-də tamaşaya qoyulması münasibətilə] /Y. Əzimzadə //Azərbaycan gəncləri.- 1947.- 26 sentyabr.

1170. M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrı sentyabrın 23, 24-də “Fitnə” pyesi ilə iş mövsümünü açacaqdır //Kommunist.- 1947.- 2 sentyabr.

1171. Məmmədov, K. Ədəbiyyatımızda uşaq surətləri: [məqalədə A.Şaiqin “Köç”, “Vəzifə”, “Murad”, “Oyunçu bağa-

lar” və s. hekayələrinin təhlili verilir] /K.Məmmədov //Ədəbiyyat qəzeti.- 1947.- 27 dekabr.

1172. Nəbi, B. Bahar: Hörmətli ustad A.Şaiqə ithaf: [şeir] /B.Nəbi //Ədəbiyyat qəzeti.- 1947.- 8 aprel.

1173. Rəhimov, H. İncəsənət işçilərinin hazırlığı: [məqalədə A.Şaiqin “Nüşabə” əsərinin yeni quruluşda tamaşaya hazırlanmasından danışılır] /H.Rəhimov //Kommunist.- 1947.- 19 mart.

1948

1174. Kamran, M. Abdulla Şaiqin əsərləri /M.Kamran //Azərbaycan gəncləri.- 1948.- 29 avqust.

1175. Yüzbaşov, R. Abdulla Şaiqin uşaq əsərlərinin tərbiyəvi mahiyyəti /Rəmzi Yüzbaşov //Azərbaycan məktəbi.- 1948.- №4.- S.73-82.

1949

1176. İsmayıloğlu, M. Qaraca qız: [M.Qorki ad. AD KTT-də tamaşaya qoyulması haqqında] /M.İsmayıloğlu //Azərbaycan gəncləri.- 1949.- 2 fevral.

1177. M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrında yanvarın 30-da ilk tamaşa: [Abdulla Şaiqin “Qaraca qız” əsəri] //Kommunist.- 1949.- 30 yanvar.

1178. Sultanlı, Ə. Abdulla Şaiq /Ə.Sultanlı //Azərbaycan məcmuəsi.- 1949.- C.V.- S.24-36.

1179. Zamanlı, İ. Maraqlı tamaşa: [Qaraca qız] /İ.Zamanlı //Azərbaycan pioneri.- 1949.- 5 fevral.

1950

1180. Əbülhəsən, Ə. Uşaq ədəbiyyatı haqqında: [məqalədə “Yaxşı arxa”, “Tıq-tıq xanım”, “Tülkü həccə gedir”, “Ana yurdum”, “Dəmirçi nəğməsi”, “Vətən” əsərlərindən də danışılır] /Ə.Əbülhəsən //Ədəbiyyat qəzeti.- 1950.- 16 may.

1181. Musayev, Q. Uşaq ədəbiyyatı haqqında bəzi qeydlər: [Abdulla Şaiqin əsərlərindən də danışılır] /Q.Musayev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1950.- 25 mart.

1951

1182. Kərimov, Ə. Uşaq ədəbiyyatına diqqəti artırmalı: [məqalədə Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur] /Ə.Kərimov //Kommunist.- 1951.- 27 oktyabr.

1952

1183. Xəndan, C. Qocaman müəllim, görkəmli ədib /Cəfər Xəndan //Azərbaycan müəllimi.- 1952.- 1 may, №18.- S.3.

1184. Rza, R. Uşaq ədəbiyyatının ideya və bədii səviyyəsinin yüksəlişi uğrunda /Rəsul Rza //Ədəbiyyat qəzeti.- 1952.- 16 yanvar.

1954

1185. Bağırzadə, Ə. Uşaqlar və gənclər üçün qiymətli kitablar yaradaq: [məqalədə Abdulla Şaiq haqqında danışılır] /Ə.Bağırzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1954.- 17 iyul.

1186. Xəlilov, Q. “Araz” romanı haqqında /Q.Xəlilov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1954.- 4 sentyabr, № 36.

1187. Qasımzadə, Q. Böyük dostluq: [Abdulla Şaiqin “İntiharmı, yaşamaqımı” adlı əsərində Azərbaycan və erməni xalqı arasındakı iqtisadi-mənəvi əlaqələrin konkret həyati təsvirinə həsr olunmasından bəhs olunur] /Qasım Qasımzadə //Azərbaycan.- 1954.- № 9.- S.139-167.

1188. Mehdi, H. Azərbaycan sovet bədii nəsr: [A.Şaiqin nəsr əsərləri haqqında] /H.Mehdi //Azərbaycan.- 1954.- №5.- S.120-144.

1189. Musayev, Q. Uşaq ədəbiyyatının bəzi məsələləri: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur] /Q.Musayev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1954.- 3 aprel.

1190. Rzaquluzadə, M. Uşaq ədəbiyyatına diqqəti artırmaq /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1954.- 14 dekabr.

1191. Rzayev, A. Gənc Tamaşaçılar Teatrının 25 illiyi: [məqalədə Abdulla Şaiqin “Xasay”, “Qaraca qız”, “Vətən”,

“Eloğlu”, “Ana” pyeslərinin müvəffəqiyyətlərindən danışılır] /A.Rzayev //Kommunist.- 1954.- 28 fevral.

1955

1192. Abbaszadə, H. Eloğlu: [M.Qorki ad. AD GTT-də tamaşaya qoyulması haqqında] /Hüseyn Abbaszadə //Kommunist.- 1955.- 2 mart.

1193. Ağamirov, A. Eloğlu: [M.Qorki ad. AD GTT-da tamaşaya qoyulması haqqında] /A.Ağamirov //Azərbaycan gəncləri.- 1955.- 16 yanvar.

1194. Babayev, A. Eloğlu: [Abdulla Şaiqin eyniadlı pyesinin M.Qorki ad. ADKTT-da səhnəyə qoyulması haqqında] /A.Babayev //Azərbaycan pioneri.- 1955.- 7 yanvar.

1195. Bağırov, M. Abdulla Şaiqin seçilmiş əsərləri /M.Bağırov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1955.- 11 sentyabr, № 37.- S.3.

1196. Xəndan, C. 35 ildə ədəbiyyatımız: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur] /Cəfər Xəndan //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1955.- 30 aprel.

1197. Qasımzadə, H. Uşaq ədəbiyyatı səhifələri haqqında qeydlər /H.Qasımzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1955.- 2 aprel.

1198. Məmmədov, Ə Abdulla Şaiqin seçilmiş əsərləri /Ə.Məmmədov //Azərbaycan.- 1955.- №11.- S.146-151.

1199. Rzaquluzadə, M. Azərbaycan sovet uşaq ədəbiyyatında mövzu və keyfiyyət məsələsi /M.Rzaquluzadə //Azərbaycan.- 1955.- № 8.- S.114-137.

1200. Rzaquluzadə, M. Azərbaycan sovet uşaq ədəbiyyatının vəziyyəti və vəzifələri /M.Rzaquluzadə //Kommunist.- 1955.- 23 iyun.

1201. Seçilmiş əsərləri: [Abdulla Şaiqin seçilmiş əsərlərinin çapdan çıxması münasibətilə] //Azərbaycan məktəbi.- 1955.- №9.- S.78.

1202. Zeynallı, A. Yazıçıların Nizami Muzeyinə hədiyyələri: [Abdulla Şaiqin əsərlərini muzeyə hədiyyə etməsi haqqında] /A.Zeynallı //Ədəbiyyat.- 1955.- 2 iyul, № 27.- S.4.

1956

Abdulla Şaiq – 75

1203. Azərbaycan SSR Maarif Nazirliyi Kollegiyasının Abdulla Şaiq Talıbzadənin “Qabaqcıl Maarif xadimi” nişanı ilə təltif edilməsi haqqında qərarı //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart.

1204. Yazıçı Abdulla Şaiqin (A.M.Talıbzadənin) “Qırmızı Əmək Bayrağı” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin fərmanı //Kommunist.- 1956.- 25 fevral; Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 24-26 fevral; Azərbaycan gəncləri.- 1956.- 26 fevral, №25.- S.1.

1205. Abbasov, A. Bakının Oktyabr rayonu 19 nömrəli məktəbində Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuş yaradıcılıq gecəsi keçirilmişdir /A.Abbasov //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart.

1206. Abbaszadə, H. Gözəl əsərlər müəllifi /H.Abbaszadə //Azərbaycan pioneri.- 1956.- 20 mart.

1207. Abdulla Şaiq: [Anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə qısa tərcümeyi-hal] //Azərbaycan. Azərbaycan demokratik firqəsinin orqanı.- 1956.- 4 mart.

1208. Abdulla Şaiq: [Ə.Mirəhmədovun eyniadlı əsəri haqqında] //Azərbaycan məktəbi.- 1956.- №7.- S.83.

1209. Abdulla Şaiq Talıbzadə yoldaşa: [Azərbaycan SSR Maarif Nazirliyi Kollegiyasının təbriki] //Kommunist.- 1956.- 22 mart.

1210. Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı: Tacikistan Yazıçılar İttifaqı İdarə heyəti //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, № 12.- S.2.

1211. Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı /Surkov, Ajayev, Leonov, Ventslova, Baltuşis, Quzyaviçyus və b. //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, №12.- S.2.

1212. Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı: Gürcüstan Yazıçılar İttifaqının Rəyasət heyəti //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, №12.- S.2.

1213. Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı: Litva Yazıçılar İttifaqının Rəyasət heyəti //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, №12.- S.2.

1214. Abdulla Şaiqlə görüş //Lenin tərbiyəsi uğrunda.- 1956.- 12 mart.

1215. Bayram, T. Unudulmaz görüş: [Abdulla Şaiqə həsr olunmuş şeir] /Tofiq Bayram //Azərbaycan jurnalı.- 1956.- №8.- S. 112-113.

1216. Bildiriş: [Azərbaycan Sovet Yazıçıları ittifaqı Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncaq keçirir] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart.- №12.- S. 1.

1217. Cəbrayılbəyli, C. Görkəmli maarif xadimi /Camo Cəbrayılbəyli //Kommunist.- 1956.- 20 mart.

1218. Əfəndiyev, P. Abdulla Şaiq və şifahi xalq yaradıcılığı /Paşa Əfəndiyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, № 12.- S.2.

1219. Əhmədov, C. Yazıçı – tərbiyəçi /C.Əhmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 11 mart, №11.- S.2.

1220. Əhmədov, P. Qocaman ədib: [şeir] /P.Əhmədov //Qızıl Quba.- 1956.- 21 mart.

1221. Görkəmli yazıçı //Nuxa fəhləsi.- 1956.- 24 fevral.

1222. Hüseynov, Ə. Qocaman ədib /Ə.Hüseynov //Azərbaycan qadını.- 1956.- № 2.- S.17.

1223. Hüseynov, S. Abdulla Şaiq haqqında yeni əsər: [Əziz Mirəhmədovun “Abdulla Şaiq” adlı kitabı haqqında] /C.Hüseynov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 29 aprel, № 18.- S.3.

1224. Hüseynzadə, H. Ağ saçlı sənətkar /Hüseyn Hüseynzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, №12.- S.2.

1225. Xəndan, C. Qocaman ədib /Cəfər Xəndan //Azərbaycan.- 1956.- №2.- S.128-136.

1226. İbrahimov, M. Qocaman yazıçımız /Mirzə İbrahimov //Şərq qapısı.- 1956.- 24 fevral.

1227. İbrahimov, M. Qocaman yazıçı və ictimai xadim /Mirzə İbrahimov //Azərbaycan SSR EA-nın Xəbərləri.- 1956.- №8.- S.95-105.

1228. Qarabağlı, Ə. Abdulla Şaiq /Əliyər Qarabağlı //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart, № 12.

1229. Qocaman yazıçı Abdulla Şaiqin yubiley gecəsi //Kommunist.- 1956.- 22 mart.

1230. Qocaman yazıçının yanında //Azərbaycan gəncləri.- 1956.- 21 mart.

1231. Məmmədov, C. Gənclərin sevimli şairi /C.Məmmədov //Azərbaycan gəncləri.- 1956.- 24 fevral.

1232. Mirəhmədov, Ə. Ədəbiyyat xadimi: Abdulla Şaiq Talıbzadə (1881-1959) /Əziz Mirəhmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, № 12.- S.2.

1233. Mirəhmədov, Ə. Qocaman yazıçının həyat yolu /Əziz Mirəhmədov //Kommunist.- 1956.- 20 mart.- № 68.-S.3.

1234. Mirzəyan, S. Görüş və yığıncaqlar /S.Mirzəyan; R.Əsgərov //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart.

1235. Moldaviya Yazıçılar İttifaqının İdarə heyəti: [A.Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart.

1236. Rüstəm, S. Böyük məhəbbət sahibi /Süleyman Rüstəm //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart.

1237. Rüstəm, S. Müəllim Şaiqə: [şeir] /Süleyman Rüstəm //Azərbaycan pioneri.- 1956.- 20 mart.

1238. Rzaquluzadə, M. Balaların böyük məhəbbəti /M.Rzaquluzadə //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart.

1239. Rzaquluzadə, M. Şərəfli yaradıcılıq yolu /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 12 fevral, №7.- S.3.

1240. Seyidzadə, M. İlk tanışlıq /M.Seyidzadə //Pioner.- 1956.- №2.- S.6.

1241. Seyidzadə, M. Sevimli Şaiqə: [şeir] /M.Seyidzadə //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 22 mart, №12.

1242. Tatarıstan Yazıçılar İttifaqı İdarə heyəti adından: [A.Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı] /A.Bəşirov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1956.- 18 mart, №12.- S.2.

1243. Yüzbaşov, R Abdulla Şaiq haqqında dəyərli əsər: [Əziz Mirəhmədovun “Abdulla Şaiq Talıbzadə” adlı monoqrafiyasından bəhs olunur] /Rəmzi Yüzbaşev //Azərbaycan müəllimi.- 1956.- 2 avqust, №31.- S.4.

1244. Zamanov, A. Qocaman yazıçı /Abbas Zamanov //Lenin tərbiyəsi uğrunda.- 1956.- 23 aprel; Azərbaycan kənd təsərrüfatı.- 1956.- 20 mart, №35.- S.4.

1245. Zamanov, A. Qocaman yazıçı, sevimli müəllim /Abbas Zamanov //Azərbaycan məktəbi.- 1956.- №2.- 20 mart.- S. 88-94.

1957

1246. Cəfər, M. Böyük Oktyabr sosialist inqilabı və Azərbaycan sovet ədəbiyyatı /Məmməd Cəfər //Azərbaycan.- 1957.- №11.- S.31-58.

1247. Xəlilov, Q. Azərbaycan Sovet nəsrində fəhlə sinfi: [A.Şaiqin “Araz” romanı və “Məktub yetişmədi” hekayələrindən də bəhs olunur] /Q.Xəlilov //Azərbaycan.- 1957.- №12.- S.213-236.

1958

1248. İbrahimov, M. “Bir saat xəlifəlik” [A.Şaiqin eyniadlı pyesinin M.Qorki ad. AD GTT-da tamaşaya qoyulmasından bəhs

olunur] /Mirzə İbrahimov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1958.- 19 iyul, №29.- S.3; Azərbaycan müəllimi.- 22 iyun, №46.- S.4.

1249. İmamverdi qızı, X. Qocaman ədib /X.İmamverdi qızı //Sosialist Sumqayıtı.- 1958.- 25 fevral.

1959

Abdulla Şaiqin vəfatı münasibətilə

1250. Abdulla Şaiq Talıbzadə. Nekroloq //Komunist.- 1959.- 25 iyul, №173.- S.4; Azərbaycan.- 1959.- №8.- S.221-222; Bakı qəzeti.- 1959.- 27 iyul, №175.- S.4; Göyərçin.- 1959.- №9.- S.2; Azərbaycan müəllimi.- 1959.- 25 iyul.

1251. Qocaman ədibimiz. Nekroloq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, №29.- S.3.

1252. Abdulla Şaiqin dəfnini təşkil edən komissiyadan //Kommunist.- 1959.- 25 iyul; Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, №29.- S.3.

1253. Ədiblə vidalaşarkən... //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 1 avqust, №30.- S.4.

1254. Əfəndiyev, M. Müəllimlər müəllimi /M.Əfəndiyev, C.Cəbrayılbəyli, Ə.Seyidov və b. //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, №29.- S.3.

1255. Hacıyev, A. Yazıçı Abdulla Şaiq /A.Hacıyev //Mingəçevir işçisi.- 1959.- 26 fevral.

1256. Hüseynoğlu, K. Abdulla Şaiqin xatirəsinə: [mənsur şeir] /K.Hüseynoğlu //Azərbaycan gəncləri.- 1959.- 29 iyul, №89.- S.2.

1257. Məmmədəliyev, Y. Unudulmaz insan, hörmətli müəllim /H.Y.Məmmədəliyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 1 avqust, №30.- S.4.

1258. Məmmədov, K. Abdulla Şaiqin “Seçilmiş əsərləri” [II cildi haqqında] //Bakı qəzeti.- 1959.- 21 fevral.

1259. Rüstəm, S. Əzizim Şaiqə: [şeir] /S.Rüstəm //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, № 29.- S.3.

1260. Seyidzadə, M. Nəcib insan /M.Seyidzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, № 29.- S.3.

1261. Şahbazi, T. Ata məhəbbəti //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, № 29.- S.3.

1262. Teleqramlar: [Abdulla Şaiqin vəfatı münasibətilə Özbəkistan, Gürcüstan, Türkmənistan, Ermənistan Yazıçılar İttifaqlarının İdarə heyətləri və Dağıstan yazıçılarının başsağlığı] //Azərbaycan.- 1959.- №8.- S.223.

1263. Vahabzadə, B. Həmişə yaz olar: [şeir. Abdulla Şaiqin vəfatı münasibətilə] /Bəxtiyar Vahabzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1959.- 25 iyul, № 29.- S.3.

1960

1264. Heydərzadə, Ə. Qabaqcıl maarifpərvər Abdulla Şaiq (1881-1959) /Ə.Heydərzadə //Azərbaycan.- 1960.- 24 dekabr.

1265. Hüseynov, R. V-VI siniflərdə vətənpərvərlik tərbiyəsi haqqında: [məqalədə “Məktub yetişmədi” hekayəsindən danışılır] /R.Hüseynov //Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi: metodik məqalələr məcmuəsi.- 1960.- bur. 3.- S.3-13.

1266. İsmayılov, Y. Abdulla Şaiqin “Seçilmiş əsərləri” /Yaqub İsmayılov //Azərbaycan.- 1960.- №3.- S.202-207.

1267. İsmayılov, Y. Burjua əxlaq və məişətini tənqid edən əsər: [“Əsrimizin qəhrəmanları” povesti haqqında] /Yaqub İsmayılov //Azərb. SSR EA Xəbərləri: İctimai elmlər seriyası.- 1960.- №5.- S.75-85.

1268. İsmayılov, Y. İnqilabi keçmişi əks etdirən roman: [“Araz” romanı haqqında] /Yaqub İsmayılov //Ədəbiyyat və dilçilik məcmuəsi: Nizami ad. Ədəbiyyat və dil institunun əsərləri.- 1960.- 15 cild.- S.22-33.

1269. Kərimov, İ. Abdulla Şaiq və M.Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı /İnqilab Kərimov //Azərbaycan.- 1960.- №8.- S.208-216.

1270. Mehdi, H. Müəllim və yazıçı /Mehdi Hüseyn //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1960.- 19 noyabr.

1271. Rəhimov, S. Ədəbiyyatımızda xalqlar dostluğu: [“Araz”, “Qaragilis xatirəsi” əsərlərindən də danışılır] /Süleyman Rəhimov //Azərbaycan.- 1960.- № 9.- S.181-198.

1961

1272. Ağayev, H. Balaca oxuculara dəyərli hədiyyə: [Abdulla Şaiqin “Seçilmiş əsərləri” haqqında] /H.Ağayev //Azərbaycan.- 1961.- №1.- S.213-216.

1273. Cəfərzadə, Ə. Sübhün şəfəqlərinə qədər: [Əlyazmalar fondunun arxivində Abdulla Şaiqə yazılan məktublar] /Əzizə Cəfərzadə //Azərbaycan.- 1961.- №4.- S.98.

1274. Əzizov, Ə. 1920-1940-cı illərdə Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatı: [məqalədə “Vəzifə”, “Oyunçu bağalar” və “Xasay” əsərlərindən də danışılır] /Ə.Əzizov //Nizami adına Azərbaycan Ədəbiyyatı Tarixi Muzeyinin Elmi Əsərləri.- 1961.- №1.- S.150-171.

1275. Heydərzadə, Ə. Qabaqcıl maarifpərvər Abdulla Şaiq /Ə.Heydərzadə //Azərbaycan qəzeti.- 1961.- 15 mart.

1276. Xəlilov, Q. Azərbaycan romanına aid bəzi qeydlər: [A.Şaiqin əsərləri də tədqiq edilir] /Q.Xəlilov //Azərbaycan.- 1961.- №6.- S.201-215.

1277. Kələntərli, K. [Resenziya] /K.Kələntərli //Azərbaycan gəncləri.- 1961.- 21 iyul. Kb. res. Kərimov İ. Abdulla Şaiq və teatr /İnqilab Kərimov; Azərb. Teatr cəmiyyəti.- Bakı, 1961.

1278. Məmməd, C. Bir həftənin xatirəsi: [Abdulla Şaiqlə yol yoldaşı olan Cəfər Məmmədin xatirəsindən] /Cəfər Məmməd //Azərbaycan.- 1961.- №2.- S.187-189.

1279. Nəsiboğlu, V. Abdulla Şaiq və teatr: [İ.Kərimovun eyniadlı kitabı haqqında] /V.Nəsiboğlu //Azərbaycan gəncləri.- 1961.- 21 iyul.

1280. Rüstəm, S. Görkəmli ədəbiyyat və mədəniyyət xadimi /Süleyman Rüstəm //Azərbaycan.- 1961.- №2.- S.175-185.

1281. Sevimli yazığımız //Göyərçin.- 1961.- №2.- S.10-11.

1282. Seyidov, M. Səkkizillik məktəbin V sinifində "Məktub yetişmədi" hekayəsinin təhlilinə dair /Mirəli Seyidov //Azərbaycan məktəbi.- 1961.- № 6.- S.47-50.

1962

1283. Rzaquluzadə, M. Canlı xatirələr: [Abdulla Şaiqin "Xatirələrim" kitabı haqqında] /M.Rzaquluzadə //Bakı (axşam qəzeti).- 1962.- № 39.- 15 fevral.

1963

1284. Kərimov, İ. Tülkü məhkəməyə gedir: [M.Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında Abdulla Şaiqin "Tülkü həccə gedir" adlı əsərinin səhnələşdirilməsindən bəhs olunur] / İnqilab Kərimov //Azərbaycan müəllimi.- 1963.- 13 oktyabr, №82.- S.4.

1285. Rüstəm, S. Yazıçı və həyat /Süleyman Rüstəm //Azərbaycan.- 1963.- №7.- S.16-17.

1286. Təhmasib, R. Dostluğumuz: [müəllifin Abdulla Şaiq və Hüseyin Cavidlə dostluğundan danışılır] /R.Təhmasib //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1963.- 2 mart.

1964

1287. Qasımsadə, H. A.Şirvanzadə və Azərbaycan: [Abdulla Şaiqin dostluq əlaqələrindən danışılır] /H.Qasımsadə //Azərbaycan.- 1964.- №1.- S.182-183.

1965

1288. Zorya, Y. Abdulla Şaiqə: [şeir] /Y.Zorya; tərc. Q.Əzizovundur //Yeni Şirvan.- 1965.- 25 sentyabr.

1966

1289. Əlioğlu, M. Şaiqin romantik dünyası /Maqsud Əlioğlu //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1966.- 13 avqust.

1290. İbrahimov, M. Abdulla Şaiq realizminin bəzi xüsusiyyətləri: [Anadan olmasının 85 illiyi münasibətilə] /Mirzə İbrahimov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1966.- 26 fevral, № 9.- S.3-4.

1291. Kərimov, İ. Uşaqlarımız üçün gözəl səhnə əsərləri yaradaq: [A.Şaiq, M.Təhmasib və b. yazıçılar uşaq ədəbiyyatının inkişafında ciddi fəaliyyət göstərmişlər] /İnqilab Kərimov //Azərbaycan müəllimi.- 1966.- 3 iyul.

1292. Mustafayev, D. Qocaman xalq müəllimi /D.Mustafayev //Azərbaycan müəllimi.- 1966.- 24 fevral.

1293. Nəbiyev, B. Görkəmli ədibin zəngin irsi: [Abdulla Şaiqin beşcildlik əsərlərinin birinci kitabının çapdan çıxması münasibətilə] /Bəkir Nəbiyev //Kommunist.- 1966.- 20 noyabr.

1967

1294. Talıbzadə, K. Firidun bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları /Kamal Talıbzadə //Azərbaycan jurnalı.- 1967.- № 6.- S.165-167.

1968

1295. Cəfərzadə, Ə. Sülhün şəfəqlərinə qədər: [Azərbaycan SSR EA Əlyazmaları fondunda Abdulla Şaiqə yazılan məktublar haqqında] /Əzizə Cəfərzadə //Azərbaycan.- 1968.- № 4.- S.196-198.

1296. Məmmədov, C. Əziz və sevgili qardaşım!: [Abdulla Şaiq Talıbzadəyə məktubları] /Cabbar Məmmədov //Azərbaycan.- 1968.- №4.- S.198-206.

1297. Səfəroğlu, R. Müəllimin sözü müqəddəsdir: [Zərbəli Səmədov haqqında məqalədə Abdulla Şaiqdən də bəhs olunmuşdur] /Rasim Səfəroğlu //Ədəbiyyat.- 1968.- 17 avqust, №33.- S.3.

1298. Şərifov, S. Güldürən və düşündürən sənətkar: [Abdulla Şaiqin felyetonları haqqında] /Səfər Şərifov //Azərbaycan qadını.- 1968.- № 8.- S.16-17.

1299. Şərifov, S. Şaiqin kiçik hekayələrində sənətkarlıq məsələləri /Səfər Şərifov //Elm və həyat.- 1968.- № 6.- S.24.

1969

1300. Abbaszadə, H. Boyaların harmoniyası: [Abdulla Şaiqin gənc rəssam Tofiq Cavadovun sənətkarlığı haqqında fikirlərindən] /H.Abbaszadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1969.- 20 dekabr.

1301. Məmmədov, X. Nərimanovun zəmanəti: [Abdulla Şaiqin Rus-müsəlman məktəblərində müəllimliyə qəbul edilməsi haqqında] /X.Məmmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1969.- 7 noyabr.

1302. Şərifov, S. Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” əsəri /Səfər Şərifov //Ulduz.- 1969.- № 6.- S.52-53.

1970

1303. Abbaszadə, H. Ömrünün axırına kimi: [Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığı haqqında] /H.Abbaszadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1970.- 17 oktyabr, № 42.- S.10-12.

1304. Əhmədov, C. Görkəmli ədəbiyyat müəllimi Abdulla Şaiq /M.Əhmədov //Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi: metodik məqalələr məcmuəsi.- 1970.- №3.- S.57-70.

1305. Hacıyev, M. Maraqlı tərcümələr: [Abdulla Şaiqin əsərlərinin tat dilində tərcüməsi haqqında] //M.Hacıyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1970.- 10 yanvar.- S.11.

1306. Məmmədov, C. Abdulla Şaiq Talıbzadə /C.Məmmədov //Kitabxana işçisinə kömək.- 1970.- №1.- S.38-42.

1307. Rzaquluzadə, M. İllər, nəsillər, əsrlər: [Abdulla Şaiqin anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə] /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1970.- 8 may.

1308. Şərifov, S. Abdulla Şaiqin felyetonları /S.Şərifov //Azərbaycan gəncləri.- 1970.- 11 avqust.

1971

Abdulla Şaiq – 90

1309. Abdulla Şaiq: [Abdulla Şaiqin anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə S.Vurgun, F.Köçərli, M.İbrahimovun ürək sözləri] //Azərbaycan gəncləri.- 1971.- 5 may.

1310. Abdulla Şaiqin xatirəsi: [anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə Azərb. SSR EA Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutunda keçirilən elmi sessiya haqqında] //Kommunist.- 1971.- 6 may; Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.7.

1311. Adilov, M. Şaiq müəllim /Musa Adilov //Azərbaycan.- 1971.- № 2.- S.175-181.

1312. Arif, M. Hörmətli müəllim Şaiq /Məmməd Arif //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.5.

1313. Arif, M. Şaiq müəllim /Məmməd Arif //Azərbaycan.- 1971.- №2.- S.175-184.

1314. Arzumanov, V. İki sənətkar – iki müəllim: [Abdulla Şaiqin Litva ədibi V.S.Mitskeviciusla dostluğu haqqında] /Vaqif Arzumanov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.7.

1315. Bədəlbəyli, Ə. Gözəl insan /Əfrasiyab Bədəlbəyli //Azərbaycan gəncləri.- 1971.- 5 may.

1316. Dilbazi, M. İllər ötür, Şaiq gəncləşir /Mirvarid Dilbazi //Azərbaycan gəncləri.- 1971.- 5 may.

1317. Dilbazi, M. Unudulmaz sənətkar /Mirvarid Dilbazi //Azərbaycan gəncləri.- 1971.- 5 may.

1318. Dilbazi, Y. Hamımızın qəlbindədir /Yaqut Dilbazi //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.8-9.

1319. Eradze, L. Abdulla Şaiq və Gürcüstan /Leyla Eradze //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.8-9.

1320. Əfəndiyev, A. Unudulmaz müəllim /Asif Əfəndiyev //Ulduz.- 1971.- №2.- S.26-27.

1321. Əfəndiyev, İ. Unudulmaz yazıçı, böyük humanist /İlyas Əfəndiyev //Kommunist.- 1971.- 5 may.

1322. Əfəndizadə, A. Cəmiyyət üçün çalışan insan /A.Əfəndizadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.8-9.

1323. Əhmədov, C. Xalq müəllimi /Camal Əhmədov //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may.

1324. Əkbərov, Z. Uşaqların sevimli yazıçısı /Z.Əkbərov //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may.

1325. Əkbərov, Z. Vətənpərvər yazıçı /Z.Əkbərov //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may.

1326. Görkəmli şəxslər Abdulla Şaiq haqqında /F.B.Köçəri, Səməd Vurğun, Mirzə İbrahimov, Süleyman Rüstəm, Qafur Əfəndizadə, Hüseyn Cavid, Seyid Hüseyn, Mustafa Quliyev, Atababa Musaxanlı və İsmayıl Hikmət //Azərbaycan.- 1971.- № 2.- S.185-189.

1327. Xəlilova, T. Abdulla Şaiqin arxivindən /T.Xəlilova //Azərbaycan.- 1971.- №12.- S.29-30.

1328. Xəlilova, T. Kırılov baba və Şaiq /T.Xəlilova //Elm və həyat.- 1971.- № 3.- S.24-25.

1329. Xudiyev, N. Ədəbi dilimiz haqqında: [A.Şaiqin dil və üslub məsələlərinə dair fikirlərinin, həm bədii əsərlərində, həm də dilimizin qrammatik quruluşuna aid ədəbi-tənqidi məqalə, çıxış və nitqlərində öz ifadəsini tapmasından bəhs olunur] /Nizami Xudiyev //Gənc müəllim.- 1971.- 20 may.- S.3.

1330. İbadoglu, Ə. Humanist sənətkar /Ə.İbadoglu //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 24 fevral.

1331. İsmayılov, Y. Xalq müəllimi, görkəmli maarif xadimi /Y.İsmayılov //Azərbaycan məktəbi.- 1971.- №4.- S.9-15.

1332. İsmixanov, M. Realist yazıçı, ustad müəllim /M.İsmixanov //Gənc müəllim.- 1971.- 20 may.

1333. İstedadlı yazıçı və pedaqoq //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.2.

1334. Qarayev, Y. Şaiq məktəbi /Yaşar Qarayev //Ulduz.- 1971.- № 2.- S.28-29.

1335. Quliyev, M. Sevgili mürəbbimiz Şaiq Talıbzadənin iyirmi illik əməyi /M.Quliyev //Azərbaycan.- 1971.- № 2.- S.188-189.

1336. Məmmədov, K. Nəcib müəllim, humanist sənətkar /K.Məmmədov //Bakı.- 1971.- 5 may.

1337. Məmmədov, M. Görkəmli ədib /M.Məmmədov //Kirovabad kommunisti.- 1971.- 15 may.

1338. Məmmədov, S. Abdulla Şaiq Talıbzadə //Kitabxana işçisinə kömək.- 1971.- №1.- S.38-42.

1339. Mirəhmədov, Ə. Xalqa xidmətin gözəl nümunəsi: /Əziz Mirəhmədov //Kommunist.- 1971.- 6 may.

1340. Mirəhmədov, Ə. Şaiqin Mollanəsrəddinçilərlə ideya-yaradıcılıq əlaqəsi /Əziz Mirəhmədov //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri.- 1971.- № 3-4.- S. 3-10.

1341. Mirzəyev, Ə. Uşaq ədəbiyyatının klassik yaradıcısı /Ə. Mirzəyev //Yüksəliş.- 1971.- 26 fevral.

1342. Mizəyev, Ə. Uşaq ədəbiyyatımızın ölməz banisi /Əli Mirzəyev //Yenilik.- 1971.- 23 fevral, № 19.- S.3.

1343. Mustafayev, C. Ədəbi-bədii axşam: [V.İ.Lenin adına Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda] /C.Mustafayev //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may, №36.- S.3.

1344. Rzaquluzadə, M. İllər, nəsillər, əsrlər: [Abdulla Şaiqin həyat yolundan bəhs olunur] /M.Rzaquluzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may.- S.8.

1345. Süleymanov, N. Abdulla Şaiq /N.Süleymanov //Pioner.- 1971.- № 2.- S.4.

1346. Şaiq Abdulla, müəllim! //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may.

1347. Şaiq adına kitabxana //Azərbaycan müəllimi.- 1971.- 5 may.

1348. Şərifov, S. Ədibin sovet dövrü hekayələri /S.Şərifov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 8 may, №19.- S.6.

1349. Üdəba və şairlərimizin həli. Dilimiz və ədəbiyyatımız: [A.Şaiqin “Həyat” və “İqbal” qəzeti qəzetlərdə çıxan məqalələri haqqında] //Azərbaycan.- 1971.- № 2.- S.183-184.

1350. Yarəhmədov, M. Görkəmli maarif xadimi, istedadlı yazıçı, gözəl insan /M.Yarəhmədov //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri.- 1971.- № 3-4.- S.139-140.

1351. Ziya, H. Unudulmaz yazıçı /Hikmət Ziya //Azərbaycan pioneri.- 1971.- 5 may.

1972

1352. Allahverdiyev, M. Qaraca qız: [M.Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında pyesin tamaşası haqqında] //Bakı.- 1972.- 17 may.

1353. Əfəndiyev, İ. Böyük humanist /İlyas Əfəndiyev //Azərbaycan.- 1972 .- №3 .- S. 157-164.

1354. Əhmədov, C. Yeni quruluşda: [“Qaraçı qız” pyesi haqqında] /Camal Əhmədov //Azərbaycan gəncləri.- 1972.- 11 mart.

1355. Xəlilova, T. Abdulla Şaiqin arxivindən: [Nekrasovun “Biçilməmiş əkin” şeiri haqqında] /T.Xəlilova //Azərbaycan.- 1972.- № 12.- S.29-31.

1973

1356. Alməmmədov, A. Abdulla Şaiq və rus ədəbiyyatı ənə-nələri /A.Alməmmədov //Azərbaycan məktəbi.- 1973.- № 9.- S.66-70.

1357. Xəlilova, T. Müəllim – yazıçı: [A.Şaiqin beşcildlik külliyyatının çapdan çıxmış III cildinə düşən yeni əsərlərindən danışılır] /T.Xəlilova //Azərbaycan müəllimi.- 1973.- 26 sentyabr.- S. 4.

1358. Xəlilova, T. Uşaq ədəbiyyatının mahir ustası /T.Xəlilova //İbtidai məktəb və məktəbəqədər tərbiyə.- 1973.- № 3.- S.57-60.

1359. Xudiyev, N. Abdulla Şaiqin Azərbaycan dili dərsləkləri /N.Xudiyev //Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi: metodik məqalələr məcmuəsi.- 1973.- № 3.- S.52-57.

1360. İbrahimov, M. Abdulla Şaiq realizminin bəzi xüsusiyyətləri /Mirzə İbrahimov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1973.- 21 oktyabr, № 485.

1361. Qurbanov, A. Ənənələr fakültəsi /Afat Qurbanov //Bakı.- 1973.- 1 mart.- S.3.

1974

1362. Cavid, T. Teatr muzeyinin eksponatları danışıq: [Abdulla Şaiq, Hüseyn Cavid, Cəfər Cabbarlı, Cavad Axundzadə] /Turan Cavid //Ulduz.- 1974.- № 5.- S.45.

1363. Əkbərov, Z. Sənət dostları: [A.Şaiq və H.Cavid haqqında] /Z.Əkbərov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1974.- 27 iyul, № 30.- S.13, 16.

1364. Hümmətov, İ. Uşaq aləminin həmişəbahar çiçəkləri: [A.Şaiqin uşaqlara həsr etdiyi şeirlər haqqında] /İ.Hümmətov //Ulduz.- 1974.- № 4.- S.60-62.

1365. Xəlilova, T. Puşkindən tərcümələr: [Abdulla Şaiqin tərcümələrindən danışılır] /T.Xəlilova //Azərbaycan.- 1974.- № 5.- S.41-43.

1366. Xudiyev, N. Abdulla Şaiqin nəsr əsərlərinin dilinin tədrisinə dair /M.Xudiyev //V.İ.Lenin ad. API-nin Elmi Əsərləri. XI. Pedaqogika, psixologiya və fənnlərin tədrisi metodikası.- 1974.- № 2.- S.120-126.

1367. Xudiyev, N. Abdulla Şaiqin nəsr əsərlərinin öyrənilməsinin metodikası //Azərbaycan SSR Ali məktəblərin əsərləri.- Bakı, 1974.- ser. XI.- №2.- S.119-126.

1368. İbadoglu, Ə. Abdulla Şaiqin romantizm haqqında bəzi qeydləri /Ə.İbadoglu //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri, Ədəbiyyat və incəsənət seriyası.- 1974.- № 2.- S.11-19. Xülasə rus dilində.

1369. İsmayilli, Ə. Borçalı övladı /Ə.İsmayilli //Sovet Gürcüstanı.- 1974.- 24 iyun.

1975

1370. Xudiyev, N. Abdulla Şaiqin nəsr əsərlərinin dilinin frazeoloji təhlili /M.Xudiyev //V.İ.Lenin ad. API-nin Elmi

Əsərləri. Pedaqogika, psixologiya və fənnlərin tədrisi metodikası.- Bakı, 1975.- ser. XI, № 6.- S.47-56.

1371. Xudiyev, N. Abdulla Şaiqin nəsr əsərlərinin dilinin leksik təhlili /N.Xudiyev //V.İ.Lenin ad. APİ-nin Elmi əsərləri. XI. Pedaqogika, psixologiya və fənnlərin tədrisi metodikası.- Bakı, 1975.- № 2.- S.38-46.

1372. Xudiyev, N. Şaiq və ana dili /N.Xudiyev //Azərbaycan məktəbi.- 1975.- № 8.- S.60-65.

1976

1373. Xəlilova, T. Gənc Şaiqin yaradıcılığında rus ədəbiyyatının rolu /T.Xəlilova //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri.- 1976.- № 2.- S.17-23.

1374. İsmixanova, E. Uşaqların sevimlisi /E.İsmixanova //Azərbaycan müəllimi.- 1976.- 31 mart.

1375. Rəhmanzadə, F. Mən, sən – ikimiz də bir canıq: [A.Şaiqlə Mirzə Cabbar Məmmədşadəninin ədəbi-pedaqoji dostluğu haqqında] /Fazil Rəhimzadə //Bakı.- 1976.- 13 dekabr.

1977

1376. Xudiyev, N. Abdulla Şaiqin nəsr əsərlərinin dilinin leksik təhlili //V.İ.Lenin ad. APİ-nin Əsərləri.- Bakı, 1977.- ser. XI, № 2.- S.38-46.

1377. Məmmədov, Ə. İllərin töhvəsi: [T.Xəlilovanın Abdulla Şaiqin tərcümələrindən ibarət tərtib etdiyi eyniadlı kitab haqqında resenziya] /Ə.Məmmədov //Kommunist.- 1977.- 18 yanvar.

1378. Məmmədov, Ə. Şaiq irsinin yeni nəşri: [əsərlərinin IV cildinin çapdan çıxması münasibətilə] /Ə.Məmmədov //Kommunist.- 1977.- 22 sentyabr.

1978

1379. Məmmədov, Ə. Abdulla Şaiqin ədəbi tənqidi görüşləri /Ə.Məmmədov //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri.- 1978.- № 2.- S.122-125.

1380. Məmmədov, Ə. Şaiq irsinin yeni nəşri: [Kamal Talıbzadənin Abdulla Şaiqin arxivini araşdırmasından və 5 cildlik külliyyatını nəşr etdirməsindən bəhs olunur] /Ə.Məmmədov //Kommunist.- 1978.- 22 sentyabr, № 222.- S.4.

1381. Paşayev, A. Ədibin öz əli ilə: [Mərkəzi dövlət ədəbiyyat və incəsənət arxivində A.Şaiqin şəxsi işindəki sənədlər barədə] /A.Paşayev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1978.- 28 yanvar, №5.- S.2-3.

1979

1382. Abdulla Şaiqin ədəbi görüşləri: [əsərlərinin çapdan çıxması haqqında] //Ulduz.- 1979.- № 4.- S.61-62.

1383. Əhmədov, C. Abdulla Şaiq müəllimlə yeni görüş: [5 cilddən ibarət əsərlər külliyyatının yeni nəşri haqqında] /C.Əhmədov //Azərbaycan məktəbi.- 1979.- № 12.- S.57-60.

1384. Əliyeva, K. Abdulla Şaiqin ədəbi görüşləri: [rəy] /K.Əliyeva //Ulduz.- 1979.- №1.- S.61-62. Kb. rəy. Şaiq A. Əsərləri.- Bakı, 1978.- C. IV.

1385. Həbibov, İ. Peyzaj lirikası: [Abdulla Şaiq yaradıcılığında təbiət təsviri haqqında] /İsa Həbibov //Azərbaycan təbiəti.- 1979.- № 16.- S.33-35.

1386. Nəbiyev, B. 60 il xalqın xidmətində: [Abdulla Şaiq əsərlərinin beş cildliyi] /Bəkir Nəbiyev //Azərbaycan.- 1979.- № 12.- S.117-127.

1387. Şükürova, S. Fitnə: ["Fitnə" pyesi M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında tamaşaya qoyulub] /S.Şükürova //Bakı.- 1979.- 15 oktyabr.- S. 3.

1980

1388. Məmmədov, Ə. Məhəmməd Hadi və Abdulla Şaiq /Ə.Məmmədov //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri.- 1980.- №4.

1389. Məmmədov, Ə. Şaiqin külliyyatı /Ə.Məmmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1980.- 18 yanvar.- S.6. Kb. res. Şaiq A. Əsərləri: Beş cildə.- Bakı: Azərənşr : Yazıçı, 1966-1978.

1981

Abdulla Şaiq – 100

1390. Abdulla Şaiq //Pioner.- 1981.- № 5.- S.2.

1391. Abdulla Şaiq haqqında /Mirzə İbrahimov, Süleyman Rüstəm, İlyas Əfəndiyev, Həmid Araslı, Səməd Vurğun, Qafur Əfəndizadə, Mikayıl Rzaquluzadə, İsmayıl Hikmət //Ulduz.- 1981.- № 6.- S.19-20.

1392. Abdulla Şaiqin yubleyi şərəfinə: [respublikanın bütün şəhər və rayonlarında ədəbi yığıncaqların keçiriləcəyindən bəhs olunur] //Bakı.- 1981.- 14 avqust, № 191.- S.4; Kommunist.- 16 avqust, №192.- S.4.

1393. Adilov, M. Abdulla Şaiqlə görüş: [F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında keçirilən tədbirlər haqqında] /M.Adilov //Azərbaycan gəncləri.- 1981.- 12 sentyabr.

1394. Azərbaycan Yazıçılar İttifaqında: [A.Şaiqin 100 illiyi ilə bağlı yubiley komissiyasının tərkibinin müəyyən edilməsi haqqında] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 sentyabr.- S. 7.

1395. Baharlı, M. Gözəl ədib, gözəl pedaqoq, gözəl insan /Məhəmməd Baharlı //Azərbaycan məktəbi.- 1981.- № 5.- S.60-63.

1396. Bəktəşi, İ. Firudin bəy Köçərli və uşaq ədəbiyyatı məsələləri /İnayət Bəktəşi //Klassik irs və müasirlik (elmi əsərlərin tematik məcmuəsi).- Bakı: S.M.Kirov adına ADU nəşri, 1981.- S.53-49.

1397. Böyük sənətkar //Azərbaycan müəllimi.- 1981.- 23 dekabr.

1398. Cəfər, M. Işıqlı ulduzlardan biri /Məmməd Cəfər //Kommunist.- 1981.- 24 dekabr, № 296.- S.3.

1399. Dilbazi, M. Xatirələrdə yaşayan insan /M.Dilbazi //Azərbaycan.- 1981.- №7.- S. 130-135.

1400. Dilbazi, M. Nə doğmadır Şaiq adı!... /M.Dilbazi //Göyərçin.- 1981.- № 6.- S.10.

1401. Əhmədov, C. Şaiq məktəbi /Camal Əhmədov //Azərbaycan gəncləri.- 1981.- 24 dekabr, № 152.- S.4.

1402. Əlimirzəyev, X. Vətənpərvər şair /Xalid Əlimirzəyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.7.

1403. Əliyev, K. Şaiq inamı /K.Əliyev //Azərbaycan müəllimi.- 1981.- 18 dekabr, № 101.- S.3.

1404. Görkəmli şəxslər Abdulla Şaiq haqqında: [xatirələr] /F.Köçərli, H.Cavid, S.Vurğun, A.Sur, M.İbrahimov, M.Cəfər, A.Musaxanlı //Azərbaycan.- 1981.- №7.- S.136-138.

1405. Hüseyn, M. Böyük həyat /Hüseyn Mehdi //Ulduz.- 1981.- № 6.- S.18-19.

1406. Xəlilova, T. Orijinal yaradıcılıq yolu: [Abdulla Şaiqin tərcüməçilik fəaliyyəti haqqında] /T.Xəlilova //Ulduz.- 1981.- № 12.- S.38-40.

1407. İbrahimov, M. Abdulla Şaiq haqqında /Mirzə İbrahimov //Azərbaycan.- 1981.- № 7.- S.136-137.

1408. İbrahimov, M. Sönməz günəşdir doğan /Mirzə İbrahimov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 1 yanvar.- S. 3-6.

1409. Quliyev, M. Azadlıq və inqilab carçısı /M.Quliyev, S.Bayramov //Azərbaycan müəllimi.- 1981.- 25 dekabr.

1410. Quliyeva, H. Abdulla Şaiq xatirəsi /H.Quliyeva //Kirovabad kommunisti.- 1981.- 29 may, №105.- S.3.

1411. Mahmud, T. Sadə və böyük insan /T.Mahmud //Göyərçin.- 1981.- № 6.- S.11-12.

1412. Mahmudov, T. O qədər həssas olub ki... /T.Mahmudov //Sovet kəndi.- 1981.- 24 dekabr, № 153.- S.4.

1413. Məmmədov, Ə. Abdulla Şaiq və teatr /Ə.Məmmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.7.

1414. Məmmədov, Ə. Ürəklərdə yaşayan sənətkar /Ə.Məmmədov //Kitablar aləmində.- 1981.- №1.- S.39-42.

1415. Məmmədov, K. Humanist sənətkar müəllim /K.Məmmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.7.

1416. Məmmədov, M. Abdulla Şaiq və şifahi xalq ədəbiyyatı /M.Məmmədov //Sovet Gürcüstanı.- 1981.- 25 avqust, №102.- S.3

1417. Mirzəyev, Ə. Bu dünyada sev zəhməti... /Əli Mirzəyev //Kirovabad Kommunisti.- 1981.- 22 may, № 100.- S.2.

1418. Mirzəyev, Ə. Uşaq ədəbiyyatımızın ölməz banisi /Ə.Mirzəyev //Azərbaycan müəllimi.- 1981.- 25 dekabr.

1419. Muradov, B. Uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi /B.Muradov //İbtidai məktəb və məktəbəqədər tərbiyə (metodik məcmuə).- 1981.- № 2.- S.25-26.

1420. Namazov, Q. XX əsr Azərbaycan realist yazıçılarının uşaq əsərləri /Qara Namazov //Azərbaycan ədəbiyyatında realizim və navatorluq (elmi əsərlərin tematik məcmuəsi).- Bakı: S.M.Kirov adına ADU nəşri, 1981.- S. 120-131.

1421. Rzaquluzadə, M. Abdulla Şaiq: İlk qədəm; Ən yüksək mükafat /M.Rzaquluzadə //Pioner.- 1981.- №5.- S.2-7.

1422. Saraclı, Ə. Şaiq: [Şeir] /Ə.Saraclı //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.7.

1423. Süleymanov, N. Gözəl yazıçı, nəcib insan /N.Süleymanov // Bakı qəzeti.- 1981.- 24 dekabr.- №294.- S. 3.

1424. Talıbzadə, K. Atam haqqında /Kamal Talıbzadə //Göyərçin.- 1981.- № 6.- S.5.

1425. Talıbzadə, K. Həmişə yanımda olan insan /Kamal Talıbzadə //Ulduz.- 1981.- № 6.- S.21-24.

1426. Teymur, Q. Nəcib insan, gözəl şair, böyük maarifpərvər /Qara Teymur, Arif Məmməd //Sovet Gürcüstanı.- 1981.- 25 avqust, № 102.- S.3.

1427. Ürək sözləri //Kommunist.- 1981.- 24 dekabr.

1428. Yazıçı alim, pedaqoq: [Abdulla Şaiqin 100 illiyinə həsr olunmuş gecə] //Kommunist.- 1981.- 26 dekabr.- S.1; Bakı.- 1981.- 26 dekabr, № 295.- S.1; Azərbaycan gəncləri.- 1981.- 29 dekabr.

1429. Zamanlı, A. Müəllimlərin müəllimi /A.Zamanlı //Azərbaycan müəllimi.- 1981.- 30 dekabr.

1982

1430. Babayeva, Ə. İpəkdən yumşaq, qılıncdan iti /Ə.Babayeva //Azərbaycan qadını.- 1982.- №4.- S.10.

1431. Əhmədov, C. Münəvvər gəncliyin pak ədəbiyyat müəllimi /Camal Əhmədov //Azərbaycan dili və ədəbiyyat tədrisi.- 1982.- №2.- S. 85-96.

1432. Həsənova, S. Görkəmli yazıçı və pedaqoq: [Azərbaycan SSR EA və Respublika Yazıçılar İttifaqının Abdulla Şaiqin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş birgə yubley elmi sessiyası haqqında] //Azərbaycan SSR EA-nın Xəbərləri. Ədəbiyyat dil və incəsənət seriyası.- 1982.- №1.- S. 114.

1433. İbrahimov, M. Sönməz günəşdir doğan /Mirzə İbrahimov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1982.- 1 yanvar, №1.- S.3, 6.

1434. Qafqazlı, H. İlk müəllim /H.Qafqazlı //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1982.- 8 yanvar.- S.7.

1435. Məmmədov, Ə. Abdulla Şaiq və Ermənistan /Ə.Məmmədov //Sovet Ermənistanı.- 1982.- 11 fevral.

1983

1436. Mütəllibov, T. Abdulla Şaiqin ədəbi-tənqidi görüşləri /Təhsin Mütəllibov //Azərbaycan Sovet Tənqidinin Problemləri (elmi əsərlərin tematik məcmuəsi).- Bakı: S.M.Kirov ad. ADU nəşri, 1983.- S.36-45.

1984

1437. Əsgərli, Z. Şaiqin ömür yolu /Z.Əsgərli //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1984.- 21 sentyabr, № 38.- S.6. Kb. res. Məmmədov Ə. Abdulla Şaiq.- Bakı, 1984.

1438. Məmmədov, Ə. Abdulla Şaiq. 1984 /Ə.Məmmədov //Kitablar aləmində.- 1984.- №1; Ədəbiyyat və incəsənət.- 21 sentyabr.

1439. Mirzəyev, Ə. Abdulla Şaiqin uşaq şeirlərində Nizami mövzuları /Ə.Mirzəyev //Azərbaycan dili və ədəbiyyat tədrisi. Metodiki məcmuə.- 1984.- № 3.- S.62-64.

1440. Nərimanov, M. Abdulla Şaiqin dünyagörüşü /M.Nərimanov, F.Qasımov, M.Zeynalov //Kommunist.- 1984.- 29 dekabr.

1441. Səfərov, M. Abdulla Şaiq /M.Səfərov //Kitablar aləmində.- 1984.- №1.- S.30-31. Kb. res. Məmmədov Ə. Abdulla Şaiq.- Bakı, 1984.

1986

1442. Fərhadov, F. Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatı /Fərhad Fərhadov //Azərbaycan müəllimi.- 1986.- 30 noyabr.- S.4.

1443. Osmanlı, V. Bir xalq adətindən qalan qüسسə: [A.Şaiq haqqında] /Vəlli Osmanlı //Sovet Gürcüstanı.-1986.-26 iyun.

1987

1444. Babayev, B. “Abdulla Şaiq” bibliografiyası kitabı haqqında /B.Babayev //Kitablar aləmində.- 1987.- №4.- S.37.

1445. Babayev, B. Abdulla Şaiq yaradıcılığında nümunələr //Gənc ədəbiyyatçıların V Respublika konfransı. Tezis materialları.- Bakı, 1987.- S.44-45.

1446. Yüzbaşov, R. Ana dilində ilk sinif: [Abdulla Şaiq haqqında] /Rəmzi Yüzbaşov //Azərbaycan gəncləri.- 1987.- 7 fevral.

1988

1447. Aslanova, T. Mübariz ruhlu romantika /T.Aslanova //Elm.- 1988.- 21 may.

1448. Babayev, B. Abdulla Şaiqin yaradıcılığında müharibə mövzusu /B.Babayev //Azərb. SSR EA-nın Elmi Əsərləri.- Bakı, 1988.- S.189-194.

1449. Dəyirmi stol söhbəti: [uşaq ədəbiyyatının problemləri] /söhbəti hazırladı: Nizami //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 1 aprel, № 14.- S.7.

1450. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq və uşaq ədəbiyyatı /Solmaz Fərzəliyeva //Gənc aspirant və dissertantların elmi konfransının tezisləri.- Bakı: Elm, 1988.- S.188-189.

1451. Qarabağlı, Z. Abdulla Şaiq Nekrasovun tərcüməçisi kimi /Z.Qarabağlı //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası.- Bakı: Elm, 1988.- №3.- S.17-23.

1452. Rzayeva, D. Abdulla Şaiqin naməlum məqaləsi: [“Bir daha müsəlman qadınlarının rolu haqqında” məqaləsi] /D.Rzayeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 9 dekabr, № 50.- S.6.

1453. Talıbzadə, K. Qəddarlığın poetik inkarı: [Abdulla Şaiqin arxivində şəxsiyyətə pərəstiş illəri] /Kamal Talıbzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 29 iyun, № 31.- S.5.

1454. Vəliyev, V. Görkəmli folklorşünas: [H.Əlizadə və A.Şaiq haqqında] /Vaqif Vəliyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 29 yanvar.

1989

1455. Azadə, R. Şair-tərcüməçi /R.Azadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 24 mart, № 12.- S.6.

1456. Babayev, B. Sənətkarlıq məharəti: [Abdulla Şaiqin nəsr əsərlərində bədii detal] /Baba Babayev //Azərbaycan.- 1989.- № 7.- S.173-175.

1457. Babayev, B. Təbiət və gözəllik nəğməkarı /B.Babayev //Kənd həyatı.- 1989.- № 2.- S. 41.

1458. Əhmədov, C. Müasir uşaq şeiri /Camal Əhmədov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 9 iyun, №22.- S.6.

1459. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiqin əsərlərində atalar sözü və məsəllələr /Solmaz Fərzəliyeva //Azərbaycan SSR EA-nın Xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası.- 1989.- № 2.- S.49-52.

1460. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq və novruz mərasimi /Solmaz Fərzəliyeva //Folklor və mədəniyyət toplusu.- Bakı: Elm, 1989.- S.145.

1461. Nurəliyeva, T. Abdulla Şaiq kolleksiyası /T.Nurəliyeva //Azərb. SSR EA-nın Xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası.- 1989.- №1.- S.130-133.

1462. Salmanov, Ş. Ədəbiyyatı idrak: [müqəddimə] /Şamil Salmanov //Tənqid və tənqidçilər.- Bakı: Yazıçı, 1989.- S.3-10.

1990

1463. Ana dilində ilk orta məktəb: [Abdulla Şaiq haqqında] /A.Əfəndizadə, R.Yüzbaşov, S.Salayev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 25 may, № 19.- S.1.

1464. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq və novruz mərasimi /Solmaz Fərzəliyeva //Folklor və Mədəniyyət: Gənc filoloqların VI Respublika Konfransının materialları.- Bakı: Elm, 1990.- S.55-56.

1465. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq yaradıcılığında dil problemləri /Solmaz Fərzəliyeva //Azərbaycan dili müasir mərhələdə: Gənc dilçilərin II respublika konfransının materialları.- Bakı: Elm, 1990.- S.91-92.

1466. Məmmədov, A. Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə ədəbiyyat: [Abdulla Şaiqin poeziyasından da bəhs olunur] /Alxan Məmmədov //Ulduz.- 1990.- № 5.- S.70-79.

1467. Məmmədov, A. Azərbaycan ədəbiyyatı 1918 aprel-1920-ci illərdə: [Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur] /Alxan Məmmədov //Dialoq.- 1990.- №22.- S.33-37; № 23.- S.28-32.

1991

Abdulla Şaiq – 110

1468. Abdulla Şaiq haqqında /Hüseyn Cavid; Atababa Muxaxanlı; Qafur Əfəndizadə Qantəmir; Səməd Vurğun; Məmməd Cəfər //Kommunist.- 1991.- 23 fevral, № 39.- S.3.

1469. Abdulla Şaiq xatırlandı: [Nərmanov rayonunda A.Şaiq adına Uşaq Kitabxanasında adını daşdığı böyük sənətkarın anadan olmasının 110 illiyinə həsr edilmiş ədəbi-bədii gecə keçirilmişdir] //Bakı.- 1991.- 7 mart, № 47.- S.1.

1470. Abdulla Şaiqin 100 illiyi şərəfinə: [Azərbaycan KP MK Abdulla Şaiqin xatirəsini əbədləşdirmək sahəsində əlavə tədbirlər haqqında qərar qəbul etmişdir] //Kommunist.- 1991.- 11 yanvar, № 8.- S.1; Bakı.- 1991.- 11 yanvar, № 8.- S.1; Azərbaycan müəllimi.- 1991.- 16 yanvar, № 4.- S.1; Ədəbiyyat və incəsənət.- 1991.- 18 yanvar, №3.- S.7.

1471. Azərbaycan EA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu məşhur Azərbaycan ədibi, pedaqoqu və ictimai xadimi Abdulla Şaiqin anadan olmasının 110 illiyinə həsr edilmiş elmi sessiya keçirir //Kommunist.- 1991.- 19 fevral, № 35.- S.4; Ədəbiyyat və incəsənət.- 1991.- 15 fevral, № 7.- S.7; Bakı.- 1991.- 20 fevral, № 36.- S.4.

1472. Babayev, B. Romantik məhəbbət dastanı: [Abdulla Şaiqin “İki müztərib, yaxud əzab və vicdan” adlı ilk romantik romanı və nəsr əsəri haqqında] /B.Babayev //Ulduz.- 1991.- № 6.- S.52-55.

1473. Cavadov, T. Abdulla Şaiqin naməlum tərcümələri /T.Cavadov //Ulduz.- 1991.- № 6.- S.50-53.

1474. Cəfərov, N. “...Şairi-vətəndən dünyaya nə iz qalır, nə bir inam”: [Kamal Talıbzadənin Şaiqin şeirlərinin redaktə etməsindən bəhs olunur] /Nizami Cəfərov //Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 22 fevral, № 8.- S.8.

1475. Əbdülvahab, Y. Abdulla Şaiq vəfat etdi: [“Literaturnaya qazeta”nın 30.VII.1959-cu il tarixli sayında verilən bir xəbərə görə tanınmış Azərbaycan şairi Abdulla Şaiq Talıbzadə 78 yaşında olduğu halda Bakıda vəfat etmişdir] /Yurdsevər Əbdülvahab //Vətən səsi.- 1991.- 14 mart, № 11.- S.6.

1476. Əmrahöglü, A. Məncə, Şaiq nümunədir mələyə /Arif Əmrahöglü //Kommunist.- 1991.- 23 fevral, № 39.- S.3.

1477. İnqilab. Sadə insanın böyük əməlləri /İnqilab //Kommunist.- 1991.- 21 fevral, № 37.- S.4.

1478. Kamaloğlu, R. Şaiqanə yad et /Rasim Kamaloğlu //Qala.- 1991.- 23 dekabr, № 42.- S.2, 6.

1479. Quliyev, Ə. Abdulla Şaiq və xalq yaradıcılığı /Ə.Quliyev //Folklorşünaslıq məsələləri.- Bakı, 1991.- S.38-44.

1480. Qurbanov, A. Abdulla Şaiq xalq təhsili və dil haqqında /Afət Qurbanov, Ə.Tanrıverdiyev //Azərbaycan müəllimi.- 1991.- 20 mart, № 22.- S.3.

1481. Məmmədov, A. Səfərbəredici poema: [Abdulla Şaiqin “Vətənin yanıq səsi” adlı poeməsindən bəhs olunur] /Alxan Məmmədov //Sovet kəndi.- 1991.- 16 fevral, №34.- S.3.

1482. Məmmədov, N. Abdulla Şaiqin M.F.Axundov haqqında mülahizələri /Nadir Məmmədov //Azərbaycan müəllimi.- 1991.- 6 mart, № 18.- S.4.

1483. Namazov, N. Hamımız bir günəşin zərrəsiyik /Namaz Namazov //Azərbaycan müəllimi.- 1991.- 3 aprel, №25.- S.4.

1484. Saracli, Ə. Uşaqların sevimli şairi /Ə.Saracli //Günəş.- 1991.- № 2.- S.2-3.

1485. Talıbzadə, K. Aşkarlanmış həqiqət //Vətən səsi.- 1991.- 14 mart, № 11.- S.6.

1486. Talıbzadə, Ü. Abdulla Şaiq poeziyası və musiqi /Ülviyyə Talıbzadə //Qobustan.- 1991.- №1.- S.39-41.

1992

1487. Əbilov, İ. Munis görüş, həzin rəya: (Abdulla Şaiq dünyasından soruq) /İmamverdi Əbilov //Azərbaycan müəllimi.- 1992.- 8 may, № 38.-S.3.

1488. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiqin yaradıcılığında aşiq sənətinə münasibət /S.Fərzəliyeva //Gənc ədəbiyyatşünasların Respublika konfransı.- Bakı, 1992.- S.57-58.

1489. Məmmədov, A. “Vətənimin yanq səsi”: [A.Şaiqin eyniadlı poeması haqqında] /A.Məmmədov //Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 31 yanvar.

1490. Rüstəm, K. “Tıq-tıq xanımı” kim yazıb? /Kamal Rüstəm //Xalq qəzeti.- 1992.- 4 dekabr.- S.4.

1993

1491. Abdulla Şaiq yubileyi: [A.Şaiq – 112] //Səhər.- 1993.- 27 fevral, № 39.- S.3.

1492. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq yaradıcılığında yuxu və onun yozması /Solmaz Fərzəliyeva //Gənc ədəbiyyatşünasların Respublika konfransı.- Bakı, 1993.-S.98-99.

1493. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq yaradıcılığında yuxu yozma /Solmaz Fərzəliyeva //Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığı problemləri. Məruzələrin tezisləri.- Bakı, 1993.- S.99-100.

1494. Həbibbəyli, İ. İlk uşaq hekayələri /İsa Həbibbəyli //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1993.- 4 oktyabr, № 39.- S.3.

1495. Hüseynova, S. Abdulla Şaiqin əsərlərində onomastik vahidlər /S.Hüseynova //Azərbaycan onomastikası problemləri.- Bakı, 1993.- bur. III.- S.172-174.

1496. Məmmədşad, S. Qayçılanmış həqiqətlər: [A.Şaiq nəslı] /S.Məmmədşad //Yurd.- 1993.- № 6.- S.42-44.

1497. Talıbzadə, K. Tədqiqat fikrinin genişliyi /Kamal Talıbzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1993.- 13 avqust, № 32.- S.4.

1994

1498. Bayramoğlu, A. Abdulla Şaiq poeziyası Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə /Alxan Bayramoğlu //Borçalı.- 1994.- 30 aprel, № 2.- S.3.

1499. Əlizadə, M. Abdulla Şaiqin uşaq şeirlərinin linqvopoetik xüsusiyyətləri /M.Əlizadə //Elmi əsərlər. Dil və Ədəbiyyat seriyası.- Bakı: BDU, 1994.- S.6-10.

1500. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiqin folklordan istifadə üsulları, Abdulla Şaiq yaradıcılığında təmsil janrı /Solmaz Fərzəliyeva //Gənc ədəbiyyatşünasların Respublika konfransı.- Bakı, 1994.- S.76-77; 165.

1995

1501. Məmmədova, D. Abdulla Şaiqin “Gülüzar” dərslıyi /D.Məmmədova //Şəhriyar.- 1995.- 18 may.- S.4.

1502. Bayramoğlu, A. O günəşdir taleyimın ölkəri: [A.Şaiqin “Yeni ay doğarkən” şeirinin təhlili] /Alxan Bayramoğlu //Söz.- 1995.- 20-30 may.

1996

1503. Eminatlıyeva, E. Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” memuarında şəxsiyyət problemi /E.Eminatlıyeva //N.Tusi ad. ADPU-nun Şamaxı filalı alimlərinin IV-V Elmi Konfransınının tezisləri.- Bakı, 1996.- 84 s.

1504. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiqin məktubları /Solmaz Fərzəliyeva //Ədəbiyyatşünaslığın problemləri (məcmuə)- Bakı: Elm, 1996.- S.27-28.

1997

1505. Eminatliyeva, E. Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” əsəri kamil memuar nümunəsi kimi /E.Eminatliyeva //Azərb. EA Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1997.- 24 s.

1506. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiqin məktubları (silsilə məktubları) /Solmaz Fərzəliyeva //Filologiya məsələləri. (nəzəriyyə və metodika).- Bakı, 1997.- S.125-127.

1507. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiqin ədəbi-tənqidi irsinin tədqiqi tarixindən /Arzu Hacıyeva //Azərbaycan EA aspirantlarının elmi konfransının materialları. Bakı, iyun 1997.- Bakı, 1997.- S.228-229

1508. Qənizadə, F. Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz: [A.Şaiq haqqında xatirələr] /F.Qənizadə //Azərbaycan müəllimi.- 1997.- 25 sentyabr.

1998

1509. Abbasqızı, A.-T. Ağsaqqallar ocağında: [“Borçalı” qəzetinin baş redaktoru Azadə-Taleh Abbasqızı və şair publisist Knyaz Aslan A.Şaiqin Mənzil-muzeyini ziyarət ediblər] /Azadə-Taleh Abbasqızı //Borçalı.- 1998. - 9 oktyabr, № 6.- S.3.

1510. Bayramoğlu, A. Səfərbərlik ruhu. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 80: [Abdulla Şaiqin Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə yaradıcılığı] /A.Bayramoğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 12 iyun.- S.2.

1511. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiqin elmi əsərlərinin nəşri tarixi /Arzu Hacıyeva //Elm.- 1998.- № 31-32.

1512. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiqin ədəbi tənqidi irsinin tədqiqinə dair /Arzu Hacıyeva //Azərb. EA-nın Xəbərləri. Ədəbiyyat dil və incəsənət ser.- 1998.- № 3-4.- S.74-79.

1999

1513. Abdulla Şaiq (1881-1959): [ensiklopedik məlumat] //Xəzər xəbər.- 1999.- 15 oktyabr, № 72.- S.20.

1514. Əfəndiyev, Ə. Görkəmli tənqidçi və ədəbiyyatşünas alim: [məqalədə Şamil Salmanovun “Akademik Kamal Talıbzadə” adlı monoqrafiyasından bəhs olunur. Kitabın içində Abdulla Şaiq haqqında fikirlər səslənir] /Ə.Əfəndiyev //Respublika.- 1999.- 7 fevral, № 26.- S.4.

1515. Əsədova, M. Azərbaycan istiqlalı və Abdulla Şaiq /M.Əsədova; M.Süleymanov //Panorama.- 1999.- 8 iyun, № 64.- S.14; Mütərcim.- 1999.- №3.- S.20-24.

1516. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiq tənqidçi kimi /Arzu Hacıyeva //Filoloji araşdırmalar.- Bakı, 1999.- Kitab X.- S.45-48.

1517. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiqin görüşlərində Füzuli /Arzu Hacıyeva //Azərbaycan EA aspirantlarının elmi konfransının materialları. Bakı, 1999 may.- Bakı, 1999.- S.180.

1518. Hacıyeva, A. Füzuli Abdulla Şaiqin gözü ilə /Arzu Hacıyeva //Filologiya məsələlərinə dair tematik toplusu.- Bakı, 1999.- № 1.- S.180-188.

1519. Hacıyeva, A. Şərqi ədəbiyyatı klassikləri Abdulla Şaiqin ədəbi görüşlərində /Arzu Hacıyeva //“Şərqi aktual problemləri: tarix və müasirlik” (akad. Z.Bünyadovun anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransın materialları). Bakı, 27-29 yanvar 1999.- Bakı, 1999.- S.103-104.

1520. Hüseynova, A. Unudulmaz gün: [Abdulla Şaiq adına 54 sayılı məktəbin qarşısında şairin büstünün təntənəli açılış mərasimi haqqında] /Azadə Hüseynova; Arzu Tanrıverdiyeva //Təhsil.- 1999.- 1 aprel, № 9.- S.1.

1521. Məmmədov, D. Mən Şaiqin tələbəsiyəm /D.Məmmədov //Tumuruq.- 1999.- oktyabr, № 10.- S.14.

1522. Mürşüdlü, M. Şaiq nümunə məktəbi /M.Mürşüdlü //Azərbaycan məktəbi.- 1999.- Sentyabr-oktyabr, № 5.- S.110-113.

1523. Talıbzadə, K. Türk şəhidlərinin xatirəsini əbədiləşdirək!: [Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur] /Kamal Talıbzadə //Respublika.- 1999.- 23 aprel, № 83.- S.3.

2000

1524. Əsədova, M. Abdulla Şaiqin ilk dram əsərlərinin sahə təcəssümü /M.Əsədova //AMEA Xəbərləri. Dil və incəsənət ser.- 2000.- № 1-2.- S.138-141.

1525. Fərəcullayev, F. Ədəbiyyat tarizimizdə layiqli yer tutan sənətkar: [Baba Maqsudoğlunun “Abdulla Şaiqin bədii nəsr” kitabının çapdan çıxması haqqında] /Feyzi Fərəcullayev //Xalq qəzeti.- 2000.- 24 fevral.

1526. Hacızadə, A. Abdulla Şaiqin anım gecəsi olub: [Abdulla Şaiqin Mənzil-muzeyində ədibin 119 illiyi münasibətilə anım gecəsi keçirilmişdir] /Arzu Hacızadə //Palitra.- 2000.- 13 mart, № 16.- S.7.

1527. Hacızadə, A. Dahi sənətkar böyük ehtiramla: [A.Şaiqin 119 illiyi] /Arzu Hacızadə //Borçalı.- 2000.- 11 mart, № 9-10-11.- S.2.

1528. Məmmədzadə, D. Barmaq izləri kimi idi: [A.Şaiq haqqında hekayə] /D.Məmmədzadə //Savalan.- 2000.- 11 may, № 14.- S.3.

1529. Sultanova, P. Abdulla Şaiq yad edildi: [vəfatının 41-ci ildönümü münasibətilə ev-muzeyində xatirə gecəsi keçirilmişdir] /Pərvanə Sultanova //Xalq qəzeti.- 2000.- 4 avqust, № 174.- S.4.

1530. Tapdıq, İ. Unuda bilmədiyim görüş: [A.Şaiqlə bağlı xatirə] /İlyas Tapdıq //Günaydın.- 2000.- aprel, № 11-13.- S.11.

2001

Abdulla Şaiq – 120

1531. Abdulla Şaiqin 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı //Azərbaycan.- 2001.- 25 fevral.- S.1; Xalq qəzeti.- 2001.- 25 fevral, № 46.- S.1; Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 2 mart.

1532. Abdulla Şaiq ocağında – Şaiqin tələbəsi ilə görüş: [Məmmədova Pirayə Əli qızı ilə A.Şaiqin Mənzil-muzeyində görüş] //Borçalı.- 2001.- 12 aprel.- S.6.

1533. Abdulla Şaiqə həsr olunmuş sərgi: Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasında //Azərbaycan.- 2001.- 3 iyun.- S.6.

1534. Ağabəyova, S. Abdulla Şaiq – 120 /S.Ağabəyova //Şərqi səsi.- 2001.- iyun, № 10.- S.2.

1535. Aləmara. Bir saat xəlifəlik XXI əsrin ilk operettası oldu /Aləmara //Savalan.- 2001.- 11-17 iyul, № 25.- S.3.

1536. Aliyeva, L. Hamımız bir günəşin zərrəsiyik /Leyla Aliyeva //Yeni düşüncə (Gürcüstan).- 2001.- 25-30 dekabr.- S.30.

1537. Aydınov, S. Azərbaycan pedaqoji intibahının görkəmli nümayəndəsi /Sami Aydınov //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.

1538. Azadə, T. Abdulla Şaiq – 120 /Azadə Taleh //Borçalı.- 2001.- 16 fevral, №7-8.- S.1.

1539. Azərbaycan EA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda Abdulla Şaiqin 120 illiyinə həsr olunmuş elmi sessiya keçirilib //Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 16 fevral, № 7.- S.1.

1540. Budaqov, B. Bir planetin övladları: [Abdulla Şaiqin “Hamımız bir günəşin zərrəsiyik!” adlı şeirindən bəhs olunur] /Budaq Budaqov //Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.-14 dekabr, № 49.- S.1-2.

1541. Dəmirova, Z. Şaiqanə /Z.Dəmirova //Səda.- 2001.- aprel-iyun.

1542. Elmi sessiya: A.Şaiq – 120: [Respublika EA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu və Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə] //Şərqi səsi.- 2001.- mart, mart.- №7.- S.2.

1543. Əhmədov, S. Şaiqdar: [poema] /S.Əhmədov //Mayaq.- 2001.- 10-20 iyul.

1544. Əsədli, M. Abdulla Şaiqin Azərbaycan mədəniyyət tarixində yeri /Minəxanım Əsədli //Mədəniyyət dünyası /ADMİU.- Bakı, 2001.- bur. 2.- S.50-53.

- 1545. Əsədli, M.** Abdulla Şaiqin mənzil muzeyi /Minəxanım Əsədli //Respublika.- 2001.- 21 iyun.- S.5.
- 1546. Əsədli, M.** Azadlığın zəfər çələngi. Arazdan-Turana /Minəxanım Əsədli //Respublika.- 2001.- 14 mart.- S.3.
- 1547. Əsədli, M.** Bir saat xəlifəlik /Minəxanım Əsədli //Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 27 iyul, № 29.- S.3.
- 1548. Əsədli, M.** Novruz Abdulla Şaiq yaradıcılığında /Minəxanım Əsədli //Novruz: ənənə və müasirlik /ADMİU.- Bakı, 2001.- bur. 1.- S.34-36.
- 1549. Əsədova, A.** Hamımız bir günəşin zərrəsiyiz /A.Əsədova //İnam.- 2001.- 25 iyun, № 01.- S.3.
- 1550. Əsgərova, R.** Abdulla Şaiq – 120 /R.Əsgərova //Şəhid anaları.- 2001.- 19-26 avqust, № 03.- S.1, 4-5.
- 1551. Görkəmli ədib və maarifçinin yubiley gecəsi:** [Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında “A.Şaiq – 120” adlı tədbir keçirilmişdir] //Respublika.- 2001.- 13 dekabr, № 284.- S.3; Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 14 dekabr, № 49.- S.1.
- 1552. Görkəmli ədib və maarifçinin yubiley gecəsi:** [Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında keçirilən gecə haqqında] //Azərbaycan.- 2001.- 14 dekabr.- S.6.
- 1553. Görkəmli ədibin yubileyi** //Tələbə dünyası.- 2001.- 27 aprel.
- 1554. Hacıyeva, A.** Abdulla Şaiqin ədəbi tənqidi görüşləri /Arzu Hacıyeva //AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi Əsərləri.- Bakı, 2001.- S.29.
- 1555. Hacızadə, A.** Şairə böyük ehtiramla /Arzu Hacızadə //Xalq qəzeti.- 2001.- 3 mart.
- 1556. Hacızadə, A.** Tədbir keçirilmişdir: [Abdulla Şaiqin ev-muzeyində] /Arzu Hacızadə //Borçalı.- 2001.- 12 aprel.- S.6.
- 1557. Hacızadə, A.** Yubiley tədbiri: [A.Şaiq adına 54 saylı orta məktəbdə keçirilən yubiley tədbiri haqqında] /Arzu Hacızadə //Borçalı.-2001.- 30 noyabr.- S.4.
- 1558. Xalıqzadə, F.** Abdulla Şaiq və musiqi folklorumuz /Fəttah Xalıqzadə //Ekspress.- 2001.- 13 dekabr, № 239.- S.11.

- 1559. Xankişiyev, A.** Maarifin inkişafı yolunda /Arif Xankişiyev //Mədəni-maarif.- 2001.- №1-2.- S.51-53.
- 1560. Xəlilova, T.** Abdulla Şaiqin tərcüməçilik fəaliyyəti /Tamilla Xəlilova //Azərbaycan.- 2001.- № 9.- S.140-142.
- 1561. Xəlilzadə, F.** Yad edirik səni ustad /Flora Xəlilzadə //Azərbaycan.- 2001.- 12 dekabr.
- 1562. İradə, K.** Abdulla Şaiqin 120 illik yubleyindən /İradə Kövrək //Kredo.- 2001.- 22 dekabr, № 14.- S.8.
- 1563. İsayev, P.** Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığında faciə janrı ilə bağlı ilk araşdırmalar: [A.Şaiq haqqında] /P.İsayev //APDU, Xəbərlər. Humanitar elmlər seriyası.- 2001.- №1.- S.145-148.
- 1564. Kolləcdə yubiley mərasimi:** [Azərbaycan Dövlət Pedaqoji kollecində] //Elm və Təhsil.- 2001.- may, № 9.- S.1.
- 1565. Qafqazlı, H.** İlk müəllimim /Hacıməmməd Qafqazlı //Azərbaycan.- 2001.- № 9.- S.141-142.
- 1566. Qaynaqlar:** [Abdulla Şaiqin 120 illiyi münasibətilə verilən televiziya verilişi haqqında] //Ekran-efir.- 2001.- 2-8 aprel, № 14.- S.1.
- 1567. Qurbanqızı, A.** Abdulla Şaiqin 120 illiyi qeyd olundu: [Bakı Dövlət Universitetində keçirilən elmi-praktik konfrans haqqında] /A.Qurbanqızı //Bakı Universiteti.- 2001.- 14 iyun, № 5.-S.5.
- 1568. Qurbanova, L.** İstiqlalçı romantizm qaynaqları /Leyla xanım Qurbanova //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.
- 1569. Maqsudoğlu, B.** Böyük ədibin nəsrində detal /B.Maqsudoğlu //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 15-25 aprel.
- 1570. Məhəmmədoğlu, M.** Balalar üçün: [Abdulla Şaiqin yeni nəşrləri haqqında] /M.Məhəmmədoğlu, V.Seyidov //Ədəbiyyat.- 2001.- 26 oktyabr, № 42.- S.4.
- 1571. Məmmədli, H.** Abdulla Şaiq – 120 /Hülya Məmmədli //Savalan.- 2001.- 7-13 noyabr, № 40.- S.5.

1572. Məmmədli, Ş. A.Şaiqin Sarvanda şəcərəsi haqqında /Ş.Məmmədli; Lalə Mustafayeva //Borçalı.- 2001.- 22 iyul, № 27, 28, 29, 30.- S.3.

1573. Məmmədov, X. Beşikdən qəbrə qədər...: [Abdulla Şaiqin əsərlərinin uşaqların həyatına təsirindən bəhs olunur] /Xeyrulla Məmmədov //Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisi.- Bakı, 2001.- № 2.- S.62-65.

1574. Məmmədov, Ş. Abdulla Şaiqin doğma vətəni Sarvan elində muzeyi açıldı /Şahismayıl Məmmədov //Xalq qəzeti.- 2001.- 12 avqust, № 182.- S.3.

1575. Məmmədova, D. Vətən və millət fədaisi: [Abdulla Şaiq – 120] /D.Məmmədova; A.Kəngərli //Ədəbiyyat və incəsənət.- 2001.- 9 fevral, № 6.- S.1-2.

1576. Mirzə Cəfər. İpək təbiətli insan... /Mirzə Cəfər //Kür-Xəzər.- 2001.- iyul.

1577. Musayev, B. Maarifpərvər ədib /Baba Musayev //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.

1578. Mustafayeva, X. Abdulla Şaiq müəllimliyi ilə fəxr edirdi /Xanım Mustafayeva //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.

1579. Mustafayeva, X. Romantik ədəbiyyatın böyük sənətkarı /X.Mustafayeva //Ədalət.- 2001.- 6-7 dekabr, № 61.- S.12.

1580. Nağıyeva, N. “Bir saat xəlifəlik” yeni quruluşda: [Musiqili Komediya Teatrında Abdulla Şaiqin eyniadlı əsərinin tamaşaya qoyulması haqqında] /N.Nağıyeva //Xalq qəzeti.- 2001.- 29 iyun, № 144.- S.6.

1581. Nuriyeva, T. Yad et məni – Şaiqanə yad et! /T.Nuriyeva //Xalq qəzeti.- 2001.- 14 dekabr.- S.3.

1582. Osmanlı, V. Abdulla Şaiqin romantik nəzəri görüşləri /Vəli Osmanlı //Ədəbiyyat və incəsənət.- 2001.- 7 dekabr, № 43.- S.1-2.

1583. Osmanlı, V. Şaiqin millət ideyası /V.Osmanlı //Xalq qəzeti.- 2001.- 9 noyabr.

1584. Osmanlı, V. Vətənin romantik təsviri /V.Osmanlı //Azərbaycan.- 2001.- 4 dekabr, № 276.- S.4.

1585. Paçxatşvili, G. Abdulla Şaiq – 120; Şirvanda Abdulla Şaiq günləri /G.Paçxatşvili //Borçalı.- 2001.- 1 sentyabr.- S.1-3.

1586. Ramazanova, T. Abdulla Şaiqin yaradıcılığında müharibə mövzusu /T.Ramazanova //Elmin sözü.- 2001.- aprel.

1587. Rəhimov, M. Ədəbi bədii tədbir keçirilmişdir: [Azərbaycan EA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda keçirilən ədəbi-bədii tədbir haqqında] /M.Rəhimov //Azərbaycan.- 2001.- 24 fevral.- S.6.

1588. Sadıqov, R. Şaiqin çap olunmamış bir şeiri /R.Sadıqov //Azərbaycan.- 2001.- № 9.- S.143-144.

1589. Salmanov, R. Şair də heç qocalarmı?: [Azərbaycan Dövlət Pedaqoji kollecində keçirilən ədəbi-bədii gecə haqqında] /Rafiq Salmanov //Xalq qəzeti.- 2001.- 5 may, № 101.- S.6.

1590. Seyid, S. Abdulla Şaiq – 120 /Seyid Surə //Respublika.- 2001.- 7 aprel.

1591. Seyidov, Ə. Yeni və gərəkli nəşrlər: [Abdulla Şaiqin “Tülkü həccə gedir” və “Tıq-tıq xanım” kitabları haqqında] /Ə.Seyidov //Günün səsi.- 2001.- dekabr.- S.10.

1592. Seyidova, V. Klassik irsə ögey münasibət: [Abdulla Şaiqin əsərlərinin müasir dövrdə başqaları tərəfindən forma və məzmununun dəyişdirilərək çap olunmasından bəhs olunur] /Vəfa Seyidova //Günün səsi.- 2001.- dekabr, № 04-05.- S.15.

1593. Sənətkara böyük ehtiram: [ədibin 120 illiyi münasibətilə ölkə prezidentinin fərman verməsi haqqında] //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.

1594. Şəfəq, R. Bəstəkarın mahnı töhfəsi: [Rəşid Şəfəqin A.Şaiqin “Gənclik marşı” şeirinə mahnı bəstələməsi haqqında] /Rəşid Şəfəq //Azərbaycan müəllimi.- 2001.- 13-19 dekabr, № 50.- S.3.

1595. Şəfəq, R. Bir mahnının uğurlu taleyi: [sözləri Abdulla Şaiqin olan “Ana yurdum” mahnısından bəhs olunur] /Rəşid Şəfəq //Günəş.- 2001.- № 8.- S.3.

1596. Talıbzadə, K. Abdulla Şaiq haqqında söz /K.Talıbzadə //Respublika.- 2001.- 14 dekabr, № 285.- S.3.

1597. Talıbzadə, K. Şaiq nümunə məktəbi necə yarandı? /K.Talıbzadə //Xalq qəzeti.- 2001.- 3 aprel, № 73.- S.5.

1598. Vəliyev, Ə. Repertuar siyasəti: [Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında A.Şaiqin tamaşaya qoyulmuş “Qafqaz çiçəyi” adlı əsərlərindən bəhs olunur] /Ə.Vəliyev //Mədəni maarif.- 2001.- № 7-8.- S.20-24.

2002

1599. Abdulla Şaiq – 120 //Mədəni-maarif.- 2002.- yanvar-fevral, № 1,2.- S.4.

1600. Abdulla Şaiqin dühasının işığında: [doğum günü münasibətilə Fəxri Xiyabanda keçirilən tədbir] //Respublika.- 2002.- 24 fevral.- S.2.

1601. Aida, A. Uşaqlara kitab töhfəsi: [Abdulla Şaiqin “Ay pipiyi qan xoruz” kitabı haqqında] /Aida Aysa //Xalq qəzeti.- 2002.- 3 aprel.- S.4.

1602. Arif, M. Şaiq çırağının işığında /Məmməd Arif //Xalq qəzeti.- 2002.- 24 fevral, № 045.- S.5.

1603. Borçalı, M. Təntənəli yubiley gecəsi: [A.Şaiqin 120 illik yubileyi münasibətilə Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında keçirilən təntənəli ədəbi-bədii gecə haqqında] /M.Borçalı //Şərqi səsi.- 2002.- yanvar, № 01-02.- S.2.

1604. Cümhuriyyət baniləri anıldı: [Respublika Günü münasibətilə Abdulla Şaiqin mənzil muzeyində keçirilən “Azərbaycan istiqlalı və Abdulla Şaiq” adlı tədbir haqqında] //Xalq Cəbhəsi.- 2002.- 28 may.- S.16.

1605. Ədib yad edildi //Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 1 mart.

1606. Əliyev, R. Abdulla Şaiq – 120 /R.Əliyev; X.Aslanov //Mədəni-maarif.- 2002.- №1/2.- S.4.

1607. Əliyeva, F. Yad et məni /Fatma Əliyeva //Palitra.- 2002.- 28 dekabr, № 143.- S.13.

1608. Hacıadə, A. “Mən yaradıcılığımdan ziyadə müəllimliyimlə iftixar edirəm” /Arzu Hacıadə //Azərbaycan.- 2002.- 15 yanvar.- S.4.

1609. Hacıadə, A. Abdulla Şaiq – 120 /Arzu Hacıadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 2002.- 18 yanvar, № 3.- S.2.

1610. Həsənəlioğlu, Y. Balacalar sevilmi şairlərini yad etdilər: [Səbail rayonu 39 sayılı Uşaq bağçasının kollektivinin 134 sayılı məktəbin akt zalında ədibin ildönümü münasibətilə təşkil etdiyi tədbir haqqında] /Y.Həsənəlioğlu //Azərbaycan müəllimi.- 2002.- 8-14 mart, № 10.- S.4.

1611. İlkin, Q. Bir fotonun tarixi: [Abdulla Şaiqlə yazıçı Qılman İlkinin “Pioner” (indiki “Günəş”) jurnalı redaksiyasındakı xatirəsindən bəhs olunur] /Qılman İlkin //Günəş.-2002.- №2.- S.4.

1612. Kərimova, E. Şair pedaqoq /Kərimova Emiliya //İbtidai məktəb və məktəbəqədər tərbiyə.- 2002.- №1.- S.69-72.

1613. Məmmədova, S. Bir saat xəlifəlik: [Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Abdulla Şaiqin eyniadlı əsərinin tamaşaya qoyulması haqqında] /S.Məmmədova //Kredo.- 2002.- 6 aprel, № 11.- S.8.

1614. Musaqulov, R. Abdulla Şaiq haqqında xatirə /Ramiz Musaqulov //Mədəni-maarif.- 2002.- № 8-9, Avqust-sentyabr.- S.54.

1615. Osmanlı, V. Gözəl olur bizim elin yaylağı: Abdulla Şaiqin təbiət romantikası /V.Osmanlı //Azərbaycan.- 2002.- № 4.- S.173-177.

1616. Rəhimov, M. Şaiq çırağının işığında: [məqalədə Məmməd Arifin Abdulla Şaiqə yazdığı “Hörmətli müəllim, Şaiq!” adlı məktubdan bəhs olunur] /Mirəvəz Rəhimov //Xalq qəzeti.- 2002.- 24 fevral, № 045.- S.5.

1617. Salmanova, T. Şaiq babamız /T.Salmanova //Savalan.- 2002.- 15-21 may, № 18.- S.7.

1618. Şəfq, R. Bəstəkarın mahnı cələngi /Rəşid Şəfq //Kredo.- 2002.- 12 oktyabr, № 38.- S.8.

1619. Talıbzadə, K. Abdulla Şaiqin musiqi dünyası: [Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında Abdulla Şaiq məclisi] /Kamal Talıbzadə //Respublika.- 2002.- 13 aprel.- S.3.

1620. Zöhrabov, R. Uşaq və gənclərin musiqi plenumu: [Oqtay Zülfüqarovun “Aysel” Uşaq Teatrının balaca “artistləri”nin bəstəçi Əziz Əkbər Əzizlinin Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələdiyi yeni nəğmələri ilə çıxış etmələri haqqında] /R.Zöhrabov //Kredo.- 2002.- 16 mart, № 8.- S.8.

2003

1621. Abdulla Şaiq //Savalan.- 2003.- 5-18 noyabr, № 38.- S.7.

1622. Ağayev, Ə. Abdulla Şaiq /Ə.Ağayev //Körpü.- 2003.- 16 iyul; 1 avqust, № 14.- S.2.

1623. Aynurə. Abdulla Şaiq yaradıcılığının uşaqların bədii estetik zövqünün formalaşmasında rolu: [ədibin mənzil-muzeyində keçirilən eyniadlı konfrans haqqında] /Aynurə //Yeni Azərbaycan.- 2003.- 6 mart.

1624. Ələsgərov, M. Canlı Dərbənd çiçəyi: [Abdulla Şaiqin həyat yoldaşı Şahzadə xanım haqqında. Şairin xanımına həsr etdiyi eyniadlı şeiri verilmişdir] /M.Ələsgərov //Borçalı.- 2003.- 22 iyul.- S.3.

1625. Hacızadə, A. Xalqına şöhrət gətirən insan /Arzu Hacızadə //Azərbaycan müəllimi.- 2003.- 17-23 oktyabr, № 42.- S.1.

1626. Hacızadə, A. Muzeydə “Müəllim günü”: [A.Şaiqin mənzil-muzeyində keçirilən eyniadlı tədbir haqqında] /Arzu Hacızadə //Ədəbiyyat qəzeti.-2003.- 10 oktyabr, № 39.- S.2.

1627. Kərimov, P. Abdulla Şaiq yaradıcılığına dair yeni mənbə /Paşa Kərimov //Elm.- 2003.- 31 yanvar.- S.11.

1628. Konfrans keçirilib: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyində “Abdulla Şaiqin yaradıcılığının uşaqların bədii-estetik zövqünün formalaşmasında rolu” adlı konfransın keçirilməsi haqqında] //İki sahil.- 2003.- 6 mart, № 52.- S.8.

1629. Muradxanlı, Ə. Gənc tamaşaçıların qocaman teatri: Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının 75 yaşı tamam olur: [Abdulla Şaiq də bəhs olunur] /Ə.Muradxanlı //Mədəniyyətimizin maarif.- 2003.- № 3.- S.34.

2004

1630. Abdulla Şaiq romantizmi: [V.Osmanlının eyniadlı kitabının müzakirəsi] //Respublika.- 2004.- 19 iyun, № 140.- S.7.

1631. Abdulla Şaiqin yeni kitabı çapdan çıxdı: “Arazdan Turana” kitabının təqdimatı /səhfəni hazırladı C.Səlimqızı //Mərkəz.- 2004.- 25 fevral, № 35.- S.11.

1632. Bayramoğlu, A. Cümhuriyyət dövrü poeziyası: [Abdulla Şaiqin poeziyasından da bəhs olunur] /Alxan Bayramoğlu //Ədəbiyyat məcmuəsi. AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun Əsərləri.- Bakı, 2004.- C.XVIII.- S.242-285.

1633. Hacıxanoğlu, İ. Atam müsavətçi olmayıb ümumiyyətlə, siyasətə qoşulmayıb: [Abdulla Şaiqin oğlu Kamal Talıbzadə ilə söhbət] /İ.Hacıxanoğlu //Ekspress.- 2004.- 20 fevral, № 40.- S.18.

1634. Hacızadə, A. “Arazdan - Turan”a /Arzu Hacızadə //Ədəbiyyat qəzeti.- 2004.- 5 mart.- S.1; Media-xəbər.- 2004.- 5-12 mart.- S.22.

1635. Hacızadə, A. “Arazdan-Turan”a kitabı işıq üzü gördü /Arzu Hacızadə //Respublika.- 2004.- 28 fevral.- S.8.

1636. Məhəmmədli, M. Abdulla Şaiq anıldı /M.Məhəmmədli //Ədalət.- 2004.- 23 iyul.- S.4.

1637. Mükərrəmoğlu, M. Abdulla Şaiqin “Arazdan-Turana” adlı yeni kitabının təqdimat mərasimi keçirildi /M.Mükərrəmoğlu //Xalq qəzeti.- 2004.- 25 fevral.- S.7.

1638. Orucəliyev, N. Abdulla Şaiqin müəllimlik fəaliyyəti /N.Orucəliyev //Naxçıvan Dövlət Universitetinin Elmi Əsərləri. Humanitar elmlər seriyası.- 2004.- № 13.- S.34-35.

1639. Saraclı, Ə. Abdulla Şaiqin ədəbi tənqidi görüşləri /Ə.Saraclı //AMEA Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi Əsərləri.- Bakı, 2004.- C.XVIII.- S.222.-241.

1640. Talıbzadə, K. Abdulla Şaiq türkiyəli tədqiqatçı Əli Erolun araşdırmalarında /Kamal Talıbzadə //Mədəniyyət dünyası.- 2004.- C. IX.- S.185-186.

1641. Talıbzadə, K. Atam Abdulla Şaiq haqqında xatirələrim /Kamal Talıbzadə //Azərbaycan international.- 2004.- № 9.- S.36-41.

1642. Zahirə, M. Abdulla Şaiqin mənzil muzeyində /M.Zahirə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 2004.- 7 may, № 18.- S.6.

2005

1643. İradə. Yazıq Şaiqi olmayanlara... /İradə //Bakı xəbər.- 2005.- 7 fevral, № 31.- S.16.

2006

1644. Baharlı, M. Yazıcının yetirmələrindən və tədqiqatçılarından eşitdiklərim: [Abdulla Şaiq – 125] /M.Baharlı //Azərbaycan müəllimi.- 2006.- 21 aprel.- S.7.

1645. Əliyeva, F. Yad et məni: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığı haqqında] /F.Əliyeva //Elm.- 2006.- 30 iyun.

1646. Həsənoğlu, A. Dramaturgiyamızın “Qafqaz çiçəyi” /A.Həsənoğlu //Respublika.- 2006.- 6 oktyabr.

1647. Xalıqov, Ş. Tıq-tıq xanım: [Dərbənd Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında “Tıq-tıq xanım” tamaşasının səhnələşdirilməsindən bəhs olunur] /Ş.Xalıqov //Dərbənd.- 2006.- 3 noyabr, № 44.

1648. Xəyal, S. Abdulla Şaiqin ev-muzeyində /S.Xəyal //Respublika.- 2006.- 30 avqust.

1649. Mədəniyyət dünyası: [Abdulla Şaiq haqqında məlumatlar var] //Elmi nəzəri məcmuə /ADMİU.- Bakı, 2006.- bur. XIII.- S.26, 31, 40, 41.

1650. Məhərrəmov, T. Köhnə dünyanın təzə insanı: [məqalədə Abdulla Şaiqin həyatında baş verən əlamətdar hadisələr işıqlandırılmışdır] /T.Məhərrəmov //Kaspi.- 2006.- 25-27 fevral.- S.20.

1651. Məmmədov, Ş. Abdulla Şaiqin doğma vətəni Sarvan elində muzeyi açıldı: [indiki Marneuli şəhərində] /Ş.Məmmədov //Azərbaycan.- 2001.- 12 avqust.- S.4.

1652. Türkiyədə iki beynəlxalq toplantı: [Əli Erolun “Abdulla Şaiq Talıbzadə” kitabı haqqında məlumat verilmişdir] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 2006.- 28 aprel, № 17.- S.3.

2007

1653. Bağırova, R. Abdulla Şaiqlə bağlı xatırlanmalı bir məqam: [1916-ci ildə Bakıda müsəlman övladları üçün uşaq bağçasının açılması ilə bağlı A.Şaiqin Bakı quberniyası və Dağıstan vilayətinin xalq məktəbinin rəhbərliyinə müraciət etməsi haqqında] /R.Bağırova //525 qəzet.- 2007.- 28 dekabr, № 240.- S.7.

1654. Bayramoğlu, A. Abdulla Şaiq və uşaq ədəbiyyatı /Alxan Bayramoğlu //Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi.- 2007.- № 4.- S.7-14.

1655. Heydərova, Z. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının dilində frazeoloji vahidlər: [Abdulla Şaiqin əsərləri tədqiq olunmuşdur] /Z.Heydərova //AMEA, Nəsimi ad. Dilçilik İn-tu. Tədqiqlər-2.- Bakı, 2007.- S.335-348.

1656. Həsənoğlu, A. Dramaturgiyamızın “Qafqaz çiçəyi” /A.Həsənoğlu //Qobustan.- 2007.- № 3.- S.90-92.

1657. Hüseynov, X. “Xatirələrim”də Abdulla Şaiqin ədəbi-tənqidi görüşləri /X.Hüseynov //Beynəlxalq elmi nəzəri jurnal. Dil və ədəbiyyat ser.- Bakı: ADU, 2007.- № 2.- S.83-84.

1658. İsmayılov, Y. İki əsri görmüş sənətkarın ömür yaşantıları: [A.Şaiq – 126] /Y.İsmayılov //Kredo.- 2007.- 24 fevral.

1659. Məmmədova, D. Abdulla Şaiqin “Türk ədəbiyyatı” dərslisi /D.Məmmədova, R.Əsgərova //Dünya baxış. Elmi-nəzəri praktik jurnal.- 2007.- № 4.- S.135-140.

2008

1660. Abdulla Şaiq //Savalan.- 2008.- 10-13 oktyabr, № 44.- S.3.

1661. Hacızadə, A. Abdulla Şaiqin mənzil muzeyi qaçqın şəhərciyində /Arzu Hacızadə //Respublika.- 2008.- 27 aprel.

1662. Həmişə sevilən yazıçı: [M.T.Sidqi adına Naxçıvan Dövlət Kukla Teatrında Abdulla Şaiqin “Yazıya pozu yoxdur” əsərinin səhnələşdirilməsi haqqında] //Azərbaycan.- 2008.- 7 fevral.- S.8.

1663. Hüseyinov, R. Heç kim: [Abdulla Şaiqin “Bir saatlıq xəlifə” əsərində Bəhlul Danəndə obrazı haqqında] /R.Hüseyinov //525-ci qəzet.- 2008.- 31 dekabr.- S.15.

1664. İsmayıloğlu, A. Abdulla Şaiq və ədəbi mühit /A.İsmayıloğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 2008.- 18 aprel, № 14.- S.2.

1665. Quliyeva, A. Abdulla Şaiq xatırlanıb: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyində keçirilən tədbir haqqında] /Aynur Quliyeva //525-ci qəzet.- 2008.- 16 aprel, № 65.- S.7.

1666. Mirzəliyev, C. Bizim Abdulla Şaiqimiz vardı...: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyi ilə tanışlıq] /C.Mirzəliyev //Mədəniyyət.- 2008.- 14 avqust, № 65-66.- S.6.

1667. Mustafayeva, F. Abdulla Şaiqin mənzil muzeyi /F.Mustafayeva //Zülmətdən işığa.- 2008.- 21 iyul, № 06.- S.6.

1668. Talıbzadə, Ü. O, xalqın maariflənməsi üçün çox iş görmüşdür: [Xalq yazıçısı Abdulla Şaiq haqqında nəvəsinin müsahibəsi] /Ülkər Talıbzadə; müsahibəni apardı Mirzə Nizami //Azərbaycan müəllimi.- 2008.- 4 aprel.- S.6.

1669. Vəliyev, M. Şaiqanə yad et /M.Vəliyev //Respublika.- 2008.- 16 aprel.- S.7.

2009

1670. Ağamalıyeva F. A.Şaiqin “Fitnə” pyesində obraz və xarakter məsələsi /Fidan Ağamalıyeva //Bakı Universiteti Xəbərləri. Humanitar elmlər seryası.- 2009.- №1.- S.74-79.

1671. Ağamalıyeva, F. Abdulla Şaiqin “Gözəl bahar” pyesində folklorizm /Fidan Ağamalıyeva //Folklorşünaslıq məsələləri (elmi-nəzəri və ədəbi-bədii jurnal).- Bakı, 2009.- bur. VII.- S.109-115.

1672. Dekabrın 8-də Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyində ədibin vəfatının 50 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir: [məlumat] //Pəncərə.- 2009.- №21.- S.12.

1673. Fərhadqızı, Ş. Yay tətili günlərində...: Abdulla Şaiqin ev-muzeyinin daimi seyirçiləri balaca məktəblilərdir /Ş.Fərhadqızı //Ekran-efir.- 2009.- 19 iyun.- S.11.

1674. Hacızadə, A. Abdulla Şaiqin mənzil muzeyində, Abdulla Şaiqin tərcüməsində Cəlaləddin Ruminin “İbrət və müqabilə, yaxud ümmətlər ixtilafı” kitabının təqdimatı / A. Hacızadə// Ədəbiyyat qəzeti.- 2009.- 8 may.- S.6.

1675. Mürvətqızı, S. Azərbaycan folkloru və Abdulla Şaiqin əsərləri alman dilində /S.Mürvətqızı //525-ci qəzet.- 2009.- 30 sentyabr.- S.7.

1676. Sara. “Şaiqanə yad et” sayt yaradılıb: [Şair-publisistin vəfatının 50 illiyi münasibətilə] /Sara //525-ci qəzet.- 2009.- 10 dekabr, № 228.- S.7.

1677. Sara. Abdulla Şaiqin tərcüməsində Ruminin “Məsnəvi”si yenidən nəşr edilib /Sara //525-ci qəzet.- 2009.- 2 may.- S.25.

1678. “Şaiqanə yad et” adlı veb-saytı //Mədəniyyət.- 2009.- 14 dekabr, № 87.- S.2.

1679. Təqdimat: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyinin nəşr etdirdiyi, ədibin Mövlanə Cəlaləddin Ruminin “Məsnəvi”sindən tərcümə etdiyi “İbrət və müqabilə, yaxud ümmətlər ixtilafı” kitabının təqdimat mərasimi haqqında] //Ədəbiyyat qəzeti.- 2009.- 8 may.- S.6.

2010

1680. Abdulla Şaiq. Kitab-albom; Abdulla Şaiq. Mənzil-muzeyi: [kitablar haqqında məlumat] //Mədəniyyət.- 2010.- 21 aprel, № 24.- S.13.

1681. Ağayeva, J. Abdulla Şaiqin anım günü /Jalə Ağayeva // Kitabxana.az.- 2010.- № 4.- S.37-39.

1682. Əliyeva, Z. Abdulla Şaiqin bədii irsində idrak məsələlərinin qoyuluşuna dair /Z.Əliyeva //Mədəniyyət dünyası.- 2010.- bur. XIX.- S.42-46.

1683. Əmirxanlı, E. Abdulla Şaiq/ Ehtiram Əmirxanlı //Meydan .-2010 .- № 3.-S.33-39.

1684. Əsgərli, Ə. Bir günəşin zərrəsi: [Teymur Əhmədovun “Abdulla Şaiq” adlı kitab-albomu haqqında] //Kredo.- 2010.- 25 dekabr.- S. 3, 6; Elm.- 21 sentyabr.- S.9; Ədəbiyyat qəzeti.- 2010.- 20 avqust, № 33.- S.5.

1685. Fevralın 24-də Abdulla Şaiq adına kitabxanada A.Şaiqin anadan olmasının 129-cu ildönümü münasibətilə anım gecəsi: [məlumat] //Pəncərə.- 2010.- № 22.- S.15.

1686. Məhərrəmov, T. Xatirələrlə dolu ev: [Abdulla Şaiqin ev-muzeyi haqqında] /T.Məhərrəmov //Kaspi.- 2010.- 1 sentyabr.- S.9.

1687. Mürvətqızı, S. H.Cavid və A.Şaiqin ədəbiyyat dərsləri təkrar nəşr edilib /S.Mürvətqızı //525-ci qəzet.- 2010.- 7 aprel.- S.7.

1688. Talıbzadə, K. Həmişə yadımda olan insan: Abdulla Şaiq haqqında xatirələr /Kamal Talıbzadə //Qarapapaqlar.- 2010.- avqust, № 8.

1689. “Tıq-tıq xanım” beynəlxalq nağıl festivalında təqdim olunub //Mədəniyyət.- 2010.- 6 oktyabr, № 69.- S.2.

2011

Abdulla Şaiq- 130

1690. Abbasov, İ. Muzeylərimiz tarix və mədəniyyətimizi yaşadır: Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyindən xoş təəssüratlarla /İ.Abbasov //Mədəniyyət.- 2011.- 30 noyabr.- S.10.

1691. Abdulla Şaiq – 130: [Yazıçı haqqında Mir Cəlal, İlyas Əfəndiyev, Mehdi Hüseyn və Yusif Məmmədəliyevin fikirləri] //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 4 mart, № 08.- S.3.

1692. Abdulla Şaiq düşüncələrdə: [F.B.Köçərli, S.Hüseyn, A.Musaxanlı, M.Rzaquluzadə, Q.Əfəndizadə, Qantəmir, Ə.Yurd-

sevər, S.Vurğun, H.Cavid, M.Arif, H.Araslı, M.Hüseyn, K.Talıbzadə, Y.Qarayev, Abdula Sur] //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.60-61.

1693. Abdulla Şaiqə həsr edilmiş elmi sessiya //Mədəniyyət.- 2011.- 11 may, № 23.- S.2; Pəncərə.- 2011.- № 26.- S.11.

1694. Abdulla Şaiqin 130 illiyi Berlində qeyd edilib //Palitra.- 2011.- 8 mart.- S.13.

1695. Abdulla Şaiqin 130 illiyi qeyd edilmişdir: [AMEA-nın Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutunda] //Elm.- 2001.- 31 may.

1696. Abdulla Şaiqin 130 illiyi qeyd edilmişdir: [AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda keçirilən elmi sessiya haqqında] //Elm.- 2011.- 31 may.- S.13.

1697. Abdulla Şaiqin 130 illiyi silsilə tədbirlərlə qeyd ediləcək //525-ci qəzet.- 2011.- 24 fevral, № 35.- S.7.

1698. Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri //Mədəniyyət.- 2011.- 14 dekabr, № 92.- S.2.

1699. Abdulla Şaiqlə Səməd Vurğun necə oldu ki, bənaq oldular //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.38-39.

1700. Ana dili kimi şirin və gözəl...: Uşaq nağıllarımızın qəhrəmanı Abdulla Şaiq //Azadlıq.- 2011.- 14 yanvar.- S.15.

1701. Azəri, J. Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri: [Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində eyniadlı kitabın təqdimatı oldu] /J.Azəri //Mədəniyyət.- 2011.- 21 dekabr, № 94.- S.4.

1702. Bayramlı, Z Azərbaycan romantizmi: [A.Şaiq haqqında məlumat verilmişdir] /Zəkulla Bayramlı //Ədəbiyyat.- 2011.- 19 avqust, № 3.- S.4.

1703. Bayramoğlu, A. Abdulla Şaiq qayğıkeşliyi. Axtarışlar-tapıntılar /Alxan Bayramoğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 4 mart, № 08.- S.3.

1704. Bayramoğlu, A. Abdulla Şaiq poeziyası Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə /Alxan Bayramoğlu //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.56-57.

1705. Bayramov, A. Xatirələrdə yaşayan sənətkar /A.Bayramov //Mədəniyyət.- 2011.- 13 aprel.- S.14.

1706. Berlində Ana Dili Günün toplantısı: [Azərbaycan Kültür Ocağında Beynəlxalq ana dili günü çərçivəsində ədibin 130 illiyi münasibətilə keçirilən tədbir haqqında] //Ayna.- 2011.- 12 mart.- S.20.

1707. Bildiriş: Azərbaycan MEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu A.Şaiqin anadan olmasının 130 illiyinə həsr edilən elmi sessiya keçirir //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 13 may, № 17.- S.6.

1708. Dilbazi, M. Xatirələrdə yaşayan insan /Mirvarid Dilbazi //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.24-29.

1709. Ədibin mənzil-muzeyində: [keçirilən tədbir haqqında] //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 4 mart, № 08.- S.3.

1710. Əfəndiyev, P. Böyük ədib, sevimli müəllim /Paşa Əfəndiyev //Kredo.- 2011.- 12 mart, № 10.- S.3; 19 mart, № 11.- S.2.

1711. Əliyeva, S. Abdulla Şaiqin əziz xatirəsi bu gün də unudulmur /S.Əliyeva //Elm və təhsil.- 2011.- aprel, № 22.- S.3.

1712. Gülər. Abdulla Şaiqin 130 illiyi münasibətilə tədbir keçirildi: [mənzil-muzeyində] /Gülər //Mədəniyyət.- 2011.- 25 fevral.- S.3.

1713. Gülər. Uşaq Kitabxanasında Abdulla Şaiqin 130 illiyi qeyd edildi: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyinin Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası ilə birgə keçirdiyi tədbir haqqında] /Gülər //Mədəniyyət.- 2011.- 23 fevral.- № 14.- S.6.

1714. Günel. “Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri” kitabı təqdim olunub: [Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində bəstəkar Rəşid Şəfəqin tərtib etdiyi kitabın təqdimatı haqqında] /Günel //525-ci qəzet.- 2011.- 17 dekabr, № 238.- S.18.

1715. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiq Sabir haqqında /Arzu Hacıyeva //Sabir – 150. Respublika elmi-praktik konfransının materialları. (“Xəbər”in xüsusi buraxılışı).- Bakı, 2011.- S.47-49.

1716. Hacızadə, A. Zəfər bizimdir: [alman faşizmi üzərində Böyük Vətən müharibəsində qələbə qazanılması münasibətilə Abdulla Şaiqin yazdığı şeirlər haqqında] /Arzu Hacızadə //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.54-55.

1717. Hilalqızı, S. Uşaqdan böyüyə hamının sevdiyi şair /S.Hilalqızı //Müsavat.- 2011.- 24 oktyabr, № 284.- S.12.

1718. Hüseynoğlu, S. Yad et məni, şairanə yad et...: [AMEA-nın Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutunda keçirilən tədbir haqqında] /S.Hüseynoğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 20 may, № 18.- S.1, 2, 6.

1719. Hüsniyyə. Abdulla Şaiqin 130 illik yubileyi qeyd edilib: [şairin ev-muzeyində] /Hüsniyyə //525-ci qəzet.- 2011.- 25 fevral, № 36.- S.7.

1720. Hüsniyyə. Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri kitabı təqdim olunacaq /Hüsniyyə //525-ci qəzet.- 2011.- 14 dekabr.- S.7.

1721. Xatun. Abdulla Şaiq – 130. “Tülkü həccə gedir” mini-atür kitab ilə reallaşdırılan layihə haqqında] /Xatun //Ayna.- 2011.- 26 fevral.- S.20.

1722. Xəlilzadə, F. Köhnəlməyən şeirlər /Flora Xəlilzadə //Azərbaycan.- 2011.- 24 fevral.- S.6.

1723. İbrahim, X. Yurdum yuvamsan mənim...: peyzaj: [Abdulla Şaiqin yurdu Borçalı haqqında] /İbrahim Xəlil //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.30-31.

1724. İlyasoğlu, R. Unudulmaz ədəbin yubiley tədbiri: Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında Abdulla Şaiqin anadan olmasının 130 illiyi münasibətilə tədbir keçirildi] /R.İlyasoğlu //Respublika.- 2011.- 12 mart.- S.5.

1725. İsmayıloğlu, A. Şaiqin əsərləri musiqilərdə: [Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Muzeyində “Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri” adlı kitabın təqdimatı haqqında] /A.İsmayıloğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 30 dekabr, № 48-52.-S.6.

1726. İsmayıloğlu, A. Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi toplusu: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyinin təşkilatçılığı ilə

Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində bəstəkar Rəşid Şəfəqin tərtib etdiyi “Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri” kitabının təqdimat mərasimi haqqında / A. İsmayıloğlu //Respublika.- 2011.-23 dekabr, № 278.-S.15.

1727. Kamaloğlu, R. Yad et məni Şaiqanə yad et! /Rasim Kamaloğlu //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış, 2011.- S.13-18.

1728. Kərimov, İ. Sadə insanın böyük əməlləri /İnqilab Kərimov //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.48-50.

1729. Martin 9-da Gənc Tamaşaçılar Teatrında A.Şaiqin 130 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli tədbir keçirilib...: [məlumat] //Pəncərə.- 2011.- № 26.- S.11.

1730. Mehdizadə, İ. Abdulla Şaiq ocağı: “Bu gün dünəndən başlayır” silsiləsindən /İntiqam Mehdizadə //Azərbaycan.- 2011.- № 10.- S.147-151.

1731. Məmmədova, D. Abdulla Şaiqin əsərlərində vətənpərvərliyin tərənnümü /D.Məmmədova //Azərbaycan.- 2011.- № 6.- S.174-178.

1732. Mirəhmədov, Ə. Abdulla Şaiqin mollaəsrəddinçilərlə ideya-yaradıcılıq əlaqəsi /Ə.Mirəhmədov //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.32-35.

1733. Nəbiyev, B. Nur kündəsinin şəfəqləri. Abdulla Şaiq fenomeni /B.Nəbiyev //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 11 mart, № 09.- S.1, 2.

1734. Novruzov, V. Abdulla Şaiqin cümhuriyyət dövrü yaradıcılığına kulturoloji bir baxış /V.Novruzov //Qobustan: sənət toplusu.- 2011.- № 2.- S.6-10.

1735. Paşayev, S. Abdulla Şaiqin 130 illiyi qeyd edilmişdir /S.Paşayev //Elm.- 2011.- 31 aprel, № 17-18.- S.13.

1736. Seyidzadə, T. Abdulla Şaiq XX əsr Azərbaycan ədəbi-ictimai fikrinin nadir hadisəsi kimi: [AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda Abdulla Şaiqin 130 illiyi münasibətilə keçirilən tədbir haqqında] /T.Seyidzadə //Azad Azərbaycan.- 2011.- 22 may.- S.7.

1737. Şəmsizadə, N. İstiqlalçı qələm sahibi – Şaiq /Nizaməddin Şəmsizadə //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2001.- S.20-23.

1738. Talibzadə, K. Aşkarlanmış həqiqət: [Əbdülvəhab Yurdsevər Məmmədzadənin “Abdulla Şaiq vəfat etdi” adlı matəm məqaləsindən bəhs olunur] /Kamal Talibzadə //Qarapapaqlar. xüsusi buraxılış.- 2011.- S.19-21.

1739. Talibzadə, K. Firudin bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları /Kamal Talibzadə //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 20 may, № 18.- S. 1, 2.

1740. Talibzadə, K. Şaiq nümunə məktəbi necə yarandı? /Kamal Talibzadə //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.51-53.

1741. Talibzadələr soyadının tarixindən //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.6-11.

1742. Tələbələr xatirəsindəki Şaiq //Qarapapaqlar: xüsusi buraxılış.- 2011.- S.12.

1743. Uşaqların sevimli şairi //Göyərçin.- 2011.- № 5.- S.6.

1744. Vəliyev, Ş. Böyük bir örnək: [Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığı haqqında] /Ş.Vəliyev //525-ci qəzet.- 2011.- 8 oktyabr.- S.22.

1745. Yusifoğlu, R. Uşaq ədəbiyyatımıza bir nəzər /Rafiq Yusifoğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 20 yanvar, № 02.- S.5.

1746. Zərbəliyev, C. Abdulla Şaiqin 130 illik yubileyi qeyd olundu: [Gənc Tamaşaçılar Teatrında] /C.Zərbəliyev //Mədəniyyət.- 2011.- 11 mart.- S.3.

1747. Zümrüd. Abdulla Şaiqin 130 illik yubileyi qeyd olundu: [AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda elmi sessiya keçirildi] /Zümrüd //Səs.- 2011.- 19 may.- S.12.

2012

1748. Abbaslı, T. Maarifçi-şair, şair-maarifçi: Hər sahənin ağsaqqalı – Abdulla Şaiq /T.Abbaslı //Mədəniyyət.- 2012.- 2 mart.- S.10.

1749. Abbasov, C. Abdulla Şaiqin xatirə gecəsi keçirilmişdir: Sən nə gözəlsən, ey ana vətən: [Abdulla Şaiq adına 54 saylı

orta məktəbdə] /C.Abbasov //Super market.-2012.- 25 fevral, № 8.- S.5.

1750. Abdulla Şaiq //Savalan.- 2012.- 23-26 noyabr, № 85.- S.2.

1751. Abdulla Şaiqin 130 illiyinə həsr olunmuş xatirə gecəsi: [ədibin mənzil-muzeyində “Yad et məni” adlı tədbirin keçirilməsi haqqında] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 2012.- 2 mart, № 8.-S.6.

1752. Abdulla Şaiqin barelyefi. Xatirə lövhəsi açıldı: [Xalq rəssamı Natiq Əliyev tərəfindən hazırlanmış lövhənin açılışı haqqında] //525-ci qəzet.- 2012.- 1 noyabr, № 198.- S.7; Ədəbiyyat qəzeti.- 2012.- 2 noyabr.- S.3.

1753. Abdulla Şaiqin rus qızı ilə macərəsi: [Abdulla Şaiqin xatirələrindən parçalar] //Ədalət.- 2012.- 31 may.- S.8.

1754. Azəri, J. Əgər Şaiq olmasaydı: [ədibin mənzil-muzeyində xatirə lövhəsi açıldı] /J.Azəri //Mədəniyyət.- 2012.- 2 noyabr, № 79.- S.3.

1755. Cəlaloğlu, S. Azərbaycan Cümhuriyyətinin tərənnümçüləri: [Əhməd Cavad, Abdulla Şaiq və Cəfər Cabbarlı: Azərbaycan türkcülüyu ideyası] /S.Cəlaloğlu //Türküstan.- 2012.- 21-27 oktyabr.- S.11.

1756. Ələkbərov, F. Azərbaycan türkcülüyu ideyası – XIII [Azərbaycan Cümhuriyyətinin tərənnümçüləri: Əhməd Cavad, Abdulla Şaiq və Cəfər Cabbarlı] /F.Ələkbərov //Vətəndaş həmrəyliyi.- 2012.- 28 sentyabr-4 oktyabr.- S.13.

1757. Fərzəliyeva, S. Abdulla Şaiq yaradıcılığında Nizami motivləri /Solmaz Fərzəliyeva //Nizami Gəncəvi 870 məqalələr toplusu.- Bakı: Elm və təhsil, 2012.- S.296.

1758. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiq M.F.Axundzadə irsinin davamçısı və tədqiqatçısı kimi /Arzu Hacıyeva //Akademik V.Məmmədəliyevin 70 illik yubileyinə həsr olunmuş “Şərqsünaslığın aktual problemləri” mövzusunda Respublika elmi konfransının materialları.- Bakı, 2012.- 14-15 may.- S.320-322; Qarapa-

paqlar: M.F.Axundzadənin 200 illiyinə həsr olunmuş xüsusi buraxılış.- Tiflis, 2012.- S.25-31.

1759. Hacıyeva, A. Əgər Şaiq olmasaydı /Arzu Hacıyeva //Füyuzat.- 2012.- № 4.- S.42-45.

1760. Hüsniyyə. Yad et məni – Abdulla Şaiqin xatirə gecəsi: [ədibin adını daşıyan 54 sayılı orta məktəbin və Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyinin keçirdikləri eyniadlı tədbir haqqında] /Hüsniyyə //525-ci qəzet.- 2012.- 23 fevral.- S.7.

1761. İxtiyarqızı, N. Abdulla Şaiqin üçmərtəbəli evin ikinci mərtəbəsindəki mənzil muzeyində gördüklərimiz /N.İxtiyarqızı, S.Zahidqızı //Həftə içi.- 2012.- 11 aprel.- S.8.

1762. Mirzəyev, A. Abdulla Şaiq müasirlərinin xatirələrində. /A.Mirzəyev //Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal. Dil və ədəbiyyat. Bakı, 2012.- № 2.- S.117-120.

1763. Novruzov, V. Abdulla Şaiqin cümhuriyyət dövrü yaradıcılığına kulturoloji bir baxış /V.Novruzov //Kimlik. Elmi-ictimai dərgi.- 2012.- dekabr, № 8.- S.73-80.

2013

1764. Əyyub, V. Şeir təhlilləri. XX əsr Azərbaycan romantizminin nümayəndələrindən birisi olan Abdulla Şaiq haqqında III yazı /Vurğun Əyyub //Ədalət.- 2013.- 16 mart.- S.6.

1765. Hacızadə, A. Abdulla Şaiq yad edildi: [Ədibin anım günü münasibətilə mənzil-muzeyinin təşkil etdiyi tədbirlər haqqında] /Arzu Hacızadə //Ədəbiyyat qəzeti.- 2013.- 30 mart, № 11.- S.5.

1766. Nəsrəddinov, N. Elm və tərbiyə ocaqlarından biri: [Abdulla Şaiqin uşaq bağçası - 1916-cı il] /N.Nəsrəddinov //Olaylar.- 2013.- 22 oktyabr.- S.13.

1767. Nigar. Uşaqlar sevimli ədibin mənzil-muzeyində bir araya gəldilər: [18 May - Beynəlxalq Muzeylər Günü görkəmli şair Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyində maraqlı tədbirlə qeyd olundu] /Nigar //Mədəniyyət.- 2013.- 22 may.- S.15.

1768. Reyhan. Abdulla Şaiqin 130 illik yubleyi münasibətilə tədbir keçirildi: [şairin mənzil-muzeyində keçirilmiş tədbir haqqında] /Reyhan //Mədəniyyət.- 2011.- 25 fevral.- № 15.- S.3.

1769. Reyhan. Hamımız bir günəşin zərrəsiyik. Böyük maarifpərvər ədib Abdulla Şaiqin xatirəsi yad edildi: [anadan olmasının 132 illiyi münasibətilə Fəxri Xiyabandakı qəbirüstü abidəsi önündə anım mərasimi keçirildi] /Reyhan //Mədəniyyət.- 2013.- 1 mart.- S.4.

1770. Rəis, X. Uşaqların sevimlisi görkəmli ədib Abdulla Şaiqin xatirəsi anıldı /Xəyalə Rəis //Kaspi.- 2013.- 1 mart, № 39.- S.13.

1771. Sadıqzadə, N. Romantizmin tədqiqində naxçıvanlı ədəbiyyatşünasların rolu: [məqalədə İsa Həbibbəylinin “Romantik lirikanın imkanları” kitabından görkəmli tədqiqatçıların romantizmlə bağlı fikirlərindən, M.Hadi, A.Səhhət, A.Şaiq və H.Cavidin romantik şeirlərindən bəhs olunur] /N.Sadıqzadə //AMEA-nın Naxçıvan bölməsinin xəbərləri: İctimai və humanitar elmlər seriyası.- 2013.- № 3.- C.9.- S.176-180.

1772. Şirzadə, M. “Balalara hədiyyə”: [Abdulla Şaiqin “Dilimiz və ədəbiyyatımız” adlı məşhur məqaləsindən bəhs olunur] /Mehriban Şirzadə //Azərbaycan məktəbi.- 2013.- № 5.- S.81-86.

1773. Talıbzadə, K. Firidun bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları /Kamal Talıbzadə //Ədəbiyyat qəzeti.- 2013.- 27 sentyabr, № 36.- S.6, 8.

2014

1774. Asimqızı, A. Muzeyi sökülmək təhlükəsi gözləmir: Səməd Vurğunun toyu Abdulla Şaiqin evində olub /S.Asimqızı //Üç nöqtə.- 2014.- 14 oktyabr.- S.14.

1775. Eminov, A. Abdulla Şaiqin “Uşaq və dovşan” şeirinin poetikası /A.Eminov //Kaspi.- 2014.- 1-3 noyabr.- S.15.

1776. Əliyeva, T. Abdulla Şaiqin mənzum nağılları /T.Əliyeva //APDU, Xəbərlər, Humanitar elmlər bölməsi.- 2014.- №4.- S.258-261.

1777. Xəyalə, G. Mən hər zaman atamın və babamın şəxsiyyəti ilə qurur duymuşam: [Ülviyyə Talıbzadənin müsahibəsi] /Xəyalə Günəş //Palitra.- 2014.- 2 may, № 92.- S.13.

1778. İsmayıl. Arazdan Turana: Abdulla Şaiqin yaradıcılığında türkçülük, azərbaycançılıq vəhdət təşkil edir /İsmayıl //Şərq.- 2014.- 13 iyun.- S.11.

1779. Mürvətqızı, S. Dost tapmadım, tək qaldım...: [Abdulla Şaiqin “Tıq-tıq xanımın nağılı” haqqında] /S.Mürvətqızı //Ulduz.- 2014.- sentyabr.- S.56-59.

2015

1780. Abbashı, T. 78 illik ömür, 55 illik milli xidmət: Geniş maarifçiliyi, gözəl poeziyası, aydın-ağsaqqal ziyası ilə xalqını qalxıma səsləmiş Abdulla Şaiq... /T.Abbashı //Mədəniyyət.- 2015.- 25 fevral, № 15.- S.13.

1781. Abdulla Şaiq zirvəsinə gedən yol: [Nərimanov rayonunda yerləşən Bakı Modern Məktəbində keçirilən, məktəbin kitabxanası tərəfindən təşkil olunmuş eyniadlı tədbir haqqında] //Şərq qəzeti.- 2015.- 6 mart.

1782. Azəri, J. Abdulla Şaiq zirvəsinə gedən yol: [Bakı Modern Məktəbində eyniadlı tədbirin keçirilməsi haqqında] /J.Azəri //Mədəniyyət.- 2015.- 4 mart, № 14.- S.14.

1783. Hacıyeva, A. Abdulla Şaiq və Mahmud Əkrəm Rəcəizadə /Arzu Hacıyeva //Türk xalqları ədəbiyyatı: mənşəyi, inkişaf mərhələləri və problemləri mövzusunda elmi konfransın materialları. Bakı, 1-2 dekabr 2015.- Bakı, 2015.- S.177-183.

1784. Xəzər Universitetinin Dünya məktəbində Abdulla Şaiqin yaradıcılığına həsr olunmuş tədbir keçirildi //Xəzər Universiteti Dünya məktəbi.- 2015.- 11 dekabr.

1785. Musayeva, G. Abdulla Şaiqin mənzum hekayələrində uşaq nağıllarının invariantları /G.Musayeva //AMEA Nizami ad.

Ədəbiyyat İnstitutu. Elmi əsərləri “Ədəbiyyat məcmuəsi”.- 2015.- № 1.- S.34-41.

1786. Muxayeva, E. Abdulla Şaiqi nəğmələrində yaşadan bəstəkar: [Rəşid Şəfəq – 75] /Elida Muxayeva //Kredo.- 2015.- 18 dekabr, № 51.- S.6.

2016

1787. “Abdulla Şaiq – 135, ana dilimiz milli sərvətimizdir” adlı tədbir keçirilib: [Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyində] //Palitra.- 2016.- 19 fevral.- S.13.

1788. Abdulla, K. Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz!.. /Kamal Abdulla //525-ci qəzet.- 2016.- 6 fevral, № 23.- S.9.

1789. Bizim nağıl dünyamız: [Qusar rayon Mərkəzi Kitabxanasının Uşaq şöbəsinin təşkilatçılığı ilə Nağıl otağında görkəmli maarifçi ədib Abdulla Şaiqin 135 illiyinə həsr olunmuş eyniadlı mövzuda tədbirin keçirilməsi haqqında] //Mədəniyyət.- 2016.- 11 mart.- S.10.

1790. Görkəmli ədibin anadan olmasının 135 illiyi qeyd edilib: [fevralın 24-də Abdulla Şaiqin Fəxri Xiyabandakı qəbirüstü abidəsi önündə anım mərasiminin keçirilməsi haqqında] //Mədəniyyət.- 2016.- 26 fevral.- S.11.

1791. Səfərova, S. Məktəbdə yubiley tədbiri: [221 nömrəli məktəbdə Abdulla Şaiqin 135 illik yubileyinə həsr edilmiş tədbir haqqında] /S.Səfərova //Azərbaycan müəllimi.- 2016.- 30 aprel.- S.16.

1792. Uşaq ədəbiyyatımızın sönməz günəşi: [Xətai Rayon Mərkəzləşmiş Kitabxana Sisteminin uşaq şöbəsinin təşkilatçılığı ilə şair, yazıçı, dramaturq Abdulla Şaiqin 135 illiyinə həsr olunmuş eyniadlı tədbirin keçirilməsi haqqında] //Mədəniyyət.- 2016.- 6 may.- S. 10.

1793. Uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi: [Sumqayıt şəhər Mərkəzi uşaq kitabxanası və Tərtər rayon MKS-nin Uşaq şöbəsində keçirilən tədbir haqqında] //Mədəniyyət.-2016.- 24 fevral.- S.7.

1794. Uşaqlar sevimli ədibin yubileyini qeyd ediblər: [Xətai rayonundakı 221 saylı orta məktəbdə Abdulla Şaiqin 135 illiyinə həsr olunmuş eyniadlı mövzuda tədbirin keçirilməsi haqqında] //Mədəniyyət.- 2016.- 4 may.- S. 15.

DİSSERTASIYALAR VƏ AVTOREFERATLAR

1946

1795. Paşayev, M.C. Azərbaycanca ədəbi məktəblər (1905-1917): filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Mir Cəlal Paşayev; S.M.Kirov ad. ADU.- Bakı, 1946.- 492 s.

Dissertasiyada “Abdulla Şaiq” adlı bölmə verilmişdir [S.425-442].

1949

1796. Mustafayeva, D.A. Şaiqin pedaqoji fəaliyyəti və ədəbi yaradıcılığında tərbiyəyə dair fikirlər: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya /D.A.Mustafayeva.- Bakı, 1949.- 167 s.

1797. Mustafayeva, D.A. Şaiqin pedaqoji fəaliyyəti və ədəbi yaradıcılığında tərbiyəyə dair fikirlər: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiyasının avtoreferatı /D.A.Mustafayeva.- Bakı: V.İ.Lenin adına API, 1949.- 13 s.

1955

1798. Qasımzadə, F.S. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında realist-demokratik cərəyanın inkişafı tarixi: filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /F.S.Qasımzadə; S.M.Kirov ad. ADU.- Bakı, 1955.- 737 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin M.F.Axundov haqqında olan mülahizələrindən isnadlar verilmişdir.

1962

1799. Əzizov, Ə. Azərbaycan Sovet uşaq ədəbiyyatının inkişaf yolu (1920-1941-ci illər): filologiya elmləri namizədi

alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Əbdül Əzizov; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 1962.- 224 s.

1964

1800. Talıbzadə, K.A. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan ədəbi tənqidi (1905-1917): filologiya elmləri doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Kamal Talıbzadə; Azərbaycan Dövlət Universiteti.- Bakı, 1964.- 638 s.

Abdulla Şaiqin arxivində olan F.Köçərlinin 13 məktubundan və A.Şaiqin ədəbi-pedaqoji fəaliyyətindən, eləcə də “Dağlar sultanı”, “Gözəl bahar” əsərlərindən bəhs olunur [S.414-416].

1967

1801. Məmmədov, Ə. Azərbaycan uşaq jurnallarında ədəbiyyat məsələləri: [“Dəbistan”, “Rəhbər”, “Məktəb”]: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Ə.Məmmədov.- Bakı, 1967.- 236 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin həmin jurnallarda çıxan əsərlərindən də bəhs olunur.

1973

1802. Arzumanov, V.M. Azərbaycan-Litva ədəbi əlaqələri: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /V.M.Arzumanov.- Bakı, 1973.- 164 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin V.S.Mitskeviciusla dostluq əlaqəsindən də bəhs olunur.

1803. Xəlilov, Z.A. Azərbaycan Sovet uşaq poeziyası və folklor: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Zahid Xəlilov; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 1973.- 179 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığında bəhs olunmuşdur [S.53-59].

1804. Xəlilov, Z.A. Azərbaycan Sovet uşaq poeziyası və folklor: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı /Zahid Xəlilov; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 1973.- 30 s.

1977

1805. Xəlilova, T.Ə. Abdulla Şaiq və rus ədəbiyyatı: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /T.Ə.Xəlilova; AzSSR EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1977.- 153 s.

1979

1806. Əliyev, K.İ. XX əsr Azərbaycan romantiklərinin ədəbi-nəzəri görüşləri (1905-1917): filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /K.İ.Əliyev; Az SSR EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1979.- 160 s.

Dissertasiyada XX əsr Azərbaycan romantiklərinin, eləcə də Abdulla Şaiqin ədəbi-nəzəri fəaliyyətləri, ictimai-siyasi görüşləri işıqlandırılmış və əsərlərindən nümunələr verilmişdir [S.16-147].

1987

1807. Əyyubov, V.Ə. Azərbaycan romantiklərinin yaradıcılığında vətəndaşlıq lirikası (1905-1920-ci illər): filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Əyyubov Vurğun; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 1987.- 170 s.

1988

1808. Babayev, Y.M. Azərbaycan uşaq nəsrinin inkişafı tarixindən (1905-1920): filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Y.M.Babayev; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 1988.- 192 s.

1809. Cavadov, T.S. XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan uşaq poeziyası: filologiya elmləri namizədi alimlik

dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /T.S.Cavadov. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu.- Bakı, 1988.- 171 s.

1810. Hacıyev, A.C. Azərbaycan sovet uşaq nəsrinin təşəkkül və inkişaf problemi (1920-1960): filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /A.C.Hacıyev; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu.- Bakı, 1988.- 319 s.

Dissertasiyada Azərbaycan sovet uşaq hekayə janrının tanınmış ustası kimi Abdulla Şaiqin “Köç” hekayəsinin ideya-məzmun xüsusiyyətlərindən bəhs olunur [S.263-269].

1811. Qafarov, R.O. Azərbaycan uşaq folkloru: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /R.O.Qafarov; Az EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1988.- 192 s.

1989

1812. Babayev, B.M. Abdulla Şaiqin bədii nəsrini: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /B.M.Babayev; AzEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1989.- 179 s.

1813. Mirzəyev, Ə.S. Azərbaycan uşaq poeziyası problemləri: (Təşəkkül dövründən 1970-ci ilə qədər): filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Ə.S.Mirzəyev; H.Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutu.- Bakı, 1989.- 342 s.

Dissertasiyanın III fəslində Abdulla Şaiqin də yaradıcılığına toxunulmuşdur [S.191-260].

1992

1814. Əhmədov, M. XX əsr (1905-1917) Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələri tarixindən: Uşaq ədəbiyyatı materialları əsasında filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Əhmədov Mikayıl; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 1992.- 139 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin dərsləklərindən bəhs olunur [S.51].

1993

1815. Fərzəliyeva, S.A. Abdulla Şaiq və folklor: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /S.A.Fərzəliyeva; Az EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1993.- 145 s.

1816. Vahabzadə, İ.B. Məhəmməd Hadi və XX əsr Azərbaycan romantik poeziyası: filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /İ.Vahabzadə; Azərb. EA Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutu.- Bakı, 1993.- 314 s.

Abdulla Şaiqin lirik üslubda yazılmış “Şikayətlərim”, “Hürriyyət pərisinə” və s. adlı şeirlərindən və M.Hadinin şeirləri ilə oxşar və fərqli cəhətlərindən bəhs olunur [S.276-281].

1994

1817. Fərzəliyeva, S.A. Abdulla Şaiq və folklor: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı: 10.01.03; 10.01.09 /S.A.Fərzəliyeva; AzEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1994.- 24 s.

1818. Vəlixanov, N. Azərbaycan maarifçi realist ədəbiyyatının inkişafı (1890-1920): filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Vəlixanov Nadir; Azərbaycan EA Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1994.- 277 s.

Abdulla Şaiqin “Ürək tikmək, yaxud qurban bayramı” adlı birpərdəli mənşüm uşaq pyesindən də bəhs olunur.

1996

1819. Eminəliyev, E.M. Abdulla Şaiqin “Xatirələrim” əsəri kamil memuar nümunəsi kimi: filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı: 10.01.03 /Eyvaz Eminəliyev.-Azərbaycan EA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 1996.- 18 s.

2002

1820. Əsədova, M.R. Abdulla Şaiq və teatr (1910-1958): sənətsünlük elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 17.00.01. /M.R.Əsədova; Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Un-ti.- Bakı, 2002.- 158 s.

1821. Əsədova, M. R. Abdulla Şaiq və teatr: sənətsünlük elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı: 17.00.01. /M.R.Əsədova; Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Un-ti.- Bakı, 2002.- 26 s.

2004

1822. Hacıyeva, A.Ə. Abdulla Şaiqin ədəbi-tənqidi görüşləri: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı: 10.01.01 /A.Ə.Hacıyeva; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 2004.- 30 s.

2005

1823. Abbasova, M. Klassik Azərbaycan hekayəsində bədii simvol (1900-1920): filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 10.01.01. /Mətanət Abbasova; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 2005.- 156 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin “İblisin hüsurunda” hekayəsində verilən bir sıra simvollardan bəhs olunur.

2006

1824. Hacıyeva, A.Ə. Abdulla Şaiqin ədəbi-tənqidi görüşləri: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 10.01.01. /A.Ə.Hacıyeva; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 2006.- 128 s.

1825. Məhərrəmovə, S.Q. XX əsr Azərbaycan uşaq poeziyasında təmsil (1905-1920-ci illər): magistr dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /Məhərrəmovə Səidə; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.- Bakı, 2006.- 73 s.

Milli uşaq təmsilçiliyimizin klassiki olan Abdulla Şaiq yaradıcılığı əsasında XX əsr Azərbaycan uşaq poeziyasında bu janrın mövqeyi şəhr olunmuşdur [S.22-23].

2008

1826. Mürşüdlü M.C. Abdulla Şaiq Talıbzadənin pedaqoji fəaliyyəti və onun “Nümunə məktəbi”nin təlimin yeni məzmununda qurulmasında rolu: pedaqogika elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 13.00.01 /M.C.Mürşüdlü; Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İn-tu.- Bakı, 2008.- 135 s.

1827. Rüstənova, G. Azərbaycan uşaq nağılları: filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 10.01.09. /Rüstənova Gülyaz; Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, BDU.- Bakı, 2008.- 149 s.

Dissertasiyanın “Uşaq nağılları və yazılı ədəbiyyat” adlı III fəslində Abdulla Şaiqin yaradıcılığına da toxunulmuşdur.

2010

1828. Mustafayeva, X. Azərbaycan ədəbi-nəzəri fikrində və tənqidində uşaq ədəbiyyatı məsələləri: filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 10.01.08. /Mustafayeva Xanım; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı, 2010.- 129 s.

Dissertasiyada Abdulla Şaiqin yaradıcılığından da bəhs olunur.

1829. Mürşüdlü, M.C. Abdulla Şaiq Talıbzadənin pedaqoji fəaliyyəti və onun “Nümunə məktəbi”nin təlimin yeni məzmununda qurulmasında rolu: pedaqogika elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı: 13.00.01 /M.C.Mürşüdlü; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Un-ti.- Bakı, 2010.- 18 s.

2015

1830. Ağamalıyeva, F.H. Abdulla Şaiq dramaturgiyası: filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı: 57.16.01 /F.H.Ağamalıyeva; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU.- Bakı, 2015.- 23 s.

1831. Ağamalıyeva, F. H. Abdulla Şaiq dramaturgiyası: filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya /F.H.Ağamalıyeva; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU.- Bakı, 2015.- 126 s.

III HISSƏ

ABDULLA ŞAIQIN ƏSƏRLƏRİ
XARİCİ DİLLƏRDƏ

Rus dilində

Произведения

Книги

1936

1832. Рассказы /Абдулла Шаик; пер. С.Беглярбековой.- Тифлис: Закавказское Государственное издательство, 1936.- 154 с.

Содержание: Дурсун; Письмо не дошло; Кочевье; Как хочешь мне-то что; Долг; Анабаджи; Нервный субъект.

1946

1833. Труд и красота: Сказка в стихах: [для млад. и сред. возраста] /Абдулла Шаик; пер. Ю.Фидлера; художник М.Рамазанзаде.- Баку: Детюниздат, 1946.- 19 с.

1950

1834. Стихи и сказки: [для детей] /Абдулла Шаик; пер. Ю.Фидлера.- Баку: Детюниздат, 1950.- 148 с.

Содержание: Песня кузнеца; Осень; Игра и мяч; Пастух; Барашек; Козел; Вот мы какие!; Соловей: Кто хитрей?; Лиса направляется в Мекку; Тут-тук ханум.

1959

1835. Избранное /Абдулла Шаик; пер. Ю.Григина; ред. А.Варшавская.- Баку: Азернешр, 1959.- 204 с.

Содержание: Письмо не дошло; Жить или не жить; Кочевка; Дурсун; Червяк; Анабаджи; Араз (роман); Библиографические справки.

1836. Рассказы: [для младшего и среднего школьного возраста] /Абдулла Шаик; ред. Рена Пашабекова.- Баку: Гянджлик, 1959.- 162 с.

Содержание: Кочевье (пер. Ю.Григина); Письмо не дошло (пер. Ю.Григина); Чудотворность святилища (пер. Э.Азизовой); Милые воспоминания (пер. Э.Азизовой); Пред Демоном (пер. Э.Азизовой); Не увянет, не померкнет (пер. Э.Азизовой); Моему столу (пер. Э.Азизовой); Анабаджи (пер. Ю.Григина); Мастер Бахтияр (пер. Э.Азизовой); Гнев Джумы (пер. Э.Азизовой); Маленький герой (пер. Э.Азизовой); Червяк (пер. Ю.Григина); Долг (пер. С.Беглярбековой); Два товарища (пер. Э.Азизовой); Лесник (пер. Э.Азизовой); Жить или не жить? (пер. Ю.Григина); Хвастливый охотник (пер. Э.Азизовой); Хитроумный Альберт (пер. Э.Азизовой); Цена слова (пер. Э.Азизовой); Танцующие черепахи (пер. Э.Азизовой); Дурсун (пер. Ю.Григина); Как хочешь, мне-то что! (пер. С.Беглярбековой); Нервный субъект (пер. С.Беглярбековой); В пионерской лагере (пер. Э.Азизовой).

1960

1837. Жалоба на время; Революционерам нашего времени; Пахарь и хан; Сабиру; Вперед; Побег; Самурский канал /А.Шаик; пер. С.Гаврин //Антология Азербайджанской поэзии.- Москва: Государственное издательство Художественной литературы, 1960.- Том II.- С.282-291.

1961

1838. Лиса отправляется в Мекку: [для детей млад. возраста] /Шаик Абдулла; пер. Ю.Фидлера; ред. В.Константинова.- Баку: Детюниздат, 1961.- 14 с.

1962

1839. Низами, Г. Волшебное кольцо /Низами Гянджеви; обработка для детей А.Шаика; пер. А.Ахундовой; ред. В.Кафаров.- Баку: Детюниздат, 1962.- 15 с.

1840. Лиса отправляется в Мекку: [для детей млад. возраста] /Абдулла Шаик; пер. Ю.Фидлера; ред. В.Константинова.- Баку: Детюниздат, 1962.- 14 с.

1841. Письмо не дошло: рассказ /Абдулла Шаик; пер. А.Шарифа; предисловие Г.Оруджали.- Баку: Детюниздат, 1962.- 36 с.

Содержание: Письмо не дашло; Кочевка.

1966

1842. Рассказы: [для младшего и среднего школьного возраста] /Абдулла Шаик; ред. Рена Пашабекова.- Баку: Гянджлик, 1966.- 162 с.

Содержание: Кочевье (пер. Ю.Гранина); Письмо не дошло (пер. Ю.Гранина); Чудотворность святылища (пер. Э.Азизовой); Милые воспоминания (пер. Э.Азизовой); Пред демоном (пер. Э.Азизовой); Не увянет, не померкнет (пер. Э.Азизовой); Моему столу (пер. Э.Азизовой); Анабаджи (пер. Ю.Гранина); Мастер Бахтияр (пер. Э.Азизовой); Гнев Джумы (пер. Э.Азизовой); Маленький герой (пер. Э.Азизовой); Червяк (пер. Ю.Гранина); Долг (пер. С.Беглярбековой); Два товарища (пер. Э.Азизовой); Лесник (пер. Э.Азизовой); Жить или не жить? (пер. Ю.Гранина); Хвастливый охотник (пер. Э.Азизовой); Хитроумный Альберт (пер. Э.Азизовой); Цена слова (пер. Э.Азизовой); Танцующие черепахи (пер. Э.Азизовой); Дурсун (пер. Ю.Гранина); Как хочешь, мне-то что! (пер. С.Беглярбековой); Нервный субъект (пер. С.Беглярбековой); В пионерской лагере (пер. Э. Азизовой).

1843. Соловьята: [стихи для дошкольного возраста] /Абдулла Шаик, А.Сиххат; пер. А.Ахундовой.- М.: Детская литература, 1966.- 16 с.

Содержание: Пастушок; Река Кура; Соловьята; Игра и мяч; Гвоздика; Барашек.

1975

1844. Соловьята: [стихи для дошкольного возраста] /Абдулла Шаик, А.Сиххат; пер. с азерб. А.Ахундовой; рис. Д.Хайкина.- Москва: Детлит, 1975.- 15 с.

Содержание: Пастушок; Река Кура; Соловьята; Игра и мяч; Гвоздика; Барашек.

1984

1845. Вот мы какие: Стихи, сказки и рассказы: [для мл. возраста] /Абдулла Шаик; худож. Б.Хананев.- Баку: Гянджлик, 1984.- 84 с.

Содержание: Река Кура (пер. А.Ахундовой); Гвоздика, Осень (пер. Ю.Фидлер); Пастушок (пер. А.Ахундовой); Соловей (пер. А.Ахундовой); Петух (пер. Ю.Фидлер), Козел (пер. Ю.Фидлер); Барашек (пер. А.Ахундовой); Игра в Мяч (пер. А. Ахундовой), Вот мы какие (пер. Ю.Фидлер); Песня кунеца (пер. Ю.Фидлер). *Сказки:* Тук-тук ханум (пер. Ю.Фидлер); Кто хитрей; Лиса отправляется в Мекку; Труд и Красота. *Рассказы:* Письмо не дошло (пер. Ю.Гранки); Кочевка.

1846. Письмо не дошло: Рассказы и роман: [для сред. и ст. возраста] /Абдулла Шаик; ред. И.Новинская.- Баку: Гянджлик, 1984.- 192 с.

Содержание: Письмо не дошло; Жить или не жить?!; Кочевье; Дурсун; Червяк; Анабаджи; Араз (роман). Биографическая справка.

1847. Рассказы: [для младшего и среднего школьного возраста] /Абдулла Шаик; ред. Рена Пашабекова.- Баку: Гянджлик, 1984.- 162 с.

Содержание: Кочевье (пер. Ю.Гранина); Письмо не дошло (пер. Ю.Гранина); Чудотворность святылища (пер.

Э.Азизовой); Милые воспоминания (пер. Э.Азизовой); Пред Демоном (пер. Э.Азизовой); Не увянет, не померкнет (пер. Э.Азизовой); Моему столу (пер. Э.Азизовой); Анабаджи (пер. Ю.Гранина); Мастер Бахтияр (пер. Э.Азизовой); Гнев Джумы (пер. Э.Азизовой); Маленький герой (пер. Э.Азизовой); Червяк (пер. Ю.Гранина); Долг (пер. С.Беглярбековой); Два товарища (пер. Э.Азизовой); Лесник (пер. Э.Азизовой); Жить или не жить? (пер. Ю.Гранина); Хвастливый охотник (пер. Э.Азизовой); Хитроумный Альберт (пер. Э.Азизовой); Цена слова (пер. Э.Азизовой); Танцующие черепахи (пер. Э.Азизовой); Дурсун (пер. Ю.Гранина); Как хочешь, мне-то что! (пер. С.Беглярбековой); Нервный субъект (пер. С.Беглярбековой); В пионерском лагере (пер. Э.Азизовой).

1990

1848. Рассказы: [для младшего и среднего школьного возраста] /Абдулла Шаик; ред. Рена Пашабекова.- Баку: Гянджлик, 1990.- 162 с.

Содержание: Кочевье (пер. Ю.Гранина); Письмо не дошло (пер. Ю.Гранина); Чудотворность святылища (пер. Э.Азизовой); Милые воспоминания (пер. Э.Азизовой); Пред Демоном (пер. Э.Азизовой); Не увянет, не померкнет (пер. Э.Азизовой); Моему столу (пер. Э.Азизовой); Анабаджи (пер. Ю.Гранина); Мастер Бахтияр (пер. Э.Азизовой); Гнев Джумы (пер. Э.Азизовой); Маленький герой (пер. Э.Азизовой); Червяк (пер. Ю.Гранина); Долг (пер. С.Беглярбековой); Два товарища (пер. Э.Азизовой); Лесник (пер. Э.Азизовой); Жить или не жить? (пер. Ю.Гранина); Хвастливый охотник (пер. Э.Азизовой); Хитроумный Альберт (пер. Э.Азизовой); Цена слова (пер. Э.Азизовой); Танцующие черепахи (пер. Э.Азизовой); Дурсун (пер. Ю.Гранина); Как хочешь, мне-то что! (пер. С.Беглярбековой); Нервный субъект (пер. С.Беглярбековой); В пионерском лагере (пер. Э.Азизовой).

1991

1849. Рассказы: [для младшего и среднего школьного возраста] /Абдулла Шаик; ред. Рена Пашабекова.- Баку: Гянджлик, 1991.- 162 с.

Содержание: Кочевье (пер. Ю.Гранина); Письмо не дошло (пер. Ю.Гранина); Чудотворность святылища (пер. Э.Азизовой); Милые воспоминания (пер. Э.Азизовой); Пред Демоном (пер. Э.Азизовой); Не увянет, не померкнет (пер. Э.Азизовой); Моему столу (пер. Э.Азизовой); Анабаджи (пер. Ю.Гранина); Мастер Бахтияр (пер. Э.Азизовой); Гнев Джумы (пер. Э.Азизовой); Маленький герой (пер. Э.Азизовой); Червяк (пер. Ю.Гранина); Долг (пер. С.Беглярбековой); Два товарища (пер. Э.Азизовой); Лесник (пер. Э.Азизовой); Жить или не жить? (пер. Ю.Гранина); Хвастливый охотник (пер. Э.Азизовой); Хитроумный Альберт (пер. Э.Азизовой); Цена слова (пер. Э.Азизовой); Танцующие черепахи (пер. Э.Азизовой); Дурсун (пер. Ю.Гранина); Как хочешь, мне-то что! (пер. С.Беглярбековой); Нервный субъект (пер. С.Беглярбековой); В пионерской лагере (пер. Э.Азизовой).

**Произведения, опубликованные в
сборниках и периодической печати**

1907

1850. Еще раз о роли мусульманских женщин: [с подписью А.Ш.] /Абдулла Шаик //Бакинские отголоски.-1907.- 8 мая, №23.

1936

1851. Воспоминания о М.А.Сабире /Абдулла Шаик; пер. с азерб. И.Джангиров //Бакинский рабочий.- 1936.- 30 октября, 28 декабря; Литературный Азербайджан.- 1936.- № 11-12.- С.45-46.

1852. Красная Армия: [стихи] /Абдулла Шаик; пер. С.Иванова //Бакинский рабочий.- 1936.- 1 марта.

1938

1853. Воспоминания о М.А.Сабире /Абдулла Шаик //Бакинский рабочий.- 1938.- 8 декабря.

1940

1854. Письмо не дошло: рассказ /Абдулла Шаик; пер. И.Н.Лебедева, А.С.Логинова //Альманах Азербайджанской Советской литературы.- Баку, Азернешр, 1940.- С.169.

1945

1855. Труд и красота: сказка /Абдулла Шаик; пер. Ю.Фидлера //Альманах азербайджанской литературы.- Баку: Азернешр, 1945.- С.113.

1946

1856. Наш великий брат: [о величии и героизме русского народа] /Абдулла Шаик //Бакинский рабочий.- 1946.- 24 мая.

1857. Незабываемый день: [в связи с избранием в депутаты Совета Национальностей] /Абдулла Шаик //Литературная газета, 1946.- 16 март, № 12.

1858. От всего сердца: [о любви своего народа к родине и правительству] /Абдулла Шаик //Литературная газета, 1946.- 10 февраля.

1859. Памятный день: [в связи с избранием в депутаты Совета Национальностей] /Абдулла Шаик //Литературная газета.- 1946.- 16 марта.

1948

1860. Письмо не дошло: рассказ; **Кочевка:** повесть; /Абдулла Шаик; пер. А.Шарифа //Азербайджанские рассказы.- М.: Сов. писатель, 1948.- С.114-142.

1950

1861. Материнская слава: [очерк о кандидате в депутаты Верховного Совета СССР В.Агаларовой] /Абдулла Шаик //Вышка.- 1950.- 2 марта.

1956

1862. В редакцию газеты “Бакинский рабочий”: [благодарность правительству в связи с награждением орденом Трудового Красного Знамени] /Абдулла Шаик //Бакинский рабочий.- 1956.- 27 марта.

1957

1863. Из тьмы к свету!: [о роли Октябрьской революции в Советской Азербайджанской литературе] /Абдулла Шаик //Правда.- 1957.- 19 июля.

1958

1864. Слово к молодым: [к открытию III съезда писателей Азербайджана] /Абдулла Шаик //Молодежь Азербайджана.- 1958.- 3 декабря.

1960

1865. Вперед; Жалобы на время; Пахарь и хан; Побег; Революционерам нашего времени; Сабиру; Самурский канал: [стихи] //Антология азербайджанской поэзии.- М.: Гослитиздат, 1960.- Т. II.- С.282-291.

1866. Сабиру: [стихи] /Абдулла Шаик; пер. С.Гавин //Антология азербайджанской печати: в 3-х т.- М., 1960.- Т.2.- С.287.

1961

1867. Мои воспоминания о В.И.Мицкевиче /Абдулла Шаик //Победа.- 1961.- № 2.- С.151.

1968

1868. Высказывания о Горьком /Абдулла Шаик //Баку.- 1968.- 27 марта.

1969

1869. О В.Креве-Мицкявичюсе. [из воспоминаний о литов. писателе; Материал в редакцию представил К.А.Талыбзаде] /Абдулла Шаик // Литературный Азербайджан.- 1969.- № 4.- С.96-99.

1971

1870. Из воспоминаний: [к 90-летию со дня рождения А.Шаика] /Абдулла Шаик //Литературный Азербайджан.- 1971.- № 2.- С.118-126.

1973

1871. Письмо не дошло: рассказ; **Кочевка:** повесть; /А.Шаик; пер. Азиз Шариф //Прощение о воде: [рассказы Азербайджанских писателей].- Москва: Детская литература, 1973.- С.92-112.

1872. Страницы прошлого: [воспоминания о культурно-литературной жизни дореволюционного Тбилиси] /Абдулла

Шаик //Литературная Грузия.- 1973.- № 6.- С.79-84; № 7.- С.92-96; № 8.- С.83-90; № 9.- С.71-76.

1989

1873. Песня кузнеца; Тук-тук ханум; Учитель: [стихи] /Абдулла Шаик //Антология педагогической мысли Азербайджанской ССР.- Москва: Педагогика, 1989.- С.405-410.

2012

1874. Кочевье; Охота на тигра; Отважный мальчик: рассказ /Абдулла Шаик //Джафаров Т., Джарчиева И., Исаева Р. Литература. 7 класс.- Баку: XXI YNE, 2012.- С.177- 178; 179; 180.

1875. Письмо не дошло: [рассказ] /Абдулла Шаик //Гаджиев А., Гусейнов Г. и др. Литература. 6 класс.- Баку: XXI YNE, 2012.- С.109-113.

О НЕМ**Книги****1953**

1876. Абдулла Шаик (1881-1959): [жизнь и творчество] //Очерки истории азербайджанской советской литературы.- Москва: Изд-во АН СССР, 1953.- С.343-358.

1956

1877. Эфендиева, Ш. Абдулла Шаик Талыбзаде: библиография [к 75- летию со дня рождения] /Ш.М.Эфендиева, М.Н.Мейльман.- Баку, 1956.- 11 с.

1959

1878. Абдулла Шаик: [о жизни и творчестве] //Писатели Советского Азербайджана. Библиографический справочник.- Баку: Азернешр, 1959.- С.6-8.

1965

1879. Набиев, Б. Азербайджанская советская литература в период Великой Отечественной войны /Б.Набиев.- Баку: Изд-во АН Азерб.ССР, 1965.- 53 с.

О пьесах “Нушабе”, “Родина” Абдулла Шаика.

1970

1880. Дадашзаде, М.А. Традициях М.Горького в азербайджанской литературе: [о влиянии горьковского стиля на творчество А.Шаика] //Горький и литература народов Советского Союза.- Ереван: Изд-во Ереванского госуниверситета, 1970.- С.295-304.

1971

1881. Ариф, М. Абдулла Шаик (1881-1959) //Ариф Мамед. История азербайджанской литературы: (краткий очерк).- Баку: Элм, 1971.- С.135.

1984

1882. Мамед, А. Абдулла Шаик //Ариф Мамед. История Азербайджанской Литературы (краткий очерк).- Баку: Красный Восток, 1984.- С.135.

1989

1883. Абдулла Шаик: [о жизни и творчестве] //Антология педагогической мысли Азербайджанской ССР.- Москва: Педагогика, 1989.- С.405-410.

1997

1884. Гулиев, Г. Абдулла Шаик //Гулиев Гасан. Азербайджанская литература. (очерк развития).- Баку: ИПО “Азербайджанская Энциклопедия”, 1997.- С.164-169.

2000

1885. Гулиев, Г. Абдулла Шаик //Гулиев Гасан. Азербайджанская литература: (учебное пособие).- Баку: Тафаккюр, 2000.- С.177-179.

2003

1886. Гулиев, Г. Абдулла Шаик //Гулиев Гасан. Азербайджанская Литература: (Исторический очерк).- Баку: Нурлан, 2003.- С.177-180.

2005

1887. Керимова, Т. Абдулла Шаик //Керимова Т. Из истории Национальной Академии Наук Азербайджана.- Баку: Техсил, 2005.- С.279.

2006

1888. Алиев, К. Теория Азербайджанского романтизма /Камран Алиев.- Баку: Элм, 2006.- 156 с.

Монография рассказывает о романтизме А.Шаика.

2012

1889. Абдулла Шаик //Гаджиев А., Гусейнов Г. и др. Литература: 6 класс.- Баку: XXI YNE, 2012.- С.109.

1890. Абдулла Шаик //Джафаров Т., Джарчиева И., Исаева Р. Литература: 7 класс.- Баку: XXI YNE, 2012.- С.176-177.

2013

1891. Вагабова, Е. Из истории организации детских садов в северном Азербайджане в начале XX в. /Е.Вагабова //Дагестанский государственный университет. I Международная научно-практическая конференция (Махачкала, 28-30. Декабря 2013).- Махачкала, 2013.- С.39-43.

Статьи из сборников и периодической печати

1909

1892. Извещение: [о вышедшей из печати и поступившей в продажу книге “Робинзон Крузо” на татарском языке в переводе А.Шаика] //Мусульманская жизнь.- 1909.- 18 августа.

1910

1893. Театр и музыка. Мусульманский спектакль: [о постановке пьесы А.Шаика “Гафгаз чичеги” в драмтеатре Тагиева] //Баку.- 1910.- 7 ноября.

1913

1894. Литературное представление: [о постановке произведения «Гезел Бахар»] //Каспий.- 1913.- № 57.

1929

1895. Асри, Г. Тюркские попутчики: [об А.Шаике] //Г.Асри //На рубеже Востока.- 1929.- № 9.- С.96.

1944

1896. Ариф, М. Произведения Крылова на азербайджанском языке: [о переводах А.Шаика басен Крылова] //Бакинский рабочий.- 1944.- 21 ноября.

1945

1897. Аллахвердиев, М. Новые постановки ТЮЗА: [о постановке пьесы “Мать”] //Вышка.- 1945.- 18 марта.

1946

1898. Абдулла Шаик Талыбзаде //Бакинский рабочий.- 1946.- 27 января.

1899. Встреча в морозах: [встреча А.Шаика с избирателями] //Бакинский рабочий.- 1946.- 29 января.

1900. Климович, Л. Рецензия: [о работе “Труд и красота” А.Шаика] //Л.Климович //Советская книга, 1946, № 8-9.-С.120-121. На кн.: “25 Весна”: Альманах азербайджанской литературы.

1901. Мехти, Г. Абдулла Шаик: Кандидаты в депутаты Верховного Совета СССР /Г.Мехти //Правда.- 1946.- 28 января.

1902. Премьера пьесы «Нушабе»: [Постановка пьесы в Азербайджанском ТЮЗ-е] //Советское искусство.- 1946.- 16 августа.

1951

1903. Встреча с писателем: [о встрече А.Шаика с учащимся ремесленных училищ] //Вышка.- 1951.- 13 марта.

1953

1904. Заманов, А Неустанный вдохновенный труд: [к 75-летию со дня рождения А.Шаика] /Аббас Заманов //За ленинское воспитание.- 1953.- 23 марта.

1954

1905. Гасанов, К. Любимый театр детворы: [к 5-летию ТЮЗА. О постановке пьес А. Шаика “Хасай”, “Чернушка”, “Вэтэн”, “Эльоглы”, “Мать”] //Бакинский рабочий.- 1954.- 28 февраля.

1906. Мусаев, Г. Больше хороших книг для детей: [также о творчестве А.Шаика] /Г.Мусаев //Молодежь Азербайджана.- 1954.- 14 апреля.

1955

1907. Чествование Абдуллы Шаика: [В связи с 75-летием со дня рождения] //Бакинский рабочий.- 1955.- 22 марта; Вышка.- 1955.- 23 марта.

1956

Абдулла Шаик – 75

1908. Встреча студентов Университета с Абдуллой Шаиком //Бакинский рабочий.- 1956.- 6 марта.

1909. Заманов, А. Неустанный вдохновенный труд /А.Заманов //Бакинский рабочий.- 1956.- 20 марта.

1910. Заманов, А. Старейший писатель и учитель // Литературный Азербайджан.- 1956.- № 2.- С.76-80.

1911. Литературный вечер, посвященный творчеству Абдуллы Шаика //Вышка.- 1956.- 2 марта.

1912. Мамедов, Дж. Абдулла Шаик /Дж.Мамедов // Литературный Азербайджан.- 1956.- № 2.- С.144-147.

1913. Мамедов, Дж. Писатель и педагог Абдулла Шаик /Джалал Мамедов //Вышка.- 1956.- 20 марта.

1959

1914. Абдулла Шаик: Некролог //Бакинский рабочий.- 1959.- 25 июля; Литературная газета.- 1959.- 30 июля.

1915. Егиян, И. О человеке и для него: [об А.Шаике] // Литературный Азербайджан.- 1959.- С.107-108.

1961

1916. Мамедов, Д. Абдулла Шаик: [к 80-летию со дня рождения] /Джалал Мамедов // Литературный Азербайджан.- 1961.- № 2.- С.144-147.

1962

1917. Оруджали, Г. Предисловие /Г.Оруджали //Шаик А. Письмо не дошло.- Баку: Детюниздат, 1962.- С.3-6.

1963

1918. Асадуллаев, С. Нужная и полезная книга: О книге А.Шаика “Мои воспоминания” (на азербайджанском языке)

/С.Асадуллаев // Литературный Азербайджан.- 1963.- № 4.- С.132-153.

1919. Абдулла Шаик //Очерк истории Азербайджанской Советской Литературы.- М.: Издательство Академии Наук СССР, 1963.- С.345-358.

1966

1920. Алиоглы, М. Абдулла Шаик и дети /М.Алиоглы // Литературный Азербайджан.- 1966.- № 9.- С.109-111.

1969

1921. Алиоглы, М. О рабочей теме в азербайджанской прозе: [говорится и о творчестве А.Шаика] /М.Алиоглы // Литературный Азербайджан.- 1969.- № 3.- С.141-146.

1922. Мамедов, А. Крылов и развитие басенного жанра в Азербайджанской литературе: [говорится и о переводах А.Шаика] /А.Мамедов // Литературный Азербайджан.- 1969.- № 2.-С.48-51.

1923. Султанова, Г. Учитель учителей /Г.Султанова //Баку.- 1969.- 25 декабря.

1970

1924. Абдулла Шаик: Их именами названы улицы нашего города //Кировабадский рабочий.- 1970.- 24 июля.

1971

Абдулла Шаик – 90

1925. Ариф, М. Учитель жизни /Мамед Ариф //Вышка.- 1971.- 6 мая.

1926. Заманов, А. Шаик муэллим /А.Заманов //Бакинский рабочий.- 1971.- 6 мая.

1927. Мамедов, К. Писатель – гуманист, общественный деятель /К.Мамедов //Баку.- 1971.- 5 мая.

1928. Мирахмедов, А. Взор, устремленный вперед /А.Мирахмедов // Литературный Азербайджан.- 1971.- № 4.- С.135-140.

1929. Памяти видного писателя и деятеля просвещения: Научная сессия в институте им. Низами //Бакинский рабочий.- 1971.- 6 мая; Вышка.- 1971.- 6 мая.

1930. Сафаров, Р. Всегда с народом /Р.Сафаров //Молодежь Азербайджана.- 1971.- 5 мая.

1931. Современники о Шаике: [Абдулла Сур, Фиридунбек Кочарли, Гусейн Джавид, Сеид Гусейн, Самед Вургун, Сулейман Рустам, Мирза Ибрагимов об Абдулле Шаика] // Литературный Азербайджан.- 1971.- №4.- С.133-134.

1932. Султанова, Г. Слово о мудром старейшине /Г.Султанова //Баку.-1971.- 26 мая.

1933. Талантливый писатель и педагог //Вышка.- 1971.- 7 мая; Баку.- 1971.- 7 мая.

1934. Учитель жизни //Вышка.- 1971.- 6 мая.

1972

1935. Арзуманов, В. Об азербайджанско-литовских литературных связях /Вагиф Арзуманов // Литературный Азербайджан.- 1972.- №8.- С.137-139.

1936. Искендерова, З. Чернушка: [о новой постановке пьесы в ТЮЗе] /З.Искендерова //Баку.- 1972.- 26 апреля.

1975

1937. Касимова, Н.Ф. Воспитательное значение детских рассказов Л.Н.Толстого и их влияние на произведения А.Шаика /Н.Ф.Касимова //Ученые записки /Государственный Педагогический Ин-т им. В.И.Ленина.- Баку, 1975.- Серия XI, № 4.- С.71-77.

1979

1938. Худиев, Н.М. Взаимствование слов языке произведений А.Шаика /Н.М.Худиев //Тезисы докладов республи-

канской научной конференции молодых ученых и аспирантов вузов Азербайджана.- Баку, 1979.- с.19

1981

Абдулла Шаик – 100

1939. Агаева, Н. Устремленный в будущее /Н.Агаева //Молод. Азербайджана.- 1981.- 26 декабр.

1940. В честь юбилея журналов: [«Дабистан» и «Рахбер»] //Вышка.- 1981.- 26 декабр, № 291.- С.4.

1941. Мухина, З. Жизнь, отданная театру: [о деятельности Абдуллы Шаика в ТЮЗ-е] /З.Мухина //Бакинский рабочий.- 1981.- 29 августа.

1942. Набиев, Б. Служение великим идеалам /Бекир Набиев //Бакинский рабочий.- 1981.- 24 декабря, № 296.- С.3.

1943. Османлы, В. Вольнолюбивые мотивы лирики А.Шаика /В.Османлы // Литературный Азербайджан.- 1981.- №5.- С.128-130.

1944. Писатель, ученый, педагог: [вечер посвященный 100-летию со дня рождения А.Шаика] //Бакинский рабочий, 1981.- 26 декабря; Баку.- 1981.- 26 декабря; Вышка.- 1981.- 26 декабря.

1945. Рзакулизаде, М. Шаик – это значит призвание /М.Рзакулизаде //Баку.- 1981.- 24 декабря, № 294.- С.3.

1946. Рустамова, А. Страницы жизни, отданной народу /А.Рустамова //Баку.- 1981.- 24 декабря, № 294.- С.3.

1947. Самедова, Л. Многогранный талант /Людмила Самедова //Литературный Азербайджан.- 1981.- № 8.- С.111-113.

1948. Султанова, Г. Талант щедрой доброты /Г.Султанова //Вышка.- 1981.- 24 декабря, № 296.- С.3.

1986

1949. Касимова, Ф. Абдула Шаик: (1881-1959) /Ф.Касимова //Развитие Азербайджанской детской литературы в начале XX века.- Баку: АПИ им. В.И.Ленина, 1986.- С.39-54.

1987

1950. Рзаева, Д. Неизвестная статья /Дильруба Рзаева //Елм.- 1987.- 31 июля.

1951. Халил, З. Абдулла Шаик (1881-1959) //Халил З. Детская литература Азербайджана.- Москва, 1987.- С.59-68.

1991

Абдулла Шаик – 110

1952. В честь 110-летия Абдуллы Шаика //Бакинский рабочий.- 1991.- 11 января, № 8.- С.1.

1953. Набиев, Б. След на земле /Б.Набиев //Бакинский рабочий.- 1991.- 28 февраля.- С.3.

1954. Сеидов, И. След на земле /пер. Имрана Сеидова //Бакинский рабочий.- 1991.- 28 феврал, №42.- С.3.

1955. Тихая, Г. Это было, было!!!: О наболевшем: [воспоминания о А.Шаика] /Галина Тихая //Вышка.- 1991.- 9 февраля.-С.8.

2008

1956. Алиоглу, П. Произведение Руми в переводе Абдуллы Шаика /Паша Алиоглу //Культура.- 2008.- 21 июня, № 110.- С.16.

2009

1957. Исмаил, С. Все мы – лучи одного солнца /С.Исмаил //Зеркало.- 2009.- 6 февраля, № 23.- С.8.

2011

1958. Абдулла Шаик – 130 //Зеркало.- 2011.- 24 февраля, № 35.- С.8.

1959. Исмаил, С. У ребенка, нечитавшего Абдулла Шаика, в будущем не будет полного представления о нравственных ценностях: Отметим 130-летие выдающегося писателя /Севиндж Исмаил //Зеркало.- 2011.- 11 марта, № 45.- С.8.

ДИССЕРТАЦИИ И АВТОРЕФЕРАТЫ

1965

1960. Талыбзаде, К.А. Азербайджанская литературная критика в начале XX века (1905-1917): автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /К.А.Талыбзаде; АГУ им. Кирова.- Баку, 1965.- 19 с.

1967

1961. Мамедов, А.Ю. Вопросы литературы в азербайджанских журналах («Дебистан», «Рахбар» и «Мектеб»): автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /А.Мамедов; АН Аз.ССР, Институт Литературы и Языка им. Низами.- Баку, 1967.- 19 с.

1971

1962. Эрадзе, Л.У. Азербайджанские писатели и Грузия: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Л.У.Эрадзе.- Тбилиси, 1971.- 19 с.

Говорится также об А.Шаике.

1975

1963. Гурбанов, Ш.Д. Азербайджанско-русское литературное связи конца XIX начало XX века: По материалам русской-Азербайджанской периодической печати 1880-1917: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Ш.Д.Гурбанов; АГУ им. Кирова.- Баку, 1975.- 123 с.

1977

1964. Халилова, Т. Абдулла Шаик и русская литература: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Т.Халилова.- Баку, 1977.- 27 с.

1978

1965. Касимова, Н.Ф. Переводы произведений и традиции Л.Н.Толстого в Азербайджанской детской литературе (1880-1920): автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Н.Касимова; АПИ им. В.И.Ленина.- Баку, 1978.- 27 с.

1966. Худиев, Н.М. Язык прозы Абдуллы Шаика Лексика и фразеология: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Н.М.Худиев.- Баку, 1978.- 23 с.

1979

1967. Габиев, И.А. Азербайджанская романтическая лирика начала XX века: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /И.А.Габиев; АН Аз.ССР, Ин-т Литературы им. Низами.- Баку, 1979.- 24 с.

1980

1968. Алиев, К.И. Литературно-теоретические взгляды Азербайджанских романтиков начала XX века (1905-1917) автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /К.И.Алиев; АН Аз.ССР, Ин-т Литературы им. Низами.- Баку, 1980.- 23 с.

1969. Мехтиева, М. Крылов и Азербайджанская литература: диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук /М.Мехтиева.- Баку, 1980.- 203 с.

1986

1970. Мамедов, А. Сабир и его общественная литературная среда: диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук /А.Б.Мамедов; АН Аз.ССР, Ин-т Литературы им. Низами.- Баку, 1986.- 166 с.

1987

1971. Намазов, К.М. Этапы развития Азербайджанской советской литературы для детей и юношества (1920-1980): автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /К.М.Намазов; АГУ им. С.М.Кирова.- Баку, 1987.- 46 с.

1990

1972. Ализаде, А. Толстой в азербайджанском литературоведении: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /А.Д.Ализаде; АН Аз.ССР, Ин-т Литературы им. Низами.- Баку, 1990.- 27 с.

1973. Бабаев, Б. Художественная проза Абдуллы Шайка: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Б.М.Бабаев.- Баку, 1990.-24 с.

1974. Баширова, Х. Азербайджанская проза начала XX века и фолклор: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Х.Б.Баширова; АН Азербайджана, Ин-т Литературы им. Низами.- Баку, 1990.- 133 с.

1995

1975. Самедова, Л. Русская классическая литература в дореволюционных азербайджанских переводах: диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук /Л.Г.Самедова; АН Азербайджана, Ин-т Литературы им. Низами.- Баку, 1995.- 296 с.

1996

1976. Кулиева, Э. Теория и практика трудового воспитания в XIX - начале XX века в Азербайджане: диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук 13.00.01/Кулиева Эллада; Азербайджанский Педагогический

Ин-т Русского Языка и Литературы имени М.Ф.Ахундова.- Баку, 1996.- 292 с.

1977. Самедова, Л. Русская классическая литература в дореволюционных азербайджанских переводах: автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук /Л.Г.Самедова; АН Азербайджана, Ин-т Литературы и Языка им. Низами.- Баку, 1996.- 62 с.

2002

1978. Ахмедова, М. Национальные истоки детских песен Азербайджанских композиторов: диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения: 17.00.02 /Ахмедова Мехрибан; Министерство Образования Азербайджанской Республики, Бакинская Музыкальная Академия.- Баку, 2002.- 137 с.

2010

1979. Мехралиева, У. Общественно-педагогическое движение в Азербайджане в конце XIX - начале XX веков и его отражение в печати: диссертация на соискание ученой степени доктора философии по педагогике: 13.00.01. /Мехралиева Ульвия.- Баку, 2010.- 154 с.

DİGƏR DİLLƏRDƏ**ƏSƏRLƏRİ****Alman dilində****2007**

1980. Tülkü həccə gedir; Tıq-tıq xanım /Abdulla Şaiq; tərc. Liliane Grimm //Azərbaycan folkloru (volksmarchen aus Aserbajdschan).- Berlin, 2007.- S.71-74; 103-112.

Erməni dilində**1929**

1981. Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq; tərc. Y. Carrensin //Azərbaycan Ədəbiyyatı.- Yerevan: Aypethart, 1929.- S.71-80.

1935

1982. Rəqs edən tısbağa: Uşaqlar üçün hekayələr /Abdulla Şaiq; tərc. A. Ariyan.- Bakı: Azərənşr, 1935.- 30 s.

1974

1983. Qaragilis xatirələri /Abdulla Şaiq //Qrakan Adrbe-can.- 1974.- №1.- S.31.

Eston dilində**1968**

1984. Aldadılmış ulduzlar: pyes /Abdulla Şaiq //Azərbaycan hekayə və novellaları.- Tallin: Estiraamat, 1968.- S.118-145.

Fars dilində**1945**

1985. Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Şəfəq.- 1945.- №3.- S.40-44.

Fransız dilində

1986. Məktub yetişmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Azərbaycan poeziyası antologiyası.- Moskva: Proqress Publishers, (nəşr ili məlum deyil, muzeyə daxil olma ili- 1994).- S.105-109.

Gürcü dilində**1956**

1987. Qış: [şeir] /Abdulla Şaiq; tərc. N. Süleyskirin //Liiteraturuli qazeti.- 1956.- 23 mart.

İngilis dilində**1999**

1988. Əsrimizə xitab; Hamımız bir günəşin zərrəsiyiz; Xalq düşməninə; İrəli; O sən idin: [Sovet dövründə təhrif və qadağan edilmiş şeirlər] /Abdulla Şaiq //Azerbaijan international.- 2004.- №9.- S.40-41.

1989. Məktub yetişmədi: [Undelivered letter] /Abdulla Şaiq //Azerbaijan international.- 1999.- 7 may.- S.22-23.

***

1990. Nişanlı qız; Zamanın inqilabçılarına; İrəli; Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz, Dağlar sultanı /Abdulla Şaiq //Azərbaycan poeziyası antologiyası.- Moskva: Proqress Publishers, (nəşr ili məlum deyil, muzeyə daxil olma ili-1994).- S.268-273.

Litva dilində**1952**

1991. Köç; Məktub yetiştirmədi: hekayələr /Abdulla Şaiq; tərc. İ.Jekayten //Azərbaycan hekayələri.- Vilnus, 1952.- S.130-162.

Tacik dilində**1962**

1992. Məktub yetiştirmədi: hekayə /Abdulla Şaiq; tərc. R.Xoşimin //Şarki surx.- 1962.- № 8.- S.86-89.

Talış dilində**1935**

1993. Oyunçu bağalar: hekayə /Abdulla Şaiq.- Bakı: Azərənəşr, 1935.- 38 s.

Tat dilində**1932**

1994. Köç: hekayə //Anisimov N. Qrammatie zuhun tati.- M.: Sentroidat, 1932.- S.14-17

1995. Sənət nəğməsi: [şeir] /Abdulla Şaiq //Baxışiyev Z. Kniğ kor sok. Kniq əzi xundə ə şkölehoy tati.- M.: Sentroidat, 1932.- S.27.

1935

1996. Eşşək üstündə səyahət: Mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; tərc. L.Lazarev.- Bakı: Azərənəşr, 1935.- 14 s.

1997. Oyunçu bağalar: hekayə /Abdulla Şaiq; tərc. P.Aşurov.- Bakı: Azərənəşr, 1935.- 40 s.

1939

1998. İki qaranquş: [şeir] /Abdulla Şaiq //Qavrilov B. Uqcun tati: dərslük.- Mahacqala: Daqqiz, 1939.- S.41.

Türk dilində**1959**

1999. Məktub yetiştirmədi: hekayə /Abdulla Şaiq; tərc. S.H.Sakalov //Azərbaycan hekayələri.- Sofiya: Narodina prosve-ta, 1959.- S.30-34.

1960

2000. Məktub yetiştirmədi: hekayə /Abdulla Şaiq //Yeni işıq.- 1960.- 28 aprel.

Türkmən dilində**1935**

2001. Tülkü həccə gedir: Uşaqlar üçün hekayələr /Abdulla Şaiq; tərc. A.Kekilov.- Aşqabad: Türkmənnəşr, 1935.- 44 s.

1936

2002. Tülkü həccə gedir: mənzum hekayə /Abdulla Şaiq; tərc. M.Manafzadə.- Aşqabad: Türkmənnəşr, 1936.- 17 s.

HAQQINDA

Erməni dilində

1971

2003. Baxşəliyev, M. Sovet xalqlarının qardaşlıq ailəsində: [Abdulla Şaiqin “Araz” romanından da bəhs edilir] /M.Baxşəliyev //Qrakan Adrbecan.- 1971.- № 1.- S.99-101.

2004. Bizim əziz və hörmətli Abdulla Şaiq: [Abdulla Şaiqin anadan olmasının 90 illiyində S.Vurgun, M.İbrahimov və M.Arifin dedikləri] //Qrakan Adrbecan, 1971.- № 1.- S.89.

2005. Mirəhmədov, Ə. Yazıçı, pedaqoji xadim: [anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə] /Ə.Mirəhmədov //Qrakan Adrbecan, 1971.- № 1, 3.- S.84-88.

1948

2006. Rəfili, M. Sovet Azərbaycanının ədəbiyyatı: [Abdulla Şaiqin yaradıcılığında da danışılır] /M.Rəfili //Qraqan tert.- 1948.- 1 may.

Fars dilində

2001

2007. Əsədli, M. Abdulla Şaiqin Azərbaycan mədəniyyət tarixində yeri /M.Əsədli //Azərbaycan (Tehran).- 2001.- 23 oktyabr.- S.5.

Gürcü dilində

1956

2008. Muradov, M. Yazıçının şərəfli yolu: [Abdulla Şaiqin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə] /M.Muradov //Literatura, 1956.- 23 mart.

1971

2009. Eradze, L. Gürcüstan Abdulla Şaiq Talıbzadənin yaradıcılığında /L.Eradze //Soplis texovleba.- 1971.- 27 aprel.

İngilis dilində

1998

2010. Qəribova, J. Tülkü həccə gedir: [Abdulla Şaiqin eyniadlı nağılı haqqında] /J.Qəribova; Jean Paterson //Azerbaijan international.- 1998.- S.70-71.

Litva dilində

1961

2011. Sklintauskas, Y. Kreves Mitskeviçusun həyatının Bakı dövrü haqqında: [Abdulla Şaiqin Mitskeviçusla dostluğundan da bəhs olunur] /Y.Sklintauskas //Perqale.- 1961.- № 2.- S.138-150.

1971

2012. Arzumanov, V. Krevesin odlar ölkəsində keçən gəncliyi: [Abdulla Şaiqin Litva klassiki Kreves Mitskeviçus haqqında xatirələrindən də danışılır] /Vaqif Arzumanov //Kultures baran.- 1971.- № 9.- S.57.

1973

2013. Arzumanov, V. Azərbaycan yazıçısı litvalı dostu haqqında: [Abdulla Şaiqin K.Mitskeviçusla ədəbi əlaqələrindən söhbət gedir] /Vaqif Arzumanov //Literatura iz menas.- 1973.- 3 sentyabr.

1976

2014. Arzumanov, V. Qələm qardaşları: [Abdulla Şaiq və Mitskeviçusla yaradıcılıq əlaqələrindən danışılır.] /Vaqif Arzumanov //Vilnius: Mintis, 1976.- 94 s.

1982

2015. Gamzajevs, M. Azərbaycan ədəbiyyatının klassiki: [Abdulla Şaiq haqqında] /Mahiras Gamzajevs //Tiesa (həqiqət).- 1982.- № 78.- S.2.

Özbək dilində

1920

2016. “Ümid və insanlıq” əsəri oynanılmışdır: [Abdulla Şaiqin “İdeal və insanlıq” əsərinin Şərq səhnəsində oynanılması münasibətilə] // İştakiyyun.- 1920.- 27 mart.

Türk dilində

1991

2017. Məmmədov A. Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti devrinde edebiyat (1918-1920): [Abdulla Şaiqdən də bəhs olunur] / Alxan Məmmədov //Türk dünyası araşdırmalar dergisi (Ankara).- 1991.- № 75.-S. 87-108.

2018. Məmmədov, A. Azərbaycan Milli Demokratik Cümhuriyyəti dövründə edebiyat (1918-1920): [Abdulla Şaiq poeziyasından da bəhs olunur] /Alxan Məmmədov //Azərbaycan dergisi (Ankara).- 1991.- № 281.- S.5-18.

1994

2019. Akpınar, Y. Azeri edebiyatı araşdırmaları /Yavuz Akpınar //Dergah yayınları.- Çemberlitaş-İstanbul, 1994.- 512 s.

Kitabda Abdulla Şaiq haqqında [S. 62, 73, 74-76, 80, 225-226, 281, 419-420, 490].

2000

2020. Erol, A. Şiire yansıyan tarix /Ali Erol //Türk dünyası incelemleri dergisi.- Bornova-İzmir, 2000.- № 4.- S.325-337.

2005

2021. Erol, A. Abdulla Şaiq Talıbzadə: (1881-1959): Hayatı, sanatı, seçmə eserləri /Ali Erol.- İzmir: Tibyan yayıncılık, 2005.- 215 s., resim.

2022. Erol, A. Abdulla Şaikin eserlerinde eğitim ve terbiye meselesi /Ali Erol //Mədəniyyət dünyası (elmi-nəzəri məcmuə).- 2005.- № 10.- S.379-384.

2007

2023. Erol, A. Azərbaycan şiirində romantizim: (1905-1917) /Ali Erol //Azərbaycan Kültür Derneği yayınları.- Bornova-İzmir: Şubat, 2007.- No: 53.- 310 s.

Kitabda A.Şaiqin romantizmindən də bəhs olunur.

Ukrayna dilində

1964

2024. Şaiq /ləqəb – adı Abdulla Şaiq Mustafa oğlu Talıbzadə. 24/11/1881-24/VII/1959 //Ukrayna sovet ensiklopediyası.- Kiyev: Ukrayna SSR EA, 1964.- C. XVI.- S.243.

1968

2025. Şaiq /ləqəb – adı Abdulla Şaiq Mustafa oğlu Talıbzadə. 24/11/1881-24/VII/1959 //Ukrayna sovet ensiklopediyası lüğəti.- Kiyev: Ukrayna SSR EA, 1968.- C.III.- S.776.

IV HİSSƏ

KÖMƏKÇİ GÖSTƏRİCİLƏR

Abdulla Şaiqin əsərlərinin
əlifba göstəricisi

Kitablar

- Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri 647
 Ağlaşma 38, 45
 Anabacı 35
 Araz 63, 78, 99, 105, 112
 Arazdan Turana 125
 Ay pipiyi qan xoruz 124
 Bağça 139
 Bədbəxt ailə 9, 47
 Bənövşə 89
 Cəfər və Bəşir 10
 Çocuq şeirləri 50
 Doğdu günəş qırmızı 119
 Eşşək üstündə səyahət 48, 51, 54
 Əsərləri. 91, 95, 104, 109, 111
 Göbələk 36
 Gözəl bahar 11, 13, 64, 96
 Gülşəni-ədəbiyyat 3
 Gülzar 12
 Hekayələr 114
 Xatirələrim 85, 106, 144
 İki pəhləvan 126
 İki uşaq 1

- İkinci dərəcəli məsai məktəblərin proqramı 29
 İldırım 41, 42
 Kimdir haqlı? 14
 Köç 37, 76
 Qiraət kitabı 30, 34
 Qoçpolad 71, 88, 110
 Quzu 101
 Məktub yetişmədi 38, 45, 59, 75
 Milli qiraət kitabı 20, 28
 Murad 15
 Müəllim 39
 Müntəxəbat 21
 Nağıllar 68
 Nüşabə 72
 Ovcu məstan 69, 130, 132
 Oyuncu bağalar 52, 55, 56
 Pirin kəraməti 90
 Pişik ilə siçanın davası 60
 Seçilmiş əsərləri 57, 73, 79, 80, 81, 84, 115, 127, 128, 129
 Seçilmiş əsərləri: Abbas Səhhət. Abdulla Şaiq 131
 Seçilmiş hekayələr 49
 Sehrli üzük 66, 102
 Şeirlər və hekayələr 46, 77, 82
 Şeirlər və nağıllar 74
 Şeirlər, poemalar, təmsillər 108
 Şələquyruq 16, 26, 92
 Tapdıq dədə 61
 Tıq-tıq xanım 5, 67, 86, 87, 93, 100, 107, 117, 120, 122, 135,
 138, 140, 141, 143
 Tülkü həccə gedir 40, 43, 44, 53, 58, 65, 83, 97, 113, 116,
 118, 121, 123, 136, 137, 142
 Tülkü və xoruz 6
 Türk çələngi 22
 Türk dili (Uşaq gözlüyü) 31

Türk ədəbiyyatı 25, 32
 Türkcə sərf-nəhv 33
 Uşaq çeşməyi 2, 7
 Uşaq gözlüyü 4, 18, 19, 23
 Ürək tikmək yaxud qurban bayramı 17
 Vətən 24
 Yaxşı arxa (Tülkü, qarğa, hacıleylək) 8
 Yaxşı arxa 62, 94, 103, 113, 133
 Yaz gəlir 70, 98
 Yazıya pozu yoxdur 27
 Zəhmət və zinət 134

Nəzm əsərləri

Şeirləri və qəzəlləri

Ahu baxışlı bir qız 95, 128, 841
 Ailə həyatımın on altı illiyi 73, 79, 81, 95, 115, 128
 Aldanma 57, 73, 79, 81, 125, 128, 131, 377
 Allah-Allah, bu bütün hansı könül xanəsidir? 95, 128
 Ana yurdum 46, 77, 74, 82, 84, 104, 129, 108, 115, 246, 228,
 251, 252, 269, 282, 290, 291, 303, 330, 131,
 341, 476, 489, 502
 Ana 73, 79, 81, 95, 125, 128, 131, 498
 Anamıza xitab 378
 Ananın oğluna layla deməsi 345, 346, 470
 Aprel inqilabının qızıl gəncləri 423
 Arı ... 46, 77, 82, 84, 104, 115, 129, 220, 228, 327, 131, 342, 476, 487
 At 104, 129
 Ata öyüdü 95, 125, 115, 128, 131
 Ata və oğul 104, 129
 Azadlıq bayramı 81, 95, 128
 Azadlıq pərisinə 79, 81, 95, 115, 128
 Bağça 82, 84, 104, 129
 Bahar bayramı 104, 115, 129
 Bahar nəğməsi 262, 264, 268, 270, 292, 295, 301, 316, 321
 Bahar 46, 73, 77, 79, 81, 82, 84, 95, 104, 115, 125, 128, 129,
 131, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 251, 228, 262,
 264, 268, 270, 279, 306, 307, 351, 489
 Başımın üstə yenə söylə o canan gəlsin... 474
 Başlangıç 125, 131
 Bəxtsiz rəfiqələrimə I 57, 73
 Bəxtsiz rəfiqələrimə II 57, 73
 Bəxtsiz rəfiqəmә 79, 81, 95, 125, 128

Bənövşə 46, 74, 77, 82, 84, 89, 104, 115, 129, 108, 220, 228,
246, 254, 271, 303, 318, 326, 327, 131, 340, 484, 487
Bəradərim Abdulla Tofiqə lövhəyi məsumanə 354
Bəradərim Firidun bəyə təqdim etdiyim rəsmimin altına 125
Bəradərim Firidun bəyə 95, 128
Bilik 104, 129
Bir az da atəş qat 95, 115, 125, 128, 131
Bir az hərarət qat! 79, 81
Bir geniş cəbhə 399
Bir quş 2, 4, 7, 18, 19, 23, 57, 73, 81, 82, 84, 95,
104, 115, 125, 128, 129, 145, 279, 347
Bir may 46, 77, 82, 84, 104, 115, 129, 210, 228, 453
Bir mələkə 57, 81, 95, 125, 128, 131
Bir nəcmə 57, 355
Bir səhər dan yeri alarkən nəfəs 324
Bir ulduza 73, 81, 95, 115, 125, 128, 279
Biri sənən, mələkiyim, biri mən ... 57, 73, 81, 95, 125, 128, 131
Bizimdir 57, 73, 79, 81, 95, 125, 128, 131, 400, 447
Böhran 376
Böyük həyat 79
Böyük hicran 73, 79, 81, 95, 125, 128, 131, 442
Böyük xadim 79, 81, 95, 125, 128, 348
Böyük müjdə 439
Böyük sənətkara 79, 81, 95, 128
Bu da bir şeyri-faniyi-digər 57, 73, 81, 95, 125, 128, 131
Bu qürurlu boyun burulmazmı!..... 299, 481
Bu nəqşi ki, sən ol küli-rüsxarə çəkirsən 95, 128
Bunca cəfanı qıldı mənə yar, utanmadı 81, 95, 128
Bülbül 46, 74, 77, 84, 82, 104, 108, 115, 129, 131, 228, 487
Bülbüldə yoxdur eşq, o eşq ki, məndə var! 95, 128
Cütcü 84, 104, 115, 129, 131, 279
Can, gülüm, can-can 282, 303, 327, 484, 487
Cana, üzündəki o iki mahitabə bax! 81, 95, 128
Canlı Dərbənd çiçəyi 95, 125, 128, 131

Centlmen bir xanəndəyə 413
Cəhalətlə mücadilə 12, 125, 131, 356
Cüqqeyi-hüsnümü başımda bu gün yan edəcəm 95, 128
Çağırır vətən 326, 327
Çalışan qazınar 82, 84, 104, 115, 129, 228, 502
Çoban mahnısı 4, 7, 18, 23, 31, 82, 84, 104, 115, 129
Çocuq və dovşan 50
Çocuq və qaya 104, 129
Çörək dərdi 79, 81
Dağlar soltanı 20, 21, 34, 57, 73, 79, 81, 95, 108, 115,
125, 128, 131, 163, 207, 279, 299, 363, 447
Dağlar 81, 95, 115, 125, 128
Dan ulduzu 81, 95, 125, 128
Dan yeri sökülür, hər tərəf rəngin 95, 115, 128
Dan yıldızı yaxud dadlı rəya 379
Dəftəri-hicran 368
Dəmirçi nəğməsi ... 46, 74, 77, 84, 89, 104, 108, 115, 129, 228, 469
Dərdləşmə 394
Dilək çələngi 395
Dovşan 104, 129, 273, 278, 313, 487
Döyüş nəğməsi 46, 77, 79, 81, 95, 128
Dur, saqi, ayağa, ver dolu cam 81, 95, 128
Düzüb tərsə, o xalın həlqeyi-zülfi cəlipayə 81, 95, 128
Eyləyən halımı viranə mənim dilbər olub 81, 95, 128
Əkin nəğməsi 57, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 145, 146,
147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 279
Əkinçi 79, 95, 115, 125, 128, 131, 145, 146, 147,
148, 149, 150, 151, 152, 279, 352
Əkinçi qadınlara 57, 73, 79, 81
Əkinçi və xan 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 207, 279
Əl işi məktəbində çalışan qızlara 57, 73
Əmək pərisinə 73, 79, 81, 95, 115, 128
Əməkçi qadınlara 95, 128
Ərseyi-hüsnündə, ey dil bircə olmahruni gör 81, 95, 128

Əsrimizə xitab 95, 125, 128, 380
 Faş etdi göz yaşım bu nihan razı ellərə 81, 95, 128
 Fidan 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 505
 Gəldikcə o qəmzən quşu cövlanə, gülümsər 324
 Gələcək qorxusu 12, 57, 73, 95, 115, 125, 128
 Gəlsin 95, 125, 128, 131
 Gəmirik 115, 125, 131
 Gənc qələmlərə 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128
 Gənc müəllimlərə 57, 73, 81, 95, 125, 128
 Gənc və ixtiyar 421
 Gənclərə 57, 73, 79, 81, 95, 128
 Gənclik marşı 81, 95, 125, 128, 131
 Gənc xanəndəməz Bülbülə 57
 Gördüm o ruyi-ənvərini mən əbəs-əbəs 81, 95, 128
 Göyərçin 104, 115, 129, 237, 465, 486, 491, 493, 495, 504
 Göyərçinəm, göyərçin... 473
 Gözlər 57, 73, 79, 81, 95, 125, 128
 Gözün aydın, ey birləşmiş xalqın oğlu 462
 Gülümsər 73, 443
 Günəş öz aləmində seyr edəli 324
 Hekayə 104, 129
 Hey xəyanətlə oynayan kölgə 299, 481
 Həqiqət bizimdir, zəfər bizimdir 435
 Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz 12, 30, 57, 81, 95, 115, 125,
 128, 279, 299, 131, 502, 841, 848
 Hər şey əski 57
 Hər şey köhnə 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 279
 Hər şey var 57, 73, 79, 81, 95, 125, 128, 131, 419, 438, 447
 Hər şeyin öz yeri var 4, 7, 19
 Hər yer qaranlıq 381
 Həsən bəy Zərdabının ölümü münasibəti ilə 57, 73
 Həyat sevməkdir 95, 125, 128, 841
 Həyati müvərrim 357
 Həyati nomid 358

Hörmətli şairimiz Süleyman Rüstəmə 73, 131, 125
 Hürriyyət pərisi 57
 Hürriyyət pərisinə 57, 73, 81, 95, 115, 125, 128, 131,
 195, 279, 299
 Hürriyyətin şən qızı 409
 Xain bir dostuma 57
 Xalq düşməninə 125, 131, 481, 848
 Xırçın qız 95, 125, 128, 414
 Xoruz 4, 7, 18, 19, 23, 31, 50, 74, 84, 82, 89, 104, 115, 129,
 131, 251, 279, 299, 322, 332, 484, 487
 İdman nəğməsi 82, 84, 104, 129, 228, 476
 İki gözəl 81
 İki qaranquş 95, 115, 128, 279
 İki qardaş 81
 İki qəzəl 79, 95, 128
 İki qırlanğıc 12, 57, 73, 125, 131
 İki mücahid 22, 95, 115, 125, 128, 131
 İlham qaynağım 73, 81, 95, 115, 128
 İnqilab nəğməsi 82, 84, 104, 115, 129
 İntizar qarşısında 299, 483, 848
 İntizar 12, 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131
 İrəli 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 207
 İsgəndər və filosof Dvijen 104, 129
 İstəkli nəvəm Ülkərə 95, 115, 125, 128, 131
 İşıq mənbəyi yaxud qız məktəblərində rəsmi imtahan 364
 İşıq mənbəyi 95, 125, 128
 İt 104, 129
 İyirminci əsrə xitab 57, 95, 125, 115, 128, 131, 379, 299
 Keçi 7, 18, 19, 23, 31, 46, 50, 74, 77, 82, 84, 89, 104, 115,
 129, 108, 214, 242, 246, 251, 279, 299, 303, 313,
 322, 326, 327, 131, 332, 469, 476, 484, 487
 Kəmirik 477, 848
 Kəpənək 46, 74, 77, 82, 84, 104, 115, 129, 131, 228, 487
 Kolxoz bağında 82, 84, 89, 104, 115, 129, 212

Kolxoz yazı ... 46, 77, 81, 82, 84, 95, 115, 128,
213, 280, 283, 284, 451
Köçəri haqqında 73
Könül 443
Könül etmiş o ləbu ləlinə ey yar həvəs 95, 128
Köy dünyünü 12, 125
Kuyi-dildar imiş, ey zahid, o cənnət dediyin 81, 95, 128
Kür çayı 46, 77, 82, 84, 104, 115, 129, 228, 131, 491
Qaçaq 57, 73
Qardaşım Sabirə 428
Qərənfil 46, 74, 77, 82, 84, 89, 104, 108, 115, 129,
220, 228, 233, 256, 303, 131, 337, 487
Qəsəm ol zülfinə ki, əldə bu can olsa idi 95, 128
Qış gecəsi 12, 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 279
Qış 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128
Qışın nəğməsi 82, 84, 104, 115, 129, 228, 489
Qışla baharın çəkişməsi 262, 264, 268, 275, 295
Qızıl it 12, 126, 163, 212
Qızıl payız 290
Qızılgül 46, 77, 74, 82, 84, 104, 108, 115, 129,
220, 228, 233, 256, 131, 469, 487
Qızım Altunsaça 95, 125, 128, 131
Qonaqlıq 7, 18, 19, 23, 82, 84, 104, 115, 129, 145,
146, 147, 148, 149, 150, 151, 152
Qurbanın olum, aşıqə eylə inayət 81, 95, 128
Quzu 46, 50, 74, 77, 82, 84, 104, 108, 115, 129, 145, 146,
147,
148, 149, 150, 151, 152, 153, 279, 466, 472, 487
Layla 73, 79, 81, 82, 84, 95, 104, 115, 128, 129, 131, 279, 487
Laylay 4, 7, 12, 18, 19, 23, 31, 125, 131
Mahnı 104, 115, 129, 279, 476
Marş 125, 131, 299, 310, 339, 390, 482, 483, 848
May nəğməsi 50, 74, 84, 104, 115, 129, 262, 264, 268, 275
Məktəbdə ... 84, 104, 129, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153

Məktəblilər marşı 82, 84, 104, 115, 129
Mən, sən-ikimiz də bir canıq 841
Məndə qayaların yalçın başında 95, 115, 128
Mərhum Sabir əfəndiyə 125
Mirzə Fətəlinin yubileyi münasibəti ilə 73
Möhtərəm Nəriman Nərimanov cənablarına 95, 115, 128, 125
Neçin böylə gecikdin? 125, 131, 310, 502
Nə gözəldir o camalın, a gülüm! 81, 95, 128
Nəcəf bəy Vəzirov həzrətlərinə 95, 125, 128
Nəğmə 73
Nişanlı qız 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 279, 360
Niyə belə gecikdin? 320
Niyə uçdu? 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 279, 350
Noheyi-iştika 9, 95, 125, 128
O baxışlar 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 324
O sən idin 95, 125, 128
Oktyabr inqilabına. 95, 128
Oktyabr 57, 73, 81, 95, 128, 168
Oyan oğlum! 82, 84, 89, 104, 115, 129, 251, 279,
290, 298, 476, 489
Ölümə həcv 81, 95, 125, 128, 131
Övlad qayğısı 82, 84, 104, 115, 129
Özün bilirsən bizə nə? 49, 420
Parçalar 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128
Payız gecəsi 7, 18, 19, 84, 104, 129
Payız 4, 7, 18, 19, 23, 31, 82, 84, 104, 115, 129,
145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153,
251, 279, 293, 294, 309, 131, 489
Payızın axır ayı 4, 19, 18, 23
Payızın son ayı 31, 82, 84, 104, 115, 129, 279, 490
Pioner nəslinə 201, 430
Pionerlə 46, 73, 77, 82, 84, 104, 115, 129
Pişik 322, 332
Rübailər 81, 95, 128

Sabir 57, 81, 222
 Sabirə aldanma 95
 Sabirə 73, 79, 115, 128
 Saqi, ayağa dur, gətir badə ki, yaz vaxtıdır 81, 95, 128
 Samur kanalı 79, 81, 95, 128
 Savaş 81, 95, 125, 128, 156, 157, 160, 162, 166, 405
 Sevgi hakim olmalı 73, 79, 81, 95, 125, 128
 Sevin ey çöl, ey orman... 492
 Səhər 7, 18, 19, 23, 82, 84, 89, 104, 115,
 129, 251, 279, 293, 294, 131, 476
 Səmənli 260, 276, 277, 246, 284, 288, 290, 291, 297, 298
 Sən güləndə 104, 129
 Səndən də xoşdur 73, 79, 81, 95, 125, 128, 131
 Səndən də şirindir 450
 Sənət nəğməsi 79, 81, 95, 128
 Simurq quşu 20, 28, 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128
 Son bahar 12, 28, 30, 34, 57, 73, 79, 81, 95,
 115, 125, 128, 195, 279
 Stalinizmin ifşası 131
 Sükutumdan şikayət edənə 371
 Sükutumdan şikayətçi bir qadına 57, 73, 81, 95, 125, 128
 Sülh və azadlıq düşmənlərinə 79, 81, 95, 128
 Şairi-milli və möhtərəm Sabir əfəndi mərhumun
 yovmi-vəfatı münasibətilə 365
 Şairin şairə təsəllisi 95, 125, 128
 Şam gecəsi 406
 Şəhidi dəsti-cəhalət olan 125
 Şəklində 57, 81, 95, 125, 128, 131, 372
 Şərq gözəlinə 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131,
 324, 402, 407
 Şikayətlərim 57, 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 279, 324
 Şölə 73, 79, 81, 422
 Təbriz 79, 81, 95, 125, 128, 131

Təmizlik 46, 50, 77, 74, 82, 84, 89, 104, 108,
 115, 129, 131, 228, 303, 464, 487
 Təpəl Kəlim 4, 18, 19, 23, 31, 82, 84, 104, 115, 129, 131, 279
 Təsadüf 115
 Tonqal 82, 84, 104, 115, 129, 228
 Top oyunu 82, 84, 104, 115, 129
 Turağay 104, 129
 Türk ədəmi-mərkəziyyət fırqəsi "Müsavat"a ithaf .. 125, 131, 390
 Unudulmaz parçalar 95, 125, 128
 Uşaq bağçası 104, 115, 129, 455, 468, 487
 Uşaq çeşməyi 2
 Uşaq gözlüyü 4, 7, 18
 Uşaq və bənövşə 82, 84, 104, 115, 129, 279, 373
 Uşaq və dovşan 4, 7, 18, 19, 23, 46, 74, 77, 82, 84, 104,
 108, 115, 129, 131, 214, 246, 251, 279,
 297, 299, 303, 322, 332, 469
 Uşaq 313
 Uşaqlar 104, 129, 145
 Üç lövhə 57, 81, 95, 115, 128, 157, 160, 162, 166
 Ülkər 81, 95, 115, 125, 128, 131
 Üsyan et 81, 95, 79, 115, 125, 128
 Vardır başımda şurişu qovqası dilbərin 81, 95, 128
 Vərəmli həyat 95, 125, 128, 131
 Vətən 74, 81, 82, 84, 95, 104, 115, 125, 128, 129, 131, 184,
 228, 251, 279, 339, 437, 476, 487, 491, 502, 506, 841
 Vətən nəğməsi 46, 77, 79, 82, 84, 95, 104, 115, 125, 128,
 129, 131, 201, 228, 251, 291, 297, 445,
 446, 487, 491, 501
 Vətən övdətimdə 12, 21, 57, 447
 Vətənə qayıdarkən 73, 79, 81, 95, 115, 125, 128, 131, 279
 Vətənim 81, 95, 115, 125, 128, 131
 Vətənin yanlıq səsi 22, 125, 131, 310, 391, 485, 848
 Yad et! 57, 73, 81, 95, 115, 125, 128,
 131, 279, 339, 415, 417, 502, 841

Yağış 12, 31, 46, 77, 82, 84, 89, 115, 129, 228
Yağmır 163
Yandırdı məni yar bu hicran arasında 81, 95, 128
Yangın 104
Yaradış cilvəsində 393
Yaşadığımız əsrə xitab! 353
Yaz günləri 220
Yaz 82, 314, 329
Yazamam 12
Yeni ailələrə 95, 128
Yeni ay doğarkən 22, 125, 304, 310, 389, 832, 846
Yeni dünya atasına 411
Yeni köməkçi 4, 7, 18, 19, 23, 82, 84, 104, 115, 129, 131, 251
Yetim 4, 7, 18, 19, 84, 104, 129, 145,
146, 147, 148, 149, 150, 151, 152
Yetim cüce 4, 7, 18, 19, 23, 82, 84, 104, 115,
129, 131, 251, 279, 299
Yoldaş Mailyanın yubileyi münasibəti ilə 73, 95, 128
Zamanın inqilabçılarına 57, 73, 79, 81, 95, 115, 128, 195, 279
Zanbaq 74, 84, 82, 104, 115, 129, 131, 228, 487
Zəfər bizimdir 95, 128, 436
Zəfər nəğməsi .. 73, 79, 81, 84, 95, 104, 115, 128, 129, 251, 476
Zəhmət mələkinə 412, 416
Zərbəçi 46, 57, 73, 77, 79, 81, 95, 128, 169

Poemaları, mənzum hekayələri və təmsilləri

Alma oğrusu 26, 104, 129
Arazdan Turana 125, 304, 131, 310, 392, 848
Arı və eşşək 104, 129
Arı və kəpənək 104, 129, 471
Arı və qarğa 4, 7, 18, 19, 31, 23
Aslan və qurbağa 2
Aslan və Məryəm 4, 7, 18, 31
Aslan, qurd və tülkü 46, 77, 82, 84, 104, 108, 115, 129, 131,
145, 146, 147, 149, 150, 151, 152,
279, 489, 502
At və it 4, 7, 18, 19, 23
Cəfər və Bəşir 26, 84, 104, 129, 434
Circırama və qarışqa 50, 146, 147, 148, 150, 151
Dəvə və siçan 104, 129, 471
Dəvə, tülkü və qurd 104, 129
Eşşək üstündə səyahət 104, 129
Ədhəm 25, 57, 73, 79, 81, 95, 110, 115,
125, 128, 131, 279, 425
Hacıləylək və sərçə 104, 129, 342, 471
İki familiyanın məhvi 81, 95, 131, 115, 125, 128
İki kötük, yaxud iki familiyanın məhvi 386
Kor və it 4, 7, 18, 19, 23, 31
Qarı və toyuq 4, 7, 18, 19, 23, 31
Qaz və durna 4, 7, 18, 19, 23, 31
Qoçoğlu 186, 432
Qoçpolad 79, 81, 95, 110, 128, 841
Qurd və tülkü 148
Lövheyi-qürub ("Mərhəmətli Ədhəm" poemasından
bir parça) 12, 20, 21, 28, 30, 34, 125
Nüşabə 79, 81, 84, 95, 104, 110, 128, 129, 440, 444

- Ovçu məstan 84, 82, 115, 104, 108, 129, 131
 Sehrli üzük 46, 77, 84, 94, 104, 108, 129
 Sığırçın və göyərçin 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Sultan Səncər və qarı 84, 104, 129
 Şir və siçan 2
 Tapdıq dədə 84, 104, 110, 115, 129, 429, 431
 Tıq-tıq xanım 26, 68, 74, 84, 94, 104, 115, 129,
 131, 246, 279, 478, 480, 487
 Tülkü həccə gedir 43, 44, 53, 68, 74, 84, 94, 104, 115, 129,
 131, 108, 251, 279, 289, 293, 294, 328.
 Tülkü və aslan 2, 7, 18, 19, 23, 82, 84, 104, 115, 129,
 145, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 279, 366
 Tülkü və dəvə 82, 84, 104, 115, 129, 228, 479
 Tülkü və dovşan 104, 129
 Tülkü və xoruz 5, 26, 26, 104, 129, 471
 Tülkü və qurd 46, 77, 82, 84, 104, 115, 108, 129, 131,
 145, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 279, 489
 Tülkü, qurd və ayı 375
 Yaxşı arxa 26, 43, 44, 53, 68, 74, 84, 94,
 104, 115, 129, 131, 194
 Yalançı 4, 18, 19, 23, 31
 Zalım padşah və əkinçi 104, 129
 Zəhmət və zinət 81, 95, 110, 115, 128, 131, 187,
 196, 198, 305, 311, 329, 441

Nəsr əsərləri**Romanları, pyesləri, povestləri və hekayələri**

- Ağlaşma 49, 57, 73, 80, 91, 127, 408
 Alaçığımız 163
 Aldanmış ulduzlar 81, 95, 128
 Ana 81, 109
 Ana məhəbbəti 7, 19, 23, 31
 Anabacı 32, 49, 57, 73, 79, 80, 91, 114, 127, 403, 507
 Araz 80, 91, 115, 127, 185, 189, 190, 199, 202, 209,
 216, 217, 221, 224, 226, 234, 238, 241,
 245, 249, 231, 253, 834, 841
 Arkadaşım Rza 163
 Ata məhəbbəti 4, 7, 18, 19
 Ata sözünün qiyməti 325
 Ay doğdu 95, 128
 Azadlıq yollarında 204
 Bahar gülləri 285
 Balaca qəhrəman 285
 Baş üstə 80, 91, 127, 323, 331, 458
 Bədbəxt ailə 9, 841
 Bəxtiyarlığım, yaylağa köçməyimiz 12
 Biçin 163
 Bildiyin şeyi soruşma 4, 7, 18, 19, 23
 Bir saat xəlifəlik 84, 109, 460
 Bizim ev 4, 7, 18
 Bizim külfət 4, 7, 18, 31
 Bu ölkədə nələ yoxdu görənə 448
 Bostançı 84, 104, 129, 272, 461, 475
 Böyük xadim 131

Can qorxusu 12, 126, 163, 291, 297
 Çifci 23, 31
 Cocuq filmi lazımdırımı? 426
 Cümənin qəzəbi 104, 129, 362
 Çoban Məmiş 370
 Çoban 19, 23, 31, 104, 129, 367
 Dağlar 131, 279
 Danışan kukla 84, 104, 129, 251, 385
 Daşqın, yaxud hümmətli cavan 12
 Daşqın 91, 111, 127
 Dəmirçi 104, 115, 129, 131, 158, 164, 167, 171
 Dərs otağı 4, 7, 18
 Dəyərli bir xatirə 57, 73, 80, 91, 127
 Din hökmranlığının fəlakətli nəticələri 90
 Dostluqda ilk sınaq 211
 Dozanqurdu 5
 Dursun 49, 57, 73, 79, 80, 91, 127
 Düşüncəsiz uşaq 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Ehtiyatsız qarı 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Ehtiyatsız uşaq 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Eloğlu 84, 104, 129
 Əsəbi adam 49, 57, 73, 80, 91, 114, 418
 Əsrimizin adamları 80
 Əsrimizin qəhrəmanları 73, 91, 127, 369, 374, 834, 841
 Əşxas 302
 Əşrəf (“Əsrimizin qəhrəmanları” romanından bir parça) 12, 21
 Fəqir 4, 7, 18, 19
 Fitnə 84, 79, 104, 129, 449
 Gecələr məsələsi 349
 Göbələk 49, 57, 73, 79, 80, 91, 108, 114, 127, 317, 404
 Gözəl bahar 84, 104, 115, 129, 401, 488, 841
 Gündüzlərim 12
 Həqiqətə doğru 95, 128
 Hitlerin yuxusu 91, 127

Xasay 84, 91, 104, 127, 185, 427, 841
 Xəbərçi kağız 370
 Xırcın qız 57
 Xorasan səfəri 90
 İblis hüsurunda 57, 80, 91, 114, 127, 382
 İdeal və insanlıq 57, 95, 115, 125, 128, 131, 174, 388, 396
 İgid cocuq 12, 188, 191
 İki balıqçı 4, 18, 19, 23
 İki məktəbli 4
 İki müztərib yaxud əzab və vicdan 91, 127
 İki pəhləvan 126
 İki yoldaş 104, 129
 İldırım 81, 95, 128
 İntiharmı, yaşamaqımı 12, 57, 80, 73, 79, 91, 114, 359
 İntiqamçı xoruz 104, 129, 319
 İsyən 57
 İşıq mənbəyi 131
 Kamalı çocuq 31
 Kələkbaz Albert 104, 129
 Kəndli və ilan 31, 104, 129
 Kərim baba və ayırım qızı 12
 Kərim baba 126, 163
 Kiçik qəhrəman 129, 104, 274, 333, 343, 496, 499, 503
 Kiçik və böyük təkər 31
 Kimdir haqlı? 81, 95, 115, 125, 128
 Kirpi ilanı öldürdü 290, 298
 Köçəri həyatından 57
 Köç 21, 28, 30, 46, 49, 57, 73, 77, 79, 81, 80, 91, 95, 108,
 115, 125, 126, 128, 131, 114, 115, 127, 131, 163, 227,
 232, 235, 239, 243, 247, 250, 255, 261, 265, 267, 279,
 281, 286, 291, 296, 300, 334, 335, 336, 344, 834
 Külək 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Qaçaq Nəbi 424
 Qafqaz çiçəyi 95, 128

Qaraçı 4, 18
 Qaraçı qız 104, 129, 197
 Qaragilis xatirəsi 57, 73, 79, 80, 91
 Qış 4, 7, 12, 18, 19, 23, 108, 131, 279, 292
 Qış gəlir 214
 Qızıl 290, 291, 297
 Qoca pioner 218
 Qoca və əzrayıl 7, 19
 Quru odun parçası 4
 Quşlar ölkəsi 397
 Lovğa ovçu 104, 129, 494
 Masama 91, 127
 Mehriban qız 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Meşə gözetçisi 82, 84, 104, 115, 129, 131, 456
 Məhəbbət qocalmaz 452
 Məhərrəmlik büsəti 90
 Məktəbli bıçağı 467
 Məktub çatmadı 383, 410
 Məktub yetişmədi 49, 57, 73, 79, 80, 91, 114, 115, 127,
 131, 154, 155, 170, 159, 161, 165, 167,
 171, 172, 175, 176, 177, 178, 179, 180,
 182, 192, 193, 200, 203, 205, 208, 212,
 219, 223, 225, 229, 236, 240, 244, 248,
 257, 258, 259, 263, 266, 267, 272, 287,
 312, 317, 323, 331, 335, 433, 457, 502, 834
 Mərhum Sabir əfəndiyə 131
 Məzgələlərim 163
 Mirzə Fətəlinin yubileyi münasibəti ilə 57
 Molla məktəbi 90
 Möhtərəm Nəriman bəy Nərimanov cənablarına 131
 Murad 26, 43, 44, 53, 82, 84, 104, 115, 129, 131,
 251, 267, 308, 315, 463, 500, 502
 Nəcəf bəy Vəzirov həzrətlərinə 131
 Nənəciyim 31

Oba 12, 163
 Od 4, 7, 18, 19, 23
 Oyuncu bağalar 46, 77, 84, 104, 129, 230, 315
 Öksüz cücə 31
 Özü bilsin mənə nə! 57, 73, 79, 80, 91, 114, 127
 Özündən yuxarı baxanda aşağı da bax 4, 7, 18, 19, 31
 Paxıl 18, 23
 Parçalar 131, 279
 Payız 74, 149
 Pələng nağılı 181, 183
 Pələng ovu 12, 126
 Pioner düşərgəsində 84, 104, 129
 Pir fabriki 90
 Pirin kəraməti 57, 73, 79, 80, 90, 91, 114, 127, 206, 317
 Rəhimli Nəbi 4, 18
 Sevgi miniatürləri 324
 Səhərlərim-axşamlarım 163
 Solmaz və Sönməz 57, 73, 79, 80, 91, 114, 127, 841
 Sözün qiyməti 104, 129, 479
 Sultan dağı 23
 Sumsu 12, 163
 Sünbül 4, 18, 19, 23
 Şah Abbas 73
 Şair və qadın 95, 125, 128, 131, 387
 Şələquyruq 26, 43, 44, 82, 84, 104, 115, 129,
 131, 194, 267, 489
 Taxıl 7, 19
 Tamahkar uşaq 4, 7, 18, 19, 23, 31
 Tələbə həyatı 104, 129
 Tənbəl və çalışqan 31
 Tənbəl və səyli 4
 Tərs keçilər 4, 7, 18
 Timsah ovu 46, 77, 84, 104, 129, 454, 459
 Top oyunu 74, 228, 487

Usta Bəxtiyar 84, 104, 129, 230, 315
 Üç it 84, 104, 129
 Üç oğul 384
 Ürək tikmək və ya Qurban bayramı 129, 104
 Vəzifə 49, 57, 73, 79, 80, 91, 114, 127, 215
 Yaz dönümü 158, 163
 Yazıya pozu yoxdur 95, 128, 398
 Yeni kəndlilər 163, 164, 167, 171, 173, 177, 178
 Yersiz höcət 7, 18, 19, 23, 31
 Yoldaş Mailyanın yubileyi münasibəti ilə 57

Ədəbi-tənqidi və publisistik məqalələri, xatirələri və məktubları

Abbas Səhhət 109, 558
 Açıq məktub 515, 640
 Adsız 111
 Ah gənclik! 111
 Alicənab insan 561
 Aliman İbrahimov 537
 Arzular həqiqətə çevrilir 109, 602
 Atalara aid 109, 508
 Atarova 111
 Azərbaycan ədəbiyyatı və Sabir 522
 Azərbaycan xalqı qədirşünas bir xalqdır 109
 Azərbaycan və İran Ədəbiyyatı (mühazirə konspektləri) 109
 Azərbaycan Yazıçıları vətən haqqında 557
 Bəsirətli alim 509
 Bəstəkar dramaturq 578
 Bibliografiya (“Maarif və mədəniyyət” yarpağı
 (dərgisi) haqqında) 534
 Bir geniş cəbhə 574
 Bir qac söz 32
 Bir necə söz 109, 543
 Bizim arzumuz 109
 Böyük Sabirin davamçısı (Əli Nəzmi haqqında) 111
 Böyük sənətkar 111, 109, 586
 Böyük sənətkar ölməz (Ü.Hacıbəyov haqqında) 111
 Böyük yaradıcılıq, ruh yüksəkliyi 109, 551
 Böyükağa Talıblı 111
 Çağırq 111
 Cavidin “İblis” nam hailəsi haqqında duyğularım ... 109, 530, 629
 Cəlalədin Rumi 109

- Cənab Şəhabəddin bəy 25
 Darülfünunlarımız və Şura Azərbaycanı 109
 Dil və ədəbiyyatımızı öyrənmək yolunda nə kimi işlər görülür ... 545
 Dilimiz və ədəbiyyatımız 109, 514, 620
 Din hökmranlığının fəlakətli nəticələri 111
 Doğma şəhərimdə 111, 549
 Ellər şairi (Səməd Vurğun haqqında) 111, 597, 624
 Elmi əsaslara yiyələnin 109, 568, 628, 636
 Ə.Haqverdiyev haqqında xatirələrim 579
 Ədəbi fikri döyüşlər 111
 Ədəbiyyatdan iş kitabı 109
 Ədəbiyyatımız haqqında 538
 Ədibi şəhər Əlibəy Hüseynzadə cənablarının tərcümeyi-əhvalı ... 12
 Əkbər əminin faciəsi 111
 Ələkbər Sabirin ədəbiyyatımızdakı əhəmiyyəti və mövqeyi ... 109
 Ənvər Əlibəyliyə 111
 Əsl vətənpərvər olun! 109, 580
 Əziz və istəkli şairimiz 598
 Əziz vətəndaşlarım 111
 Fəxr edirəm 109, 562
 Firidun bəy Köçərli 111, 625
 “Füyuzat” məcmuəsi 111
 Füzuli haqqında düşüncələrim 607
 Füzuli ilə Nəfinin əsərlərində şəkil və mənaca müşabihət
 və ayrılıq cəhətləri 109, 525
 Füzüli haqqında... 608
 Georgi Feodoroviç Nexoroşova 111
 Gələcək sizindir! 109, 588
 Gənc nəsil üçün yeni əsərlər yaradacağıq 109, 569
 Gilas nənənin aqibəti 111
 Görkəmli ədəbi simalar Vaqif haqqında 618
 Görkəmli ədiblər Sabir haqqında 612, 613
 Gözəl insan 603
 Günəşli günlər 109, 604

- Günüçülük 111
 Hacı əminin və Əkbər bəyin söhbətləri 111
 Hacı Seyid Əzim Şirvani 109
 Hacı Seyid Əzim Şirvaninin tərcümeyi-halı 12, 22, 25
 Hacınnın fəndi 111
 Həqiqət bizimlədir, zəfər bizimdir 109
 Həqiqi sənətkar ölməzdir 589
 Hərki-hərkiyə yaxud anarxiya 111
 Həzrəti Ömər halı 12
 Hörmətli dostlar 111
 Hüseyn Cavid 22, 25, 28, 30, 111, 630
 Xaqani 109
 Xalq şairi 109, 575
 Xalqımızın etimadını doğruldaq 570
 Xanım əfəndilərə 109, 518
 Xanımağanın faciəsi 111
 Xatirə (Simruq haqqında) 111, 546
 Xatirələrdən səhifələr 627
 Xatirəmdəki bir gün 111
 Xatirəmdəki bir gün 592
 Xəstə qıza kömək edin 516
 Xəyalpərəst 111
 Xorasan səfəri 111
 Xoşbəxt uşaqlarımız üçün 563, 109
 İ.Matsyaviçusa 111
 İki dost 111, 614, 631
 İki qardaş 111
 İki realist yazıçı 111
 İlanın başı əziləcək! 109, 559
 İlham mənbəyimiz 583
 İlk ədəbi fəaliyyətim 111
 İlk qədəm 111
 İmam Rzanın qəbri 111
 İnqilab dalğaları 111

İnsanların həyatında şeir və ədəbiyyatın mövqeyi
 və əhəmiyyəti 109, 526
 İnstitut və Azərbaycan 109, 527
 J.M.Lankutisə 111
 Kamal Talıbzadəyə 111
 Kədər içində sevinc 111
 Kənd ziyalılarına artıq diqqət verilməlidir 544
 Kiçik vətəndaşlar tərbiyə edək 109
 Köhnə Bakı 111
 Köhnə dünya 590, 599
 Kültürə 111
 Qabaqcıl gənclik uğrunda 111, 600
 Qadın kollektiv həyatından 547
 Qanlı fitnə 111
 Qaraca qız 581, 584
 Qeyrətli qoca 111
 Qızıl Ordunun igid döyüşçülərinə 554, 555
 Laborator üsulu 531
 Lirik el yaradıcılığının xüsusiyyəti 109
 Litvalı həmkarım (V.K.Miskeviçus haqqında) 111
 Lotu çıxdı 111
 M.Ə.Sabir 22, 519
 M.Ə.Sabir haqqında 634
 M.Ə.Sabirin tərcümeyi-halı 511
 M.Ə.Sabirlə təsadüfi tanışlıq 635, 633
 M.F.Axundovun "Aldadılmış kəvakib"i haqqında
 mülahizələrim ... 109, 532
 Macəralı bir cinayət 111
 Matəmli bayram 111
 Məğfurə xanım Yermakovaya 111
 Məhəmməd Əmin 28
 Məhəmməd Hadi 32
 Məhəmməd Hadi Əbdülsəlimzadə 32, 109
 Məhəmməd Hadinin faciəsi 11

Məhəmmədşah Həsənəliyevə 111
 Məhərrəmlik büsatı 111
 Məktəblərimiz 109, 520
 Məmməd Arif Dadaşzadə 111
 Məmməd Səid yoldaş haqqında kiçik bir xatirə 556
 Məmmədəli bəy 25
 Mən də sülhə səs verirəm 109, 593
 Mən qəlbən proletar sinfinə bağlıyam 109, 548
 Mənim arzum 109, 591, 594
 Mənim əziz balalarım! 109, 609
 Mənim həyatım 111, 564
 Mərhum Sabir Əfəndiyə 12
 Milliləşdirmək məsələsinə aid 109, 521
 1905-ci il inqilabından sonra yetişmiş ədəbiyyatımıza
 səthi bir nəzər 109
 1905-ci il: Xatirələrimdən bir parça 595
 Mirzə Abbasqulu Səhhət 28, 30
 Mirzə Abbasqulu Səhhətin tərcümeyi halı 109
 Mirzə Ələkbər Sabir 25, 28, 32
 Mirzə Ələkbər Sabirin tərcümeyi-halı 109
 Mirzə Fətəli Axundov haqqında mülahizələrim 109, 528, 615
 Mirzə Fətəli Axundovun tərcümeyi halı 12
 Mirzə İbrahimova 111
 Mirzə realist və sənətkar bir şairdir 109, 540
 Molla məktəbi 111
 Molla Nəsrəddin 111
 Molla Pənah Vaqif 30, 109, 541, 535
 Molla Pənah Vaqifin tərcümeyi-halı 12
 Molla Vəli Vidadi 30
 Mollaxana 111
 Moskva xatirələrim 111, 552
 Möhtərəm müəllimimiz Həsən bəy Zərdabinin vəfatına 638
 Mövhumat 111
 Müasirləri Sabir haqqında 616

Müəllim 109, 621
 Nalcik həyatı 111
 Nəcib insan, gözəl yazıçı 111, 596
 Nəriman Nərimanov 111
 Novruz bayramı 111
 Nüşafərin Həsənovaya 111
 Oxu daşa dəydi 111
 Ölməyən sənət (Mirzağa Əliyev haqqında) 111
 Ömər Xəyyam 109
 Pir fabriki 111
 Rəssamlıq və onun qayidəsi 512
 Ruhulla Axundov 111
 Rustov həyatı 111
 Rza Tofiq bəy 25
 Sabir 539, 617
 Sabir Əfəndinin tərcümeyi-halı 12
 Semi həyatı 111
 Sevimli şairimiz 571
 Səhhət təxəllüs Mirzə Abbasqulu Mehdizadənin
 tərcümeyi-halı 12, 109
 Səhnəmizin iftixarı 632
 Səmimi sevgi səadət xəzinəsinin açarındır 572
 Sənət aşiqinə 565
 Səni ictimai inqilab qurtaracaq 109, 524, 542
 Sərablı İba 111
 Siyasi səhifələr 111
 Siz xoşbəxtsiniz 576
 Sizə müvəffəqiyyətlər arzu edirik 587
 Sizi unutmamışam, gənc dostlar! 109, 610
 Söz və iş sizindir! 109, 573
 SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinə 111
 Stavropol səfəri 111
 Süleyman Sani Axundov 111
 Sünnət toyu 111

Şahzadə Talıbzadəyə 111
 Şahzadə və Gülbəniz Talıbzadələrə 111
 Şair və ədiblərimiz M.Ə.Sabir haqqında 577
 Şairi-milli və möhtərəm Sabir əfəndi 626
 Şairi-milli və möhtərəm Sabir əfəndi mərhumun
 yovmi-vəfatı münasibətilə 109, 513
 Şairliyi ilə iftxar etdiyim tələbəm 111, 601
 Şanlı ildönümü 109, 605
 Şeyx Nizami Gəncəvi 109
 Şəhid dəst cəhalət olan Hacı molla Ruhulla Axundun
 ruhuna ithaf 12, 637
 Şərəfli yol 109
 Təbiət və biz 639
 Təbrik edirəm 109
 Təəssürlərim! 109
 Təmizlikdən qaçırıqlar 550
 Tənqid və bibliografiya 536
 Təzə qonşularımız 111
 Təzə mənzildə 111
 Tofiq Fikrətin türk ədəbiyyatı tarixində əhəmiyyəti 109
 Toy 111
 Türk ədəbiyyatı tarixindən dərs nümunəsi 529
 Türk (Azərbaycan) ədəbiyyatında yeni cərəyan 523
 Türkoloji qurultay haqqında 533
 Unudulmaz gün 111
 Ustad, döyüşçü, bayraqdar 619
 Uşaq bağçası 517
 Uşaqlar, bayramınız mübarək olsun! 606
 Uşaqların dostu (Mir Mehdi Seyidzadə haqqında) 111, 611
 Uşaqların zövqünü oxşayan əsərlər yazaq 109, 553
 Uzun sürməyən səadət 111
 Üç ailənin dostluğu 111
 Üdabə və şairlərimizin halı 109, 510, 622
 Vaqif 22

- Vətənə qayıdıram 111
 Vətənimizin gənc vətəndaşlarına 85
 Yazıçılarımızın və dilçilərimizin şərəf işi 109, 560
 Yazıçının dilindən 623
 Yeni əsərlər yaradacağam 566, 109
 Yeni mənzilimiz 111
 Yeni nəsil üçün 109, 567
 Zamanımıza layiq gənclər 109, 582
 Zəhmət həyatın cövhəridir 111

Tərcümələri

Cəlaləddin Rumi

- Əmirlərin firiftə olması 705, 736
 Həzrəti-rəsulun vəziyyəti 705, 736
 Xarıclərin təzədən ittifaqı 705, 736
 İbrət və müqabilə yaxud ümmətlər ixtilafı 736, 738, 740, 742
 İbrət və müqabiləqanlı müsadimlər yaxud ümmətlər ixtilafı . 705, 736
 İbrət və nəsihət 705, 736
 İxtilaf və qanlı müsadimələr 705, 736
 İslamda ixtilaf 705, 736
 İslamın firiftə olması 736
 Keçmişləri arzu 705, 736
 Qərəzi şəxslər 705, 736
 Musəvi padşahının nəsaralara zülmü 705, 736
 Nəsaraların xəlifə tikməsi 705, 736
 Nəsaraların İslama ixtilaf salması 705, 736
 İslamın firiftə olması 705
 Padşahın vəzirin hiyləsinə əməli 705, 736
 Tərsaların vəzirin hiyləsinə firiftə olması..... 705, 736
 Vəzirin əmirləri xəlvətə çağırması 705, 736
 Vəzirin fitnəsi 705, 736
 Vəzirin xəlvət ixtiyar etməsi 705, 736
 Vəzirin özünü öldürməsi 705, 736
 Vəzirin tədbiri 705, 736
 Vəzirin tərsaları dəvət etməsi 705, 736

Firdovsi Əbülqasim

- Qubad ilə Məzdəkinin dastanı və Qubadın
 Məzdəkin dinini qəbul etməsi 745, 746

Soltan Mahmud 762

Nizami Gəncəvi

Bərdə padşahı Nüşabənin dastanı 753
 Bərdənin tərifləri 747
 Dara elçisinin İsgəndərin yanına gəlib ondan xərac istəməsi ...750
 Daranın İsgəndərlə müharibəyə gəlməsi 751
 Daranın öz sərkərdələri ilə məsləhəti 752
 İsgəndərin Bərdəyə gəlməsi və Nüşabə ilə görüşməsi 731
 İsgəndərnamə .....737, 753.
 İsgəndərnamə, Şərəfnamə 716, 725, 730, 732, 734, 733, 772, 777
 İsgəndərnamə: Novruzun vəsfi 748
 Sehrli üzük 717, 724, 726
 Sirlər xəzinəsi. Şərəfnamə 779
 Sultan Səncər və qarı 761
 Şərəfnamə 755, 756

Barto Aqniya Lvovna

Pinti qız 710, 728

Çexov Anton Pavloviç

Dənizçi 728
 Dilənçi 30
 Sail 12

Çukovski Korney İvanoviç

Pinti olma 711, 728

Krılov İvan Andreyeviç

Arabalar 719, 728, 735, 780
 Arı və cibin 757
 Aslan və ağcaqanad 719, 728, 735, 780
 Aşçı və pişik 712, 715, 728, 735, 719, 780

Ayı və şir 727, 735
 Balıq, ququ və xərçəng 712, 768, 769, 773,774, 781
 Balıq, ördək və xərçəng 712, 768, 769, 773,774, 781
 Bülbül və eşşək 741, 757
 Cırcırma və qarınca 149, 152, 153, 712, 715, 719, 721, 722,
 723, 727, 728, 729,735, 778, 780, 782,784
 Çalğı 728
 Çibin və arı 719, 728.735
 Demyanın şorbası 712, 715, 719, 728, 735, 780
 Donuz palıd altında ... 712, 715, 719, 721, 722, 727, 728. 735,780
 Dovşan şikarda 719, 735
 Durna balığı və pişik 719, 728, 735, 780
 Eşşək 719, 728, 735
 Eşşək və bülbül 719, 721, 722, 727, 728, 735, 767, 780
 Fil və Alabaş 715, 712
 Güzgü və meymun 721, 722, 727
 Hörümcək və arı 719, 728, 735
 İki çəllək 728, 719, 735
 Kəndli və muzdur ... 719, 728, 735, 771, 775,780, 783, 785, 786
 Kəndli və tülkü ..... 719, 728, 735.
 Qarğa və gözlük 723
 Qarğa və pendir 712
 Qarğa və tülkü 715, 719, 728, 735, 780
 Qartal və hörümcək 719, 728, 735
 Qartal və köstəbək 719, 728, 735
 Qartal və toyuqlar 719, 728, 735
 Qazlar 719,728, 735
 Qənd və durna 780
 Qrişkanın xalası 728
 Ququ və xoruz 712, 715,719, 728
 Qurd it damında 712, 715, 719, 728, 735, 759,780
 Qurd və durna 712, 715, 719, 721, 722, 727, 728, 735

Qurbağa və öküz 715, 719, 721, 722, 727, 728, 735, 758, 780
 Qurd və quzu 719, 728, 735, 770, 776, 780, 783, 785, 786
 Qurd və pişik 712, 715, 719, 728, 735
 Marağ edən 715, 719, 728, 735
 Maraqlı 712
 Masallar 712
 Meymun və gözlük 712, 715, 719, 723, 728, 735, 780
 Meymun və güzgü 712, 715, 719, 728, 735, 780
 Meymunlar 719, 728, 735, 780
 Musiqi dəstəsi 712, 715
 Öküz və qurbağa 712
 Sazandalar 727
 Seçilmiş təmsillər 719
 Şeir 728
 Tirişkanın xalası 719, 735
 Tülkü və üzüm 712, 715, 719, 723, 728, 735, 780
 Təmsillər 721, 722, 735
 Yarpaqlar və köklər 719, 727, 728, 735, 760, 780
 Yalançı 719, 728

Qorki Maksim

Şahin nəğməsi 30, 728

Lermontov Mixail Yuryeviç

Qaçaq 12, 728
 Yelkən 728

Nekrasov Nikolay Alekseyeviç

Biçilməmiş əkin 728, 763, 765
 İşdən sonra 728, 763, 765
 Şair və vətəndaş 728
 Şaxta 728, 766

Puşkin Aleksandr Sergeyeviç

Dayəmə 728
 Dustaq 728, 764
 Qış gecəsi 728, 739, 749
 Qış yolu 728
 Şeirlər 718

Tolstoy Lev Nikolayeviç

İt 2
 Üç oğul 743

Conatan Svift

Qulliver liliputlarda 713

Vilyam Şekspir

Maqbet 708

Daniel Defo

Məşhur ingilis Robinzonun hekayəsi 706
 Robinzonun hekayəsi 720

Hauptmann Qerxard

Toxuyucular 709

Şabad E.

Nərdivan 714

Marqas C.J.

On iki ay 728

***

Cəfər və Bəşir: (iki alma oğrusu) /ruscadan tərcümə 707
 Danışan kukla 728
 Do kav (iki öküz) 3

Əntər və eynək (Meymun və gözlük)	3
Gürk və gürbə (Qurt və pişik)	3
Hər yer qaranlıq /əcnəbi dildən tərcümə	744
İllərin töhfəsi (rus ədəbiyyatından tərcümələr)	728
İntiqamçı xoruz	728
Kimdir haqlı?	728
Müjdə bər müşan (siçanlara müjdə)	3
Zağ və rübah (Qarğa və tülkü)	3
Zavallı quş (bir quş yavrusu)	12

Tərtib etdiyi, redaktoru olduğu və rəy verdiyi kitablarm əlifba göstəricisi

Acı xatirələr /Ümid Əsgərəliyev	826
Ana dili /Əlyar Qarabağlı	830
Avtomobil yeriməyi necə öyrəndi /M.İlin	818
Cocuq şeirləri /Mir Mehdi Seyidzadə	822
Dördüncü il	802, 810, 813
Ədəbiyyat dərsləri	797, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 811, 812, 814, 815, 816, 831
Ədəbiyyatdan iş kitabı	809
Fil /Boris Stepanoviç Jitkov	819
Gülbala /Hümmət Əlizadə	817
İkinci il ...	787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 798, 799
Kəndli və ilan /Mikayıl Müşfiq	820
Kim güclüdür /Mir Mehdi Seyidzadə	827
Qanbay /Hümmət Əlizadə	825
Qaya/Mikayıl Müşfiq	821
Mumu /İvan Sergeyeviç Turgenev	823
Paraça /Hümmət Əlizadə	828
Şeirlər /Abbas Səhhət	829
Tərs uşaq /Aqniya Lvovna Barto	824
Türk dili və ədəbiyyatı proqramı	800, 801

**A.Şaiqin sözlərinə mahnı bəstələyən
bəstəkarların əlifba göstəricisi**

Abbasov Ə. 647 (2), 649
 Abdullayev İ. 646, 647
 Abdullazadə G. 647
 Adıgözəlzadə H. 647
 Axundova Ş. 647
 Alalov E. 647
 Bak M. 702
 Cahangirov C. 647, 658, 667, 684, 691, 696
 Cavid Ə. 647 (3)
 Dadaşova E. 642, 647 (5), 653, 662 (13),
 686 (5), 692, 693, 697, 699
 Elturan 659
 Əkbər T. 647
 Əliverdibəyov N. 647, 651 (4), 655
 Əliyev S. 647
 Əzizli Ə. 647 (3)
 Hacıbəyov Ü. 647, 698
 Həsənova R. 641, 647
 Hüseynli Q. 647, 654, 679, 689, 695
 Hüseynova T. 648
 İbrahimov S. 647 (2)
 İsmayılzadə Z. 647
 Kazımov O. 647 (2)
 Kərimli O. 647, 681
 Kərimov Ş. 647
 Qarayev Ş. 647 (2)
 Quliyev C. 647 (2)
 Quliyev N. 700
 Quliyev T. 647

Mansurov E. 647
 Məlikməmmədov N. 673
 Mirişli R. 647 (2)
 Nəcəfova H. 647 (3), 660 (4)
 Ramazanov R. 647
 Rəcəbov O. 652
 Rüstəmov S. 647, 650, 656, 669, 683
 Rzayeva A. 647
 Şafəq R. 643, 647 (6), 657, 658, 664, 665, 666, 667,
 671, 672, 674, 677, 678, 682, 688, 690, 703, 704
 Şəmsi oğlu A. 647, 668, 676
 Zülfüqarov O. 644, 645, 647 (5), 661, 663 (3),
 675 (2), 687, 694, 701

**Abdulla Şaiq haqqında yazan müəlliflərin
əlifba göstəricisi**

Abbasqızı A.-T. 1509
 Abbaslı T. 1748, 1780
 Abbasov A. 1205
 Abbasov C. 1749
 Abbasov İ. 1690
 Abbasova M. 1823
 Abbaszadə H. 838, 1192, 1206, 1300, 1303
 Abdulla K. 1788
 Abdullayev E. 848
 Abdullayev A. 863, 866, 874, 887
 Adilov M. .... 956, 1311, 1393.
 Ağabəyova S. 1534
 Ağalarov M. 848
 Ağamalıyev N. 1005
 Ağamalıyeva F. 1670, 1671, 1831, 1830
 Ağamirov A. 1193
 Ağamirov M. 840
 Ağayev Ə. 1013, 1622
 Ağayev H. 1272
 Ağayev İ. 1056
 Ağayev M. 1165
 Ağayeva K. 848
 Ağayeva J. 1681
 Ağazadə A. 1155
 Aida A. 1601
 Aləmara 1535
 Aliyeva L. 1536
 Allahverdiyev M. .... 1352.
 Allahyarlı İ. 1156

Alməmmədov A. 838, 1356
 Aranlı M. 1117
 Araslı, H. 838, 875, 878, 1106, 1118
 Arif, M. 838, 854, 870, 871, 872, 873, 879, 888, 899, 909,
 917, 946, 970, 980, 1042, 1119, 1136, 1142, 1166,
 1312, 1313, 1602
 Arzumanov V. 838, 1314, 1802
 Asimqızı A. 1774
 Aslanova T. 1447
 Aydəmirov S. 1537
 Aynurə 1623
 Azadə R. 1455
 Azadə T. 1538
 Azəri J. .... 1701, 1754, 1782.
 Babayev A. 1194
 Babayev B. 1444, 1445, 1448, 1456, 1457, 1472, 1812
 Babayev N. 978
 Babayev Y. .... 1808.
 Babayeva Ə. 838, 1430
 Babazadə B. 848
 Bağırov M. 1195
 Bağırova R. 1653
 Bağırzadə Ə. 1185
 Bağırzadə M. 1093
 Baharlı M. 1395, 1644
 Bayqara H. 992
 Bayram T. 838, 1215
 Bayramlı Z. 1702
 Bayramoğlu A. 854, 1039, 1048, 1057, 1077, 1079, 1085,
 1498, 1502, 1510, 1632, 1654, 1703, 1704
 Bayramov A. 1705
 Bədəlbəyli Ə. 838, 1315
 Bəktaş İ. 1396
 Bəşirov V. 1058

Borçalı M. 1603
 Budaqov B. 1540
 Cabbarlı C. 1103
 Cabbarlı N. 1082
 Cahanbaxış C. 1121
 Cavadov T. 1473, 1809
 Cavid H. 838, 1089
 Cavid T. 1362
 Cəbrayılbaşlı C. 838, 905, 1217
 Cəfər M. ... 838, 901, 926, 1115, 1127, 1135, 1246, 1278, 1398, 1576
 Cəfəroğlu Ə. 848
 Cəfərov C. 1168
 Cəfərov M. 928
 Cəfərov N. 1474
 Cəfərov T. 1049
 Cəfərzadə Ə. 848, 1273, 1295
 Cəlaloğlu S. 1755
 Dəmirova Z. 1541
 Dilbazi M. 838, 1316, 1317, 1399, 1400, 1708
 Dilbazi Y. 838, 1318
 Elçin 981, 1009
 Eminaliyev E. 844, 1000, 1819
 Eminaliyeva E. 1503, 1505
 Eminov A. 1775
 Eradze L. 1319
 Erol A. 854, 1029
 Eyvazova V. 848
 Əbdülvahab Y. 1475
 Əbilov İ. 1487
 Əbülhəsən Ə. 1180
 Əfəndiyev İ. 838, 854
 Əfəndiyev A. 838, 1320
 Əfəndiyev Ə. 1514
 Əfəndiyev İ. .... 1321, 1353.

Əfəndiyev M. 1254
 Əfəndiyev P. 995, 1218, 1710
 Əfəndiyeva Ş. 833
 Əfəndizadə A. 838
 Əfəndizadə Q. 832, 838, 846
 Əfəndizadə Ş. 832, 838, 846
 Əfəndizadə A. 1322
 Əfəndizadə C. 1105
 Əhməd K. 1086
 Əhmədov T. 854
 Əhmədov S. 1543
 Əhmədov C. ... 915, 1219, 1304, 1323, 1354, 1383, 1401, 1431, 1458
 Əhmədov M. 1814
 Əhmədov P. 1220
 Əhmədov T. 853, 982, 997, 1063, 1071
 Əhmədova X. 848
 Əkbərov Z. 1324, 1325, 1363
 Ələkbərov F. 1756
 Ələsgərov M. 1624
 Əlimirzəyev X. 962, 1402
 Əlioğlu M. 927, 1064, 1289
 Əlioğlu P. 1030
 Əliyev K. 971, 1403, 1806
 Əliyev R. 1606
 Əliyeva (Kəngərli) A. 1021
 Əliyeva F. 848
 Əliyeva N. 848
 Əliyeva S. 848
 Əliyeva F. 1607, 1645
 Əliyeva K. 1384
 Əliyeva S. 1711
 Əliyeva T. 1776
 Əliyeva Z. 1982
 Əlizadə M. 1499

Əmirxanlı E. 1683
 Əmrahoğlu A. 1476
 Ənvər Paşa. 848
 Əsədli M. 848, 849, 1010, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548
 Əsədova A. 1549
 Əsədova M. 854, 1515, 1524, 1820, 1821
 Əsgərli Ə. 1684
 Əsgərli F. 1064, 1067
 Əsgərli Z. 1437
 Əsgərova R. 1550
 Əyyub V. 1764
 Əyyubov V. 1807
 Əzimzadə Y. 1133, 1144, 1169
 Əziz Ə. 1098
 Əzizov Ə. 912, 937, 1274, 1799
 Faiq Ömər. 1095
 Fərəcullayev F. 1525
 Fərhadqızı Ş. 1673
 Fərhadov F. 1442
 Fərzəliyeva S. 1450, 1459, 1460, 1464, 1465, 1488, 1492,
 1493, 1500, 1504, 1506, 1757, 1815, 1817
 Fikrət X. 832, 846
 Gəncəli S. 1059
 Gülər 1712, 1713, 1714
 Hacixanoğlu İ. 1633
 Hacıoğlu V. 832, 838, 846
 Hacıyev A. 963, 1036, 1255, 1810
 Hacıyev C. 882, 893, 903, 998
 Hacıyev M. 1305
 Hacıyeva A. 851, 854, 1507, 1511, 1512, 1516, 1517, 1518,
 1519, 1554, 1715, 1758, 1759, 1783, 1822, 1824
 Hacızadə A. 1526, 1527, 1555, 1556, 1557, 1608, 1609, 1625,
 1626, 1634, 1635, 1661, 1674, 1716, 1765
 Haşimov M. 1123

Heydərova Z. 1655
 Heydərzadə Ə. 1264, 1275
 Həbibbəyli İ. 1494
 Həbibov İ. 972, 1385
 Həmidov M. 854
 Həsənəlioğlu Y. 1610
 Həsənqızı F. 1041
 Həsənoğlu A. 1646, 1656
 Həsənov A. 1124
 Həsənova S. 852, 854, 1432
 Hikmət İ. 832, 846
 Hilalqızı S. 1717
 Hümmətov İ. 1364
 Hüseyin M. 838, 940, 1405
 Hüseyinli B. 1017
 Hüseyinoğlu G. 838
 Hüseyinoğlu K. 1256
 Hüseyinoğlu S. 1718
 Hüseyinov Ə. 1222
 Hüseyinov X. 1657
 Hüseyinov R. 1265, 1663
 Hüseyinov S. 1223
 Hüseyinova A. 1520
 Hüseyinova S. 1495
 Hüseyinzadə H. 1224
 Hüsniyyə 1719, 1720, 1760
 Xalıqov Ş. 1647
 Xalıqzadə F. 854, 1558
 Xankişiyev A. 1559
 Xatun 1721
 Xəlil Z. 1050, 1072
 Xəlilov Q. 922, 1186, 1247, 1276
 Xəlilov N. 1007
 Xəlilov Z. 1803, 1804

Xəlilova T. 839, 1365, 1373, 1406, 1560, 1327,
1328, 1355, 1357, 1358, 1805
Xəlilzadə F. 1561, 1722
Xəndan C. 838, 867, 876, 880, 889, 919,
1137, 1157, 1183, 1196, 1225
Xəyal S. 1648
Xəyalə G. 1777
Xudiyev N. 1329, 1359, 1366, 1367, 1370, 1371, 1372, 1376
Xudiyeva S. 848
İ.İ. 1099
İbadoğlu Ə. 1330, 1368
İbrahim X. 1723
İbrahimov M. 838, 854, 864, 894, 920, 964,1226, 1227,
1248, 1290, 1360, 1407, 1408, 1433
İxtiyar qızı N. 1761
İlkin Q. 1611
İlyasov R. 1724
İmamverdi qızı X. 1249
İnqilab 1477
İradə K. 1562
İradə 1643
İsayev P. 1563
İsmayıl 1778
İsmayilli Ə. 1369
İsmayıloğlu A. 1664, 1725, 1726
İsmayıloğlu M. 1176
İsmayılov Y. 837, 838, 854, 895, 900, 1266,
1267, 1268, 1331, 1658
İsmayılova A. 848
İsmayılzadə N. 902
İsmixanov M. 1332
İsmixanova E. 1374
İsrafilova G. 848
Kamaloğlu R. 1478, 1727

Kamran M. 1174
Kazım, Z. 1158
Kazımov B. 848
Kələntərli K. 1277
Kərimli T. 854
Kərimov Ə. 1182
Kərimov İ. 836, 1728, 1269, 1284, 1291
Kərimov P. 1627
Kərimova E. 1612
Kırəclı A. 1126
Köçərli F. 838
Qafarov R. 1811
Qafqazlı H. 1434, 1565
Qaplan A. 1100
Qarabağlı Ə. 838, 906, 913, 1228
Qarabağlı Z. 1451
Qarayev Y. 838, 931, 1022, 1334
Qarayeva L. 848
Qasımzadə F. 859, 884, 1798
Qasımzadə H. 1197, 1287
Qasımzadə Q. 883, 1187
Qəhrəmanova A. 1040
Qənizadə F. .... 1508.
Qubadova M. 848
Quliyev Ə. 1479
Quliyev M. 832, 838, 846, 1101, 1335, 1409
Quliyeva A. 1665
Quliyeva H. 1410
Qurbanqızı A. 1567
Qurbanov A. 958, 983,1066, 1076, 1361, 1480
Qurbanov Ş. 932, 947
Qurbanova L. 1568
Mahmud T. 1411
Mahmudov T. 1412

Maqsudoğlu B. 845, 1569
 Mehdi H. 858, 1107, 1160, 1188, 1270
 Mehdizadə İ. 1730
 Məhəmmədli M. 1636
 Məhəmmədəoğlu M. 1570
 Məhərrəmovə C. 1002
 Məhərrəmovə S. 1825
 Məhərrəmovə T. 1650, 1686
 Məmmədbəyovə İ. 848
 Məmmədəliyev Y. 1257
 Məmmədhüseyn T. 1068
 Məmmədli H. 1571
 Məmmədli Q. 907, 952
 Məmmədli Ş. 1014, 1572
 Məmmədov K. 838, 854
 Məmmədov A. 965, 1023, 1466, 1467, 1481, 1489
 Məmmədov C. 1231, 1296, 1306
 Məmmədov Ə. ... 841, 933, 959, 1146, 1198, 1377, 1378, 1379,
 1380, 1388, 1389, 1413, 1414, 1435, 1438, 1801
 Məmmədov X. 1301, 1573
 Məmmədov K. 896, 942, 984, 1171, 1258, 1336, 1415
 Məmmədov M. 986, 993, 1337, 1416
 Məmmədov N. 1482
 Məmmədov S. 1338
 Məmmədov Ş. 1574, 1651
 Məmmədova D. 854, 1501, 1575, 1659, 1731
 Məmmədova S. 1613
 Məmmədşah A. 1069
 Məmmədyarova Ə. 848
 Məmmədzadə C. 838
 Məmmədzadə M. 848
 Məmmədzadə D. 1521, 1528
 Məmmədzadə S. 1496
 Mərdanov M. 1073

Mikayılov Ş. 950, 1031
 Mim-Re. 1096
 Mir Cəlal. 838, 914, 918, 925, 953, 1037
 Mirəhmədov Ə. 834, 838, 854, 890, 948, 960, 973,
 1232, 1233, 1339, 1340, 1732,
 Mirzəliyev C. 1666
 Mirzəyan S. 1234
 Mirzəyev A. 1762
 Mirzəyev Ə. 990, 1011, 1032, 1038, 1341,
 1342, 1417, 1418, 1439, 1813
 Mirzəyeva Ş. 1024
 Mirzəzadə A. 832, 838, 846
 Muxayeva E. 1786
 Muradxanlı Ə. 1629
 Muradov C. 848
 Muradov B. 1419
 Musaxanlı A. 832, 838, 846
 Musaqulov R. 1614
 Musayev B. 1577
 Musayev Q. 881, 1181, 1189
 Musayeva G. 1785
 Mustafayev C. 1343
 Mustafayev D. 1292, 1796, 1797
 Mustafayeva F. 1667
 Mustafayeva X. 1074, 1578, 1579, 1828
 Mükərrəmoğlu M. 1637
 Mürşüdlü M. 1522, 1826, 1829
 Mürvətqızı S. 1675, 1687, 1779
 Mütəllimov T. 1436
 Müznib Ə. 1087
 Nağıyeva N. 1580
 Namazov Q. 954, 966, 987, 1420, 1052
 Namazov N. 1483
 Nazim Ə. 865

Nəbi B. 1172
 Nəbiyev V. 838
 Nəbiyev B. 838, 854, 934, 967, 968, 999,
 1015, 1018, 1293, 1386, 1733
 Nəcdət A. 832, 838, 846
 Nəcdət H. 832, 838, 846
 Nəhmətova K. 854
 Nərimanov M. 1440
 Nəsiboğlu V. 1279
 Nəsirova B. 848
 Nəsrəddinov N. 1766
 Nigar 1767
 Novruzov V. 1734, 1763
 Nurəliyeva T. 1008, 1461
 Nuriyeva T. 1581
 Nuruyev F. 848
 Orxanbəyli M. 832, 846
 Orucəli H. 916, 1147
 Orucəliyev N. 1638
 Osmanlı V. ... 850, 854, 974, 1070, 1443, 1582, 1583, 1584, 1615
 Paçxatşvili G. 1585
 Paşayev A. 1381
 Paşayev M. 1795
 Paşayev S. 1735
 Rafiq Ə. 838
 Raqib Ə. 832, 846
 Ramazanova T. 1586
 Reyhan 1768, 1769
 Rəhimli Ə. 1080
 Rəhimli İ. 1025
 Rəhimov H. 1173
 Rəhimov M. 1587, 1616
 Rəhimov S. 897, 898, 1271
 Rəhmanova İ. 848

Rəhmanzadə F. 1375
 Rəis X. 1770
 Rəsulzadə M. 848
 Rüstəm K. 1490
 Rüstəm S. 838, 1113, 1138, 1236, 1237, 1259, 1280, 1285
 Rüstəmov G. 1026, 1827
 Rza R. 1184
 Rzabəyli F. 832, 838, 846
 Rzaquluzadə M. 838, 854, 868, 904, 923, 1108, 1109, 1116,
 1139, 1148, 1190, 1199, 1200, 1238, 1239,
 1283, 1307, 1344, 1421
 Rzayev A. 1191
 Rzayeva D. 1452
 Sadiq H. 832, 838, 846, 1091
 Sadiqov H. 1128
 Sadiqov R. 975, 1588
 Sadiqzadə N. 1771
 Salayev S. 838, 846
 Salehov S. 832
 Saləddin Ə. 955
 Salmanov R. 1589
 Salmanov Ş. 1462
 Salmanova T. 1617
 Sara 1676, 1677
 Saraclı Ə. 1053, 1422, 1484, 1639
 Sarovlu A. 838
 Sarvan M. 1020
 Seyid S. 1590
 Seyidov Ə. 1591
 Seyidov F. 1043
 Seyidov M. 1282
 Seyidov Y. 838, 943
 Seyidova V. 1592
 Seyidzadə B. 832, 838, 846

Seyidzadə, M. 838, 929, 1027, 1033, 1240, 1241, 1260
 Seyidzadə T. 1736
 Səad M. 846
 Səfəroğlu R. 1297
 Səfərov M. 1441
 Səfərova S. 1791
 Səmədov A. 1044
 Suad M. 832, 838
 Sultanlı Ə. 838, 877, 885, 1178
 Sultanova P. 1529
 Sur A. 838
 Süleymanlı M. 848
 Süleymanlı Ş. 1060
 Süleymanov N. 1345, 1423
 Süleymanova A. 1078
 Şahbazi T. (Simurğ) 832, 838, 846, 861, 891, 1261
 Şəfəq R. 1594, 1595, 1618
 Şəmsizadə N. 848, 1003, 1737
 Şərif Ə. 1075
 Şərifov S. 1298, 1299, 1302, 1308, 1348
 Şirzadova M. 1772
 Şükürov S. 989
 Şükürova S. 1387
 Tağıyev Ə. 994
 Talıbov Y. 1016
 Talıbzadə K. 832, 838, 846, 848, 854, 908, 938, 969, 988, 991,
 996, 1019, 1034, 1083, 1294, 1424, 1425, 1453,
 1485, 1497, 1523, 1596, 1597, 1619, 1640, 1641,
 1688, 1738, 1739, 1740, 1773, 1800
 Talıbzadə Ü. 1486, 1668
 Tapdıq İ. 1530
 Tarverdiyeva K. 843
 Teymur Q. 1426
 Təhmasib R. 1286

Vahabzadə B. 838, 1263
 Vahabzadə İ. 1816
 Vəlixanov N. 961, 1818
 Vəliyev Ə. 1114, 1130, 1598
 Vəliyev M. 1669
 Vəliyev Ş. 854, 1012, 1061, 1744
 Vəliyev V. 976, 1454
 Vurğun S. 838, 921, 1111
 Yarəhmədov M. 1350
 Yurdsevər Ə. 848
 Yusifoğlu R. 1028, 1045, 1745
 Yüzbaşov R. 1046, 1175, 1243, 1446
 Zahid X. 1062
 Zahirə M. 1642
 Zamanlı A. 1429
 Zamanlı İ. 1132, 1134, 1179
 Zamanov A. 835, 838, 886, 944, 977, 1035, 1244, 1245
 Zeynallı A. 1202
 Zeynallı H. 855, 856, 857
 Zeynalov N. 924
 Zəki Vəlidi Toqan. 848
 Zərbəliyev C. 1745
 Ziya G. 848
 Ziya H. 1351
 Zorya Y. 1288
 Zöhrabov R. 1620
 Zümrüd 1747

A.Şaiqə məktub yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi

Abbas Razi 111
 Abbas Səhhət 111
 Abdulla Sur 111
 Cabbar Məmmədşadə 111
 Əkbər Əkbərov 111
 Əli Rai Yüsifşadə 111
 Fətullah Rzabəyli 111
 Firidinbəy Köçərli 111
 Hüseyin Cavid 111
 İmdad Yusif oğlu Nəsirov 111
 İsmayılbəy Zöhrəbəyov 111
 L.Aparnikov, Zülfiqar və Böyükxanım Hacıbəyovlar 111
 Məhəmməd Axundov 111
 Məmməd Arif Dadaşşadə 111
 Mir Mehdi Seyidşadə 111
 Mustafa Quliyev 111
 Səməd Vurğun 111
 Tağı Şahbazi 111

Sərlövhə üzrə təsvir olunmuş materialların əlifba göstəricisi

20-30-cu illərdə ədəbiyyat 1001
 Abdulla Şaiq 860, 862, 869,935, 936, 939, 945, 949, 951,
 985, 1047, 1054, 1055, 1207,1208, 1309, 1390,
 1621, 1660, 1700, 1750
 Abdulla Şaiqın anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə
 təbrik teleqramı 1210
 Abdulla Şaiq – 120 1599
 Abdulla Şaiq – 130 1691
 Abdulla Şaiq – 135, ana dilimiz milli sərvətimizdir”
 adlı tədbir keçirilib 1787
 Abdulla Şaiq (1881-1959) 131, 930, 979, 1004, 1084,1513
 Abdulla Şaiq (1881-1959): bibliografiya. 842
 Abdulla Şaiq düşüncələrində 1692
 Abdulla Şaiq haqqında 1468, 1391
 Abdulla Şaiq xatırlandı 1469
 Abdulla Şaiq ocağında – Şaiqin tələbəsi ilə görüş .....1532.
 Abdulla Şaiq romantizmi 1630
 Abdulla Şaiq Talıbzadə yoldaş Mərzə rayonu Voroşilov kolxozu
 üzvləri tərəfindən Millətlər Sovetinə deputatlığa namizəd
 göstərilmişdir 1150
 Abdulla Şaiq Talıbzadə yoldaşa 1209
 Abdulla Şaiq Talıbzadə 832, 846,1151, 1152, 1153
 Abdulla Şaiq Talıbzadə. Nekroloq 1250
 Abdulla Şaiq yubileyi 1491
 Abdulla Şaiq zirvəsinə gedən yol 1781
 Abdulla Şaiq. Kitab-albom 1680
 Abdulla Şaiqə həsr edilmiş elmi sessiya 1693
 Abdulla Şaiqə həsr olunmuş sərgi 1533
 Abdulla Şaiqin 100 illiyi şərəfinə 1470
 Abdulla Şaiqin 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında
 Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı 1531

- Abdulla Şaiqın 130 illiyi Berlində qeyd edilib 1694
 Abdulla Şaiqın 130 illiyi qeyd edilmişdir 1695, 1696
 Abdulla Şaiqın 130 illiyi silsilə tədbirlərlə qeyd ediləcək 1697
 Abdulla Şaiqın 130 illiyinə həsr olunmuş xatirə gecəsi 1751
 Abdulla Şaiqın anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə təbrik teleqramı 1211, 1212, 1213
 Abdulla Şaiqın barelyefi. Xatirə lövhəsi açıldı 1752
 Abdulla Şaiqın dəfnini təşkil edən komissiyadan 1252
 Abdulla Şaiqın dühasının işığında 1600
 Abdulla Şaiqın ədəbi görüşləri 1382
 Abdulla Şaiqın xatirəsi 1310
 Abdulla Şaiqın rus qızı ilə macərəsi 1753
 Abdulla Şaiqın sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri 1698
 Abdulla Şaiqın yaradıcılıq gecəsi 1154
 Abdulla Şaiqın yeni kitabı çapdan çıxdı 1631
 Abdulla Şaiqın yubleyi şərəfinə 1392
 Abdulla Şaiqlə görüş 1164, 1214
 Abdulla Şaiqlə Səməd Vurğun necə oldu ki, bacanaq oldular 1699
 Ana dili kimi şirin və gözəl....: Uşaq nağıllarımızın qəhrəmanı Abdulla Şaiq 1700
 Ana dilində ilk orta məktəb 1463
 Azad xalqın ədəbiyyatı 1120
 Azərbaycan EA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu məşhur Azərbaycan ədibi, pedaqoqu və ictimai xadimi Abdulla Şaiqın anadan olmasının 110 illiyinə həsr edilmiş elmi sessiya keçirir 1471
 Azərbaycan EA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda Abdulla Şaiqın 120 illiyinə həsr olunmuş elmi sessiya keçirilib 1539
 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi 892
 Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti: ədəbiyyat, dil, mədəniyyət quruculuğu 1006
 Azərbaycan Sosialist Şura Cümhuriyyətinin 15 illiyi münasibətilə yaxşı ədəbiyyat əsəri müsabiqəsi jürisinin qərarı 1110
 Azərbaycan Sovet ədəbiyyatı tarixi 910, 911

- Azərbaycan SSR Maarif Nazirliyi Kollegiyasının Abdulla Şaiq Talıbzadənin “Qabaqcıl Maarif xadimi” nişanı ilə təltif edilməsi haqqında qərarı 1203
 Azərbaycan Teatrının salnaməsi 957
 Azərbaycan Yazıçılar İttifaqında 1394
 Bayatılar 1094
 Berlində Ana Dili Günün toplantısı 1706
 Bildiriş: Azərbaycan Sovet Yazıçıları ittifaqı Abdulla Şaiqın anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncaq keçirir 1216
 Bildiriş: Azərbaycan MEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu A.Şaiqın anadan olmasının 130 illiyinə həsr edilən elmi sessiya keçirir 1707
 Bizim nağıl dünyamız 1789
 Böyük Oktyabr İnkılabı və Sovet ədəbiyyatı 1167
 Böyük sənətkar 1397
 Bu gün YİQ(B)P MQ-nın ədəbi bədii təşkilatlarının yenidən qurulması haqqındakı tarixi qərarın 5-ci ildönümüdür 1112
 Cümhuriyyət baniləri anıldı 1604
 Dekabrın 8-də Abdulla Şaiqın mənzil-muzeyində ədibin vəfatının 50 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir :məlumat 1672
 Dəyirmi stol söhbəti 1449
 Elmi sessiya 1542
 “Eloğlu” yeni ilə gözəl hədiyyədir 1122
 Ədəbiyyatımızın baharı 1143
 Ədib yad edildi 1605
 Ədibin mənzil-muzeyində 1709
 Ədiblə vidalaşarkən... 1253
 Əgər Şaiq olmasaydı 854
 Fevralın 24-də Abdulla Şaiq adına kitabxanada A.Şaiqın anadan olmasının 129-cu ildönümü münasibətilə anım gecəsi 1685
 Gənc Tamaşaçılar Teatrında dekabrın 7-də “Eloğlu” pyesi ilk dəfə tamaşaya qoyulmuşdur 1131
 Görkəmli ədib və maarifçinin yubiley gecəsi 1551, 1552
 Görkəmli ədibin anadan olmasının 135 illiyi qeyd edilib 1790

- Görkəmli ədibin yubileyi 1553
 Görkəmli şəxslər Abdulla Şaiq haqqında 1326, 1404
 Görkəmli yazıçı 1221
 Həmişə sevilən yazıçı 1662
 Xasay pyesi” M.Qorki adına mükafata təqdim edilib 1125
 Xəzər Universitetinin Dünya məktəbində Abdulla Şaiqin yaradıcılığına həsr olunmuş tədbir keçirildi 1784
 XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı məsələləri 941
 İstedadlı yazıçı və pedaqoq 1333
 Kataloq: Cəfər Cabbarlı (1899-1934); Abdulla Şaiq (1881-1959) 847
 Kiçik hekayələr haqqında 1145
 Kollecdə yubiley mərasimi 1564
 Konfrans keçirilib 1628
 Qaynaqlar 1566
 Qocaman ədibimiz. Nekroloq 1251
 Qocaman yazıçı Abdulla Şaiqin yubiley gecəsi 1229
 Qocaman yazıçının yanında 1230
 M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrı iyulun 25, 26, 27, 28-də Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Abdulla Şaiqin “Nüşabə” əsərini ilk dəfə tamaşaya qoyacaqdır 1159
 M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrı sentyabrın 23, 24-də “Fitnə” pyesi ilə iş mövsümünü açacaqdır 1170
 M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrında yanvarın 30-da ilk tamaşa 1177
 Martın 9-da Gənc Tamaşaçılar Teatrında A.Şaiqin 130 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli tədbir keçirilib 1729
 Mədəniyyət dünyası 848, 1649
 Moldaviya Yazıçılar İttifaqının İdarə heyəti 1235
 Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı 1051
 Seçilmiş əsərləri 1201
 Sevimli yazığımız 1281
 Səmimi görüş 1161, 1162
 Sənətkara böyük ehtiram 1593

- Şaiq Abdulla, müəllim! 1346
 Şaiq adına kitabxana 1347
 Şaiq gecəsi 1092
 “Şaiqanə yad et” adlı veb-saytı 1678
 “Şeyx Şamil” tamaşası .....1090.
 Talıbzadələr soyadının tarixindən 1741
 Tatarıstan Yazıçılar İttifaqı İdarə heyəti adından 1242
 Teatr və musiqi 1088
 Teleqramlar 1262
 Təqdimat 1679
 Tələbələrin xatirəsindəki Şaiq 1742
 Tənqid və bibliografiya. Ədəbiyyat dərsləri 1102
 “Tıq-tıq xanım” beynəlxalq nağıl festivalında təqdim olunub 1689
 Tülkü həccə gedir 1097
 Türkiyədə iki beynəlxalq toplantı 1652
 Uşaq ədəbiyyatımızın sönməz günəşi 1792
 Uşaq ədəbiyyatına ciddi diqqət 1129
 Uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi 1793
 Uşaq və gənclər ədəbiyyatı 1140
 Uşaqlar sevimli ədibin yubileyini qeyd ediblər 1794
 Uşaqların sevimli şairi 1743
 Uşaqların sevimlisi 1081
 Üdəba və şairlərimizin halı 1349
 Ürək sözləri 1427
 Yazıçı Abdulla Şaiqin (A.M.Talıbzadənin) “Qırmızı Əmək Bayrağı” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin fərmanı 1204
 Yazıçı Abdulla Şaiqlə məktəblilərin görüşü 1141, 1149
 Yazıçı alim, pedaqoq 1428
 Yüksək mükafata layiq əsərlər yaradaq 1163
 Zaqafqaziya yazıçıları dostluq səfərində iştirak edir 1104

Алфавитный указатель книг Абдуллы Шаика

Волшебное кольцо 1839
 Вот мы какие 1845
 Жалоба на время 1837
 Избранное 1835
 Лиса отправляется в Мекку 1838, 1840
 Письмо не дошло 1841, 1846
 Рассказы 1832, 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Соловьята 1843, 1844
 Стихи и сказки 1834
 Труд и красота 1833

Алфавитный указатель произведений

Анабаджи 1832, 1835, 1836, 1842, 1846, 1847, 1848, 1849
 Араз 1835, 1846
 Барашек 1834, 1843, 1844, 1845
 В пионерской лагере 1842, 1836, 1847, 1848,1849
 В редакцию газеты “Бакинский рабочий” 1862
 Высказывания о Горьком 1868
 Воспоминания о М.А.Сабире 1851,1853
 Вот мы какие 1834, 1845
 Вперед 1837,1865
 Гвоздика 1843, 1844,1845
 Гнев Джумы 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Два товарища 1836,1842, 1847, 1848, 1849
 Долг 1832, 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Дурсун 1832, 1835, 1836, 1842, 1846, 1847, 1848, 1849
 Еще раз о роли мусульманских женщин 1850

Жалобы на время 1865
 Жить или не жить?.... 1835, 1836, 1842, 1846, 1847, 1848, 1849
 Игра в Мяч 1834, 1843, 1844, 1845
 Из воспоминаний 1870
 Из тьмы к свету! 1863
 Как хочешь, мне-то что!.... 1832, 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Козел 1834, 1845
 Кочевка 1832, 1835, 1836, 1841, 1842, 1846, 1847, 1848,
 1849, 1845, 1860, 1871,1874
 Красная Армия 1852
 Кто хитрей 1834, 1845
 Лесник 1836, 1842, 1847, 1848,1849
 Лиса направляется в Мекку 1834, 1845
 Маленький герой 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Мастер Бахтияр 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Материнская слава 1861
 Милые воспоминания.... 1836,1842, 1847, 1848, 1849
 Моему столу 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Мои воспоминания о В.И.Мицкевиче 1867
 Наш великий брат 1856
 Не увянет, не померкнет 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 Незабываемый день 1857
 Нервный субъект 1832, 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
 О В.Креве-Мицквичюсе 1869
 Осень 1834, 1845
 От всего сердца 1858
 Отважный мальчик 1874
 Охота на тигра 1874
 Памятный день 1859
 Пастух 1834
 Пастушок 1843, 1844, 1845,
 Пахарь и хан 1837, 1865
 Песня кунеца 1834, 1845, 1873
 Петух 1845

Письмо не дошло ... 1832, 1836, 1835, 1841, 1842, 1845, 1847,
1846, 1848, 1849, 1854, 1860, 1871, 1875
Побеги 1837, 1865
Пред Демоном 1836,1842, 1847, 1848, 1849
Революционерам нашего времени 1837, 1865
Река Кура 1843, 1844, 1845
Сабиру 1837, 1865, 1866
Самурский канал 1837, 1865
Слово к молодым 1864
Соловьята 1843, 1844, 1845
Страницы прошлого 1872
Танцующие черепахи 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
Труд и Красота 1845, 1855
Тук-тук ханум 1834, 1845, 1873
Учитель 1873
Хвастливый охотник 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
Хитроумный Альберт 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
Цена слова 1836, 1842, 1847, 1848, 1849
Червяк 1835, 1836, 1842, 1846, 1847, 1848, 1849
Чудотворность святилища 1836, 1842, 1847, 1848, 1849

Алфавитный указатель авторов

Агаева Н. 1939
Алиев К. 1888, 1968
Ализаде А. 1972
Алиоглы М. 1920, 1921
Алиоглу П. 1956
Аллахвердиев М. 1897
Арзуманов В. 1935
Ариф М. 1881,1896, 1925
Асадуллаев С. 1918
Асри Г. .... 1895.
Ахмедова М. 1978
Бабаев Б. 1973
Баширова Х. 1974
Вагабова Е. 1891
Габибов И. 1967
Гасанов К. 1905
Гулиев Г. 1884, 1885, 1886
Гурбанов Ш. 1963
Дадашзаде М. 1880
Егиян И. 1915
Заманов А. 1904, 1909, 1910, 1926
Искендерова З. 1936
Исмаил С. 1957, 1959
Касимова Н. 1937, 1965
Касимова Ф. 1949
Керимова Т. 1887
Климович Л. 1900
Кулиева Э. 1976
Мамед А. 1882
Мамедов А. 1922, 1970, 1961

Мамедов Д. 1916
 Мамедов Дж. 1912, 1913
 Мамедов К. 1927
 Мехралиева У. 1979
 Мехти Г. 1901
 Мехтиева М. 1969
 Мирахмедов А. 1928
 Мусаев Г. 1906
 Мухина З. 1941
 Набиев Б. 1879, 1942, 1953
 Намазов К. 1971
 Османлы В. 1943
 Оруджали Г. 1917
 Рзаева Д. 1950
 Рзакулизаде М. 1945
 Рустамова А. 1946
 Самедова Л. 1947, 1975, 1977
 Сафаров Р. 1930
 Сеидов И. 1954
 Султанова Г. 1923, 1932, 1948
 Талыбзаде К. 1960
 Тихая Г. 1955
 Халил З. 1951
 Халилова Т. 1964
 Худиев Н. 1938, 1966
 Эрадзе Л. 1962
 Эфендиева Ш. 1877

Алфавитный указатель материалов описанных по заглавиям

Абдулла Шаик – 130 1958
 Абдулла Шаик (1881-1959) 1876, 1878, 1883, 1889, 1890,
 1898, 1914, 1919, 1924
 В честь юбилея журналов 1940
 В честь 110-летия Абдуллы Шаика 1952
 Встреча в морозах 1899
 Встреча с писателем 1903
 Встреча студентов Университета с Абдуллой Шаиком ...1908
 Извещение 1892
 Литературный вечер, посвященный творчеству Абдуллы
 Шаика 1911
 Литературное представление 1894
 Памяти видного писателя и деятеля просвещения 1929
 Писатель, ученый, педагог 1944
 Премьера пьесы «Нушабе» 1902
 Современники о Шаике 1931
 Талантливый писатель и педагог 1933
 Театр и музыка. Мусульманский спектакль 1893
 Учитель жизни 1934
 Чествование Абдуллы Шаика 1907

Abdulla Şaiqin digər xarici dillərdə nəşr edilən əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi

Alman dilində

Tülkü həccə gedir. 1980
Tıq-tıq xanım. 1980

Erməni dilində

Məktub yetişmədi. 1981
Rəqs edən tısbağa. 1982
Qaragilis xatirələri. 1983

Haqqında

Baxşəliyev, M. 2003
Bizim əziz və hörmətli Abdulla Şaiq. 2004
Mirəhmədov, Ə. 2005
Rəfili, M. 2006

Eston dilində

Aldadılmış ulduzlar. 1984

Fars dilində

Məktub yetişmədi. 1985

Haqqında

Əsədli M. 2007

Fransız dilində

Məktub yetişmədi. 1986

Gürcü dilində

Qış. 1987

Haqqında

Muradov, M. 2008
Eradze, L. 2009

İngilis dilində

Dağlar sultanı. 1990
Əsrimizə xitab. 1988
Hamımız bir günəşin zərrəsiyiz. 1988, 1990
Xalq düşməninə. 1988
İrəli. 1988, 1990
Məktub yetişmədi 1989
Nişanlı qız 1990
O sən idin 1988
Zamanın inqilabçılarına 1990

Haqqında

Qəribova, J 2010

Litva dilində

Köç 1991
Məktub yetişmədi 1991

Haqqında

Sklintauskas, Y 2011
Arzumanov, V 2012, 2013, 2014
Gamzajevs, M 2015

Özbək dilində

Haqqında

“Ümid və insanlıq” əsəri oynanılmışdır 2016

Tacik dilində

Məktub yetişmədi 1992

Talış dilində

Oyunçu bağalar 1993

Tat dilində

Köç 1994

Sənət nəğməsi 1995

Eşşək üstündə səyahət 1996

Oyunçu bağalar 1997

İki qaranquş 1998

Türk dilində

Məktub yetişmədi 1999, 2000

Haqqında

Məmmədov A 2017, 2018

Akpınar, Y 2019

Erol, A 2020, 2021, 2022, 2023

Türkmən dilində

Tülkü həccə gedir 2001, 2002

Ukrayna dilində**Haqqında**

Şaiq 2024, 2025

ƏLAVƏLƏR**ƏLAVƏ 1****Filmoqrafiya**

1. **Abdulla Şaiq:** Telefilm. 1972.
2. **Abdulla Şaiqin doğum günü münasibətilə 20 dəqiqəlik məlumat.** “İctimai” televiziyanın “Yeni gün” proqramı.- 24.02.2015.
3. **“Bir günəşin zərrəsiyik”** (A.Şaiqə həsr olunmuş Sənədli film. 22.05.2014) /rejissor Murad Quliyev; ssenari müəll. Sevinc İsmayılzadə. AzTV.
4. **Qaynaqlar:** [televiziya verilişi] /müəllifi və aparıcısı Samil Vəliyev; rej. Ələkbər Kazımovski; red: Nailə Muradxanlı.- Aztv 2001.- 6 aprel.- Saat 21:25.
5. **Pıspısa və sıcan bəy:** (Qısametrajlı cizgi filmi, 1974): /əsrin müəllifi Abdulla Şaiq; ssenari müəllifi: Nataliya Şneyer, İntiqam Qasımsadə; quruluşçu rejissor: Ağanağı Axundov, Məsud Pənahi; quruluşçu rəssam Məsud Pənahi; bəstəkar Ramiz Mirişli; operator Ramiz Babayev; səs operatoru Kamal Seyidov; mahnıların sözləri Ramiz Rövşən; redaktor Ədhəm Qulubəyov; multiplikasiya rəssamı: A.Viken, N.Bondar; montaj edən Rəfiqə İbrahimova; filmin direktoru H.Cəfərov; filmi səsləndirdilər: A.Babayev; Rafiq Qasimov; Dadaş Kazımov - Çoban; H.Cavadov; Zemfira İsmayılova - Pıspısa xanım; Ağaxan Salmanov - Canavar; C.Soltanov.- “Azərbaycanfilm” kinostudiyası. Rəngli. Musiqili. I hissə.10 dəq. 276 m. 35mm.
6. **Rəqs edən bağalar:** (Qısametrajlı komediya, 1935) /əsrin müəllifi Abdulla Şaiq; ssenari müəllifi Aleksandr Popov; quruluşçu operator Muxtar Dadaşov; ikinci rejissor Qəmər Salamzadə.- Azərfilm. Ağ-qara. II hissə.

7. Tülkü həccə gedir: (Qısametrajlı cizgi filmi, 1971): /əsərin müəllifi Abdulla Şaiq (titrlərdə yoxdur); ssenari müəllifi Eyvaz Borçalı; rejissorlar: Nazim Məmmədov, Bəhmən Əliyev; operator Aleksandr Milov; quruluşçu rəssamlar: Bəhmən Əliyev, Nazim Məmmədov; multiplikasiya rəssamları: Bəhmən Əliyev, Nazim Məmmədov; rəssamlar: Rauf Dadaşov, Hüseyin Cavid İsmayılov, Q.Lyubçenko, Tamilla Əsgərova, E.Əliyev; bəstəkar Aqşin Əlizadə; səs operatoru Kamal Seyidov; redaktor: Ədhəm Qulubəyov; filmin direktoru İbrahim Səfər; filmi səsləndirənlər: Hüseyinağa Sadıqov - Xoruz; Ağaxan Salmanov - Tülkü; Firəngiz Şərifova - Toyuq; Ş.Bağirova; S.Babayeva; A.Rzayev.- “Azərbaycanfilm” kinostudiyası. Rəngli. Musiqili. I hissə. 9.5 dəq. 280 m. 35mm.

ƏLAVƏ 2

Abdulla Şaiqin tamaşaya qoyulmuş əsərləri

- 1910-cu il** - noyabrın 7-də “**Qafqaz çiçəyi**” tamaşası Tağıyev Dram teatrında Nicat turubbası tərəfindən oynanılmışdır.
- 1912-ci il** - noyabr ayında “**Qafqaz çiçəkləri**” tamaşası Bakı Şəhər Teatrında “Səfa” Mədəni-maarif Cəmiyyətinin artistləri tərəfindən oynanılmışdır.
- 1912-ci il** - “**Qafqaz çiçəkləri**” tamaşası (rejissor Sidqi Ruhulla) Gəncədə Obşestvennoe Sobranienin zalında Gəncə dram cəmiyyətində oynanılmışdır.
- 1913-cü il** - yanvar ayının 27-də “**Qafqaz çiçəkləri**” **tamaşası** (rejissor Sidqi Ruhulla) Tiflisdə Gürcü dvoryan teatrında, Tiflis-Azərbaycan teatrının aktyorları tərəfindən oynanılmışdır.
- 1914-cü il** - “**Şeyx Şamil**” (**Qafqaz çiçəyi**) tamaşası Dərbənddə müsəlman artistləri tərəfindən oynanılmışdır.
- 1916-cı il** - yanvarın 31-də “**Şeyx Şamil**” tamaşası Nikitin qardaşları Sirkində Dağıstan teatr

- 1918-ci il** həvəskarları dram artistlərinin iştirakı ilə oynanılmışdır.
- iyun ayında “**Şeyx Samil**” tamaşası (rejissor A.M.Şərifzadə) Həştərxandakı Volkan teatrında Bakı artistləri şirkəti tamaşaya qoymuşdur.
- 1919-cu il** - avqustun 12-də “**Harun ər-Rəşid**” (**Bir saat xəlifəlik**) tamaşası (rejissor A.M.Şərifzadə) Opera teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1920-ci il** - “**Bir saat xəlifəlik**” tamaşası (rejissor A.M.Şərifzadə) Tənqid-təbliğ Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1921-ci il** - noyabrında “**Yazıya pozu yoxdur**”, “**Ay doğdu**”, “**Bir saat xəlifəlik**” tamaşaları Tənqid-təbliğ Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1922-ci il** - aprelin 7-də “**Gözəl bahar**” tamaşası (rejissor A.M.Şərifzadə) Dövlət Türk Teatrosunda səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1926-cı il** - “**Aldanmış ulduz**”lar pyesi Şəkinin teatr həvəskarları tərəfindən oynanılmışdır.
- 1937-ci il** - sentyabrın 25-də “**Xasay**” (rejissor Məhərrəm Həşimov) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnələşdirilmişdir.

- 1940-cı il** - sentyabrın 12-də “**Eloğlu**” tamaşası (rejissor Məhərrəm Həşimov, rəssam Ə.Həsənov, musiqi T.Quliyev) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1942-ci il** - oktyabrın 6-da “**Vətən**” pyesi (rejissor Məhərrəm Həşimov, rəssam N.Mustafayev) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1943-cü il** - “**Ana**” pyesi (rejissor H.Əliyev, rəssam: Həsənağa Mustafayev, bəstəkar Fikrət Əmirov) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1946-cı il** - “**Nüşabə**” əsəri (rejissor Ələsgər Şərifov, rəssam Nüsrət Fətullayev, bəstəkar Səid Rüstəmov) Azərbaycan Dövlət Akademik Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1947-ci il** - “**Fitnə**” pyesi (rejissor Kərim Həsənov, rəssam Sadiq Şərifzadə, bəstəkar Əşrəf Abbasov) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1949-cu il** - yanvarda “**Qaraca qız**” əsəri (rejissor Zəfər Nemətov) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.

- 1957-ci il** - iyulun 7-də **“Bir saat xəlifəlik”** əsəri (rejissor A.M.Şərifzadə) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1958-ci il** - **“Bir saat xəlifəlik”** əsəri (rejissor Zəfər Nemətov, rəssam Həsənağa Mustafayev, bəstəkar Zakir Bağirov) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1972-ci il** - **“Qaraca qız”** əsəri (rejissor Ulduz Rəfilli-Əliyeva, rəssam Sadıq Şərifzadə) Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 1979-cu il** - **“Fitnə”** əsəri (rejissor M.K.Kazımov) Azərbaycan Dövlət Akademik Teatrında səhnəyə qoyulmuşdur.
- 2001-ci il** - **“Hərb və sülh”** (“Ovcu məstan” poeması əsasında) (rejissor Rəhman Əlizadə, rəssam Lətifə Quluzadə) Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrında oynanılmışdır.

ƏLAVƏ 3

Abdulla Şaiqə həsr edilmiş şeirlər

Şaiqim! Şairlər içində təksən,
Təmiz vicdanınla gülsən, ipəksən.
Dilindən küsməmiş tanış da, yad da,
Səndən inciməmiş qarıncalar da...

Keçdi qaranlıqda odlu gəncliyin,
Xoş olsun indiki qulaq dincliyin...
Əməlin qurtuluş, varlığın sənət,
Yaşasın qardaşlıq, bir də məhəbbət!
İndi bir günəşin zərrəsiyik biz,
Var olsun birləşən dost əllərimiz.

Ətirlər dağılır xoş nəfəsindən,
Çiçəklər oynayır ayaq səşindən,
Varlığın, vicdanın ləkədən uzaq,
Böyüklə böyüksən, uşaqla uşaq
Əsrə layiq olan bu ruhla sən,
Ölkənin qoca bir müəllimisən.

Səməd Vurğun,
Xalq şairi

Şaiq əfəndiyə

Ey yeni gəncliyin əski bağbanı
Yurdu qaranlıqdan qurtarmaq üçün,
Bəzətmək üçün bu Azəristanı...
Sən toxumlar səpdin, pək çox çalışdın

Qəlbə nüfuz edən əsərlərinlə,
Qaranlıq pərdəyi yırtmaq istədin.
Usanmaq bilməyən əməllərinlə
Nəhayət zülmətə sən qalib gəldin.

İştə bu gün sənin şən bağçaların
Çiçəklər açaraq meyvələr verdi.
Yeni həyat üçün çaldığın sazın
Əski ənənəyi artıq məhv etdi.

Gənclik üçün sən qoyduğun yollar
Hər yerə ziyalar, nurlar saçıyor,
Kükrədi əkdiyən bütün toxumlar
Bu gün gənclik səni həp alqışlıyor.

Süleyman Rüstəm,

Xalq şairi
1956-cı il

Müəllimim Şaiqə

Sən yola saldıqca illəri –Vətən
Oldu başdan-başa gülüstsən, Şaiq.
Baxıb alnındakı qırışıqlara
Olmadın zərrəcə pərişan, Şaiq.

Dağların başı tək ağardı başın,
Çiçəklər bitirdi torpağın daşın.
Dedin: Ey qocalıq fikrindən daşın!
Axtardın hər dərdə min dərman, Şaiq.

Səni əzizləyir, yaxşı fikir ver,
İgidlər yetirən bu torpaq bu yer.
Qızıl qalstuqlu nəvən-pioner
Sənə hörmət bəslər hər zaman, Şaiq.

Səni gənc saxladı gəncliyin səsi,
Könlündə dinləndi bahar nəğməsi,
Tükənməz şairin eşqi həvəsi
Kəssə də yolunu qar, boran, Şaiq.

Coşqun ilhamını Vətəndən aldın,
Saz tutub, söz qoşub xəyala daldın,
Səməd, mən “qocaldım”, sən cavan qaldın
Ey körpə ürəkli qocaman Şaiq .

Səndə təbiət var ipəkdən yumşaq,
Böyüklə böyüksən, uşaqla uşaq.
Yüz yaşı gəl birgə adlayıb aşaq
Bir də ələ düşməz bu dövrən, Şaiq.

Süleyman Rüstəm

Xalq şairi

Əzizimiz Şaiqə

Əziz Şaiq, Sən öyrətdin bizə məktəbdə imlanı,
 Deyildir sevməmək mümkün sənin tək yaxşı insanı.
 Özün doğru, sözün doğru, əlin doğru, dilin doğru,
 Cavanlıqdan yol aldın sən səadət mülkünə doğru.
 Gülərdi gözlərin mənə günahsız körpə tək hər an,
 Qırıqlarla yazılmışdır açıq alnında haqq vicdan.
 Qızıl bayraqlar altında ömür sürdün səadətlə,
 Yaxın dostu, uzaq dostu könül verdin məhəbbətlə,
 Uzun illər qələm caldın, vətənçin, elçin, ey ustad,
 Bu ağ günlər zamanında bizi tərək eylədin heyhat.
 Özün getdinsə, yurdunda yenilməz, güclü ordun var.
 Sovetlər ölkəsində hər zaman şan -şöhrətin artar.

Süleyman Rüstəm,
Xalq şairi
1956-cı il

Həmişə yaz olar

Sevimli yazığımız A.Şaiqin vəfatı münasibətilə

Yerə kök atmayan qalxıb ucalmaz
 Sözlərin gücünü torpaqdan aldı
 Ulduzlar batanda izi də qalmaz
 Sən batdın
 Şəfəqin dünyada qaldı.

Keçər qərinələr,
 Ötər necə il,
 Həmişə yaz olar sənət bağında.
 Sözlərin gələcək nəsibənəsil
 Körpə balaların gül dodağında.

Sənət yollarında dayandın mətin,
 Səni sarsıtmadı nə dərt, nə ələm.
 Neçə sənətkarın, necə alimin
 Gözünə nur verdin, əlinə qələm.

Bəxtiyar Vahabzadə,
Xalq şairi
1959-cu il

Şaiqə

Ey azər şairi sən çox çalışdın,
Kəndi şeirin ilə həqqə alışdın,
Cəhl odu ilə hər bə qalkışdın,
Yazıq Şaiqləri olmayanlara.

İnlətin rübabın xəstə telini,
Oyatdın uyqudan sən türk elini,
Döndərdin bahara xəzan yelini,
Yazıq Şaiqləri olmayanlara.

Vətən bağçasının oldun bağbanı,
Həzin şeirin oldu xəstə dərmanı,
Xoş günə çıkardın Azərbaycanı,
Yazıq Şaiqləri olmayanlara

Məhəmməd Səad**Hörmətli Şaiqə**

Qaranlıqdan şəfəq saçar bir mələk,
Özvan yurduna, aşına quşdu
Qarşılarkən onu: ay, ülkər, çiçək
Şaiq-Şaiq deyə hayqırdı,coşdu.

Sevincindən nazlı mələklər çağlar!
Biz gülürüz, artıq fələklər ağlar!

Yapdığın dalğalar, Dənizlər aşmış,
Taleyiniz uğurlu bir günəşmiş,
“Yeddi ülkər” bir birinə dolaşmış,
Yaradan ruhuna yəqin bir eşqmiş.

Səsləniriz: dağlar, dağlar,ah dağlar!
Sən gülərkən,gülün, bülbülün ağlar.

Atababa Musaxanlı

Məktəbmi! Gülşənmi!*Abdulla Şaiq qardaşıma*

Məktəbi-gülşəndə inləyən bülbül!
 Bir çox zamanlardır gəlir avazın,
 Anlat bir neçindir bu açdığın dil,
 Bu güllərdən söylə, nədir niyazin?!

Nalənin təsiri getməz dillərdən,
 Almışam mən xəbər canlı güllərdən,
 Əks –sədasıdır gəlir ellərdən
 Ucaldığın göylər, yandıran sazın.

Qələmdən səpdiyən nurlu jalələr,
 Çıkardı torpaqdan güllə, lalələr.
 Çəkmə bundan belə acı nalələr,
 Yetər şam kibi suzu güdazın.

Əməllər toxumu əkdinin bağlar,
 Göyərək açmışdır yaşıl yarpaqlar,
 Cəhalət zəhmilə sınıan budaqlar
 Yetişib olmuşdur məhrəmi-razın.

Seyidzadə Bədri**İthaf***Pək möhtərəm Abdulla Şaiq bəyə*

Şən olan yerləri zalım xəzəndən
 Bayquş yurdu kibi viranə gördüm,
 Ayrılmadın onun eşqindən bir an,
 Çalışdın, çarpışdın, şənlənsin dedin.

Baxdın ki, annənin bacında siyah,
 İnlər o, yaralı bir əsgər kibi,
 Tərrənnümü müdam ağlayıcı ah...
 Bir zülmət quyusu görünməz dibi.

Fəqət o zülməti məhv edərkən sən
 Nurlandırdın yenə ana diyarı,
 Qəm dolu yerləri eyləyərək şən
 Sevindirdin sən o pək nazlı yarı!...

Hüseyn Nəcdət

Müəllim*Pək sevgili Abdulla Şaiq*

Soğuc qan donduran qaranlıqların
 Qorxunc dalğaları varlığı boğar...
 Çox sürməz bu dalğın qaranlıqların
 Qoynundan pək parlaq bir günəş doğar.

Hər şey həyat bulur, varlıq canlanır,
 Düşənlər yüksəlir enən saflandır,
 Elindən ayrılan, gəlir, toplanır,
 Qoşar, ilərilər.. “Yazı pozulmaz”!

Varlıq çalxalanır, qanlar saçılır,
 Dilək dünyasına yollar açılır.
 Saxta yıldız sönər, şəfəq saçılır,
 Bu sübhün çulpanı-müəllim-toğar.

Toğar səmasında vəzifə bəklər,
 Toğarkən də, sönərkən də ,həp gülər,
 Arxasında günəş doğar, gülümsər,
 Qaranlıq boğulur- yasa pozulmaz!

Adil Nəcdət**Şaiq**

Yenə təntənə var Azərbaycanda
 Şaiq günləridir ,Şaiq ilidir.
 Şaiqi yaşadan ürəkdə,canda,
 Bu xalqa, vətənə şaiqliyidir.

Dağlara səs saldı “Dağlar soltanı”
 “Köç” də köç eylədi ağ günə sarı
 “Simurq quşu” etdi Şaiq babanı,
 Bizim “Əsrimizin qəhrəmanları”.

“Hürriyyət pərisi” açdı qol qanad,
 Sevindi “bir günəş zərrəsi” kimi.
 Qovuşdu “Eloğlu”, “Araz”, “Qocpolad”
 Əbədi bir “Ana” körpəsi kimi.

Arzusu “Səadət”, sevgisi “Vətən”,
 Niyyyəti ən ülvi, böyük əməllər.
 “Şaiq məktəbi”-ndən Şaiq irsindən
 Dərs alıb yetişdi necə nəsillər.

Dünyaya, insana məhəbbətilə
 Gönülə gün doğdu, ulduz parladı.
 Böyük sənətilə, şəxsiyyətilə
 Müəllimlər müəllimi çağrıldı adı.

Yenə təntənə var Azərbaycanda,
 Şaiq günləridir ,Şaiq ilidir.
 Şaiqi yaşadan ürəkdə,canda,
 Bu xalqa, vətənə şaiqliyidir.

Əflatun Saraclı

ƏLAVƏ 4

Əsas arxiv materialları və əlyazmalar

1. Azərbaycan SSR Mərkəzi Dövlət Arxivi. Фонд Попечителя Кавказского учебного округа, №311.
2. Azərbaycan SSR Mərkəzi Dövlət tarix arxivi. A.Şaiqin müəllimlik fəaliyyəti haqqında sənədlər, fond, 389, 794.
3. Azərbaycan SSR Mərkəzi Dövlət Ədəbiyyatı və İncəsənət arxivi. Abdulla Şaiqin Fondu, həyatı və fəaliyyətinə dair materiallar. (sənədlər, məktublar, əmrlər və.s) fond 126, 345.
4. **Abdulla Şaiqin müasirləri, tələbələri ilə şəxsi söhbətləri:**
5. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 82
6. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 83
7. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 84
8. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 85
9. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 86
10. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 87
11. AMDƏİA, fond 126,siyahı 2, iş 115
12. Azərbaycan SSR Xalq Maarifi muzeyi. A.Şaiqin fəaliyyətinə dair sənədlər. Qovluq.
13. Azərbaycan SSR EA Respublika Əlyazmaları fondu. A.Şaiqin H.Zərdabi, N.Nərimanov, N.Vəzirov, S.S.Axundov. H.Cavid və başqaları ilə münasibətlərinə dair sənədlər, arxiv 11, 16, 39 İnv. 34, 5679.
14. Azərbaycan SSR EA Respublika Əlyazmaları fondu. A.Şaiq. Mənim həyatım (Əlyazma) İnv. 3634.
15. Şaiq Abdulla. F.Köçərli haqqında xatirələrim.- AMEA, Əİ.- 24, Q-7 (183).
16. **Həpimiz bir günəşin zərrəsiyik:** Solist və uşaq xoru üçün /söz Abdulla Şaiq; mus. İ.Abdullayev //Əlyazma M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası.

Abdulla Şaiqin Mənzil Muzeyində saxlanılan materiallar

Əsərlərinin əlyazmaları

1. A dostlar yurdumu mələdir yağ. Repressiya dövrünə aiddir. 2 vərəq. Şeirin 2 variantı var. Ərəb əlifbası ilə. 1937-1938- ci illər. Naqis. **İnv. №125.**
2. Abdulla Şaiqin qəzəl dəftəri. XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəlləri. Bir ümumi dəftər. 128 səh. **İnv. № 54**
3. Araz (şeir). Dörd dəftər vərəqi (5 səhifə). Başlanır: “Bir gün” ətklərindən coşqun Araz axaraq... Bitir: Gülər daşqın sevinclə türkün əlində əli. 1919-cu il. Ərəb əlifbası ilə. 22x17. **İnv. № 9.**
4. “Araz” romanında bir səhifə əlyazmasının fotosu. **İnv. № 48**
5. “Arazdan Turana” (poema). İlk dəfə 20 nisan (aprel) 1920 – ci ildə “Qurtuluş” № 2, səh 6-7 də çap edilmişdir. 4 vərəq, 5 səh. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 104.**
6. Başlangıç. Repressiya dövrünün məhsuludur. Ərəb əlifbası ilə. 1səh. Tarix göstərilməyib. II variant. Naqis. **İnv. № 115.**
7. Bayatılar. 2 səhifə. Ərəb əlifbası ilə. Pis oxunur. **İnv. № 120.**
8. “Bu qürurlu boyun burulmazmı?” misrası ilə başlayan şeir. 3 müxtəlif variantda. Ərəb əlifbası ilə 3 vərəqdə. 1944-cü il. **İnv. №123.**
9. Canlı Dərbənd çiçəyi. Jeleznovodsk. VII.1947. Kiril əlifbası ilə yazılmışdır. Şahzadə xanıma həsr olunmuşdur. 14 misralı şeir. Vərəqin arxa səhifəsində: “Sənsiz günüm il keçir, ey anamın gəlini” misrası ilə başlayan şeir. Jeleznovodsk 06.VII.1948 Şahzadə xanıma həsr edilmişdir. Kiril əlifbası ilə. Sərlövəhsi yoxdur. 16 misradır. 1 vərəq, sarı vərəqdə mürəkkəblə. **İnv. № 79.**

10. Cüngü. XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəlləri. Müəllifin ilk əlyazmalarından. 43 vərəq, 86 səhifə, səh 83-188. 23x17 **İnv. № 55**

11. Davudu İosifoviçu. Dostuna həsr etdiyi, rus dilində mənzum şeir. 1 səh. Naqış. **İnv. №117.**

12. Ey xəyanətlə oynayan kölhə” misrası ilə başlayan şeirin 6 müxtəlif variantı. Repressiya dövrünə aiddir. 5 vərəq. Ərəb əlifbası ilə. Naqış. **İnv. №124.**

13. Əlibəy Hüseynzadə haqqında yazılmış xatirənin 13 və 14-cü səhifələri. Ərəb əlifbası ilə. Əlyazmasının 2 səhifəlik makina çapı da var. Əsli. 2 səh. Sarı vərəqdə mürəkkəblə. 1920-ci il. **İnv. № 82.**

14. Əsrimizin qəhrəmanları. Bir makina vərəqi. 2 səhifə. I səhifə: Başlanır: Aslan bəyin evində...Bitir: Aslan bəy oğlu Rüstəmə tərbiyə və təlim verməsi. II səhifə: Bir tərəfdə: Kamal bəyin evində qonaqlıq.... sağ tərəfdə Sökülərkən dan yeri... Bitir: Düşmənləri dağıdın, qarşımızda zəfər var. Ərəb əlifbası ilə. 30 x 20. **İnv. № 10**

15. “Fitnə” pyesinin mahnılarının mətnləri. 1 vərəq, 2 səh. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 121.**

16. Gəmərik. Stalin irticasının ifşasına həsr edilmiş simvolik şeir. 1937-ci il. Müəllif izi itirmək üçün 1937 rəqəmini 1918 etmişdir. 2 nüsxədir. 2 vərəq, 4 nüsxə ərəb əlifbası ilə. 1 səhifə. Tarix göstərilməyib. II variant. **İnv. № 114.**

17. Xalq düşməninə. Sovet dövründə hakim rəhbərlik edən siyasi xadimlərin tənqidinə həsr edilmişdir. 3 səhifə. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 113.**

18. Xalq düşmənlərinə. Represiya dövrü məhsuludur. Ərəb əlifbası ilə. 3 vərəq. Tarixi göstərilməyib. II və III variantları. **İnv. № 116.**

19. Xatirələrim (Çapa daxil olmayan hissələr). 1953-cü il. Sarımtıl makina kağızında. Makina yazısı 82 vərəq. əlyazma 12 vərəq. Kitab şəklində tikilmişdir. **İnv. №145.**

20. “Xatirələrim” əsərindən parçalar: “İmam Rzanın qəbri”, “Hərcmərclik yaxud anarxiya” və başqa bir neçə fəslin əlyazması. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. №102.**

21. “Xatirələrim”in “Bakı” hissəsinin ilk planlarından biri (sərlöhvələr). Tarix qeyd edilməyib. Sarımtıl kağızda. ərəb 20,5x29; 14,5x20,5. 2 vərəq. **İnv. № 146.**

22. “Xatirələrim”in ilk planlarından və K.Talıbzadənin əlyazma ilə bağlı aydınlaşdırıcı yazısı. Tarix qeyd edilməyib. Ərəb əlifbası ilə 20x20,5; 20x29. 4 vərəq. **İnv. № 147.**

23. İstəkli nəvəm Ülkərə (şeir). Bir makina vərəqi. 1 iyul 1958. 29,5 x 21,5. Başlanır: Bir gün səhər dalmışdım ulduzların seyrinə...Bitir: 1 iyul 1958-ci il babam A.Şaiq. Kiril əlifbası ilə. **İnv. № 8.**

24. İstəkli nəvəm Ülkərə 10 misralıq şeirdir. Ülkərin anadan olmasının bir illiyi münasibətilə yazılmışdır. Kiril əlifbası ilə. Əsli. 1 səhifə ağ vərəqdə mürəkkəblə 1958. **İnv. № 81.**

25. Qəhrəman qız. Tərən. Uşaq pyesi. 2 dəftər vərəqi (4 səhifə), 20,2 x 16,8. Başlanır: Açıq bir çöldə pioner lagerini zabit iki bölüğe ayırmış. Bitir: Qəlbimiz atəşlə dolu. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 6.**

26. Qərənfil (şeir). 3 bənd. Vərəqin arxa tərəfində “Şahzadə” şeiri (5 bənd). İli göstərilməyib. 2 vərəq. **İnv. № 130.**

27. “Meşə çaqqalsız olmaz”. Ərəb əlifbası ilə. A.Şaiqin “Xatirələrim” əsərindən ayrıca bir fəsildir. Çap variantlarına düşməmişdir. Ədəbiyyatşünas Səlmən Mümtaz ilə münasibətlərinə həsr edilmişdir. **İnv. № 95.**

28. Mənim həyatım. 20 makina vərəqi. Vərəqlər nömrələnib. 3 və 16 rəqəmli 2 dəfə təkrarlanıb. 29x20,5. Vərəqlərin arxasında A.Şaiqin müharibə dövründə yazılmış uşaq pyesinin III-IV pərdələrinin makina yazısı üzərində yazıçının qeydləri vardır. Başlayır: 1881-ci il nisanın 11-də Tiflis şəhərində dünyaya gəldim.... Bitir: Bir az düşündükdən sonra. Ərəb əlifbası ilə **İnv. №2.**

29. Mənzum poemalarından bir fraqment. 4 səhifə. Ərəb əlifbası ilə. Naqış. **İnv. № 119.**

30. Müəllim Zəkəriyyə bəyin ölümü münasibətilə və yazdığı qitə və Həsənbəy Məlikovun qızı Qərib Soltanın anadan olması

münasibətilə yazdığı şeirlər. 2 vərəq. Ərəb əlifbası ilə. II şeir 1916-cı il. **İnv. №122.**

31. “Nüşabə” pyesinin müəllif tərəfindən səhnə üçün işlənmiş əlyazmasının surəti (33 səhifə), quruluşçu rejissorun mətnə yazdığı qeydlərdən ibarət əlyazmasının surəti (13 səhifə) cəmi: 39 səhifə 1936-cı il. **İnv. № 59**

32. Oğlum Kamala ata öyüdü. Kiril əlifbası ilə. 1945-ci il. Oğlu Kamalın ali təhsili bitirməsi münasibətilə yazılmışdır. Əsli 5 səhifə. Ağ vərəqdə mürəkkəblə. **İnv. № 80.**

33. Pirin kəraməti. Əsli 7 səhifə. 44x17. Başlanır: Haziranın sicaq bir səhəri idi... Bitir: Bax, budur pirin kəraməti deyərindən inlədi. 1912-ci il. Ərəb əlifbası ilə **İnv. №3.**

34. Repressiya dövrü şeirləri silsiləsinə giriş kimi yazılmış, “Başlanğıc” şeiri. 2 səh. Ərəb əlifbası ilə. Köhnə vərəqin kənarları tökülür. **İnv. № 112.**

35. Sevimli baldızım Xavərə. Baldızı Xavər xanıma həsr etdiyi şeirin kseroks sürəti. **İnv. № 151.**

36. Tanış qadına dilində həsr etdiyi şeir. 2 səhifə. Çətin oxunur. **İnv. №118.**

37. Təəssürlərim. “Литературная газета” (rus dilində) nın Azərbaycan müvəkkili Tahirovun sifarişi ilə yazılmış və “От всего сердца” sərlövhəsi ilə çap edilmişdir. 4 səh. Ərəb əlifbası ilə. Tarix göstərilməyib. **İnv. № 107.**

38. Tələbələr həyatından bir səhifəcik. 2 vərəq (4 səhifə) 20,8x15,6. 20 x 15. Başlanır: İştirak edənlər: tələbələrdən Dilgüşa Gülzar, Nabat və müəllimə. Bitir: Sən bir düşün, ağac sağlam kökə möhtac... Əsər tamamlanmamışdır. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 7.**

39. Topladığı, yaxud özü yazdığı “Nar xanım” adlı nağılın əlyazması. Əsli. **İnv. № 91.**

40. Vərəmli həyat (şeir). 2 dəftər vərəqi (2 səhifə) 22,5x17,7. Başlanır: Əsir süründüm, əsir doğdum, ah, gənc ikən.... Bitir: Fəqət nasıl bakacaq bilməm ah, istiqbal! Bakı, 1909. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 5.**

41. Vətənin yanğı səsi. Əsli. 6 makina vərəqi. 31x20. Başlayır: Uca, qarlı dağlarımın başında... Bitir: Yenə canlı dəniz kimi daşarız. 1917-ci il. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 4.**

42. “Vətənin yanğı səsi” (poema). Sonda Talıbzadə A.Şaiq yazılmışdır. Üzərində müəllifin düzəlişləri var, 5 səhifə. Ərəb əlifbası ilə. tarix göstərilməyib. **İnv. №105.**

43. Yaratdığı, topladığı atalar sözləri, məsəllər, hikmətamiz sözlər. Əsli. Müxtəlif illərə aiddir. **İnv. № 84.**

44. Yeddi qəzəlinin surəti. Ərəb əlifbası ilə. 2 səh. Sarı vərəqdə mürəkkəblə. **İnv. № 83.**

Publisistik yazıları, dərslilər üçün işlədiyi materiallar və xatirələrinin əlyazmaları

45. A.Şaiqin görkəmli Azərbaycan şairi Məhəmməd Hadi barədə xatirəsi. Nəşr olunmamışdır. **İnv. № 96.**

46. Abdulla Şaiq “Türk lisanının nəhvi” 134 səh. Köhnə ümumi dəftərin qara meşin üz qabığı cırılmışdır. **İnv. №103.**

47. Abdulla Şaiq. Mirzə Fətəli Axundov, Xan Qaradağski və XIX əsrin sonunda Azərbaycan ziyalıları ilə əlaqədar xatirə. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 99.**

48. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi üçün yazdığı fəslin hissəsidir. “On birinci mövzu”. Azərbaycanda kapitalizmin ilk dövründə ədəbiyyat. 1.M.F.Axundov, 2.Ə.Haqverdiyev. 31 səh. Ərəb əlifbası ilə. Naqis. **İnv. №111.**

49. Azərbaycan xalq ədəbiyyatına dair tədqiqatın ilk səhifəsinin bir hissəsidir. 1 səh. Ərəb əlifbası ilə. Tarixi göstərilməyib. **İnv. № 109.**

50. “Bir saat xəlifəlik” pyesi ilə əlaqədar Harun ər Rəşid haqda topladığı tarixi məlumat. Tarix qeyd edilməyib. Sarımtıl kağızda. Ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilində, göy mürəkkəbli qələmlə. 15,5 x 21,5. 1 vərəq. **İnv. №140.**

51. Cavanlara müraciətlə yazılan 2 məruzənin mətni. 4 vərəq. Ərəb əlifbası ilə. Məruzənin birində tarix qoyulub 29.XII.1948. **İnv. № 127.**

52. Dövrün tarixi” ictimai münasibətləri. Azərbaycan ədəbiyyat tarixi üçün yazılmış fəslin bir hissəsidir. 15 səh. Ərəb əlifbası ilə. Tarixi göstərilməyib. **İnv. № 110.**

53. Ədəbi və adi lisan. Üslubun təsnifi. **İnv. № 92.**

54. Füzuli divanından köçürülmüşdür. Əsli A.Şaiqin “Ədəbiyyatdan iş kitabı yaxud Türk ədəbiyyatı” dərsliklərinin nəşr olunduğu illərə aiddir. **İnv. № 89.**

55. H.Cavid, Abdulla Tofiq, Əhməd Cavad və Yusif Ziya Cəmənəmli ilə əlaqədar xatirə. Materialda A.Şaiqin “Xatirələr”indən kənar qalan yeni məlumat vardır. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 101.**

56. I müəllimlər qurultayı ilə bağlı qeydlər. Sarımtıl kağızda. Ərəb əlifbası ilə. K.Talıbzadənin aydınlaşdırıcı qeydləri ilə. **İnv. № 149.**

57. İslamiyyətdən əvvəl ibtidai feodalizm dövründə türklərin lirik ədəbiyyatına dair tədqiqatın əvvəli. 2 səh. Ərəb əlifbası ilə. Tarix göstərilməyib. **İnv. №108.**

58. M.Ə.Sabir, M.Mahmudbəyovla bağlı kiçik xatirə. Tarix qeyd edilməyib. Yarımçıq sarı dəftər vərəqində. Ərəb əlifbası ilə bənövşəyi mürəkkəblə. 13x9. 1 vərəq. **İnv. № 148.**

59. M.F.Axundovun tərcümeyi-halı və yaradıcılığı. Əsli. 1920-1928-ci illər yazıldığı təxmin olunur. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 85.**

60. M.F.Axundovun tərcümeyi-halı və yaradıcılığı. Əsli. Ərəb əlifbası ilə. Surəti makinadan çıxarılmışdır. **İnv. № 86.**

61. Ömər Xəyyam” Şaiqin ədəbiyyat tarixi üçün yazdığı elmi əsərlərdəndir. 2 səh, ərəb əlifbası ilə, tarix göstərilməyib. **İnv. № 106.**

62. Sənan, Xəqani, Ömər Xəyyam, Firdovsi, Nasir Xosrov, Nizami, Cəlaləddin Rumi haqqında mətnlər. Əsli. Ədibin

ədəbiyyat konsepsiyasını açıqlayır. 1920-28 ci illər arasında, dərslərlər hazırladığı illərdə yazıldığı təxmin olunur. **İnv. № 87.**

63. Təsəvvüf və sufilik nədir? Əsli. Təsəvvüf və sufi şairləri. 1920-1930- cu illər arasında ali məktəblərdə oxunmuş mühazirələrdən parçalar, qeydlər, elmi ədəbiyyat və s. **İnv. № 88.**

64. Türk dilinin qrameri. **İnv. № 94.**

***

65. A.Şaiq M.Hadini öz xətti ilə köçürüb. Tarix qeyd edilməyib. Sarı kağızda, ərəb əlifbası ilə. Qələmlə. 20x28. 6 vərəq. **İnv. № 142.**

66. A.Şaiqin tərcümeyi-halı. Əsli 2 vərəq (yazı iki səhifə yarım) bloknot vərəqi. 29 x 20,5. Başlayır: Mən 1881 – ci il fevralın 12 – də Tibilisi... Bitir: O gecə mənim üçün tam bayram idi. Kiril əlifbası ilə. **İnv. №1.**

Tərcümələri

67. K.Çukovskidən tərcümə. Əsli. 2 vərəq (bir səhifə) 29x 10. Başlanır: Girmək üçün yatağa...Bitir: Dırmandı. Ərəb əlifbası ilə **İnv. № 29**

68. K.Çukovskidən tərcümə. Əsli. 8 makina vərəqi (səkkiz səhifə) 30 x 21. Pinti olma. Başlanır: Girmək üçün yatağa. Bitir: Yoldaş olsun hər zaman. Kiril əlifbası ilə. **İnv. № 32.**

69. K.Çukovskidən tərcümə. Əsli.6 vərəq (12 səhifə) 31 x 11. Pinti olma. Təmizlik. Başlanır: Dur da, tez arş! Evə bir baş! Bitir: Ayaq bassa hər yerə. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 28**

70. Kırilovdan tərcümə. Əsli bir makina vərəqi (2 səhifə) 35 x 22 Çalğı. Başlanır: Meymun, ayı, keçi, eşşək...Bitir: Elm, iti qulaq gərək... Ərəb əlifbası ilə **İnv. № 22**

71. Kırilovdan tərcümə. Əsli, 2 vərəq (4 səhifə) 30,5 x 10,5. Daxildir: Ayı və pişik, Qurd köpək damında dolan, Qarğa və

pendir. Başlanır: Savadlı bir aşçı çıxdı mətbəxdən...Bitir: Pendir dimdiyindən düşdü bir yana. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 24**

72. Kırilovdan tərcümə. Əsli. 1 vərəq (iki səhifə) 20,5 x 14,5 Aslan və ağcaqanad. Başlanır: Təhqir etmə zəifi, Gücsüzə gülmə, utan... Bitir: Bu zəfər nəğməsinə yaydı bütün meşəyə.Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 21**

73. Kırilovdan tərcümə. Əsli. 2 vərəq (4 səhifə) 31 x 10,5. Daxildir: Öküz və qurbağa, Meymun və güzgü, Güzgü və meymun, Başlanır: Ey boynu şişman. Bitir: Of demərim, o olmasa kökündən. Ərəb əlifbası ilə **İnv. № 35.**

74. Kırilovdan tərcümə. Əsli. 2 vərəq (4 səhifə) 31 x 10,5. Daxildir: Maraqlı Pişik və aşçı çalğı... Başlanır: Xoş gördük, dostum...Bitir: Özünü qurtarmaq istədi ancaq. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 36.**

75. Kırilovdan tərcümə. Əsli. Bir səhifədə 21,5 x 11,5. Cırcırma və qarınca. Başlanır: Cırcır ötən bu böcək...Bitir: İndi də get oyna, bək! Ərəb əlifbası ilə **İnv. № 23**

76. Kırilovdan tərcümə. Əsli. Bir vərəq (2 səhifə) 30 x 10,8. Çalğı. Başlanır: Dəcəl meymun, eşşək, keçi... Bitir: Çalğıya yaramaz, bu baş, o qulaq. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 34.**

77. Kırilovdan tərcümələr. Əsli 7 dəftər vərəqi (14 səh) 20,5 x 15. Daxildir: Ququ və xoruz, Fil və alabaş, Meymun və közmük, Balıq, ördək və xərçəng, Öküz və qurbağa, Donuz palıd altında, Meymun və güzgü, Qurd və pişik, Qurd köpək damında, Çalğıçı, Qurd və durna, Demyanın şorbası. Başlanır: Əzizim, xoruz, sən necə ucadan oxuyursan... Bitir: Onu görməz bir də Demyan. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 19.**

78. Kırilovdan tərcümələr. Əsli. Bir makina vərəqi (2 səhifə) 30 x 21. I səhifə - Demyanın şorbası. Iisəhifə - Qurd və durna hər ikisi işlənmiş variantda. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 20**

79. Lermontovdan tərcümə. Əsli 6 şagird dəftəri vərəqi (6 səhifə) Başlanır: Bir ahudan daha sürətlə avcı qar-taldan...Bitir: Nasıl ki, qaçmış idi həm qılıncdan əvvəl Bakı 1909. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 17.**

80. Nekrasovdan tərcümə. Bir makina vərəqi (bir səhifə) 35 x 21 işdən sonra. Başlanır: Salam, evdar qarı, ey cocuq – cocuq. Bitir: Üç-yüz dörd şalbanı daşıyıb qısa. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 25**

81. Nekrasovdan tərcümə. Əsli. Bir makina vərəqi (2 səhifə) 33x21. Biçilməmiş əkin. Başlanır: Payız çoxdan girmişdir... Bitir: Oxumağa yox həvəs. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 26**

82. Nekrasovdan tərcümə. Şaxta. Əsli. Bir vərəq (bir səhifə) 21 x 12.. Başlanır: Meşədə yel deyil, bu vıyıldayan. Bitir: Babanın pırtdaşlıq ağ saçlarında. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 27**

83. Nizamidən tərcümə. Əsli. Bir vərəq (bir səhifə) 20,5 x 14. Başlanır: Ey bağban, şənlik qur, qəm – qüssədən qaç! Bitir: Bağçaya qondu qızıl gül. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 11**

84. Nizaminin “İsgəndərnamə”sindən edilən tərcümədən parçalar. 18 səhifə, ərəb əlifbası ilə 1936-1937-ci illər köhnə, bəzi vərəqləri zədəli. **İnv. № 126.**

85. Puşkindən tərcümə “Dustaq”. Əsli. 1 vərəq (1 səhifə) 30x21. Başlanır: Oturmuşam qaranlıq, zirzəmi zin-danda... Bitir: O yerə ki, oynayır yalqız külək, bir də mən. Kiril əlifbası ilə. **İnv. № 30.**

86. Puşkindən tərcümə “Qış gecəsi” I səhifə. Başlanır: Göyü sislə örtür boran... Bitir: Sevinc ilə dolsun ürək. Latın əlifbası ilə. II səhifə: Qış yolu. Başlanır: Dalğa – dalğa dumanlardan... Bitir: Zol-zol ağaclar qarşılar. Ərəb əlifbası ilə. Əsli bir vərəq (2 səhifə) 56,5 x 23,5 **İnv. № 14**

87. Puşkindən tərcümə. Dustaq. Əsli bir makina vərəqi. 20 x 7,5 Başlanır: Oturmuşam qəfəsli, rütubətli zin-danda. Bitir: O yerdə ki, oynayır yalqız külək bir də mən. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 16.**

88. Puşkindən tərcümə. Əsli. Bir makina vərəqi. (2 səhifə) 32,5 x 22. I səhifə, solda: Qış gecəsi. Başlanır: Göyü sislə örtür boran. Bitir: Səni mürgü tutmuş bir az... Sağda: Başlıqsız M.Y.Lermontovun “Yelkən” şeiri. Başlanır: Bir mavi dənizin dumanlarında... II səhifə: Mənim yazıq gəncliyim. Başlanır:

Eşqinə gəl, dostum içək... Bitir: Sevinc ilə dolsun ürək. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 12**

89. Puşkindən tərcümələr. Əsli 4 vərəq (6 səhifə) 20,5 x 14,5. Başlanır: Bahar şua ilə ətraf dağlardan... Bitir: Gah heyvan kimi bağırır. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 18.**

90. Puşkindən tərcümələr. Əsli. Makina vərəqi. 7 səhifə. 27 x 20,5. Başlanır: Dalğa – dalğa dumanlardan... Bitir: Sevinc ilə dolsun ürək. Ərəb əlifbası ilə **İnv. № 15**

91. Puşkinin “Qış gecəsi” şeiri. Bir makina vərəqi (2 səhifə) I səhifə: Başlıqsız – Başlanır: Oxu, dəniz ardında yaz... Bitir: Sevinc ilə dolsun ürək. II səhifə: Başlanır: Bir mavi dənizin dumanlarında... Bitir: Sanki dumanlarda istirahət var. Ərəb əlifbası ilə. 27,5 x 20,5. **İnv. № 13**

92. Ruscadan tərcümə. Əsli. Bir makina vərəqi (bir səhifə) 30 x 20. Başlanır: Cəbhələrdə döyüşmə var. Bitir: Mən gedirəm yad ölkəyə. Ərəb əlifbası ilə **İnv. № 33.**

93. V.Şabaddan tərcümə. Əsli. 4 makina vərəqi (4 səhifə) 30x21. Nərdivan. Başlanır: Sövkənmişdim divara... Nərdivan qaldı bomboş. Ərəb əlifbası ilə. **İnv. № 31.**

A.Şaiqin və ailə üzvlərinin məktubları

94. F.Köçərlinin müxtəlif vaxtlarda Abdulla Şaiqə yazmış olduğu 5 məktub; Xatirələrim. Makina yazısı.- Bakı, 1955.

95. İrəvan müəllimlərindən Cabbar Məmmədovun 1912-ci il 22 iyun tarixli bir məktubundan məlum olur ki, A.Şaiq “Qaideyi-ədəbiyyat” adlı bir əsər yazıbmiş. Bu əsər də əldə yoxdur.

96. A.Şaiqin Firudunbəy Köçərliyə məktubu. 8 yanvar 1912. Əsli. Ərəb əlifbası ilə. 21 x 12,8 **İnv. № 39**

97. H.Cavidin A.Şaiqə məktubu. Poçt kartoçkasında. Bir tərəfində ərəb əlifbası ilə. İkinci tərəfində ünvan. 14 x 9 **İnv. № 40.**

98. Məktəblilərin A.Şaiqə məktubu. Əsli. 24.IV.48. Rus dilində. Makina yazısı..16 x 10,5 **İnv. № 43**

99. S.Vurğunun həyat yoldaşı Xavər xanımın Yesuntukidən A.Şaiqə və Şahzadə xanıma məktubu. 1937, 18 iyul. Latin əlifbası ilə **İnv. № 49**

100. Hacı Məmməd Əlinin qardaşım Yusif Ziyadan atama yazmış olduğu şikayətə görə atamın qardaşıma yazmış olduğu məktublara cavabı. Məktubun üzünü Abdulla Şaiq köçürmüşdür. **İnv. № 51**

101. Həyat yoldaşı Şahzadə xanıma və Kamala. Sxaltubadan. Latin əlifbası ilə 1 səh. 1936 . **İnv. № 60**

102. Oğlu Kamala, İldırma və qızı Gülbənizə. Latin Əlifbası ilə. Karandaşla. 1 səh. 3 dekabr 1936 **İnv. № 61**

103. Şahzadə xanıma. Latin əlifbası ilə. Jelesnivo-dekidən. 1 səh. 17 sentyabr 1940 **İnv. № 62**

104. K.Talıbzadəyə. Kiril qrafikası ilə. Yarım səh. 1940-1941 **İnv. № 63**

105. K.Talıbzadəyə . 11 noyabr 1944. **İnv. № 64**

106. Kamala. Jelesnovodskidən 2 səh 1948 **İnv. № 65**

107. Kamala və gəlinim Rəfiqəyə. 2 vərəq 27 avqust 1955 **İnv. № 66**

108. K.Talıbzadəyə. Jelesnovodskidən. 2 səh 30 iyun. 1955 **İnv. № 67**

109. Oğlu Kamala və gəlini Rəfiqəyə. Jelesno-vodskidən. 1 səh 02.VIII. 1956 **İnv. № 68**

110. Oğlu Kamala. Jelesnovodskidən .3 səh 1955-1956 **İnv. № 69**

111. Kamal, Gülbəniz və İldırım Talıbzadənin A.Şaiqə eyni gündə yazdıqları 3 məktub. Latin əlifbası ilə. 28.11.1936 **İnv. № 70**

112. K.Talıbzadənin məktubu 2 səh. 07.VIII.1940 **İnv. № 71**

113. K.Talıbzadənin Bakıdan Şuşaya A.Şaiqə məktubu 3 səh. **İnv. № 72**

114.K.Talıbzadənin anası, bacısı və qardaşına açıq məktubu. Şəkiyə göndərilib. 1945 **İnv. № 73**

115.K.Talıbzadənin Gülbənizə məktubu. Kisla-vodskidən 2 səh. 23.VI.1946. **İnv. № 74.**

116.K.Talıbzadənin atası, anası, bacısı və qardaşına Qaqradan 2 vərəq, 2 səh. 25.VII.1950. **İnv. № 75**

117.K.Talıbzadənin atası, anası, bacısı və qardaşına məktubu 1 səh. 19.VII.1951. **İnv. № 76.**

118.K.Talıbzadənin A.Şaiqə, Şahzadə xanıma və Rəfiqəyə Moskvadan yazdığı məktub 2 vərəq, 2səh. 21.I.1956. **İnv. № 77.**

119.A.Şaiqin Bakı şəhər realni məktəbinin müəllimi, məşhur litva klassiki Kreve Mitskeviç (Vikentiy İosiroviç) ilə əlaqədar rus dilində yazıldığı məktub – xatirədir. Məktub 1950-ci illərin ortalarında Mitskeviçin tədqiqatlarından birinə Litvaya göndərilmişdir. Əsli. **İnv. 90.**

120.A.Şaiqin öz baldızı Xavər xanıma həsr etdiyi şeirin əlyazmasının ksero surəti. Xavər xanımın nəvəsi Aygün Vəkilova tərəfindən muzeyə verilib. **İnv. №204.**

121.Azərbaycanın mədəni rabitə cəmiyyətinin sədri S.Vurğunun yoldaş Rəhimova yazdığı məktub “Xosrov və Şirin” poemasının tərcüməsində A.Şaiqin zəhmətini nəzərə alıb ona qonorarın verilməsilə bağlı. 26.11.1948-ci il. **İnv. №171.**

122.A.Şaiqin Ü.Hacıbəyliyə yazdığı məktub. 40-cı illər 1 səhifə. **İnv. №169.**

123.“K.Talıbzadənin dissertantı Murtuz Məmmədov” A.Şaiqin 100 illiyi ilə əlaqədar göndərdiyi məktub. **İnv. №153.**

124.Məmməd Arifə. Tarix qeyd edilməyib. Sarı köhnə kağızda. Ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilində, bənövşəyi mürəkkəblə. 21 x 27. 1 vərəq. **İnv. №141.**

Sənədlər

125.A.Şaiqin “Nüşabə” pyesinin həyata qaytarılması üçün 1992-ci ilin teatr repertuarına salınması haqqında Nəsim Cəfərovun Mədəniyyət Nazirliyinə, Mərkəzi Komitəyə, “Kommunist” qəzeti redaksiyasına göndərdiyi məktub və cavabların əsli. 3 sənəd. **İnv. № 58**

126.A.Şaiqin 1948-ci ilə məxsus avtoqrafı (kserosürət). Sənədi S.Vurğunun qızı Aybəniz Vəkilova təqdim etmişdir. 1948. **İnv. №134.**

127.A.Şaiqin xatirəsinin əbədləşdirilməsi üçün yaşadığı Yuxarı Dağlıq küçəsinin yazıçının adına verilməsi haqqında A.Şaiqin qohumu Nəsim Cəfərovun apardığı yazışmaların əsli. 11 sənəd. **İnv. № 57**

128.A.Şaiqin ölümü haqda şəhadətnamə 1959, 24 iyul. 1 vərəq sarımtıl kağızda. 1959. **İnv. №132.**

129.A.Şaiqin ölümü haqqında şəhadətnamə **İnv. № 45**

130.A.Şaiqin pasportu. Əsli. 11 vərəq+cildi. 15,6 x 10 **İnv. № 44**

131.A.Şaiqin Şahzadə xanımla evlənməsi haqqında şəhadətnaməsi, 1959-da verilmişdir. (Bərpa olunmuşdur) 4 səh. 1959 **İnv. №131.**

132.A.Şaiqin Şahzadə xanımla evlilik haqqında şəhadətnaməsi. Notarius tərəfindən təstiqlənmiş təkrar nüskə (1 vərəq) 18.09.1959. **İnv. №191.**

133.A.Şaiqin yazdığı vəkalətnamə ədibin şəxsi imzası ilə 1959-cu ildə yazılmışdır. Kiril əlifbası ilə sarımtıl vərəqdə 1 səh. **İnv. №129.**

134.A.Şaiqin Yuxarı Dağlıq (indi A.Şaiq) 21 ünvanında yerləşən mənzilinin icazə müqaviləsi (4 səh) Bakı. 01.01.1950-ci il. **İnv. №192.**

135.Az.-nın mədəni rabitə cəmiyyətinin sədri Rəhimov yoldaşa A.Şaiq tərəfindən ərizə (Nizami Gəncəvinin yazdığı

poeması “Xosrov və Şirin” tərcüməsinə görə qonorarın verilməsi ilə bağlı) 22.11.1948-ci il. **İnv. №172.**

136.Şaiq nümunə məktəbinin diplomu. 28 may 1926-cı il. Bakı şəhəri. **İnv. № 93.**

137. Teleqram. Əsli. Ukrayna yazılarının A.Şaiqə 75 illiyi münasibətilə göndərdikləri teleqram. Rus dilində. 20 x 14,5 **İnv. № 42**

138.Vəkalətnamə. 01.06.1959. Sarımtıl kağızda. Kiril əlifbası ilə. Azərbaycan dilində, qələmlə. Sonda Şaiqin avtoqrafı var. 21 x 15,5. 1 vərəq. **İnv. №144.**

139.Vəkalətnamə. 23.05.1959. Sarımtıl kağızda. Kiril əlifbası ilə. Azərbaycan dilində, qələmlə. Sonda Şaiqin avtoqrafı var. 20,5 x 14. 1 vərəq. **İnv. №143.**

140.Свидетельство. Əsli. Rus dilində. 35,8 x 22 Xalq maarif nazirliyi tərəfindən Mirzə Abdulla Talıbzadəyə. III kişi gimnaziyasını təyin edilməsi haqqında şəhadətnamə. Pedaqoji şuranın üzvlərindən biri N.Nərimanovundur. 1915, 20 noyabr **İnv. № 38**

A.Şaiqin sözlərinə yazılmış mahnıların notları

141. Zanbaq, İnqilab: Uşaq mahnıları. əlyazması /söz A.Şaiq, mus. S.İbrahimov.- 4 s.

142. Oxu bülbülüm, Bahar gözəlləməsi: A.Şaiqin Fitnə pyesinə yazılmış musiqidən parçalar. /söz A.Şaiq, mus. Ə. Abbasov.-12 s.

143.Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz. Əlyazma. Notlar. Abdulla Şaiqin mənzil muzeyinə müəllifdən yadigar 15.03.2002. /söz A.Şaiq, mus. İ. Abdullayev.- 4 s.

144. May bayramı: uşaq mahnısı. Solo və xor üçün, not vərəqlərində / söz. A.Şaiq; mus. Əziz Əkbər Əzizli.- 8 s

145. Top top oyunu not vərəqlərində /söz. A.Şaiq; mus. Əziz Əkbər Əzizli.-7 s.

146. Dovşan, Xoruz, Göyərçin, Bahar nəğməsi, Təmizlik, Yağış, Top oyunu,Kəpənək,Balaca dəmirçilər, keçi, Bülbül, Şaxta baba /söz A.Şaiq, mus. Dadaşova Elnarə. 15 s.

147. Nağara, Xoruz, Keçi /söz A.Şaiq.- 6 s.

148.İdman nəğməsi /Söz A.Şaiq; mus: Elturan.-2 s.

149. Kazımov O. Fitnə pyesi üçün musiqi notlar. Əlyazma. (O.Kazımovun ələsindən muzeyə) /Oktay Kazımov.-21 s.

150. Not və mətnlər toplusu /A.Şaiqin sözlərinə yazılmış mahnılar.- Moskva. Qlavlit.- № 98551

Kitabın içindəkilər: top oyunu, Dovşan və uşaq, Xoruz, Dəmirçi nəğməsi, inqilab nəğməsi, pişik, , Vaqon, Səhər çağında, Biz necəyiz, Qoyun deyir, Qulaq, Mənim atım, Qış, Can oğlum, Gülizar, Ala bula,Mənim itim, Bənövşə, Mayıs nəğməsi, Bahar, Pioner nəğməsi, Pioner –kukla

Kitablar

151.Tülkü həccə gedir, Murad, Yaxşı arxa, şələquyryq. /A.Şaiq.- 63 s. Latin əlifbasında. Naqis.

152. Hekayələr /Abdulla Şaiq.-Bakı, Azərnəşr, 1935. latin əlifbasında. Naqis.

153. Mirzə Abdulla Talıbzadənin əsərləri 1905-ci ildə “Valeh” təxəllüs ilə çap olunmuşdur.

154. Bayatılar və mahnılar: A.Şaiq toplayan bayatılar da daxil edilib /elmi red. Abbaslı İsrəfil.-Bakı: AMEA, Folklor İnstitutu.- Bakı: Səda, 2005.- 100 s.

Digər materiallar

155.A.Şaiq. Çap olunmuş və cildi sökülmüş səhifələr üzərində A.Şaiqin düzəlişləri vardır. səh 3 – 26 . Latin əlifbası ilə. **İnv. № 37.**

156.A.Şaiqə istirahət zamanı onun tanışları tərəfindən həsr edilmiş şeir. Tyurin 16.09.1940-ci il Jelesnovosk 19.5x18 sm. Əlyazması. **İnv. №187.**

157.A.Şaiqlə görüş zamanı yazıçıya göndərilən bir sual. 16,7 x 7,5 **İnv. № 53.**

158.Abdulla Şaiq Mənzil muzeyi. Acıqca. Orjinal fotolar Abdulla Şaiqin Mənzil muzeyinin fonduna dair. 20 illiyi münasibətilə /lahiyə rəh. Ü.Talıbzadə, tərtibçi Ü.Əliyeva.- Bakı: 2011.

159.Abdulla Şaiqin qardaşı Axund Talıbzadənin ölümü barədə məlumat. Əlyazması. Axund Yusifin Quranının arasından çıxılmışdır. Ərəb əlifbası ilə. 10 x 6,9. **İnv. № 41.**

160.Dissertasiya işi – İdris Səmədovun “Azərbaycan Sovet uşaq mətbuatında ədəbiyyat məsələləri” mövzusunda dissertasiya işi. **İnv. №139.**

161.Ə.Y.- A.Şaiqin 100 illiyinə. Darqallı Rza. “Söz sərvətim var” (şeir). **İnv. №185.**

162.K.Talıbzadənin A.Şaiqin “xatirələrim” əsərinin nəşrinə müqəddimə yazması üçün qeydləri. 1992-ci il sarımtıl makina kağızında, kiril əlifbası ilə 8 vərəq. **İnv. №150.**

163.Kərimov A. Rayonumuzun məşhur adamlarından; Qənizadə Alməmməd. Kiçik xatirəm; Görkəmli yazıçı; Abdulla Şaiq Gənclərə; Bizimdir / Gürcüstan qəzeti. naqis. QJHK- 1485

164.Qələm qardaşları: Litva dilində A.Şaiqin Litva yazıçısı Vinas Kpebe Mistskevicsla yaradıcılıq əlaqələrindən danışılır /Arzumanov Vaqif.- Vinus,1976.- 94 s.

165.Qələm qardaşları: Litva dilində A.Şaiqin Litva yazıçısı Vinas Kpebe Mistskevicsla yaradıcılıq əlaqələrindən danışılır /Arzumanov Vaqif.- Vinus,1976.- 94 s.

166.Rəmzi Yüzbaşovun K.Talıbzadəyə A.Şaiq haqqında yazısı. 08.IV.86. Makina yazısı **İnv. № 50.**

İnternet resursları

www.abdullashaig.com
 www.Ashaig.aznet.org.
 www.Vikipediya.org
 www.Youtube.com
 www.Timature.com
 az.Wikisource.org.
 azerbaijans.com
 kitabsayt;.com
 Modern.az

Mündəricat

Tərtibçidən	3
Abdulla Şaiq (1881-1959).....	5
Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri	52
Abdulla Şaiqin müdrik deyimlərinə	64
Abdulla Şaiq görkəmli şəxsiyyətlər haqqında	71
Görkəmli şəxsiyyətlər, elm və mədəniyyət xadimləri Abdulla Şaiq haqqında	76

I Hissə. Əsərləri

Kitablar	85
Kitablarda və dərsliklərdə dərc olunmuş əsərləri	120
Məcmuələrdə və dövrü mətbuatda dərc edilmiş əsərləri	142
Məktubları, ədəbi-tənqidi və publistik məqalələri	156

Abdulla Şaiqin sözlərinə yazılmış musiqi əsərləri

Notlar	169
Dövrü mətbuatda və kitablarda dərc edilmiş notlar və mahnı mətnləri	172

Tərcümələri

Kitablar	178
Dövrü mətbuatda, məcmuələrdə və kitablarda dərc edilmiş tərcümələri.....	185
Tərtib etdiyi, redaktoru olduğu və rəy verdiyi əsərlər	191

II Hissə. Haqqında

Kitablar	197
Kitablarda və dərsliklərdə dərc edilən materiallar	207
Dövrü mətbuatda və məcmuələrdə dərc olunan məqalələr.....	236
Dissertasiya və avtoreferatlar.....	303

III Hissə. Abdulla Şaiqin əsərləri**Xarici dillərdə. Rus dilində Произведения**

Книги	311

Произведения, опубликованные в сборниках и периодической печати	317

O nem

Книги	321
Статьи из сборников и периодической печати	324
Диссертации и авторефераты	331

Digər dillərdə

Əsərləri	335
Haqqında	339

IV Hissə. Köməkçi göstəricilər**Abdulla Şaiqin əsərlərinin əlifba göstəricisi**

Kitablar	343
Nəzm əsərləri.Şeirləri və qəzəlləri	346
Poemaları, mənzum hekayələri və təmsilləri	356
Nəsr əsərləri, romanları, pyesləri, povestləri və hekayələri.....	358
Ədəbi-tənqidi və publistik məqalələri, xatirələri və məktubları	364
Tərcümələri	372
Tərtib etdiyi, redaktoru olduğu və rəy verdiyi Kitabların əlifba göstəricisi.....	378
A.Şaiqin sözlərinə mahnı bəstələyən bəstəkarların əlifba göstəricisi	379
Abdulla Şaiq haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi.....	381
Abdulla Şaiqə məktub yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi	395
Sərlövhə üzrə təsvir olunmuş materialların əlifba göstəricisi	396

Алфавитный указатель книг Абдуллы Шаика .....**Алфавитный указатель произведений** .....**Алфавитный указатель авторов** .....

Алфавитный указатель материалов описанных по заглавиям	406
Abdulla Şaiqin digər xarici dillərdə nəşr edilən əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi	407

Əlavələr

Filmoqrafiya	410
Abdulla Şaiqin tamaşaya qoyulmuş əsərləri	412
Abdulla Şaiqə həsr olunmuş şeirlər	416
Əsas arxiv materialları və əlyazmalar	427
Abdulla Şaiqin Mənzil Muzeyində saxlanılan materiallar. Əsərlərinin əlyazmaları	428
İnternet resursları	444

Abdulla Şaiq
(Abdulla Axund Mustafa oğlu Talıbzadə)

Bibliografiya

Nəşriyyat redaktoru: Mehriban Cəfərova

Ünvan: AZ-10-22 Bakı ş., Səməd Vurğun küç.88
WEB site:www.clb.az
E-mail: childlibbaku@yahoo.com

Çapa imzalanmışdır: 01.11.2016
Sifariş №02. Tiraj: 200
Pulsuz

Mətbəənin direktoru: *Elman Qasimov*
Dizayner: *Mətanət Əliqızı*

«Zərdabi-Nəşr» MMC Nəşriyyat Poliqrafiya müəssisəsi
Sifariş № 29
☎ iş (012) 498-79-62, mob. (050; 070) 344 76 01
e-poçtu: zerdabi_em@mail.ru

